

ریاست جمهوری

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

مرکز آمار ایران

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری

ویرایش سوم

مرکز آمار ایران

نشانه‌های نشریات مرکز آمار ایران

-	آمار گردآوری نشده است.
000	آمار در دسترس نیست.
x	ذاتاً یا عملاً وجود ندارد.
xx	جمع و محاسبه غیر ممکن یا بی‌معنی است.
//	رقم کمتر از نصف واحد است.
	رقم (نسبت) ناچیز و قابل صرف‌نظر کردن است.
*	رقم غیر قطعی است.
**	رقم جنبه تخمینی دارد.
⊖	به‌دلیل حفظ محرمانگی، رقم قابل انتشار نیست.

اختلاف در سرجمع‌ها به علت سراسر کردن ارقام است. محاسبه نسبت‌ها و شاخص‌ها قبل از سراسر کردن ارقام صورت گرفته است.

سرشناسه : مرکز آمار ایران
عنوان و نام پدیدآور : تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری (برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری)
ویرایش سوم
مشخصات نشر : تهران: مرکز آمار ایران، دفتر ریاست، روابط عمومی و همکاری‌های بین‌الملل، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری : ۷۶۰ ص: جدول.
فروست : نشریات مرکز آمار ایران؛ ۴۶۹۱.
شابک : ۳۰۰۰۰۰ ریال: 1-956-365-964-978
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپای مختصر.
یادداشت : این مدرک در آدرس: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
شماره کتابشناسی ملی: ۳۷۶۶۶۶

مرکز آمار ایران

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری (برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری) ویرایش سوم
 تاریخ انتشار: چاپ اول، دی ۱۳۹۳
 شمار: ۵۰۰ نسخه
 شماره مسلسل نشریات مرکز آمار ایران: ۴۶۹۱
 ناشر: دفتر ریاست، روابط عمومی و همکاری‌های بین‌الملل
 قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال
 چاپ در چاپخانه مرکز آمار ایران

نقل قول از مطالب این کتاب با ذکر منبع بلامانع است.
 تهران، کدپستی ۱۴۱۴۶۶۳۱۱۱، خیابان دکتر فاطمی، خیابان رهی معیری، تلفن ۸۸۹۶۴۴۷۲
 دورنگار: ۸۸۹۶۴۴۷۲

URL: <http://www.amar.org.ir>
 E-mail: sci@sci.org.ir

شابک ۱-۹۵۶-۳۶۵-۹۶۴-۹۷۸
ISBN 978-964-365-956-1

پیشگفتار

مرکز آمار ایران از بدو تأسیس همواره برای یکسان نمودن تعاریف و مفاهیم آماری تلاش نموده است اما با گسترش مشکلات ناشی از عدم استفاده از تعاریف و مفاهیم توسط دستگاه‌های مختلف تولیدکننده آمار در کشور، این مرکز فعالیت مذکور را از سال ۱۳۷۳ با جدیت بیشتری با عنوان «طرح استانداردسازی تعاریف و مفاهیم آماری» در دستور کار خود قرار داد. هدف نهایی طرح این بود که با بررسی مجموعه تعاریف و مفاهیم موجود برای هر قلم آماری و با عنایت به تعاریف بین‌المللی و مصوبات قانونی در نهایت برای هر قلم آماری تنها یک تعریف که دارای جامعیت و مانعیت کافی باشد، به عنوان تعریف استاندارد تعیین شود. نیل به این هدف، مستلزم اجرای طرح در دو مرحله بود.

در مرحله اول، تمام تعاریف و مفاهیم آماری به کاررفته در طرح‌ها و گزارش‌های آماری ۲۷ وزارتخانه و سازمان دولتی عمده تولیدکننده آمار در کشور جمع‌آوری و با عنوان «فرهنگ تعاریف و مفاهیم آماری به کاررفته در طرح‌ها و گزارش‌های آماری» به صورت الفبایی در قالب ۱۰ جلد، ۵۴۰۰ صفحه و ۷۹۰۰ واژه در سال ۱۳۷۴ منتشر شد.

در مرحله دوم، واژه‌های آماری جمع‌آوری شده به بخش‌های مختلف فعالیت‌های اقتصادی تقسیم‌بندی شد و برای هر بخش یک گروه کاری مرکب از صاحب‌نظران مرکز آمار ایران و نمایندگان دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تشکیل شد و طی جلسات متعدد کارشناسی، واژه‌های

کلیدی هر بخش انتخاب و با بررسی مجموعه تعاریف و مفاهیم جمع‌آوری شده و سایر مدارک، برای هر واژه، تعریف استاندارد ارائه شد و در کتابی با عنوان «تعاریف و مفاهیم استاندارد برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری» ویرایش یکم در سال ۱۳۷۹ منتشر شد.

از سال ۱۳۸۰ با شروع طرح سامان‌دهی آمارهای ثبتی در دستگاه‌های اجرایی، استانداردسازی تعاریف و مفاهیم واژه‌های آماری اقلام ثبتی مصوب شورای عالی آمار آغاز شد که تا سال ۱۳۸۱ ادامه یافت. در سال ۱۳۸۲ با ایجاد دفتر «تعاریف و استانداردهای آماری» در تشکیلات مرکز، استانداردسازی تعاریف و مفاهیم از وظایف این دفتر قرار گرفت و فعالیت مذکور به صورت سازمان‌یافته و با انسجام بیش‌تری ادامه پیدا کرد و فرایند استانداردسازی تعاریف در چارچوب نظام آماری کشور طراحی شد.

در سال ۱۳۸۶ نسخه بهنگام شده کتاب تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری با عنوان «تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری- ویرایش دوم» منتشر شد. در این ویرایش برخی واژه‌ها و تعاریف موجود در ویرایش اول مورد بازنگری قرار گرفته و تعاریف واژه‌های مورد نیاز برنامه‌های توسعه و استفاده‌شده در اقلام ثبتی دستگاه‌های اجرایی نیز به آن اضافه شد.

در سال ۱۳۹۳ آخرین ویرایش تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری با عنوان «تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری برای استفاده در طرح‌ها و گزارش‌های آماری- ویرایش سوم» توسط مرکز آمار ایران منتشر شد. در این ویرایش واژه‌های موجود در اقلام ثبتی، واژگان استفاده‌شده در سرشماری‌ها و طرح‌های آمارگیری، مجموعه تعاریف استاندارد شده طی سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۳ به همراه واژه‌ها و تعاریف بازنگری شده ویرایش قبلی، پس از انجام ویرایش‌های موضوعی، محتوایی و نگارشی منتشر شده است.

بخش‌های موضوعی این کتاب بر اساس تلفیقی از بخش‌های طبقه‌بندی رشته فعالیت‌های اقتصادی ویرایش چهارم و کتاب تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری- ویرایش دوم، در ۱۹ بخش موضوعی به شرح ذیل تنظیم شده است:

۱- جمعیت و نیروی کار

۲- کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری

۳- معدن

۴- صنعت

۵- آب، فاضلاب و محیط‌زیست

- ۶- برق، گاز و انرژی
- ۷- ساختمان و مسکن
- ۸- تجارت و بازرگانی
- ۹- تأمین جا و غذا
- ۱۰- شاخص قیمت و حساب‌های اقتصادی
- ۱۱- حمل‌ونقل و انبارداری
- ۱۲- ارتباطات و اطلاعات
- ۱۳- بهداشت و مددکاری اجتماعی
- ۱۴- آموزش و پژوهش
- ۱۵- فرهنگ و هنر
- ۱۶- تربیت‌بدنی
- ۱۷- خدمات مالی و بیمه
- ۱۸- امور نظامی و انتظامی
- ۱۹- سایر

در این نشریه در بعضی موارد به‌علت ادغام یا تفکیک سازمان اجرایی متولی از عنوان سازمان اجرایی ذی‌ربط به‌جای نام سازمان متولی استفاده شده است و در بعضی موارد نیز نام سازمان به همان صورت نام سازمان در زمان انجام فعالیت استانداردسازی واژه‌ها باقی‌مانده است. در ضمن استفاده از پرانتز در این کتاب به‌منظور ارائه توضیحات بیش‌تر یا مخفف واژه‌ها استفاده شده و واژگان مترادف با استفاده از عنوان «رجوع شود به:» مشخص شده است. علاوه بر این تعریف بعضی واژه‌ها مانند «نمایش‌نامه» به صورت زیرنویس آمده است که منبع آن اینترنت و بر اساس جستجوی آزاد و فقط به‌منظور آشنایی بیش‌تر بوده است. از آنجا که بخشی از تعاریف، از قوانین و مقررات موضوعه گرفته شده است، سیاق عبارات و اصطلاحات به‌کار رفته در آن‌ها، عیناً از متن قانون اخذ شده و هیچ‌گونه دخل و تصرفی در آن‌ها صورت نگرفته است. بدیهی است که هنگام استفاده از این بخش از تعاریف، هرگونه توضیح تکمیلی در صورتی که منجر به تغییر مفهوم مورد نظر قانونگذار نشود، می‌تواند در انتقال بهتر مفاهیم، مؤثر باشد.

این مجموعه شامل دو فهرست موضوعی و الفبایی است. در فهرست موضوعی که با عنوان «فهرست مطالب» در ابتدای کتاب به چاپ رسیده، عناوین واژه‌های تعریف‌شده به تفکیک هر بخش و به ترتیب درج در صفحات کتاب، به دنبال یکدیگر آمده و در مقابل هر واژه، شماره صفحه آن مشخص شده است. در فهرست دوم که تحت عنوان «فهرست الفبایی» در انتهای کتاب به چاپ رسیده، تمامی واژه‌هایی که در این مجموعه برای آن‌ها تعریف ارائه شده است به ترتیب حروف الفبا و فارغ از بخش نشان داده شده است.

در خاتمه لازم می‌دانم از زحمات همه کسانی که ما را در تهیه این مجموعه یاری نموده‌اند تشکر و قدردانی نمایم.

عادل آذر
رئیس مرکز آمار ایران

مرکز آمار ایران

مقدمه

داشتن فرهنگی در زمینه تعاریف و مفاهیم آماری همواره کمکی است برای سیاستمداران، قانونگذاران، محققان، دانشجویان و تمام علاقه‌مندان و کاربران آمار و اطلاعات، در عین حال باید اذعان نمود که با پیشرفت‌های شگرفی که در محیط اطراف در حال وقوع است و روزانه شاهد اضافه شدن واژه‌های نوین در زمینه‌های مختلف هستیم نیاز به ایجاد فرهنگی جامع و مانع پیش از پیش احساس می‌شود.

اما بخش مهمی از اختلاف‌های موجود در آمارهای تولیدی در کشور، ناشی از یکسان نبودن تعاریف و مفاهیم آماری مورد استفاده در دستگاه‌های تولیدکننده آمار است که این موضوع موجب بروز مشکلات متعددی از قبیل عدم مقایسه‌پذیری و جمع‌پذیری آمارها در سطح ملی و بین‌المللی، اتلاف منابع مالی و انسانی و در نهایت کاهش اعتماد عمومی نسبت به آمارهای منتشرشده می‌شود. علاوه بر این تغییر متوالی تعاریف واژه‌های اقلام آماری موجب مقایسه‌ناپذیری در طول زمان و ناپیوستگی در سری زمانی اقلام آماری می‌شود.

در بند «و» از ماده ۳ قانون تأسیس مرکز آمار ایران، «تهیه تعاریف، تعیین مفاهیم، معیارها و طبقه‌بندی‌های آماری» به‌عهده این مرکز گذاشته شده و ماده ۸ همان قانون؛ وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکت‌های وابسته به دولت را ملزم به تبعیت از تعاریف و مفاهیم، روش‌ها، معیارها و طبقه‌بندی‌های مرکز آمار ایران نموده است.

در این مجموعه سعی شده است بر اساس آخرین تغییرات به‌وجود آمده در سازمان‌ها و تعاریف ارائه‌شده توسط آن‌ها، واژه‌ها و تعاریف استانداردشده، جمع‌آوری و به‌صورت مدون در اختیار کاربران قرار گیرد. همچنین شایان ذکر است مستندات این مجموعه از طریق وبگاه مرکز آمار ایران^۱ قابل دسترسی است.

مرکز آمار ایران ضمن تشکر از تمام دستگاه‌های تولیدکننده آمار، امیدوار است استفاده‌کنندگان از این نشریه با ارائه انتقادات سازنده و نظرات اصلاحی، این مرکز را در تهیه و تدوین ویرایش‌های بعدی این مجموعه یاری دهند.

فهرست عناوین بخش‌ها

صفحه	عنوان
۷۱	بخش ۱- جمعیت، نیروی کار
۹۳	بخش ۲- کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری
۱۴۷	بخش ۳- معدن
۱۵۷	بخش ۴- صنعت
۱۷۳	بخش ۵- آب، فاضلاب و محیط زیست
۲۰۱	بخش ۶- برق، گاز و انرژی
۲۲۷	بخش ۷- ساختمان و مسکن
۲۵۳	بخش ۸- تجارت و بازرگانی
۲۷۷	بخش ۹- تأمین جا و غذا
۲۸۵	بخش ۱۰- شاخص قیمت و حساب‌های اقتصادی
۳۳۵	بخش ۱۱- حمل و نقل و انبارداری
۳۶۹	بخش ۱۲- ارتباطات و اطلاعات
۳۸۱	بخش ۱۳- بهداشت و مددکاری اجتماعی
۴۲۵	بخش ۱۴- آموزش و پژوهش
۴۸۷	بخش ۱۵- فرهنگ و هنر
۵۶۷	بخش ۱۶- تربیت بدنی
۵۷۷	بخش ۱۷- خدمات مالی و بیمه
۶۲۷	بخش ۱۸- امور نظامی و انتظامی
۶۴۳	بخش ۱۹- سایر

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

تولد.....	۷۶	بخش ۱- جمعیت و نیروی کار.....	۷۱
ثبت جاری رویدادهای حیاتی.....	۷۶	آخرین مدت اقامت.....	۷۱
ثبت فوت.....	۷۶	ازدواج.....	۷۱
ثبت معوقه رویدادهای حیاتی.....	۷۶	ازدواج موقت ثبت شده.....	۷۱
ثبت ولادت ایرانیان مقیم خارج از کشور.....	۷۶	ازدواج نکرده.....	۷۱
ثبت ولادت.....	۷۶	استادکار.....	۷۱
جعل مادی اسناد.....	۷۶	اشتغال.....	۷۲
جعل مفادی اسناد.....	۷۷	اشتغال ناقص.....	۷۲
جمعیت خارج از نیروی کار.....	۷۷	اشتغال ناقص درامدی.....	۷۲
جمعیت غیر فعال اقتصادی.....	۷۷	اشتغال ناقص زمانی.....	۷۲
جمعیت فعال اقتصادی.....	۷۷	اشتغال ناقص مهارتی.....	۷۲
جمعیت مورد آمارگیری.....	۷۷	اعضای خانوار معمولی.....	۷۲
جمعیت میانه دوره زمانی.....	۷۷	اعلامیه ازدواج.....	۷۳
خانواده.....	۷۸	اعلامیه طلاق.....	۷۳
خانوار.....	۷۸	اعلامیه فوت.....	۷۳
خانوار گروهی.....	۷۸	اعلامیه ولادت.....	۷۳
خانوار معمولی.....	۷۸	اقامتگاه معمولی خانوار.....	۷۳
خانوار معمولی ساکن.....	۷۸	الصاق عکس شناسنامه.....	۷۳
خانوار معمولی غیر ساکن.....	۷۸	امید زندگی در بدو تولد.....	۷۳
خانوار مؤسسه‌ای.....	۷۹	امید زندگی در یک سن معین.....	۷۴
خانه‌دار.....	۷۹	بیکار.....	۷۴
خلاصه رونوشت سند وفات.....	۷۹	بیکار قبلاً شاغل.....	۷۴
خوداشتغال.....	۷۹	بیکار قبلاً غیر شاغل.....	۷۴
دارای درآمد بدون کار.....	۷۹	بی‌همسر بر اثر طلاق.....	۷۴
دارای همسر.....	۸۰	بی‌همسر بر اثر فوت همسر.....	۷۴
دفعات ازدواج زوجین.....	۸۰	تاریخ ازدواج.....	۷۴
روزهای کار در سال (در کارگاه).....	۸۰	تاریخ تولد.....	۷۵
زایمان.....	۸۰	تاریخ ثبت ازدواج.....	۷۵
زنده متولد شده.....	۸۰	تاریخ ثبت تولد.....	۷۵
ساعات اضافه کاری.....	۸۰	تاریخ ثبت فوت.....	۷۵
ساعات غیبت از کار.....	۸۱	تاریخ وقوع فوت.....	۷۵
ساعات کار پرداختی.....	۸۱	ترک موقت از شغل.....	۷۵
ساعات کار در هر نوبت کار(در کارگاه).....	۸۱	تغییر سن.....	۷۵
ساعات کار قراردادی.....	۸۱		

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۸۱	ساعات کار متعارف	۸۶	کارکنان غیر تولیدی
۸۲	ساعت کار	۸۷	کارکنان مزد و حقوق‌بگیر
۸۲	ساعت کار عادی	۸۷	کارگر ساده
۸۲	ساعت کار معمول	۸۷	کارگر ماهر
۸۲	ساعت کار واقعی	۸۷	کمیسیون تشخیص سن
۸۲	سرپرست خانوار	۸۷	کودک کار
۸۲	سن درست	۸۷	گروه‌های عمده شغلی
۸۲	سن کامل	۸۷	گواهی تجرد
۸۳	سند ثبت کل وقایع	۸۸	متخصص عالی
۸۳	سند وفات	۸۸	محل ازدواج
۸۳	شاغل	۸۸	محل اقامت قبلی
۸۳	شغل	۸۸	محل تولد
۸۳	شناسنامه	۸۸	محل تولد (در آمارگیری‌های مرکز آمار ایران)
۸۳	شناسنامه المثنی	۸۸	محل ثبت تولد
۸۴	شناسنامه کمتر از ۱۵ سال	۸۸	محل ثبت فوت
۸۴	شناسنامه مستعمل	۸۸	محل سکونت متوفی
۸۴	شناسنامه نمونه قدیم	۸۹	محل فوت
۸۴	طلاق	۸۹	مدت شوهرداری
۸۴	طلاق بائن	۸۹	مزد و حقوق‌بگیر
۸۴	طلاق رجعی	۸۹	مزد و حقوق‌بگیر بخش خصوصی
۸۴	علت فوت	۸۹	مزد و حقوق‌بگیر بخش عمومی
۸۴	غصب اسناد سجلی	۸۹	مستند ثبت فوت
۸۵	فرزندان در حال حاضر زنده	۸۹	مهاجر
۸۵	فرزندان زنده به دنیا آورده	۹۰	مهاجر خارج شده
۸۵	فرصت شغلی	۹۰	مهاجر وارد شده
۸۵	کار	۹۰	مهاجرت (انسانی)
۸۵	کارت شناسایی ملی	۹۰	مهاجرت بین‌المللی
۸۶	کاردان	۹۰	مهاجرت خارجی
۸۶	کارشناس	۹۰	مهاجرت داخلی
۸۶	کارفرما	۹۰	میزان مهاجرپذیری منطقه
۸۶	کارکن فامیلی بدون مزد و حقوق	۹۱	میزان مهاجرفرستی منطقه
۸۶	کارکن مستقل	۹۱	نماینده قضایی ثبت احوال
۸۶	کارکنان بدون مزد و حقوق	۹۱	نوبت کار کارگاه
۸۶	کارکنان تولیدی	۹۱	وضع شغلی

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

تپه‌های ماسه‌ای نیمه‌فعال.....	۱۰۸	بهره‌برداری کشاورزی شرکتی.....	۱۰۳
تجدید حجم جنگل.....	۱۰۸	بهره‌برداری کشاورزی شریکی.....	۱۰۳
تخریب منابع طبیعی.....	۱۰۸	بهره‌برداری کشاورزی مؤسسه عمومی.....	۱۰۳
تخم‌مرغ نطفه‌دار.....	۱۰۸	بهره‌برداری‌های کشاورزی آبادی.....	۱۰۳
تراس‌بندی.....	۱۰۸	بیابان.....	۱۰۳
تصرف اجاره‌ای زمین کشاورزی.....	۱۰۹	بیابان‌زدایی.....	۱۰۴
تصرف سهمی زمین کشاورزی.....	۱۰۹	بیشه‌زار و درختچه‌زار.....	۱۰۴
تصرف شبه ملکی زمین کشاورزی.....	۱۰۹	پاجوش.....	۱۰۴
تصرف ملکی زمین کشاورزی.....	۱۰۹	پارک جنگلی طبیعی.....	۱۰۴
تک‌سمی.....	۱۰۹	پدیده‌های بیابانی.....	۱۰۴
تلنبار کرم ابریشم.....	۱۰۹	پروانه بهره‌برداری گاوداری یا مرغداری.....	۱۰۴
تلیسه.....	۱۱۰	پروانه تأسیس گاوداری یا مرغداری.....	۱۰۵
تنسيق مراتع.....	۱۱۰	پروانه چرا.....	۱۰۵
توتستان.....	۱۱۰	پرورش آبزیان.....	۱۰۵
تور کینست.....	۱۱۰	پرورش جنگل.....	۱۰۵
توسعه درختکاری.....	۱۱۰	پرورش دام.....	۱۰۵
جعبه تخم نوغان.....	۱۱۰	پرورش زنبور عسل.....	۱۰۵
جنگل.....	۱۱۰	پرورش طیور.....	۱۰۶
جنگل‌داری.....	۱۱۱	پرورش طیور به‌روش سنتی.....	۱۰۶
جنگل طبیعی.....	۱۱۱	پرورش طیور به‌روش صنعتی.....	۱۰۶
جنگل قابل بهره‌برداری.....	۱۱۱	پرورش کرم ابریشم.....	۱۰۶
جنگل کاری.....	۱۱۱	پرورش ماهی.....	۱۰۶
جوجه یک‌روزه.....	۱۱۱	پرورش ماهی در شالیزار.....	۱۰۶
جوجه یک‌روزه مرغ بومی.....	۱۱۱	پرورش میگو.....	۱۰۶
جوجه یک‌روزه مرغ تخم‌گذار.....	۱۱۲	پره‌کشی.....	۱۰۷
جوجه یک‌روزه مرغ گوشتی.....	۱۱۲	پودر ماهی.....	۱۰۷
چای استحصالی.....	۱۱۲	پولت تخم‌گذار.....	۱۰۷
چراگاه.....	۱۱۲	پهنه‌های ماسه‌ای.....	۱۰۷
چوب الواری.....	۱۱۲	پیاز تکثیر.....	۱۰۷
چوب تراورس.....	۱۱۲	پیله.....	۱۰۷
چوب کاتین.....	۱۱۳	پیله تر.....	۱۰۷
چوب گرده‌بینه.....	۱۱۳	تپه‌های ماسه‌ای.....	۱۰۷
چوب لارده.....	۱۱۳	تپه‌های ماسه‌ای غیر فعال.....	۱۰۸
حصار کشی منابع طبیعی و آبخیز.....	۱۱۳	تپه‌های ماسه‌ای فعال.....	۱۰۸

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

<p>۱۱۸.....ذخیره‌گاه جنگلی.....</p> <p>۱۱۸.....روزهای صید.....</p> <p>۱۱۸.....روزهای مفید صید.....</p> <p>۱۱۸.....ریزوم.....</p> <p>۱۱۹.....زراعت.....</p> <p>۱۱۹.....زراعت چوب.....</p> <p>۱۱۹.....زغال.....</p> <p>۱۱۹.....زمین آیش.....</p> <p>۱۱۹.....زمین بایر.....</p> <p>۱۱۹.....زمین بایر قابل عمران.....</p> <p>۱۲۰.....زمین بهره‌برداری کشاورزی.....</p> <p>۱۲۰.....زمین زراعی.....</p> <p>۱۲۰.....زمین زیرکشت.....</p> <p>۱۲۰.....زمین زیرکشت محصولات دائمی.....</p> <p>۱۲۰.....زمین زیرکشت محصولات سالانه.....</p> <p>۱۲۱.....زمین کشاورزی.....</p> <p>۱۲۱.....زمین کشاورزی آبی.....</p> <p>۱۲۱.....زمین کشاورزی دیم.....</p> <p>۱۲۱.....زمین موات.....</p> <p>۱۲۱.....زمین مولد.....</p> <p>۱۲۱.....زنبور پاکتی.....</p> <p>۱۲۱.....زنبورداری.....</p> <p>۱۲۲.....زنبورداری ثابت.....</p> <p>۱۲۲.....زنبورداری کوچ‌رو.....</p> <p>۱۲۲.....زنبور کارگر.....</p> <p>۱۲۲.....زنبور نر.....</p> <p>۱۲۲.....زهر زنبور عسل.....</p> <p>۱۲۲.....ژله رویال.....</p> <p>۱۲۳.....ساقه رونده زیرزمینی.....</p> <p>۱۲۳.....سال زراعی.....</p> <p>۱۲۳.....سامان عرفی.....</p> <p>۱۲۳.....سایر زمین‌های بهره‌برداری کشاورزی.....</p> <p>۱۲۳.....سکوبندی.....</p> <p>۱۲۳.....سیستم قفس تمام اتوماتیک مرغ تخم‌گذار.....</p>	<p>۱۱۳.....حفاظت از منابع طبیعی.....</p> <p>۱۱۳.....حوزه آبخیز.....</p> <p>۱۱۳.....حوزه آبخیز داخلی.....</p> <p>۱۱۴.....حوزه آبخیز سدی.....</p> <p>۱۱۴.....حوزه آبخیز شهری.....</p> <p>۱۱۴.....حوزه آبخیز مرزی.....</p> <p>۱۱۴.....خانوار بهره‌بردار کشاورزی.....</p> <p>۱۱۴.....خاویار.....</p> <p>۱۱۴.....خدمات کشاورزی.....</p> <p>۱۱۴.....خزانه کشاورزی.....</p> <p>۱۱۵.....داشت.....</p> <p>۱۱۵.....دامپروری.....</p> <p>۱۱۵.....دام تلف‌شده.....</p> <p>۱۱۵.....دام خشک.....</p> <p>۱۱۵.....دام زائیده‌شده.....</p> <p>۱۱۵.....دام سبک.....</p> <p>۱۱۵.....دام سنگین.....</p> <p>۱۱۶.....دام شیرده.....</p> <p>۱۱۶.....دام کار.....</p> <p>۱۱۶.....دام کشتاری.....</p> <p>۱۱۶.....دام ماده مولد.....</p> <p>۱۱۶.....دام ماده مولد خشک.....</p> <p>۱۱۶.....دام ماده مولد شیرده.....</p> <p>۱۱۶.....دام مجاز برای تغلیف.....</p> <p>۱۱۶.....دانه.....</p> <p>۱۱۷.....دایک خاکی.....</p> <p>۱۱۷.....درخت بارور.....</p> <p>۱۱۷.....درخت غیر مثمر.....</p> <p>۱۱۷.....درخت مثمر.....</p> <p>۱۱۷.....درختچه جنگلی.....</p> <p>۱۱۷.....دق‌های رسی.....</p> <p>۱۱۷.....دیم‌زار کم‌بازده.....</p> <p>۱۱۸.....دیوار ساحلی رودخانه.....</p> <p>۱۱۸.....ذخیره‌سازی آبزیان.....</p>
--	---

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

سیستم قفس ساده مرغ تخم‌گذار.....	۱۲۴	کاشت پراکنده محصولات باغی.....	۱۲۹
سیستم قفس نیمه اتوماتیک مرغ تخم‌گذار.....	۱۲۴	کاشت مجتمع.....	۱۲۹
شان کندو.....	۱۲۴	کاشت مجتمع تک محصولی.....	۱۲۹
شکار.....	۱۲۴	کاشت مجتمع ساده.....	۱۳۰
شیلات.....	۱۲۴	کاشت مجتمع مخلوط.....	۱۳۰
صید.....	۱۲۴	کانون‌های بحرانی بیابانی.....	۱۳۰
صید پره.....	۱۲۵	کشت آبی.....	۱۳۰
صیدگاه.....	۱۲۵	کشت پادرختی.....	۱۳۰
طرح جنگل‌داری.....	۱۲۵	کشت تک محصولی.....	۱۳۰
ظرفیت اسمی گاوداری.....	۱۲۵	کشت دیم.....	۱۳۱
ظرفیت بالفعل گاوداری.....	۱۲۵	کشت زبردختی.....	۱۳۱
ظرفیت بالقوه گاوداری.....	۱۲۵	کشت ساده.....	۱۳۱
ظرفیت عملی گاوداری.....	۱۲۶	کشت گلخانه‌ای.....	۱۳۱
ظرفیت گاوداری.....	۱۲۶	کشت مجتمع.....	۱۳۱
ظرفیت مرتع.....	۱۲۶	کشت مجدد.....	۱۳۱
عمل‌آوری برگ سبز چای.....	۱۲۶	کشت مخلوط.....	۱۳۲
عملیات بیولوژیک آبخیزداری.....	۱۲۶	کشتارگاه صنعتی دام.....	۱۳۲
عملیات بیومکانیکی آبخیزداری.....	۱۲۶	کشتگاه سرپوشیده.....	۱۳۲
عملیات مدیریتی آبخیزداری.....	۱۲۷	کلنی زنبور.....	۱۳۲
عملیات مکانیکی آبخیزداری.....	۱۲۷	کمپوست.....	۱۳۲
غده گیاه.....	۱۲۷	کمربند حفاظتی اراضی ملی.....	۱۳۳
فرآورده‌های اصلی جنگلی.....	۱۲۷	کندو.....	۱۳۳
فراوری محصول کشاورزی.....	۱۲۷	کندوی باجمعیت.....	۱۳۳
فصل صید.....	۱۲۷	کندوی بومی.....	۱۳۳
فعالیت دامداری.....	۱۲۷	کندوی مدرن.....	۱۳۳
فعالیت کشاورزی.....	۱۲۸	کودپاشی.....	۱۳۳
قارچ خوراکی.....	۱۲۸	کوبیر.....	۱۳۳
قارچ دکمه‌ای.....	۱۲۸	گاو آمیخته.....	۱۳۴
قارچ صدفی.....	۱۲۸	گاو اصیل.....	۱۳۴
قرق.....	۱۲۸	گاو بومی.....	۱۳۴
قلمستان.....	۱۲۸	گاو خشک.....	۱۳۴
قلمه.....	۱۲۹	گاو دو رگ.....	۱۳۴
کاربری زمین بهره‌برداری کشاورزی.....	۱۲۹	گاو نر داشتی.....	۱۳۴
کاشت.....	۱۲۹	گاوداری سنتی.....	۱۳۵

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری _____ فهرست مطالب

۱۴۱.....	مرغداری پرورش مرغ تخم‌گذار.....	۱۳۵.....	گاو‌داری صنعتی.....
۱۴۱.....	مرغداری پرورش مرغ گوشتی.....	۱۳۵.....	گلخانه.....
۱۴۱.....	مرغداری پرورش نیمچه گوشتی.....	۱۳۵.....	گل بریدنی.....
۱۴۱.....	مرکز تکثیر آبزیان.....	۱۳۵.....	گل شاخه‌بریده.....
۱۴۱.....	مرکز خرید شیر.....	۱۳۵.....	گله‌های مولد طیور.....
۱۴۲.....	مزرعه پرورش آبزیان.....	۱۳۶.....	گیاهان دائمی.....
۱۴۲.....	مزرعه خرد.....	۱۳۶.....	گیاه زینتی.....
۱۴۲.....	مساحت برداشت محصول.....	۱۳۶.....	لارو ماهی.....
۱۴۲.....	مساحت زیر کشت محصول.....	۱۳۶.....	لارو میگو.....
۱۴۲.....	مساحت کاشت محصول.....	۱۳۶.....	لنبه.....
۱۴۲.....	مساحت مفید مزارع پرورش آبزیان.....	۱۳۶.....	ماشین جوجه‌کشی.....
۱۴۳.....	ملاس.....	۱۳۷.....	مالچ‌پاشی.....
۱۴۳.....	ملکه زنبور عسل.....	۱۳۷.....	ماهی استخوانی.....
۱۴۳.....	ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات.....	۱۳۷.....	ماهی خاویاری.....
۱۴۳.....	ممیزی مراتع.....	۱۳۷.....	ماهیان سردابی.....
۱۴۳.....	موجودات آبی.....	۱۳۷.....	ماهیان گرمابی.....
۱۴۳.....	مؤسسه پرورش مرغ مادر.....	۱۳۷.....	محصول کشاورزی.....
۱۴۴.....	مؤسسه جوجه‌کشی.....	۱۳۸.....	محصولات دائمی.....
۱۴۴.....	موم زنبور عسل.....	۱۳۸.....	محصولات سالانه.....
۱۴۴.....	میدان دام‌کشتاری.....	۱۳۸.....	محصولات فرعی جنگل و مرتع.....
۱۴۴.....	میدان عرضه دام.....	۱۳۸.....	مدیریت منابع مراتع.....
۱۴۴.....	نباتات دائمی.....	۱۳۸.....	مدیریت هرزآب.....
۱۴۴.....	نشا.....	۱۳۹.....	مراتع قشلاقی.....
۱۴۴.....	نوع تصرف زمین در بهره‌برداری کشاورزی.....	۱۳۹.....	مراتع میانبند.....
۱۴۵.....	نوغانداری.....	۱۳۹.....	مراتع ییلاقی.....
۱۴۵.....	نهل.....	۱۳۹.....	مرتع دار.....
۱۴۵.....	نهلستان.....	۱۳۹.....	مرغ اخراجی.....
۱۴۵.....	نیمچه گوشتی.....	۱۴۰.....	مرغ بومی.....
۱۴۵.....	واحد پرواربندی گوساله.....	۱۴۰.....	مرغ پایان دوره.....
۱۴۵.....	واحد پرورش گاو شیری به روش صنعتی.....	۱۴۰.....	مرغ تخم‌گذار.....
۱۴۵.....	واحد دامی.....	۱۴۰.....	مرغ حذفی.....
۱۴۶.....	واکاری جنگل و مرتع.....	۱۴۰.....	مرغ گوشتی.....
۱۴۶.....	واريته گیاهی.....	۱۴۰.....	مرغ مادر.....
۱۴۶.....	وضعیت حقوقی بهره‌برداری کشاورزی.....	۱۴۱.....	مرغداری پرورش پोलت تخم‌گذار.....

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>دریافتی بابت کارهای کنتراتی در معدن ۱۵۲</p> <p>ذخیره احتمالی معدن ۱۵۲</p> <p>ذخیره قطعی معدن ۱۵۲</p> <p>ذخیره معدنی ۱۵۲</p> <p>ساختمان تولیدی کارگاه معدنی ۱۵۲</p> <p>ساختمان غیرتولیدی کارگاه معدنی ۱۵۲</p> <p>سینه کار ۱۵۲</p> <p>ضایعات معدن ۱۵۳</p> <p>ضایعات قابل فروش معدن ۱۵۳</p> <p>فراوری ماده معدنی ۱۵۳</p> <p>قرارداد اکتشاف معدن ۱۵۳</p> <p>قیمت تولیدکننده در معدن ۱۵۳</p> <p>کانسار ۱۵۳</p> <p>کان سنگ ۱۵۳</p> <p>کانه ۱۵۳</p> <p>کانه آرایبی ۱۵۴</p> <p>کانه اصلی ۱۵۴</p> <p>کانه فرعی ۱۵۴</p> <p>کانی ۱۵۴</p> <p>کنسانتره معدنی ۱۵۴</p> <p>گواهی کشف معدن ۱۵۴</p> <p>ماده خام استخراج شده ۱۵۴</p> <p>ماده معدنی ۱۵۵</p> <p>مجوز استخراج معدن ۱۵۵</p> <p>معدن ۱۵۵</p> <p>معدن تعطیل ۱۵۵</p> <p>معدن در حال بهره برداری ۱۵۵</p> <p>معدن در حال توسعه و اکتشاف تکمیلی ۱۵۵</p> <p>معدن فعال ۱۵۵</p> <p>مواد باطله معدن ۱۵۶</p> <p>مواد معدنی کانه آرایبی شده ۱۵۶</p> <p>مواد معدنی نیمه کانه آرایبی شده ۱۵۶</p> <p>واگذاری معدن از طریق مزایده ۱۵۶</p> <p>هزینه عملیات اکتشاف ۱۵۶</p>	<p>هیزم ۱۴۶</p> <p>بخش ۳ - معدن ۱۴۷</p> <p>اجازه برداشت معدن ۱۴۷</p> <p>ارزش افزوده سرانه معدن ۱۴۷</p> <p>ارزش پرداختی معدن ۱۴۷</p> <p>ارزش تغییرات اموال سرمایه ای در معدن ۱۴۷</p> <p>ارزش تولیدات در معدن ۱۴۸</p> <p>ارزش داده در معدن ۱۴۸</p> <p>ارزش دریافتی معدن ۱۴۸</p> <p>ارزش زمین کارگاه معدنی ۱۴۸</p> <p>ارزش ساختمان کارگاه معدنی ۱۴۸</p> <p>ارزش ستانده در معدن ۱۴۸</p> <p>ارزش سرمایه گذاری در بخش توسعه و اکتشاف معدن ۱۴۹</p> <p>..... ۱۴۹</p> <p>استخراج اسمی معدن ۱۴۹</p> <p>استخراج روباز ماده معدنی ۱۴۹</p> <p>استخراج زیرزمینی ماده معدنی ۱۴۹</p> <p>استخراج ماده معدنی ۱۴۹</p> <p>استخراج واقعی معدن ۱۴۹</p> <p>اموال سرمایه ای ساخته شده توسط معدن ۱۴۹</p> <p>اموال سرمایه ای معدن ۱۴۹</p> <p>باطله برداری در معدن ۱۵۰</p> <p>بهره بردار معدن ۱۵۰</p> <p>پرداختی بابت بارگیری و حمل مواد در معدن ۱۵۰</p> <p>پرداختی بابت خدمات تولیدی در معدن ۱۵۰</p> <p>پرداختی بابت خدمات غیرتولیدی در معدن ۱۵۰</p> <p>پرداختی بابت کارهای کنتراتی در معدن ۱۵۰</p> <p>پروانه اکتشاف معدن ۱۵۱</p> <p>پروانه بهره برداری معدن ۱۵۱</p> <p>حداقل استخراج سالانه معدن ۱۵۱</p> <p>حق پیمانکاری معدن ۱۵۱</p> <p>دریافتی بابت خدمات تولیدی معدن ۱۵۱</p> <p>دریافتی بابت خدمات غیرتولیدی معدن ۱۵۱</p>
--	--

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

تولید به حساب دیگران.....	۱۶۲	بخش ۴ - صنعت.....	۱۵۷
تولید صنعتی.....	۱۶۲	ابزار و وسایل کار بادوام.....	۱۵۷
جواز تأسیس صنعتی.....	۱۶۲	ابزار و وسایل کار کم‌دوام.....	۱۵۷
جواز تأسیس فنی و مهندسی.....	۱۶۲	ارزش افزوده خالص در کارگاه صنعتی.....	۱۵۷
جواز تأسیس مرکز پژوهش صنعتی یا معدنی.....	۱۶۳	ارزش افزوده سرانه کارگاه صنعتی.....	۱۵۷
خانوار دارای فعالیت صنعتی.....	۱۶۳	ارزش برون‌داد.....	۱۵۷
خوشه صنعتی.....	۱۶۳	ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای در کارگاه.....	۱۵۷
دریافتی بابت خدمات صنعتی.....	۱۶۳	ارزش تولیدات صنعتی.....	۱۵۸
دریافتی بابت خدمات غیرصنعتی.....	۱۶۳	ارزش داده در کارگاه صنعتی.....	۱۵۸
دریافتی بابت کارهای کنتراتی در کارگاه.....	۱۶۳	ارزش درون‌داد.....	۱۵۸
زمین کارگاه.....	۱۶۴	ارزش زمین کارگاه.....	۱۵۸
ساختمان کارگاه.....	۱۶۴	ارزش ساختمان کارگاه.....	۱۵۸
ساختمان تولیدی کارگاه.....	۱۶۴	ارزش ستانده در کارگاه صنعتی.....	۱۵۸
ساختمان غیرتولیدی کارگاه.....	۱۶۴	ارزش محصول کارگاه.....	۱۵۹
سوخت مصرفی کارگاه.....	۱۶۴	ارزش مواد خام و اولیه مصرف‌شده.....	۱۵۹
شهرک صنعتی.....	۱۶۴	ارزش موجودی انبار.....	۱۵۹
شهرک صنعتی تخصصی.....	۱۶۴	استاندارد.....	۱۵۹
شهرک صنعتی در حال بهره‌برداری.....	۱۶۵	استاندارد اجباری.....	۱۵۹
شهرک صنعتی مصوب.....	۱۶۵	استاندارد تشویقی.....	۱۵۹
شهرک فناوری.....	۱۶۵	اموال سرمایه‌ای ساخته‌شده توسط کارگاه.....	۱۵۹
صنایع تبدیلی.....	۱۶۵	اموال سرمایه‌ای کارگاه.....	۱۶۰
صنایع خانگی.....	۱۶۵	بازدید فنی (استاندارد ملی).....	۱۶۰
صنایع دستی.....	۱۶۵	پرداختی بابت خدمات صنعتی.....	۱۶۰
صنایع سرمایه‌ای.....	۱۶۶	پرداختی بابت خدمات غیر صنعتی.....	۱۶۰
صنایع کوچک.....	۱۶۶	پرداختی بابت کارهای کنتراتی در کارگاه.....	۱۶۰
صنایع مصرفی.....	۱۶۶	پروانه بهره‌برداری صنعتی.....	۱۶۱
صنایع واسطه‌ای.....	۱۶۶	پروانه پژوهش صنعتی یا معدنی.....	۱۶۱
صنعت.....	۱۶۶	پروانه تحقیق و توسعه.....	۱۶۱
ضایعات قابل فروش در کارگاه.....	۱۶۶	پروانه خدمات مهندسی.....	۱۶۱
طرح توسعه در دست اجرا.....	۱۶۶	پروانه کاربرد علامت استاندارد.....	۱۶۱
ظرفیت اسمی کارگاه.....	۱۶۷	تجدید نظر استاندارد ملی ایران.....	۱۶۱
ظرفیت بالقوه کارگاه.....	۱۶۷	تدوین استاندارد ملی ایران.....	۱۶۱
ظرفیت عملی کارگاه.....	۱۶۷	تشکل صنعتی.....	۱۶۲
فعالیت اصلی کارگاه.....	۱۶۷	تولید به حساب خود.....	۱۶۲

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فعالیت صنعتی.....	۱۶۷	میزان وابستگی تولید به مواد خارجی.....	۱۷۲
کارت شناسایی فعالیت صنعتی.....	۱۶۷	واحد به بهره‌برداری رسیده در شهرک و ناحیه صنعتی.....	۱۷۲
کارکنان کارگاه.....	۱۶۷	وضعیت مالکیت کارگاه.....	۱۷۲
کارگاه با مالکیت تعاونی.....	۱۶۸		
کارگاه با مالکیت خصوصی.....	۱۶۸		
کارگاه با مالکیت عمومی.....	۱۶۸		
کارگاه با مدیریت خصوصی.....	۱۶۸		
کارگاه با مدیریت عمومی.....	۱۶۸		
کارگاه تابع.....	۱۶۸		
کارگاه تعطیل دائم.....	۱۶۸		
کارگاه تعطیل فصلی.....	۱۶۸		
کارگاه تعطیل موقت.....	۱۶۹		
کارگاه دایره.....	۱۶۹		
کارگاه صنعتی.....	۱۶۹		
کارگاه مشهود.....	۱۶۹		
کارگاه غیرمشهود.....	۱۶۹		
کارگاه متبوع.....	۱۶۹		
کارگاه مستقل.....	۱۶۹		
کالای در جریان ساخت یا نیم‌ساخته.....	۱۷۰		
کالبراسیون.....	۱۷۰		
گواهی تحقیق و توسعه.....	۱۷۰		
گواهی فعالیت صنعتی.....	۱۷۰		
گواهی‌نامه صادراتی.....	۱۷۰		
ماشین‌آلات و تجهیزات تولید نیرو.....	۱۷۰		
مجتمع فناوری اطلاعات و خدمات نرم‌افزاری.....	۱۷۱		
مجوز وارداتی.....	۱۷۱		
محصول صنعتی.....	۱۷۱		
محصول فرعی کارگاه.....	۱۷۱		
مرکز خدمات فناوری و کسب و کار.....	۱۷۱		
ماده اولیه صنعتی.....	۱۷۱		
موجودی انبار.....	۱۷۱		
ناحیه صنعتی.....	۱۷۲		
ناحیه صنعتی روستایی.....	۱۷۲		
ناحیه صنعتی مصوب.....	۱۷۲		
		بخش ۵- آب، فاضلاب و محیط زیست.....	۱۷۳
		آب بهداشتی.....	۱۷۳
		آب خروجی از سد.....	۱۷۳
		آب زیرزمینی.....	۱۷۳
		آب سطحی.....	۱۷۴
		آب و هوا.....	۱۷۴
		آب ورودی به سد.....	۱۷۴
		آثار طبیعی ملی.....	۱۷۴
		آرایه.....	۱۷۴
		آلاینده آب.....	۱۷۵
		آلاینده محیط زیست.....	۱۷۵
		آلاینده هوا.....	۱۷۵
		آلودگی آب.....	۱۷۵
		آلودگی دریا.....	۱۷۵
		آلودگی محیط زیست.....	۱۷۵
		آلودگی ناشی از فلزات سنگین.....	۱۷۶
		آلودگی هوا.....	۱۷۶
		آلوده‌گر.....	۱۷۶
		اثر گلخانه‌ای.....	۱۷۶
		ارزش‌گذاری اقتصادی منابع محیط زیست.....	۱۷۶
		ارزیابی آثار محیط زیستی.....	۱۷۷
		استحصال آب.....	۱۷۷
		استحصال سالانه آب.....	۱۷۷
		استحصال سرانه آب.....	۱۷۷
		اقلیم.....	۱۷۷
		اکوسیستم.....	۱۷۷
		انشعاب آب.....	۱۷۸
		انشعاب آب فضای سبز.....	۱۷۸
		انشعاب آب مراکز تولیدی.....	۱۷۸

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

<p>تأمین آب ۱۸۴</p> <p>تراز نرمال مخزن سد ۱۸۴</p> <p>تروفه ۱۸۴</p> <p>تصفیه آب ۱۸۴</p> <p>تصفیه شیمیایی آب ۱۸۵</p> <p>تصفیه عوامل بیولوژیکی آب ۱۸۵</p> <p>تصفیه فیزیکی آب ۱۸۵</p> <p>تصفیه و دفع فاضلاب ۱۸۵</p> <p>تصفیه‌خانه آب ۱۸۵</p> <p>تغییر آب و هوا ۱۸۵</p> <p>تغییر اقلیم ۱۸۵</p> <p>چاه آب ۱۸۶</p> <p>چاه آب عمیق ۱۸۶</p> <p>چاه آب نیمه عمیق ۱۸۶</p> <p>چشمه ۱۸۶</p> <p>حجم آب قابل تنظیم سالیانه ۱۸۶</p> <p>حجم کل مخزن سد ۱۸۶</p> <p>حجم مرده مخزن سد ۱۸۶</p> <p>حجم مفید مخزن سد ۱۸۶</p> <p>حداکثر ظرفیت تأمین آب ۱۸۷</p> <p>حوضه آبریز ۱۸۷</p> <p>خدمات آبی ۱۸۷</p> <p>خدمات فاضلاب ۱۸۷</p> <p>خسارت‌های محیط زیستی ۱۸۷</p> <p>خط آبرسانی اختصاصی ۱۸۷</p> <p>خط اختصاصی اتصال فاضلاب ۱۸۸</p> <p>خط فاضلاب ۱۸۸</p> <p>دارایی‌های محیط زیست ۱۸۸</p> <p>دشت ۱۸۸</p> <p>ذخیره‌گاه زیست‌کره ۱۸۸</p> <p>رودخانه ۱۸۸</p> <p>ژئوپلانکتون ۱۸۹</p> <p>زهکشی ۱۸۹</p> <p>سد ۱۸۹</p>	<p>انشعاب آب و فاضلاب مصارف اشتراکی ۱۷۸</p> <p>انشعاب آب و فاضلاب مصارف تجاری ۱۷۸</p> <p>انشعاب آب و فاضلاب مصارف خانگی ۱۷۹</p> <p>انشعاب آب و فاضلاب مصارف عمومی ۱۷۹</p> <p>انشعاب آب و فاضلاب موقت ۱۷۹</p> <p>انشعاب فاضلاب ۱۷۹</p> <p>انشعاب فاضلاب مراکز تولیدی ۱۷۹</p> <p>ایستگاه پایش محیط زیستی ۱۷۹</p> <p>ایستگاه پمپاژ آب ۱۷۹</p> <p>بنتوز ۱۸۰</p> <p>بوم‌سازگان ۱۸۰</p> <p>بیلان آب ۱۸۰</p> <p>پارامتر محیط زیستی ۱۸۰</p> <p>پارک ملی ۱۸۰</p> <p>پروانه انتفاعی شکار و صید ۱۸۱</p> <p>پروانه عادی شکار ۱۸۱</p> <p>پروانه عادی صید ۱۸۱</p> <p>پروانه ویژه شکار ۱۸۱</p> <p>پروانه ویژه شکار جهت اتباع بیگانه ۱۸۱</p> <p>پساب ۱۸۱</p> <p>پسماند ۱۸۱</p> <p>پسماند پزشکی ۱۸۲</p> <p>پسماند صنعتی ۱۸۲</p> <p>پسماند عادی ۱۸۲</p> <p>پسماند کشاورزی ۱۸۲</p> <p>پسماند معدنی ۱۸۲</p> <p>پسماند ویژه ۱۸۲</p> <p>پمپ آبرسانی ۱۸۳</p> <p>پناهگاه حیات وحش ۱۸۳</p> <p>پیش‌تصفیه آب ۱۸۳</p> <p>تأسیسات آبگیر ۱۸۳</p> <p>تاکسون ۱۸۳</p> <p>تالاب ۱۸۳</p> <p>تالاب بین‌المللی ۱۸۴</p>
---	---

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۱۹۵..... کانال درجه یک آب</p> <p>۱۹۵..... کلر زنی آب خام</p> <p>۱۹۶..... کلروفلئوروکربن</p> <p>۱۹۶..... گازهای گلخانه‌ای</p> <p>۱۹۶..... گرمایش جهانی</p> <p>۱۹۶..... گونه آسیب‌پذیر جانداران</p> <p>۱۹۷..... گونه انحصاری جانداران</p> <p>۱۹۷..... گونه بومی جانداران</p> <p>۱۹۷..... گونه جانداران</p> <p>۱۹۷..... گونه در معرض خطر انقراض جانداران</p> <p>۱۹۷..... گونه شاخص جانداران</p> <p>۱۹۷..... گونه غیر بومی جانداران</p> <p>۱۹۸..... لکه نفتی</p> <p>۱۹۸..... مخزن عمومی آب</p> <p>۱۹۸..... مسیل</p> <p>۱۹۸..... مصرف آب مشترکان</p> <p>۱۹۸..... منابع آلاینده شیمیایی آب</p> <p>۱۹۸..... منابع آلاینده فیزیکی آب</p> <p>۱۹۹..... منطقه آزاد شکار و صید</p> <p>۱۹۹..... منطقه حساس ساحلی</p> <p>۱۹۹..... منطقه حفاظت‌شده</p> <p>۱۹۹..... منطقه شکار ممنوع</p> <p>۱۹۹..... میزان ارتفاع بارندگی در حوضه آبریز</p> <p>۱۹۹..... نقطه تحویل آب و دفع فاضلاب</p> <p>۲۰۰..... نکتون</p> <p>۲۰۰..... نمونه موزه‌ای</p> <p>۲۰۰..... نمونه‌های بیولوژیکی</p> <p>۲۰۰..... نمونه‌های زیستی</p> <p>بخش ۶- برق، گاز و انرژی..... ۲۰۱</p> <p>۲۰۱..... ارزش حرارتی</p> <p>۲۰۱..... انرژی اولیه</p> <p>۲۰۱..... انرژی ثانویه</p> <p>۲۰۱..... انرژی خام</p>	<p>۱۸۹..... سد انحرافی</p> <p>۱۸۹..... سد انحرافی مستقل</p> <p>۱۸۹..... سد بزرگ</p> <p>۱۹۰..... سد تنظیمی</p> <p>۱۹۰..... سد کوچک</p> <p>۱۹۰..... سد مخزنی</p> <p>۱۹۰..... سیل</p> <p>۱۹۰..... شاخص استاندارد آلودگی هوا</p> <p>۱۹۱..... شبکه آبیاری و زهکشی</p> <p>۱۹۱..... شبکه آبیاری و زهکشی تلفیقی</p> <p>۱۹۱..... شبکه آبیاری و زهکشی سنتی</p> <p>۱۹۱..... شبکه آبیاری و زهکشی مدرن</p> <p>۱۹۱..... شبکه آبیاری و زهکشی نیمه مدرن</p> <p>۱۹۱..... شبکه عمومی توزیع آب</p> <p>۱۹۲..... شبکه عمومی جمع‌آوری و انتقال فاضلاب</p> <p>۱۹۲..... ظرفیت آب تنظیم‌شده سد</p> <p>۱۹۲..... ظرفیت قراردادی انشعاب آب</p> <p>۱۹۲..... ظرفیت قراردادی انشعاب فاضلاب</p> <p>۱۹۲..... عملیات پایش محیط زیستی</p> <p>۱۹۳..... فاضلاب</p> <p>۱۹۳..... فاضلاب شهری</p> <p>۱۹۳..... فروش آب به مشترکان</p> <p>۱۹۳..... فسیل</p> <p>۱۹۳..... فلور</p> <p>۱۹۳..... فون</p> <p>۱۹۴..... فیتوپلانکتون</p> <p>۱۹۴..... قرق اختصاصی شکار و صید</p> <p>۱۹۴..... قنات</p> <p>۱۹۴..... کارکردهای محیط زیست</p> <p>۱۹۴..... کارگاه تأمین، تصفیه و توزیع آب</p> <p>۱۹۴..... کانال اصلی آب</p> <p>۱۹۵..... کانال درجه چهار آب</p> <p>۱۹۵..... کانال درجه دو آب</p> <p>۱۹۵..... کانال درجه سه آب</p>
---	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

۲۰۲.....	انرژی مفید.....	۲۰۷.....	تولید نفت خام.....
۲۰۲.....	انرژی نهایی.....	۲۰۷.....	چاه اکتشافی نفت یا گاز.....
۲۰۲.....	انرژی‌های تجدیدپذیر.....	۲۰۷.....	چاه تزریقی نفت یا گاز.....
۲۰۲.....	انرژی‌های تجدیدناپذیر.....	۲۰۷.....	چاه تعمیراتی نفت یا گاز.....
۲۰۲.....	انشعاب برق.....	۲۰۷.....	چاه توسعه‌ای نفت یا گاز.....
۲۰۳.....	انشعاب برق فشار ضعیف.....	۲۰۸.....	چاه توصیفی نفت یا گاز.....
۲۰۳.....	انشعاب برق فشار متوسط.....	۲۰۸.....	چشمه هسته‌ای اتمی.....
۲۰۳.....	انشعاب گاز.....	۲۰۸.....	حداکثر بار مصرفی برق.....
۲۰۳.....	ایستگاه انتقال نیرو.....	۲۰۸.....	حداکثر بار مصرفی ناهم‌زمان برق.....
۲۰۳.....	ایستگاه برق.....	۲۰۸.....	حداکثر بار مصرفی هم‌زمان برق.....
۲۰۳.....	ایستگاه توزیع نیروی برق.....	۲۰۸.....	حلال.....
۲۰۳.....	بار - تقاضای برق.....	۲۰۹.....	حلال بنزینی.....
۲۰۴.....	بار متوسط برق.....	۲۰۹.....	خازن.....
۲۰۴.....	باز فروش برق.....	۲۰۹.....	خط انتقال نیروی برق.....
۲۰۴.....	بازده حرارتی برق.....	۲۰۹.....	خط توزیع نیروی برق.....
۲۰۴.....	برش (نفت).....	۲۰۹.....	خط فوق توزیع نیروی برق.....
۲۰۴.....	بنزین موتور.....	۲۰۹.....	خط نیروی برق.....
۲۰۴.....	بنزین هواپیما.....	۲۰۹.....	خطوط تغذیه گاز.....
۲۰۵.....	بی.....	۲۱۰.....	خطوط لوله انتقال فشار قوی گاز.....
۲۰۵.....	پاره‌های شکافت هسته‌ای اتم.....	۲۱۰.....	خوراک پالایشگاه.....
۲۰۵.....	پرتودهی.....	۲۱۰.....	دستگاه حفاری.....
۲۰۵.....	پرتوهای غیر یون‌ساز.....	۲۱۰.....	دکل حفاری.....
۲۰۵.....	پرتوهای یون‌ساز.....	۲۱۰.....	دکل - روز.....
۲۰۵.....	پست برق.....	۲۱۰.....	ذخیره نهایی نفت یا گاز.....
۲۰۶.....	پسماند هسته‌ای.....	۲۱۰.....	رادیو دارو.....
۲۰۶.....	تزریق گاز در میدان‌های نفتی.....	۲۱۰.....	رادیوگرافی.....
۲۰۶.....	تلفات شبکه‌های انتقال و توزیع برق.....	۲۱۱.....	راکتور اتمی.....
۲۰۶.....	توان نامی برق.....	۲۱۱.....	راکتور برق.....
۲۰۶.....	تولید انرژی خالص برق.....	۲۱۱.....	راندمان حرارتی برق.....
۲۰۶.....	تولید انرژی ناخالص برق.....	۲۱۱.....	روغن پایه (نفت).....
۲۰۶.....	تولید انرژی ناویژه برق.....	۲۱۲.....	روغن خام نفتی.....
۲۰۷.....	تولید انرژی ویژه برق.....	۲۱۲.....	روغن صنعتی (نفت).....
۲۰۷.....	تولید قابل فروش محصولات مجتمع پتروشیمی.....	۲۱۲.....	روغن موتور.....
۲۰۷.....	تولید کل محصولات مجتمع پتروشیمی.....	۲۱۲.....	سازند.....

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۲۱۷..... گاز شیرین ۲۱۸..... گاز طبیعی ۲۱۸..... گاز طبیعی فشرده ۲۱۸..... گاز غنی ۲۱۸..... گاز کشف شده قابل استحصال ۲۱۸..... گاز کلاهدک ۲۱۹..... گاز مایع ۲۱۹..... گاز همراه ۲۱۹..... ماده نفتی ۲۱۹..... مایعات گازی ۲۱۹..... مجتمع پتروشیمی ۲۱۹..... مخزن نفتی ۲۲۰..... مشترک گاز ۲۲۰..... مصرف برق داخلی نیروگاه ۲۲۰..... مصرف تجاری انرژی برق ۲۲۰..... مصرف خانگی انرژی برق ۲۲۰..... مصرف صنعتی انرژی برق ۲۲۰..... مصرف عمومی انرژی برق ۲۲۰..... مصرف کشاورزی انرژی برق ۲۲۰..... مصرف کننده گاز ۲۲۱..... منبع پرتوزا ۲۲۱..... مولد اختصاصی برق ۲۲۱..... مولد برق ۲۲۱..... میدان گازی ۲۲۱..... میدان مستقل گازی ۲۲۱..... میدان نفتی ۲۲۱..... میعانات گازی ۲۲۱..... نفت خام ۲۲۲..... نفت خام ترش ۲۲۲..... نفت خام سبک صادراتی ایران ۲۲۲..... نفت خام سنگین صادراتی ایران ۲۲۲..... نفت خام شیرین ۲۲۲..... نفت خام قابل استحصال ۲۲۳..... نفت سفید	۲۱۲..... سرانه مصرف برق ۲۱۳..... سکسیونر ۲۱۳..... سوخت سبک جت ۲۱۳..... سوخت سنگین جت ۲۱۳..... شبکه انتقال برق ۲۱۳..... شبکه به هم پیوسته برق ۲۱۳..... شبکه توزیع انرژی برق ۲۱۴..... شبکه سراسری برق ۲۱۴..... شبکه گازرسانی شبکه‌های تولید و مصرف برق خارج از شبکه سراسری ۲۱۴..... ۲۱۴..... شدت انرژی ۲۱۴..... ضریب بار حرارتی برق ۲۱۴..... ظرفیت اسمی مجتمع پتروشیمی ۲۱۴..... ظرفیت پست برق ۲۱۴..... ظرفیت ذخیره برق ۲۱۵..... ظرفیت سالانه مجتمع پتروشیمی ۲۱۵..... ظرفیت عملی مولد برق ۲۱۵..... ظرفیت نامی مولد برق ۲۱۵..... عملیات لیچینگ ۲۱۵..... غنی سازی ۲۱۵..... فرآورده‌های عمده نفتی ۲۱۵..... قدرت در محل نصب مولد برق ۲۱۶..... قدرت عملی مولد برق ۲۱۶..... قدرت نامی مولد برق ۲۱۶..... قیر ۲۱۶..... کاپاسیتور ۲۱۶..... کلاهدک گازی ۲۱۶..... گاز تر ۲۱۷..... گاز ترش ۲۱۷..... گاز خشک ۲۱۷..... گاز سبک ۲۱۷..... گاز سوزانده شده ۲۱۷..... گاز شهری
---	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۲۲۸ اجاره و رهن.....</p> <p>۲۲۹ اجاره‌بها.....</p> <p>۲۲۹ اجاره‌بهای احتسابی.....</p> <p>۲۲۹ اراضی باير شهری.....</p> <p>۲۲۹ اراضی شهری.....</p> <p>۲۲۹ اراضی موات شهری.....</p> <p>۲۲۹ اراضی وقفی.....</p> <p>۲۲۹ اسکان موقت.....</p> <p>۲۳۰ اضافات ساختمان.....</p> <p>۲۳۰ اقامتگاه دوم خانوار.....</p> <p>۲۳۰ الگوسازی درون بافت (شهری یا روستایی).....</p> <p>۲۳۰ امکانات و تسهیلات مسکن خانوار.....</p> <p>۲۳۰ انباری.....</p> <p>۲۳۰ انبوه‌سازی مسکن.....</p> <p>۲۳۱ ایستگاه اقلیم‌شناسی.....</p> <p>۲۳۱ ایستگاه کلیماتولوژی.....</p> <p>۲۳۱ باغستان.....</p> <p>۲۳۱ بافت بارزش روستایی.....</p> <p>۲۳۱ بافت شهری.....</p> <p>۲۳۲ بافت فرسوده شهری.....</p> <p>۲۳۲ بافت قدیمی شهری.....</p> <p>۲۳۲ بالکن.....</p> <p>۲۳۲ بلوک.....</p> <p>۲۳۲ بنای عمومی.....</p> <p>۲۳۳ بهسازی بافت بارزش روستایی.....</p> <p>۲۳۳ بهسازی درون بافت شهری.....</p> <p>۲۳۳ بهسازی مسکن روستایی.....</p> <p>۲۳۳ پاسیو.....</p> <p>۲۳۳ پذیرایی واحد مسکونی.....</p> <p>۲۳۳ پروانه احداث بنا.....</p> <p>۲۳۳ پروانه افزایش بنا.....</p> <p>۲۳۴ پروانه ساختمانی.....</p> <p>۲۳۴ پروانه ساختمانی آموزشی.....</p> <p>۲۳۴ پروانه ساختمانی اداری.....</p>	<p>۲۲۳ نفت کوره.....</p> <p>۲۲۳ نفت گاز.....</p> <p>۲۲۳ نفتا.....</p> <p>۲۲۳ نیروگاه.....</p> <p>۲۲۳ نیروگاه بادی.....</p> <p>۲۲۴ نیروگاه بخاری.....</p> <p>۲۲۴ نیروگاه برق - آبی.....</p> <p>۲۲۴ نیروگاه چرخه ترکیبی.....</p> <p>۲۲۴ نیروگاه چندسوخته.....</p> <p>۲۲۴ نیروگاه حرارتی.....</p> <p>۲۲۴ نیروگاه دیزلی.....</p> <p>۲۲۵ نیروگاه زیست‌توده.....</p> <p>۲۲۵ نیروگاه فتوولتائیک.....</p> <p>۲۲۵ نیروگاه گازی.....</p> <p>۲۲۵ نیروگاه هسته‌ای.....</p> <p>۲۲۵ وات.....</p> <p>۲۲۵ وات ساعت.....</p> <p>۲۲۶ واحد فرایندی.....</p> <p>۲۲۶ هسته اتم پایدار.....</p> <p>۲۲۶ هسته اتم نیمه پایدار.....</p> <p>۲۲۶ هیدروکربن.....</p> <p>۲۲۶ هیدروکربن درجا.....</p> <p>بخش ۷ - ساختمان و مسکن..... ۲۲۷</p> <p>۲۲۷ آپارتمان.....</p> <p>۲۲۷ آشپزخانه.....</p> <p>۲۲۷ آشپزخانه آپن.....</p> <p>۲۲۷ آلاچیق.....</p> <p>۲۲۷ آلونک.....</p> <p>۲۲۸ اتاق.....</p> <p>۲۲۸ اتاق خواب.....</p> <p>۲۲۸ اجاره.....</p> <p>۲۲۸ اجاره به شرط تملیک واحد مسکونی.....</p> <p>۲۲۸ اجاره کامل.....</p>
--	---

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۲۳۹.....	ساختمان تکمیل شده.....	۲۳۴.....	پروانه ساختمانی با کاربری چندگانه.....
۲۳۹.....	ساختمان زیربنایی.....	۲۳۴.....	پروانه ساختمانی بهداشتی - درمانی.....
۲۴۰.....	ساختمان شروع شده.....	۲۳۴.....	پروانه ساختمانی تجاری.....
۲۴۰.....	ساختمان غیر مسکونی.....	۲۳۴.....	پروانه ساختمانی صنعتی.....
۲۴۰.....	ساختمان فرهنگی و مذهبی.....	۲۳۵.....	پروانه ساختمانی مسکونی.....
۲۴۰.....	ساختمان مسکونی.....	۲۳۵.....	پروژه محرک توسعه شهری.....
۲۴۰.....	ساختمان مسکونی و غیر مسکونی توأم.....	۲۳۵.....	پی سازی.....
۲۴۰.....	ساختمان مقاوم در برابر زلزله.....	۲۳۵.....	پیولوت.....
۲۴۰.....	ساختمان نیمه تمام.....	۲۳۵.....	تاریخ اتمام ساختمان.....
۲۴۱.....	ساختمان ورزشی.....	۲۳۵.....	تأییدیه فنی ساخت و ساز.....
۲۴۱.....	سازنده ساختمان.....	۲۳۶.....	تسهیلات محل سکونت.....
۲۴۱.....	سرقفلی.....	۲۳۶.....	تعاونی تأمین مسکن.....
۲۴۱.....	سطح زیربنای واحد مسکونی.....	۲۳۶.....	تعاونی تولید مسکن.....
۲۴۱.....	سطح کل زیربنای طبقات ساختمان.....	۲۳۶.....	تعمیر جزئی ساختمان.....
۲۴۱.....	سفت کاری.....	۲۳۶.....	تعمیر یا تغییر کلی در ساختمان.....
۲۴۱.....	شبکه های موجود درون بافت.....	۲۳۶.....	حیاط.....
۲۴۲.....	شناسنامه فنی و ملکی ساختمان.....	۲۳۷.....	خانه سازمانی.....
۲۴۲.....	شورای انتظامی نظام مهندسی.....	۲۳۷.....	خانه معمولی.....
۲۴۲.....	شهر جدید.....	۲۳۷.....	دستگاه حرارت مرکزی.....
۲۴۲.....	شهرک مسکونی.....	۲۳۷.....	دستگاه حرارت و برودت مرکزی.....
۲۴۲.....	صنایع مزاحم.....	۲۳۷.....	رهن کامل.....
۲۴۳.....	طبقه ساختمان.....	۲۳۷.....	زاغه.....
۲۴۳.....	طراح ساختمانی.....	۲۳۷.....	ساختمان.....
۲۴۳.....	طراحی فضای شهری.....	۲۳۸.....	ساختمان آپارتمانی.....
۲۴۳.....	طرح تفصیلی شهر.....	۲۳۸.....	ساختمان آموزش عالی.....
۲۴۴.....	طرح توسعه و عمران جامع شهر.....	۲۳۸.....	ساختمان آموزشی.....
۲۴۴.....	طرح توسعه و عمران جامع ناحیه.....	۲۳۸.....	ساختمان اداری.....
۲۴۴.....	طرح کالبدی منطقه ای.....	۲۳۸.....	ساختمان با اسکلت بتونی.....
۲۴۵.....	طرح هادی روستایی.....	۲۳۸.....	ساختمان با اسکلت فلزی.....
۲۴۵.....	فضای بارزش شهری - فرهنگی.....	۲۳۸.....	ساختمان با کاربری ویژه.....
۲۴۵.....	فضای بارزش شهری - معماری.....	۲۳۹.....	ساختمان با مصالح بنایی.....
۲۴۵.....	فضای بارزش شهری مرمت شده.....	۲۳۹.....	ساختمان بهداشتی و درمانی.....
۲۴۶.....	فضای تجاری شهری.....	۲۳۹.....	ساختمان بهینه شده در مصرف انرژی.....
		۲۳۹.....	ساختمان تجدید بنا شده.....

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

<p>۲۵۱..... ودیعه اسکان موقت.....</p> <p>۲۵۱..... حال.....</p> <p>۲۵۲..... هزینه‌های سرمایه‌ای ساختمان.....</p> <p>بخش ۸- تجارت و بازرگانی..... ۲۵۳</p> <p>۲۵۳..... اتحادیه تعاونی.....</p> <p>۲۵۳..... اتحادیه تعاونی روستایی استان.....</p> <p>۲۵۳..... اتحادیه تعاونی روستایی شهرستان.....</p> <p>۲۵۳..... اتحادیه تعاونی کشاورزی استان.....</p> <p>۲۵۴..... اتحادیه صنفی.....</p> <p>۲۵۴..... اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی.....</p> <p>۲۵۴..... احتکار.....</p> <p>۲۵۴..... ارزش اف. سی. ای.....</p> <p>۲۵۴..... ارزش تحویل کالا در محل مقرر به حمل‌کننده.....</p> <p>۲۵۴..... ارزش ثبت سفارش.....</p> <p>۲۵۴..... ارزش سی. اند. اف.....</p> <p>۲۵۵..... ارزش سیف.....</p> <p>۲۵۵..... ارزش فوب.....</p> <p>۲۵۵..... ارزش کالا در صادرات.....</p> <p>۲۵۵..... ارزش کالا در واردات.....</p> <p>۲۵۵..... استفاده تولیدکننده کالای صادراتی.....</p> <p>۲۵۵..... اعلام موجودی کالا.....</p> <p>۲۵۶..... افراد صنفی.....</p> <p>۲۵۶..... بازارچه مرزی.....</p> <p>۲۵۶..... پروانه کسب.....</p> <p>۲۵۶..... پیلهوری.....</p> <p>۲۵۶..... تجارت متقابل.....</p> <p>۲۵۷..... تحویل کالا روی عرشه کشتی.....</p> <p>۲۵۷..... تراز بازرگانی.....</p> <p>۲۵۷..... ترانزیت گمرکی.....</p> <p>۲۵۷..... تعلیق کارت بازرگانی.....</p> <p>۲۵۷..... تقلب در عرضه یا فروش کالا.....</p> <p>۲۵۷..... حق‌العمل‌کار.....</p> <p>۲۵۷..... حقوق گمرکی.....</p>	<p>۲۴۶..... فضای خدماتی شهری.....</p> <p>۲۴۶..... قیمت فروش ساختمان.....</p> <p>۲۴۶..... کپر.....</p> <p>۲۴۶..... گواهی‌نامه فنی ساختمان.....</p> <p>۲۴۶..... مجموعه شهری.....</p> <p>۲۴۷..... محدوده بهسازی‌شده شهری.....</p> <p>۲۴۷..... محدوده شهری مورد حمایت.....</p> <p>۲۴۷..... مساحت خالص مسکونی ساختمان.....</p> <p>۲۴۷..... مساحت مفید ساختمان.....</p> <p>۲۴۷..... مسکن اجتماعی.....</p> <p>۲۴۷..... مسکن محرومان.....</p> <p>۲۴۸..... معمار تجربی.....</p> <p>۲۴۸..... مکان.....</p> <p>۲۴۸..... نازک‌کاری.....</p> <p>۲۴۸..... ناظر ساختمانی.....</p> <p>۲۴۸..... نحوه تصرف اجرای ساختمان.....</p> <p>۲۴۹..... نحوه تصرف رهن و اجاره توأم ساختمان.....</p> <p>۲۴۹..... نحوه تصرف رهنی ساختمان.....</p> <p>۲۴۹..... نحوه تصرف ساختمان در برابر خدمت.....</p> <p>۲۴۹..... نحوه تصرف مجانی ساختمان.....</p> <p>۲۴۹..... نحوه تصرف ملکی اعیان ساختمان.....</p> <p>۲۴۹..... نحوه تصرف ملکی عرصه و اعیان ساختمان.....</p> <p>۲۴۹..... نمای ساختمان.....</p> <p>۲۵۰..... واحد فرسوده.....</p> <p>۲۵۰..... واحد مخروبه.....</p> <p>۲۵۰..... واحد مسکونی.....</p> <p>۲۵۰..... واحد مسکونی آپارتمانی.....</p> <p>۲۵۰..... واحد مسکونی اجاره‌ای.....</p> <p>۲۵۰..... واحد مسکونی بادوام.....</p> <p>۲۵۱..... واحد مسکونی غیر آپارتمانی.....</p> <p>۲۵۱..... واحد مسکونی کم‌دوام.....</p> <p>۲۵۱..... واحد مسکونی ملکی.....</p> <p>۲۵۱..... واحد مسکونی نوساز.....</p> <p>۲۵۱..... واحد مسکونی نیمه‌بادوام.....</p>
---	--

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۲۶۳	شرکت تعاونی عمرانی	۲۵۸	حقوق و عوارض صدور
۲۶۴	شرکت تعاونی غیر فعال	۲۵۸	حقوق ورودی گمرکی
۲۶۴	شرکت تعاونی دانش‌آموختگان	۲۵۸	حوزه تعاونی روستایی
۲۶۴	شرکت تعاونی فعال	۲۵۸	خرده‌فروشی
۲۶۴	شرکت تعاونی مرزنشینان	۲۵۸	خرید متقابل
۲۶۴	شرکت تعاونی مسکن	۲۵۸	دامپینگ
۲۶۴	شرکت تعاونی مصرف	۲۵۹	رسته صنفی
۲۶۴	شرکت تعاونی مصرف آموزشگاهی	۲۵۹	سپرده واحدهای اعتباری شرکت تعاونی روستایی
۲۶۵	شرکت رسمی	۲۵۹	سرمایه شرکت تعاونی روستایی
۲۶۵	شرکت سهامی	۲۵۹	سود بازرگانی
۲۶۵	شرکت سهامی خاص	۲۵۹	شرح تعرفه
۲۶۵	شرکت سهامی عام	۲۵۹	شرکت تعاونی روستایی
۲۶۵	شرکت غیر رسمی	۲۶۰	شرکت تعاونی زنان روستایی
۲۶۵	شرکت مختلط سهامی	۲۶۰	شرکت تعاونی توزیع
۲۶۵	شرکت مختلط غیر سهامی	۲۶۰	شرکت با مسئولیت محدود
۲۶۶	شرکت نسبی	۲۶۰	شرکت تجاری
۲۶۶	صادرات	۲۶۱	شرکت تضامنی
۲۶۶	صادرات از محل ورود موقت	۲۶۱	شرکت تعاونی
۲۶۶	صادرات عام	۲۶۱	شرکت تعاونی اعتبار
۲۶۶	صادرات غیر نفتی قطعی	۲۶۱	شرکت تعاونی ایثارگران
۲۶۶	صادرات قطعی	۲۶۱	شرکت تعاونی تأمین نیاز تولیدکنندگان
۲۶۶	صادرات مجدد	۲۶۱	شرکت تعاونی تأمین نیاز صنوف توزیعی
۲۶۷	صادرات موقت	۲۶۲	شرکت تعاونی تولیدی
۲۶۷	صنف	۲۶۲	شرکت تعاونی تولیدی-توزیعی
۲۶۷	طبقه‌بندی کالاهای گمرکی	۲۶۲	شرکت تعاونی چندمنظوره
۲۶۷	عدم درج قیمت	۲۶۲	شرکت تعاونی حمل‌ونقل
۲۶۷	عرضه کالا یا خدمات خارج از شبکه	۲۶۲	شرکت تعاونی خدمات
۲۶۷	عضو اتحادیه تعاونی روستایی استان	۲۶۳	شرکت تعاونی در دست اجرا
۲۶۷	عضو شرکت تعاونی روستایی	۲۶۳	شرکت تعاونی روستایی عضو اتحادیه تعاونی روستایی
۲۶۸	عضو شرکت تعاونی زنان روستایی	۲۶۳	شهرستان
۲۶۸	عضو شرکت تعاونی کشاورزی	۲۶۳	شرکت تعاونی زنان
۲۶۸	عضو شرکت تعاونی	۲۶۳	شرکت تعاونی صنوف توزیعی
۲۶۸	عمده‌فروشی	۲۶۳	شرکت تعاونی صنوف تولیدی
۲۶۸	فروش ارزی و ریالی	۲۶۳	شرکت تعاونی صیادی

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۲۷۴..... نرخ نامه.....</p> <p>۲۷۴..... نمانکلاتور تعرفه‌ای.....</p> <p>۲۷۴..... واحد صنفی توزیعی.....</p> <p>۲۷۴..... واحد صنفی تولیدی.....</p> <p>۲۷۵..... واحد صنفی خدمات فنی.....</p> <p>۲۷۵..... واحد صنفی خدماتی.....</p> <p>۲۷۵..... واحدهای اعتباری شرکت تعاونی روستایی.....</p> <p>۲۷۵..... واردات.....</p> <p>۲۷۵..... واردات بدون انتقال ارز.....</p> <p>۲۷۵..... واردات قطعی.....</p> <p>۲۷۵..... واردات کالاهای اهدایی.....</p> <p>۲۷۵..... واردات موقت.....</p> <p>۲۷۶..... هزینه حمل سی. اند. اف.....</p> <p>۲۷۶..... هزینه یوزانس.....</p> <p>۲۷۶..... هزینه یوزانس حمل.....</p> <p>۲۷۶..... یوزانس.....</p> <p>بخش ۹ - تأمین جا و غذا..... ۲۷۷</p> <p>۲۷۷..... اتاق‌های اجاره‌ای در منزل.....</p> <p>۲۷۷..... اردوگاه جهان‌گردی.....</p> <p>۲۷۸..... اقامتگاه اختصاصی مسافر.....</p> <p>۲۷۸..... اقامتگاه جوانان.....</p> <p>۲۷۸..... اقامتگاه عمومی گردشگری.....</p> <p>۲۷۸..... اقامتگاه مسافر.....</p> <p>۲۷۹..... اقامتگاه همگانی مسافر.....</p> <p>۲۷۹..... پانسیون دانشجویی.....</p> <p>۲۷۹..... پانسیون مسافری.....</p> <p>۲۷۹..... پلاژ.....</p> <p>۲۸۰..... توقفگاه جهان‌گردی.....</p> <p>۲۸۰..... زائرسرا.....</p> <p>۲۸۰..... ظرفیت اسمی اقامتگاه عمومی گردشگری.....</p> <p>۲۸۰..... ظرفیت اقامتگاه مسافر.....</p> <p>۲۸۰..... متل.....</p> <p>۲۸۱..... متوسط مدت اقامت مسافر.....</p>	<p>۲۶۸..... فروش خدمات.....</p> <p>۲۶۸..... فروش کالا.....</p> <p>۲۶۹..... فروشگاه زنجیره‌ای.....</p> <p>۲۶۹..... فصل‌های تعرفه H.S.....</p> <p>۲۶۹..... فعالیت اعتباری تعاونی روستایی.....</p> <p>۲۶۹..... فوب.....</p> <p>۲۶۹..... قسمت‌های تعرفه H.S.....</p> <p>۲۶۹..... کالای متروکه گمرکی.....</p> <p>۲۶۹..... کالای مرجوعی گمرکی.....</p> <p>۲۷۰..... کارت بازرگانی.....</p> <p>۲۷۰..... کارت پیمانه‌وری.....</p> <p>۲۷۰..... کالابرج.....</p> <p>۲۷۰..... کالای اساسی.....</p> <p>۲۷۰..... کالای متروکه.....</p> <p>۲۷۰..... کالای مرجوعی.....</p> <p>۲۷۱..... کد تعرفه H.S.....</p> <p>۲۷۱..... کشور طرف معامله.....</p> <p>۲۷۱..... کشور مبدأ صادرات و واردات.....</p> <p>۲۷۱..... کشور مقصد صادرات.....</p> <p>۲۷۱..... کم‌فروشی.....</p> <p>۲۷۱..... گران‌فروشی.....</p> <p>۲۷۱..... گمرک ترخیص کالا.....</p> <p>۲۷۲..... گواهی حمایت گمرکی.....</p> <p>۲۷۲..... مأخذ تعرفه گمرکی.....</p> <p>۲۷۲..... مبادله مرجوعی.....</p> <p>۲۷۲..... مجمع امور صنفی.....</p> <p>۲۷۲..... معامله اجاری.....</p> <p>۲۷۲..... معامله افسست.....</p> <p>۲۷۳..... معامله بای‌بک.....</p> <p>۲۷۳..... معامله پایاپای.....</p> <p>۲۷۳..... معامله تهاتری.....</p> <p>۲۷۳..... معامله جبرانی.....</p> <p>۲۷۳..... معامله یوزانس.....</p> <p>۲۷۴..... نحوه مبادله کالا.....</p>
---	---

فهرست مطالب

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>آزمون عامل معکوس..... ۲۸۷</p> <p>آزمون مقادیر ثابت..... ۲۸۷</p> <p>آزمون مقدار میانگین قیمت‌ها..... ۲۸۷</p> <p>آزمون مقید بودن به شاخص‌های پاشه و لاسپیرز..... ۲۸۷</p> <p>آزمون نسبییت قیمت‌های جاری..... ۲۸۸</p> <p>آزمون نسبییت معکوس قیمت‌های سال پایه..... ۲۸۸</p> <p>آزمون یکسانی..... ۲۸۸</p> <p>اثر جانشینی بر عدد شاخص..... ۲۸۸</p> <p>ارزش..... ۲۸۸</p> <p>ارزش افزوده..... ۲۸۹</p> <p>ارزش افزوده خالص..... ۲۸۹</p> <p>ارزش افزوده ناخالص..... ۲۸۹</p> <p>ارزش به قیمت ثابت..... ۲۸۹</p> <p>ارزش به قیمت جاری..... ۲۸۹</p> <p>ارزش جاری..... ۲۸۹</p> <p>ارزش دوره پایه..... ۲۸۹</p> <p>ارزش میانگین..... ۲۹۰</p> <p>ارزش واحد..... ۲۹۰</p> <p>ارزش‌ها یا هزینه‌های پیوندی..... ۲۹۰</p> <p>اریب (شاخص قیمت)..... ۲۹۰</p> <p>اریب جانشینی..... ۲۹۰</p> <p>اریب نمایندگی..... ۲۹۱</p> <p>اریب هزینه زندگی..... ۲۹۱</p> <p>استهلاک..... ۲۹۱</p> <p>اضافه نمونه..... ۲۹۱</p> <p>اطلاع قیمت..... ۲۹۱</p> <p>اقتصاد زیرزمینی..... ۲۹۱</p> <p>انتقالات (اقتصادی)..... ۲۹۲</p> <p>انتقال پذیری (شاخص قیمت)..... ۲۹۲</p> <p>اوزان (شاخص قیمت)..... ۲۹۲</p> <p>اوزان پیوندی (شاخص قیمت)..... ۲۹۲</p> <p>بازترتیب قیمت‌ها..... ۲۹۲</p> <p>بهره‌وری کار..... ۲۹۳</p> <p>بهنگام‌سازی ارزش..... ۲۹۳</p>	<p>مجتمع جهان‌گردی..... ۲۸۱</p> <p>مجموع شب - نفر اقامت مسافر..... ۲۸۱</p> <p>مجموع نفر - شب اقامت مسافر..... ۲۸۱</p> <p>مدت اقامت گردشگر..... ۲۸۲</p> <p>مسافر اقامتگاه همگانی و اختصاصی..... ۲۸۲</p> <p>مسافرخانه..... ۲۸۲</p> <p>مهمان اقامتگاه همگانی و اختصاصی..... ۲۸۲</p> <p>مهمان پذیر..... ۲۸۲</p> <p>مهمان‌خانه..... ۲۸۲</p> <p>مهمان‌خانه شبانه‌روزی..... ۲۸۲</p> <p>مهمان‌سرای جهان‌گردی..... ۲۸۳</p> <p>نرخ اشغال اتاق اقامتگاه عمومی گردشگری..... ۲۸۳</p> <p>نرخ اشغال اقامتگاه مسافر..... ۲۸۳</p> <p>نرخ اشغال تخت اقامتگاه عمومی گردشگری..... ۲۸۳</p> <p>واحد اقامتی مسافر..... ۲۸۳</p> <p>واحد پذیرایی میان‌راهی مسافر..... ۲۸۳</p> <p>هتل..... ۲۸۴</p> <p>هتل - آپارتمان..... ۲۸۴</p>
---	---

بخش ۱۰- شاخص قیمت و حساب‌های

<p>اقتصادی..... ۲۸۵</p> <p>آزمون برگشت زمان..... ۲۸۵</p> <p>آزمون برگشت قیمت..... ۲۸۵</p> <p>آزمون برگشت مقدار..... ۲۸۵</p> <p>آزمون تغییر ترتیب کالا..... ۲۸۶</p> <p>آزمون ثبات شاخص در مقابل تغییر نسبی مقادیر جاری یا پایه..... ۲۸۶</p> <p>آزمون ثبات شاخص در مقابل تغییر واحدهای اندازه‌گیری..... ۲۸۶</p> <p>آزمون ثبات مقیاس سنجش..... ۲۸۶</p> <p>آزمون حاصل..... ۲۸۶</p> <p>آزمون سبب ثابت..... ۲۸۶</p> <p>آزمون شاخص قیمت..... ۲۸۷</p>

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب	
خدمات.....	۲۹۹
دارایی‌های تولیدشده.....	۳۰۰
دارایی‌های ثابت.....	۳۰۰
درآمد خانوار.....	۳۰۰
درآمد پولی خانوار.....	۳۰۰
درآمد خالص خانوار.....	۳۰۰
درآمد غیر پولی خانوار.....	۳۰۱
درآمد ناخالص ملی (GNI).....	۳۰۱
درآمد متفرقه خانوار.....	۳۰۱
درآمد مختلط.....	۳۰۱
دریافت (شاخص قیمت‌ها).....	۳۰۱
دریافتی‌های انتقالی خانوار.....	۳۰۱
دوره پایه.....	۳۰۲
دوره پایه شاخص.....	۳۰۲
دوره پایه قیمتی.....	۳۰۲
دوره پایه وزنی.....	۳۰۲
دوره جاری.....	۳۰۲
دوره مورد مقایسه.....	۳۰۲
رشد اقتصادی.....	۳۰۳
روش تصادفی (شاخص قیمت).....	۳۰۳
روش هدانیک.....	۳۰۳
رویکرد آزمونی.....	۳۰۳
رویکرد استفاده.....	۳۰۳
رویکرد اصول موضوعه.....	۳۰۴
رویکرد اقتصاد خرد.....	۳۰۴
رویکرد اقتصادی.....	۳۰۴
رویکرد اکتساب.....	۳۰۴
رویکرد دیویژیا.....	۳۰۴
سازگاری در جمع.....	۳۰۵
سید کالاها و خدمات.....	۳۰۵
سید میانی.....	۳۰۵
ستانده.....	۳۰۵
ستانده بازاری.....	۳۰۶
ستانده تولیدشده برای خودمصرفی نهایی.....	۳۰۶
بهنگام‌سازی قیمت.....	۲۹۳
پوشش شاخص.....	۲۹۳
پیوستگی شاخص قیمت.....	۲۹۳
پیوند شاخص‌های قیمت.....	۲۹۳
تجمع شاخص‌های قیمت.....	۲۹۴
تحصیل.....	۲۹۴
تراز پرداخت‌ها.....	۲۹۴
تشکیل سرمایه ثابت ناخالص.....	۲۹۴
تشنج‌زدایی قراردادها.....	۲۹۴
تعدیل (تورمزدایی).....	۲۹۴
تعدیل با استفاده از شاخص قیمت.....	۲۹۵
تعدیل صریح کیفیت.....	۲۹۵
تعدیل ضمنی کیفیت.....	۲۹۵
تعدیل قراردادها با استفاده از شاخص قیمت.....	۲۹۵
تعدیل کیفیت کالا.....	۲۹۵
تغییر خالص قیمت.....	۲۹۶
تغییر دوره پایه.....	۲۹۶
تغییر موجودی انبار.....	۲۹۶
تقاضای کل.....	۲۹۶
تقاضای نهایی.....	۲۹۶
تورم.....	۲۹۷
تولید اقتصادی.....	۲۹۷
تولید خالص یک بخش.....	۲۹۷
تولید ناخالص یک بخش.....	۲۹۷
تولید ناخالص داخلی (GDP).....	۲۹۷
تولید ناخالص ملی (GNP).....	۲۹۸
جانمایی محصول (سبد مصرف‌کننده).....	۲۹۸
جایگزینی قلم با تعدیل کامل تغییر قیمت.....	۲۹۸
جایگزینی محصول (شاخص قیمت).....	۲۹۸
جبران خدمات کارکنان.....	۲۹۸
چرخش پذیری (شاخص قیمت‌ها).....	۲۹۹
حساب‌های منطقه‌ای (استانی).....	۲۹۹
خالص ارزش اشیای گران‌بها.....	۲۹۹
خالص درآمد عوامل تولید از خارج.....	۲۹۹

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۳۱۳..... شاخص قیمت عمده‌فروشی</p> <p>۳۱۳..... شاخص قیمت فیشر</p> <p>۳۱۳..... شاخص قیمت کارلی</p> <p>۳۱۳..... شاخص قیمت لاسپیرز</p> <p>۳۱۴..... شاخص قیمت لاسپیرز هندسی</p> <p>۳۱۴..... شاخص قیمت مارشال - اجورت</p> <p>۳۱۴..... شاخص قیمت محصول تولیدکننده</p> <p>۳۱۴..... شاخص قیمت مصرف‌کننده</p> <p>۳۱۵..... شاخص قیمت میان دوره‌ای</p> <p>شاخص قیمت میانگین‌های هارمونیک (نسبت میانگین های هارمونیک)</p> <p>۳۱۵..... شاخص قیمت نهاده با تولید ثابت</p> <p>۳۱۵..... شاخص قیمت نهاده تولیدکننده</p> <p>۳۱۶..... شاخص قیمت والش</p> <p>۳۱۶..... شاخص قیمت هندسی پاشه</p> <p>۳۱۶..... شاخص کارورز- سل وود- وارد- داین</p> <p>۳۱۶..... شاخص لوو</p> <p>۳۱۶..... شاخص متقارن</p> <p>۳۱۶..... شاخص مشروط هزینه زندگی</p> <p>۳۱۷..... شاخص مقدار</p> <p>۳۱۷..... شاخص میانگین حسابی موزون</p> <p>۳۱۷..... شاخص یانگ</p> <p>۳۱۷..... شاخص‌های با وزن ثابت</p> <p>۳۱۸..... شاخص‌های سبد ثابت</p> <p>۳۱۸..... ضرایب اهمیت (شاخص قیمت)</p> <p>۳۱۸..... عرضه کل</p> <p>۳۱۸..... فعالیت اصلی کارگاه</p> <p>۳۱۸..... فعالیت ثانوی کارگاه</p> <p>۳۱۹..... فعالیت کمکی کارگاه</p> <p>۳۱۹..... فیزیوم</p> <p>۳۱۹..... قلم کالا یا خدمت</p> <p>۳۱۹..... قلم مورد قیمتگیری</p> <p>۳۱۹..... قلم نماینده</p> <p>۳۲۰..... قلمرو اقتصادی</p>	<p>۳۰۶..... ستانده غیر بازاری</p> <p>۳۰۶..... سرجمع اولیه (شاخص قیمت)</p> <p>۳۰۶..... سرجمع کل (شاخص قیمت)</p> <p>۳۰۷..... سیستم حساب‌های ملی</p> <p>۳۰۷..... شاخص</p> <p>۳۰۷..... شاخص ارزش واحد</p> <p>۳۰۷..... شاخص با کشش ثابت جانشینی</p> <p>۳۰۷..... شاخص حجمی</p> <p>۳۰۸..... شاخص خریدار</p> <p>۳۰۸..... شاخص درست</p> <p>۳۰۸..... شاخص دموکراتیک</p> <p>۳۰۸..... شاخص دوتوت</p> <p>۳۰۸..... شاخص زنجیره‌ای</p> <p>۳۰۹..... شاخص سطح بالا</p> <p>۳۰۹..... شاخص عالی</p> <p>۳۰۹..... شاخص قلم</p> <p>۳۰۹..... شاخص قیمت</p> <p>۳۰۹..... شاخص قیمت اجورث</p> <p>۳۰۹..... شاخص قیمت ارزش افزوده تولیدکننده</p> <p>۳۱۰..... شاخص قیمت اولیه</p> <p>شاخص قیمت با وزن‌های ثابت یا سبدهای ثابت</p> <p>۳۱۰..... شاخص قیمت پاشه</p> <p>۳۱۰..... شاخص قیمت پاشه لگاریتمی</p> <p>۳۱۱..... شاخص قیمت پالگریو</p> <p>۳۱۱..... شاخص قیمت ترن کوئست</p> <p>۳۱۱..... شاخص قیمت ترن کوئست - تیل</p> <p>۳۱۱..... شاخص قیمت تولید با نهاده ثابت</p> <p>۳۱۱..... شاخص قیمت تولیدکننده</p> <p>۳۱۲..... شاخص قیمت جوونز</p> <p>۳۱۲..... شاخص قیمت خالص</p> <p>۳۱۲..... شاخص قیمت دروبیش</p> <p>۳۱۲..... شاخص قیمت سارک</p> <p>۳۱۳..... شاخص قیمت سبدی</p> <p>۳۱۳..... شاخص قیمت صریح</p>
---	--

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

<p>۳۲۶..... محصول جایگزین (در محاسبه شاخص قیمت).....</p> <p>۳۲۷..... محصول فصلی.....</p> <p>۳۲۷..... محصول منحصر به فرد.....</p> <p>۳۲۷..... محصول نماینده.....</p> <p>۳۲۷..... محصول نمونه.....</p> <p>۳۲۷..... محصولات یا مدل های همگن.....</p> <p>۳۲۸..... مرحله قیمت گیری.....</p> <p>۳۲۸..... مشخصات خاص محصول.....</p> <p>۳۲۸..... مشخصه محصول.....</p> <p>۳۲۸..... مصرف.....</p> <p>۳۲۹..... مصرف جمعی.....</p> <p>۳۲۹..... مصرف سرمایه ثابت.....</p> <p>۳۲۹..... مصرف کننده نهایی.....</p> <p>۳۲۹..... مصرف نهایی.....</p> <p>۳۲۹..... مصرف نهایی خانوار.....</p> <p>۳۳۰..... مصرف نهایی دولت.....</p> <p>مصرف نهایی مؤسسات غیر انتفاعی در خدمات خانوارها.....</p> <p>۳۳۰..... مصرف واسطه.....</p> <p>۳۳۰..... مظنه قیمت.....</p> <p>۳۳۰..... معادل اجاره بها.....</p> <p>۳۳۱..... معامله محصول.....</p> <p>۳۳۱..... مقدار نسبی محصول.....</p> <p>۳۳۱..... منبع اطلاع (شاخص قیمت ها).....</p> <p>۳۳۱..... موازنه پرداخت ها.....</p> <p>۳۳۱..... مؤسسات غیر انتفاعی.....</p> <p>۳۳۱..... نرخ تورم.....</p> <p>۳۳۲..... نمونه گیری با احتمال متناسب با اندازه.....</p> <p>۳۳۲..... واحد نهادی.....</p> <p>۳۳۲..... وزن دهی مجدد.....</p> <p>۳۳۲..... وزن های ارزش.....</p> <p>۳۳۲..... وزن های هزینه ای (شاخص قیمت).....</p> <p>۳۳۳..... هزینه آموزشی.....</p> <p>۳۳۳..... هزینه خانوار.....</p>	<p>۳۲۰..... قیمت.....</p> <p>۳۲۰..... قیمت اسمی.....</p> <p>۳۲۰..... قیمت انتقال یافته از دوره قبل.....</p> <p>۳۲۰..... قیمت بازار آزاد.....</p> <p>۳۲۱..... قیمت بازاری.....</p> <p>۳۲۱..... قیمت به لحاظ اقتصادی معنی دار.....</p> <p>۳۲۱..... قیمت تثبیتی.....</p> <p>۳۲۱..... قیمت تولید کننده.....</p> <p>۳۲۱..... قیمت جاری.....</p> <p>۳۲۲..... قیمت جانمایی شده.....</p> <p>۳۲۲..... قیمت خریدار.....</p> <p>۳۲۲..... قیمت درب کارگاه.....</p> <p>۳۲۲..... قیمت رسمی.....</p> <p>۳۲۲..... قیمت سرخرمن.....</p> <p>۳۲۲..... قیمت عملی فروش.....</p> <p>۳۲۳..... قیمت فاکتور.....</p> <p>۳۲۳..... قیمت لحظه ای.....</p> <p>۳۲۳..... قیمت مازاد.....</p> <p>۳۲۳..... قیمت نسبی.....</p> <p>۳۲۳..... قیمت نقدی بازار.....</p> <p>۳۲۴..... قیمت نمونه.....</p> <p>۳۲۴..... قیمت یارانه ای.....</p> <p>۳۲۴..... قیمت گیری ویژه.....</p> <p>۳۲۴..... کالاها.....</p> <p>۳۲۴..... کالاها و خدمات مصرفی.....</p> <p>۳۲۵..... کالاها و خدمات واسطه ای.....</p> <p>۳۲۵..... کالاهای بادوام و کم دوام.....</p> <p>۳۲۵..... کالای بی دوام.....</p> <p>۳۲۵..... کالاهای سرمایه ای.....</p> <p>۳۲۵..... مازاد عملیاتی.....</p> <p>۳۲۵..... محدوده آرمانی شاخص.....</p> <p>۳۲۶..... محدوده تولید (در سیستم حساب های ملی).....</p> <p>۳۲۶..... محصول.....</p> <p>۳۲۶..... محصول جانشین (در سبد مصرف کننده).....</p>
--	--

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۳۳۹..... بارگیر بوژی.....</p> <p>۳۳۹..... بارگیر بونکر.....</p> <p>۳۳۹..... بارگیر ثابت.....</p> <p>۳۳۹..... بارگیر ثابت اتاق دار.....</p> <p>۳۳۹..... بارگیر غیر ثابت.....</p> <p>۳۳۹..... بارگیر کفی.....</p> <p>۳۴۰..... بارگیر کمرشکن.....</p> <p>۳۴۰..... بارگیر لبه دار.....</p> <p>۳۴۰..... بارگیر مخزن دار.....</p> <p>۳۴۰..... بارگیر مسقف.....</p> <p>۳۴۰..... بارگیر یخچال دار.....</p> <p>۳۴۰..... بارنامه.....</p> <p>۳۴۰..... بازسازی خط راه آهن.....</p> <p>۳۴۱..... باند فرودگاه.....</p> <p>۳۴۱..... برج مراقبت.....</p> <p>۳۴۱..... بزرگراه.....</p> <p>۳۴۱..... بندر.....</p> <p>۳۴۱..... بندر تجاری.....</p> <p>۳۴۱..... بندر چندمنظوره.....</p> <p>۳۴۱..... بندر صیادی.....</p> <p>۳۴۲..... بندر نظامی.....</p> <p>۳۴۲..... بنگاه حمل و نقل.....</p> <p>۳۴۲..... بهسازی خط راه آهن.....</p> <p>۳۴۲..... پارک - سوار.....</p> <p>۳۴۲..... پاره سفر.....</p> <p>۳۴۲..... پایانه بار.....</p> <p>۳۴۳..... پایانه مسافر برون شهری.....</p> <p>۳۴۳..... پایانه مسافر درون شهری.....</p> <p>۳۴۳..... پایانه هوایی.....</p> <p>۳۴۳..... پرواز ابطال شده.....</p> <p>۳۴۳..... پرواز برنامه ای.....</p> <p>۳۴۳..... پرواز بین المللی.....</p> <p>۳۴۴..... پرواز داخلی.....</p> <p>۳۴۴..... پرواز عبوری.....</p>	<p>۳۳۳..... هزینه سرانه آموزشی.....</p> <p>۳۳۳..... هزینه غیر مصرفی خانوار.....</p> <p>۳۳۳..... هزینه مصرفی خانوار.....</p> <p>۳۳۴..... هزینه ناخالص خانوار.....</p> <p>۳۳۴..... یارانه.....</p> <p>۳۳۴..... یارانه بر محصول.....</p> <p>۳۳۴..... یکنواختی قیمت ها (شاخص قیمت).....</p> <p>۳۳۴..... یکنواختی مقادیر (شاخص قیمت).....</p> <p>بخش ۱۱- حمل و نقل و انبارداری..... ۳۳۵</p> <p>آزادراه..... ۳۳۵.....</p> <p>آژانس حمل و نقل..... ۳۳۵.....</p> <p>اتاق منجمد..... ۳۳۵.....</p> <p>اتوبان..... ۳۳۵.....</p> <p>اتوبوس..... ۳۳۶.....</p> <p>اسکله..... ۳۳۶.....</p> <p>اضافه بار..... ۳۳۶.....</p> <p>اضافه بار مسافر هوایی..... ۳۳۶.....</p> <p>انبار..... ۳۳۶.....</p> <p>انبار گمرکی..... ۳۳۶.....</p> <p>انبارداری..... ۳۳۶.....</p> <p>انتظار نوبت کشتی..... ۳۳۷.....</p> <p>انتقال کالا از یک وسیله حمل به یک وسیله حمل دیگر..... ۳۳۷.....</p> <p>ایستگاه پروازی..... ۳۳۷.....</p> <p>ایستگاه تشکیلاتی راه آهن..... ۳۳۷.....</p> <p>ایستگاه راه آهن..... ۳۳۷.....</p> <p>ایستگاه غیر تشکیلاتی راه آهن..... ۳۳۸.....</p> <p>ایستگاه وسیله نقلیه عمومی مسافری..... ۳۳۸.....</p> <p>بار هوایی..... ۳۳۸.....</p> <p>بارشماری..... ۳۳۸.....</p> <p>بارگیر..... ۳۳۸.....</p> <p>بارگیر بغل دار چادری..... ۳۳۸.....</p> <p>بارگیر بغل دار معمولی..... ۳۳۹.....</p>
--	--

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۳۴۸ خط مانوری راه‌آهن.....</p> <p>۳۴۹ خط هوایی.....</p> <p>۳۴۹ دپش پستی.....</p> <p>۳۴۹ درزین.....</p> <p>۳۴۹ دستگاه ناوبری فرودگاه.....</p> <p>۳۴۹ دفتر مرزی.....</p> <p>۳۴۹ دموراژ.....</p> <p>۳۴۹ دوبه.....</p> <p>۳۵۰ دوبه‌کاری.....</p> <p>۳۵۰ دولفین (سازه).....</p> <p>۳۵۰ دیسپاچ.....</p> <p>۳۵۰ راه اصلی چهار خطه.....</p> <p>۳۵۰ راه اصلی عریض.....</p> <p>۳۵۰ راه اصلی معمولی.....</p> <p>۳۵۱ راه دسترسی آسفالته.....</p> <p>۳۵۱ راه دسترسی خاکی.....</p> <p>۳۵۱ راه روستایی.....</p> <p>۳۵۱ راه فرعی درجه‌دو.....</p> <p>۳۵۱ راه فرعی درجه‌یک.....</p> <p>۳۵۱ راه فرعی عریض.....</p> <p>۳۵۲ راه فرعی معمولی.....</p> <p>۳۵۲ راه‌آهن شهری.....</p> <p>۳۵۲ راهدارخانه.....</p> <p>۳۵۲ راهداری.....</p> <p>۳۵۲ رمپ.....</p> <p>۳۵۲ روزهای در دسترس بودن هواپیما.....</p> <p>۳۵۲ روزهای زمین‌گیر شدن هواپیما.....</p> <p>۳۵۲ روگذر.....</p> <p>۳۵۳ سالن نگهداری کالاهای بالای صفر.....</p> <p>۳۵۳ سالن نگهداری کالاهای منجمد.....</p> <p>۳۵۳ سردخانه.....</p> <p>۳۵۳ سرعت‌سنج.....</p> <p>۳۵۳ سفر.....</p> <p>۳۵۳ سواره‌رو.....</p>	<p>۳۴۴ پرواز هواپیما.....</p> <p>۳۴۴ پل.....</p> <p>۳۴۴ پیاده - سوار.....</p> <p>۳۴۴ تاخوگراف.....</p> <p>۳۴۴ تاکسی.....</p> <p>۳۴۴ تانکر.....</p> <p>۳۴۵ ترامپ.....</p> <p>۳۴۵ ترانزیت.....</p> <p>۳۴۵ تردد شماری وسیله نقلیه.....</p> <p>۳۴۵ ترمینال مسافر درون‌شهری.....</p> <p>۳۴۵ ترمینال هوایی.....</p> <p>۳۴۵ تن کیلومتر بار حمل‌شده.....</p> <p>۳۴۵ تن کیلومتر حمل‌شده هوایی.....</p> <p>۳۴۵ تن کیلومتر عرضه‌شده هوایی.....</p> <p>۳۴۶ تور مسافرتی.....</p> <p>۳۴۶ توشه راه‌آهن.....</p> <p>۳۴۶ توشه هوایی.....</p> <p>۳۴۶ توقفگاه.....</p> <p>۳۴۶ تونل.....</p> <p>۳۴۶ تونل انجماد.....</p> <p>۳۴۶ تیر پارک.....</p> <p>۳۴۷ حریم راه.....</p> <p>۳۴۷ حق انبارداری.....</p> <p>۳۴۷ حق سردخانه‌داری.....</p> <p>۳۴۷ حق‌العمل کار کشتی.....</p> <p>۳۴۷ حمل‌ونقل بیرون‌شهری.....</p> <p>۳۴۷ حمل‌ونقل بین‌المللی.....</p> <p>۳۴۷ حمل‌ونقل درون‌شهری.....</p> <p>۳۴۸ خدمات هندلینگ در حمل‌ونقل هوایی.....</p> <p>۳۴۸ خدمات هوانوردی.....</p> <p>۳۴۸ خط اصلی راه‌آهن.....</p> <p>۳۴۸ خط راه‌آهن.....</p> <p>۳۴۸ خط صنعتی - تجاری راه‌آهن.....</p> <p>۳۴۸ خط فرعی راه‌آهن.....</p>
--	---

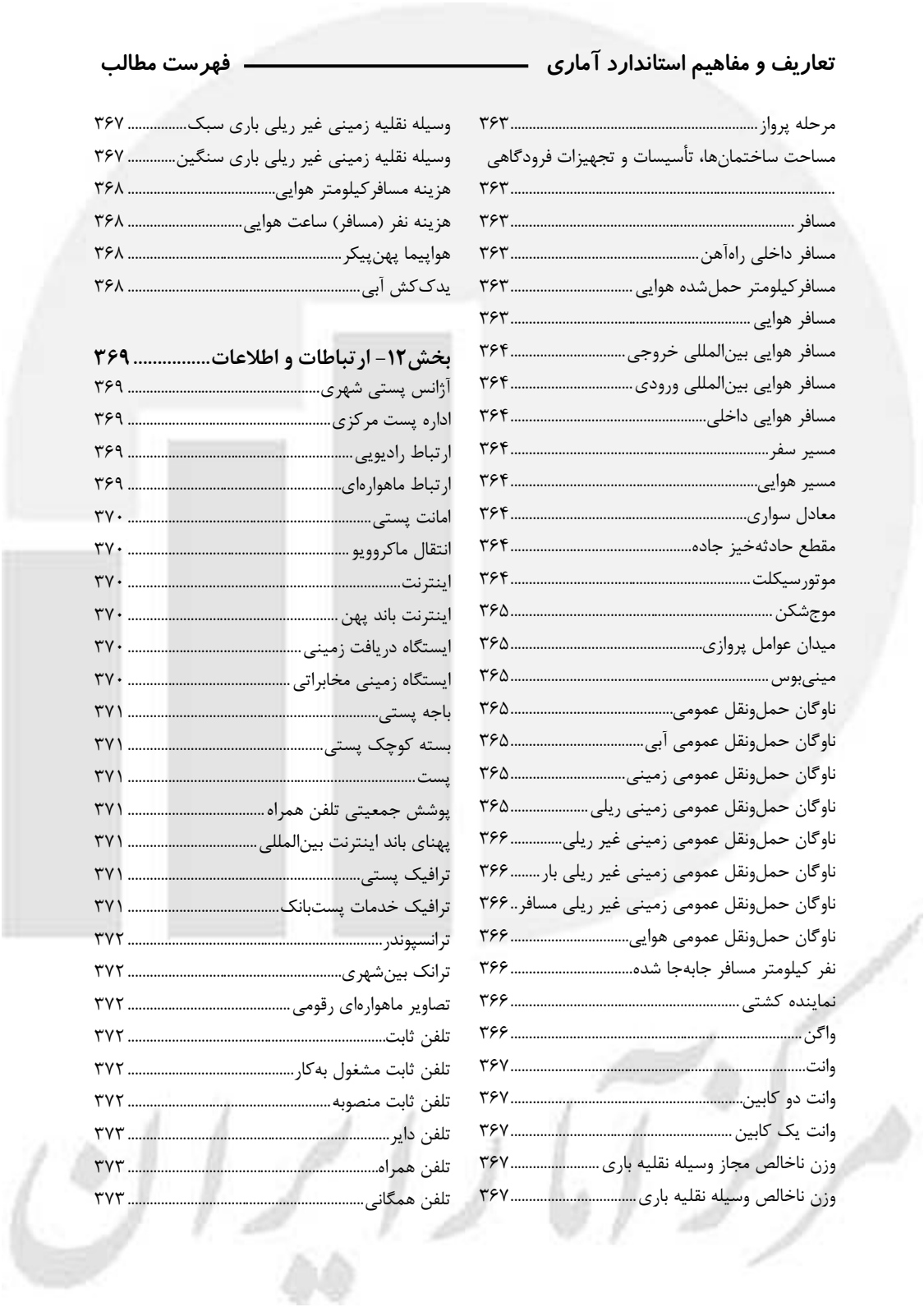
فهرست مطالب

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۳۵۸..... کارگزاری حمل و نقل بار.....</p> <p>۳۵۸..... کارگومانیفست.....</p> <p>۳۵۸..... کامیون.....</p> <p>۳۵۹..... کامیونت لوری.....</p> <p>۳۵۹..... کامیونت ون باربری.....</p> <p>۳۵۹..... کانال آبی داخلی.....</p> <p>۳۵۹..... کانال دسترسی آبی.....</p> <p>۳۵۹..... کانتینر.....</p> <p>۳۵۹..... کشتی.....</p> <p>۳۵۹..... کشتی بدون خط سیر منظم.....</p> <p>۳۶۰..... کشتی تانکر.....</p> <p>۳۶۰..... کشتی جنرال کارگو.....</p> <p>۳۶۰..... کشتی حمل کالاهای عمومی.....</p> <p>۳۶۰..... کشتی دارای خط سیر منظم.....</p> <p>۳۶۰..... کشتی غیر فعال.....</p> <p>۳۶۰..... کشتی فله‌بر.....</p> <p>۳۶۰..... کشتی کانتینری.....</p> <p>۳۶۰..... کشنده.....</p> <p>۳۶۱..... کمپرسی.....</p> <p>۳۶۱..... کنارگذر.....</p> <p>۳۶۱..... گردنه.....</p> <p>۳۶۱..... گواهی نامه خاص پروازی.....</p> <p>۳۶۱..... لاینر.....</p> <p>۳۶۱..... لکوموتیو.....</p> <p>۳۶۱..... لکوموتیو اصلی.....</p> <p>۳۶۲..... لکوموتیو مانوری.....</p> <p>۳۶۲..... لنج.....</p> <p>۳۶۲..... لوپ.....</p> <p>۳۶۲..... مجتمع خدماتی - رفاهی جاده‌ای.....</p> <p>۳۶۲..... محموله پستی هوایی.....</p> <p>۳۶۲..... مخزن.....</p> <p>۳۶۲..... مخزن فراورده‌های نفتی.....</p> <p>۳۶۳..... مدت زمان انتظار کشتی.....</p> <p>۳۶۳..... مدت زمان سرویس کشتی.....</p>	<p>۳۵۳..... سواری.....</p> <p>۳۵۴..... سواری استیشن.....</p> <p>۳۵۴..... سواری سفری.....</p> <p>۳۵۴..... سواری کرایه برون شهری.....</p> <p>۳۵۴..... سیلو.....</p> <p>۳۵۴..... شانراه.....</p> <p>۳۵۴..... شاهراه.....</p> <p>۳۵۴..... شبکه پروازی.....</p> <p>۳۵۴..... شرکت تعاونی حمل و نقل.....</p> <p>۳۵۵..... شرکت حمل و نقل.....</p> <p>۳۵۵..... شرکت هواپیمایی داخلی.....</p> <p>۳۵۵..... شناور.....</p> <p>۳۵۵..... صندلی عرضه شده هواپیما.....</p> <p>۳۵۵..... صندلی کیلومتر عرضه شده هواپیما.....</p> <p>۳۵۵..... ضریب اشغال صندلی هواپیما.....</p> <p>۳۵۵..... ضریب ظرفیت مسافر حمل شده.....</p> <p>۳۵۶..... ضریب ظرفیت مسافری.....</p> <p>۳۵۶..... ضریب ظرفیت وزنی هواپیما.....</p> <p>۳۵۶..... ظرفیت اسمی سردخانه.....</p> <p>۳۵۶..... ظرفیت بارگیری کشتی.....</p> <p>۳۵۶..... ظرفیت حمل بار.....</p> <p>۳۵۶..... ظرفیت خالص کشتی.....</p> <p>۳۵۶..... ظرفیت سردخانه.....</p> <p>۳۵۷..... ظرفیت مجاز وسیله نقلیه مسافری.....</p> <p>۳۵۷..... ظرفیت ناخالص کشتی.....</p> <p>۳۵۷..... ظرفیت وسیله نقلیه مسافری.....</p> <p>۳۵۷..... عبور موقت بین‌المللی.....</p> <p>۳۵۷..... عرض راه.....</p> <p>۳۵۷..... عوارض فرودگاهی مسافر داخلی.....</p> <p>۳۵۷..... فرودگاه.....</p> <p>۳۵۸..... فرودگاه بین‌المللی.....</p> <p>۳۵۸..... فرودگاه نظامی.....</p> <p>۳۵۸..... قطار.....</p> <p>۳۵۸..... کابوتاژ.....</p>
--	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۳۶۷ وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری سبک</p> <p>۳۶۷ وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری سنگین</p> <p>۳۶۸ هزینه مسافر کیلومتر هوایی</p> <p>۳۶۸ هزینه نفر (مسافر) ساعت هوایی</p> <p>۳۶۸ هواپیما پهن پیکر</p> <p>۳۶۸ یدک کش آبی</p> <p>بخش ۱۲ - ارتباطات و اطلاعات ۳۶۹</p> <p>۳۶۹ آژانس پستی شهری</p> <p>۳۶۹ اداره پست مرکزی</p> <p>۳۶۹ ارتباط رادیویی</p> <p>۳۶۹ ارتباط ماهواره‌ای</p> <p>۳۷۰ امانت پستی</p> <p>۳۷۰ انتقال ماکروویو</p> <p>۳۷۰ اینترنت</p> <p>۳۷۰ اینترنت باند پهن</p> <p>۳۷۰ ایستگاه دریافت زمینی</p> <p>۳۷۰ ایستگاه زمینی مخابراتی</p> <p>۳۷۱ باجه پستی</p> <p>۳۷۱ بسته کوچک پستی</p> <p>۳۷۱ پست</p> <p>۳۷۱ پوشش جمعیتی تلفن همراه</p> <p>۳۷۱ پهنای باند اینترنت بین‌المللی</p> <p>۳۷۱ ترافیک پستی</p> <p>۳۷۱ ترافیک خدمات پست‌بانک</p> <p>۳۷۲ ترانسپوندر</p> <p>۳۷۲ ترانک بین‌شهری</p> <p>۳۷۲ تصاویر ماهواره‌ای رقومی</p> <p>۳۷۲ تلفن ثابت</p> <p>۳۷۲ تلفن ثابت مشغول به کار</p> <p>۳۷۲ تلفن ثابت منصوبه</p> <p>۳۷۳ تلفن دایر</p> <p>۳۷۳ تلفن همراه</p> <p>۳۷۳ تلفن همگانی</p>	<p>۳۶۳ مرحله پرواز</p> <p>۳۶۳ مساحت ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات فرودگاهی</p> <p>۳۶۳ مسافر</p> <p>۳۶۳ مسافر داخلی راه‌آهن</p> <p>۳۶۳ مسافر کیلومتر حمل شده هوایی</p> <p>۳۶۳ مسافر هوایی</p> <p>۳۶۴ مسافر هوایی بین‌المللی خروجی</p> <p>۳۶۴ مسافر هوایی بین‌المللی ورودی</p> <p>۳۶۴ مسافر هوایی داخلی</p> <p>۳۶۴ مسیر سفر</p> <p>۳۶۴ مسیر هوایی</p> <p>۳۶۴ معادل سواری</p> <p>۳۶۴ مقطع حادثه خیز جاده</p> <p>۳۶۴ موتورسیکلت</p> <p>۳۶۵ موج‌شکن</p> <p>۳۶۵ میدان عوامل پروازی</p> <p>۳۶۵ مینی‌بوس</p> <p>۳۶۵ ناوگان حمل‌ونقل عمومی</p> <p>۳۶۵ ناوگان حمل‌ونقل عمومی آبی</p> <p>۳۶۵ ناوگان حمل‌ونقل عمومی زمینی</p> <p>۳۶۵ ناوگان حمل‌ونقل عمومی زمینی ریلی</p> <p>۳۶۶ ناوگان حمل‌ونقل عمومی زمینی غیر ریلی</p> <p>۳۶۶ ناوگان حمل‌ونقل عمومی زمینی غیر ریلی بار</p> <p>۳۶۶ ناوگان حمل‌ونقل عمومی زمینی غیر ریلی مسافر</p> <p>۳۶۶ ناوگان حمل‌ونقل عمومی هوایی</p> <p>۳۶۶ نفر کیلومتر مسافر جابه‌جا شده</p> <p>۳۶۶ نماینده کشتی</p> <p>۳۶۶ واگن</p> <p>۳۶۷ وانت</p> <p>۳۶۷ وانت دو کابین</p> <p>۳۶۷ وانت یک کابین</p> <p>۳۶۷ وزن ناخالص مجاز وسیله نقلیه باری</p> <p>۳۶۷ وزن ناخالص وسیله نقلیه باری</p>
--	--

فهرست مطالب ————— تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۳۷۸.....	مرسوله پستی.....	۳۷۳.....	تمبر.....
۳۷۸.....	مرسوله پستی صادره.....	۳۷۳.....	خدمات اینترنت.....
۳۷۹.....	مرسوله پستی وارده (از مبادی خارج از کشور).....	۳۷۳.....	خدمات پستی.....
۳۷۹.....	مرکز مخابراتی.....	۳۷۴.....	دسترسی ADSL.....
۳۷۹.....	مشترک سرویس‌های مخابراتی.....	۳۷۴.....	دسترسی Dialup.....
۳۷۹.....	مطبوع پستی.....	۳۷۴.....	دسترسی GPRS.....
۳۷۹.....	نامه.....	۳۷۴.....	دسترسی WIMAX.....
۳۷۹.....	نقاط دارای ارتباط تلفنی راه دور.....	۳۷۴.....	دسترسی فیبر نوری.....
۳۸۰.....	نمایندگی پستی.....	۳۷۴.....	دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی.....
۳۸۰.....	واحد پستی.....	۳۷۵.....	دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات شهری.....
		۳۷۵.....	دفتر بهره‌برداری مخابراتی.....
		۳۷۵.....	دفتر پست روستایی.....
		۳۷۵.....	دفتر پست شهری.....
		۳۷۵.....	دفتر پست و مخابرات.....
		۳۷۵.....	دفتر مخابرات روستایی.....
		۳۷۶.....	روستای دارای ارتباط مخابراتی.....
		۳۷۶.....	سراهنه مرسوله پستی.....
		۳۷۶.....	سنجنده.....
		۳۷۶.....	شبکه انتقال اطلاعات.....
		۳۷۶.....	شبکه رایانه‌ای.....
		۳۷۶.....	صندوق پستی عمومی.....
		۳۷۶.....	صندوق شخصی پست.....
		۳۷۷.....	ضریب نفوذ تلفن ثابت.....
		۳۷۷.....	ضریب نفوذ تلفن همراه.....
		۳۷۷.....	فرستنده اصلی.....
		۳۷۷.....	فیبر نوری.....
		۳۷۷.....	کاربر اینترنت.....
		۳۷۷.....	کانال بین‌المللی ورودی به شبکه.....
		۳۷۷.....	کانال مخابراتی.....
		۳۷۷.....	کانال مخابراتی بین‌المللی.....
		۳۷۸.....	گذر ماهواره.....
		۳۷۸.....	ماهواره.....
		۳۷۸.....	متقاضی سرویس‌های مخابراتی.....
		۳۷۸.....	مراکز بهره‌برداری مخابراتی.....

بخش ۱۳- بهداشت، ایمنی و مددکاری

۳۸۱.....	اجتماعی.....
۳۸۱.....	آتش‌سوزی.....
	آزمایش مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی.....
۳۸۱.....	آزمایشگاه تشخیص پزشکی بالینی.....
۳۸۱.....	آزمایشگاه تشخیص پزشکی تشریحی.....
۳۸۲.....	آزمایشگاه تشخیص پزشکی.....
۳۸۲.....	آسایشگاه بیماران.....
۳۸۲.....	آسایشگاه سالمندان معلول.....
۳۸۲.....	آسیب.....
۳۸۲.....	آسیب‌دیده ناشی از حوادث.....
۳۸۲.....	آمبلیوپی.....
۳۸۳.....	آموزش ایمنی.....
۳۸۳.....	آوار.....
۳۸۳.....	از کار افتاده حمایتی.....
۳۸۳.....	از کار افتاده غیر بیمه‌ای.....
۳۸۳.....	اعضای سازمان جوانان هلال احمر.....
۳۸۳.....	ایتام تحت پوشش.....
۳۸۳.....	ایستگاه بهگر.....
۳۸۴.....	ایمنی.....
۳۸۴.....	بخش آی. سی. یو.....
۳۸۴.....	بخش سی. سی. یو.....

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>تسهیلات طرح خودکفایی مددجو..... ۳۹۰</p> <p>تصادف در کارگاه..... ۳۹۰</p> <p>تعداد نسخ پذیرفته شده از پزشکان..... ۳۹۰</p> <p>تعداد نسخ پذیرفته شده از واحدهای پاراکلینیک... ۳۹۰</p> <p>تنبلی چشم..... ۳۹۰</p> <p>توان بخشی..... ۳۹۰</p> <p>تولد زنده..... ۳۹۱</p> <p>تیم اجتماع محور پیشگیری از اعتیاد..... ۳۹۱</p> <p>تیم ارائه خدمات مراقبتی - توان بخشی در منزل..... ۳۹۱</p> <p>تیم سیار اورژانس اجتماعی..... ۳۹۱</p> <p>تیم سیار برای معنادان پرخطر..... ۳۹۱</p> <p>حادثه..... ۳۹۱</p> <p>حادثه ناشی از کار..... ۳۹۲</p> <p>حامی ایتم..... ۳۹۲</p> <p>حامی کودکان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی..... ۳۹۲</p> <p>حرفه آموخته سازمان بهزیستی..... ۳۹۲</p> <p>حرفه آموز سازمان بهزیستی..... ۳۹۲</p> <p>حادثه ناشی از ماشین آلات..... ۳۹۲</p> <p>خانواده جایگزین..... ۳۹۲</p> <p>خانواده نیازمند با سرپرست زن..... ۳۹۳</p> <p>خانوار زندانی تحت پوشش..... ۳۹۳</p> <p>خانوار نیازمند..... ۳۹۳</p> <p>خانه آماده سازی (بهزیستی)..... ۳۹۳</p> <p>خانه بهداشت..... ۳۹۳</p> <p>خانه بهداشت ضمیمه..... ۳۹۳</p> <p>خانه بهداشت فعال..... ۳۹۴</p> <p>خانه بهداشت کارگری..... ۳۹۴</p> <p>خانه تربیتی..... ۳۹۴</p> <p>خانه زنان..... ۳۹۴</p> <p>خانه سلامت دختران..... ۳۹۴</p> <p>خانه کودکان و نوجوانان (بهزیستی)..... ۳۹۴</p> <p>خانه مستقل (بهزیستی)..... ۳۹۵</p> <p>خانه موقت کودکان و نوجوانان (بهزیستی)..... ۳۹۵</p> <p>خانه نوزادان، نونهالان و نوباوگان (بهزیستی)..... ۳۹۵</p>	<p>برق گرفتگی..... ۳۸۴</p> <p>بستری شده..... ۳۸۴</p> <p>بهبودی کامل (شاغل)..... ۳۸۴</p> <p>بهداشت..... ۳۸۵</p> <p>بهداشتیار کار..... ۳۸۵</p> <p>بهگر..... ۳۸۵</p> <p>بیمار روانی مزمن..... ۳۸۵</p> <p>بیمارستان..... ۳۸۵</p> <p>بیمارستان تک تخصصی..... ۳۸۵</p> <p>بیمارستان شهرستان..... ۳۸۶</p> <p>بیمارستان عمومی..... ۳۸۶</p> <p>بیماری..... ۳۸۶</p> <p>پایگاه اورژانس ثابت جاده ای..... ۳۸۶</p> <p>پایگاه اورژانس ثابت شهری..... ۳۸۶</p> <p>پایگاه بهداشت..... ۳۸۷</p> <p>پایگاه خدمات اجتماعی..... ۳۸۷</p> <p>پایگاه سلامت اجتماعی..... ۳۸۷</p> <p>پرستار..... ۳۸۷</p> <p>پروانه ساخت مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی..... ۳۸۷</p> <p>پروانه فعالیت مهد کودک..... ۳۸۸</p> <p>پرونده در نوبت تحقیق مددکاری..... ۳۸۸</p> <p>پرونده در نوبت حمایت مددکاری..... ۳۸۸</p> <p>پرونده خانوار در خانه بهداشت..... ۳۸۸</p> <p>پلی کلینیک..... ۳۸۸</p> <p>تخت بیمارستانی..... ۳۸۸</p> <p>تخت بیمارستانی ثابت..... ۳۸۸</p> <p>تخت بیمارستانی فعال..... ۳۸۹</p> <p>تخت بیمارستانی دایر..... ۳۸۹</p> <p>تخت بیمارستانی آی. سی. یو..... ۳۸۹</p> <p>تخت بیمارستانی سی. سی. یو..... ۳۸۹</p> <p>تخت بیمارستانی فوریت های پزشکی..... ۳۸۹</p> <p>تخت بیمارستانی نوزاد..... ۳۸۹</p> <p>تخریب..... ۳۸۹</p>
--	--

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

خانۀ نیمه‌راهی بیماران روانی مزمن.....	۳۹۵	سالمند دارای ناتوانی.....	۴۰۱
خدمات اجتماعی.....	۳۹۵	سالمند معلول.....	۴۰۱
خدمات امدادی.....	۳۹۶	سرمازدگی بدن انسان.....	۴۰۱
خدمات حمایتی مددجویان.....	۳۹۶	سقوط اشخاص.....	۴۰۱
خدمات سرپایی.....	۳۹۶	سقط.....	۴۰۱
خدمات کاهش آسیب اعتیاد.....	۳۹۶	سن حاملگی.....	۴۰۱
خدمات فرهنگی و آموزشی کمیته امداد.....	۳۹۶	سوختگی بدن انسان.....	۴۰۲
خدمات مددکاری.....	۳۹۶	شبه خانواده.....	۴۰۲
خوردگی پوست.....	۳۹۶	شیرخوارگاه.....	۴۰۲
خون‌دهنده مردود.....	۳۹۷	ضایعات فراورده‌های خونی.....	۴۰۲
خون کامل.....	۳۹۷	طرح آموزش خانواده کمیته امداد.....	۴۰۲
خون‌گیری.....	۳۹۷	طرح توان‌بخشی مبتنی بر جامعه (CBR).....	۴۰۲
خون ناقص.....	۳۹۷	طرح حضرت زینب (س).....	۴۰۳
داروخانه.....	۳۹۷	طرح خودکفایی کمیته امداد.....	۴۰۳
دختر فراری.....	۳۹۸	طرح شهید رجایی.....	۴۰۳
دختر نیازمند حمایت اجتماعی.....	۳۹۸	طرح صدقات.....	۴۰۳
درآمد اختصاصی کمیته امداد.....	۳۹۸	طرح مددجویی.....	۴۰۳
دررفتگی استخوان.....	۳۹۸	عفونت.....	۴۰۳
درمان غیر مستقیم.....	۳۹۸	فراورده‌های خون.....	۴۰۴
درمان مستقیم.....	۳۹۸	فرد آسیب‌دیده اجتماعی.....	۴۰۴
درمانگاه.....	۳۹۹	فرد با اختلالات گفتار و زبان.....	۴۰۴
درمانگاه تخصصی.....	۳۹۹	فرد بازتوان‌شده.....	۴۰۴
درمانگاه عمومی.....	۳۹۹	فرد به کار گمارده‌شده (بهبزستی).....	۴۰۴
دوره حول تولد.....	۳۹۹	فرد بهبودیافته.....	۴۰۴
رابطان فرهنگی کمیته امداد.....	۳۹۹	فرد پرخطر در معرض ایدز آموزش‌دیده.....	۴۰۵
روستای تحت پوشش کمیته امداد.....	۳۹۹	فرد دارای ناتوانی.....	۴۰۵
زایشگاه.....	۴۰۰	فرد دارای ناتوانی اشتغال‌یافته.....	۴۰۵
زایمان به‌موقع.....	۴۰۰	فرد در معرض آسیب اجتماعی.....	۴۰۵
زایمان دیررس.....	۴۰۰	فرد مبتلا به اختلال هویت جنسی.....	۴۰۵
زایمان زودرس.....	۴۰۰	فرزند بازگشت داده‌شده به خانواده خود و یا	
زن آسیب‌دیده اجتماعی.....	۴۰۰	خویشاوندان.....	۴۰۵
زن سرپرست خانوار نیازمند.....	۴۰۰	فرزندخواندگی.....	۴۰۶
زیج حیاتی.....	۴۰۰	کارت خرید اهدایی کمیته امداد.....	۴۰۶
ساختمان حمایتی کمیته امداد.....	۴۰۱	کاردیولوژی.....	۴۰۶

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

<p>مرخص شده از بخش ۴۱۲</p> <p>مرخص شده از بیمارستان ۴۱۲</p> <p>مرده‌زایی ۴۱۲</p> <p>مرکز اجتماع درمان مدار (TC) ۴۱۲</p> <p>مرکز ارتباطات و فرماندهی عملیات پایگاه اورژانس ۴۱۲</p> <p>مرکز اسکان موقت زنان ۴۱۲</p> <p>مرکز اورژانس اجتماعی ۴۱۲</p> <p>مرکز بازپروری زنان آسیب‌دیده اجتماعی ۴۱۳</p> <p>مرکز بهبودی - اقامتی میان مدت معتادان ۴۱۳</p> <p>مرکز بهداشت استان ۴۱۳</p> <p>مرکز بهداشت شهرستان ۴۱۳</p> <p>مرکز بهداشت کار ۴۱۳</p> <p>مرکز بهداشتی درمانی روستایی ۴۱۳</p> <p>مرکز بهداشتی درمانی شهری ۴۱۴</p> <p>مرکز پرتو درمانی ۴۱۴</p> <p>مرکز پرتو پزشکی ۴۱۴</p> <p>مرکز پزشکی هسته‌ای ۴۱۴</p> <p>مرکز پیام اورژانس ۴۱۴</p> <p>مرکز تشخیص و جایابی کودکان خیابانی ۴۱۵</p> <p>مرکز توان بخشی و آموزشی روزانه ۴۱۵</p> <p>مرکز توان بخشی، مراقبتی و نگهداری شبانه‌روزی ۴۱۵</p> <p>مرکز توسعه محلی ۴۱۵</p> <p>مرکز جامع خدمات توان بخشی ۴۱۵</p> <p>مرکز جراحی محدود و سرپایی ۴۱۵</p> <p>مرکز خط تلفن اورژانس اجتماعی ۴۱۶</p> <p>مرکز درمان و بازتوانی اقامتی کوتاه مدت معتادان ۴۱۶</p> <p>مرکز درمان و بازتوانی سرپایی معتادان ۴۱۶</p> <p>مرکز رادیولوژی ۴۱۶</p> <p>مرکز سرپناه شبانه معتادان (Shelter) ۴۱۶</p> <p>مرکز کودکان خیابانی ۴۱۶</p> <p>مرکز گذری کاهش آسیب معتادان (DIC) ۴۱۷</p> <p>مرکز مداخله در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی ۴۱۷</p> <p>مرکز مشاوره تلفنی اجتماعی ۴۱۷</p>	<p>کارگاه آموزشی کمیته امداد ۴۰۶</p> <p>کارگاه خودکفایی کمیته امداد ۴۰۶</p> <p>کارگاه حمایت‌شده تولیدی بهزیستی ۴۰۶</p> <p>کارایی برای مددجویان کمیته امداد ۴۰۷</p> <p>کلینیک ۴۰۷</p> <p>کلینیک مددکاری اجتماعی ۴۰۷</p> <p>کم‌بینا ۴۰۷</p> <p>کم‌شنوا ۴۰۷</p> <p>کمک جهیزیه کمیته امداد ۴۰۷</p> <p>کمک مالی مستمر بهزیستی ۴۰۸</p> <p>کمک مستمر کمیته امداد ۴۰۸</p> <p>کمک موردی ۴۰۸</p> <p>کمک‌های مالی غیر مستمر کمیته امداد ۴۰۸</p> <p>کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار ۴۰۸</p> <p>کودک‌آزاری ۴۰۸</p> <p>کودک بی‌سرپرست ۴۰۹</p> <p>کودک تحت حضانت ۴۰۹</p> <p>کودک تحت سرپرستی سازمان بهزیستی ۴۰۹</p> <p>کودک خیابانی ۴۰۹</p> <p>گروه همیار زنان سرپرست خانوار ۴۰۹</p> <p>گروه همیار سلامت روان ۴۰۹</p> <p>گواهی بهداشت صادرات مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط ۴۱۰</p> <p>مجتمع خدمات بهزیستی ۴۱۰</p> <p>مجری طرح خودکفایی کمیته امداد ۴۱۰</p> <p>مجوز واردات مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط ۴۱۰</p> <p>محکومان نیازمند ۴۱۰</p> <p>مددجو ۴۱۱</p> <p>مددجویی از تحت پوشش خارج شده ۴۱۱</p> <p>مددجویی تحت پوشش ۴۱۱</p> <p>مددجویی موردی ۴۱۱</p> <p>مددکاری اجتماعی ۴۱۱</p> <p>مراجعان به واحدهای بهداشتی و درمانی ۴۱۱</p>
--	--

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۴۲۳ واحد فیزیوتراپی</p> <p>۴۲۳ واحد کاردرمانی</p> <p>۴۲۳ واحد گفتاردرمانی</p> <p>۴۲۳ وام خودکفایی مددجویان</p> <p>۴۲۳ وام مسکن نیازمندان غیرتحت پوشش</p> <p>۴۲۳ وزن تولد</p> <p>۴۲۳ وسیله کمک توان بخشی</p> <p>۴۲۴ هدیه ازدواج مددجویان</p> <p>۴۲۴ هزینه خدمات درمانی ویژه</p> <p>۴۲۴ هزینه درمان موردی</p> <p>۴۲۴ همسر آزاری</p> <p>بخش ۱۴- آموزش و پژوهش ۴۲۵</p> <p>۴۲۵ آزمایشگاه پژوهشی</p> <p>۴۲۵ آزمایشگاه مدرسه</p> <p>۴۲۵ آزمایشگاه مرکزی و پژوهش سرای دانش آموزی</p> <p>۴۲۵ آزمون استرانگ شغلی دانش آموز</p> <p>۴۲۶ آزمون تشخیص استعداد دانش آموز</p> <p>۴۲۶ آزمون سلامت روانی - رفتاری دانش آموز</p> <p>۴۲۶ آموزش استثنایی</p> <p>۴۲۶ آموزش پودمانی</p> <p>۴۲۶ آموزش حضوری</p> <p>۴۲۶ آموزش خودیاری فنی</p> <p>۴۲۶ آموزش رسمی</p> <p>۴۲۷ آموزش ضمن خدمت</p> <p>۴۲۷ آموزش ضمن کار</p> <p>۴۲۷ آموزش عالی</p> <p>۴۲۷ آموزش عمومی</p> <p>۴۲۷ آموزش غیرحضوری</p> <p>۴۲۷ آموزش غیر رسمی</p> <p>۴۲۷ آموزش فردبه فرد سوادآموزی</p> <p>۴۲۸ آموزش فنی و حرفه ای</p> <p>۴۲۸ آموزش کودکان لازم التعلیم تحت پوشش نهضت سوادآموزی</p>	<p>۴۱۷ مرکز مشاوره حضوری</p> <p>۴۱۷ مرکز مشاوره ژنتیک</p> <p>۴۱۷ مرگ جنینی</p> <p>۴۱۸ مرگ کودکان زیر پنج سال</p> <p>۴۱۸ مرگ کودکان زیر یک سال</p> <p>۴۱۸ مرگ مادران از عوارض بارداری و زایمان</p> <p>۴۱۸ مرگ نوزادی</p> <p>۴۱۸ مرگ نوزادی دیررس</p> <p>۴۱۸ مرگ نوزادی زودرس</p> <p>۴۱۸ مرگ ومیر مادری</p> <p>۴۱۹ مسمومیت</p> <p>۴۱۹ مشاوره روانشناسی</p> <p>۴۱۹ مشاوره روانشناسی اینترنتی</p> <p>۴۱۹ معتاد خودمعرف</p> <p>۴۱۹ معلول</p> <p>۴۲۰ معلول تحت پوشش</p> <p>۴۲۰ معلول جسمی - حرکتی</p> <p>۴۲۰ معلول حسی</p> <p>۴۲۰ معلول ذهنی</p> <p>۴۲۰ معلول ضایعه نخاعی</p> <p>۴۲۰ مؤسسات درمانی</p> <p>۴۲۱ مهد کودک</p> <p>۴۲۱ مهد کودک خودکفا</p> <p>۴۲۱ نابینا</p> <p>۴۲۱ ناشنوا</p> <p>۴۲۱ نقاهتگاه</p> <p>۴۲۱ نقص عضو ناشی از کار</p> <p>۴۲۲ نوزاد با وزن خیلی کم</p> <p>۴۲۲ نوزاد با وزن فوق العاده کم</p> <p>۴۲۲ نوزاد با وزن کم</p> <p>۴۲۲ واحد ارتوپدی فنی</p> <p>۴۲۲ واحد بینایی سنجی</p> <p>۴۲۲ واحد توان بخشی حرفه آموزی</p> <p>۴۲۲ واحد شنوایی شناسی</p>
---	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

آموزش مجازی.....	۴۲۸	برنامه درسی.....	۴۲۲
آموزش نیمه‌حضوری.....	۴۲۸	بزرگسال بی‌سواد.....	۴۲۳
آموزش‌کنده آموزش عالی.....	۴۲۸	بسته‌های بهداشتی مدارس.....	۴۲۳
آموزشگاه.....	۴۲۸	بهداشتیار مدرسه.....	۴۲۳
آموزشگاه آزاد.....	۴۲۸	پایان‌نامه.....	۴۲۳
آموزشگر پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی.....	۴۲۹	پایگاه تغذیه سالم مدرسه.....	۴۲۳
آموزشگر تمام‌وقت مؤسسه آموزش عالی.....	۴۲۹	پایگاه دهان و دندان دانش‌آموزی.....	۴۲۳
آموزشگر حق‌التدریسی مؤسسه آموزش عالی.....	۴۲۹	پایگاه سلامت دانش‌آموزی.....	۴۲۳
آموزشگر مؤسسه آموزش عالی.....	۴۲۹	پایگاه قهرمانی دانش‌آموزی.....	۴۲۴
آموزشگر نیمه‌وقت مؤسسه آموزش عالی.....	۴۲۹	پایه اول ابتدایی دانش‌آموز کم‌توان ذهنی.....	۴۲۴
آموزشیار نهضت سوادآموزی.....	۴۲۹	پایه اول تکمیلی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا.....	۴۲۴
آموزگار.....	۴۲۹	پایه اول مقدماتی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا.....	۴۲۴
اتاق اداری مجتمع آموزشی یا مدرسه.....	۴۲۹	پایه پنجم تکمیلی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا.....	۴۲۴
اتاق اولیاء مدرسه.....	۴۳۰	پایه پنجم مقدماتی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا.....	۴۲۴
اتاق بهداشت مدرسه.....	۴۳۰	پایه پنجم نهضت سوادآموزی.....	۴۲۴
اتاق بینایی‌سنجی مدرسه.....	۴۳۰	پایه تحصیلی.....	۴۲۵
اتاق شنوایی‌سنجی مدرسه.....	۴۳۰	پذیرفته‌شده.....	۴۲۵
اتاق گفتاردرمانی مدرسه.....	۴۳۰	پرونده مشاوره‌ای دانش‌آموز.....	۴۲۵
اتاق مشاور مدرسه.....	۴۳۰	پژوهش.....	۴۲۵
اتاق معلم.....	۴۳۰	پژوهش بنیادی.....	۴۲۵
اختراع.....	۴۳۰	پژوهش بنیادی راهبردی.....	۴۲۵
اردوگاه دانش‌آموزی.....	۴۳۱	پژوهش بنیادی محض.....	۴۲۶
اردوگاه ورزش دانش‌آموزی.....	۴۳۱	پژوهش توسعه‌ای.....	۴۲۶
اردوی دانش‌آموزی.....	۴۳۱	پژوهش کاربردی.....	۴۲۶
ارز دانشجویی.....	۴۳۱	پژوهش‌کنده.....	۴۲۶
اصلاحات جزئی کتاب درسی.....	۴۳۱	پژوهشگاه.....	۴۲۶
اصلاحات کلی کتاب درسی.....	۴۳۱	پژوهشگر.....	۴۲۶
امتحان متفرقه نهضت سوادآموزی.....	۴۳۱	پژوهشگر تمام‌وقت.....	۴۲۷
انجمن اولیاء و مربیان.....	۴۳۲	پتننت.....	۴۲۷
انجمن کانون‌های دانش‌آموزی.....	۴۳۲	پودمان.....	۴۲۷
انجمن‌های ورزشی مدارس.....	۴۳۲	پوشش ظاهری تحصیلی.....	۴۲۷
باسواد.....	۴۳۲	پوشش واقعی تحصیلی.....	۴۲۷
باشگاه فرهنگیان.....	۴۳۲	پیشگامان سلامت مدرسه.....	۴۲۷
بالاترین مدرک تحصیلی.....	۴۳۲	تحصیلات تکمیلی.....	۴۲۷

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

تحقیق.....	۴۳۷.....
تراکم دانش آموز.....	۴۳۸.....
ترک تحصیل کننده.....	۴۳۸.....
تشکل دانش آموزی.....	۴۳۸.....
تعاونی آموزشگاهی.....	۴۳۸.....
تیم ورزشی دانش آموزی.....	۴۳۸.....
ثبت نام شده آموزش عالی.....	۴۳۸.....
جشنواره دانش آموزان فیلم ساز.....	۴۳۹.....
جشنواره ورزش همگانی دانش آموزی.....	۴۳۹.....
جشنواره ورزشی دانش آموزی.....	۴۳۹.....
جمعیت لازم التعلیم.....	۴۳۹.....
حق اختراع.....	۴۳۹.....
حداقل سواد.....	۴۳۹.....
حوزه علمیه.....	۴۳۹.....
خانه معلم.....	۴۴۰.....
خدمات رسانه‌ای نهضت سوادآموزی.....	۴۴۰.....
خدمات مکاتبه‌ای نهضت سوادآموزی.....	۴۴۰.....
خوابگاه دانش آموزی.....	۴۴۰.....
خوابگاه مرکزی دانش آموزی.....	۴۴۰.....
دانش آموخته.....	۴۴۰.....
دانش آموز.....	۴۴۰.....
دانش آموز استثنایی.....	۴۴۱.....
دانش آموز ایثارگر.....	۴۴۱.....
دانش آموز با اختلالات رفتاری.....	۴۴۱.....
دانش آموز با ناتوانایی‌های یادگیری.....	۴۴۱.....
دانش آموز بزرگسال.....	۴۴۱.....
دانش آموز پژوهشگر.....	۴۴۱.....
دانش آموز تحت پوشش برنامه بهداشت دهان و دندان.....	۴۴۲.....
دانش آموز تحت پوشش برنامه سلامت نوجوانی.....	۴۴۲.....
دانش آموز تحت پوشش برنامه شیر مدرسه.....	۴۴۲.....
دانش آموز تحت پوشش برنامه‌های پیشگیری از بیماری‌ها.....	۴۴۲.....
دانش آموز تحت پوشش طرح کیفیت بخشی درس.....	۴۴۲.....
تربیت بدنی.....	۴۴۲.....
دانش آموز تحت پوشش کانون حرکات اصلاحی.....	۴۴۲.....
دانش آموز تکرار پایه.....	۴۴۲.....
دانش آموز تلفیقی (استثنایی).....	۴۴۳.....
دانش آموز جهشی مدارس ایثارگران.....	۴۴۳.....
دانش آموز چندمعلولیتی.....	۴۴۳.....
دانش آموز حادثه دیده.....	۴۴۳.....
دانش آموز خاص.....	۴۴۳.....
دانش آموز دارای شناسنامه سلامت.....	۴۴۴.....
دانش آموز دارای هوش مرزی.....	۴۴۴.....
دانش آموز دختر غیرحضوری مدارس ایثارگران.....	۴۴۴.....
دانش آموز دیرآموز.....	۴۴۴.....
دانش آموز شاهد.....	۴۴۴.....
دانش آموز شرکت کننده در اردوی راهیان نور.....	۴۴۴.....
دانش آموز شرکت کننده در طرح هجرت.....	۴۴۴.....
دانش آموز شهید.....	۴۴۵.....
دانش آموز طرح پراکنده شاهد.....	۴۴۵.....
دانش آموز طیف اتیسم.....	۴۴۵.....
دانش آموز عضو پایگاه قهرمانی.....	۴۴۵.....
دانش آموز عضو کانون ورزشی دانش آموزی.....	۴۴۵.....
دانش آموز عقب مانده ذهنی.....	۴۴۵.....
دانش آموز فراگیر (استثنایی).....	۴۴۵.....
دانش آموز فعال در رشته‌های پایه ورزشی.....	۴۴۶.....
دانش آموز کتاب خوان.....	۴۴۶.....
دانش آموز مردود.....	۴۴۶.....
دانش آموز معلول جسمی - حرکتی.....	۴۴۶.....
دانش آموز نابینا.....	۴۴۶.....
دانش آموز ناشنوا.....	۴۴۶.....
دانش آموز نیازمند مراقبت ویژه.....	۴۴۷.....
دانش آموز نیمه بینا.....	۴۴۷.....
دانش آموز نیمه شنوا.....	۴۴۷.....
دانش پذیر.....	۴۴۷.....
دانشجو.....	۴۴۷.....

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>دوره دست‌یاری بالینی پزشکی ۴۵۲</p> <p>دوره راهنمایی ۴۵۳</p> <p>دوره راهنمایی تحصیلی پیش‌حرفه‌ای ۴۵۳</p> <p>دوره راهنمایی شبانه ۴۵۳</p> <p>دوره سوادآموزی ۴۵۳</p> <p>دوره عمومی آموزش بزرگسال ۴۵۳</p> <p>دوره فراگیر ۴۵۳</p> <p>دوره فلوشیپ ۴۵۳</p> <p>دوره کارآموزی دانش‌آموزی ۴۵۴</p> <p>دوره متوسطه ۴۵۴</p> <p>دوره متوسطه حرفه‌ای ۴۵۴</p> <p>دوره مقدماتی سوادآموزی ۴۵۴</p> <p>دوره کاردانی پیوسته ۴۵۴</p> <p>دوره کاردانی ناپیوسته ۴۵۴</p> <p>دوره کارشناسی پیوسته ۴۵۵</p> <p>دوره کارشناسی ارشد پیوسته ۴۵۵</p> <p>دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۴۵۵</p> <p>دوره کارشناسی ناپیوسته ۴۵۵</p> <p>دوره متوسطه شبانه ۴۵۵</p> <p>دیپلم افتخار ایثارگران ۴۵۵</p> <p>رابط بهداشت مدارس ۴۵۵</p> <p>راهنمای تعلیماتی سوادآموزی ۴۵۶</p> <p>راهنمای معلم ۴۵۶</p> <p>رساله دکتری تخصصی ۴۵۶</p> <p>رشته تحصیلی ۴۵۶</p> <p>رقابت علمی - تخصصی معلمان تربیت‌بدنی ۴۵۶</p> <p>ساختمان آموزشی آموزش و پرورش ۴۵۶</p> <p>سال تحصیلی ۴۵۶</p> <p>سالن اجتماعات مدرسه ۴۵۷</p> <p>سالن چندمنظوره دانش‌آموزی (Ph.D) ۴۵۷</p> <p>سالن مطالعه دانش‌آموزی ۴۵۷</p> <p>سرباز معلم ۴۵۷</p> <p>سلف‌سرویس مدرسه ۴۵۷</p> <p>سوادآموز تحت پوشش ۴۵۷</p>	<p>دانشجو معلم شهید ۴۴۷</p> <p>دانشجوی بورسیه ۴۴۸</p> <p>دانشجوی بورسیه ترددی ۴۴۸</p> <p>دانشجوی خارج از کشور ۴۴۸</p> <p>دانشجوی خارجی ۴۴۸</p> <p>دانشکده ۴۴۸</p> <p>دانشکده مستقل ۴۴۸</p> <p>دانشگاه ۴۴۹</p> <p>دبستان ۴۴۹</p> <p>دبیر ۴۴۹</p> <p>دبیرستان ۴۴۹</p> <p>دبیر فوق برنامه آموزشی ۴۴۹</p> <p>دبیر فوق برنامه آموزشی و پرورشی ۴۴۹</p> <p>دبیر فوق برنامه پرورشی ۴۴۹</p> <p>در حال تحصیل ۴۴۹</p> <p>دوره آمادگی استثنایی ۱ ۴۵۰</p> <p>دوره آمادگی استثنایی ۲ ۴۵۰</p> <p>دوره آموزش خانواده ۴۵۰</p> <p>دوره آموزشی ۴۵۰</p> <p>دوره ابتدایی ۴۵۰</p> <p>دوره انتقال ۴۵۰</p> <p>دوره پایانی سوادآموزی ۴۵۱</p> <p>دوره پیش‌دانشگاهی ۴۵۱</p> <p>دوره پیش‌دبستانی ۴۵۱</p> <p>دوره تحصیلی ۴۵۱</p> <p>دوره تحکیم سواد ۴۵۱</p> <p>دوره تکمیلی آموزش بزرگسال ۴۵۱</p> <p>دوره تکمیلی تخصصی بالینی ۴۵۱</p> <p>دوره تکمیلی سوادآموزی ۴۵۲</p> <p>دوره دکتری تخصصی (Ph.D) ۴۵۲</p> <p>دوره دکتری تخصصی پیوسته ۴۵۲</p> <p>دوره دکتری حرفه‌ای ۴۵۲</p> <p>دوره دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) ۴۵۲</p>
--	---

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>کارکنان آزاد پاره‌وقت مدارس غیر دولتی..... ۴۶۳</p> <p>کارکنان آزاد تمام‌وقت مدارس غیر دولتی ۴۶۳</p> <p>کارکنان آموزشی مدارس ۴۶۳</p> <p>کارگاه آموزش فنی و حرفه‌ای..... ۴۶۳</p> <p>کارگاه مدرسه..... ۴۶۳</p> <p>کارگاه مهارت‌آموزی کانون فرهنگی تربیتی..... ۴۶۳</p> <p>کارورز..... ۴۶۴</p> <p>کانون حرکات اصلاحی دانش‌آموزی..... ۴۶۴</p> <p>کانون دانش‌آموزی..... ۴۶۴</p> <p>کانون فرهنگی تربیتی..... ۴۶۴</p> <p>کانون ورزشی دانش‌آموزی..... ۴۶۴</p> <p>کانون ورزشی مدرسه..... ۴۶۴</p> <p>کتابخانه آموزشگاهی..... ۴۶۵</p> <p>کتابخانه کلاسی..... ۴۶۵</p> <p>کتابخانه متمرکز دانش‌آموزی..... ۴۶۵</p> <p>کتاب دانشگاهی..... ۴۶۵</p> <p>کتاب درسی جدیدالتألیف..... ۴۶۵</p> <p>کتاب علمی - تخصصی..... ۴۶۵</p> <p>کتاب کار دانش‌آموزی..... ۴۶۵</p> <p>کلاس..... ۴۶۶</p> <p>کلاس آموزش والدین نوآموزان استثنایی ۱ و ۲..... ۴۶۶</p> <p>کلاس اقماری مدارس آموزش از راه دور..... ۴۶۶</p> <p>کلاس پیش دبستانی یک‌ماهه..... ۴۶۶</p> <p>کلاس تقویت بنیه علمی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر..... ۴۶۶</p> <p>کلاس تقویتی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر..... ۴۶۶</p> <p>کلاس جبرانی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر..... ۴۶۷</p> <p>کلاس چادری..... ۴۶۷</p> <p>کلاس چندپایه..... ۴۶۷</p> <p>کلاس دایر..... ۴۶۷</p> <p>کلاس درس..... ۴۶۷</p> <p>کلاس فیزیکی..... ۴۶۷</p> <p>کلاس کالبدی..... ۴۶۷</p> <p>کلاس کانکس..... ۴۶۷</p>	<p>شاخه تحصیلی..... ۴۵۷</p> <p>شاخه کاردانش..... ۴۵۸</p> <p>شورای دانش‌آموزی..... ۴۵۸</p> <p>شورای گسترش آموزش عالی..... ۴۵۸</p> <p>شهریه ثابت مؤسسه آموزش عالی..... ۴۵۸</p> <p>شهریه متغیر مؤسسه آموزش عالی..... ۴۵۸</p> <p>شهریه مؤسسه آموزش عالی..... ۴۵۸</p> <p>شهید فرهنگی (آموزش و پرورش)..... ۴۵۹</p> <p>صندوق مکاتبه با مشاور..... ۴۵۹</p> <p>ضریب بهره‌وری از کلاس..... ۴۵۹</p> <p>طرح پژوهشی..... ۴۵۹</p> <p>طرح پژوهشی مشترک..... ۴۵۹</p> <p>طرح تحقیقاتی..... ۴۵۹</p> <p>طرح نامه مصوب..... ۴۵۹</p> <p>طلبه محصل..... ۴۶۰</p> <p>عضو هیئت علمی..... ۴۶۰</p> <p>عضو هیئت علمی پاره‌وقت..... ۴۶۰</p> <p>عضو هیئت علمی تمام‌وقت..... ۴۶۰</p> <p>عضو هیئت علمی تمام‌وقت جغرافیایی..... ۴۶۰</p> <p>عضو هیئت علمی حق‌التدریسی..... ۴۶۰</p> <p>عضو هیئت علمی مدعو..... ۴۶۰</p> <p>عضو هیئت علمی نیمه‌وقت..... ۴۶۱</p> <p>فارغ‌التحصیل..... ۴۶۱</p> <p>فراگیر نهضت سوادآموزی..... ۴۶۱</p> <p>فرد قبول شده..... ۴۶۱</p> <p>فرصت مطالعاتی..... ۴۶۱</p> <p>فضای آموزشی و پرورشی..... ۴۶۱</p> <p>فضای کمک‌آموزشی..... ۴۶۲</p> <p>فضای ورزشی دانش‌آموزی..... ۴۶۲</p> <p>فضاهای آموزش عالی..... ۴۶۲</p> <p>فعالیت ورزشی فوق برنامه دانش‌آموزی..... ۴۶۲</p> <p>فیلم دانش‌آموزی..... ۴۶۲</p> <p>کارآموز (آموزش و پرورش)..... ۴۶۲</p> <p>کارشناس پژوهشی..... ۴۶۲</p>
--	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

<p>۴۷۳..... مدرسه شبانه‌روزی.....</p> <p>۴۷۳..... مدرسه ضمیمه.....</p> <p>۴۷۳..... مدرسه طرح پیشگیری مشارکت محور.....</p> <p>۴۷۳..... مدرسه عادی دولتی.....</p> <p>۴۷۴..... مدرسه عام‌المنفعه غیر دولتی.....</p> <p>۴۷۴..... مدرسه عشایری.....</p> <p>۴۷۴..... مدرسه غیر انتفاعی.....</p> <p>۴۷۴..... مدرسه غیر دولتی.....</p> <p>۴۷۴..... مدرسه قرآن.....</p> <p>۴۷۴..... مدرسه ماندگار.....</p> <p>۴۷۵..... مدرسه مجری طرح آموزش مهارت‌های زندگی.....</p> <p>۴۷۵..... مدرسه مجری مدیریت سوانح.....</p> <p>۴۷۵..... مدرسه مروج سلامت.....</p> <p>۴۷۵..... مدرسه مستقل.....</p> <p>۴۷۵..... مدرسه مشارکتی.....</p> <p>۴۷۵..... مدرسه نمونه دولتی.....</p> <p>۴۷۶..... مدرسه وابسته.....</p> <p>۴۷۶..... مدرسه ورزش.....</p> <p>۴۷۶..... مدرسه هوشمند.....</p> <p>۴۷۶..... مدرسه هیئت‌امنیایی.....</p> <p>۴۷۶..... مراقب سلامت مدارس.....</p> <p>۴۷۶..... مراکز راهنمایی و مشاوره خانواده.....</p> <p>۴۷۶..... مربی بهداشت مدارس.....</p> <p>۴۷۷..... مربی پرورشی مدرسه.....</p> <p>۴۷۷..... مربی تربیت‌بدنی مدرسه.....</p> <p>۴۷۷..... مربی فنی و حرفه‌ای.....</p> <p>۴۷۷..... مربی ورزش دانش‌آموزان.....</p> <p>۴۷۷..... مربی هلال احمر مدرسه.....</p> <p>۴۷۷..... مرکز آموزش عالی.....</p> <p>مرکز آموزش و توان‌بخشی دانش‌آموزان با مشکلات</p> <p>۴۷۷..... ویژه یادگیری.....</p> <p>۴۷۸..... مرکز آموزشی فرهنگی و رفاهی فرهنگیان.....</p> <p>۴۷۸..... مرکز آموزشی غیر دولتی آموزش و پرورش.....</p> <p>۴۷۸..... مرکز پرورشی غیر دولتی آموزش و پرورش.....</p>	<p>۴۶۸..... کلاس کپری.....</p> <p>۴۶۸..... کلاس مختلط.....</p> <p>۴۶۸..... کلاس مرجع.....</p> <p>۴۶۸..... کلاس موضوعی.....</p> <p>۴۶۸..... کم‌سواد.....</p> <p>۴۶۸..... کمیته مدیریت سوانح مدرسه.....</p> <p>۴۶۹..... گذر تحصیلی.....</p> <p>۴۶۹..... گرایش تحصیلی.....</p> <p>۴۶۹..... گروه آزمایشی.....</p> <p>۴۶۹..... گروه آموزشی.....</p> <p>۴۶۹..... گروه پژوهشی.....</p> <p>۴۶۹..... گروه تحصیلی.....</p> <p>۴۶۹..... گروه سرود مدرسه.....</p> <p>۴۷۰..... گروه سرود همگانی مدرسه.....</p> <p>۴۷۰..... گروه‌های پیگیر نهضت سوادآموزی.....</p> <p>۴۷۰..... لازم‌التعلیم از راه دور.....</p> <p>۴۷۰..... مجتمع آموزشی بین‌المللی.....</p> <p>۴۷۰..... مجتمع آموزشی تطبیقی.....</p> <p>۴۷۰..... مجتمع آموزشی و پرورشی.....</p> <p>۴۷۱..... مجتمع فرهنگی - ورزشی دانش‌آموزی.....</p> <p>مجتمع فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.....</p> <p>۴۷۱.....</p> <p>۴۷۱..... مدرس پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی.....</p> <p>۴۷۱..... مدرس تمام‌وقت مؤسسه آموزش عالی.....</p> <p>۴۷۱..... مدرس مؤسسه آموزش عالی.....</p> <p>۴۷۱..... مدرس نیمه‌وقت مؤسسه آموزش عالی.....</p> <p>۴۷۱..... مدرسه.....</p> <p>۴۷۲..... مدرسه آموزش از راه دور.....</p> <p>۴۷۲..... مدرسه استثنایی.....</p> <p>۴۷۲..... مدرسه ایثارگران.....</p> <p>۴۷۲..... مدرسه بزرگسالان.....</p> <p>۴۷۲..... مدرسه خیرساز.....</p> <p>۴۷۲..... مدرسه خیریه غیر دولتی.....</p> <p>۴۷۳..... مدرسه شاهد.....</p>
---	---

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۴۸۳ ناظر بهداشت مدارس.....</p> <p>۴۸۳ نشریه ویژه سوادآموزان.....</p> <p>۴۸۳ نمازخانه مدرسه.....</p> <p>۴۸۳ نمایش خلاق کلاسی.....</p> <p>۴۸۳ نمایش دانش آموزی.....</p> <p>۴۸۳ نوآموز.....</p> <p>۴۸۴ نوباره.....</p> <p>۴۸۴ واحد پژوهشی.....</p> <p>۴۸۴ والدین طرح هوشیارسازی.....</p> <p>۴۸۴ هسته مشاوره آموزش و پرورش.....</p> <p>۴۸۴ همیار مشاور مدرسه.....</p> <p>۴۸۴ هنرآموز.....</p> <p>۴۸۴ هنرجو.....</p> <p>۴۸۵ هنرستان.....</p> <p>۴۸۵ هنرستان تربیت بدنی.....</p> <p>۴۸۵ هنرستان حرفه‌ای.....</p> <p>۴۸۵ هنرستان فنی.....</p> <p>۴۸۵ هنرستان فنی و حرفه‌ای.....</p> <p>۴۸۵ هنرستان کاردانش.....</p> <p>۴۸۵ هنرستان کشاورزی.....</p> <p>۴۸۶ هنرستان وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد.....</p> <p>۴۸۶ هیئت‌امنا مدرسه.....</p> <p>بخش ۱۵- فرهنگ و هنر..... ۴۸۷</p> <p>۴۸۷ آتشکده.....</p> <p>۴۸۷ آزادسازی حریم آثار تاریخی - فرهنگی.....</p> <p>۴۸۷ آژانس مسافرتی.....</p> <p>۴۸۷ آگهی تبلیغاتی.....</p> <p>۴۸۷ آگهی مطبوعاتی.....</p> <p>۴۸۸ آموزشگاه آزاد تجسمی.....</p> <p>۴۸۸ آموزشگاه آزاد سینمایی.....</p> <p>۴۸۸ آموزشگاه آزاد موسیقی.....</p> <p>۴۸۸ آموزشگاه آزاد نمایشی.....</p> <p>۴۸۸ آموزشگاه آزاد هنری.....</p>	<p>۴۷۸ مرکز تحقیقاتی.....</p> <p>۴۷۸ مرکز تخصصی قرآن آموزش و پرورش.....</p> <p>۴۷۸ مرکز تربیت معلم.....</p> <p>۴۷۸ مرکز فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان.....</p> <p>۴۷۸ مسابقات فرهنگی و هنری دانش آموزی.....</p> <p>۴۷۹ مسابقات ورزشی بین‌المللی مدارس.....</p> <p>۴۷۹ مسابقات ورزشی فرهنگیان.....</p> <p>۴۷۹ مشارکت‌های مالی و مهارتی اولیای دانش‌آموزان.....</p> <p>۴۷۹ مشاور تربیتی طرح پراکنده شاهد.....</p> <p>۴۷۹ مشاور مدرسه.....</p> <p>۴۸۰ معاون آموزگار.....</p> <p>۴۸۰ معلم.....</p> <p>۴۸۰ معلم تربیت بدنی مدرسه.....</p> <p>۴۸۰ معلم حق‌التدریس.....</p> <p>۴۸۰ معلم دارای کارت داوری و مربیگری.....</p> <p>۴۸۰ معلم دانش‌آموزان با نیازهای ویژه.....</p> <p>۴۸۰ معلم رابط.....</p> <p>۴۸۰ معلم راهنمای ارشد طرح پراکنده شاهد.....</p> <p>۴۸۱ معلم راهنمای طرح پراکنده شاهد.....</p> <p>۴۸۱ معلم مرجع.....</p> <p>۴۸۱ مقاله علمی.....</p> <p>۴۸۱ مقاله علمی - ترویجی.....</p> <p>۴۸۱ مقاله علمی - پژوهشی.....</p> <p>۴۸۱ مقاله علمی - مروری.....</p> <p>۴۸۱ مقاله نمایه شده.....</p> <p>۴۸۲ مقطع تحصیلی.....</p> <p>۴۸۲ محقق.....</p> <p>۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی.....</p> <p>۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی دولتی.....</p> <p>۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی غیر انتفاعی.....</p> <p>۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی غیر دولتی.....</p> <p>۴۸۲ مؤسسه تحقیقاتی.....</p> <p>۴۸۳ ناظر آموزشی سوادآموزی.....</p>
---	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری ————— فهرست مطالب

۴۸۸.....	اتاق ایران.....	۴۹۳.....	امام جماعت غیر راتب.....
۴۸۸.....	اتالوناژ رنگی.....	۴۹۳.....	امکانات ورزشی مسجد.....
۴۸۹.....	اثر تاریخی - فرهنگی.....	۴۹۳.....	امین منضم.....
۴۸۹.....	اثر تاریخی - فرهنگی ثبت شده.....	۴۹۳.....	امین موقوفه یا مکان مذهبی.....
۴۸۹.....	اثر تاریخی - فرهنگی شناسایی شده.....	۴۹۳.....	انجمن دوستی.....
۴۸۹.....	اثر تاریخی - فرهنگی غیر مادی.....	۴۹۴.....	انیمیشن.....
۴۸۹.....	اثر تاریخی - فرهنگی غیر منقول.....	۴۹۴.....	اهدایی به موقوفه.....
۴۸۹.....	اثر تاریخی - فرهنگی مادی.....	۴۹۴.....	ایستگاه رادیویی یا تلویزیونی.....
۴۸۹.....	اثر تاریخی - فرهنگی مستندسازی شده.....	۴۹۴.....	ایستگاه مطبوعاتی.....
۴۹۰.....	اثر تاریخی - فرهنگی منقول.....	۴۹۴.....	بازپیرایی بنای تاریخی - فرهنگی.....
۴۹۰.....	اثر تک‌بنا.....	۴۹۴.....	بازخوانی اسناد وقفی.....
۴۹۰.....	اثر ملی.....	۴۹۴.....	بازدیدکننده.....
۴۹۰.....	احیای بنای تاریخی - فرهنگی.....	۴۹۵.....	بازسازی بنای تاریخی - فرهنگی.....
۴۹۰.....	اداره کل صدا و سیما یا شهرستان.....	۴۹۵.....	بازنویسی اسناد وقفی.....
۴۹۰.....	ارزش رقبه.....	۴۹۵.....	بازیگر.....
۴۹۱.....	ارزش هنری سند وقفی.....	۴۹۵.....	بافت تاریخی - فرهنگی.....
۴۹۱.....	ارکستر.....	۴۹۵.....	بدل کار.....
۴۹۱.....	استنساخ اسناد وقفی.....	۴۹۵.....	برگه‌دان کتابخانه.....
۴۹۱.....	استودیو.....	۴۹۶.....	برنامه ترکیبی (صدا و سیما).....
۴۹۱.....	استودیوی پخش رادیویی یا تلویزیونی.....	۴۹۶.....	برنامه تکراری (صدا و سیما).....
۴۹۱.....	استودیوی تولید رادیویی یا تلویزیونی.....	۴۹۶.....	برنامه تولیدی داخلی (صدا و سیما).....
۴۹۱.....	استودیوی تهیه فیلم.....	۴۹۶.....	برنامه تولیدی رادیویی یا تلویزیونی.....
۴۹۱.....	استودیوی دوبلاژ.....	۴۹۶.....	برنامه جدید (صدا و سیما).....
۴۹۲.....	استودیوی سینمایی.....	۴۹۶.....	برنامه خارجی (صدا و سیما).....
۴۹۲.....	استودیوی صداگذاری.....	۴۹۷.....	برنامه رادیویی یا تلویزیونی.....
۴۹۲.....	استودیوی صدای فیلم.....	۴۹۷.....	برنامه زنده (صدا و سیما).....
۴۹۲.....	استودیوی ضبط موسیقی.....	۴۹۷.....	برنامه صحنه‌ای.....
۴۹۲.....	استودیوی ظهور و چاپ فیلم سینمایی.....	۴۹۷.....	برنامه ضبط شده (صدا و سیما).....
۴۹۲.....	افراز موقوفات.....	۴۹۷.....	برنامه ضبطی (صدا و سیما).....
۴۹۲.....	اکران اول فیلم.....	۴۹۷.....	برنامه ماسک.....
۴۹۲.....	اکران فیلم.....	۴۹۷.....	برنامه میزگرد.....
۴۹۳.....	اکران فیلم سینمایی.....	۴۹۸.....	برنامه نمایشی.....
۴۹۳.....	امام جماعت.....	۴۹۸.....	برنامه هنری خارجی.....
۴۹۳.....	امام جماعت راتب.....		

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

تالار مطالعه..... ۵۰۳	بسته نرم‌افزاری..... ۴۹۸
تالار نمایشی..... ۵۰۳	بسته نرم‌افزاری رسانه‌ای..... ۴۹۸
تالار هنری..... ۵۰۳	بسته نرم‌افزاری رسانه‌پرداز..... ۴۹۸
تألیف کتاب..... ۵۰۳	بقعه متبرکه..... ۴۹۸
تپه تاریخی - فرهنگی..... ۵۰۳	بنای تاریخی - فرهنگی..... ۴۹۸
تجهیزات دیداری - شنیداری کتابخانه عمومی..... ۵۰۴	بند کاغذ..... ۴۹۹
تجهیزات کتابخانه عمومی..... ۵۰۴	بودجه موقوفه، مکان مذهبی یا مؤسسه خیریه..... ۴۹۹
تدوین گر فیلم..... ۵۰۴	بولتن پژوهشی - خبری..... ۴۹۹
ترجمه..... ۵۰۴	بولتن خبری..... ۴۹۹
تشکل بین‌المللی خبرگزاری..... ۵۰۴	بولتن خبری طبقه‌بندی شده..... ۴۹۹
تشکل مطبوعاتی..... ۵۰۴	بولتن خبری عادی..... ۴۹۹
تشکل منطقه‌ای خبرگزاری..... ۵۰۵	بولتن خبری غیر مستمر..... ۵۰۰
تصحیح اسناد وقفی..... ۵۰۵	بولتن خبری مستمر..... ۵۰۰
تصحیح کتاب..... ۵۰۵	بهای کتاب..... ۵۰۰
تصویرگر کتاب..... ۵۰۵	بیمارستان موقوفه..... ۵۰۰
تعداد صفحات کتاب..... ۵۰۵	پخش برنامه رادیویی یا تلویزیونی..... ۵۰۰
تلخیص اثر..... ۵۰۵	پخش کننده کتاب..... ۵۰۰
تله تکست..... ۵۰۵	پذیره انتقال..... ۵۰۰
تله تئاتر..... ۵۰۶	پذیره اولیه..... ۵۰۱
تماشاگر اثر هنری..... ۵۰۶	پذیره سرقفلی رقبه..... ۵۰۱
تماشاگر فیلم سینمایی..... ۵۰۶	پرده خوانی..... ۵۰۱
تور گردشگری..... ۵۰۶	پروانه ساخت فیلم..... ۵۰۱
توزیع فیلم..... ۵۰۶	پروانه نشر کتاب..... ۵۰۱
تولید اثر موسیقی..... ۵۰۶	پژوهش باستان‌شناسی..... ۵۰۱
تولید فیلم..... ۵۰۶	پژوهش مردم‌شناسی..... ۵۰۲
تولید یا پخش برون‌مرزی برنامه..... ۵۰۷	پژوهش هنرهای سنتی..... ۵۰۲
تولید یا پخش درون‌مرزی برنامه..... ۵۰۷	پوشش رادیویی یا تلویزیونی..... ۵۰۲
تئاتر تلویزیونی..... ۵۰۷	پیام بازرگانی..... ۵۰۲
تئاتر صحنه‌ای..... ۵۰۷	تابعیت گردشگر..... ۵۰۲
تهیه کننده فیلم سینمایی..... ۵۰۷	تاریخ انتشار اثر..... ۵۰۲
تیراژ..... ۵۰۷	تأسیسات فرهنگی خارج از کشور..... ۵۰۲
ثبت اثر در میراث جهانی..... ۵۰۷	تالار اجتماعات..... ۵۰۳
ثبت اثر ملی..... ۵۰۸	تالار عمومی..... ۵۰۳
ثلث باقی..... ۵۰۸	

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری ————— فهرست مطالب

جای روزنامه.....	۵۰۸	خبر پوششی.....	۵۱۳
جای فرهنگ‌نامه.....	۵۰۸	خبر تولیدی.....	۵۱۳
جایزه سینمایی.....	۵۰۸	خبر خروجی.....	۵۱۳
جشنواره.....	۵۰۹	خبر دریافتی.....	۵۱۳
جشنواره استانی هنر.....	۵۰۹	خبرگزاری.....	۵۱۳
جشنواره بین‌المللی هنر.....	۵۰۹	خبرنگار.....	۵۱۴
جشنواره فیلم.....	۵۰۹	خبرنگار آزاد.....	۵۱۴
جشنواره ملی هنر.....	۵۰۹	خبرنگار افتخاری.....	۵۱۴
جشنواره منطقه‌ای هنر.....	۵۰۹	خبرنگار رسمی.....	۵۱۴
جلوه‌های ویژه.....	۵۱۰	خبرنگار عکاس.....	۵۱۴
جُنگ.....	۵۱۰	خدمه کاروان زیارتی.....	۵۱۴
چاپ.....	۵۱۰	خیمه شب‌بازی.....	۵۱۵
چاپ اول کتاب.....	۵۱۰	داور قرآنی.....	۵۱۵
چاپ مجدد کتاب.....	۵۱۰	درآمد ارزی گردشگری.....	۵۱۵
چاپخانه.....	۵۱۰	درآمد بقعه متبرکه.....	۵۱۵
چهره‌پرداز.....	۵۱۰	درآمد موقوفه.....	۵۱۵
حابس مال.....	۵۱۰	درمانگاه موقوفه.....	۵۱۵
حافظ قرآن کریم.....	۵۱۱	درمانگاه وابسته به مکان مذهبی.....	۵۱۵
حامل دیجیتال.....	۵۱۱	دستگاه برش کاغذ.....	۵۱۶
حبس مال.....	۵۱۱	دستگاه جلدساز گالینگور.....	۵۱۶
حبس‌نامه.....	۵۱۱	دستگاه چاپ آفست.....	۵۱۶
حروف چینی.....	۵۱۱	دستگاه چاپ برجسته.....	۵۱۶
حروف چینی دستی.....	۵۱۱	دستگاه چاپ دیجیتال.....	۵۱۶
حروف چینی رایانه‌ای.....	۵۱۱	دستگاه چاپ سیلک اسکرین.....	۵۱۶
حریم اثر تاریخی - فرهنگی.....	۵۱۲	دستگاه چاپ گود.....	۵۱۷
حسینیه.....	۵۱۲	دستگاه دایکات.....	۵۱۷
حفاظت از اثر تاریخی - فرهنگی.....	۵۱۲	دفتر اطلاع‌رسانی گردشگری.....	۵۱۷
خادم.....	۵۱۲	دفتر خبری سازمان خبرگزاری.....	۵۱۷
خادم نشر.....	۵۱۲	دفتر خدمات زیارتی.....	۵۱۷
خانقاه.....	۵۱۲	دفتر خدمات مسافرتی.....	۵۱۸
خانه فرهنگ.....	۵۱۳	دفتر مطبوعاتی.....	۵۱۸
خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور.....	۵۱۳	دکوپاز.....	۵۱۸
.....	دکه فروش مطبوعات.....	۵۱۸
.....	دوبلور.....	۵۱۸
.....

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۵۲۳..... سخنرانی تلویزیونی</p> <p>۵۲۳..... سردبیر نشریه</p> <p>۵۲۳..... سطح سالن مطالعه</p> <p>۵۲۳..... سطح مخزن کتابخانه</p> <p>۵۲۴..... سناریو</p> <p>۵۲۴..... سند رسمی وقفی</p> <p>۵۲۴..... سند عادی وقفی</p> <p>۵۲۴..... سند وقفی</p> <p>۵۲۴..... سوگنامه</p> <p>۵۲۴..... سینما</p> <p>۵۲۴..... سینمای آزاد</p> <p>۵۲۴..... سینمای آماتور</p> <p>۵۲۵..... سینمای تجربی</p> <p>۵۲۵..... سینمای حرفه‌ای</p> <p>۵۲۵..... سینمای غیر حرفه‌ای</p> <p>۵۲۵..... سینمای هنری</p> <p>۵۲۵..... شبک</p> <p>۵۲۵..... شبکه رادیویی یا تلویزیونی استانی</p> <p>۵۲۵..... شبکه رادیویی یا تلویزیونی سراسری</p> <p>۵۲۵..... شبکه رادیویی یا تلویزیونی محلی</p> <p>۵۲۶..... شبکه نمایش خانگی</p> <p>۵۲۶..... شمارگان</p> <p>۵۲۶..... شمارگان موسیقی</p> <p>۵۲۶..... شبکه رادیویی یا تلویزیونی ملی</p> <p>۵۲۶..... شهرک سینمایی</p> <p>۵۲۶..... صاحب‌امتیاز نشریه</p> <p>۵۲۶..... صحافی</p> <p>۵۲۷..... صدابردار</p> <p>۵۲۷..... صدقه جاریه</p> <p>۵۲۷..... صندلی مطالعه</p> <p>۵۲۷..... صیانت از اثر تاریخی - فرهنگی</p> <p>۵۲۷..... طراح صحنه فیلم</p> <p>۵۲۷..... طرح فرهنگی</p> <p>۵۲۷..... ظرفیت سالن سینما</p>	<p>۵۱۸..... دوره بازآموزی زبان و ادبیات فارسی</p> <p>۵۱۹..... دوره دانش‌افزایی زبان و ادبیات فارسی</p> <p>۵۱۹..... دوره‌های تاریخی ایران</p> <p>۵۱۹..... رابط خبری سازمان خبرگزاری</p> <p>۵۱۹..... رادیو شهری</p> <p>رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور</p> <p>۵۱۹..... راینزی فرهنگی جمهوری اسلامی در خارج از کشور</p> <p>۵۱۹..... رده‌بندی دیویی</p> <p>۵۲۰..... رسانه</p> <p>۵۲۰..... رسانه برخط</p> <p>۵۲۰..... رسانه برخط اختصاصی</p> <p>۵۲۰..... رسانه پیام‌ده</p> <p>۵۲۰..... رسانه دیجیتال</p> <p>۵۲۰..... رسانه کاربر محور</p> <p>۵۲۱..... رقبه</p> <p>۵۲۱..... رواید خبرنگاری</p> <p>۵۲۱..... روزنامه</p> <p>۵۲۱..... روزنامه‌نگار</p> <p>۵۲۱..... رویداد فرهنگی اوقاف و امور خیریه</p> <p>۵۲۱..... زائر (سازمان حج و زیارت)</p> <p>۵۲۱..... زمینه خبر</p> <p>۵۲۲..... زنده‌نمایی</p> <p>۵۲۲..... زیارت</p> <p>۵۲۲..... زیارتگاه امام یا امام‌زاده</p> <p>۵۲۲..... زیارتگاه بزرگان سایر ادیان</p> <p>۵۲۲..... زیارتگاه سایر بزرگان دین اسلام</p> <p>۵۲۲..... سالن سینما</p> <p>۵۲۲..... سامان‌دهی بناهای تاریخی - فرهنگی</p> <p>۵۲۳..... سایه‌بازی</p> <p>۵۲۳..... ست مونتاز صدا و تصویر</p> <p>ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد</p> <p>۵۲۳.....</p>
--	--

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

۵۲۲.....	قاری قرآن کریم.....	۵۲۸.....	عتبات عالیات.....
۵۲۲.....	قدرت فرستنده رادیویی یا تلویزیونی.....	۵۲۸.....	عضو فعال کانون فرهنگی و هنری مسجد.....
۵۲۳.....	قدمگاه.....	۵۲۸.....	عضو کانون فرهنگی و هنری مسجد.....
۵۲۳.....	قفسه کتاب.....	۵۲۸.....	عضو کتابخانه.....
۵۲۳.....	قفسه کتاب دورو.....	۵۲۸.....	عضو مؤسسه خیریه.....
۵۲۳.....	قفسه کتاب دوطرفه.....	۵۲۸.....	عکس خبری.....
۵۲۳.....	قفسه کتاب یکرو.....	۵۲۸.....	عملیات کاوش باستان‌شناسی.....
۵۲۴.....	قفسه کتاب یک‌طرفه.....	۵۲۸.....	عنوان کتاب.....
۵۲۴.....	قفسه مجله.....	۵۲۹.....	عنوان نشریه.....
۵۲۴.....	کاربر کانون فرهنگی و هنری مساجد.....	۵۲۹.....	عوامل اجرایی گروه‌های زیارتی.....
۵۲۴.....	کارکرد فرستنده رادیویی یا تلویزیون.....	۵۲۹.....	طبقه برنامه.....
۵۲۴.....	قرائت‌خانه.....	۵۲۹.....	فرستنده تلویزیونی.....
۵۲۴.....	کارگاه هنرهای تجسمی.....	۵۲۹.....	فرستنده رادیویی موج اف. ام.....
۵۲۵.....	کارگردان فیلم.....	۵۲۹.....	فرستنده رادیویی موج کوتاه.....
۵۲۵.....	کارگزار زیارتی.....	۵۲۹.....	فرستنده رادیویی موج متوسط.....
۵۲۵.....	کاروان زیارتی (سازمان حج و زیارت).....	۵۳۰.....	فرم برنامه.....
۵۲۵.....	کاغذ.....	۵۳۰.....	فرهنگسرا.....
۵۲۵.....	کانون آگهی و تبلیغاتی.....	۵۳۰.....	فهرست آثار ملی.....
۵۲۵.....	کانون تبلیغاتی.....	۵۳۰.....	فهرست نویسی کتاب.....
۵۲۵.....	کانون فرهنگی و هنری مسجد.....	۵۳۰.....	فیبا.....
۵۲۶.....	کتاب.....	۵۳۰.....	فیلم.....
۵۲۶.....	کتاب ارزشمند.....	۵۳۰.....	فیلم ایرانی.....
۵۲۶.....	کتاب الکترونیک.....	۵۳۱.....	فیلم‌بردار.....
۵۲۶.....	کتاب برگزیده.....	۵۳۱.....	فیلم بلند.....
۵۲۶.....	کتابخانه.....	۵۳۱.....	فیلم پویانمایی.....
۵۲۶.....	کتابخانه سیار.....	۵۳۱.....	فیلم تلویزیونی.....
۵۲۷.....	کتابخانه عمومی.....	۵۳۱.....	فیلم خارجی.....
۵۲۷.....	کتابخانه عمومی استاندارد.....	۵۳۱.....	فیلم سینمایی.....
۵۲۷.....	کتابخانه عمومی تحت پوشش.....	۵۳۱.....	فیلم سینمایی پویانمایی.....
۵۲۷.....	کتابخانه عمومی دیجیتال.....	۵۳۲.....	فیلم کوتاه.....
۵۲۷.....	کتابخانه عمومی رقومی.....	۵۳۲.....	فیلم مستند.....
۵۲۷.....	کتابخانه عمومی روستایی.....	۵۳۲.....	فیلم مشترک.....
۵۲۸.....	کتابخانه عمومی شهری.....	۵۳۲.....	فیلم‌نامه.....
۵۲۸.....	کتابخانه عمومی مرکزی استان.....	۵۳۲.....	فیلم‌نامه فنی.....

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۵۴۳.....	مجموعه تاریخی - فرهنگی	۵۳۸.....	کتابخانه عمومی مرکزی شهرستان
۵۴۳.....	مجوز اعاده به وقف	۵۳۸.....	کتابخانه عمومی مشارکتی
۵۴۳.....	مجوز زیارتی	۵۳۸.....	کتابخانه مسجد
۵۴۳.....	مال محبوسه	۵۳۸.....	کتابشناسی کتاب‌های خارجی
۵۴۳.....	محصولات گردشگری	۵۳۹.....	کتاب‌فروشی
۵۴۳.....	محور تاریخی - فرهنگی	۵۳۹.....	کتیبه تاریخی - فرهنگی
۵۴۴.....	محوطه تاریخی - طبیعی	۵۳۹.....	کلاس درس تلویزیونی
۵۴۴.....	محوطه تاریخی - فرهنگی	۵۳۹.....	کلیسا
۵۴۴.....	محوطه باستانی	۵۳۹.....	کنسرت
۵۴۴.....	مخزن آثار تاریخی - فرهنگی	۵۳۹.....	کنیسه
۵۴۴.....	مدیر تولید فیلم سینمایی	۵۳۹.....	کیوسک فروش مطبوعات
۵۴۴.....	مدیر فنی دفتر خدمات زیارتی	۵۳۹.....	گالری هنری
۵۴۵.....	مدیر فیلم‌برداری	۵۴۰.....	گردآوری اثر نوشتاری
۵۴۵.....	مدیر کاروان	۵۴۰.....	گردشگر
۵۴۵.....	مدیر مسئول نشریه	۵۴۰.....	گردشگر بومی
۵۴۵.....	مدیر مسئول کانون تبلیغاتی	۵۴۰.....	گردشگر بین‌المللی
۵۴۵.....	مرکز بازی و سرگرمی دیجیتال	۵۴۰.....	گردشگر داخلی
۵۴۵.....	مرکز تحقیقات زبان و ادبیات فارسی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور	۵۴۰.....	گروه هنری
۵۴۵.....	مرکز توزیع مطبوعات	۵۴۰.....	گزارش رادیویی یا تلویزیونی
۵۴۶.....	مرمت اثر تاریخی - فرهنگی	۵۴۱.....	گشت گردشگری
۵۴۶.....	مسابقه تلویزیونی	۵۴۱.....	گشت گردشگری خارجی
۵۴۶.....	مسابقه فرهنگی - هنری	۵۴۱.....	گشت گردشگری خروجی
۵۴۶.....	مسابقه قرآنی	۵۴۱.....	گشت گردشگری داخلی
۵۴۶.....	مسجد	۵۴۱.....	گشت مسافرتی
۵۴۶.....	مستندساز	۵۴۱.....	گشت گردشگری ورودی
۵۴۷.....	مسئول یا رئیس خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران	۵۴۱.....	گفتگوی دینی
۵۴۷.....	در خارج از کشور	۵۴۲.....	لابراتوار سینمایی
۵۴۷.....	مشترک خبر یا مطبوعات	۵۴۲.....	لابراتوار فیلم
۵۴۷.....	مصاحبه تلویزیونی	۵۴۲.....	مبلغ دینی
۵۴۷.....	مصحح کتاب	۵۴۲.....	مترجم کتاب
۵۴۷.....	مصلی	۵۴۲.....	متولی موقوفه
۵۴۷.....	مصنف کتاب	۵۴۲.....	مجتمع فرهنگی - هنری
		۵۴۲.....	مجمع خبری

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۵۵۲..... مهمانی کتاب</p> <p>۵۵۲..... میان برنامه رادیویی یا تلویزیونی</p> <p>۵۵۳..... میراث فرهنگی</p> <p>۵۵۳..... میز مطالعه کتابخانه</p> <p>۵۵۳..... ناشر</p> <p>۵۵۳..... ناشر اثر موسیقایی</p> <p>۵۵۳..... ناظر استصوابی وقف</p> <p>۵۵۳..... ناظر اطلاعی وقف</p> <p>۵۵۴..... ناشر دیجیتال</p> <p>۵۵۴..... ناشر غیر فعال کتاب</p> <p>۵۵۴..... ناشر فعال کتاب</p> <p>۵۵۴..... ناظر وقف</p> <p>۵۵۴..... نذر</p> <p>۵۵۴..... نذرنامه</p> <p>۵۵۴..... نشر</p> <p>۵۵۴..... نشر الکترونیک</p> <p>۵۵۵..... نشر دیجیتال</p> <p>۵۵۵..... نشریه</p> <p>۵۵۵..... نشریه الکترونیکی</p> <p>۵۵۵..... نشریه بین المللی</p> <p>۵۵۵..... نشریه تخصصی</p> <p>۵۵۵..... نشریه داخلی</p> <p>۵۵۵..... نشریه روزانه</p> <p>۵۵۶..... نشریه علمی - تخصصی</p> <p>۵۵۶..... نشریه عمومی</p> <p>۵۵۶..... نشریه غیر الکترونیکی</p> <p>۵۵۶..... نشریه غیر روزانه</p> <p>۵۵۶..... نشریه محلی</p> <p>۵۵۶..... نشریه ملی</p> <p>۵۵۶..... نشریه منطقه‌ای</p> <p>۵۵۷..... نظریه شعب تحقیق اوقاف</p> <p>۵۵۷..... نقالی</p> <p>۵۵۷..... نگارخانه</p> <p>۵۵۷..... نمازخانه</p>	<p>مفاصا حساب موقوفه، مکان مذهبی و مؤسسه خیریه</p> <p>۵۴۷.....</p> <p>مفسر قرآن کریم در مسابقات قرآنی</p> <p>۵۴۸.....</p> <p>مکان فرهنگی - ورزشی مسجد</p> <p>۵۴۸.....</p> <p>مکان مذهبی</p> <p>۵۴۸.....</p> <p>مکان موقوفه</p> <p>۵۴۸.....</p> <p>ملودرام</p> <p>۵۴۸.....</p> <p>منابع دیداری و شنیداری</p> <p>۵۴۸.....</p> <p>منشی صحنه</p> <p>۵۴۸.....</p> <p>منطقه خبری</p> <p>۵۴۹.....</p> <p>موافقت نامه فرهنگی</p> <p>۵۴۹.....</p> <p>موزه</p> <p>۵۴۹.....</p> <p>مؤسسه انتشاراتی</p> <p>۵۴۹.....</p> <p>مؤسسه پخش و توزیع اثر چاپی</p> <p>۵۴۹.....</p> <p>مؤسسه تبلیغاتی</p> <p>۵۴۹.....</p> <p>مؤسسه چاپ و نشر</p> <p>۵۵۰.....</p> <p>مؤسسه خیریه</p> <p>۵۵۰.....</p> <p>مؤسسه مطبوعاتی</p> <p>۵۵۰.....</p> <p>موسیقی</p> <p>۵۵۰.....</p> <p>موسیقی پاپ</p> <p>۵۵۰.....</p> <p>موسیقی سنتی</p> <p>۵۵۰.....</p> <p>موسیقی فیلم</p> <p>۵۵۰.....</p> <p>موسیقی کلاسیک</p> <p>۵۵۱.....</p> <p>موسیقی محلی</p> <p>۵۵۱.....</p> <p>موسیقی مردم پسند</p> <p>۵۵۱.....</p> <p>موسیقی مردمی</p> <p>۵۵۱.....</p> <p>موسیقی ملل</p> <p>۵۵۱.....</p> <p>موضوع برنامه رادیویی یا تلویزیونی</p> <p>۵۵۱.....</p> <p>موضوع کتاب</p> <p>۵۵۱.....</p> <p>موقوفه</p> <p>۵۵۲.....</p> <p>موقوف علیهم</p> <p>۵۵۲.....</p> <p>موقوفه غیر متصرفی</p> <p>۵۵۲.....</p> <p>موقوفه متصرفی</p> <p>۵۵۲.....</p> <p>مؤلف کتاب</p> <p>۵۵۲.....</p>
--	--

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۵۶۲	وقف انتفاع	۵۵۷	نماهنگ
۵۶۲	وقف خاص	۵۵۷	نمایش
۵۶۲	وقف عام	۵۵۸	نمایش بی کلام
۵۶۲	وقف منفعت	۵۵۸	نمایش تراژدی
۵۶۲	وقفنامه	۵۵۸	نمایش حماسی
۵۶۳	ویدئو کلیپ	۵۵۸	نمایش سنتی
۵۶۳	ویراستار	۵۵۸	نمایش عروسکی
۵۶۳	ویراستار صوری	۵۵۸	نمایش کمدی
۵۶۳	ویراستار محتوایی	۵۵۸	نمایش کمدی - تراژدی یا تراژدی - کمدی
۵۶۳	ویرایش	۵۵۹	نمایشگاه
۵۶۳	هیبه	۵۵۹	نمایشگاه فرهنگی هنری
۵۶۳	هیبه نامه	۵۵۹	نمایشگاه کتاب
۵۶۴	هفته دوستی دولت ها	۵۵۹	نمایشگاه گردشگری
۵۶۴	هفته فرهنگی دولت ها	۵۵۹	نمایندگی خبری
۵۶۴	هفته فیلم		نمایندگی های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در
۵۶۴	هفته قرآن	۵۵۹	خارج از کشور
۵۶۴	هنرپیشه		نماینده فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از
۵۶۴	هنرمند	۵۶۰	کشور
۵۶۵	هنرهای تجسمی	۵۶۰	نمونه خوانی متن
۵۶۵	هیئت امنای مسجد	۵۶۰	نوسازی بنای تاریخی - فرهنگی
۵۶۵	هیئت تحریریه نشریه	۵۶۰	نوع فیلم سینمایی
۵۶۵	هنرهای دراماتیک	۵۶۰	نویسنده
۵۶۵	هنرهای سنتی		وابستگی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از
۵۶۶	هنرهای نمایشی	۵۶۰	کشور
	هیئت نظارت بر کانون های فرهنگی و هنری مساجد		وابسته فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از
۵۶۶	استان	۵۶۱	کشور
		۵۶۱	واحد فرهنگی دیجیتال
۵۶۷	بخش ۱۶ - تربیت بدنی	۵۶۱	واحد حروف چینی
۵۶۷	آسیب دیده ورزشی	۵۶۱	واحد سیار رادیویی یا تلویزیونی
۵۶۷	اردوگاه ورزشی	۵۶۱	واحد صحافی
۵۶۷	استادیوم ورزشی	۵۶۱	واحد فتولیتوگرافی
۵۶۷	استخر ورزشی	۵۶۲	واقف
۵۶۷	استعدادیابی ورزشی	۵۶۲	وصیت نامه
۵۶۸	استفاده کنندگان از مکان ورزشی	۵۶۲	وقف

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

<p>۵۷۳.....مدال ورزشی.....</p> <p>۵۷۳.....مربی ورزشی.....</p> <p>۵۷۳.....مسابقه تدارکاتی.....</p> <p>۵۷۳.....مسابقه قهرمانی.....</p> <p>۵۷۳.....مسابقه ورزشی.....</p> <p>۵۷۳.....مکان ورزشی.....</p> <p>۵۷۴.....مکان ورزشی خصوصی.....</p> <p>۵۷۴.....مکان ورزشی در دست احداث.....</p> <p>۵۷۴.....مکان ورزشی دولتی.....</p> <p>۵۷۴.....مکان ورزشی مشارکتی.....</p> <p>۵۷۴.....مکان ورزشی نیمه تمام.....</p> <p>۵۷۴.....ناجی غریق.....</p> <p>۵۷۵.....ورزش.....</p> <p>۵۷۵.....ورزش قهرمانی.....</p> <p>۵۷۵.....ورزشکار.....</p> <p>۵۷۵.....ورزشکار آماتور.....</p> <p>۵۷۵.....ورزشکار حرفه‌ای.....</p> <p>۵۷۵.....ورزشکار دعوت شده به تیم ملی.....</p> <p>۵۷۵.....ورزشکار غیر حرفه‌ای.....</p> <p>۵۷۶.....ورزشگاه.....</p> <p>۵۷۶.....ورزش مادر.....</p> <p>۵۷۶.....ورزش همگانی.....</p> <p>۵۷۶.....ورزش‌های پایه.....</p> <p>۵۷۶.....ورزش‌های زورخانه‌ای.....</p> <p>۵۷۶.....هیئت ورزشی.....</p> <p>بخش ۱۷- خدمات مالی و بیمه..... ۵۷۷</p> <p>۵۷۷.....اجاره بنگاه.....</p> <p>۵۷۷.....اجاره به شرط تملیک بنگاه.....</p> <p>۵۷۷.....ارز.....</p> <p>۵۷۷.....ارزش بازار بورس اوراق بهادار یا فرابورس.....</p> <p>۵۷۸.....ارزش بیمه‌نامه‌ها و ضمانت‌نامه‌های اعتبار صادراتی.....</p> <p>۵۷۸.....ارزش خالص (دولتی).....</p>	<p>۵۶۸.....انجمن ورزشی.....</p> <p>۵۶۸.....بازی بومی - محلی.....</p> <p>۵۶۸.....باشگاه ورزشی.....</p> <p>۵۶۸.....پیست ورزشی.....</p> <p>۵۶۸.....تربیت بدنی.....</p> <p>۵۶۹.....تیم ورزشی.....</p> <p>۵۶۹.....تیم ورزشی اعزامی.....</p> <p>۵۶۹.....داور ورزشی.....</p> <p>۵۶۹.....دوره آموزشی داور.....</p> <p>۵۶۹.....دوره آموزشی مربیگری ورزشی.....</p> <p>۵۶۹.....دوره آموزشی همبستگی المپیک.....</p> <p>۵۷۰.....دوره المپیک - سولیدارتی.....</p> <p>۵۷۰.....زمین با کاربری ورزشی.....</p> <p>۵۷۰.....زمین ورزشی.....</p> <p>۵۷۰.....زورخانه.....</p> <p>۵۷۰.....سالن ورزشی.....</p> <p>۵۷۰.....سالن ورزشی اختصاصی.....</p> <p>۵۷۰.....سالن ورزشی چندمنظوره.....</p> <p>۵۷۰.....سرانه اعتبار ورزشی.....</p> <p>۵۷۱.....سرانه فضای اصلی ورزشی.....</p> <p>۵۷۱.....سرانه کل فضاهای ورزشی.....</p> <p>۵۷۱.....ظرفیت تماشاچی اماکن ورزشی.....</p> <p>۵۷۱.....فدراسیون ورزشی.....</p> <p>۵۷۱.....فدراسیون ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران.....</p> <p>۵۷۱.....فضای اصلی ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....فضای روباز ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....فضای سرپوشیده ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....قهرمان ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....کرسی ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....مجتمع فرهنگی - ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....مجتمع ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....مجموعه ورزشی.....</p> <p>۵۷۲.....مدال آور ورزشی.....</p>
--	---

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>اعترض مؤدی مالیاتی..... ۵۸۳</p> <p>افزایش سرمایه..... ۵۸۳</p> <p>اموال دولت..... ۵۸۳</p> <p>اموال دولتی در حکم مصرفی..... ۵۸۳</p> <p>اموال دولتی رسیده..... ۵۸۳</p> <p>اموال دولتی غیر مصرفی..... ۵۸۳</p> <p>اموال دولتی فرستاده..... ۵۸۳</p> <p>اموال دولتی مصرفی..... ۵۸۳</p> <p>اموال غیرمنقول..... ۵۸۴</p> <p>اموال منقول در حکم مصرفی..... ۵۸۴</p> <p>اموال منقول مصرفی..... ۵۸۴</p> <p>اموال منقول غیر مصرفی..... ۵۸۴</p> <p>اوراق بهادار..... ۵۸۴</p> <p>اوراق بهادار دولتی..... ۵۸۴</p> <p>اوراق قرضه..... ۵۸۵</p> <p>اوراق مشارکت..... ۵۸۵</p> <p>اوراق مشارکت دولت..... ۵۸۵</p> <p>بار مراجعه بیمه شدگان..... ۵۸۵</p> <p>بازار اولیه اوراق بهادار..... ۵۸۵</p> <p>بازار ثانویه اوراق بهادار..... ۵۸۵</p> <p>بازار سرمایه اوراق بهادار..... ۵۸۶</p> <p>بازار فرابورس..... ۵۸۶</p> <p>باز خریدی..... ۵۸۶</p> <p>بازنشستگی..... ۵۸۶</p> <p>بازنشستگی پیش از موعد..... ۵۸۶</p> <p>بازنشستگی زودرس..... ۵۸۶</p> <p>بازنشسته..... ۵۸۶</p> <p>بازنشسته فوت شده..... ۵۸۷</p> <p>بازیافت خسارت پرداختی از طرف صندوق ضمانت</p> <p>صادرات ایران..... ۵۸۷</p> <p>بانک تجاری..... ۵۸۷</p> <p>بانک تخصصی..... ۵۸۷</p> <p>بانک توسعه‌ای بین‌المللی..... ۵۸۷</p> <p>برات..... ۵۸۷</p>	<p>ارزش خسارت پرداختی توسط صندوق ضمانت</p> <p>صادرات ایران..... ۵۷۸</p> <p>ارزش فروش کالای قاچاق..... ۵۷۸</p> <p>ارزش فروش کالای متروکه..... ۵۷۸</p> <p>ارزش معاملات بورس اوراق بهادار..... ۵۷۸</p> <p>ارزش معاملات بورس کالا..... ۵۷۸</p> <p>ارزش معاملات سرمایه‌گذاران خارجی در بورس یا فرابورس..... ۵۷۹</p> <p>ارزش معاملات فرابورس..... ۵۷۹</p> <p>ارزش معاملات قرارداد آتی سهام..... ۵۷۹</p> <p>ارزش معاملات قرارداد آتی کالا..... ۵۷۹</p> <p>ارزش معاملاتی املاک..... ۵۷۹</p> <p>ارزش موجودی کالای قاچاق..... ۵۷۹</p> <p>ارزش واگذاری..... ۵۷۹</p> <p>از کارافتادگی جزئی..... ۵۸۰</p> <p>از کارافتادگی کلی..... ۵۸۰</p> <p>از کارافتاده..... ۵۸۰</p> <p>استرداد مالیاتی..... ۵۸۰</p> <p>اسناد خزانه..... ۵۸۰</p> <p>اسناد هزینه وخواهی شده..... ۵۸۰</p> <p>اصلاح بودجه..... ۵۸۱</p> <p>اظهارنامه مالیاتی..... ۵۸۱</p> <p>اعتبار..... ۵۸۱</p> <p>اعتبار مالیاتی..... ۵۸۱</p> <p>اعتبارات ابلاغی..... ۵۸۱</p> <p>اعتبارات اسنادی..... ۵۸۱</p> <p>اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای..... ۵۸۲</p> <p>اعتبارات تملک دارایی‌های عمرانی..... ۵۸۲</p> <p>اعتبارات تملک دارایی‌های مالی..... ۵۸۲</p> <p>اعتبارات جاری..... ۵۸۲</p> <p>اعتبارات خارج از شمول..... ۵۸۲</p> <p>اعتبارات هزینه‌ای..... ۵۸۲</p> <p>اعتراض به برگ مطالبه مالیاتی..... ۵۸۲</p> <p>اعتراض به تشخیص مالیاتی..... ۵۸۲</p>
--	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۵۹۳..... بیمه شده روستایی</p> <p>۵۹۴..... بیمه شده سایر اقشار</p> <p>۵۹۴..... بیمه شده کارکنان دولت</p> <p>۵۹۴..... بیمه شخص ثالث</p> <p>۵۹۴..... بیمه عمر</p> <p>۵۹۴..... بیمه غیر زندگی</p> <p>۵۹۴..... بیمه غیر عمر</p> <p>۵۹۵..... بیمه کشتی</p> <p>۵۹۵..... بیمه گر</p> <p>۵۹۵..... بیمه گذار</p> <p>۵۹۵..... بیمه مسئولیت مدنی</p> <p>۵۹۵..... بیمه مهندسی</p> <p>۵۹۶..... بیمه نامه</p> <p>۵۹۶..... بیمه هواپیما</p> <p>۵۹۶..... پرداخت قطعی</p> <p>۵۹۶..... پرداخت غیرقطعی</p> <p>۵۹۶..... پرداختی علی الحساب</p> <p>۵۹۶..... پرونده مالیاتی</p> <p>۵۹۷..... پرونده مالیاتی غیرفعال</p> <p>۵۹۷..... پرونده مالیاتی فعال</p> <p>۵۹۷..... پی. ای (p/e)</p> <p>۵۹۷..... پیش پرداخت</p> <p>۵۹۷..... پیمان مدیریت</p> <p>۵۹۷..... تأمین اعتبار</p> <p>۵۹۸..... تخصیص اعتبار</p> <p>۵۹۸..... تسجیل بدهی</p> <p>۵۹۸..... تسهیلات اعطایی بانکی</p> <p>۵۹۸..... تسهیلات بلندمدت توسعه ای پرداخت شده</p> <p>۵۹۸..... تسهیلات بلندمدت توسعه ای مصوب</p> <p>۵۹۸..... تسهیلات کوتاه مدت توسعه ای مصوب</p> <p>۵۹۹..... تسهیلات میان مدت خطوط اعتباری</p> <p>۵۹۹..... تشخیص</p> <p>۵۹۹..... تشخیص (مالیات)</p> <p>۵۹۹..... تشخیص علی الرأس</p>	<p>۵۸۷..... برگ تشخیص مالیاتی</p> <p>۵۸۸..... برگ تشخیص متمم مالیاتی</p> <p>۵۸۸..... برگ قطعی مالیاتی</p> <p>۵۸۸..... برگ مطالبه مالیاتی</p> <p>۵۸۸..... بودجه کل کشور</p> <p>۵۸۸..... بورس اوراق بهادار</p> <p>۵۸۸..... بورس کالا</p> <p>۵۸۸..... بیمه</p> <p>۵۸۹..... بیمه آتش سوزی</p> <p>۵۸۹..... بیمه اتکایی</p> <p>۵۸۹..... بیمه اعتبار</p> <p>۵۹۰..... بیمه باربری</p> <p>۵۹۰..... بیمه بازرگانی</p> <p>۵۹۰..... بیمه بدنه اتومبیل</p> <p>۵۹۰..... بیمه پول</p> <p>۵۹۰..... بیمه تجاری</p> <p>۵۹۱..... بیمه حوادث</p> <p>۵۹۱..... بیمه درمان</p> <p>۵۹۱..... بیمه زندگی</p> <p>۵۹۱..... بیمه شده</p> <p>۵۹۱..... بیمه شده اجباری</p> <p>۵۹۱..... بیمه شده اختیاری</p> <p>۵۹۲..... بیمه شده اصلی</p> <p>۵۹۲..... بیمه شده بستری شهری</p> <p>۵۹۲..... بیمه شده بیکار</p> <p>۵۹۲..... بیمه شده بیماری های خاص</p> <p>۵۹۲..... بیمه شده بیمه ایرانیان</p> <p>۵۹۲..... بیمه شده تبعی</p> <p>۵۹۳..... بیمه شده حرف و مشاغل آزاد</p> <p>۵۹۳..... بیمه شده خدمات درمانی</p> <p>۵۹۳..... بیمه شده خویش فرما</p> <p>۵۹۳..... بیمه شده راننده حمل و نقل بار و مسافر بین شهری</p> <p>بیمه شده راننده حمل و نقل بار و مسافر عمومی</p> <p>۵۹۳..... درون شهری</p>
--	---

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۶۰۴..... حقوق بازنشستگی</p> <p>۶۰۴..... حقوق مالکانه</p> <p>۶۰۴..... حقوق مستمری</p> <p>۶۰۴..... حقوق وظیفه</p> <p>۶۰۴..... خانواده بیمه شده</p> <p>۶۰۴..... خرید دین</p> <p>۶۰۵..... خسارت پرداختی (بیمه)</p> <p>۶۰۵..... خسارت معوق</p> <p>۶۰۵..... خسارت واقع شده</p> <p>۶۰۵..... خود اظهاری مؤدی</p> <p>۶۰۵..... دارایی‌های سرمایه‌ای</p> <p>۶۰۵..... دارایی‌های خارجی سیستم بانکی</p> <p>۶۰۵..... درآمد اختصاصی دولت</p> <p>۶۰۵..... درآمد دولت</p> <p>۶۰۶..... درآمد شرکت‌های دولتی</p> <p>۶۰۶..... درآمد عمومی</p> <p>۶۰۶..... درآمد مالیاتی</p> <p>۶۰۶..... درآمد متفرقه</p> <p>۶۰۶..... درآمد هر سهم</p> <p>۶۰۶..... درخواست وجه از خزانه</p> <p>۶۰۶..... دریافتی‌های دولت</p> <p>۶۰۷..... دریافتی‌های کل کشور</p> <p>۶۰۷..... دستور توقیف اموال</p> <p>۶۰۷..... دلال رسمی بیمه</p> <p>۶۰۷..... دیون بلامحل</p> <p>۶۰۷..... ذخیره حق بیمه</p> <p>۶۰۷..... رد دیون دولت</p> <p>۶۰۷..... سابقه پرداخت حق بیمه</p> <p>۶۰۸..... سایر منابع تأمین اعتبار دولت</p> <p>۶۰۸..... سایر منابع تأمین اعتبار شرکت‌های دولتی</p> <p>۶۰۸..... سپرده تودיעی دولتی</p> <p>۶۰۸..... سرمایه بیمه</p> <p>۶۰۹..... سرمایه‌گذار خارجی</p> <p>۶۰۹..... سرمایه‌گذاری خارجی جذب شده</p>	<p>۵۹۹..... تعهد دولتی</p> <p>۵۹۹..... تمکین مؤدی</p> <p>۵۹۹..... تنخواه‌گردان استان</p> <p>۶۰۰..... تنخواه‌گردان پرداخت</p> <p>۶۰۰..... تنخواه‌گردان حسابداری</p> <p>۶۰۰..... تنخواه‌گردان خزانه</p> <p>۶۰۰..... توافق (مالیات)</p> <p>۶۰۰..... توافق مالیاتی</p> <p>۶۰۰..... جعاله</p> <p>۶۰۱..... حجم پول</p> <p>۶۰۱..... حجم معاملات بورس اوراق بهادار</p> <p>۶۰۱..... حجم معاملات بورس کالا</p> <p>حجم معاملات سرمایه‌گذاران خارجی در بورس یا</p> <p>۶۰۱..... فرابورس</p> <p>۶۰۱..... حجم معاملات فرابورس</p> <p>۶۰۱..... حداقل حقوق</p> <p>۶۰۱..... حداکثر تعهد بیمه‌گر</p> <p>۶۰۱..... حداکثر حقوق بازنشسته یا وظیفه</p> <p>۶۰۲..... حساب اموالی</p> <p>۶۰۲..... حساب ثبتی</p> <p>۶۰۲..... حساب دولتی</p> <p>۶۰۲..... حساب مستقل</p> <p>۶۰۲..... حساب نداده</p> <p>۶۰۲..... حساب واخواهی</p> <p>۶۰۲..... حسابرسی مالیاتی</p> <p>۶۰۳..... حق بیمه</p> <p>۶۰۳..... حق بیمه اجتماعی</p> <p>۶۰۳..... حق بیمه تولیدی</p> <p>۶۰۳..... حق بیمه سرانه</p> <p>۶۰۳..... حق بیمه صادره</p> <p>۶۰۳..... حق بیمه عاید شده</p> <p>۶۰۳..... حق تقدم خرید سهام</p> <p>۶۰۴..... حق سرانه</p> <p>۶۰۴..... حق مشارکت بیمه شده</p>
---	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب	
قرارداد بیمه.....	سرمایه‌گذاری خارجی در بورس و بازارهای خارج از
۶۱۴.....	بورس..... ۶۰۹
قرض الحسنه.....	سرمایه خارجی..... ۶۰۹
۶۱۴.....	سفته..... ۶۰۹
قیمت اسمی اوراق بهادار.....	سقف حقوق بازنشسته یا شاغل..... ۶۰۹
۶۱۴.....	سکوت مؤدی..... ۶۱۰
قیمت بازار اوراق بهادار.....	سهام بلوکی..... ۶۱۰
۶۱۴.....	سهام تدریجی..... ۶۱۰
کارت اقتصادی.....	سهام ترجیحی..... ۶۱۰
۶۱۴.....	سهام عدالت..... ۶۱۰
کارگزار بورس یا فرابورس.....	سهام..... ۶۱۰
۶۱۴.....	سهام‌الشرکه..... ۶۱۰
کارگزار بیمه.....	سیستم بانکی..... ۶۱۱
۶۱۵.....	شاخص کل بورس اوراق بهادار..... ۶۱۱
کارمزد بانکی.....	شرکت بیمه..... ۶۱۱
۶۱۵.....	شرکت مشمول واگذاری..... ۶۱۱
کارمزد بیمه.....	شعبه بیمه..... ۶۱۱
۶۱۵.....	شماره اقتصادی..... ۶۱۱
کارمزد بیمه اتکالی.....	صکوک..... ۶۱۱
۶۱۵.....	صورت حساب عملکرد..... ۶۱۲
کد معاملاتی بورس یا فرابورس.....	صورت مالی..... ۶۱۲
۶۱۵.....	ضریب خسارت..... ۶۱۲
کسور بازنشستگی.....	ضریب مالیاتی..... ۶۱۲
۶۱۵.....	ضریب نفوذ بیمه..... ۶۱۲
کمک عائله‌مندی.....	عرضه‌کننده بیمه..... ۶۱۲
۶۱۵.....	عوارض خروج از کشور..... ۶۱۲
کمک کفن و دفن.....	گرامت دستمزد و کمک‌بارداری..... ۶۱۳
۶۱۶.....	گرامت نقص عضو..... ۶۱۳
کمک‌هزینه ازدواج.....	گرامت مقطوع فوت..... ۶۱۳
۶۱۶.....	فرار مالیاتی..... ۶۱۳
کمیسیون تقویم املاک.....	فرانشیز..... ۶۱۳
۶۱۶.....	فرد تحت پوشش درمان..... ۶۱۳
گزارش رسیدگی مالیاتی.....	فروش اقساطی..... ۶۱۳
۶۱۶.....	قبوض کنترل‌ه..... ۶۱۴
گواهی تسلیم اظهارنامه مالیات بر ارث.....	
۶۱۶.....	
گواهی مالیات تکلیفی.....	
۶۱۶.....	
گواهی مالیاتی اموال غیرمنقول متوفی.....	
۶۱۶.....	
گواهی مالیاتی تسهیلات بانکی.....	
۶۱۷.....	
گواهی مالیاتی کسب و کار.....	
۶۱۷.....	
گواهی مالیاتی نقل و انتقال املاک.....	
۶۱۷.....	
مالیات.....	
۶۱۷.....	
مالیات املاک.....	
۶۱۷.....	
مالیات بر ارث.....	
۶۱۷.....	
مالیات بر ارزش افزوده.....	
۶۱۷.....	
مالیات بر ثروت.....	
۶۱۸.....	
مالیات بر دارایی.....	
۶۱۸.....	
مالیات بر درآمد.....	
۶۱۸.....	
مالیات بر درآمد اتفاقی.....	
۶۱۸.....	
مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی.....	
۶۱۸.....	
مالیات بر درآمد مشاغل.....	
۶۱۸.....	
مالیات بر شرکت‌ها.....	
۶۱۸.....	

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>۶۲۴ واگذاری از طریق مزایده</p> <p>۶۲۴ واگذاری از طریق مذاکره</p> <p>۶۲۴ واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای</p> <p>۶۲۴ واگذاری دارایی‌های مالی</p> <p>۶۲۵ واگذاری مدیریت دولتی</p> <p>۶۲۵ وجوه عمومی</p> <p>۶۲۵ وظیفه‌بگیر</p> <p>۶۲۵ هزینه</p> <p>۶۲۵ هزینه پرداختی درمان سازمان بیمه‌گر</p> <p>۶۲۶ هزینه درخواستی درمان از سازمان بیمه‌گر</p> <p>۶۲۶ هزینه سرانه بیمه</p> <p>۶۲۶ هزینه‌های عملیاتی بیمه‌گری</p> <p>۶۲۶ هیئت حل اختلاف مالیاتی</p> <p>بخش ۱۸ - امور نظامی و انتظامی ۶۲۷</p> <p>۶۲۷ آدم‌ربایی</p> <p>۶۲۷ آفند</p> <p>۶۲۷ اجازه اقامت اتباع خارجی</p> <p>۶۲۷ اجبار و اکراه</p> <p>۶۲۷ اخاذی</p> <p>۶۲۸ اژدر</p> <p>۶۲۸ استاندارد دفاعی</p> <p>۶۲۸ اعتصاب</p> <p>۶۲۸ اعتیاد به مواد مخدر</p> <p>۶۲۸ اغتشاش</p> <p>۶۲۸ افزایش دقت و هوشمندسازی تجهیزات رزمی</p> <p>۶۲۸ اقدام به خودکشی</p> <p>۶۲۹ اقدامات اطمینان‌ساز</p> <p>۶۲۹ ایستگاه انتظامی</p> <p>۶۲۹ ایستگاه راهنمایی و رانندگی</p> <p>۶۲۹ بست‌نشینی</p> <p>۶۲۹ بنیه دفاعی</p> <p>۶۲۹ پاسگاه انتظامی</p> <p>۶۲۹ پاسگاه راهنمایی و رانندگی</p>	<p>۶۱۸ مالیات بر کالاها و خدمات</p> <p>۶۱۹ مالیات بر واردات</p> <p>۶۱۹ مالیات حقوق</p> <p>۶۱۹ مالیات غیر مستقیم</p> <p>۶۱۹ مالیات مستغلات</p> <p>۶۱۹ مالیات مستقیم</p> <p>۶۱۹ مالیات نقل و انتقال خودرو</p> <p>۶۱۹ مالیات نقل و انتقال و سرقتی</p> <p>۶۱۹ مانده در پایان دوره در عملیات بانکی</p> <p>۶۲۰ مانده وجوه مصرف‌نشده</p> <p>۶۲۰ مبلغ بیمه</p> <p>۶۲۰ متمم بودجه</p> <p>۶۲۰ مزارعه</p> <p>۶۲۰ مسابقات</p> <p>۶۲۱ مستمری</p> <p>۶۲۱ مستمری‌بگیر</p> <p>۶۲۱ مشارکت حقوقی</p> <p>۶۲۱ مشارکت مدنی</p> <p>۶۲۱ مشترک صندوق بازنشستگی کشوری</p> <p>۶۲۲ مضاربه</p> <p>۶۲۲ معاملات سلف</p> <p>۶۲۲ مقرری‌بگیر بیمه بیکاری</p> <p>۶۲۲ موافقت‌نامه (بودجه)</p> <p>۶۲۲ موجودی جنسی</p> <p>۶۲۲ مؤدی مالیاتی</p> <p>۶۲۳ مؤسسه بیمه</p> <p>۶۲۳ نسبت خسارت بیمه</p> <p>۶۲۳ نحوه پرداخت ارز</p> <p>۶۲۳ نرخ برابری ارز</p> <p>۶۲۳ نقدینگی</p> <p>۶۲۳ نماد معاملاتی بورس</p> <p>۶۲۳ نماینده بیمه</p> <p>۶۲۴ واحد مالیاتی</p> <p>۶۲۴ واریزی (به خزانه کشور)</p>
--	--

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب	
راه‌بندان.....	۶۳۰
راهپیمایی.....	۶۳۰
رزم دریایی.....	۶۳۰
رزم زمینی.....	۶۳۰
رزم هوایی.....	۶۳۰
زیردریایی.....	۶۳۰
ژئودزی.....	۶۳۰
سامانه دفاعی.....	۶۳۱
سرقه.....	۶۳۱
سرقه به عنف.....	۶۳۱
سرقه خیابانی.....	۶۳۱
سرقه عادی.....	۶۳۱
سرقه مسلحانه.....	۶۳۱
سرقه وسایل جانبی خودرو.....	۶۳۱
سیاست دفاعی - امنیتی.....	۶۳۲
شناورهای پشتیبانی.....	۶۳۲
شناورهای لجستیکی.....	۶۳۲
فرماندهی انتظامی.....	۶۳۲
فوت‌شده در تصادف.....	۶۳۲
قاپ‌زنی.....	۶۳۲
قاچاق.....	۶۳۲
قاچاقچی.....	۶۳۲
قاچاقچی مواد مخدر.....	۶۳۳
قتل.....	۶۳۳
قتل عمد.....	۶۳۳
کالای ممنوعه.....	۶۳۳
کلانتری.....	۶۳۳
گارد ساحلی.....	۶۳۳
گذرگاه مرزی.....	۶۳۴
گواهی‌نامه رانندگی.....	۶۳۴
لانچر.....	۶۳۴
ماده مخدر.....	۶۳۴
ماهواره‌بر.....	۶۳۴
متکدی.....	۶۳۵
پدافند.....	۶۳۰
پدافند عامل.....	۶۳۰
پدافند غیر عامل.....	۶۳۰
پدافند هوایی.....	۶۳۰
پروانه اقامت اتباع خارجی.....	۶۳۰
پروانه گذر مرزی.....	۶۳۰
پروانه گذر مرزی با وسایل نقلیه.....	۶۳۰
پلیس راه.....	۶۳۱
پهباد.....	۶۳۱
تجمع.....	۶۳۱
تحصن.....	۶۳۱
تخلف رانندگی.....	۶۳۱
تردد مرزی.....	۶۳۱
تسلیحات.....	۶۳۱
تصادف.....	۶۳۲
تصادف برون‌شهری.....	۶۳۲
تصادف درون‌شهری.....	۶۳۲
تهدید (انتظامی).....	۶۳۲
جایزه تعالی وزارت دفاع جمهوری اسلامی ایران.....	۶۳۲
جرم.....	۶۳۲
جرم پزشکی و دارویی.....	۶۳۲
جرم جنسی.....	۶۳۲
جرم رایانه‌ای.....	۶۳۳
جنگ اطلاعات.....	۶۳۳
جنگ الکترونیک.....	۶۳۳
جنگ روانی.....	۶۳۳
خطوط مرزی.....	۶۳۳
خودروی حمل‌کننده فوق سنگین.....	۶۳۳
خودروی مین‌کوب.....	۶۳۴
خیانت در امانت.....	۶۳۴
دانش دفاعی.....	۶۳۴
دفا تر طراحی سامانه‌های دفاعی.....	۶۳۴
دیپلماسی دفاعی.....	۶۳۴
راکت.....	۶۳۵

فهرست مطالب _____ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

<p>اجازه خروج دانشجویان غیر تسهیلاتی..... ۶۴۵</p> <p>اجازه خروج دانشجویی..... ۶۴۵</p> <p>اجازه خروج قطعی اتباع بیگانه با گذرنامه‌های سیاسی و خدمت..... ۶۴۵</p> <p>اجازه خروج مشمولین خارج از کشور..... ۶۴۵</p> <p>اجازه خروج و مراجعت اتباع بیگانه با گذرنامه‌های سیاسی و خدمت..... ۶۴۵</p> <p>اجازه خروج و مراجعت مکرر اتباع بیگانه با گذرنامه‌های سیاسی و خدمت..... ۶۴۵</p> <p>احضار مقام سیاسی..... ۶۴۵</p> <p>اساسنامه بین‌المللی..... ۶۴۶</p> <p>اسیر..... ۶۴۶</p> <p>اظهارنامه معاهداتی..... ۶۴۶</p> <p>اماکن مأموریت در خارج از کشور..... ۶۴۶</p> <p>انجمن اقلیت دینی..... ۶۴۶</p> <p>انجمن سیاسی..... ۶۴۶</p> <p>انجمن صنفی - تخصصی..... ۶۴۷</p> <p>انگشت‌نگاری در خارج از کشور..... ۶۴۷</p> <p>ایثارگر..... ۶۴۷</p> <p>ایثارگر حالت اشتغال‌بگیر..... ۶۴۷</p> <p>ایرانی در راه مانده..... ۶۴۷</p> <p>بازرسی بین‌المللی..... ۶۴۸</p> <p>بازگشت به تابعیت..... ۶۴۸</p> <p>بانک‌های اطلاعاتی علوم زمین..... ۶۴۸</p> <p>برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوایی..... ۶۴۸</p> <p>برداشت داده‌های فراطیفی هوایی..... ۶۴۸</p> <p>برگ عبور..... ۶۴۸</p> <p>برگه تردد اتباع خارجی..... ۶۴۹</p> <p>بیمار اعزامی به خارج از کشور..... ۶۴۹</p> <p>پروانه ازدواج با اتباع خارجی..... ۶۴۹</p> <p>پژوهش زمین‌شناسی بنیادی..... ۶۴۹</p> <p>پژوهش کاربردی و فناوری علوم زمین..... ۶۴۹</p> <p>پناهندگان جمعی..... ۶۴۹</p> <p>پناهنده..... ۶۵۰</p>	<p>مجروحان..... ۶۴۰</p> <p>محققان دفاعی..... ۶۴۰</p> <p>مرگ اتفاقی..... ۶۴۰</p> <p>مرگ مشکوک..... ۶۴۰</p> <p>مسموم کردن عمدی..... ۶۴۰</p> <p>معتاد به مواد مخدر..... ۶۴۰</p> <p>ممنوع‌الخروج..... ۶۴۰</p> <p>موشک..... ۶۴۱</p> <p>موشک ضد زره..... ۶۴۱</p> <p>موشک‌انداز..... ۶۴۱</p> <p>مهمات..... ۶۴۱</p> <p>مین..... ۶۴۱</p> <p>مین دریایی..... ۶۴۱</p> <p>مین‌زدایی..... ۶۴۱</p> <p>نارضایتی..... ۶۴۲</p> <p>نزاع..... ۶۴۲</p> <p>نزاع دسته‌جمعی..... ۶۴۲</p> <p>نیازهای عملیاتی نیروهای مسلح..... ۶۴۲</p> <p>وضعیت بحران..... ۶۴۲</p> <p>هواناو..... ۶۴۲</p> <p>بخش ۱۹- سایر..... ۶۴۳</p> <p>آبادی..... ۶۴۳</p> <p>آزاده..... ۶۴۳</p> <p>ابلاغ اوراق قضایی در خارج از کشور..... ۶۴۳</p> <p>اتباع خارجی حمایت‌شده..... ۶۴۴</p> <p>اتباع خارجی خودانگیخته..... ۶۴۴</p> <p>اتباع خارجی غیر قانونی..... ۶۴۴</p> <p>اتباع خارجی غیر قانونی خودمعرف..... ۶۴۴</p> <p>اجازه خروج اتباع بیگانه با گذرنامه‌های سیاسی و خدمت..... ۶۴۴</p> <p>اجازه خروج دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و خدمت..... ۶۴۴</p> <p>اجازه خروج دانش‌آموزی..... ۶۴۴</p>
--	---

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب	
۶۵۴..... دبیر سوم.....	۶۵۰..... پیمان بین‌المللی.....
۶۵۵..... درصد جانبازی.....	۶۵۰..... تابعیت.....
۶۵۵..... دمارش.....	۶۵۰..... تأیید صدور و تعلق اسناد تحصیلی.....
۶۵۵..... رأی باطله غیر مأخوذه.....	۶۵۰..... تبعه.....
۶۵۵..... رأی باطله مأخوذه.....	۶۵۰..... تبعه ایرانی مشمول ماده ۹۸۹ قانون مدنی.....
۶۵۵..... رأی مأخوذه.....	۶۵۰..... تبعه خارجی پناهنده.....
۶۵۵..... رئیس مأموریت.....	۶۵۱..... تبعه خارجی مقیم.....
۶۵۵..... رئیس نمایندگی جمهوری اسلامی ایران.....	۶۵۱..... تسهیلات غیر ارزی دانشجویی.....
۶۵۵..... رایزن درجه دو.....	۶۵۱..... تحصیل تابعیت.....
۶۵۶..... رایزن درجه سه.....	۶۵۱..... ترک تابعیت.....
۶۵۶..... رایزن درجه یک.....	۶۵۱..... تصاویر ماهواره‌ای.....
۶۵۶..... رزمنده.....	۶۵۱..... تصاویر هوایی.....
۶۵۶..... رسته سیاسی.....	۶۵۱..... تصاویر هوایی رقومی.....
۶۵۶..... روادید.....	۶۵۲..... تغییر محل اقامت (مندرج در گذرنامه).....
۶۵۶..... روادید تحصیلی.....	۶۵۲..... ثبت موقت کشتی در خارج از کشور.....
۶۵۶..... روادید تجاری.....	۶۵۲..... جانباز.....
۶۵۷..... روادید جهانگردی.....	۶۵۲..... جانباز شهید.....
۶۵۷..... روادید جهانگردی فرودگاهی.....	۶۵۲..... جانباز شیمیایی.....
۶۵۷..... روادید چندبار ورود.....	۶۵۲..... جامعه سیاسی.....
۶۵۷..... روادید خدمت.....	۶۵۲..... جمعیت سیاسی.....
۶۵۷..... روادید دوبار ورود.....	۶۵۳..... حزب.....
۶۵۷..... روادید زیارتی.....	۶۵۳..... حق پرستاری جانباز.....
۶۵۷..... روادید سیاسی.....	۶۵۳..... خانواده آزاده.....
۶۵۸..... روادید گروهی.....	۶۵۳..... خانواده جانباز.....
۶۵۸..... روادید مطبوعاتی.....	۶۵۳..... خانواده شاهد.....
۶۵۸..... روادید ورود با حق کار.....	خودرو شماره یک نمایندگی‌های جمهوری اسلامی
۶۵۸..... روادید یک‌بار ورود.....	۶۵۳..... ایران.....
۶۵۸..... روادید ۷۲ ساعته.....	۶۵۳..... دانش‌آموز ایرانی خارج از کشور.....
۶۵۸..... زمان آمارگیری.....	۶۵۴..... دانشجوی ایرانی خارج از کشور.....
۶۵۸..... زمان مرجع.....	۶۵۴..... دانشجوی تسهیلاتی خارج از کشور.....
۶۵۸..... زندانی ایرانی در خارج از کشور.....	۶۵۴..... دانشجوی غیر تسهیلاتی خارج از کشور.....
۶۵۹..... زندانی خارجی در ایران.....	۶۵۴..... داوطلب انتخاباتی.....
۶۵۹..... سازمان بین‌المللی.....	۶۵۴..... دبیر اول.....
۶۵۹..... سازمان بین‌المللی تخصصی.....	۶۵۴..... دبیر دوم.....

فهرست مطالب — تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

۶۶۴.....کمک‌معیشت جانباز.....	۶۵۹.....سازمان سیاسی.....
۶۶۴.....گذرنامه خدمت.....	۶۵۹.....سازمان مردم‌نهاد (NGO).....
۶۶۵.....گذرنامه سیاسی.....	۶۵۹.....سامانه تعیین موقعیت جهانی GPS.....
۶۶۵.....گروه بازرسی بین‌المللی.....	۶۶۰.....سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS.....
۶۶۵.....گروه همراه بازرسان بین‌المللی.....	۶۶۰.....سازمان منطقه‌ای.....
۶۶۵.....گزارش معاهداتی.....	۶۶۰.....سرکنسول.....
۶۶۵.....گلزار شهدا.....	۶۶۰.....سفیر.....
۶۶۵.....گیرنده GPS.....	۶۶۰.....سند اختیار تابعیت زوج.....
۶۶۶.....مأمور ثابت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران.....	۶۶۰.....سند بقاء به تبعیت پدر.....
۶۶۶.....مأمور موقت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران.....	۶۶۱.....سند تابعیت.....
۶۶۶.....مترددین قانونی.....	۶۶۱.....سند خروج از تابعیت.....
۶۶۶.....مترددین غیر قانونی.....	۶۶۱.....سند شناسایی تابعیت خارجی.....
متصدی رمز و حفاظت اسناد نمایندگی جمهوری	۶۶۱.....شهر.....
۶۶۶.....اسلامی ایران.....	۶۶۱.....شعبه ثبت نام و اخذ رأی.....
۶۶۶.....مرجع ملی معاهدات و کنوانسیون بین‌المللی.....	۶۶۱.....شناسنامه صادره در خارج از کشور.....
۶۶۷.....مشمولین بند ۴ ماده ۹۷۶ قانون مدنی.....	۶۶۱.....شهدای غیر مستخدم.....
۶۶۷.....مشمولین بند ۵ ماده ۹۷۶ قانون مدنی.....	۶۶۲.....شهدای مستخدم.....
۶۶۷.....مشمولین بند ۶ ماده ۹۷۶ قانون مدنی.....	۶۶۲.....شهید.....
مشمولین ماده واحده مصوب ۱۳۸۵/۷/۲ تعیین تکلیف	۶۶۲.....طلاب خارجی رسمی.....
تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان	۶۶۲.....طول جغرافیایی.....
۶۶۷.....خارجی.....	۶۶۲.....عرض جغرافیایی.....
۶۶۷.....مدرک آمایش.....	۶۶۲.....عهدنامه بین‌المللی.....
۶۶۷.....مدرک آمایش پناهندگی جمعی.....	۶۶۳.....فتوگرامتری.....
مدرک صدور گذرنامه ویژه بند ۲ ماده ۹۷۶ قانون	۶۶۳.....قرارداد بین‌المللی.....
۶۶۷.....تابعیت.....	۶۶۳.....کارتوگرافی.....
مدرک صدور گذرنامه ویژه بند ۶ ماده ۹۷۶ قانون	۶۶۳.....کاردار.....
۶۶۸.....تابعیت.....	۶۶۳.....کاردار موقت.....
۶۶۸.....مطرودین (اتباع خارجی).....	۶۶۳.....کارگاه.....
۶۶۸.....معاهده بین‌المللی.....	۶۶۳.....کارمند کنسولی.....
۶۶۸.....معتمد شعبه اخذ رأی.....	۶۶۴.....کارمند محلی نمایندگی جمهوری اسلامی ایران.....
۶۶۸.....مفقودالاثرب.....	۶۶۴.....کفیل سرکنسول.....
۶۶۸.....مقام سفیری.....	۶۶۴.....کنفرانس مسائل بین‌المللی.....
۶۶۸.....مقام سیاسی.....	۶۶۴.....کنوانسیون بین‌المللی.....
۶۶۹.....مقاوله‌نامه بین‌المللی.....	۶۶۴.....کاندیدای انتخاباتی.....

تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

فهرست مطالب

۶۶۹.....	ملاقات کنسولی.....	۶۷۱.....	نقشه ژئوشیمیایی کاربردی.....
۶۶۹.....	منتخب.....	۶۷۱.....	نقشه عکسی.....
۶۶۹.....	منشور بین‌المللی.....	۶۷۲.....	نقشه کاربری اراضی.....
۶۶۹.....	موافقت‌نامه بین‌المللی.....	۶۷۲.....	نقشه موضوعی.....
۶۶۹.....	میثاق بین‌المللی.....	۶۷۲.....	نقشه ناهمواری‌ها.....
۶۶۹.....	نامزد انتخاباتی.....	۶۷۲.....	نقطه تماس ملی.....
۶۷۰.....	نظام راستی‌آزمایی معاهداتی.....	۶۷۲.....	نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران.....
۶۷۰.....	نقشه.....	۶۷۲.....	نماینده منتخب.....
۶۷۰.....	نقشه آب‌شناسی.....	۶۷۲.....	وابسته سیاسی.....
۶۷۰.....	نقشه آب‌نگاری.....	۶۷۳.....	واجد شرایط رأی در انتخابات.....
۶۷۰.....	نقشه برجسته.....	۶۷۳.....	والدین حقوق‌بگیر شاهد.....
۶۷۰.....	نقشه رقومی.....	۶۷۳.....	والدین مستمری‌بگیر شاهد.....
۶۷۰.....	نقشه زمین‌شناسی پایه.....	۶۷۳.....	وکالت‌نامه اتباع بیگانه.....
۶۷۱.....	نقشه زمین‌شناسی سیستماتیک.....	۶۷۳.....	وکالت‌نامه اتباع خارجی.....
۶۷۱.....	نقشه زمین‌شناسی کاربردی.....	۶۷۳.....	ویزا.....
۶۷۱.....	نقشه ژئوشیمیایی.....	۶۷۳.....	یادداشت تفاهم.....
۶۷۱.....	نقشه ژئوشیمیایی سیستماتیک.....		

مرکز آمار ایران

بخش ۱- جمعیت و نیروی کار

آخرین مدت اقامت

مدت زمان مستمر و مختوم به زمان پرسش که اقامتگاه معمولی فرد در شهر یا آبادی مورد آمارگیری قرار دارد. (۱۳۷۹)

ازدواج

نوعی عقد و پیمان قانونی یا شرعی که بین زن و مرد برای زندگی مشترک منعقد می‌شود و می‌تواند دائم یا موقت باشد. (۱۳۸۴)

ازدواج موقت ثبت شده

عقدی که به صورت موقت و برای مدت معین انجام و در دفاتر ازدواج ثبت می‌شود. (۱۳۸۴)

ازدواج نکرده

فردی که تا زمان پرسش در آمارگیری‌ها هرگز ازدواج نکرده است. (۱۳۷۹)

استادکار

فردی که به اعتبار دانش فنی یا تجربه و تسلط کافی در حرفه‌ای، توانایی انجام دادن یک کار فنی شامل تمامی مراحل مربوط و قابلیت سرپرستی یک یا بخشی از یک کارگاه و قدرت ارائه و انتقال مجموعه‌ای از روش‌ها و فرایندهای تولید را داشته باشد. (۱۳۸۴)

اشتغال

وضعیت مشارکت فرد در ارتباط با فعالیت‌های اقتصادی است. (۱۳۹۱)

اشتغال ناقص

وضعیتی که در آن امکان به‌کارگیری یا بهره‌برداری از تمامی استعدادها، ظرفیت‌ها و یا توانایی‌های فرد فراهم نباشد و شامل اشتغال ناقص زمانی، اشتغال ناقص مهارتی و اشتغال ناقص درامدی است. (۱۳۹۱)

اشتغال ناقص درامدی

وضعیتی که شاغل طی دوره زمانی مرجع نسبت به شاغلان با موقعیت شغلی مشابه از درآمد کمتری برخوردار باشد و خواهان و آماده برای تغییر شرایط شغلی خود باشد. (۱۳۹۱)

اشتغال ناقص زمانی

وضعیتی که فرد در طی دوره زمانی مرجع، حاضر در سر کار یا غایب موقت از محل کار بوده، به دلایل اقتصادی نظیر رکود کاری، پیدا نکردن کار با ساعت کار بیشتر، قرار داشتن در فصل غیرکاری و ... کمتر از ساعت قانونی کشور کار کرده و خواهان و آماده برای انجام کار اضافی در زمان مرجع باشد. (۱۳۹۱)

اشتغال ناقص مهارتی

وضعیتی که طی دوره زمانی مرجع از مهارت‌های شغلی فرد شاغل استفاده کامل به‌عمل نمی‌آید و شاغل به‌منظور بهره‌برداری بیشتر از مهارت‌های شغلی خود خواهان و آماده تغییر شرایط شغلی است. (۱۳۹۱)

اعضای خانوار معمولی

همه افرادی که اقامتگاه معمولی مشترک دارند و علاوه بر آن «هم‌خرج» نیز هستند و معمولاً با هم غذا می‌خورند حتی اگر در زمان آمارگیری موقتاً غایب باشند، مشروط بر آن‌که در محل دیگری اقامتگاه معمولی نداشته باشند. (۱۳۷۹)

اعلامیه ازدواج

برگه‌ای که پس از ثبت ازدواج، جهت ثبت مشخصات زوجین در اسناد سجلی آنان، از طرف محضر ازدواج صادر و به اداره ثبت احوال ارسال می‌شود. (۱۳۸۴)

اعلامیه طلاق

برگه‌ای که پس از ثبت واقعه طلاق در دفترخانه ازدواج و طلاق صادر و جهت درج در اسناد سجلی زوجین به اداره ثبت احوال ارسال می‌شود. (۱۳۸۴)

اعلامیه فوت

برگه‌ای که پس از ثبت فوت و تنظیم سند وفات، جهت ثبت در سند سجلی متوفی صادر و به اداره ثبت احوال ارسال می‌شود. (۱۳۸۴)

اعلامیه ولادت

برگه‌ای که پس از ثبت ولادت و تنظیم سند ثبت کل وقایع، جهت ثبت مشخصات مولود در اسناد سجلی والدین صادر و به اداره ثبت احوال ارسال می‌شود. (۱۳۸۴)

اقامتگاه معمولی خانوار

محل‌ای که خانوار در زمان آمارگیری در آنجا زندگی می‌کند، مشروط بر این‌که اقامتگاه دیگری نداشته باشد. اقامتگاه معمولی آن دسته از خانوارهای معمولی ساکن که در زمان آمارگیری بیش از یک اقامتگاه دارند، محلی است که بیش‌ترین مدت سال را در آنجا به سر می‌برند. (۱۳۹۱)

الصاق عکس شناسنامه

فعالیتی که توسط اداره ثبت احوال به منظور عکس‌دار نمودن شناسنامه افراد ۱۵ سال به بالا انجام می‌گیرد. (۱۳۸۴)

امید زندگی در بدو تولد

متوسط تعداد سال‌هایی که انتظار می‌رود یک نوزاد متولد شده عمر کند در صورتی که شرایط مرگ‌ومیر به همان صورت زمان تولد باقی بماند. (۱۳۹۱)

امید زندگی در یک سن معین

متوسط تعداد سال‌هایی که انتظار می‌رود فردی که در یک سن معین قرار دارد پس از آن زنده بماند در صورتی که شرایط مرگ‌ومیر ثابت باقی بماند. (۱۳۹۱)

بیکار

فرد در سن کار که در دوره‌های زمانی مرجع، فاقد کار باشد (دارای اشتغال مزد و حقوق‌بگیری یا خوداشتغالی نباشد)، آماده برای کار باشد (برای مزد و حقوق‌بگیری و خوداشتغالی آمادگی داشته باشد) و جویای کار باشد (اقدامات مشخصی را به منظور جستجوی کار به صورت مزد و حقوق‌بگیری یا خوداشتغالی انجام داده باشد). (۱۳۹۱)

بیکار قبلاً شاغل

فرد بیکاری که قبلاً شاغل بوده و در طی دوره زمانی مرجع در جستجوی کار بوده یا تمایل به انجام کار داشته است. (۱۳۷۹)

بیکار قبلاً غیر شاغل

فرد بیکاری که قبلاً شاغل نبوده ولی در طی دوره زمانی مرجع در جستجوی کار بوده یا تمایل به انجام کار داشته است. (۱۳۷۹)

بی‌همسر بر اثر طلاق

کسی که بر اثر طلاق، بی‌همسر شده و تا زمان پرسش در آمارگیری مجدداً ازدواج نکرده است. (۱۳۷۹)

بی‌همسر بر اثر فوت همسر

کسی که همسر وی فوت شده و تا زمان پرسش در آمارگیری مجدداً ازدواج نکرده است. (۱۳۷۹)

تاریخ ازدواج

روز، ماه و سالی که خطبه عقد بین زوجین جاری می‌شود. (۱۳۸۴)

تاریخ تولد

روز، ماه و سال تولد صاحب سند ثبت کل وقایع است. (۱۳۸۴)

تاریخ ثبت ازدواج

روز، ماه و سالی که واقعه ازدواج در محضر ازدواج و یا در دفتر اسناد رسمی به ثبت می‌رسد. (۱۳۸۴)

تاریخ ثبت تولد

روز، ماه و سالی که واقعه ولادت به یکی از ادارات ثبت احوال اعلام و در سند ثبت کل وقایع ثبت می‌شود. (۱۳۸۴)

تاریخ ثبت فوت

روز، ماه و سالی که واقعه فوت در سند وفات به ثبت رسیده است. (۱۳۸۴)

تاریخ وقوع فوت

روز، ماه و سال وقوع فوت است. (۱۳۸۴)

ترک موقت از شغل

رهاکردن موقت شغل در صورتی که پیوند رسمی شغلی برای افراد مزد و حقوق‌بگیر و تداوم کسب و کار برای افراد خوداشتغال در دوره زمانی مذکور وجود دارد. (۱۳۹۱)

تغییر سن

تغییر تاریخ تولد شخص در صورتی که اختلاف سن واقعی وی با سن مندرج در اسناد سجلی بیش از پنج سال باشد. این تغییر به موجب رأی کمیسیون تشخیص سن انجام می‌پذیرد. (۱۳۸۴)

مرکز آمار ایران

تولد

خارج شدن کامل جنین از مادر که این امر به طور معمول پس از گذشت حداقل بیست هفته از حاملگی و با وزنی بیش از پانصد گرم صورت می‌گیرد، اعم از این که منجر به ولادت مرده یا زنده شده باشد. (۱۳۸۴)

ثبت جاری رویدادهای حیاتی

رویدادهای حیاتی (تولد، مرگ، ازدواج و طلاق) که در سال وقوع، به ثبت رسیده است. (۱۳۷۹)

ثبت فوت

اعلام واقعه فوت توسط اعلام‌کننده به مأمور ثبت احوال به منظور تنظیم سند وفات است. (۱۳۸۴)

ثبت معوقه رویدادهای حیاتی

رویدادهای حیاتی (تولد، مرگ، ازدواج و طلاق) که بعد از سال وقوع به ثبت رسیده است. (۱۳۷۹)

ثبت ولادت ایرانیان مقیم خارج از کشور

اعلام واقعه ولادت متولدان خارج از کشور توسط اعلام‌کننده به یکی از نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور، یا اداره کل ثبت احوال امور خارجه و یا ادارات ثبت احوال مراکز استان به منظور تنظیم سند ثبت کل وقایع است. (۱۳۸۴)

ثبت ولادت

اعلام واقعه ولادت توسط اعلام‌کننده به مأمور ثبت احوال به منظور تنظیم سند ثبت کل وقایع است. (۱۳۸۴)

جعل مادی اسناد

تغییر حقیقت نوشته، سند و ... از طریق تغییر در ظاهر و شکل خارجی مانند خراشیدن، تراشیدن، الحاق یا حذف کلمات از سند و ... که عموماً همراه با آثار مشهود عملیات است. (۱۳۸۴)

جعل مفادی اسناد

تغییر در مفاد و مضمون حقیقت یک سند، نوشته و ... که با آثار ظاهری و خارجی همراه نیست بلکه جاعل هم‌زمان با تنظیم سند با موضوع یا مطالبی که سند برای آن تهیه می‌شود مفاد و مضمون آن را تغییر می‌دهد. (۱۳۸۴)

جمعیت خارج از نیروی کار

تمامی افراد زیر سن کار است. (۱۳۹۱)

جمعیت غیر فعال اقتصادی

تمامی افراد در سن کار که در هیچ یک از دو گروه شاغل و بیکار قرار نمی‌گیرند. (۱۳۹۱)

جمعیت فعال اقتصادی

تمامی افراد شاغل و بیکار در سن کار است. (۱۳۹۱)

جمعیت مورد آمارگیری

اعضای همه خانوارهای معمولی ساکن، مؤسسه‌ای و گروهی که اقامتگاه معمولی آنان در زمان آمارگیری در محدوده جغرافیایی مورد نظر قرار دارد و نیز اعضای خانوارهای معمولی غیرساکن که در محدوده جغرافیایی مورد نظر، مورد آمارگیری قرار می‌گیرند. اعضای هیئت‌های سیاسی و سفارتخانه‌های خارجی در ایران و افراد خانوار آنان جزء جمعیت مورد آمارگیری محسوب نمی‌شوند اما ایرانیان عضو هیئت‌های سیاسی و سفارتخانه‌های ایران در خارج از کشور و افراد خانوار آنان جزء جمعیت آمارگیری به حساب می‌آیند. افرادی که در خارج از کشور به کار یا تحصیل اشتغال دارند و انتظار می‌رود پس از پایان کار یا تحصیل به محل اقامت خانوار خود بازگردند و افراد خانوار آنان جزء جمعیت مورد آمارگیری محسوب می‌شوند. (۱۳۹۱)

جمعیت میانه دوره زمانی

تعداد افراد در نقطه وسط یک دوره زمانی است. (۱۳۹۱)

خانواده

خانواری است که رابطه تمام اعضای آن با یکدیگر بر محور ازدواج یا زاد و ولد به وجود آمده باشد، اعم از این که زوجین یا یکی از آن‌ها در قید حیات باشند یا نباشند. فرزندخواندگی نیز در شمول این تعریف قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

خانوار

متشکل از یک یا چند نفر که در یک اقامتگاه مشترک زندگی کرده و تمهیداتی به منظور تهیه غذا و تأمین نیازهای مشترک داشته باشند و یا دارای اهداف و ویژگی‌های مشترک باشند. اعضای خانوار لزوماً با هم رابطه خویشاوندی ندارند. در برخی از موارد خاص مانند خانوارهایی که سرپرست آنان دارای بیش از یک همسر است ممکن است لزوماً اعضای خانوار در یک اقامتگاه مشترک زندگی نکنند. (۱۳۹۱)

خانوار گروهی

خانواری که تمام اعضا یا اغلب آنان به دلیل دارا بودن شرایط خاص (به‌طور عمده داشتن ویژگی مشترک) اقامتگاه مشترکی را برای سکونت خود انتخاب کرده‌اند و به‌طور مشترک امور زندگی در آن اقامتگاه را اداره می‌کنند. این خانوار بیش از یک نفر است. (۱۳۹۱)

خانوار معمولی

خانواری متشکل از چند نفر که با هم در یک اقامتگاه مشترک زندگی می‌کنند، با یکدیگر هم‌خرج هستند و به‌طور معمول با هم غذا می‌خورند. در مواردی خانوار معمولی می‌تواند یک نفره باشد. (۱۳۸۴)

خانوار معمولی ساکن

خانوار معمولی که در اقامتگاه ثابت (مکان‌های محل سکونت ساخته‌شده از مصالح سخت و نیز چادر ثابت، آلونک، کپر و...) سکونت دارد. (۱۳۹۱)

خانوار معمولی غیر ساکن

خانوار معمولی که در اقامتگاه ثابتی سکونت ندارد و سه گروه زیر را در بر می‌گیرد:

- خانوارهایی که در زمان سرشماری در کوچ به سر می‌برند و یا در خارج شهرها و آبادی‌ها در سرپناه قابل حمل زندگی می‌کنند.
- خانوارهایی که در محل ثابتی زندگی نمی‌کنند و به‌طور مداوم محل زندگی خود را تغییر می‌دهند، مانند کولی‌ها.
- خانوارهایی که محل زندگی مشخصی ندارند و شب‌ها معمولاً در پارک‌ها، خرابه‌ها، زیرپل‌ها و ... بیتوته می‌کنند. (۱۳۹۱)

خانوار مؤسسه‌ای

خانواری که اعضای آن به‌دلیل داشتن هدف یا ویژگی‌های مشترک با هم در یک مؤسسه زندگی می‌کنند و آن مؤسسه بنابر مجوز یا بر اساس مقررات و ضوابط معینی، مسئولیت منزل دادن (ارائه محل سکونت همراه با خدمات و تسهیلات) به آنان را بر عهده دارد. این خانوار بیش از یک نفر است. (۱۳۹۱)

خانه‌دار

اشخاصی که از نظر اقتصادی فعال نیستند و فقط به انجام امور منزل می‌پردازند. (۱۳۷۹)

خلاصه رونوشت سند وفات

برگه‌ای حاوی خلاصه‌ای از مشخصات فرد متوفی که از روی سند فوت صادر و تحویل متقاضی می‌شود. (۱۳۸۴)

خوداشتغال^۱

فرد شاغلی که برای انجام فعالیت شغلی خود مزد و حقوق دریافت نمی‌کند و شامل سه گروه کارفرمایان، کارکنان مستقل و کارکنان فامیلی بدون مزد و حقوق است. (۱۳۹۱)

دارای درآمد بدون کار

اشخاصی که از نظر اقتصادی فعال نیستند ولی از طریق سرمایه‌گذاری‌ها، املاک و حق‌الامتیاز یا حقوق بازنشستگی ناشی از فعالیت‌های قبلی خود دارای درآمد هستند. (۱۳۷۹)

۱ -Self- employed

دارای همسر

فردی که با فرد دیگری پیمان ازدواج بسته و پیمان مزبور تا زمان پرسش در آمارگیری به قوت خود باقی است. (۱۳۷۹)

دفعات ازدواج زوجین

تعداد دفعاتی که هر کدام از زوجین اقدام به ازدواج اعم از دائم و یا موقت نموده‌اند. (۱۳۸۴)

روزهای کار در سال (در کارگاه)

تعداد روزهایی که کارگاه از اول فروردین تا پایان اسفند به امر بهره‌برداری اشتغال داشته است. (۱۳۷۹)

زایمان

خارج شدن کامل جنین و ضمام آن از مادر بعد از هفته بیستم حاملگی است. هر زایمان ممکن است منجر به یک یا چند تولد شود. (۱۳۷۹)

زنده متولد شده

خروج یا بیرون آوردن کامل حاصل حاملگی از مادر بدون توجه به طول دوره حاملگی؛ در صورتی که خروجی بعد از جداسدن از مادر تنفس داشته باشد یا هر نشانه‌ای از زندگی را دارا باشد. همچون ضربان قلب، نبض، بند ناف یا حرکات عضلانی ارادی، چه بند ناف قطع شده باشد یا قطع نشده باشد، چه جفت جدا شده باشد یا نشده باشد. (۱۳۸۴)

ساعات اضافه کاری^۱

بخشی از ساعات کار واقعی که شاغل طی دوره زمانی مرجع بیش از ساعات کار قراردادی به صورت با مزد یا بدون مزد کار کرده است. برای شاغلانی که ساعت کار قراردادی ندارند معیار ساعات اضافه کاری، ساعت کار معمول است. (۱۳۹۲)

ساعات غیبت از کار^۱

بخشی از ساعات کار قراردادی است که در آن شاغل طی دوره زمانی مرجع اقدام به ترک موقت کار کرده است. برای شاغلانی که ساعت کار قراردادی ندارند، معیار ساعات غیبت از کار، ساعت کار معمول است. (۱۳۹۲)

ساعات کار پرداختی^۲

ساعات کاری است که به ازای آن مزد و حقوق‌بگیران طی دوره زمانی مرجع مزد یا حقوق نقدی یا غیرنقدی دریافت می‌کنند خواه به فعالیت شغلی پرداخته یا ترک موقت از شغل داشته باشند. در مورد خوداشتغالان ساعات کار پرداختی، معادل ساعات کار واقعی است. (۱۳۹۲)

ساعات کار در هر نوبت کار (در کارگاه)

تعداد ساعاتی که در هر نوبت کار، کارگاه فعالیت تولیدی داشته است. (۱۳۷۹)

ساعات کار قراردادی^۳

ساعات کاری است که در آن، مزد و حقوق‌بگیران و گروهی از خوداشتغالان طی دوره زمانی مرجع بر اساس قرارداد شفاهی یا کتبی یا توافقات ضمنی موظف به انجام وظایف شغلی خود می‌باشند. (۱۳۹۲)

ساعات کار متعارف^۴

ساعات کاری است که شاغل طی دوره زمانی مرجع از طریق تعیین میزان ساعات کار برحسب قوانین و مقررات، توافقاتی دسته‌جمعی و یا حکم داوری به انجام وظایف شغلی خود می‌پردازد. (۱۳۹۲)

۱ - Absence from Work

۲ - Hours Paid for

۳ - Contractual Hours of Work

۴ - Normal Hours of Work

ساعت کار

مدت زمانی که شاغل به انجام فعالیت‌های شغلی خود بر اساس برنامه‌ریزی‌های انجام شده می‌پردازد. (۱۳۹۱)

ساعت کار عادی

رجوع شود به: ساعات کار متعارف. (۱۳۹۱)

ساعت کار معمول

متوسط ساعت کار واقعی شاغل طی دوره زمانی مورد نظر است. این دوره زمانی لزوماً باید طولانی‌مدت باشد. (۱۳۹۱)

ساعت کار واقعی

ساعت کاری که شاغل طی دوره زمانی مرجع در محل کار خود حاضر بوده یا خارج از محل کار به فعالیت‌های شغلی و یا فعالیت‌های مرتبط با آن می‌پردازد. (۱۳۹۱)

سرپرست خانوار

عضوی از خانوار که در خانوار به این عنوان شناخته می‌شود و معمولاً مسئولیت تأمین تمام یا بخش عمده‌ای از هزینه‌های خانوار و یا تصمیم‌گیری در مورد نحوه هزینه‌کردن درآمدهای خانوار را بر عهده دارد. این فرد لزوماً مسن‌ترین عضو خانوار نیست و می‌تواند مرد یا زن باشد. در خانوار یک نفره، همان شخص سرپرست خانوار است. (۱۳۹۱)

سن درست

رجوع شود به: سن کامل. (۱۳۹۱)

سن کامل

تعداد سال‌های کاملی که از زمان تولد فرد گذشته است. (۱۳۹۱)

سند ثبت کل وقایع

سندی که در زمان اعلام واقعه ولادت توسط مأمور ثبت احوال تنظیم می‌شود و در آن اقلامی از جمله مشخصات فرد متولد شده، والدین، همسر یا همسران، فرزندان و وفات وی، مشخصات اعلام‌کنندگان یا گواهان واقعه ولادت و همچنین محل و تاریخ تنظیم سند ثبت می‌شود. (۱۳۸۴)

سند وفات

سندی که در زمان اعلام واقعه فوت توسط مأمور ثبت احوال تنظیم می‌شود و در آن اقلامی از جمله مشخصات متوفی و والدین او، مشخصات واقعه فوت و مشخصات اعلام‌کنندگان یا گواهان واقعه فوت و همچنین محل و تاریخ تنظیم سند ثبت می‌شود. (۱۳۸۴)

شاغل

فرد در سن کار که در طول زمان مرجع حداقل یک ساعت در شغل خود فعالیت داشته و یا بنا به دلایلی ترک موقت از شغل دارد. برای کارکنان فامیلی بدون مزدی که در طول زمان مرجع فعالیت شغلی انجام نداده‌اند، ترک موقت از شغل معنا ندارد. (۱۳۹۲)

شغل

نوع کاری که توسط فرد در طول زمان مرجع انجام می‌شود و یا انجام آن را به‌عهده دارد. (۱۳۹۱)

شناسنامه

دفترچه یا ورقه‌ای که از طرف ثبت احوال صادر می‌شود و تعیین‌کننده رابطه هویتی - تابعیتی و سببی - نسبی فرد می‌باشد و در آن اقلام اطلاعاتی شامل شماره ملی یا شماره شناسنامه، نام و نام خانوادگی، محل و سال تولد، محل صدور، مشخصات والدین، مشخصات همسر و فرزندان و فوت به ثبت می‌رسد. (۱۳۸۴)

شناسنامه المثنی

شناسنامه‌ای با تمایزاتی در سری و سریال آن که به دلایل مختلف مجدداً صادر می‌شود. (۱۳۸۴)

شناسنامه کمتر از ۱۵ سال

شناسنامه‌ای که برای افراد کمتر از ۱۵ سال صادر می‌شود و فاقد محل الصاق عکس، مهر انتخابات و ستون مربوط به ازدواج و طلاق می‌باشد. (۱۳۸۴)

شناسنامه مستعمل

شناسنامه‌ای که به دلیل فرسودگی، پارگی، مخدوش شدن، ناخوانایی و یا به دلایل دیگر غیر قابل استفاده باشد. (۱۳۸۴)

شناسنامه نمونه قدیم

شناسنامه‌هایی که قبل از سال ۱۳۶۴ صادر گردیده و دارنده آن ملزم به تعویض آن می‌باشد. (۱۳۸۴)

طلاق

از بین رفتن یا برهم زدن قانونی رابطه زوجیت در ازدواج دائم است. (۱۳۸۴)

طلاق بائن

طلاق که برای شوهر حق رجوع به زن وجود ندارد. (۱۳۸۴)

طلاق رجعی

طلاق که شوهر در مدت عده، حق برقرار کردن رابطه زناشویی با زن را بدون جاری شدن صیغه عقد نکاح مجدد دارد. (۱۳۸۴)

علت فوت

عاملی که به طور مستقیم و بلافاصله و یا بعد از ایجاد زنجیره‌ای از تغییرات منجر به توقف غیر قابل برگشت اعمال حیاتی شود. (۱۳۸۴)

غصب اسناد سجلی

استفاده غیر قانونی از سند سجلی فرد دیگری است. (۱۳۸۴)

فرزندان در حال حاضر زنده

فرزندانی که از یک زن متولد شده‌اند و در زمان پرسش در آمارگیری زنده هستند. این فرزندان ممکن است از یک ازدواج یا از ازدواج‌های متعدد باشند و همچنین ممکن است با همین خانوار یا خانوارهای دیگری زندگی کنند. (۱۳۷۹)

فرزندان زنده به دنیا آورده

فرزندان زنده‌ای که طی دوره زمانی مرجع از یک زن متولد شده‌اند اعم از این که این فرزندان در زمان مرجع زنده یا فوت شده باشد. (۱۳۷۹)

فرصت شغلی

موقعیت شغلی که امکان به کارگماری فرد آماده به کاری در آن بدون بیکار شدن فرد دیگری وجود دارد. (۱۳۸۴)

فعالیت اصلی محل کار

فعالیت کارگاهی که فرد شاغل در زمان مرجع در آن کار می‌کرده است. این فعالیت برحسب نوع کالای تولید شده یا خدمت عرضه‌شده توسط کارگاهی که فرد در آن کار می‌کند، مشخص می‌شود. اگر در کارگاهی بیش از یک فعالیت انجام شود، فعالیتی که ارزش افزوده بیشتری دارد فعالیت اصلی محسوب می‌شود. برای مشاغلی که در کارگاه انجام نمی‌شوند مانند، فروشندگی به صورت دوره‌گردی، مسافرکشی شخصی، فعالیت‌های اقتصادی خانگی و... شغل فرد، فعالیت اصلی محل کار نیز محسوب می‌شود. (۱۳۹۱)

کار

هر فعالیت اقتصادی فکری یا بدنی که به‌طور معمول به‌منظور کسب درآمد (نقدی و یا غیرنقدی) صورت پذیرد و هدف آن تولید کالا یا ارائه خدمت است. (۱۳۹۱)

کارت شناسایی ملی

کارتی که مشخصات هویتی هر شخص در آن ثبت و دارای شماره منحصر به فرد می‌باشد. (۱۳۸۴)

کاردان

کارکنی که ضمن طی دوره آموزش کاردانی، تجربه و مهارت کافی را به دست آورده است. (۱۳۷۹)

کارشناس

کارکنی که دارای تحصیلات عالی، حداقل در سطح مدرک کارشناسی باشد. (۱۳۷۹)

کارفرما

فرد شاغلی که برای انجام امور شغلی خود حداقل یک مزد و حقوق‌بگیر در استخدام دارد. (۱۳۹۱)

کارکن فامیلی بدون مزد و حقوق

فردی که برای یکی از اعضای خانواده خود که با وی نسبت خویشاوندی دارد، کار می‌کند و از این بابت مزد و حقوق دریافت نمی‌کند. (۱۳۸۴)

کارکن مستقل

فردی که برای انجام فعالیت شغلی خود مزد و حقوق‌بگیری را در استخدام ندارد و خود نیز مزد و حقوق دریافت نمی‌کند. (۱۳۹۱)

کارکنان بدون مزد و حقوق

مالکان و شرکای فعال، کارکنان فامیلی بدون مزد و کارآموزانی که در ازای کار خود مزد و حقوق دریافت نمی‌کنند. (۱۳۷۹)

کارکنان تولیدی

کارکنانی که مستقیماً در عملیات تولیدی شرکت دارند. (۱۳۷۹)

کارکنان غیر تولیدی

کارکنانی که مستقیماً در عملیات تولیدی شرکت ندارند. (کارکنان امور دفتری، فنی، مالی و حمل و نقل خارج از محوطه کارگاه). (۱۳۷۹)

کارکنان مزد و حقوق‌بگیر

کارکنانی که در کارگاه به صورت تمام وقت یا پاره وقت کار می‌کنند و در ازای آن مزد و حقوق دریافت می‌دارند. (۱۳۷۹)

کارگر ساده

فردی که برای انجام وظایف شغلی خود نیاز به تعلیم و کسب مهارت و تجربه ندارد. (۱۳۸۴)

کارگر ماهر

فردی که به اعتبار دانش فنی و تجربه‌ای که کسب کرده، توانایی انجام‌دادن یک یا چند وظیفه را در شغل معین و کارهای فنی دارد. (۱۳۸۴)

کمیسیون تشخیص سن

کمیسیونی که به موجب قانون برای رسیدگی به درخواست‌های تغییر سن افراد در ادارات ثبت احوال تشکیل می‌شود. (۱۳۸۴)

کودک کار^۱

شامل شاغلان ۵ تا ۱۷ ساله است که به صورت قانونی یا غیر قانونی کار می‌کنند. شاغل بودن افراد کمتر از ۱۵ سال از لحاظ قانون کار جمهوری اسلامی ایران ممنوعیت دارد. (۱۳۹۲)

گروه‌های عمده شغلی

تمامی مشاغل موجود در کشور مطابق با طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی مشاغل (ISCO) که در ۱۰ گروه عمده شغلی طبقه‌بندی شده است. (۱۳۹۱)

گواهی تجرد

برگه‌ای که از طرف ثبت احوال از روی سند ثبت کل وقایع متقاضی صادر و بیانگر مجرد بودن وی می‌باشد. (۱۳۸۴)

متخصص عالی

فردی که به اعتبار دانش دانشگاهی و تجارب کافی خود بتواند انجام یک کار مرتبط با تخصص خود را به عهده گیرد. (۱۳۸۴)

محل ازدواج

مکان جغرافیایی (شهر یا روستا) که واقعه ازدواج در آن رخ داده است. (۱۳۸۴)

محل اقامت قبلی

آبادی یا شهری که اقامتگاه معمولی فرد مهاجر قبل از اقامت در محل فعلی، در آنجا بوده است. (۱۳۷۹)

محل تولد

مکان جغرافیایی (شهر یا روستا) که واقعه تولد در آن رخ داده است. (۱۳۸۴)

محل تولد (در آمارگیری‌های مرکز آمار ایران)

آبادی، شهر (در ایران) یا کشوری که در زمان تولد فرد، اقامتگاه معمولی مادر او بوده است. (۱۳۹۱)

محل ثبت تولد

اداره ثبت احوالی که واقعه ولادت در آنجا به ثبت می‌رسد. (۱۳۸۴)

محل ثبت فوت

اداره ثبت احوالی که واقعه فوت در آنجا به ثبت می‌رسد. (۱۳۸۴)

محل سکونت متوفی

شهر یا روستایی که فرد قبل از فوت در آنجا سکونت داشته است. (۱۳۸۴)

محل فوت

مکان جغرافیایی (شهر یا روستا) که واقعه فوت در آنجا رخ داده است. (۱۳۸۴)

مدت شوهرداری

مدت زمانی که یک زن در یک یا چند بار ازدواج در مجموع دارای همسر بوده است. (۱۳۷۹)

مزد و حقوق‌بگیر

فرد شاغلی که به صورت تمام‌وقت یا پاره‌وقت کار می‌کند و در ازای آن مزد و حقوق (اعم از نقدی یا غیر نقدی) دریافت می‌کند. (۱۳۹۱)

مزد و حقوق‌بگیر بخش خصوصی

مزد و حقوق‌بگیری که از افراد یا مؤسسات خصوصی مزد و حقوق دریافت می‌کند. (۱۳۷۹)

مزد و حقوق‌بگیر بخش عمومی

مزد و حقوق‌بگیری که از وزارتخانه‌ها، مؤسسات، سازمان‌ها و شرکت‌های دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی و همچنین دیگر مؤسسات عمومی مانند شهرداری‌ها مزد و حقوق دریافت می‌کند. (۱۳۷۹)

مستند ثبت فوت

مستندی که بر اساس گواهی پزشک یا اعلام دو نفر گواه و یا به‌طور ویژه از طریق اعلان رسمی مراجع انتظامی یا قضایی برای تنظیم سند وفات استفاده می‌شود. (۱۳۸۴)

مهاجر

کسی که به قصد زندگی در محل دیگر، اقامتگاه معمولی خود را ترک کرده و در شهر یا آبادی دیگر اقامت گزیده است. (۱۳۷۹)

مهاجر خارج شده

مهاجری که در طول یک دوره زمانی معین (معمولاً یک سال) از منطقه (شهر یا آبادی) مورد نظر خارج شده است. (۱۳۹۱)

مهاجر وارد شده

مهاجری که در طول یک دوره زمانی معین (معمولاً یک سال) به منطقه (شهر یا آبادی) مورد نظر وارد می‌شود. (۱۳۹۱)

مهاجرت (انسانی)

مهاجرت، تغییر اقامتگاه معمولی از یک شهر یا آبادی به یک شهر یا آبادی دیگر است که به دو نوع مهاجرت داخلی و خارجی تقسیم می‌شود. (۱۳۷۹)

مهاجرت بین‌المللی

رجوع شود به: مهاجرت خارجی. (۱۳۷۹)

مهاجرت خارجی

اگر مهاجرت از یک کشور به کشور دیگر انجام پذیرد، مهاجرت خارجی نامیده می‌شود. (۱۳۷۹)

مهاجرت داخلی

اگر مهاجرت داخل محدوده مرزهای سیاسی یک کشور انجام شود، مهاجرت داخلی است. (۱۳۷۹)

میزان مهاجرپذیری منطقه

نسبت تعداد مهاجران وارد شده به یک منطقه در طول یک سال (یا دوره زمانی) به جمعیت آن منطقه در میانه آن سال (یا دوره زمانی) است که معمولاً به صورت درصد بیان می‌شود. (۱۳۹۱)

میزان مهاجر فرستی منطقه

نسبت تعداد مهاجران خارج شده از یک منطقه در طول یک سال (یا دوره زمانی) به جمعیت آن منطقه در میانه آن سال (یا دوره زمانی) است که معمولاً به صورت درصد بیان می‌شود. (۱۳۹۱)

نماینده قضایی ثبت احوال

کارشناس حقوقی که به دادگاه برای ادای توضیحات دفاع از اسناد سجلی اعزام می‌شود. (۱۳۸۴)

نوبت کار کارگاه

دفاعاتی که کارگاه در هر شبانه‌روز قسمت اعظم کارکنان خود را تعویض می‌کند. (۱۳۷۹)

وضع شغلی

وضعیتی که در آن شاغلان بر اساس طبقه‌بندی بین‌المللی وضعیت اشتغال^۱ (ICSE) در یکی از بخش‌های خصوصی شامل کارفرما، کارکن مستقل، مزد و حقوق‌بگیر بخش خصوصی و کارکن فامیلی بدون مزد و حقوق و بخش عمومی شامل مزد و حقوق‌بگیر بخش عمومی قرار می‌گیرند. (۱۳۹۱)

هرگز ازدواج نکرده

رجوع شود به: ازدواج نکرده. (۱۳۷۹)

هیئت تشخیص (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)

مرجع بدوی رسیدگی به اختلاف در روابط کار که در واحدهای کار و امور اجتماعی یا خارج از آن مستقر و دارای ترکیب سه نفره از نمایندگان کارگران، کارفرمایان و دولت است. (۱۳۸۴)

هیئت حل اختلاف امور سجلی

هیئتی جهت رفع اختلافات امور سجلی در هر اداره ثبت احوال که شامل سه عضو اصلی و دو عضو علی‌البدل می‌باشد. وظایف این هیئت را قانون ثبت احوال معین می‌نماید. (۱۳۸۴)

هیئت حل اختلاف (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)

مرجع رسیدگی به اختلاف در روابط کار که متشکل از نمایندگان، کارگران، کارفرمایان و دولت به تعداد هر گروه سه نفر می‌باشد که به دو شکل بدوی یا تجدیدنظر (نسبت به آرای صادره از طرف هیئت‌های تشخیص) به اختلافات مربوطه رسیدگی می‌نماید. (۱۳۸۴)

بخش ۲- کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری

آبادی صیادی

آبادی که اکثر ساکنان آن به حرفه صیادی اشتغال داشته و فعالیت صیادی، منبع اصلی درآمد اهالی آن آبادی باشد. (۱۳۸۸)

آب‌بندان

حفره‌های طبیعی یا مصنوعی ایجادشده در کوهپایه‌های دشت‌های آبرفتی برای جلوگیری از فرسایش خاک که در آن، آب ذخیره‌شده و برای مصارف کشاورزی، پرورش ماهی، شرب دام و ... استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

آبخیزداری

تمامی فعالیت‌های احیایی و اصلاحی شامل فعالیت‌های بیولوژیک، بیومکانیک و مکانیکی که به‌منظور مدیریت منابع حوزه آبخیز اعم از طبیعی، کشاورزی، اقتصادی و انسانی برای بهبود منابع آب و خاک انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

آبزیان

تمامی موجودات زنده اعم از جانوری و گیاهی آب‌های شیرین، شور و لب‌شور دریا و یا موجوداتی که مراحل از چرخه زندگی (شامل تمامی مراحل رشد و نمو تخم، لارو، نوزادی و ...) و یا مدت زیادی از عمر خود را در آب طی می‌کنند. (۱۳۸۸)

آبزیان پرورشی

آبزیانی که در تمامی منابع آبی داخلی اعم از طبیعی و مصنوعی، ساحلی و دریا پرورش داده می‌شوند. (۱۳۸۸)

آبزیان صیدشده

آبزیانی که با استفاده از روش‌های مختلف صیادی برداشت می‌شوند. (۱۳۸۸)

آبیاری

تأمین تمام یا قسمتی از آب مورد نیاز گیاه با دخالت انسان که با هدف بهبود وضع تولید محصول کشاورزی یا چراگاه انجام می‌شود. سیلاب یا آبی که در اثر طغیان رودخانه در مزرعه جاری شود، آبیاری محسوب نمی‌شود ولی اگر این آب‌ها پس از کنترل و جمع‌آوری در اختیار محصول قرار گیرد، آبیاری محسوب می‌شود. (۱۳۸۸)

آبیاری بارانی

نوعی آبیاری تحت فشار است که در آن آب به وسیله شبکه لوله‌ها در عرصه تحت کشت توزیع شده و از طریق آب‌پاش‌ها به صورت باران پاشیده می‌شود. (۱۳۸۸)

آبیاری تحت فشار

نوعی آبیاری که آب به وسیله یک سیستم بسته، متشکل از پمپ، انواع لوله، اتصالات و سایر وسایل و لوازم مربوط، در زمین کشاورزی توزیع می‌شود. (۱۳۸۸)

آبیاری غرقابی

نوعی آبیاری که در آن زمین به کرت‌های با شیب کم تقسیم شده و آب، تمام واحد آبیاری را پوشانده و در حالت سکون در خاک نفوذ می‌کند. (۱۳۸۸)

آبیاری قطره‌ای

نوعی آبیاری تحت فشار است که در آن آب پس از تصفیه فیزیکی، به وسیله شبکه لوله‌ها در عرصه تحت کشت توزیع شده و از طریق قطره‌چکان‌ها به صورت قطرات خارج شده و در پای گیاه می‌ریزد. (۱۳۸۸)

آبیاری کرتی

نوعی آبیاری غرقابی که در آن زمین به کرت‌های کوچک تقسیم شده و آب در داخل آن به صورت ساکن در خاک نفوذ می‌کند. (۱۳۸۸)

آبیاری نشتی

نوعی آبیاری که در آن، جوی و پشته یا شیارهایی موازی در زمین ایجاد می‌شود و در هر مرتبه آبیاری، آب را با جریان ملایم وارد جوی‌ها یا شیارها می‌کنند. در این روش، آب به تدریج در اطراف جوی یا شیار نشت می‌کند و در دسترس ریشه گیاه قرار می‌گیرد. در برخی موارد بخشی از آب از زهکش انتهایی تخلیه می‌شود. (۱۳۸۸)

آبیاری نواری

نوعی آبیاری غرقابی که در آن زمین به کرت‌های باریک و بلند تقسیم شده و آب از سر کرت وارد شده و پس از رسیدن به انتهای کرت، بسته می‌شود. (۱۳۸۸)

آرد ماهی

رجوع شود به: پودر ماهی. (۱۳۸۸)

ایبی

موانعی که به صورت عرضی (عمود بر جهت جریان آب و یا زوایای مختلف) با هدف کنترل و کاهش فرسایش خاک و متناسب با ویژگی‌های بستر رودخانه و رژیم سیلابی منطقه با استفاده از مصالح مختلف مانند سنگ، سنگ - ملات، گابیون، لاستیک فرسوده و ماشین اوراق در حاشیه رودخانه احداث می‌شود. (۱۳۸۸)

احیا و غنی‌سازی جنگل

فعالیتی که به‌منظور بازسازی و احیای جنگل‌های مخروطه و نیمه‌مخروطه و با استفاده از گونه‌های بومی با اجرای عملیات نهال‌کاری، بذرکاری و قرق در حد فاصل پایه‌های مادری عرصه‌های جنگلی انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

اراضی جنگلی

زمین‌هایی که در آن‌ها آثار و شواهد وجود جنگل از قبیل نهال یا پاجوش یا کنده درختان جنگلی به‌طور گروهی یا پراکنده وجود داشته باشد مشروط بر آن‌که در تاریخ ملی‌شدن جنگل‌ها (۱۳۴۱/۱۰/۲۷) تحت کشت یا آیش نبوده باشد و یا زمین‌هایی که در آن‌ها درختان و درختچه‌های خودروی جنگلی به‌طور پراکنده وجود داشته و تاج پوشش یا مساحت سایه‌انداز آن از ۱ تا ۵ درصد باشد. (۱۳۸۷)

اراضی زراعی

بخشی از زمین‌های کشاورزی که برای کشت و کار محصولات سالانه اعم از آبی و دیم اختصاص یافته است. در زمین زراعی ممکن است به‌دلیل تناوب کشت یا علل دیگر، محصولی کاشته نشده باشد. (۱۳۸۷)

اراضی زراعی آبی

اراضی زراعی که آب مورد نیاز برای زراعت در آن، از طریق آبیاری تأمین می‌شود. (۱۳۸۷)

اراضی زراعی دیم

اراضی زراعی که آبیاری نمی‌شود و آب مورد نیاز برای زراعت در آن، از طریق نزولات آسمانی تأمین می‌شود. (۱۳۸۷)

اراضی زیر کشت

مجموع زمین‌های زیر کشت محصولات سالانه، باغ و قلمستان است. چراگاه، جنگل، مرتع، آیش و سایر اراضی بهره‌برداری جزء اراضی زیر کشت محسوب نمی‌شود. (۱۳۸۷)

اراضی شور و نمک‌زار

اراضی با سطح نمکی (حاوی قشری از نمک در سطح خاک) در مناطق بیابانی است. (۱۳۸۸)

اراضی کم‌پوشش و بیرون‌زدگی سنگی

اراضی با تراکم تاج پوشش گیاهی مرتعی کمتر از پنج درصد و همراه با بیرون‌زدگی‌های سنگی است. (۱۳۸۸)

اسپان

وسیله ازدیاد قارچ یا همان ریشه‌های قارچ که بر روی ماده‌ای مثل دانه‌های گندم، چاودار، ارزن و ... رشد داده می‌شود. (۱۳۸۷)

استحصال فراورده‌های چوبی

عملیاتی شامل قطع، اندازه‌گیری ابعاد و تعیین حجم انواع مقطوعات و حک آثار چکش بر سطح مقطع آن‌ها که بر اساس پروانه قطع درخت (برابر مقررات قانونی) در پای کنده انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

استخر دو منظوره کشاورزی

محل تعبیه شده برای ذخیره آب کشاورزی که در مجاورت منابع آبی خرد نظیر چاه، قنات و چشمه قرار داشته و با هدف استفاده بهینه از آن منابع، ضمن استفاده به‌منظور کشاورزی، در آن فعالیت پرورش ماهی نیز انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

استخر ذخیره آب کشاورزی

نوعی مزرعه خرد که به‌منظور ذخیره آب مورد نیاز کشاورزی احداث شده ولی در آن پرورش ماهی نیز انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

اسکله‌ریزی

احداث موانع یا دیواره‌های طولی و عرضی (به‌موازات یا عمود بر جهت جریان آب) در ساحل دریا، دریاچه و رودخانه با استفاده از مصالح سنگی و بدون کاربرد هر گونه مصالح چسبنده است. (۱۳۸۸)

اکستراکتور

دستگاهی شامل مخزن استوانه‌ای که در داخل آن زنبیل مخصوصی به اشکال مختلف حول محور عمودی می‌چرخد و برای خارج کردن عسل از شان‌های عسل مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

باغ

زمینی در فضای باز که در آن کاشت و نگهداری درختان مثمر به صورت مجتمع و با هدف بهره‌برداری اقتصادی انجام شده باشد. حیات منازل، حاشیه مزارع و ... که گاهی اوقات این نوع درختان در آن‌ها به تعداد کم یا به صورت پراکنده کاشته می‌شود، باغ محسوب نمی‌شود. خزانه و نهالستان این نوع درختان نیز باغ محسوب می‌شوند. (۱۳۸۷)

باغ سازگاری

باغی که در آن مجموعه‌ای از ارقام محصولات کشاورزی شناخته‌شده به منظور ارزیابی خصوصیات بارز ارقام محصولات کشاورزی در آن منطقه پرورش می‌یابند. (۱۳۸۷)

باغ مادری

باغی که تأمین‌کننده قلمه یا پیوندک ارقام مرغوب اصیل (محصولات کشاورزی) و سالم گیاهان و منطبق با شرایط منطقه احداث می‌شود. در این باغ‌ها انتظار گرفتن بار و میوه از درختان نمی‌رود. (۱۳۸۷)

باغداری

کشت و کار محصولات دائمی با هدف بهره‌برداری اقتصادی است. احداث و نگهداری باغ میوه، باغ گل محمدی و خزانه اینگونه محصولات در زمین و نیز زیر پوشش (مانند پلاستیک) فعالیت باغداری محسوب می‌شود ولی پرورش این نوع گیاهان در داخل گلدان و سایر ظروف باغداری محسوب نمی‌شود. (۱۳۸۷)

باغچه

فضایی محدود (محصور یا غیر محصور) که در آن درختان مثمر، غیر مثمر و انواع گیاهان کشت و نگهداری می‌شود. (۱۳۹۰)

باگاس

تفاله حاصل از شربت‌گیری از نیشکر است. (۱۳۸۸)

بانکت‌بندی

احداث جوی‌ها و پشته‌های کم عرض و کانال مانند بر روی دامنه‌های شیب‌دار و در امتداد خطوط تراز که با هدف کنترل هرزآب‌های جاری، کاهش فرسایش، ذخیره آب و توسعه پوشش گیاهی انجام می‌پذیرد. بانکت‌ها متناسب با نوع کاربری به صورت منقطع، پیوسته، مسطح و یا شیب‌دار هستند. (۱۳۸۸)

بچه ماهی تولیدشده

بچه ماهی که پس از گذراندن مرحله لاروی به وزن حداقل یک گرم رسیده و در مراکز تکثیر آبی‌زیان برای استفاده‌های مختلف تولید شده باشد. (۱۳۸۸)

بچه ماهی رهاسازی شده

بچه ماهی حاصل از تکثیر ماهیان اعم از استخوانی، غضروفی و ... که به‌منظور حفظ نسل و بازسازی ذخایر و یا پرورش آن‌ها در اکوسیستم‌های آبی طبیعی، نیمه طبیعی و مصنوعی (دریاها، دریاچه‌ها، آب پشت سدها، آب بندان‌ها و ...) رها می‌شوند. (۱۳۸۸)

بچه میگو

رجوع شود به: لارو میگو. (۱۳۸۸)

بچه میگوی تولیدشده

آخرین مرحله لارو تولید شده در مراکز تکثیر میگو که آماده ذخیره‌سازی در مزارع پرورش میگو یا رهاسازی در دریا می‌باشد. (۱۳۸۸)

بچه میگوی رهاسازی شده

میگوی حاصل از تکثیر با وزن حداقل یک تا سه گرم که به منظور حفظ نسل و بازسازی ذخایر این آبی در اکوسیستم‌های آبی طبیعی (دریا، دریاچه و ...) رهاسازی می‌شود. (۱۳۸۸)

بذر

هر عضوی از گیاه مانند دانه، قلمه، پیاز، غده‌های زیرزمینی و ساقه‌های زیرزمینی که به منظور تکثیر جنسی و غیر جنسی و تولید گیاه مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

بذر اصلاح شده

بذری که به طور مستقیم به وسیله مؤسسات اصلاح و تهیه بذر یا در مزارع تحت کنترل و طرف قرارداد این نوع مؤسسات در داخل یا خارج کشور، تهیه شده است. (۱۳۷۹)

بذر پلی ژرم

بذری که از دو یا چند بذر یا جنین به هم چسبیده تشکیل شده و از آن، دو یا چند جوانه تولید می‌شود. (۱۳۸۷)

بذر منوژرم

بذری که دارای یک جنین است و از آن فقط یک جوانه تولید می‌شود. (۱۳۸۷)

بذر هیبرید

بذری که از نظر ژنتیکی ناهمگن است و ترکیب ژنتیکی آن پس از یکبار تکثیر به شدت تغییر می‌یابد. (۱۳۸۷)

برداشت (محصول کشاورزی)

مجموعه عملیاتی که با چیدن، کندن، بریدن یا جمع کردن هر گیاه یا محصول شروع می‌شود و معمولاً با حمل آن به انبار بهره‌برداری خاتمه می‌یابد. درو، حمل محصول به خرمنگاه، خرمنکوبی، باد دادن، کیسه کردن و ... در این مجموعه قرار می‌گیرد. حمل محصول به بازار تحت این عنوان قرار نمی‌گیرد. (۱۳۸۷)

بره‌موم

صمغ یا ماده خمیری و چسبناکی که زنبورهای عسل از درختان و گیاهان خاصی مانند بید، بلوط و کاج جمع‌آوری نموده و به‌منظور میکروب‌کشی، عایق‌بندی و... به کندو می‌آورند. بره‌موم مصارف صنعتی، پزشکی و... نیز دارد. (۱۳۸۸)

بند بتنی

دیواره‌ای که با استفاده از مصالح بتن و آرماتور در ابعاد و اشکال مختلف به صورت مانعی عمود بر جهت جریان آب در مسیر رودخانه و یا آبراهه‌ها احداث می‌شود. تثبیت آبراهه، ذخیره و یا انحراف آب، کنترل سرعت آب و جلوگیری از انتقال رسوب به پایین دست از عمده‌ترین اهداف این عملیات است. (۱۳۸۸)

بند چپری

سازه‌ای که با استفاده از مصالح چوبی و سرشاخه‌های درختی و خاشاک و یا شبکه‌های فلزی به صورت دیواره‌هایی عرضی در مسیر آبراهه‌ها ساخته می‌شود و با عملکرد خود موجب کاهش زمان تمرکز و کاهش قدرت تخریب جریان آب می‌شود. (۱۳۸۸)

بند خاکی

دیواره‌ای که با استفاده از مصالح خاک و سنگ به صورت موانع عرضی در مسیر رودخانه یا آبراهه‌ها در اشکال و ابعاد مختلف جهت کنترل سرعت آب (کاهش دبی پیک)، ذخیره و هدایت هرزاب و جلوگیری از انتقال رسوب به پایین دست احداث می‌شود. (۱۳۸۸)

بند خشکه‌چین

موانع و دیواره‌هایی که در ابعاد و اشکال مختلف با استفاده از سنگ و بدون کاربرد هرگونه مصالح چسبنده در مسیر آبراهه‌ها احداث می‌شود. این عملیات به‌طور عمده با هدف تثبیت مسیر آبراهه، افزایش زمان تمرکز آب، کنترل سرعت جریان آب (کاهش دبی پیک) و جلوگیری از انتقال رسوب به پایین دست اجرا می‌شود. (۱۳۸۸)

بند گابیونی

دیواره‌ای که با استفاده از مصالح سنگ و تور سیمی (بدون مصالح چسبنده) به صورت موانعی عمود بر جهت جریان در مسیر رودخانه‌ها و یا آبراهه‌ها در ابعاد مختلف احداث می‌شود. تثبیت آبراهه، کنترل سرعت آب و جلوگیری از انتقال رسوب به پایین دست از جمله اهداف اصلی این عملیات محسوب می‌شود. (۱۳۸۸)

بهره‌بردار کشاورزی

شخصی حقیقی یا حقوقی که به‌تنهایی یا با مشارکت دیگران مدیریت امور بهره‌برداری کشاورزی و مسئولیت فنی و اقتصادی آن را به‌عهده داشته و مستقیماً در سود و زیان آن سهیم است. (۱۳۷۹)

بهره‌برداری از جنگل

برداشت چوب از درختان جنگلی که طبق برنامه مدون از مرحله قطع و تبدیل تا خروج چوب از جنگل و بر اساس موازین علمی، فنی و زیست‌محیطی صورت گرفته و در عین حال از اصول اقتصادی و اجتماعی منطقه نیز پیروی می‌نماید. (۱۳۸۸)

بهره‌برداری بدون زمین

نوعی بهره‌برداری کشاورزی که تمام فعالیت‌های آن در محلی انجام می‌شود که طبق تعریف، زمین بهره‌برداری کشاورزی محسوب نمی‌شود، مانند بهره‌برداری متعلق به خانواری که فعالیت‌های آن در داخل واحد مسکونی انجام می‌شود یا دامداری متعلق به خانواری که فقط از چراگاه‌ها و زمین‌های عمومی برای نگهداری دام خود استفاده می‌کند. (۱۳۷۹)

بهره‌برداری کشاورزی

تمامی فعالیت‌های کشاورزی که تحت مدیریت واحدی قرار دارد، یک واحد تولیدی کشاورزی است که بهره‌برداری کشاورزی نامیده می‌شود. این مدیریت توسط اعضای یک یا چند خانوار (اشخاص حقیقی) یا توسط یک شرکت رسمی یا مؤسسه عمومی (اشخاص حقوقی) اعمال می‌شود. اگر یک واحد تولیدی در محدوده چند آبادی یا شهر، فعالیت کشاورزی باشد، هر قسمت واقع در یک آبادی یا شهر یک بهره‌برداری کشاورزی تلقی می‌شود. (۱۳۸۲)

بهره‌برداری کشاورزی اختصاصی

نوعی بهره‌برداری کشاورزی که توسط یک نفر بهره‌بردار به‌تنهایی یا توسط اعضای یک خانوار اداره می‌شود. در تشخیص بهره‌برداری اختصاصی، مالکیت مورد نظر نیست. استثنائاً اگر دو یا چند بهره‌برداری کشاورزی واقع در یک آبادی یا شهر، توسط اعضای مختلف یک خانوار اداره شود، مجموعه آن‌ها یک بهره‌برداری اختصاصی تلقی می‌شود. بهره‌برداری‌هایی که توسط اعضای یک خانوار به صورت شرکت ثبتی اداره می‌شود، در این گروه قرار نمی‌گیرد. (۱۳۷۹)

بهره‌برداری کشاورزی شرکتی

نوعی بهره‌برداری کشاورزی که توسط یک شرکت خصوصی یا دولتی که طبق قانون تأسیس و ثبت شده، اداره می‌شود. (۱۳۷۹)

بهره‌برداری کشاورزی شریکی

نوعی بهره‌برداری که توسط چند نفر بهره‌بردار که عضو یک خانوار نیستند، به‌طور مشترک اداره می‌شود و فاقد شخصیت حقوقی است. (۱۳۷۹)

بهره‌برداری کشاورزی مؤسسه عمومی

نوعی بهره‌برداری که از نوع بهره‌برداری شرکتی نباشد و توسط یک سازمان دولتی یا نهاد عمومی اداره شود. (۱۳۷۹)

بهره‌برداری‌های کشاورزی آبادی

مجموعه بهره‌برداری‌های کشاورزی با زمین که صرف‌نظر از محل سکونت بهره‌بردار یا کارکنان بهره‌برداری، زمین محل فعالیت بهره‌برداری یا تأسیسات ثابت آن در محدوده آبادی واقع است و بهره‌برداری‌های کشاورزی بدون زمین که خانوار بهره‌بردار آن در آبادی سکونت دارد. (۱۳۷۹)

بیابان

اراضی خشک، نیمه‌خشک و نیمه‌مرطوبی که فاقد پوشش گیاهی پایا بوده و یا پوشش گیاهی طبیعی دائمی آن در حدی است که بهره‌برداری از آن در شرایط طبیعی مقرون‌به‌صرفه و صلاح نیست. (۱۳۸۸)

بیابان‌زدایی

مجموعه اقداماتی که جهت کنترل بیابان‌زایی و تثبیت شن‌های روان و مبارزه با فرسایش بادی صورت می‌پذیرد. (۱۳۸۸)

بیشه‌زار و درختچه‌زار

زمینی که مساحت سایه‌انداز عناصر چوبی (درختی و درختچه‌ای) آن بین پنج تا ده درصد آن زمین باشد. (۱۳۸۸)

پاجوش

شاخساره‌ای که از جوانه‌های نابجای روی ریشه و یا پاهنگ (طوقه) حاصل می‌شود و بعد از مدتی به‌عنوان یک افزونه (وسیله تکثیر) می‌تواند از پایه مادری جدا شده و به محل دیگری منتقل شود. (۱۳۸۷)

پارک جنگلی طبیعی

پارک‌هایی که در نواحی جنگل‌های طبیعی کشور با هدف‌های زیست‌محیطی، تفریحی، اکولوژیک، علمی، تحقیقاتی، آموزشی و رفاهی تأسیس و تجهیز می‌شود. جنگل‌هایی بدین امر اختصاص می‌یابد که از نظر اکوسیستم طبیعی جالب بوده و از حیث موقعیت مکانی و ارزش‌های تفرجگاهی دارای اهمیت باشد که در کنار آن علاوه بر فرصت‌های تفریحی برای شهروندان، برنامه‌های خاص آموزشی و علمی برای ارتقای آگاهی و تحقیق دانشمندان، دانشجویان و علاقه‌مندان نیز مهیا است. (۱۳۸۸)

پدیده‌های بیابانی

مناطق بیابانی که به صورت کویر، تپه‌های ماسه‌ای، پهنه‌های ماسه‌ای، دق‌های رسی، اراضی شور و نم‌زار و اراضی کم‌پوشش و بیرون‌زدگی سنگی طبقه‌بندی شده است. (۱۳۸۸)

پروانه بهره‌برداری گاو‌داری یا مرغداری

مجوزی که پس از تکمیل ساختمان و تأسیسات واحد گاو‌داری یا مرغداری جدید، به‌منظور فعالیت آن توسط دستگاه اجرایی ذی‌صلاح، صادر می‌شود. (۱۳۷۹)

پروانه تأسیس گاوداری یا مرغداری

مجوزی که به منظور احداث یک واحد گاوداری یا مرغداری توسط دستگاه اجرایی ذی صلاح صادر می‌شود. (۱۳۷۹)

پروانه چرا

مجوزی که با در نظر گرفتن سابقه بهره‌برداری از ظرفیت مرتع، فصل چرا و نیز رویکرد حفاظت از منابع پایه و برای تعلیف دام و یا سایر بهره‌برداری‌های مرتعی در یک دوره و با توجه به عرف محل در یک مرتع با محدوده مشخص، به نام شخص یا اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط توسط سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور برای مدت معین صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

پرورش آبزیان

کشت، نگهداری و برداشت انواع آبزیان است. این فعالیت می‌تواند شامل آماده‌سازی، ذخیره‌سازی، آب‌هوادهی، غذادهی، اقدامات بهداشتی و حتی اعمال روش‌های نگهداری و فراوری مقدماتی در محدوده استخرها یا مزارع پرورش آبزیان باشد. (۱۳۸۸)

پرورش جنگل

عملیاتی که در راستای اهداف از پیش تعریف‌شده، به منظور افزایش کیفیت تنه درختان موجود با اجرای اقداماتی نظیر تنک‌کردن، آزادکردن، هرس‌کردن و روش‌های اصلاحی انجام می‌گیرد. (۱۳۸۸)

پرورش دام

رجوع شود به: فعالیت دامداری. (۱۳۸۸)

پرورش زنبور عسل

مجموعه فعالیت‌هایی که به منظور بهره‌برداری از زنبور عسل و تولیدات آن نظیر عسل، ملکه، موم، ژله رویال و زهر انجام می‌گیرد. (۱۳۸۸)

پرورش طیور

نگهداری انواع ماکیان و سایر پرندگان با هدف بهره‌برداری اقتصادی است. پرورش مرغ، اردک، غاز، بوقلمون و بلدرچین، تولید جوجه به‌وسیله ماشین جوجه‌کشی نیز پرورش طیور محسوب می‌شود. (۱۳۷۹)

پرورش طیور به‌روش سنتی

فعالیتی که در آن پرورش طیور به‌طور محدود و معمولاً در محل سکونت خانوار انجام می‌شود و به‌عنوان یک فعالیت جنبی در اقتصاد خانوار تلقی می‌شود. (۱۳۸۸)

پرورش طیور به‌روش صنعتی

فعالیتی شامل نگهداری و پرورش نژادهای اصلاح شده طیور که با رعایت اصول مدیریت در زمینه‌های پرورش، تغذیه و بهداشت در سالن‌های پرورش صورت می‌گیرد. این سالن‌ها از نظر عوامل محیطی مانند نور، رطوبت و درجه حرارت تحت کنترل هستند. (۱۳۸۸)

پرورش کرم ابریشم

مجموعه عملیاتی که با هدف تولید پيله ابریشم و یا تخم نوغان انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

پرورش ماهی

نوعی از پرورش آبزیان که محصول تولیدی آن، ماهی است. (۱۳۸۸)

پرورش ماهی در شالیزار

فعالیت پرورش ماهی در زمین‌هایی که به کشت برنج اختصاص دارد. در این روش، ماهی به صورت تلفیقی با گیاه برنج و یا پس از برداشت محصول پرورش داده می‌شود. (۱۳۸۸)

پرورش میگو

نوعی از پرورش آبزیان که محصول تولیدی آن، میگو است. (۱۳۸۸)

پره کشی

مجموعه اقداماتی که منجر به صید ماهیان به وسیله تور پره می شود. (۱۳۸۸)

پودر ماهی

محصولی که از پختن، خشک کردن و آسیاب کردن ماهی کامل و یا ضایعات ماهی به دست می آید و با درصدهای مختلف در ترکیب خوراک دام، طیور و آبزیان قرار می گیرد. (۱۳۸۸)

پولت تخم گذار

پرورش جوجه یکروزه مرغ تخم گذار تا سن ۹۰ الی ۱۱۰ روزگی که به منظور شروع تخم گذاری به واحدهای پرورش منتقل می شوند. (۱۳۸۸)

پهنه های ماسه ای

اراضی ماسه ای مسطح مناطق بیابانی است. (۱۳۸۸)

پیاز تکثیر

ساقه کوتاه تغییر شکل یافته زیرزمینی که دارای برگ های فلسی (خشک یا تر) است و برای تکثیر و تداوم نسل، مورد استفاده قرار می گیرد. (۱۳۸۷)

پيله

پوششی از تار ابریشمی که کرم ابریشم (لارو) برای حفاظت به دور خود می تند. پيله، محصول اصلی فعالیت پرورش کرم ابریشم است. (۱۳۸۸)

پيله تر

پيله حاوی شفیره زنده است. (۱۳۸۸)

تپه های ماسه ای

تپه های متشکل از ماسه های روان در مناطق بیابانی که به صورت تپه های ماسه ای فعال، نیمه فعال و غیر فعال وجود دارند. (۱۳۸۸)

تپه‌های ماسه‌ای غیر فعال

تپه‌های ماسه‌ای که تحت تأثیر نیروی فرسایش باد فاقد حرکت هستند. (۱۳۸۸)

تپه‌های ماسه‌ای فعال

تپه‌های ماسه‌ای که تحت تأثیر نیروی فرسایش باد متحرک هستند. (۱۳۸۸)

تپه‌های ماسه‌ای نیمه‌فعال

تپه‌های ماسه‌ای که تحت تأثیر نیروی فرسایش باد نیمه متحرک هستند. (۱۳۸۸)

تجدید حجم جنگل

عملیات اندازه‌گیری ابعاد و تعیین حجم درختان قطع شده جنگلی به تفکیک کیفیت چوب‌دهی (صنعتی و هیزمی) است. (۱۳۸۸)

تخریب منابع طبیعی

هرگونه دخالت و رخداد طبیعی و یا غیر طبیعی در عرصه‌های منابع طبیعی که سبب کاهش سطح و یا بروز تغییرات در اجزای اکوسیستم شده به‌نحوی که تداوم و استمرار حیات آن را از نظر کمی و کیفی مختل سازد. (۱۳۸۸)

تخم‌مرغ نطفه‌دار

تخم‌مرغ‌های تولیدی از گله‌های مولد مرغ که قابلیت تبدیل به جوجه یک‌روزه را داشته باشد. (۱۳۸۸)

تراس بندی

پلکانی نمودن اراضی زراعی حاصلخیز شیب‌دار با شیب حداکثر ۵۵ درصد برای کنترل و ذخیره هرزاب و کاهش فرسایش خاک است. دیواره تراس‌ها ممکن است به صورت قائم یا شیب‌دار و کف آن‌ها به صورت افقی و یا شیب بسیار کم باشد. (۱۳۸۸)

تصرف اجاره‌ای زمین کشاورزی

نوعی تصرف که بهره‌بردار کشاورزی، زمین را برای مدتی محدود در مقابل مبلغ معینی پول، مقدار معینی جنس یا ارائه خدمت در مدت زمانی معین (به‌عنوان اجاره‌بها)، در اختیار دارند. (۱۳۷۹)

تصرف سهمی زمین کشاورزی

نوعی تصرف که بهره‌بردار کشاورزی، زمین را برای تولید محصول معین در مقابل واگذاری سهمی از آن در اختیار دارد و برخلاف تصرف اجاره‌ای، مقدار محصولی که به مالک پرداخت می‌شود، ثابت نیست و تابع میزان محصولی است که برداشت می‌شود. (۱۳۷۹)

تصرف شبه ملکی زمین کشاورزی

نوعی تصرف که با این‌که بهره‌بردار کشاورزی، خود مالک زمین نیست ولی همانند یک بهره‌بردار مالک، از زمین استفاده می‌کند؛ مانند تصرف اراضی با اجاره دائم (بیش از ۳۰ سال)، تصرف و استفاده لاینقطع و بدون معارض از اراضی برای مدت طولانی مثلاً ۳۰ سال توسط بهره‌بردار که مالک زمین نیست و اجاره‌بها نیز پرداخت نمی‌کند و حق فروش یا واگذاری آن را نیز ندارد. تصرف غیرمجاز اراضی هر چند به مدت طولانی، تصرف شبه‌ملکی زمین کشاورزی محسوب نمی‌شود. (۱۳۷۹)

تصرف ملکی زمین کشاورزی

نوعی تصرف که بهره‌بردار کشاورزی، خود مالک قانونی یا عرفی زمین است. (۱۳۷۹)

تک‌سمی

اسب، الاغ، قاطر و خریوزکی (استر) است. (۱۳۸۸)

تلنبار کرم ابریشم

محل پرورش کرم ابریشم که معمولاً برای نگهداری کرم بالغ مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

تلیسه

گوساله ماده ۱۲ ماهه یا بیش تر که هنوز زایش نکرده باشد. (۱۳۸۸)

تنسیق مراتع

مجموعه عملیاتی که سبب تفکیک سامان‌های عرفی در عرصه مراتع می‌شود. (۱۳۸۸)

توتستان

باگی که در آن درختان توت به‌منظور استفاده از برگ در فعالیت پرورش کرم ابریشم و یا میوه به صورت مصرف تازه‌خوری یا فرآوری، پرورش می‌یابند. (۱۳۸۷)

تورکینست

بندهای خاکی هلالی‌شکلی که در مسیر و یا حاشیه آبراهه‌های کوچک و فصلی با هدف جمع‌آوری آب، کنترل رسوب و ایجاد آبشخوار ایجاد می‌شوند. (۱۳۸۸)

توسعه درختکاری

درختکاری با گونه‌های در اولویت صنوبر، گردو، اکالیپتوس و سایر گونه‌های چند منظوره زود بازده بر اساس شرایط اقلیمی منطقه، در اراضی مستعد، با آب و خاک خوب، شیب ملایم و فاقد هرگونه پوشش درختی که در حاشیه رودخانه‌ها و نهرها و با مشارکت مردم و توسط بخش خصوصی و کمک‌های فنی و اعتباری و تأمین نهال رایگان مورد نیاز، توسط دولت صورت می‌گیرد. (۱۳۸۸)

جعبه تخم نوغان

جعبه‌ای که حاوی حدود ۲۰ هزار عدد تخم نوغان (تخم پروانه کرم ابریشم) است. (۱۳۸۸)

جنگل

زمینی که به‌علت دارا بودن پوشش طبیعی یا دست کاشت از انواع درخت یا درختچه، مهم‌ترین محصول اقتصادی آن چوب است. قلمستان به‌طور استثنا تحت این عنوان قرار نمی‌گیرد. خزانه و نهالستان ایجاد شده برای حفاظت یا توسعه جنگل‌ها نیز جزء جنگل منظور می‌شود. (۱۳۷۹)

جنگلداری

عملیاتی شامل قطع، پرورش جنگل، جاده‌سازی، نهال‌کاری و ... که در راستای تحقق اعمال مدیریت صحیح جنگل و با اهداف از پیش تعیین‌شده، متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی منطقه صورت می‌گیرد. (۱۳۸۸)

جنگل طبیعی

جنگلی که به‌وسیله اشخاص یا مؤسسات ایجاد نشده باشد. درختان موجود در این نوع جنگل عموماً خودرو هستند، ولی ممکن است در جهت نگهداری و اصلاح جنگل، عملیاتی در آن انجام شود. (۱۳۷۹)

جنگل قابل بهره‌برداری

جنگلی که در راستای اجرای طرح جنگلداری، از درختان موجود آن به‌منظور تأمین چوب مورد نیاز بهره‌برداری می‌شود. (۱۳۸۸)

جنگل کاری

کاشت انواع گونه‌های درختان جنگلی که به‌منظور احیا، بازسازی و توسعه جنگل در اراضی ملی کشور با شیوه‌های فنی مناسب و اصول علمی پذیرفته شده، صورت می‌گیرد. (۱۳۸۸)

جوجه یک‌روزه

جوجه‌هایی که از قرار گرفتن تخم نطفه‌دار انواع طیور در ماشین‌های مخصوص جوجه‌کشی، طی زمان معین حاصل می‌شود. (۱۳۸۸)

جوجه یک‌روزه مرغ بومی

جوجه‌هایی که از قرار گرفتن تخم نطفه‌دار نژاد مرغ بومی در ماشین‌های مخصوص جوجه‌کشی، طی زمان معین حاصل می‌شود. (۱۳۸۸)

جوجه يکروزه مرغ تخم گذار

جوجه‌هایی که از قرار گرفتن تخم نطفه‌دار مرغ مادر تخم‌گذار در ماشین‌های مخصوص جوجه‌کشی، طی زمان معین پس از تعیین جنسیت و حذف جوجه خروس‌ها حاصل می‌شود. (۱۳۸۸)

جوجه يکروزه مرغ گوشتی

جوجه‌هایی که از قرار گرفتن تخم نطفه‌دار مرغ مادر گوشتی در ماشین‌های مخصوص جوجه‌کشی، طی زمان معین حاصل می‌شود. (۱۳۸۸)

چای استحصالی

چای خشک حاصل از برگ سبز چای پس از انجام عملیات چای‌سازی که ضریب تبدیل آن حدود ۲۲/۵ درصد برگ سبز چای است. (۱۳۸۷)

چراگاه

زمینی که برای چرانیدن دام اختصاص یافته و به این منظور حداقل به مدت پنج سال در آن محصول سالانه یا دائمی کشت نمی‌شود. گیاهان چراگاه معمولاً خودرو هستند هر چند ممکن است توسط بهره‌بردار، برخی عملیات کشاورزی در چراگاه برای افزایش عملکرد، انجام شود. زمینی که از آن گیاهان مرتعی برداشت می‌شود نیز، از نظر کاربری چراگاه محسوب می‌شود. (۱۳۷۹)

چوب الواری

چوب بریده‌شده چهار تراش که دارای ابعاد $(14 \pm 2) \times (32 \pm 2) \times (280 - 260)$ سانتی‌متر می‌باشد. (۱۳۸۸)

چوب تراورس

چوب بریده‌شده چهار تراش که دارای ابعاد $(16 - 15) \times (26 - 25) \times 260$ سانتی‌متر می‌باشد. (۱۳۸۸)

چوب کاتین

چوب گردی که قطر آن بین ۲۰ تا ۴۰ سانتی‌متر و طول آن حدود یک‌ونیم تا دو متر است و قابلیت تبدیل به چوب الواری را ندارد. (۱۳۸۸)

چوب گرده‌بینه

قسمتی از تنه اصلی درخت قطع‌شده که تقریباً داری شکل استوانه‌ای و قطر بیش از ۳۰ سانتی‌متر بوده و می‌توان از آن انواع چوب و یا روکش تهیه کرد. (۱۳۸۸)

چوب لارده

ضایعات حاصل از چوب‌آلات مستحاصله که به ابعاد و طول‌های مختلف است. (۱۳۸۸)

حصارکشی منابع طبیعی و آبخیز

محصور نمودن یک عرصه منابع طبیعی و آبخیز از طریق عملیات و ابزار مختلف نظیر سیم‌خاردار و تور به‌منظور جلوگیری از تخریب آن است. (۱۳۸۸)

حفاظت از منابع طبیعی

حفاظت فیزیکی از اراضی جنگلی، مراتع و بیابان و جلوگیری از تخریب و تصرف عرصه و اعیان مشمول ماده ۱ قانون ملی‌شدن جنگل‌ها و مراتع و همچنین جلوگیری از قطع، بوته‌کشی و چرای مفراط و ورود دام غیر مجاز و ... به‌منظور تضمین پایداری اکوسیستم و استمرار تولید است. (۱۳۸۸)

حوزه آبخیز

پهنه‌ای که تمام رواناب‌های ناشی از بارش وارد بر روی آن از آبراهه‌ای مشخص به دریا یا آب انباشت مانند دریاچه و تالاب منتهی می‌شود. (۱۳۸۸)

حوزه آبخیز داخلی

حوزه آبخیز غیر سدی که خروجی رواناب آن بر پایه تقسیمات سیاسی در داخل کشور قرار دارد. (۱۳۸۸)

حوزه آبخیز سدی

حوزه آبخیزی که خروجی رواناب آن در محل ساختمان سد قرار دارد. (۱۳۸۸)

حوزه آبخیز شهری

حوزه آبخیز داخلی یا مرزی که خروجی رواناب آن منطبق بر محل شهر است. (۱۳۸۸)

حوزه آبخیز مرزی

حوزه آبخیز غیر سدی که خروجی رواناب آن بر اساس تقسیمات سیاسی در خارج از قلمرو و مرزهای سیاسی کشور قرار دارد. در مواردی تمام یا بخشی از رودخانه اصلی جاری در آن‌ها به‌عنوان مرز سیاسی بین دو کشور همسایه شناخته می‌شود مانند ارس و اترک. همچنین ممکن است این رودها از کشور همسایه به داخل کشور وارد شوند. (۱۳۸۸)

خانوار بهره‌بردار کشاورزی

خانواری که حداقل یکی از اعضای آن بهره‌بردار کشاورزی باشد. (۱۳۷۹)

خاویار

تخمک به‌دست آمده از ماهیان خاویاری شامل گونه‌های فیل‌ماهی (بلوگا)، ازون‌برون (سوروگا) و تاس‌ماهی است. (۱۳۸۸)

خدمات کشاورزی

فعالیت‌هایی که به‌منظور انجام کارهای بهره‌برداری کشاورزی، بر پایه دستمزد یا قرارداد انجام می‌گیرد. (۱۳۷۹)

خزانه کشاورزی

زمینی که در آن بذر، قلمه و یا اجزای دیگر گیاهان به صورت متراکم به‌منظور تولید نشا یا نهال برای انتقال به زمین اصلی و یا پیوندزدن کاشته می‌شود. (۱۳۸۷)

داشت

مجموعه عملیاتی که پس از کاشت، به منظور فراهم کردن شرایط رشد گیاه انجام می‌شود و تا زمان برداشت ادامه دارد. آبیاری، سمپاشی، وجین، پخش کود، تنک کردن، سله‌شکنی، تأمین حرارت مورد نیاز برای جوانه‌زدن، خاک‌دادن پای بوته‌ها و ... در این مجموعه قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

دامپروری

دامی که در هر سن و جنس، به منظور افزایش وزن، تحت برنامه معینی برای مدتی نگهداری می‌شود. (۱۳۷۹)

دام تلف‌شده

دامی که در اثر بیماری، سانحه، حمله حیوانات درنده و سایر عوامل از بین‌رفته و گوشت آن قابل مصرف نباشد. (۱۳۸۸)

دام خشک

دام ماده‌ای که زایمان کرده و دوره شیردهی پس از زایمان را به اتمام رسانده است. آن دسته از دام‌های ماده‌ای که شیردهی آن‌ها به هر دلیل دیگر قطع شده باشد نیز دام خشک محسوب می‌شود. (۱۳۸۸)

دام زاییده‌شده

دامی که زنده به دنیا آمده باشد، هر چند که بعد از تولد مرده باشد. (۱۳۸۸)

دام سبک

گوسفند، بره، بز و بزغاله است. (۱۳۸۸)

دام سنگین

گاو و گوساله، گاو میش و بچه‌گاو میش، شتر و بچه‌شتر و تک‌سمی‌ها است. (۱۳۸۸)

دام شیرده

دام ماده‌ای که زایمان کرده و در حال شیردهی است. (۱۳۸۸)

دام کار

دامی که برای شخم، بارکشی و ... مورد استفاده قرار گیرد. (۱۳۷۹)

دام کشتاری

دامی که دارای گوشت قابل مصرف بوده و به دلایل مختلف مانند پایان دوره پرواری، بیماری، کاهش تولید و جلوگیری از تلف شدن، روانه کشتارگاه شده و یا توسط دامدار ذبح می‌شود. (۱۳۸۸)

دام ماده مولد

دام ماده‌ای که حداقل یکبار زایمان کرده است. دام‌های ماده مولد شامل دام شیرده یا دام خشک می‌باشند. (۱۳۸۸)

دام ماده مولد خشک

رجوع شود به: دام خشک. (۱۳۸۸)

دام ماده مولد شیرده

رجوع شود به: دام شیرده. (۱۳۸۸)

دام مجاز برای تعلیف

تعداد دامی که متناسب با ظرفیت مرتع برای تعلیف دام در نظر گرفته شده است. (۱۳۸۸)

دانه

مجموعه جنین، مواد ذخیره‌ای و پوسته گیاه که در تولید مثل جنسی به‌عنوان بذر استفاده می‌شود مانند دانه غلات. (۱۳۸۷)

دایک خاکی

دیواره‌های خاکی که به منظور جلوگیری از سیل‌گرفتگی اراضی به موازات جریان آب در حاشیه رودخانه احداث می‌شود. (۱۳۸۸)

درخت بارور

درختی که به سن باردهی یا بهره‌برداری رسیده است. (۱۳۸۷)

درخت غیر مثمر

درختی که محصول اصلی آن چوب است. یا به منظور زیباسازی محوطه‌ها و ایجاد فضای سبز کاشته می‌شود. (۱۳۸۷)

درخت مثمر

درخت یا درختچه‌ای که کشت آن به منظور برداشت میوه، برگ، گل یا هر نوع محصول دیگر غیر از چوب، متداول است. (۱۳۸۷)

درختچه جنگلی

گیاهی که تنه واحدی نداشته و دارای انشعابات جانبی است و کمی بالاتر از سطح خاک منشعب شده و ارتفاع آن از یک‌ونیم متر بیش‌تر و از هفت متر کمتر است. (۱۳۸۸)

دق‌های رسی

سطوح صاف و صیقلی رسی در حاشیه کویر است. (۱۳۸۸)

دیم‌زار کم‌بازده

آن دسته از مراتع که در اثر بهره‌برداری یا چرای بی‌رویه در اطراف روستاها یا پس از تغییر کاربری به زراعت دیم، به دلیل عدم بازده تولید مورد نیاز، متروکه یا رها شده‌اند. معمولاً در این مناطق با ایجاد پوشش گیاهی دائمی به منظور حفظ خاک، اقدامات اصلاحی لازم به عمل می‌آید. (۱۳۸۸)

دیوار ساحلی رودخانه

دیواره‌ای که با استفاده از مصالح گوناگون مانند سنگ، سنگ-ملات، بتن و گابیون در ابعاد مختلف بر روی دامنه‌های شیب‌دار حاشیه رودخانه (به موازات جهت جریان آب) احداث می‌شوند. اصلاح مسیر، تثبیت اراضی حاشیه رودخانه، تحکیم و پایداری دیواره، جلوگیری از وقوع ریزش خاک و لغزش زمین از جمله اهداف اصلی این عملیات محسوب می‌شود. (۱۳۸۸)

ذخیره‌سازی آبزیان

رها کردن آبزیان در منابع آبی و استخرها که با اهدافی نظیر حفظ ذخایر، کمک به شرایط اکولوژیک محیط و یا اهداف تجاری، با استفاده از روش‌های آبی‌پروری انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

ذخیره‌گاه جنگلی

قطعات جنگلی که رویشگاه طبیعی توده‌های خالص گونه‌های جنگلی است و به ترتیب اولویت، گونه‌های در حال انقراض، نادر، تحت تهدید و دیگر گونه‌های بومی را در بر می‌گیرد. (۱۳۸۸)

روزهای صید

روزهایی از سال که برای برداشت اقتصادی از گونه‌های مختلف آبی در صیدگاه‌های مختلف از سوی سازمان شیلات ایران اعلام می‌شود. (۱۳۸۸)

روزهای مفید صید

روزهای صیدی که شناور در صیدگاه حضور داشته و به عملیات صیادی مبادرت می‌ورزد. (۱۳۸۸)

ریزوم

ساقه‌ای که زیر زمین یا نزدیکی سطح زمین به‌طور افقی می‌روید و دارای تعدادی گره، برگ‌های کوچک و جوانه است. (۱۳۸۷)

زراعت

کشت و کار محصولات سالانه در زمین زراعی یا بین درختان باغ با هدف بهره‌برداری اقتصادی است. کاشت محصولات سالانه زیر پوشش‌هایی مانند پلاستیک نیز زراعت محسوب می‌شود ولی پرورش گیاهان در داخل گلدان و سایر ظروف زراعت به حساب نمی‌آید. (۱۳۸۷)

زراعت چوب

کشت گونه‌های با رشد سریع و زود بازده نظیر صنوبر، تبریزی، اکالیپتوس و ... که در راستای اهداف از پیش تعیین شده به منظور تأمین خوراک اولیه کارخانجات کاغذسازی،^۱ MDF، نئوپان و ... با طول دوره بهره‌برداری حداکثر ۱۰ سال صورت می‌گیرد. (۱۳۸۸)

زغال

مواد حاصل از سوزاندن مازاد مقطوعات جنگلی که قابلیت جمع‌آوری و حمل را ندارد. (۱۳۸۸)

زمین آیش

بخشی از زمین‌های زراعی که بر اساس برنامه تناوب زراعی، برای تولید در سال زراعی در آن محصولی کشت نشده است و پس از خاتمه مدت آیش، در آن محصول سالانه‌ای کشت می‌شود. در طول زمان آیش معمولاً زمین را شخم می‌کنند ولی ممکن است در مواردی هیچ اقدامی روی زمین انجام نشود. طول مدت آیش حداکثر پنج سال تعیین می‌شود. (۱۳۸۷)

زمین بایر

زمینی که سابقه عمران و احیا داشته و به تدریج به حالت موات برگشته اعم از آن که صاحب مشخصی داشته یا نداشته باشد. (۱۳۹۰)

زمین بایر قابل عمران

زمین بایری که استفاده کردن از آن، از نظر اقتصادی و سرمایه‌گذاری به صرفه و صلاح باشد. (۱۳۷۹)

زمین بهره‌برداری کشاورزی

هر نوع زمین مورد تصرف و تشکیل‌دهنده بهره‌برداری کشاورزی است. زمین‌هایی مانند انبار، محل نگهداری ماشین‌های کشاورزی، جایگاه دام و طیور، جاده داخل بهره‌برداری، چراگاه و جنگل متصرفی بهره‌برداری که مستقیماً در تولید کشاورزی دخالت ندارند ولی به‌نحوی مورد استفاده بهره‌برداری واقع می‌شوند، جزء زمین بهره‌برداری محسوب می‌شود. چراگاه‌های عمومی که در تصرف بهره‌برداری نیست ولی مورد استفاده آن قرار می‌گیرد، زمین بهره‌برداری محسوب نمی‌شود. محل سکونت بهره‌بردار اگر داخل محوطه بهره‌برداری باشد، زمین بهره‌برداری کشاورزی محسوب می‌شود اما خانه‌های مسکونی واقع در شهر یا بافت مسکونی روستا هر چند که در آن‌ها بخشی از فعالیت‌های کشاورزی توسط خانوار انجام شود، زمین بهره‌برداری کشاورزی نیست. (۱۳۷۹)

زمین زراعی

زمینی که در فضای باز برای کشت و کار محصولات سالانه، اختصاص یافته است. در زمین زراعی ممکن است به‌دلیل تناوب کشت یا علل دیگر، محصولی کاشته نشده باشد. زمین زراعی از نظر کاربری به زمین زیر کشت محصولات سالانه، زمین آیش و سایر زمین‌های زراعی تقسیم می‌شود. (۱۳۷۹)

زمین زیرکشت

مجموع زمین‌های زیرکشت محصولات سالانه، دائمی و کشتگاه سرپوشیده است. چراگاه، جنگل، آیش و سایر اراضی بهره‌برداری زمین زیرکشت محسوب نمی‌شود. (۱۳۷۹)

زمین زیرکشت محصولات دائمی

زمینی که در آن کشت و کار محصولات دائمی انجام شده است و شامل باغ و قلمستان می‌شود. (۱۳۷۹)

زمین زیرکشت محصولات سالانه

آن بخش از زمین‌های زراعی که به‌منظور برداشت محصول سالانه طی سال زراعی، در آن عمل کاشت انجام شده باشد. خزانه این نوع محصولات زمین زیرکشت محصولات سالانه محسوب نمی‌شود. (۱۳۷۹)

زمین کشاورزی

زمینی که مستقیماً برای تولید محصولات کشاورزی یا چرانیدن دام مورد استفاده واقع می‌شود. زمین‌های کشاورزی مانند زمین زراعی، کشتگاه سرپوشیده، باغ، قلمستان و چراگاه است. جنگل، زمین کشاورزی محسوب نمی‌شود. (۱۳۷۹)

زمین کشاورزی آبی

زمین کشاورزی که عملیاتی از قبیل ایجاد نهر و کرت یا ایجاد سیستم آبیاری تحت فشار به‌منظور کشت آبی در آن انجام‌شده و به‌نحوی متصل به منبع آب باشد. (۱۳۷۹)

زمین کشاورزی دیم

زمین کشاورزی که به کشت دیم اختصاص دارد و عملیات لازم برای آبیاری زمین از قبیل ایجاد نهر و کرت در آن انجام نشده است. (۱۳۷۹)

زمین موات

زمینی که سابقه استفاده ندارد و در حال حاضر نیز از آن استفاده نمی‌شود. جنگل و چراگاه در هر وضعیتی باشد، زمین موات محسوب نمی‌شود. (۱۳۷۹)

زمین مولد

زمینی که به رشد و نمو گیاهان برای تولید محصولات کشاورزی، مرتعی و جنگلی اختصاص یافته است. (۱۳۷۹)

زنبور پاکتی

مجموعه‌ای از یک ملکه بارور و چند هزار زنبور کارگر به وزن یک تا یک‌ونیم کیلوگرم است که برای ایجاد کلنی‌های جدید تهیه شده و حمل و نقل آن در یک پاکت یا جعبه کوچک مخصوص انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

زنبورداری

رجوع شود به: پرورش زنبور عسل. (۱۳۸۸)

زنبورداری ثابت

شیوه‌ای از زنبورداری که در طول سال، کلنی‌های زنبور عسل در یک محل نگهداری می‌شوند. (۱۳۸۸)

زنبورداری کوچ‌رو

شیوه‌ای از زنبورداری که در طول سال، کلنی‌های زنبور عسل برای استفاده از شرایط اقلیمی و استعدادهای محیطی مناطق مختلف، جابه‌جا می‌شوند و به دو صورت درون‌استانی و برون‌استانی انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

زنبور کارگر

اکثریت زنبورهای کندو که ماده هستند و از تخم‌های بارور شده به‌وجود می‌آیند. تمام فعالیت‌های خارج و داخل کندو مانند جمع‌آوری شهد، گرده‌گل و تولید عسل توسط زنبور کارگر انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

زنبور نر

زنبورهایی که به تعداد کم در کندو وجود داشته و از تخم‌های بارور نشده به‌وجود می‌آیند. تنها فعالیت آن‌ها جفت‌گیری با ملکه در خارج از کندو است. (۱۳۸۸)

زهر زنبور عسل

مایعی به رنگ روشن با بوی مخصوص با مزه تلخ که خاصیت اسیدی داشته و توسط غدد تولید زهر زنبوران کارگر ساخته می‌شود و در درمان بیماری‌ها و صنایع دارویی کاربرد دارد. (۱۳۸۸)

ژله رویال

ماده‌ای خامه مانند به رنگ سفید که توسط زنبورهای کارگر و در سنین ۲ تا ۱۲ روزگی ترشح می‌شود و برای تغذیه نوزادان زنبور و به‌خصوص ملکه به‌کار می‌رود. ژله رویال مصارف پزشکی و آرایشی نیز دارد. (۱۳۸۸)

ساقه رونده زیرزمینی

رجوع شود به: ریزوم. (۱۳۸۷)

سال زراعی

دوره زمانی مورد نیاز برای انجام تمامی مراحل تولید محصول زراعی از قبیل آماده‌سازی زمین، کاشت، داشت و برداشت در دوره‌ای از سال که در آن شرایط اقلیمی برای رشد گیاه مناسب است و با توجه به نوع گیاه زراعی متغیر می‌باشد. معمولاً اول مهر هر سال تا پایان شهریور سال آینده یک سال زراعی تلقی می‌شود. (۱۳۸۷)

سامان عرفی

حدود، ثغور و اندازه مرتع یک دامدار است. (۱۳۸۸)

سایر زمین‌های بهره‌برداری کشاورزی

آن بخش از زمین بهره‌برداری که به‌طور مستقیم در تولید محصولات کشاورزی، مرتعی یا جنگلی مورد استفاده واقع نمی‌شود. به‌عبارت دیگر زمین کشاورزی و جنگل نیستند، مانند زمین‌هایی از بهره‌برداری که توسط جایگاه دام و طیور، جاده، استخر، محل نگهداری ماشین‌ها و ... اشغال شده یا به صورت بایر در آمده است. (۱۳۷۹)

سکوبندی

عملیات پله‌بندی زمین‌های شیب‌دار که به‌منظور از بین‌بردن شیب زمین و از طریق احداث دیواره‌های سنگی، خاک‌برداری و خاک‌ریزی بر روی دامنه کوه تحقق می‌یابد. تحت تأثیر این عملیات جریان آب بر روی دامنه کوه کاملاً متوقف شده و آب روی سکوها نفوذ می‌کند. در بارندگی‌های شدید و یا جریان‌های طغیانی حاصل از ذوب سریع برف، آب‌های اضافی جاری بر روی سکوها از طریق مجاری هادی به‌خارج هدایت می‌شود. (۱۳۸۸)

سیستم قفس تمام اتوماتیک مرغ تخم‌گذار

سیستمی که تمامی اعمال مربوط به توزیع آب و دان، جمع‌آوری کود و تخم‌مرغ در بین قفس‌ها به‌وسیله دستگاه‌های خودکار و تمام‌اتوماتیک و بدون دخالت کارگر انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

سیستم قفس ساده مرغ تخم‌گذار

سیستمی که در آن تمامی عملیات توزیع آب و دان، جمع‌آوری کود و تخم‌مرغ توسط کارگر و فقط با دخالت دست انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

سیستم قفس نیمه اتوماتیک مرغ تخم‌گذار

سیستمی که در آن فقط توزیع آب و دان به‌طور اتوماتیک انجام می‌شود و بقیه فعالیت‌ها از جمله جمع‌آوری تخم‌مرغ و کود، توسط کارگر و با دخالت دست صورت می‌گیرد. (۱۳۸۸)

شان کندو

مجموعه‌ای از حجره‌ها یا خانه‌های شش‌ضلعی و بسیار منظمی که با ترشح موم توسط زنبورهای کارگر ساخته می‌شوند. در این حجره‌ها عسل و گرده ذخیره شده و ملکه در آن‌ها تخم‌گذاری می‌کند. شان به‌طور معمول در کندوهای مدرن در کادرهای چوبی مستطیل شکل محصور است. (۱۳۸۸)

شکار

تیراندازی به پستانداران، پرندگان و خزندگان وحشی و یا کشتن، گرفتن و یا تعقیب کردن آن‌ها با هر کیفیت، وسیله و روش است. (۱۳۸۸)

شیلات

فعالیت‌هایی که در بخش‌های صید و صیادی، تکثیر، پرورش و فراوری آبزیان انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

صید

کشتن یا گرفتن آبزیان و پرندگان قابل صید به هر کیفیت و وسیله و روش و یا تیراندازی به آن‌ها است. (۱۳۸۸)

صید پره

روشی از صید ماهیان که با استفاده از نوعی تور کششی به نام تور پره متشکل از کیسه، دستک و طناب و به وسیله نیروی انسانی و موتور از دریا به ساحل انجام می‌شود و معمولاً در سواحل شمالی کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

صیدگاه

محدوده جغرافیایی معینی برای صید آبزیان که طی فصول صید، به منظور فعالیت شناورهای صیادی از طرف سازمان شیلات ایران تعیین می‌شود. (۱۳۸۸)

طرح جنگلداری

سند مدونی مصوب سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور که برای هر قطعه از جنگل، دارای برنامه اجرایی شامل عملیات بهره‌برداری یا قطع درخت، پرورش جنگل، جاده‌سازی، نهال کاری و... در راستای اعمال مدیریت صحیح جنگل و متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی منطقه باشد. (۱۳۸۸)

ظرفیت اسمی گاوداری

ظرفیت مندرج در پروانه گاوداری که بر اساس استانداردهای تراکم گله در واحد سطح و متناسب با سطح زیربنا شامل مساحت جایگاه‌های مسقف و غیر مسقف، گوساله‌دانی، زایشگاه، درمانگاه، انبار، سیلو، سالن شیردوشی و نگهداری شیر، تعیین می‌شود. (۱۳۸۸)

ظرفیت بالفعل گاوداری

رجوع شود به: ظرفیت عملی گاوداری. (۱۳۸۸)

ظرفیت بالقوه گاوداری

رجوع شود به: ظرفیت اسمی گاوداری. (۱۳۸۸)

ظرفیت عملی گاوداری

تعداد گاو و گوساله موجود در گاوداری که ممکن است کمتر، بیشتر و یا مساوی ظرفیت اسمی گاوداری باشد. (۱۳۸۸)

ظرفیت گاوداری

تعداد رأس گاو و گوساله‌ای که با توجه به تأسیسات و امکانات موجود گاوداری صنعتی قابل نگهداری است. این ظرفیت لزوماً با ظرفیت مندرج در پروانه گاوداری و تعداد دام موجود در گاوداری برابر نیست. (۱۳۸۸)

ظرفیت مرتع

میزان علوفه قابل برداشت از مرتع برای تعلیف دام که معمولاً از طریق برآورد تعیین می‌شود. (۱۳۸۸)

عمل آوری برگ سبز چای

فرایندی که طی آن برگ سبز چای با گذراندن مراحل خاص و بر اساس فعل و انفعالات شیمیایی مانند اکسیداسیون و احیا تبدیل به چای خشک می‌شود. (۱۳۸۷)

عملیات بیولوژیک آبخیزداری

مجموعه فعالیت‌هایی شامل بذریاشی، بذرکاری، بوته‌کاری، علوفه‌کاری، کپه‌کاری و نهال‌کاری می‌باشد که منجر به حفظ خاک و پوشش گیاهی می‌شود. (۱۳۸۸)

عملیات بیومکانیکی آبخیزداری

ترکیبی از فعالیت‌های بیولوژیک و مکانیکی که بیش‌تر شامل بانکت‌بندی، احداث بند چپری و ترانس‌بندی و با هدف حفظ آب و خاک در عرصه آبخیز انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

عملیات مدیریتی آبخیزداری

مجموعه فعالیت‌هایی شامل حصارکشی، حفاظت و قرق، اصلاح شخم، مراقبت و آبیاری و مرمت و نگهداری که با هدف حفاظت و برنامه‌ریزی بر عرصه آبخیز انجام می‌گیرد. (۱۳۸۸)

عملیات مکانیکی آبخیزداری

مجموعه فعالیت‌هایی شامل پخش سیلاب، احداث اپی، احداث کانال آبیاری و خاکی، اسکله‌ریزی، خشکه‌چینی، دایک خاکی، عملیات خاکی، بند سنگی - ملاتی و دیواره حفاظتی رودخانه و دامنه‌های شیب‌دار که با هدف حفظ آب و خاک در عرصه آبخیز انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

غده گیاه

اندام رویشی زیرزمینی در گیاهانی مانند چغندر قند و شلغم که در تکثیر و ازدیاد گیاه استفاده می‌شود و بیش از یک جوانه دارد و این جوانه‌ها به گیاهچه منتهی می‌شوند. (۱۳۸۷)

فراورده‌های اصلی جنگلی

مجموعه محصولات چوبی حاصل از عملیات بهره‌برداری از جنگل شامل چوب، هیزم و زغال است. (۱۳۸۸)

فراوری محصول کشاورزی

مجموعه تغییرات فیزیکی، شیمیایی، درجه‌بندی، بسته‌بندی، نگهداری و توزیع مواد دارای منشأ گیاهی و جانوری است. (۱۳۸۷)

فصل صید

رجوع شود به: روزهای صید. (۱۳۸۸)

فعالیت دامداری

پرورش یا نگهداری گوسفند و بره، بز و بزغاله، گاو و گوساله، گاو میش و بچه‌گاو میش، شتر و بچه‌شتر و تک‌سمی‌ها است. (۱۳۸۸)

فعالیت کشاورزی

فعالیتی که در طی آن گیاهان یا حیوانات اهلی با هدف تولید اقتصادی محصول، پرورش داده می‌شود. (۱۳۷۹)

قارچ خوراکی

گروهی از قارچ‌های کلاه‌دار که در زیرمجموعه گیاهان طبقه‌بندی شده‌اند، بر روی مواد آلی مرده مانند کمپوست زندگی می‌کنند، فاقد مواد سمی بوده و می‌توانند مورد مصرف خوراکی قرار گیرند. (۱۳۸۷)

قارچ دکمه‌ای

قارچ‌های سفید یا قهوه‌ای که پایه آن در محور کلاهک قرار گرفته است. این نوع قارچ باید در محل‌هایی با درجه حرارت، رطوبت و محیط کشت کنترل شده، تولید شوند. (۱۳۸۷)

قارچ صدفی

قارچ‌های فلس مانندی که پایه آن در یک طرف قرار می‌گیرد و در شرایط ساده قابل کشت می‌باشند. (۱۳۸۷)

قرق

ممنوعیت بهره‌برداری از عرصه‌های منابع طبیعی شامل مرتع، جنگل و بیابان که به‌منظور به تعادل رسیدن شرایط اکولوژیکی و جلوگیری از تخریب در اثر چرای مفرط دام و عوامل انسانی جهت حفظ، احیا و تجدید حیات طبیعی پوشش گیاهی برای مدت زمان معین انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

قلمستان

زمینی که در آن درختان غیرمثمر مانند صنوبر، تبریزی، سپیدار، پده، شالک و بید با هدف بهره‌برداری اقتصادی از تنه یا شاخه آن‌ها، به صورت مجتمع کاشته شده باشد. خزانه و نهالستان این نوع درختان نیز قلمستان محسوب می‌شود. (۱۳۸۷)

قلمه

قسمتی از ساقه، برگ یا ریشه که از گیاه مادری جدا شده و برای تولید ریشه یا شاخه جوان در شرایط مساعد قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

کاربری زمین بهره‌برداری کشاورزی

زمین بهره‌برداری کشاورزی که از نظر کاربری به انواع زمین زراعی، شامل زیر کشت محصولات سالانه، آیش و سایر زمین‌های زراعی، باغ، کشتگاه سرپوشیده، قلمستان، چراگاه، جنگل و سایر زمین‌های بهره‌برداری کشاورزی تقسیم می‌شود. (۱۳۷۹)

کاشت

مجموعه عملیاتی که منجر به استقرار غده، نهال، بذر و ... در زمین یا محیط دیگری شود. تسطیح زمین، کودپاشی، مرزکشی و آبیاری قبل از کشت، شخم، دیسک‌زدن، نهرکشی، بوجاری و ضدعفونی بذر، بذرپاشی، زیرخاک‌کردن بذر، نشاکاری و ... در این مجموعه عملیات قرار می‌گیرند. (۱۳۸۷)

کاشت پراکنده محصولات باغی

کاشت انواع محصولات دائمی به تعداد محدود در زمین‌های بهره‌برداری، خارج از باغ‌ها و قلمستان‌ها است. (۱۳۸۷)

کاشت مجتمع

نوعی کاشت که بوته، درخت یا درختچه‌ها به صورتی منظم و طبق قاعده کاشته شده باشد. در صورتی که گیاهان بدون نظم و قاعده ولی با تراکم کافی کشت شده باشند، به نحوی که بتوان مساحت اختصاص‌یافته به آن را تعیین کرد نیز، کاشت مجتمع محسوب می‌شود. (۱۳۸۷)

کاشت مجتمع تک‌محصولی

رجوع شود به: کاشت مجتمع ساده. (۱۳۸۷)

کاشت مجتمع ساده

نوعی کاشت مجتمع که در آن فقط یک نوع محصول دائمی کاشته شده باشد. باغی که به منظور بهره‌برداری از یک محصول خاص احداث شده ولی در بین درختان یا در اطراف آن تعداد کمی از سایر انواع درختان کاشته شده باشد نیز به صورت کاشت ساده منظور می‌شود. (۱۳۸۷)

کاشت مجتمع مخلوط

نوعی کاشت مجتمع که در آن بیش از یک نوع محصول دائمی و به صورت مخلوط کاشته شده است به نحوی که تعیین مساحت هر یک از محصولات مقدور نیست. (۱۳۸۷)

کانون‌های بحرانی بیابانی

عرصه‌هایی از مناطق بیابانی و تپه‌های ماسه‌ای فعال که از نظر پدیده‌های بیابان‌زایی و فرسایش بادی برای کانون‌های اقتصادی و اجتماعی منطقه همواره بحران‌زا بوده و سیر قهقرایی روند بیابان‌زایی آن مشهود می‌باشد. (۱۳۸۸)

کشت آبی

نوعی کشت محصول که برای مرحله کاشت یا داشت آن، عمل آبیاری پیش‌بینی شده باشد، حتی اگر به‌علتی مانند بارندگی کافی یا کمبود آب به‌طور استثنا آبیاری انجام نشود. (۱۳۸۷)

کشت پادرختی

رجوع شود به: کشت زیردرختی. (۱۳۸۷)

کشت تک‌محصولی

رجوع شود به: کشت ساده. (۱۳۸۷)

کشت دیم

نوعی کشت محصول که برای مرحله کاشت یا داشت آن عمل آبیاری پیش‌بینی نشده است و آب مورد استفاده گیاه مستقیماً از نزولات آسمانی یا آب تحت الارضی تأمین می‌شود. کشت دیم عموماً در زمین کشاورزی دیم انجام می‌شود ولی به‌طور استثنا ممکن است به صورت تناوبی در زمین کشاورزی آبی نیز انجام شود. (۱۳۸۷)

کشت زیردرختی

کشت محصولات سالانه در فواصل درختان یا نهال‌های باغ است. (۱۳۸۷)

کشت ساده

نوعی کشت که در زمین فقط یک نوع محصول اعم از سالانه یا دائمی کاشته شود. مانند زمینی که در آن فقط گندم یا باغی که در آن فقط پرتقال کاشته شده است. (۱۳۸۷)

کشت گلخانه‌ای

کشت و کار انواع محصولات سالانه یا دائمی که در گلخانه‌ها با هدف بهره‌برداری اقتصادی انجام می‌شود. کشت محصولات کشاورزی زیر پوشش موقت مانند کشت زیر پلاستیک، کشت گلخانه‌ای محسوب نمی‌شود. (۱۳۸۷)

کشت مجتمع

نوعی کشت که بوته، درخت یا درختچه‌ها به صورتی منظم و طبق قاعده کاشته شده باشد. در صورتی که گیاهان بدون نظم و قاعده ولی با تراکم کافی کشت شده باشند، به‌نحوی که بتوان مساحت اختصاص‌یافته به آن را تعیین کرد نیز، کشت مجتمع محسوب می‌شود. (۱۳۷۹)

کشت مجدد

کشت دوم و کشت‌های بعد از آن روی زمینی که طی یک سال چند بار کاشت و برداشت محصولات سالانه انجام شود. (۱۳۸۷)

کشت مخلوط

کشت دو یا چند نوع محصول به صورت توأم است. در این نوع کشت، مجزا کردن مساحت هر نوع محصول به آسانی مقدور نیست، مانند کشت مخلوط پنبه و هندوانه در مزارع یا کشت در هم گلابی، سیب و گیلاس در باغها. (۱۳۸۷)

کشتارگاه صنعتی دام

مکانی که دارای فضا و تجهیزات لازم برای ذبح دامهای سبک و سنگین و همچنین عملیات پس از ذبح از جمله خون‌گیری، پوست‌کنی، تخلیه امعا و احشا، شقه‌کردن، بازرسی، شستشو و هدایت لاشه یا قطعات آن به داخل تونل سرد شود. (۱۳۸۸)

کشتگاه سرپوشیده

زمینی است که با ایجاد ساختمان یا پایه‌های ثابت و سقف شیشه‌ای یا پوشش پلاستیکی برای کشت و کار محصولات سالانه یا دائمی در محیط تحت کنترل از نظر حرارت و رطوبت اختصاص یافته است. مکان مورد استفاده برای پرورش قارچ یا نگهداری گیاهان گلدانی، کشتگاه سرپوشیده محسوب نمی‌شود. (۱۳۷۹)

کلنی زنبور

مجموعه‌ای از زنبورهای داخل یک کندو که متشکل از یک ملکه، تعدادی زنبور نر در فصل مناسب و تعداد زیادی از زنبورهای کارگر می‌باشد. (۱۳۸۸)

کمپوست

یک نوع کود آلی که از بقایای گیاهان، جانوران و زباله‌های خانگی یا شهری در اثر تخمیر و پوسیده شدن مواد موجود در آنها به وجود می‌آید به طوری که پودر شده و فرم اولیه خود را از دست داده باشد. (۱۳۸۷)

کمربند حفاظتی اراضی ملی

حایلی که به منظور تفکیک اراضی ملی و مستثنیات مردم و جلوگیری از گسترش مستثنیات در اشکال مختلف نظیر ایجاد کانال، سیم خاردار، بنج مارک و کمربند سبز با کاشت گونه‌های غیر بومی انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

کندو

محل زندگی زنبور عسل که زنبورهای عسل فعالیت حیاتی و تولیدی خود را در آن انجام می‌دهند و به اشکال مختلف وجود دارد. (۱۳۸۸)

کندوی باجمعیت

کندویی که حاوی یک کلنی زنبور عسل باشد. (۱۳۸۸)

کندوی بومی

کندویی که فاقد قاب متحرک و دارای شان ثابت است. (۱۳۸۸)

کندوی مدرن

کندویی با قاب‌های متحرک و قابل تعویض که با ابعادی مطابق با معیارهای فنی ساخته شده است. متداول‌ترین نوع کندوهای مدرن، کندوهای لانگستروت است که به شکل مکعب مستطیل و غالباً چوبی است. (۱۳۸۸)

کودپاشی

پراکندن کود در سطح مزرعه، باغ‌ها، جنگل‌ها و مراتع که با دست، ماشین‌آلات زمینی و هواپیما انجام‌پذیر است. کودپاشی به صورت مایع و جامد هم انجام می‌گیرد. (۱۳۸۷)

کویر

محدوده‌ای از پست‌ترین سطوح ارتفاعی مناطق بیابانی که به جهت انباشت املاح، فاقد شرایط لازم برای حیات است. (۱۳۸۸)

گاو آمیخته

گاو که از تلاقی یک نژاد خالص (پدر) با گاوهای بومی یا آمیخته (مادر) و یا تلاقی دو نژاد خالص حاصل می‌شود. این تلاقی‌ها در راستای اصلاح تدریجی گاوهای بومی و ایجاد نژادهای پرتولید و جدید انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

گاو اصیل

گاو نژاد خالص خارجی مانند نژاد هلشتاین، جرزی و براون سوئیس است. (۱۳۸۸)

گاو بومی

گاو ایرانی که طی سال‌های متمادی با شرایط محیطی سازگار شده و در برابر بیماری‌ها و آلودگی‌های محیطی مقاوم شده است. (۱۳۸۸)

گاو خشک

گاو ماده‌ای که دوره شیردهی بعد از زایمان خود را به اتمام رسانده است. آن دسته از گاوهای ماده‌ای که شیردهی آن‌ها به هر دلیل دیگر قطع شده باشد نیز گاو خشک محسوب می‌شود. (۱۳۸۸)

گاو دو رگ

گاو که از تلقیح دو نژاد، حاصل می‌شود و معمولاً یکی از آن‌ها منشأ خارجی دارد. (۱۳۷۹)

گاو نر داشتی

گوساله‌های نری که به دلیل دارا بودن خصوصیات مطلوب ژنتیکی و ظاهری توسط دامدار انتخاب شده و در عملیات جفت‌گیری طبیعی با ماده گاوها و تلیسه‌های گله مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

گاوداری سنتی

نوعی فعالیت پرورش گاو که توسط اعضای خانوار و معمولاً در محل سکونت خانوار انجام می‌شود. پرورش گاو در خارج از محل سکونت خانوار، در مکان‌هایی نظیر اصطبل و طویله نیز گاوداری سنتی محسوب می‌شود. (۱۳۷۹)

گاوداری صنعتی

یک واحد تولید کشاورزی خارج از واحد مسکونی خانوار که در آن فعالیت پرورش گاو طبق برنامه با رعایت اصول و موازین نوین و ویژه از نظر نحوه نگهداری، روش تغذیه و اصول بهداشت دام انجام می‌گیرد. (۱۳۷۹)

گلخانه

مکانی که با ایجاد ساختمان با پایه‌های ثابت و سقف شیشه‌ای یا پوشش پلاستیکی برای تولید محصولات سالانه یا دائمی در محیط تحت کنترل از نظر حرارت، رطوبت، نور، تهویه و ... اختصاص یافته است. (۱۳۸۷)

گل بریدنی

رجوع شود به: گل شاخه بریده. (۱۳۸۷)

گل شاخه بریده

شاخه گل‌دهنده‌ای که به‌عنوان محصول نهایی از گیاه جدا شده و می‌تواند در یک مدت زمان قابل قبولی به زندگی خود ادامه دهد. (۱۳۸۷)

گله‌های مولد طیور

مجموعه‌ای از طیور ماده و درصد مشخصی طیور نر که به‌منظور تولید تخم نطفه‌دار نگهداری می‌شود. (۱۳۸۸)

گیاهان دائمی

گیاهانی که غالباً تنه یا ساقه چوبی دارند و پس از برداشت محصول، تمام یا قسمتی از گیاه در زمین باقی می‌ماند و مجدداً در سال‌های بعد محصول می‌دهد. (۱۳۸۷)

گیاه زینتی

هر نوع گیاه اعم از بوته، درختچه، درخت و سایر انواع گیاهان که محصول اصلی آن به‌منظور زیباسازی اماکن و معابر مورد استفاده قرار می‌گیرد. محصول گیاهان زینتی ممکن است گیاه کامل و یا اندامی از گیاه نظیر گل، شاخه و برگ باشد. (۱۳۸۷)

لارو ماهی

مرحله‌ای از زندگی ماهی که با تکمیل جنین و خروج آن از پوسته تخم و رها شدن در آب آغاز می‌شود. معمولاً لارو ماهیان از نظر شکل ظاهری به والدین شباهت دارد (بجز چند استثنا مانند مار ماهی). (۱۳۸۸)

لارو میگو

نوزاد میگو که دارای حداقل ۸ میلی‌گرم وزن و معمولاً سن ۱۲ تا ۱۵ روز است که آماده رهاسازی در استخرهای پرورش یا سایر محیط‌های آبی است. (۱۳۸۸)

لنبه

تخم‌مرغ‌های تولید شده بدون پوسته سخت آهکی است. (۱۳۸۸)

ماشین جوجه‌کشی

دستگاهی که جهت تبدیل تخم‌مرغ نطفه‌دار به جوجه یک‌روزه مورد استفاده قرار گرفته و شامل دو دستگاه مجزا از یکدیگر بنام‌های ستر^۱ و هچر^۲ است. تخم‌مرغ‌های نطفه‌دار ابتدا به مدت ۱۸ روز در دستگاه ستر و سپس برای تبدیل به جوجه یک‌روزه به مدت ۳ روز در دستگاه هچر نگهداری می‌شوند. این زمان برای سایر طیور متفاوت است. (۱۳۸۸)

۱- Seter

۲- Hatcher

مالچ پاشی

عملیاتی که به منظور تثبیت ماسه‌های روان در مناطق منشا برداشت یا ترانزیت تپه‌های ماسه‌ای با استفاده از مشتقات نفتی مانند مالچ یا قیر معطر صورت می‌پذیرد. (۱۳۸۸)

ماهی استخوانی

رده‌ای از ماهیان که دارای اسکلت از جنس استخوان بوده و خانواده‌های مختلفی از آن در آب‌های شمال و جنوب کشور وجود داشته و دارای ارزش تجاری است. (۱۳۸۸)

ماهی خاویاری

گونه‌هایی از ماهیان با ارزش از رده ماهیان غضروفی- استخوانی با دو جنس تاس‌ماهی و فیل‌ماهی هستند. گونه‌های بومی جنس تاس‌ماهی در آب‌های سواحل جنوبی دریای خزر شامل ازون‌برون (دراکول)، قره‌برون، چالباش (تاس‌ماهی روس) و شیب بوده و تنها گونه جنس فیل‌ماهی، گونه فیل‌ماهی است. (۱۳۸۸)

ماهیان سردابی

ماهیانی که در آب‌های با دمای بین ۱۹-۶ درجه سانتی‌گراد رشد و نمو می‌کنند. گونه‌هایی از این ماهیان مانند ماهی قزل‌آلای رنگین‌کمان در محیط‌های مصنوعی نظیر استخر و سدهای ساخته‌شده پرورش داده می‌شوند. (۱۳۸۸)

ماهیان گرمابی

ماهیانی که از نظر زیستی در آب‌های با دمای ۳۵-۱۴ درجه سانتی‌گراد رشد و نمو می‌کنند. گونه‌هایی از این ماهیان مانند خانواده کپور ماهیان پرورشی (آمور، فیتوفاگ، کپور پرورشی و ...) در محیط‌های مصنوعی نظیر آب‌بندان، آب پشت سدها و استخر پرورش داده می‌شوند. (۱۳۸۸)

محصول کشاورزی

کالایی که حاصل یکی از انواع فعالیت‌های کشاورزی است. همچنین در مورد فعالیت‌های زراعت و باغداری، شامل گیاهان مورد کشت نیز است. (۱۳۷۹)

محصولات دائمی

انواعی از محصولات کشاورزی که تنه یا ساقه آن‌ها چوبی است و پس از یک بار کاشت چندین سال در زمین باقی می‌ماند و فقط عملیات داشت و برداشت آن تکرار می‌شود مانند درختان میوه، بوته چای، گل محمدی و درخت تیریزی. درختان جنگلی اعم از این‌که به‌منظور تولید چوب یا ایجاد فضای سبز کاشته شوند، در این گروه قرار نمی‌گیرند. (۱۳۷۹)

محصولات سالانه

انواعی از محصولات کشاورزی که معمولاً ساقه علفی دارند و دوره رویش آن‌ها کمتر از یک سال است. این محصولات برای تولید دوره بعد دوباره کاشته می‌شوند. محصولاتی نظیر یونجه، زعفران و نیشکر که تا چند سال قسمت زیر زمینی آن‌ها پس از برداشت در زمین باقی می‌ماند و مجدداً در سال بعد رشد می‌کند نیز در این گروه قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

محصولات فرعی جنگل و مرتع

مجموعه محصولات غیر چوبی از جنگل شامل صمغ، تانن و گیاهان دارویی و صنعتی و محصولات غیر علوفه‌ای از مرتع شامل مواد یا اجزا گیاهی دارای خواص دارویی، خوراکی و صنعتی است. (۱۳۸۸)

مدیریت منابع مراتع

اجرای طرح‌های مرتع‌داری و بهره‌برداری اصولی از مراتع، متناسب با ظرفیت مراتع است. (۱۳۸۸)

مدیریت هرزاب

مجموعه اقداماتی که به‌منظور کنترل و استفاده از رواناب‌های سطحی ناشی از بارندگی‌ها در جهت احیای پوشش گیاهی مناطق بیابانی انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

مراتع قشلاقی

مراتعی که در دشت‌های پست، دامنه‌ها و کوهپایه‌ها یا در مناطق با عرض جغرافیایی کم واقع شده‌اند. در این مناطق رشد گیاهان در اواخر پاییز و زمستان نیز میسر بوده و به‌طور عمده در این فصول مورد تعلیف دام قرار می‌گیرند. درصد قابل توجهی از پوشش گیاهی این مناطق بوته‌ای است. (۱۳۸۸)

مراتع میانبند

مراتع حد فاصل مراتع بیلاقی و قشلاقی که معمولاً در فصل بهار و پاییز مورد تعلیف دام واقع می‌شود. (۱۳۸۸)

مراتع بیلاقی

مراتعی که عمدتاً در مناطق کوهستانی قرار دارند. در این مناطق دوره رشد گیاهی دیر شروع شده و معمولاً به‌علت شروع سرمای زودرس طول دوره رویش گیاهی کوتاه است. این مراتع در فصل تابستان مورد استفاده دام قرار می‌گیرد. پوشش گیاهی این مناطق گیاهان نرم و علفی است. (۱۳۸۸)

مرتع

زمینی اعم از کوه و دامنه یا زمین مسطح که در فصل چرا، دارای پوششی از نباتات علوفه‌ای خودرو باشد و با توجه به سابقه چرا، در عرف مرتع شناخته می‌شود. اراضی آیش ولو آن‌که دارای پوشش علوفه‌ای خودرو باشد، مشمول تعریف مرتع نمی‌شود. (۱۳۸۸)

مرتع دار

شخص حقیقی و یا حقوقی که بنا به تشخیص سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور، باتوجه به عرف منطقه، مجوز بهره‌برداری از محدوده مشخصی از مراتع عمومی را با دریافت پروانه چرا، در اختیار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

مرغ اخراجی

رجوع شود به: مرغ حذفی. (۱۳۸۸)

مرغ بومی

مرغ و خروس‌هایی که منشأ داخلی داشته و عموماً به صورت سنتی در محل سکونت خانوار نگهداری می‌شوند. اغلب این مرغ و خروس‌ها در مراکز پشتیبانی، اصلاح نژاد و بهگزینی شده‌اند. (۱۳۸۸)

مرغ پایان دوره

گله‌های مرغ لاین (گوشتی - تخم‌گذار)، اجداد (گوشتی - تخم‌گذار)، مادر (گوشتی - تخم‌گذار) و مرغ تخم‌گذاری که در پایان دوره بهره‌برداری اقتصادی به کشتارگاه حمل می‌شوند. (۱۳۸۸)

مرغ تخم‌گذار

مرغی که از پرورش پولت تخم‌گذار حاصل و به منظور تولید تخم مرغ خوراکی نگهداری می‌شود. معمولاً شروع تولید این دسته از مرغ‌ها از سن ۲۳ هفتگی است. (۱۳۸۸)

مرغ حذفی

مرغ و خروس‌هایی که طی دوره پرورش یا تولید به دلایلی نظیر بازارپسندی، بیماری، ضعف، نقصان تولید و ... از چرخه پرورش یا تولید حذف می‌شوند. (۱۳۸۸)

مرغ گوشتی

مرغی که از پرورش جوجه یک‌روزه مرغ گوشتی حاصل شده و به منظور تولید گوشت، پرورش داده می‌شود و معمولاً بین ۴۲ تا ۵۶ روز نگهداری می‌شود. (۱۳۸۸)

مرغ مادر

مرغی که از تخم نطفه‌دار آن برای تولید جوجه یک‌روزه استفاده می‌شود. مرغ‌های مادر به سه گروه مرغ مادرگوشتی برای تولید جوجه‌های یک‌روزه گوشتی، مرغ مادر تخم‌گذار برای تولید جوجه‌های یک‌روزه تخم‌گذار و مرغ مادر بومی برای تولید جوجه‌های یک‌روزه بومی تقسیم می‌شوند. (۱۳۸۸)

مرغداری پرورش پولت تخم‌گذار

یک واحد تولیدی کشاورزی که در آن جوجه‌های یک‌روزه تخم‌گذار تا سن ۹۰ الی ۱۱۰ روزگی، نگهداری و پرورش داده می‌شوند. مرغ‌های مذکور سپس به سالن‌های پرورش مرغ تخم‌گذار انتقال می‌یابند و پس از گذشت دو تا دو و نیم ماه شروع به تخم‌گذاری می‌کنند. (۱۳۸۸)

مرغداری پرورش مرغ تخم‌گذار

یک واحد تولیدی کشاورزی که در آن گله‌هایی از نژادهای اصلاح‌شده مرغ تخم‌گذار به‌منظور تولید تخم‌مرغ خوراکی، نگهداری و پرورش داده می‌شود. (۱۳۸۸)

مرغداری پرورش مرغ گوشتی

یک واحد تولیدی کشاورزی که در آن جوجه یک‌روزه مرغ گوشتی به‌منظور تولید مرغ گوشتی (نیمچه گوشتی) به‌مدت معینی، نگهداری و پرورش داده می‌شود. (۱۳۸۸)

مرغداری پرورش نیمچه گوشتی

رجوع شود به: مرغداری پرورش مرغ گوشتی. (۱۳۸۸)

مرکز تکثیر آبزیان

مکانی که در آن تمام یا بخشی از فعالیت‌های مربوط به نگهداری ماهیان مولد، تولید مثل و یا اصلاح نژاد آبزیان با رعایت مواردی مانند تغذیه و مسائل بهداشتی انجام می‌شود. مکان‌هایی که در آن تمام یا بخشی از فعالیت نگهداری تخم‌های لقاح‌یافته تا تولید لارو و بچه‌ماهی انجام می‌شود نیز مراکز تکثیر محسوب می‌شوند. (۱۳۸۸)

مرکز خرید شیر

واحد ثابت یا سیاری که با تجهیزات لازم در زمینه خرید شیر فعالیت می‌کند. (۱۳۸۷)

مزرعه پرورش آبزیان

مجموعه‌ای از استخرها و یا کانال‌های آب، خروجی زهکشی و تأسیسات مرتبط نظیر انبار، نگهبانی، سرایداری و مدیریت که با هدف آبی‌پروری به‌وجود آمده است. (۱۳۸۸)

مزرعه خرد

نوعی از مزارع پرورش آبزیان که تولید آن‌ها پایین بوده و اغلب برای مصرف خانواده یا فروش محصول به صورت محدود می‌باشد. مزارع خرد شامل انواع استخرهای دومنظوره و استخر ذخیره آب کشاورزی می‌شوند که برای پرورش آبزیان مورد استفاده قرار می‌گیرند. (۱۳۸۸)

مساحت برداشت محصول

مجموع مساحت زمین‌هایی که از آن محصول برداشت شده است. مساحت زمینی که طی سال در آن بیش از یک بار محصولی کاشت و برداشت شده باشد، به همان تعداد در نظر گرفته می‌شود، ولی زمینی که با یک بار کاشت، از آن چند بار محصول برداشت می‌شود مثل یونجه و نیشکر، فقط یک بار در مساحت در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۷۹)

مساحت زیر کشت محصول

رجوع شود به: مساحت کاشت محصول. (۱۳۷۹)

مساحت کاشت محصول

مجموع مساحت زمین‌هایی که به‌منظور برداشت در سال آماری، در همان سال یا قبل از آن زیر کشت محصول رفته است. زمینی که پس از کاشت به‌عللی محصول آن از بین رفته باشد و نیز زمینی که در آن، محصول به صورت کشت مجدد یا کشت زیر درختی کاشته شده باشد، در مساحت کاشت محصول به حساب می‌آید. در مورد کشت مخلوط، با توجه به سطح اشغال شده توسط هر محصول، مساحت آن تخمین زده می‌شود. (۱۳۷۹)

مساحت مفید مزارع پرورش آبزیان

سطح قابل آبیگری در مزارع پرورش آبزیان که در آن فعالیت آبی‌پروری انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

ملاس

پساب قهوه‌ای رنگ و غلیظی که پس از استخراج قند (ساکارز) از چغندر قند و یا نیشکر باقی می‌ماند و از آن به‌عنوان ماده خام در تولید اتانول، اسید سیتریک، الکل اتیلیک و فرآورده‌های دیگر استفاده می‌شود و به‌عنوان یکی از غذاهای دام و طیور به‌کار می‌رود. (۱۳۸۷)

ملکه زنبور عسل

یکی از انواع زنبور عسل که به تعداد یک عدد در هر کلنی وجود داشته و در حکم مادر کندو و منشأ خصوصیات رفتاری کلنی مانند تولید عسل و نیش‌زنی است. (۱۳۸۸)

ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات

تشخیص و شناسایی منابع مالی، موضوع ماده یک قانون ملی‌شدن جنگل‌ها و مراتع کشور، شامل اراضی ملی (جنگل‌ها، مراتع، اراضی جنگلی، بیشه‌ها و ...) و همچنین تفکیک عرصه و اعیانی اشخاص حقیقی و حقوقی شامل املاک و اراضی زراعتی آب و دیم، باغ‌ها و مستحذات قانونی و ... می‌باشد که در اجرای ماده ۱۳ و ۳۹ قانون مذکور و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع، منجر به اخذ سند مالکیت پس از طی قطعیت قانونی (ماده واحده) به نام سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور به نمایندگی از طرف دولت در راستای اصل ۴۵ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌شود. (۱۳۸۸)

ممیزی مراتع

تمامی اقداماتی که منجر به شناسایی و تعیین صلاحیت دامداران ذی‌حق در عرصه مراتع می‌شود. (۱۳۸۸)

موجودات آبی

رجوع شود به: آبیان. (۱۳۸۸)

مؤسسه پرورش مرغ مادر

یک واحد تولیدی کشاورزی که در آن گله‌های مخصوص از مرغ و خروس نژادهای اصلاح شده که در اصلاح به آن‌ها مرغ مادر و خروس پدر گفته می‌شود، به‌منظور تولید تخم‌مرغ نطفه‌دار نگهداری و پرورش داده می‌شوند. (۱۳۸۸)

مؤسسه جوجه‌کشی

یک واحد تولیدی کشاورزی که در آن تخم نطفه‌دار انواع طیور، به‌وسیله ماشین‌های جوجه‌کشی به جوجه یک‌روزه طیور تبدیل می‌شود. (۱۳۸۸)

موم زنبور عسل

ماده‌ای که از غدد موم‌ساز زنبورهای کارگر ترشح شده و عمدتاً برای ساخت شان استفاده می‌شود. موم زنبور عسل مصارف صنعتی، دارویی و ... نیز دارد. (۱۳۸۸)

میدان دام‌کشتاری

مکانی که معمولاً در نزدیکی یک یا چند کشتارگاه قرار داشته و دام‌های کشتاری به‌طور موقت و برای مدت کوتاهی قبل از کشتار در آن نگه داشته می‌شوند. (۱۳۸۸)

میدان عرضه دام

مکانی که دارای جایگاه‌های نگهداری دام و تأسیسات جانبی از قبیل محل عرضه دام، سکوی تخلیه و بارگیری، باسکول، قپان، انبار کنسانتره و جایگاه علوفه بوده و در آن دام‌مازاد دامداران برای فروش به متقاضیان عرضه می‌شود. (۱۳۸۸)

نباتات دائمی

رجوع شود به: گیاهان دائمی. (۱۳۸۷)

نشا

گیاه سبز شده از بذر در خزانه پس از آنکه چند برگ اصلی بر روی آن ظاهر شده و آماده انتقال برای کاشت در زمین اصلی یا ظروف می‌شود. (۱۳۸۷)

نوع تصرف زمین در بهره‌برداری کشاورزی

ترتیبات قانونی (عرفی) یا حقی که بهره‌بردار به اعتبار آن زمین بهره‌برداری را در اختیار دارد. انواع مهم تصرف زمین در بهره‌برداری‌های کشاورزی، تصرف ملکی، شبه ملکی، اجاره‌ای و

بخش ۲- کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری _____ ۱۴۵

سهمی است. اراضی در هر یک از انواع تصرف ممکن است به صورت مفروز یا مشاع باشد. بهره‌برداری می‌تواند واجد چند نوع تصرف زمین باشد. (۱۳۷۹)

نوغانداری

رجوع شود به: پرورش کرم ابریشم. (۱۳۸۸)

نهال

درخت جوانی که هنوز به سن باردهی یا بهره‌برداری نرسیده است. (۱۳۷۹)

نهالستان

مکانی که با توجه به منابع آب و خاک و شرایط آب و هوایی برای تولید و تکثیر نهال و اندام‌های تکثیری مورد استفاده و بهره‌برداری قرار گیرد. (۱۳۸۷)

نیمچه گوشتی

رجوع شود به: مرغ گوشتی. (۱۳۸۸)

واحد پرواربندی گوساله

واحدی که در آن به‌طور عمده گوساله‌های نر جوان برای دوره مشخصی به‌منظور افزایش وزن و تولید گوشت، پرورش داده می‌شوند. (۱۳۸۸)

واحد پرورش گاو شیری به روش صنعتی

گاوداری صنعتی که در آن گاو به‌منظور تولید شیر پرورش داده می‌شود. در این گاوداری‌ها به‌طور معمول گوساله‌های نر تولید شده نیز نگهداری و پروار می‌شوند. (۱۳۸۸)

واحد دامی

یک رأس گوسفند است. (۱۳۸۸)

مرکز آمار ایران

واکاری جنگل و مرتع

کاشت مجدد نهال و بذر بجای نهال و بذر از بین رفته در عملیات بیولوژیکی سنوات گذشته است. (۱۳۸۸)

وارितه گیاهی

مجموعه‌ای متمایز، یکنواخت و پایدار از گیاهان که زیرمجموعه یک گونه را تشکیل می‌دهند. وارितه وقتی در سطح وسیع و تجاری کشت شود رقم تجاری یا کولتیوار نامیده می‌شود. (۱۳۸۷)

وضعیت حقوقی بهره‌برداری کشاورزی

نوع شخصیت یا هویت بهره‌برداری، از نظر نحوه مدیریت اعمال شده بر آن است. بهره‌برداری کشاورزی از نظر وضعیت حقوقی در یکی از انواع زیر قرار می‌گیرد:

- بهره‌برداری کشاورزی اختصاصی
- بهره‌برداری کشاورزی شریکی
- بهره‌برداری کشاورزی شرکتی
- بهره‌برداری کشاورزی مؤسسه عمومی. (۱۳۷۹)

هیزم

هر نوع قطعات مازاد حاصل از عملیات بهره‌برداری و جنگل‌داری که امکان تهیه هیچگونه چوب ابعاددار نظیر گرده بینه از آن نباشد. (۱۳۸۸)

بخش ۳- معدن

اجازه برداشت معدن

مجوزی که از طرف دستگاه اجرایی ذی صلاح برای تأمین مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی و برداشت واریزه‌ها، ذخایر محدود کشف‌شده و برداشت جزئی از یک ذخیره معدنی و نیز عملیات آزمایشگاهی صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

ارزش افزوده سرانه معدن

نسبت ارزش افزوده به تعداد معادن است. (۱۳۷۹)

ارزش پرداختی معدن

ارزش پرداختی بابت خدمات در معدن است. (۱۳۷۹)

ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای در معدن

مجموع ارزش اموال سرمایه‌ای خریداری و تحصیل‌شده، ساخته‌شده توسط معدن، تعمیرات اساسی انجام شده در مورد اموال سرمایه‌ای و سرمایه‌گذاری در زمینه توسعه و اکتشاف، بدون در نظر گرفتن ارزش فروش اموال سرمایه‌ای در یک سال است. (۱۳۷۹)

ارزش تولیدات در معدن

ارزش سنگ خام برداشت شده اعم از این که کانه‌آرایی شده یا نشده باشد. در مورد سنگ خام کانه‌آرایی شده، ارزش سنگ خام پس از کانه‌آرایی که تولید نهایی معدن محسوب می‌شود، ملاک ارزش تولید است. ضایعات حاصل از عملیات برداشت یا کانه‌آرایی که قابل فروش باشد نیز، جزء ارزش تولیدات به حساب می‌آید. (۱۳۷۹)

ارزش داده در معدن

ارزش سوخت، مواد منفجره، برق، آب، چوب، لوازم یدکی و سایر لوازم کم دوام مصرف‌شده و پرداختی بابت خدمات تولیدی و غیر تولیدی که در یک سال به کار رفته است. ارزش سنگ خام مصرف‌شده از تولید سال‌های قبل، ارزش سنگ خام و مواد معدنی نیمه تمام خریداری‌شده از دیگران، مواد معدنی نیمه‌تمام مصرف‌شده از سال‌های قبل و پرداخت‌های اجباری شامل حق پیمانکاری، حقوق دولتی و عوارض جزء ارزش داده محسوب نمی‌شود. (۱۳۷۹)

ارزش دریافتی معدن

ارزش دریافتی بابت خدمات تولیدی و خدمات غیر تولیدی معدن است. (۱۳۷۹)

ارزش زمین کارگاه معدنی

ارزش محدوده زمینی که در آن فعالیت‌های معدنی انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

ارزش ساختمان کارگاه معدنی

مجموع ارزش بنای اصلی و تمامی وسایل و تجهیزات کار گذاشته‌شده در ساختمان است. ارزش زمینی که ساختمان روی آن واقع شده، در ارزش ساختمان منظور نمی‌شود. (۱۳۷۹)

ارزش ستانده در معدن

مجموع ارزش تولید مواد معدنی، آب و برق فروخته‌شده، غذای طبخ‌شده، اموال سرمایه‌ای ساخته‌شده توسط معدن و دریافتی بابت خدمات تولیدی و غیر تولیدی معدن که در یک سال انجام شده است. (۱۳۷۹)

ارزش سرمایه‌گذاری در بخش توسعه و اکتشاف معدن

تمامی هزینه‌های صرف‌شده برای توسعه و اکتشاف معدن، به‌منظور افزایش تولید مواد معدنی طی دوره آماری است. (۱۳۷۹)

استخراج اسمی معدن

مقدار مواد معدنی قابل استخراج در سال که در پروانه بهره‌برداری معدن ذکر شده است. (۱۳۸۷)

استخراج روباز ماده معدنی

روشی که در آن مواد از روی زمین به سمت عمق، برداشت و استخراج می‌شود. (۱۳۷۹)

استخراج زیرزمینی ماده معدنی

روشی که در آن با ایجاد کارگاه، مواد زیر زمین به بیرون آورده می‌شود. (۱۳۷۹)

استخراج ماده معدنی

مجموعه عملیاتی که به‌منظور جدا کردن کانه (کانسنگ) از کانسار و انتقال آن به محل انباشت مواد انجام می‌گیرد. (۱۳۹۰)

استخراج واقعی معدن

مقدار مواد معدنی که در عمل، توسط بهره‌بردار طی سال از معدن استخراج می‌شود. (۱۳۸۷)

اموال سرمایه‌ای ساخته شده توسط معدن

اموال سرمایه‌ای که کارکنان معدن با مصرف مواد اولیه خریداری شده در دوره آماری، به‌منظور استفاده در معدن ساخته‌اند. (۱۳۷۹)

اموال سرمایه‌ای معدن

زمین، ساختمان، راه، وسایل نقلیه، ماشین‌آلات تولید و تجهیزات نیرو، ابزار و وسایل کار بادوام، لوازم و تجهیزات اداری و دانش فنی متعلق به معدن که برای انجام فعالیت‌های تولیدی یا ایجاد

۱۵۰ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

خدمت در معدن به کار گرفته شده و عمر مفید اقتصادی آن‌ها بیش‌تر از یک سال است.
(۱۳۷۹)

باطله‌برداری در معدن

عمل برداشتن مواد باطله از روی کان سنگ به گونه‌ای که استخراج کان سنگ با حداقل اختلاط امکان‌پذیر شود. (۱۳۹۰)

بهره‌بردار معدن

فرد، شرکت یا مؤسسه‌ای که مجوز استخراج معدن به نام آن صادر می‌شود. (۱۳۷۹)

پرداختی بابت بارگیری و حمل مواد در معدن

پرداختی معدن به دیگران بابت بارگیری و جابه‌جایی مواد معدنی با کامیون در محوطه معدن است. (۱۳۷۹)

پرداختی بابت خدمات تولیدی در معدن

پرداختی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی و سرویس ماشین‌آلات و ساختمان و بارگیری و حمل مواد در محوطه معدن است. (۱۳۷۹)

پرداختی بابت خدمات غیرتولیدی در معدن

پرداختی بابت تعمیر لوازم و تجهیزات اداری، آزمایشگاه، تحقیقات، بارگیری و حمل مواد در خارج از محوطه معدن، اجاره ساختمان و ماشین‌آلات، حق بیمه پرداختی (بجز بیمه کارکنان)، کارمزد بانک بابت وام‌های دریافتی، ارتباطات و مخابرات، خدمات حسابرسی، حقوقی و آموزشی، هزینه‌های بهداشت و درمان، تبلیغات، آگهی و نمایشگاه، حق اشتراک و آبونمان، خرید کتب و نشریات، پذیرایی و آبدارخانه و سایر پرداختی‌ها است. (۱۳۷۹)

پرداختی بابت کارهای کنتراتی در معدن

پرداختی معدن به افراد یا کارگاه‌های دیگر بابت انجام بخشی از فعالیت‌های جاری معدن است.
(۱۳۷۹)

پروانه اکتشاف معدن

مجوزی که برای انجام عملیات اکتشافی مواد معدنی برای مدت معینی و در محدوده مشخصی، از طرف دستگاه اجرایی ذیصلاح صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

پروانه بهره‌برداری معدن

مجوزی که توسط دستگاه اجرایی ذیصلاح برای بهره‌برداری از معادن در محدوده‌ای مشخص صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

حداقل استخراج سالانه معدن

حداقل مقدار مواد معدنی قابل استخراج در سال که در مجوز استخراج معدن قید شده است. (۱۳۷۹)

حق پیمانکاری معدن

پرداختی بابت بهره‌برداری از معدنی که شخص یا اشخاص یا مؤسسات دارنده مجوز بهره‌برداری، بهره‌برداری آن را برای مدت معینی با عقد قرارداد پیمانکاری به دیگران واگذار کرده‌اند. (۱۳۷۹)

حقوق دولتی معدن

سهم دولت از استخراج، بهره‌برداری و برداشت هر واحد از ماده یا مواد معدنی است. (۱۳۹۰)

دریافتی بابت خدمات تولیدی معدن

دریافتی بابت کارهای کنتراتی، تعمیرات جزئی ساختمان، ماشین‌آلات و بارگیری و حمل در محوطه معدن است. (۱۳۷۹)

دریافتی بابت خدمات غیرتولیدی معدن

دریافتی‌های معدن بابت آزمایشگاه، تحقیقات، اجاره ساختمان و ماشین‌آلات، ارتباطات، خدمات حسابرسی و حقوقی و آموزشی، تبلیغات، آگهی، نمایشگاه، خدمات بهداشت و درمان، خسارت دریافتی و حمل و نقل خارج از محوطه معدن است. (۱۳۷۹)

دریافتی بابت کارهای کنتراتی در معدن

دریافتی معدن از افراد یا معادن دیگر بابت انجام بخشی از فعالیت‌های جاری معدن کنترات‌دهنده است. (۱۳۷۹)

ذخیره احتمالی معدن

ذخیره‌ای که بر مبنای شواهد و مطالعات زمین‌شناسی ابعاد و عیار آن به صورت تخمینی به‌دست آمده است. (۱۳۷۹)

ذخیره قطعی معدن

بخشی از منبع معدنی که ابعاد و عیار و سایر مشخصات آن با عملیات اکتشافی تعیین شده و از لحاظ اقتصادی قابل بهره‌برداری است. (۱۳۹۰)

ذخیره معدنی

رجوع شود به: کانسار. (۱۳۹۰)

ساختمان تولیدی کارگاه معدنی

آن قسمت از سطح زیربنای کارگاه که به فعالیت بهره‌برداری اختصاص دارد. (۱۳۷۹)

ساختمان غیرتولیدی کارگاه معدنی

آن قسمت از سطح زیر بنای کارگاه که در آن فعالیت‌های پشتیبانی شامل حمل و نقل، خرید و فروش، بازاریابی، خدمات اداری، تجاری و مالی، ارتباطات، حسابداری، تعمیر و نگهداری و نظافت انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

سینه‌کار

فرد یا مؤسسه‌ای که دارای مجوز بهره‌برداری از قسمتی از یک معدن (سنگ‌های تزئینی، لاشه ساختمانی، شن و ماسه و ...) می‌باشند. (۱۳۷۹)

ضایعات معدن

رجوع شود به: مواد باطله معدن. (۱۳۹۰)

ضایعات قابل فروش معدن

آن بخش از مواد معدنی استخراج شده از معدن که از عیار یا درجه خلوص یا مرغوبیت پایین‌تری برخوردار است ولی قابل فروش می‌باشد. (۱۳۷۹)

فراوری ماده معدنی

عملیاتی که بر روی مواد خام معدنی یا مواد کانه‌آرایی شده، انجام و موجب تولید مواد اولیه صنعتی و ساختمانی می‌شود. (۱۳۹۰)

قرارداد اکتشاف معدن

قراردادی که برای انجام عملیات مطالعاتی و اجرایی، بین دارنده موافقتنامه اصولی اکتشاف و دستگاه اجرایی ذی‌صلاح منعقد می‌شود. (۱۳۷۹)

قیمت تولیدکننده در معدن

مجموع قیمت کالای تولیدشده معدن، مالیات غیر مستقیم و عوارض محصول بدون در نظر گرفتن میزان یارانه است. (۱۳۷۹)

کانسار

منبع معدنی که بهره‌برداری از آن سودآور و مقرون‌به‌صرفه است. (۱۳۹۰)

کان‌سنگ

رجوع شود به: کانه. (۱۳۹۰)

کانه

ماده معدنی موجود در کانسار که دارای ارزش اقتصادی است. (۱۳۹۰)

کانه آرایبی

تمامی عملیات فیزیکی، شیمیایی یا فیزیکی- شیمیایی که به منظور جدا کردن قسمتی از مواد باطله از کانه و افزایش عیار یا درجه خلوص ماده معدنی یا برای تفکیک کانه‌ها از یکدیگر انجام می‌شود. (۱۳۹۰)

کانه اصلی

ماده معدنی که هدف اصلی بهره‌برداری است. (۱۳۷۹)

کانه فرعی

ماده معدنی که هدف اصلی بهره‌برداری نبوده ولی دارای ارزش اقتصادی است. (۱۳۷۹)

کانی

رجوع شود به: ماده معدنی. (۱۳۹۰)

کنسانتره معدنی

محصول عملیات کانه‌آرایبی و فراوری که حاوی کانی یا کانی‌های با ارزش و عیار بالاتر نسبت به سنگ خام استخراج شده است. (۱۳۹۰)

گواهی کشف معدن

تأییدیه‌ای که توسط دستگاه اجرایی ذی‌صلاح پس از اتمام عملیات اکتشاف و کشف کانه به نام دارنده پروانه اکتشاف صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

ماده خام استخراج شده

ماده معدنی که از کنسار استخراج شده، ولی کانه‌آرایبی نشده باشد. این ماده می‌تواند قابلیت فروش یا کانه‌آرایبی را داشته باشد. (۱۳۷۹)

ماده معدنی

هر ماده یا ترکیب طبیعی به صورت جامد، گاز، مایع و یا محلول در آب که در اثر تحولات زمین‌شناسی به وجود آمده باشد. (۱۳۹۰)

مجوز استخراج معدن

مدرکی که معدن بر مبنای آن فعالیت می‌کند و به صورت‌های پروانه بهره‌برداری، اجازه برداشت یا قرارداد استخراج و فروش وجود دارد. (۱۳۷۹)

معدن

محدوده‌ای که شامل ذخیره معدنی است. (۱۳۹۰)

معدن تعطیل

معدنی که طی دوره آماری، در آن هیچ یک از عملیات بهره‌برداری، تجهیز و آماده‌سازی و توسعه و اکتشاف تکمیلی، انجام نشده باشد. (۱۳۷۹)

معدن در حال بهره‌برداری

معدنی که در آن مجموعه‌ای از عملیات، به منظور استخراج، کانه‌آرایی و به دست آوردن مواد معدنی قابل فروش انجام می‌شود. (۱۳۹۰)

معدن در حال توسعه و اکتشاف تکمیلی

معدنی که در آن با سرمایه‌گذاری جدید به نصب و تعویض ماشین‌آلات و نیز شناسایی ذخایر جدید برای توسعه فعالیت‌های معدنی پرداخته می‌شود. (۱۳۷۹)

معدن فعال

معدنی که در آن طی دوره آماری به صورت پیوسته یا ناپیوسته، عملیات اکتشاف تکمیلی، تجهیز، توسعه، استخراج، کانه‌آرایی یا فراوری انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

مواد باطله معدن

مواد که در نتیجه استخراج یا کانه‌آرایی از کانه جدا می‌شود. (۱۳۹۰)

مواد معدنی کانه‌آرایی شده

مواد معدنی که تمامی عملیات کانه‌آرایی را گذرانده باشند. (۱۳۷۹)

مواد معدنی نیمه‌کانه‌آرایی شده

مواد معدنی که بخشی از عملیات کانه‌آرایی را گذرانده و نیاز به انجام عملیات دیگر کانه‌آرایی دارند. (۱۳۷۹)

واگذاری معدن از طریق مزایده

واگذاری معدنی که مرحله اکتشاف نداشته و انتخاب بهره‌بردار برای آن با رعایت تشریفات خاص، از طریق مزایده انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

هزینه عملیات اکتشاف

تمامی هزینه‌های مربوط به عملیات اکتشاف که در گزارش پایان عملیات اکتشاف قید شده و منجر به صدور گواهی کشف می‌شود و شامل شناسایی و پی‌جویی، اکتشاف مقدماتی و تفصیلی، هزینه تهیه طرح اکتشافی، انجام عملیات حفاری اکتشافی و میله‌گذاری، تهیه نقشه‌های توپوگرافی، زمین‌شناسی، ژئوشیمی، ژئوفیزیک و انجام تمام آزمایش‌های شیمیایی و فیزیکی همچنین احداث جاده‌های دسترسی و هزینه مجوزهای مربوط و تهیه گزارش نهایی اکتشاف است. (۱۳۸۷)

بخش ۴ - صنعت

ابزار و وسایل کار بادوام

تمامی ابزار و وسایلی که با استفاده از نیروی انسانی برای تولید کالا یا عرضه خدمت به کار گرفته می‌شود و عمر تولیدی آن‌ها بیش‌تر از یک‌سال است. (۱۳۷۹)

ابزار و وسایل کار کم‌دوام

ابزار و وسایلی که عمر آن‌ها معمولاً کمتر از یک‌سال است. (۱۳۷۹)

ارزش افزوده خالص در کارگاه صنعتی

مقدار ارزش افزوده کارگاه صنعتی بدون در نظر گرفتن استهلاک آن است. (۱۳۷۹)

ارزش افزوده سرانه کارگاه صنعتی

مقدار ارزش افزوده کل نسبت به تعداد کارگاه‌های صنعتی است. (۱۳۷۹)

ارزش برون‌داد

رجوع شود به: ارزش ستانده در کارگاه صنعتی. (۱۳۷۹)

ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای در کارگاه

مجموع ارزش اموال سرمایه‌ای خریداری و تحصیل‌شده، ساخته‌شده توسط کارگاه، تعمیرات اساسی انجام‌شده در مورد اموال سرمایه‌ای، بدون در نظر گرفتن ارزش فروش اموال سرمایه‌ای در یک‌سال است. (۱۳۷۹)

ارزش تولیدات صنعتی

مجموع ارزش کالاهای تولیدشده، ارزش ضایعات قابل فروش و تغییرات ارزش موجودی کالاهای در جریان ساخت است. (۱۳۷۹)

ارزش داده در کارگاه صنعتی

مجموع ارزش مواد خام و اولیه، کالاهای واسطه‌ای مصرفی، آب خریداری‌شده، انرژی مصرف‌شده، پرداختی بابت ارائه خدمات صنعتی و ارزش خرید کالاهایی که بدون تغییر شکل به فروش رفته است. (۱۳۷۹)

ارزش درون داد

رجوع شود به: ارزش داده در کارگاه صنعتی. (۱۳۷۹)

ارزش زمین کارگاه

ارزش زمین بدون در نظر گرفتن ارزش بنا و اصلاحات انجام شده در آن است. ارزش زمین‌های موات متعلق به کارگاه نیز در ارزش زمین منظور می‌شود. (۱۳۷۹)

ارزش ساختمان کارگاه

شامل ارزش بنای اصلی و تمامی وسایل و تجهیزات کار گذاشته شده در آن نظیر آسانسور، سیستم‌های حرارتی و روشنایی و تجهیزات مربوط به اطفای حریق و ... است. همچنین اصلاحات و تسطیح زمین و آماده کردن آن برای استفاده کارگاه شامل ساختن دیوار، تأسیسات (خطوط لوله، خطوط تلفن و سیستم‌های ارتباطی و انشعاب گاز و برق و آب، ساخت مجاری فاضلاب و ...)، استخر، باغچه، راه‌آهن، پل، جاده و ... را نیز شامل می‌شود. (۱۳۷۹)

ارزش ستانده در کارگاه صنعتی

مجموع ارزش کالاهای تولید شده، دریافتی بابت ارائه خدمات صنعتی، ارزش فروش کالاهایی که بدون تغییر شکل به فروش رسیده‌اند، تفاوت ارزش موجودی انبار کالاهای در جریان ساخت در ابتدا و انتهای سال، ارزش اموال سرمایه‌ای ساخته‌شده توسط کارگاه و ارزش آب و برق فروخته‌شده یا رایگان تحویل داده شده است. (۱۳۷۹)

ارزش محصول کارگاه

مجموع ارزش کالاهای تولید شده و خدمات انجام یافته توسط کارگاه در یک سال است. (۱۳۷۹)

ارزش مواد خام و اولیه مصرف شده

ارزش موادی که به منظور تولید در کارگاه مصرف می شود. این ارزش شامل هزینه های اولیه گمرک و حمل و نقل تا درب کارگاه است. (۱۳۷۹)

ارزش موجودی انبار

ارزش مواد اولیه، ملزومات (سوخت ها، روغن ها، قطعات یدکی و ...)، کالاهای در جریان ساخت و کالاهای ساخته شده در مالکیت کارگاه که در ابتدا و پایان دوره آماری در انبار نگهداری می شود. (۱۳۷۹)

استاندارد

مدرکی مبتنی بر نتایج استوار علوم، در برگیرنده قواعد، راهنمایی ها یا ویژگی ها برای فعالیت ها یا نتایج آن ها به منظور استفاده عمومی و مکرر که با نظارت مراجع رسمی تهیه و به وسیله سازمان شناخته شده ای تصویب شده است. (۱۳۸۷)

استاندارد اجباری

استانداردی در مورد کالاها یا خدماتی که رابطه مستقیم با ایمنی و بهداشت، محیط زیست یا تجارت خاصی بوده و با تصویب شورای عالی استاندارد باید طبق استاندارد ملی تولید و ارائه شوند. (۱۳۸۷)

استاندارد تشویقی

استانداردی که تولیدکننده کالا یا ارائه دهنده خدمت، داوطلبانه متقاضی تولید یا ارائه خدمت با علامت استاندارد می باشد. (۱۳۸۷)

اموال سرمایه ای ساخته شده توسط کارگاه

اموال سرمایه ای که کارکنان کارگاه با مصرف مواد اولیه خریداری شده به منظور استفاده خود کارگاه ساخته اند. (۱۳۷۹)

اموال سرمایه‌ای کارگاه

زمین، ساختمان، وسایل نقلیه، ماشین‌آلات تولید و تجهیزات نیرو، ابزار و وسایل کار بادوام، لوازم و تجهیزات اداری و دانش فنی متعلق به کارگاه که برای انجام فعالیت‌های تولیدی یا ایجاد خدمت در کارگاه به کار گرفته می‌شود و عمر مفید اقتصادی آن‌ها بیش‌تر از یک‌سال است. (۱۳۷۹)

بازدید فنی (استاندارد ملی)

بازدید از خط تولید یا اماکن علمی و فنی توسط کارشناس واجد شرایط سازمان ملی استاندارد ایران که جهت رفع مشکلات و تطابق با ویژگی‌ها و الزامات اولیه فنی و استاندارد ملی و تهیه گزارش مربوط به آن صورت می‌گیرد. (۱۳۸۷)

پرداختی بابت خدمات صنعتی

پرداختی کارگاه بابت تبدیل و تغییر شکل مواد و کالاهای در جریان ساخت و یا تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات، ساختمان، وسایل نقلیه و لوازم اداری متعلق به خود در مراحل مختلف تولید، در یک‌سال به کارگاه‌ها و افراد دیگر است. (۱۳۷۹)

پرداختی بابت خدمات غیر صنعتی

پرداختی کارگاه بابت اجاره ساختمان و ماشین‌آلات، ارتباطات و مخابرات، حمل و نقل، حق بیمه پرداختی (بجز بیمه کارکنان)، خدمات حسابرسی و حقوقی، خدمات آموزشی، کارمزد‌های پرداختی به بانک‌ها، تحقیقات، تبلیغات، آگهی، نمایشگاه، هزینه بهداشت و درمان، خدمات آزمایشگاهی، حق‌العمل فروش، مالیات غیرمستقیم، عوارض و سایر پرداختی‌های کارگاه بابت خدمات غیرصنعتی است. (۱۳۷۹)

پرداختی بابت کارهای کنتراتی در کارگاه

پرداختی کارگاه به افراد یا کارگاه‌های دیگر به‌منظور تولید و یا تکمیل کالاهای مورد نیاز خود به شکلی که کارگاه کنترات دهنده، هزینه‌های عمده مربوط به تهیه مواد خام و اولیه را بر عهده گرفته و مالک محصول تولید شده نیز باشد. (۱۳۷۹)

پروانه بهره‌برداری صنعتی

مجوزی که پس از نصب ماشین‌آلات، تجهیزات خط تولید و تجهیزات جانبی و تأمین نیروی انسانی و انجام تولید آزمایشی صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

پروانه پژوهش صنعتی یا معدنی

مجوزی که پس از اخذ جواز تأسیس مرکز پژوهش صنعتی و معدنی و انجام اقدامات مورد لزوم طبق ضوابط و دستورالعمل‌های مربوط توسط دستگاه اجرایی ذی‌صلاح در استان‌ها در یکی از زمینه‌های صنعتی و یا معدنی صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

پروانه تحقیق و توسعه

مجوزی که جهت دارندگان گواهی تحقیق و توسعه با حفظ شرایط لازم و طی دوره آموزشی تکمیلی ویژه مدیران تحقیق و توسعه واحدهای تولیدی صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

پروانه خدمات مهندسی

مجوزی که به دارندگان جواز تأسیس فنی و مهندسی در صورت احراز حداقل امتیاز و شرایط لازم از سوی دستگاه اجرایی ذی‌صلاح در استان‌ها ارائه می‌شود و دارای اعتبار محدود می‌باشد. (۱۳۸۷)

پروانه کاربرد علامت استاندارد

سندی که صلاحیت و توانایی شخص اعم از حقیقی و حقوقی برای استفاده از علامت استاندارد در معرفی کالا یا خدمات را تایید می‌کند. (۱۳۸۷)

تجدید نظر استاندارد ملی ایران

اعمال تغییرات لازم در استانداردهای ملی مصوب به‌منظور روزآمدشدن، بهبود و افزایش اثربخشی استاندارد موجود است. (۱۳۸۷)

تدوین استاندارد ملی ایران

فرایندی که به‌منظور تعیین و تدوین ویژگی‌ها و مشخصات کالا یا خدمات بر اساس استانداردهای بین‌المللی با همکاری و اجماع نظر تمامی کسانی که در آن محصول و یا خدمت سهیم یا ذی‌نفع هستند، انجام می‌شود. (۱۳۸۷)

تشکل صنعتی

مجموعه‌ای از افراد یا گروه‌هایی که بر اساس توافق و شرکت داوطلبانه در یک رشته صنعتی یا زمینه‌های مرتبط تشکیل می‌شود و با ایجاد ساختاری ویژه، اساسنامه و ارکان معین و وظایف مشخص به‌منظور نیل به اهدافی تعریف شده فعالیت می‌کنند. (۱۳۷۹)

تولید به حساب خود

نحوه‌ای از تولید است که کارگاه مواد اولیه مورد لزوم را به‌حساب خود خریداری و تولیدات را به‌حساب خود به فروش می‌رساند. (۱۳۷۹)

تولید به حساب دیگران

نحوه‌ای از تولید است که کارگاه مواد اولیه اصلی را به‌منظور انجام تمام یا قسمتی از مراحل تولید کالا از اشخاص یا کارگاه‌های دیگر دریافت می‌کند و کالاهای ساخته‌شده یا در جریان ساخت را که متعلق به همان اشخاص یا کارگاه‌ها است به آن‌ها مسترد می‌دارد و در ازای انجام این کار مبلغی به‌عنوان کارمزد دریافت می‌نماید. (۱۳۷۹)

تولید صنعتی

فرایندی که طی آن محصولات با استفاده از تجهیزات و ماشین‌آلات تولیدی به صورت انبوه تولید می‌شود و بر اساس راهنمای طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی (ISIC)^۱ در یکی از زیر گروه‌های بخش صنعت قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

جواز تأسیس صنعتی

مجوزی که متقاضی پس از انجام بررسی و مطالعات و تکمیل پرسشنامه مربوط به احداث واحد صنعتی آن را دریافت می‌کند. (۱۳۸۷)

جواز تأسیس فنی و مهندسی

مجوزی که به متقاضیان ارائه خدمات فنی و مهندسی به واحدهای صنعتی و معدنی در صورت احراز حداقل امتیاز و شرایط لازم از سوی دستگاه اجرایی ذی‌صلاح در استان‌ها ارائه می‌شود و دارای اعتبار یک‌ساله است. (۱۳۸۷)

^۱ - International Standard Industrial Classification of all Economic Activities.

جواز تأسیس مرکز پژوهش صنعتی یا معدنی

مجوزی که به متقاضیان ایجاد مراکز تحقیقات صنعتی و معدنی در صورت احراز حداقل امتیاز لازم، توسط دستگاه اجرایی ذیصلاح در استان‌ها در یکی از زمینه‌های صنعتی و یا معدنی صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

خانوار دارای فعالیت صنعتی

خانواری که به‌منظور کسب درآمد توسط یک یا چند نفر از اعضای خانوار اقدام به فعالیت صنعتی در محل سکونت خود نماید. (۱۳۷۹)

خوشه صنعتی

مجموعه‌ای از واحدهای کسب و کار متمرکز شده در یک منطقه جغرافیایی و یک گرایش صنعتی که با همکاری و تکمیل فعالیت‌های یکدیگر، به تولید و عرضه تعدادی کالا و خدمات می‌پردازند. (۱۳۸۷)

دریافتی بابت خدمات صنعتی

دریافتی‌های کارگاه بابت تبدیل و تغییر شکل مواد و کالاهای در جریان ساخت، تعمیر و نگهداری ماشین‌آلات و تجهیزات، وسایل نقلیه متعلق به افراد و کارگاه‌های دیگر و خدمات پس از فروش است. (۱۳۷۹)

دریافتی بابت خدمات غیرصنعتی

دریافتی‌های کارگاه بابت اجاره ساختمان و ماشین‌آلات، ارتباطات و مخابرات، حمل و نقل، خسارت دریافتی، خدمات حسابرسی و حقوقی، خدمات آموزشی، تبلیغات، آگهی، نمایشگاه، خدمات آزمایشگاهی، حق‌العمل فروش و ... است. (۱۳۷۹)

دریافتی بابت کارهای کنتراتی در کارگاه

دریافتی‌های کارگاه از افراد یا کارگاه‌های دیگر بابت تولید و یا تکمیل کالاهای آن‌ها است. در این حالت کارگاه کنترات‌دهنده، هزینه مواد اولیه اصلی را بر عهده گرفته و صاحب کالاهای تولید شده نیز هست. (۱۳۷۹)

زمین کارگاه

زمین‌هایی که در یک یا چند مکان در اختیار کارگاه می‌باشد. (۱۳۷۹)

ساختمان کارگاه

ساختمانی که در اختیار کارگاه بوده اعم از این که در یک مکان یا چند مکان باشد. (۱۳۷۹)

ساختمان تولیدی کارگاه

مکانی که اختصاص به فعالیت تولید دارد و از آن به‌عنوان سالن تولید استفاده می‌شود. (۱۳۷۹)

ساختمان غیرتولیدی کارگاه

مکانی که اختصاص به فعالیت‌های اداری و خدماتی کارگاه دارد. (۱۳۷۹)

سوخت مصرفی کارگاه

مقدار سوخت مصرفی اعم از جامد، مایع و یا گاز که هرکدام بر اساس واحدهای اندازه‌گیری مربوط در طی یک دوره معین و یا برحسب مقدار ماده تولیدشده مصرف می‌شود. (۱۳۸۷)

شهرک صنعتی

شهرکی دارای محدوده و مساحت معین، برای استقرار مجموعه‌ای از واحدهای صنعتی، پژوهشی، فناوری و خدمات پشتیبانی از قبیل طراحی مهندسی، آموزشی، اطلاع‌رسانی، مشاوره‌ای و بازرگانی که تمام یا پاره‌ای از امکانات زیربنایی و خدمات ضروری با توجه به نوع و وسعت شهرک و ترکیب فعالیت‌ها در آن ایجاد می‌شود. (۱۳۸۷)

شهرک صنعتی تخصصی

شهرک صنعتی که در زمینه تولید یا خدمات صنعتی خاص و یا فعالیت‌های هم‌خانواده یا مکمل و واحدهای پژوهشی، فناوری و خدمات پشتیبانی ایجاد می‌شود. (۱۳۸۷)

شهرک صنعتی در حال بهره‌برداری

شهرک صنعتی مصوبی که خدمات زیربنایی فراهم شده در آن در حدی است که تمام یا قسمتی از وسعت آن در مرحله تخصیص زمین به متقاضیان سرمایه‌گذاری صنعتی است. (۱۳۸۷)

شهرک صنعتی مصوب

شهرک صنعتی که به تصویب هیئت وزیران رسیده است. (۱۳۸۷)

شهرک فناوری

شهرکی که مجموعه‌ای از خدمات نرم‌افزاری (مشاوره، تحقیق و توسعه، بازاریابی و ...)، آزمایشگاه مرجع و مراکز رشد در آن ایجاد شده و به واحدهای تولیدی و صنعتی خدمات ارائه می‌نماید. (۱۳۸۷)

صنایع تبدیلی

صنایعی که مواد اولیه آن‌ها از فرآورده‌های اصلی و فرعی کشاورزی (زراعی، دامی و ...) تأمین شده و محصولات تولیدی آن‌ها به مصرف نهایی رسیده یا به‌عنوان کالاهای واسطه‌ای در سایر صنایع مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

صنایع خانگی

فعالیت‌هایی که برای تولید یک یا چند کالا در محل مسکونی و در طول سال به‌طور غیرمستمر و غیر منظم توسط اعضای خانوار انجام می‌شود و تمام یا قسمتی از محصولات به‌منظور کسب درآمد به‌فروش می‌رسد؛ به شرط آن‌که این فعالیت حرفه اصلی اعضای خانوار نباشد. (۱۳۷۹)

صنایع دستی

صنایعی که عمدتاً با استفاده از مواد اولیه بومی و به‌کارگیری ابزار و وسایل ساده دستی در قسمتی از مراحل اساسی تولید منجر به ساخت محصولی می‌شود که در هر واحد آن ذوق هنری و خلاقیت فکری صنعتگر به‌نحوی تجلی می‌یابد. (۱۳۷۹)

صنایع سرمایه‌ای

صنایعی که محصولات آن‌ها عمدتاً به‌عنوان وسیله کار و تولید مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

صنایع کوچک

واحدهای صنعتی که تعداد شاغلان آن کمتر از ۵۰ نفر نیروی انسانی باشد. (۱۳۸۷)

صنایع مصرفی

صنایعی که محصولات آن‌ها عمدتاً مصرف نهایی دارد و در فعالیتهای دیگر به‌عنوان درون‌داد مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. (۱۳۷۹)

صنایع واسطه‌ای

صنایعی که محصولات آن‌ها به‌منظور مصرف نهایی تولید نشده و به‌عنوان درون‌داد برای تولیدات دیگر مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

صنعت

مجموعه فعالیتهایی که منجر به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد مختلف و تبدیل آن‌ها به محصولات جدید می‌شود. این تغییرات می‌تواند به‌وسیله دست یا ماشین، در کارگاه و یا منزل انجام شود. (۱۳۷۹)

ضایعات قابل فروش در کارگاه

مواد یا محصولاتی مانند براده آهن، خاک اره، دم قیچی که در فرایند تولید به همراه محصول اصلی به‌وجود آمده و قابل فروش هستند. (۱۳۷۹)

طرح توسعه در دست اجرا

طرحی که مجوز آن برای تکمیل و یا توسعه خط تولید واحد در حال کار صادر شده و مراحل ساخت آن در دست اقدام است. (۱۳۸۷)

ظرفیت اسمی کارگاه

مقدار محصول سالانه که ماشین‌آلات، تجهیزات و نیروی انسانی کارگاه در نوبت کاری مشخص برای تولید آن طراحی شده است. (۱۳۸۷)

ظرفیت بالقوه کارگاه

مقدار محصول اصلی که کارگاه در صورت به‌کارگیری تمامی امکانات در یک دوره مشخص قادر است تولید کند. (۱۳۷۹)

ظرفیت عملی کارگاه

محصول اصلی سالانه در یک نوبت کار که کارگاه با در نظر گرفتن شرایط موجود می‌تواند تولید کند. (۱۳۷۹)

فعالیت اصلی کارگاه

فعالیتی که بیش‌ترین ارزش تولید را برای کارگاه ایجاد می‌کند. (۱۳۷۹)

فعالیت صنعتی

فعالیتی که منجر به تولید یک یا چند محصول شود و بر اساس راهنمای طبقه‌بندی استاندارد بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) در یکی از زیر گروه‌های بخش صنعت قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

کارت شناسایی فعالیت صنعتی

مجوزی که برای تداوم فعالیت کارگاه‌هایی که قبل از تاریخ ۱۳۶۴/۶/۳۰ فعال بوده‌اند، صادر شده است. (۱۳۸۷)

کارکنان کارگاه

تمامی افرادی که به صورت تمام‌وقت یا پاره‌وقت برای کارگاه کار می‌کنند و شامل کارکنان با مزد و حقوق و بدون مزد و حقوق می‌باشند، مانند: مالکان، شرکای فعال، مزد و حقوق‌بگیران و کارکنان فامیلی بدون مزد. کارآموزانی که در کارگاه آموزش می‌بینند جزء کارکنان محسوب نمی‌شوند. (۱۳۷۹)

کارگاه با مالکیت تعاونی

کارگاهی که حداقل ۵۱ درصد سرمایه آن متعلق به اعضای تعاونی است. (۱۳۷۹)

کارگاه با مالکیت خصوصی

کارگاهی که تمام یا بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به بخش خصوصی اعم از افراد یا تعاونی‌ها می‌باشد. (۱۳۸۴)

کارگاه با مالکیت عمومی

کارگاهی که تمام یا بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، بانک‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی، شهرداری‌ها و سایر مؤسسات بخش عمومی می‌باشد. (۱۳۸۴)

کارگاه با مدیریت خصوصی

کارگاهی که توسط افراد یا مؤسسات خصوصی اداره می‌شود. (۱۳۷۹)

کارگاه با مدیریت عمومی

کارگاهی که تحت مدیریت وزارتخانه‌ها، سازمان‌های دولتی، بانک‌ها، شهرداری‌ها، نهادهای انقلاب اسلامی و سایر مؤسسات بخش عمومی اداره می‌شود؛ صرف‌نظر از این که سرمایه کارگاه متعلق به بخش عمومی یا خصوصی باشد. (۱۳۷۹)

کارگاه تابع

کارگاهی که فاقد حساب مالی مستقل است و حساب آن با یک یا چند کارگاه دیگر به صورت غیرقابل تفکیک در کارگاه متبوع قابل ارائه است. (۱۳۷۹)

کارگاه تعطیل دائم

کارگاهی که در زمان آمارگیری برای مدت نامعلومی تعطیل باشد. (۱۳۷۹)

کارگاه تعطیل فصلی

کارگاهی که در زمان آمارگیری به علت فصلی بودن کار آن، تعطیل باشد. (۱۳۷۹)

کارگاه تعطیل موقت

کارگاهی که دارای فعالیت بوده و به‌عللی در زمان آمارگیری برای مدت معلومی تعطیل شده است. (۱۳۷۹)

کارگاه دایر

کارگاهی که در زمان آمارگیری دایر و به فعالیت مشغول باشد. (۱۳۷۹)

کارگاه صنعتی

کارگاهی که با دارا بودن مجموعه‌ای از سرمایه، نیروی کار، ساختمان‌ها و تأسیسات به‌منظور تولید محصول صنعتی ایجاد شده است. (۱۳۹۰)

کارگاه مشهود

کارگاهی که وجود فعالیت در آن به‌وسیله تابلو، علائم یا مکان کارگاه به‌سهولت قابل تشخیص و رؤیت باشد. (۱۳۷۹)

کارگاه غیر مشهود

کارگاهی که برای پی‌بردن به‌وجود آن نیاز به پرسش و جستجو است و دارای تابلو و علائم قابل رؤیت نیست. (۱۳۷۹)

کارگاه متبوع

کارگاهی که فاقد حساب مالی مستقل است و با حساب‌های مالی یک یا چند کارگاه تابع به صورت غیر قابل تفکیک در کارگاه قابل ارائه است. (۱۳۷۹)

کارگاه مستقل

کارگاهی که دارای حساب مالی مستقل و قابل ارائه باشد. (۱۳۷۹)

کالای در جریان ساخت یا نیم‌ساخته

کالایی که هنوز تمامی مراحل تولید آن به اتمام نرسیده و آماده فروش یا خروج از کارگاه نمی‌باشد. (۱۳۷۹)

کالیبراسیون

کنترلی که توسط تجهیزات خاص از دستگاه‌ها و وسایل اندازه‌گیری به عمل می‌آید تا درصد خطای آن‌ها از حد استاندارد مربوط خارج نشده باشد. (۱۳۸۷)

گواهی تحقیق و توسعه

مجوز موقتی که بر اساس درخواست واحدهای تولیدی صنعتی و معدنی که فعالیت‌های پژوهشی داشته و بخش تحقیق و توسعه مستقل در واحد خود ایجاد نموده‌اند، در صورت احراز شرایط لازم، از سوی دستگاه اجرایی ذی‌صلاح در استان‌ها صادر می‌شود و مدت اعتبار آن دو سال است. (۱۳۸۷)

گواهی فعالیت صنعتی

مجوزی برای واحدهای مستقر در محدوده ۱۲۰ کیلومتری تهران و ۵۰ کیلومتری اصفهان که بعد از تاریخ ۱۳۶۴/۶/۳۱ احداث شده، فعال بوده و تداوم تولید انبوه یک یا چند محصول را اثبات نموده‌اند. (۱۳۸۷)

گواهی نامه صادراتی

سندی که پس از انجام بازرسی و آزمون‌های لازم و انطباق ویژگی‌های محموله اظهار شده با مقررات استاندارد اجباری، صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

ماشین‌آلات و تجهیزات تولید نیرو

تمامی ماشین‌آلات و تجهیزاتی که برای تبدیل انرژی جهت انجام عملیات تولیدی یا ارائه خدمات در کارگاه، مورد استفاده قرار می‌گیرد و عمر مفید آن بیش از یک‌سال است. (۱۳۷۹)

مجتمع فناوری اطلاعات و خدمات نرم‌افزاری

مجتمعی در داخل شهرهای مسکونی که با هدف توسعه فناوری اطلاعات (IT) ایجاد می‌شود. (۱۳۸۷)

مجوز وارداتی

گواهینامه‌ای که برای اجازه ورود کالاهای مشمول مقررات استاندارد اجباری پس از بازرسی و ارزیابی انطباق ویژگی‌های کالا با استاندارد(ها) یا ضوابط فنی توسط مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

محصول صنعتی

محصولی که نتیجه فعالیت یا تولید صنعتی است. (۱۳۹۰)

محصول فرعی کارگاه

محصول یا محصولاتی که هدف اصلی تولید در کارگاه نباشد. (۱۳۷۹)

مرکز خدمات فناوری و کسب و کار

مکانی در داخل شهرک‌های صنعتی و شهرک‌های فناوری که برای ارائه خدمات نرم‌افزاری و مشاوره‌ای به واحدهای تولیدی و صنعتی با اولویت واحدهای مستقر در شهرک‌های صنعتی ایجاد می‌شود. (۱۳۸۷)

ماده اولیه صنعتی

موادی که به‌منظور تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی به کارگاه صنعتی وارد و به مصرف می‌رسد. این مواد ممکن است خام یا نیم‌ساخته باشد که برای مراحل بعدی عملیات تولید کالا به کار گرفته می‌شود. (۱۳۹۰)

موجودی انبار

مواد اولیه، ملزومات، کالای در جریان ساخت و یا تولیدشده طی یک دوره که مورد استفاده قرار نگرفته و یا به واحد دیگری تحویل داده نشده است. (۱۳۸۷)

ناحیه صنعتی

ناحیه‌ای با امکانات مشابه شهرک صنعتی که مساحت آن کمتر از ۱۰۰ هکتار باشد. (۱۳۸۷)

ناحیه صنعتی روستایی

ناحیه صنعتی دارای محدوده و مساحت کمتر از ۵۰ هکتار که در چارچوب طرح‌های ناحیه‌ای موجود مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری کشور ایجاد می‌شود و شامل مجموعه‌ای از واحدهای صنعتی با اولویت صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و خدمات پشتیبانی است. (۱۳۸۷)

ناحیه صنعتی مصوب

ناحیه صنعتی که به تصویب هیئت وزیران و هیئت مدیره سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی رسیده باشد. (۱۳۸۷)

میزان وابستگی تولید به مواد خارجی

نسبت ارزش مواد اولیه خارجی مصرف شده به کل ارزش مواد اولیه مصرف شده برحسب درصد است. (۱۳۷۹)

واحد به بهره‌برداری رسیده در شهرک و ناحیه صنعتی

واحد مستقر در شهرک و نواحی صنعتی است که به تولید رسیده و بهره‌برداری از آن آغاز شده است. (۱۳۸۷)

وضعیت مالکیت کارگاه

حق قانونی مستند به اسناد و مدارک مالکیت بر عرصه و اعیان، ماشین‌آلات و تجهیزات که به دو نوع عمومی و خصوصی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۴)

بخش ۵- آب، فاضلاب و محیط زیست

آب بهداشتی

آب مصرفی که به یکی از روش‌های ذیل به دست می‌آید:

- ۱- به صورت تصفیه شده و کلرینه از طریق لوله‌کشی یا به‌طور مستقیم برداشت شود.
- ۲- از منابع بهسازی‌شده از طریق لوله‌کشی یا به‌طور مستقیم برداشت شود.
- ۳- از منابع غیر بهسازی‌شده پس از جوشاندن و کلرینه‌کردن استفاده شود. (۱۳۸۸)

آب خروجی از سد

مجموع حجم آبی که به‌واسطه عوامل مختلف از جمله سرریز، دریچه‌های تخلیه رسوب، دریچه‌های آبیگری، نیروگاه و تبخیر در یک بازه زمانی از سد خارج می‌شود. (۱۳۸۸)

آب زیرزمینی

آبی که در زیر سطح زمین موجود است. (۱۳۸۸)

آب سطحی

آبی که در سطح زمین جریان یافته و یا روی آن جمع می‌شود. (۱۳۸۸)

آب و هوا

مجموعه شرایط جوی حاکم بر یک منطقه که در یک دوره بلندمدت مشخص می‌شود. (۱۳۸۸)

آب ورودی به سد

حجم آبی که در یک دوره زمانی مشخص وارد مخزن سد^۱ می‌شود. (۱۳۸۸)

آثار طبیعی ملی

پدیده‌های نمونه و نادر گیاهی، جانوری، اشکال یا مناظر کم‌نظیر طبیعت و کیفیت‌های ویژه طبیعی زمین یا درختان کهنسال یادگار تاریخی که با در نظر گرفتن محدوده متناسبی تحت حفاظت قرار می‌گیرند. (۱۳۸۸)

آرایه

مجموعه جانداران در هر سطح رده‌بندی شامل رده^۲، راسته^۳، تیره^۴، جنس^۵، گونه و ... است. (۱۳۸۸)

- ۱- مخزن سد: دریاچه تشکیل شده در پشت دیوار سد است.
- ۲- رده یا کلاس (Class): یکی از آرایه‌های رده‌بندی علمی جانداران است و یکی از معیارهای اولیه کلاس‌بندی جانداران نحوه زاد و ولد آن‌ها است.
- ۳- راسته (Order): یک طبقه آرایه‌شناختی است که بالاتر از خانواده (Family) در جانوران (غیر از پرندگان) یا تیره در گیاهان و پرندگان و پایین‌تر از رده جای دارد. یک طبقه بالاتر مجاور آن بالاراسته و یک طبقه پایین‌تر زیرراسته نام دارد.
- ۴- تیره یا خانواده: نام یکی از گروه‌ها در دسته‌بندی جانداران است که پس از یک راسته و بالاتر از یک جنس (Genus) یا سرده قرار می‌گیرد.
- ۵- جنس یا سرده: سرده واژه‌ای فارسی به معنی رده است و در تقسیم‌بندی‌های جانورشناسی معادل جنس به کار می‌رود.

آلاینده آب

مواد و عوامل شیمیایی، فیزیکی، زیستی یا رادیواکتیو که در اثر فعالیت‌های مستقیم یا غیر مستقیم انسان یا به‌طور طبیعی به محیط آبی تحمیل شده و باعث کاهش کیفیت آب برای ادامه حیات موجودات زنده می‌شود. (۱۳۸۸)

آلاینده محیط زیست

ماده، موجود یا حالتی از انرژی که بوم‌سازگان را تهدید کند یا به آن آسیب رساند به‌شيوه‌ای که مانع استفاده سودمند از آن در زمان حال یا آینده شود. (۱۳۸۸)

آلاینده هوا

هر نوع آلاینده محیط زیست یا مجموعه ترکیبی از آن‌ها که در هوای آزاد، پخش و باعث آلودگی هوا و یا موجب تشدید آلودگی آن شود و یا بوهای نامطبوع ایجاد کند. (۱۳۸۸)

آلودگی آب

تغییر خواص فیزیکی، شیمیایی آب در حدی که آن را برای مصرفی که مقرر شده است مضر یا غیر مفید می‌سازد. (۱۳۸۸)

آلودگی دریا

وارد کردن مواد یا انرژی در محیط زیست دریایی به‌وسیله انسان به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم که دارای آثار زیان‌بخش بر منابع زنده و سلامت انسان است و مانع فعالیت‌های دریایی از جمله ماهیگیری است و کیفیت آب دریا و تسهیلات دریایی را کاهش می‌دهد یا احتمال ایجاد این‌گونه خطرات را در بر دارد. (۱۳۸۸)

آلودگی محیط زیست

پخش یا آمیختن آلاینده محیط زیست به محیط‌های مختلف مانند آب، هوا و خاک به میزانی که کیفیت فیزیکی، شیمیایی یا زیستی آن را تغییر دهد به‌گونه‌ای که برای انسان یا سایر موجودات زنده یا آثار و ابنیه، زیان‌آور باشد. (۱۳۸۸)

آلودگی ناشی از فلزات سنگین

آلودگی ناشی از فلزات بالقوه سمی مانند آرسنیک^۱، کادمیوم^۲، کروم^۳، مس^۴، سرب^۵، جیوه^۶، نیکل^۷ و روی^۸ که حتی در غلظت‌های کم می‌توانند به حیات گیاهان و جانوران آسیب رسانده و در زنجیره غذایی انباشته شوند. (۱۳۸۸)

آلودگی هوا

وجود و پخش یک یا چند آلاینده در هوای آزاد به مقدار و مدتی که پس از تغییر کیفیت هوا آن را برای انسان و یا سایر موجودات زنده و یا گیاهان و یا آثار و ابنیه زیان‌آور سازد. (۱۳۸۸)

آلوده‌گر

هر شخص حقیقی که اداره یا تصدی منابع مولد آلودگی را برای خود یا به نمایندگی از طرف اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگر بر عهده داشته و یا به روش‌های مختلف، عامل ایجاد آلودگی باشد. (۱۳۸۸)

اثر گلخانه‌ای

پدیده‌ای که در اثر آن، گازهای گلخانه‌ای موجود در جو زمین، بخشی از انرژی خورشیدی رسیده به زمین را در داخل اتمسفر نگه می‌دارند و دمای زمین در اثر این انرژی در حد مناسبی ثابت باقی می‌ماند. (۱۳۸۸)

ارزش‌گذاری اقتصادی منابع محیط زیست

فرایندی که طی آن دارایی‌های محیط زیستی، شناسایی و ارزش پولی آن‌ها در طی بازه‌های زمانی تعیین می‌شود. (۱۳۸۸)

۱-Arsenic (As)

۲-Cadmium(Cd)

۳-Chrome(Cr)

۴-Copper(Cu)

۵-Lead(Pb)

۶-Mercury(Hg)

۷-Nickel(Ni)

۸-Zinc(Zn)

ارزیابی آثار محیط زیستی

فرایند انجام مطالعات رسمی که با هدف پیش‌بینی و شناسایی مجموعه آثار و پیامدهای محتمل یک طرح یا پروژه عمرانی و خدماتی در مرحله امکان‌سنجی یا مکان‌یابی به اجرا در می‌آید و طی آن گزینه‌ها و تمهیدات عملی لازم و کافی مطابق با ضوابط و استانداردهای مربوط برای رفع یا کاهش آثار سوء محیط زیستی پیش‌بینی شده و در قالب گزارش ارائه می‌شود. (۱۳۸۸)

استحصال آب

مجموعه عملیات بهره‌برداری از منابع آب زیرزمینی و سطحی که برای مصارف مختلف مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

استحصال سالانه آب

مجموع مقدار آبی که در طول مدت یک‌سال برای مصارف مختلف از منابع تأمین آب استحصال شده است. (۱۳۷۹)

استحصال سرانه آب

میانگین روزانه مقدار آب برداشت‌شده از منابع تأمین آب برای مصارف مختلف هر نفر جمعیت که طی مدت یک‌سال استحصال شده است. (۱۳۷۹)

اقلیم

رجوع شود به: آب و هوا. (۱۳۸۸)

اکوسیستم^۱

رجوع شود به: بوم‌سازگان. (۱۳۸۸)

انشعاب آب

آن بخش از لوله فرعی آب که مقطع آن متناسب با کنتور و ظرفیت انشعاب آب مشترک در نظر گرفته می‌شود و در نهایت خط آبرسانی اختصاصی و یا شبکه عمومی توزیع آب را از محل نصب شیر انشعاب به نقطه تحویل (محل نصب کنتور) متصل می‌نماید. (۱۳۸۸)

انشعاب آب فضای سبز

انشعابی که به‌منظور تأمین آب فضاهای سبز عمومی داخل شهرها اعم از پارک‌ها، میدان‌ها، فلکه‌ها، بلوارها و یا حاشیه کناری خیابان‌ها توسط متصدیان مربوط درخواست و طبق مقررات شرکت دایر می‌شود. (۱۳۸۸)

انشعاب آب مراکز تولیدی

انشعابی که برای به‌کار انداختن و بهره‌برداری از صنایع، کارخانه‌ها، استخراج معادن، صنایع کشاورزی برای تولید فراورده‌های کشاورزی و دامی در کارگاه‌هایی مانند مرغداری‌ها، دامداری‌ها، پرورش کرم ابریشم و ... و صنایع کوچک و صنوف استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

انشعاب آب و فاضلاب مصارف اشتراکی

انشعابی که برای مصارف اشتراکی در بلوک‌ها و مجموعه‌های ساختمانی مسکونی، شهرک‌های مسکونی و صنعتی مانند انشعاب آب و فاضلاب محوطه‌های عمومی، رختشوی‌خانه، شیرهای برداشت آب یا تخلیه فاضلاب در پارکینگ و موتورخانه مجتمع‌ها و کنتورهای تجمعی مناطق مسکونی، که به‌طور جداگانه از سایر انشعابات دایر می‌شود. (۱۳۸۸)

انشعاب آب و فاضلاب مصارف تجاری

انشعابی که عموماً برای محل کسب و تجارت دایر می‌شود. همچنین مصارف انشعاب‌هایی که با هیچ‌یک از موارد خانگی، اشتراکی، عمومی، فضای سبز و تولیدی مطابقت ندارند مشمول تعرفه تجارت است. (۱۳۸۸)

انشعاب آب و فاضلاب مصارف خانگی

انشعابی که منحصرأً برای مصارف متعارف آب شرب و بهداشتی یا دفع فاضلاب خانگی در واحدهای مسکونی دایر می‌شود. (۱۳۸۸)

انشعاب آب و فاضلاب مصارف عمومی

انشعابی که به منظور خدمات عمومی غیر انتفاعی به کار می‌رود. (۱۳۸۸)

انشعاب آب و فاضلاب موقت

انشعابی که بدون دریافت هزینه برقراری انشعاب برای هر فعالیتی که فقط مدت معینی انجام می‌گیرد، واگذار می‌شود. (۱۳۸۸)

انشعاب فاضلاب

آن بخش از لوله فرعی فاضلاب که مقطع آن متناسب با سیفون یا ظرفیت قراردادی بوده و فاضلاب مشترک را از محل سیفون (نقطه تحویل) به خط اختصاصی و یا شبکه عمومی جمع‌آوری فاضلاب منتقل می‌نماید. (۱۳۸۸)

انشعاب فاضلاب مراکز تولیدی

انشعابی که برای جمع‌آوری و دفع فاضلاب صنایع، کارخانه‌ها، مؤسسات و کارگاه‌ها و صنوف تولیدی بعد از پیش‌تصفیه و رسیدن کیفیت فاضلاب خروجی به حد مجاز، در محل اتصال شبکه جمع‌آوری فاضلاب شهری بر اساس استانداردهای موجود برقرار می‌شود. (۱۳۸۸)

ایستگاه پایش محیط زیستی

مکانی با تجهیزات خاص به صورت دائم یا موقت که امکان اندازه‌گیری برنامه‌ریزی شده پارامترهای مورد نظر را در محیط دارا است و نتایج را در خود ذخیره و یا به گیرنده ارسال می‌کند. (۱۳۸۸)

ایستگاه پمپاژ آب

مجموعه تأسیسات و تجهیزاتی که امکان برداشت آب از یک منبع آبی از ارتفاع پایین‌تر و انتقال آن به ارتفاع بالاتر و یا ایجاد فشار را میسر می‌سازد. (۱۳۸۸)

بنتوز^۱

موجودات بسترزی در لایه پنج سانتی متری بستر دریا که شامل مایوفون^۲ با قطر کوچکتر از نیم میلی متر و بزرگتر از یک دهم میلی متر و ماکروفون^۳ با قطر بزرگتر از نیم میلی متر است. (۱۳۸۸)

بوم سازگان

مجموعه‌ای از موجودات زنده و محیط غیر زنده اطرافشان که دارای وابستگی و ارتباط متقابل با یکدیگر هستند. (۱۳۸۸)

بیان آب

موازنه میزان آب‌های ورودی، خروجی و تغییرات حجم ذخیره آب یک حوزه آبریز یا دشت یا منطقه در یک دوره زمانی معین است. (۱۳۸۸)

پارامتر محیط زیستی

مؤلفه‌هایی در محیط زیست که بیانگر خصوصیات فیزیکی، شیمیایی و یا زیستی است و برای بررسی وضعیت انتشار، میزان آلاینده‌گی یا تخریب محیط زیست در محیط‌های مختلف مانند هوا، آب و خاک، مورد اندازه‌گیری قرار می‌گیرند. (۱۳۸۸)

پارک ملی

محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل، مرتع، بیشه‌های طبیعی، اراضی جنگلی، دشت، آب و کوهستان که نمایانگر نمونه‌های برجسته‌ای از مظاهر طبیعی ایران است و به منظور حفظ همیشگی وضع پراکندگی و طبیعی آن و ایجاد محیط مناسب برای تکثیر و پرورش جانوران وحشی و رستنی‌ها در شرایط کاملاً طبیعی تحت حفاظت قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

۱-Benthos

۲-Meiofauna

۳-Macrofauna

پروانه انتفاعی شکار و صید

مجوزی برای شکار و صید که جنبه حرفه‌ای یا تجاری داشته باشد و یا برای پرورش، تکثیر، خرید، فروش و صادر کردن حیوانات قابل شکار و صید و همچنین تجارت اجزای آنها صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

پروانه عادی شکار

مجوزی که برحسب درخواست متقاضیان برای شکار پستانداران، پرندگان و خزندگان در مناطق آزاد صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

پروانه عادی صید

مجوزی که برحسب درخواست متقاضیان برای صید آبزیان و یا صید پرندگان با تور صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

پروانه ویژه شکار

مجوزی که برای شکار و صید در مناطق حفاظت‌شده، پناهگاه حیات وحش و قرق اختصاصی و همچنین شکار و صید حیوانات حمایت‌شده صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

پروانه ویژه شکار جهت اتباع بیگانه

مجوزی برای شکار که به درخواست مقام‌های کشورهای خارجی پس از تأیید وزارت امور خارجه، توسط سازمان حفاظت محیط زیست صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

پساب

فاضلاب تصفیه‌شده که فرایندهای مختلف تصفیه فاضلاب را گذرانده باشد. (۱۳۸۸)

پسماند

مواد جامد، نیمه جامد، مایع (غیر از فاضلاب) و گاز که به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم حاصل فعالیت انسان بوده و از نظر تولیدکننده، زائد تلقی می‌شود. (۱۳۸۸)

پسماند پزشکی

پسماند عفونی و زیان‌آور حاصل از فعالیت‌های بیمارستانی، مراکز بهداشتی، درمانی، آزمایشگاه‌های تشخیص طبی و سایر مراکز مشابه است. سایر پسماندهای خطرناک بیمارستانی، پسماند پزشکی محسوب نمی‌شوند. (۱۳۸۸)

پسماند صنعتی

پسماند ناشی از فعالیت‌های صنعتی، همچنین پسماندهای پالایشگاهی صنایع گاز، نفت، پتروشیمی و نیروگاهی، مانند براده‌ها، سرریزها و لجن‌های صنعتی است. (۱۳۸۸)

پسماند عادی

پسماندی که به صورت معمول از فعالیت‌های روزمره انسان‌ها در شهرها، روستاها و خارج از آن‌ها تولید می‌شود. (۱۳۸۸)

پسماند کشاورزی

پسماند ناشی از فعالیت‌های تولیدی در بخش کشاورزی مانند فضولات، محصولات کشاورزی فاسد یا غیر قابل مصرف است. (۱۳۸۸)

پسماند معدنی

پسماند ناشی از فعالیت‌های معدنی شامل عملیات استخراج، کانه‌آرایی، فراوری، تصفیه و ذخیره منابع معدنی است. این زائدات در برگیرنده موادی است که در طی فرایند حفاری، فراوری و دستیابی به مواد معدنی مانند خاک‌های سطحی، اضافه‌های صخره‌ای، پسماندهای ناشی از استخراج سنگ‌ها و باطله‌های ناشی از فراوری لجن و پساب‌های معدنی و ... تولید می‌شوند. (۱۳۸۸)

پسماند ویژه

پسماندی که به دلیل بالا بودن حداقل یکی از خواص خطرناک از قبیل سمیت، بیماری‌زایی، قابلیت انفجار یا اشتعال، خوردگی و مشابه آن به مراقبت ویژه نیاز داشته باشد. آن دسته از پسماندهای پزشکی و نیز بخشی از پسماندهای عادی، صنعتی و کشاورزی که نیاز به مدیریت خاص دارند، پسماند ویژه محسوب می‌شوند. (۱۳۸۸)

پمپ آب‌رسانی

تجهیزاتی که آب موجود را از نقطه‌ای به نقطه دیگر با تأمین فشار لازم منتقل می‌کند. (۱۳۸۸)

پناهگاه حیات وحش

محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل، مرتع، بیشه‌های طبیعی و اراضی جنگلی، دشت، آب و کوهستان که دارای زیستگاه‌های طبیعی نمونه و شرایط آب و هوایی (اقلیمی) خاص برای جانوران وحشی است و به‌منظور حفظ و یا احیای این زیستگاه‌ها تحت حفاظت قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

پیش تصفیه آب

یک یا چند نوع از عملیات آشغال‌گیری، پیش‌کلرزنی، حذف ماسه، پیش‌ته‌نشینی، هوادهی و حذف برخی آلاینده‌ها که به‌منظور بهبود کیفیت آب خام ورودی به تأسیسات تصفیه‌خانه‌های آب صورت می‌گیرد و ممکن است این عمل در داخل و خارج از تصفیه‌خانه صورت بگیرد. (۱۳۸۸)

تأسیسات آبگیر

مجموعه‌ای از تأسیسات که کنترل و تنظیم جریان آب را بر عهده داشته و در صورت لزوم مجهز به سیستم رسوب‌گیری و تأسیسات وابسته خواهد بود. (۱۳۸۸)

تاکسون^۱

رجوع شود به: آرایه. (۱۳۸۸)

تالاب

مناطق شامل آب‌های طبیعی و مصنوعی اعم از دائمی یا موقت که در آن آب‌های شور، لب‌شور، شیرین^۲ یا تلخ به صورت راکد یا جاری یافت می‌شود. این مناطق ممکن است شامل

۱- Taxon

۲- مقدار شوری آب، مجموع جرم تمام مواد جامد (برحسب کیلوگرم) در یک کیلوگرم آب دریا است درحالی‌که در آن کربنات‌ها به اکسید تبدیل شده، برومورها و یدورها به‌وسیله معادل کلر خود جایگزین شده و مواد آلی اکسید شده باشند و واحد آن گرم در کیلوگرم (part per thousand = ppt) است. مقدار شوری در آب شیرین کمتر از ۰/۵، در آب لب‌شور ۰/۵ تا ۳۰ و در آب شور ۳۰ تا ۵۰ ppt است.

مناطق ساحلی یا بخش‌هایی از آب دریا باشند که عمق آن‌ها در پایین‌ترین حد جزر از شش متر تجاوز نکند. (۱۳۸۸)

تالاب بین‌المللی

تالابی که از سوی کنوانسیون جهانی تالاب‌ها (کنوانسیون رامسر)^۱ تالاب بین‌المللی شناخته و ثبت شده است. (۱۳۸۸)

تأمین آب

مجموعه عملیات و اقداماتی که به منظور برآورده کردن نیازهای آبی نظیر کشاورزی، شرب، صنعت و خدمات در یک منطقه انجام می‌گیرد. (۱۳۸۸)

تراز نرمال مخزن سد

حداکثر تراز قابل کنترل مخزن در حالتی که در این تراز هیچ‌گونه تخلیه‌ای از سرریز صورت نگیرد. (۱۳۸۸)

تروفه^۲

رجوع شود به: نمونه موزه‌ای. (۱۳۸۸)

تصفیه آب

مجموعه عملیات و فرایندهایی که به منظور آماده‌کردن آب برای مصارف شرب بر روی آب خام برای حذف عوامل بیماری‌زا و آلاینده‌هایی که باعث ایجاد طعم، بو، رنگ و کدورت آب می‌شوند، اجرا می‌شود. (۱۳۸۸)

۱- کنوانسیون رامسر یا معاهده رامسر: پیمانی بین‌المللی منعقدشده در سال ۱۹۷۱ میلادی است. نام این پیمان از شهر رامسر در ایران گرفته شده است. این کنوانسیون به منظور حفاظت از تالاب‌ها و پرندگان مهاجر شکل گرفته و بر مبنای آن، کشورهای عضو موظف هستند تا از تالاب‌های ثبت‌شده حفاظت کنند. در ابتدا این معاهده به امضای نمایندگان ۱۸ کشور شرکت‌کننده رسید، اما امروزه ۱۶۰ کشور جهان عضو این پیمان هستند. تالاب‌های مشمول این پیمان با نام «تالاب رامسر» مشخص می‌شوند.

۲- Trophée

تصفیه شیمیایی آب

فرایندی که در آن به کمک مواد شیمیایی، آلاینده‌های آب تا حد نسبت‌های استاندارد برای آشامیدن یا شست و شو کاهش می‌یابند. (۱۳۸۸)

تصفیه عوامل بیولوژیکی آب

هرگونه روش فیزیکی یا شیمیایی مانند صاف‌سازی و گندزدایی (کلرزنی، استفاده از اشعه ماورای بنفش و ...) که موجب حذف عوامل بیولوژیکی بیماری‌زا از آب شود. (۱۳۸۸)

تصفیه فیزیکی آب

عملیاتی که در آن به‌وسیله روش‌های فیزیکی از جمله دانه‌گیری، زلال‌سازی و صاف‌سازی، آلاینده‌های آب حذف می‌شوند. (۱۳۸۸)

تصفیه و دفع فاضلاب

تمامی عملیات مربوط به بهره‌برداری از تأسیسات و تجهیزات مرتبط با تصفیه و دفع فاضلاب از قبیل تصفیه‌خانه‌ها و تلمبه‌خانه‌ها و انواع تأسیسات کلرزنی، کانال‌ها و یا خطوط انتقال پساب است. (۱۳۸۸)

تصفیه‌خانه آب

مجموعه‌ای از تأسیسات و تجهیزاتی که فرایند تصفیه آب خام را انجام می‌دهند. (۱۳۸۸)

تغییر آب و هوا

تغییری که به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم در اثر فعالیت‌های انسان به‌وجود می‌آید و ترکیب جو جهانی را تغییر می‌دهد. (۱۳۸۸)

تغییر اقلیم

رجوع شود به: تغییر آب و هوا. (۱۳۸۸)

چاه آب

حفره‌ای که به‌منظور استحصال آب زیرزمینی معمولاً "به صورت عمودی حفر می‌شود. (۱۳۸۸)

چاه آب عمیق

چاه آبی که عمق آن بیش از ۵۰ متر باشد. (۱۳۸۸)

چاه آب نیمه عمیق

چاه آبی که عمق آن از ۵۰ متر کمتر باشد. (۱۳۸۸)

چشمه

محلی که از آن آب زیرزمینی به صورت طبیعی به سطح زمین جریان پیدا کند. (۱۳۸۸)

حجم آب قابل تنظیم سالیانه

حداکثر ظرفیت ذخیره ورودی‌هایی که به صورت تنظیم‌شده در طی یک‌سال از سد خارج و در پایین‌دست مصرف می‌شوند. (۱۳۸۸)

حجم کل مخزن سد

حجمی از مخزن که بین تراز کف مخزن (بستر رودخانه) و تراز نرمال مخزن قرار می‌گیرد و شامل حجم مفید و حجم مرده سد است. (۱۳۸۸)

حجم مرده مخزن سد

حجمی از مخزن سد که بین تراز کف مخزن (بستر رودخانه) و تراز کف پایین‌ترین تخلیه‌کننده بهره‌برداری، قرار می‌گیرد. این حجم از ظرفیت سد به تدریج در طول عمر سد از رسوبات حاصل از فرسایش حوضه آبریز بالادست سد پر می‌شود. (۱۳۸۸)

حجم مفید مخزن سد

حجم کل مخزن سد بدون در نظر گرفتن حجم مرده مخزن سد که برای اهداف مورد نظر سد قابل استفاده است. (۱۳۸۸)

حداکثر ظرفیت تأمین آب

حداکثر میزان آبی که به‌طور بالقوه توانایی تأمین آن وجود دارد و بستگی به حداکثر ظرفیت تأسیسات تأمین آب دارد. (۱۳۸۸)

حوضه آبریز

محدوده جغرافیایی که جریان‌های سطحی ناشی از بارش را به یک پایانه نظیر اقیانوس، دریا، دریاچه، تالاب و یا کفه، زهکشی (هدایت) می‌کند. (۱۳۸۸)

خدمات آبی

فراهم‌نمودن امکان برداشت و استفاده آب از شبکه آبرسانی برای مشترک آب از طریق انشعاب آب و وسایل اندازه‌گیری (کنتور و شیرآلات آن) با ظرفیت مشخص و کیفیت مناسب و فشار متعارف شبکه (در نقطه تحویل) اعم از این‌که مشترک از این ظرفیت استفاده نماید یا ننماید. (۱۳۸۸)

خدمات فاضلاب

فراهم‌نمودن امکان تخلیه و دفع فاضلاب به شبکه جمع‌آوری عمومی فاضلاب به‌تناسب مصرف آب و ظرفیت مقرر و مشخصات توافق‌شده در قرارداد برقراری انشعاب فاضلاب اعم از این‌که مشترک از این ظرفیت استفاده نماید یا ننماید. (۱۳۸۸)

خسارت‌های محیط زیستی

هزینه‌هایی که در اثر آلودگی‌ها و تخریب‌های طبیعی و غیر طبیعی محیط زیست به‌میزانی بیش از میزان جایگزینی ایجاد می‌شود. (۱۳۸۸)

خط آبرسانی اختصاصی

تأسیسات و خطوط ایجادشده در فاصله شبکه توزیع عمومی موجود تا ابتدای لوله انشعاب (محل نصب شیر انشعاب) اعم از لوله و سایر ملحقات است. (۱۳۸۸)

خط اختصاصی اتصال فاضلاب

تأسیسات و خطوط ایجادشده در فاصله شبکه جمع‌آوری عمومی موجود فاضلاب تا محل اتصال لوله انشعاب فاضلاب اعم از لوله و سایر ملحقات است. (۱۳۸۸)

خط فاضلاب

مجرای عبور و هدایت فاضلاب است. (۱۳۸۸)

دارایی‌های محیط زیست

دارایی‌های مشمول کارکردهای محیط زیست که قابلیت تبدیل‌شدن به پول را دارند و فواید اقتصادی حاصل از آن به صورت مستقیم و غیر مستقیم در اختیار جامعه قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

دشت

بخشی از حوضه آبریز که به‌وسیله رسوبات ناپیوسته پوشیده شده و امکان تشکیل سفره آب زیرزمینی را داشته باشد. (۱۳۸۸)

ذخیره‌گاه زیست‌کره

مناطق از بوم‌سازگان‌های طبیعی که در چارچوب اهداف توسعه پایدار و مشارکت جوامع محلی در بهره‌برداری، حفاظت و مدیریت پایدار آن در سطح بین‌المللی توسط کمیته انسان و کره مسکونی (MAB)^۱ سازمان یونسکو معرفی می‌شوند. (۱۳۸۸)

رودخانه

پیکره‌ای از آب جاری که در یک مسیر یا آب‌روی سطحی به‌طور طبیعی جریان دارد و در نهایت به یک اقیانوس، دریا، دریاچه، رودخانه دیگر و ... می‌ریزد. (۱۳۸۸)

زئوپلانکتون^۱

موجودات جانوری شناور در آب دریا که قدرت شناگری نداشته و توسط جریان آب جابه‌جا می‌شوند. (۱۳۸۸)

زهکشی

هدایت و خارج کردن آب‌های اضافی سطحی یا زیرزمینی از منطقه که به‌وسیله مجاری روباز یا روبسته، مصنوعی و طبیعی به طرف رودخانه و دریاچه، نهر و ... تخلیه می‌شود. (۱۳۸۸)

سد

سازه‌ای که در مقابل جریان آب برای ذخیره، انحراف یا تنظیم آب به‌منظور تأمین نیازهای مختلف از جمله شرب، صنعت، کشاورزی، تولید نیرو و کنترل سیلاب ساخته می‌شود. (۱۳۸۸)

سد انحرافی

نوعی سد که جهت افزایش ارتفاع تراز آب به‌منظور انحراف و جریان ثقلی آب در کانال یا آبراهه^۲ ساخته می‌شود. (۱۳۸۸)

سد انحرافی مستقل

نوعی سد انحرافی که در بالادست آن هیچ‌گونه سد مخزنی یا تنظیمی وجود ندارد. (۱۳۸۸)

سد بزرگ

تمامی سد‌هایی که در تعریف (ICOLD)^۳ صدق کنند:

۱- ارتفاع آن‌ها ۱۵ متر یا بیش‌تر باشد.

۲- ارتفاع ۱۰ تا ۱۵ متر در صورتی که یکی از شرایط ذیل را دارا باشد:

الف- تاجی به‌طول حداقل ۵۰۰ متر داشته باشد.

۱ - Zeoplankton

۲- آبراهه: رودخانه مصنوعی است که پیش‌تر برای عبور کشتی ساخته می‌شده است اما امروزه در آبیاری و زهکشی هم به‌کار می‌رود.

۳ - International Commission on Large Dam

- ب- ظرفیت مخزن حداقل یک میلیون متر مکعب باشد.
- پ- تخلیه سیلاب حداقل ۲۰۰۰ متر مکعب در ثانیه باشد.
- ت- پی سد دارای مسائل پیچیده، خاص و غیرعادی باشد.
- ث- سد دارای طراحی خاص و غیرعادی باشد.
- ۳- سدی بین ۵ تا ۱۰ متر با ظرفیت مخزن بیش از سه میلیون متر مکعب باشد.

سد تنظیمی

سدی که در پایین دست سدهای مخزنی نیروگاه‌دار جهت تنظیم جریانات خروجی از نیروگاه برای تأمین مصارف مختلف ساخته می‌شود. (۱۳۸۸)

سد کوچک

سدی که بر مبنای تعریف ارائه شده از سوی ICOLD سد بزرگ نباشد. (۱۳۸۸)

سد مخزنی

سدی برای ذخیره، تنظیم یا کنترل آب که به منظور تأمین نیازهای مختلف از جمله کشاورزی، شرب، صنعت، تولید نیرو و کنترل سیلاب ایجاد می‌شود. (۱۳۸۸)

سیل

افزایش جریان آب یا بالا آمدن سریع سطح آب در یک رودخانه یا آبراهه که نسبت به شرایط عادی به‌طور چشمگیر بیش‌تر باشد. (۱۳۸۸)

شاخص استاندارد آلودگی هوا

معیاری که اطلاعات دقیق در مورد وضعیت غلظت آلاینده‌های هوای ثبت شده در ایستگاه‌های پایش (اوزن، ذرات معلق، دی‌اکسید گوگرد، مونواکسید کربن و دی‌اکسید نیتروژن) و میزان آثار سوء بهداشتی آن‌ها بر سلامت را در اختیار عموم قرار می‌دهد و دامنه آن به صورت پاک (۰-۵۰)، سالم (۵۱-۱۰۰)، ناسالم (۱۰۱-۲۰۰)، بسیار ناسالم (۲۰۱-۳۰۰) و هشدار (بزرگ‌تر از ۳۰۱) است. (۱۳۸۸)

شبکه آبیاری و زهکشی

مجموعه تأسیساتی که نقش انتقال و توزیع آب را تا قطعه زراعی به‌عهده دارند و به صورت ثقلی، تحت فشار و یا ترکیبی از این دو باشد. (۱۳۸۸)

شبکه آبیاری و زهکشی تلفیقی

شبکه آبیاری و زهکشی که آب مورد نیاز آن به صورت سنتی، مدرن و نیمه مدرن به‌طور توأمان از منابع آب سطحی و زیرزمینی تأمین می‌شود. (۱۳۸۸)

شبکه آبیاری و زهکشی سنتی

شبکه آبیاری و زهکشی که فاقد امکانات و قابلیت‌های موجود در شبکه‌های آبیاری و زهکشی مدرن و نیمه مدرن باشد. (۱۳۸۸)

شبکه آبیاری و زهکشی مدرن

شبکه آبیاری و زهکشی که از امکانات و قابلیت‌های تأمین آب مطمئن برخوردار بوده و دارای تأسیسات آبیگر از سد مخزنی یا سد انحرافی یا ایستگاه پمپاژ و کانال درجه ۱ و ۲ باشد. (۱۳۸۸)

شبکه آبیاری و زهکشی نیمه مدرن

شبکه آبیاری و زهکشی که حداقل یکی از امکانات و قابلیت‌های ذیل را داشته باشد:
الف - تأسیسات آبیگر (سد انحرافی یا ایستگاه پمپاژ) بر روی رودخانه با دبی^۱ پایه.
ب - دهانه برداشت آب همراه با سیستم انتقال از رودخانه یا چشمه با دبی پایه. (۱۳۸۸)

شبکه عمومی توزیع آب

مجموعه‌ای از خطوط لوله مرتبط با هم و دارای فشار لازم به‌منظور توزیع آب برای مصارف خانگی، اداری و صنعتی در یک منطقه یا داخل شهر که به‌طور کلی متعلق به شرکت‌های آب و فاضلاب هستند. (۱۳۸۸)

۱- دبی (فرانسه)، بده (فارسی) یا آبگذری: در منابع آب، حجم آب جابه‌جا شده از یک مقطع مشخص (رودخانه، کانال آب، دریچه سد، لوله و یا هر سازه دیگر) در مدت‌زمان مشخص است.

شبکه عمومی جمع‌آوری و انتقال فاضلاب

تمامی تأسیسات و تجهیزات مربوط به جمع‌آوری و انتقال فاضلاب از قبیل جمع‌آوری‌کننده‌های اصلی تا محل تصفیه‌خانه و تلمبه‌خانه‌های فاضلاب شهری و شبکه‌های فرعی عمومی که متعلق به شرکت آب و فاضلاب است. بدیهی است شبکه‌های مذکور عهده‌دار جمع‌آوری و انتقال و دفع آب‌های حاصل از بارندگی رواناب‌های جاری در معابر و مسیل‌ها و آبراهه‌های داخل و خارج از شهرها در داخل املاک مشترکان نیستند. (۱۳۸۸)

ظرفیت آب تنظیم‌شده سد

مجموع حجم آب مصرف‌شده در دوره جاری و حجم آب موجود در مخزن در دوره قبل بدون در نظر گرفتن حجم آب موجود در مخزن در دوره جاری است. (۱۳۸۸)

ظرفیت قراردادی انشعاب آب

حجم آبی که در قرارداد مشترک درج‌شده و مشترک مجاز به مصرف تا آن حد برحسب متر مکعب در ماه است. این ظرفیت در واحدهای مسکونی با عنوان الگوی مصرف در چارچوب ضوابط مصوب تعیین می‌شود و در مورد سایر کاربری‌ها مانند کاربری غیر خانگی بر اساس درخواست متقاضی یا مشترک و در صورت وجود امکانات فنی برای شرکت در چارچوب ضوابط برحسب متر مکعب در ماه تعیین می‌شود. (۱۳۸۸)

ظرفیت قراردادی انشعاب فاضلاب

ظرفیت امکان دفع میزان حجم فاضلاب خروجی با مشخصات تعیین‌شده از سوی شرکت آب و فاضلاب که به تناسب میزان مصرف آب اعم از این‌که از شبکه آب شهری و روستایی یا غیر آن باشد برحسب متر مکعب در ماه همراه با ذکر میزان بار آلودگی، از سوی شرکت تعیین می‌شود. (۱۳۸۸)

عملیات پایش محیط زیستی

اندازه‌گیری و نظارت دوره‌ای یا پیوسته بر پارامترهای محیط زیستی در محیط‌های مختلف مانند هوا، آب و خاک به منظور تعیین میزان تطابق آن‌ها با استانداردهای کمی و کیفی و یا الزام‌های قانونی است. (۱۳۸۸)

فاضلاب

آب و مایعات حاصل از فعالیتهای کشاورزی، صنعتی، خدماتی و خانگی که به دلیل ورود ناخالصی‌ها یا تغییرات فیزیکی برای استفاده اولیه نامناسب است. (۱۳۸۸)

فاضلاب شهری

آب حاصل از مصرف توسط یک جامعه که ناشی از فعالیتهای خانگی، مسکونی، عمومی و تجاری بوده و آلاینده‌های فیزیکی، شیمیایی آن به میزانی است که استفاده مجدد از آن را دچار مشکل می‌کند. (۱۳۸۸)

فروش آب به مشترکان

میزان آبی که توسط مشترکان آب در کاربردهای مختلف، مصرف و برای آن قبض صادر شده است. میزان مصرف به صورت دوره‌هایی بر اساس دوره زمانی کنتورخوانی به دست می‌آید. (۱۳۸۸)

فسیل

مجموعه آثار و بقایای جانوران و گیاهان دوره‌های پیشین که به‌صورت اشکال گوناگون بر جای مانده است. (۱۳۸۸)

فلورا^۱

مجموعه رستنی‌های موجود در هر منطقه که فهرست آن‌ها می‌تواند بر اساس آرایه‌های بالاتر و یا پایین‌تر تنظیم شود. (۱۳۸۸)

فون^۲

تمامی جانوران وحشی موجود در هر منطقه که فهرست آن‌ها می‌تواند بر اساس آرایه‌های بالاتر و یا پایین‌تر تنظیم شود. (۱۳۸۸)

۱ - Flora

۲ - Fauna

فیتوپلانکتون^۱

موجودات ریز گیاهی شناور در آب دریا که توسط جریان آب، جابه‌جا می‌شوند. (۱۳۸۸)

قرق اختصاصی شکار و صید

محدوده‌ای از جنگل، مرتع، آب و آب‌بندان، کوهستان و زمین‌های بایر یا دایر که امتیاز شکار و صید در آن محدوده با رعایت حقوق اشخاص و مقررات مربوط به حفظ، تکثیر و بهره‌برداری از حیوانات قابل شکار و صید پس از موافقت مقام‌های صلاحیت‌دار وزارت جهاد کشاورزی از طرف سازمان حفاظت محیط زیست برای مدت معین به اشخاص حقوقی یا حقیقی واگذار می‌شود. (۱۳۸۸)

قنات

مجرا یا کانالی زیرزمینی با شیب اندک که آب زیرزمینی را به سطح زمین هدایت می‌کند. (۱۳۸۸)

کارکردهای محیط زیست

مجموعه فرایندهای فیزیکی، شیمیایی و زیستی مربوط به عناصر مختلف محیط زیست که موجب حفظ، پایداری و نگهداری کیفیت محیط زیست شده و بستر تولید دارایی‌های محیط زیستی را فراهم می‌سازند. (۱۳۸۸)

کارگاه تأمین، تصفیه و توزیع آب

کارگاهی که در آن هر یک از فعالیت‌های تأمین، انتقال، تصفیه و توزیع آب به‌تنهایی یا توأم انجام می‌گیرد. (۱۳۷۹)

کانال اصلی آب

کانالی که آب را از آبراهه اصلی شبکه آب به دشت منتقل و کانال یا کانال‌های درجه یک را تغذیه می‌کند. (۱۳۸۸)

کانال درجه چهار آب

کانالی که از کانال درجه سه منشعب شده و توزیع آب مورد نیاز بین قطعات زراعی را که مساحتی در حدود ۶ تا ۱۲ هکتار دارند بر عهده دارد. (۱۳۸۸)

کانال درجه دو آب

کانالی که از کانال درجه یک منشعب می‌شود و انتقال آب مورد نیاز بین محدوده‌های زراعی را که مساحتی کمتر از هزار هکتار دارند، بر عهده دارد. (۱۳۸۸)

کانال درجه سه آب

کانالی که از کانال درجه دو منشعب شده و توزیع آب مورد نیاز بین مزارعی را که مساحتی در حدود ۶۰ تا ۲۰۰ هکتار دارند بر عهده دارد. (۱۳۸۸)

کانال درجه یک آب

کانالی که آب را از کانال اصلی می‌گیرد و برای انتقال آب به کانال‌های درجه دو به کار می‌رود. به‌طور معمول آبیاری مستقیم به‌وسیله این کانال صورت نمی‌گیرد. (۱۳۸۸)

کلرزی آب خام

سالم‌سازی آب ورودی به تأسیسات به‌منظور اکسیداسیون و حذف نسبی آلاینده‌های آلی مولد بو و طعم نامطلوب، حذف نسبی آلاینده‌های معدنی مولد رنگ مانند آهن، منگنز، فلزات سنگین و ته‌نشینی آن‌ها در مرحله زلال‌سازی و جلوگیری از رشد بعدی میکروارگانیسم‌ها و گیاهان آبی در تأسیسات تصفیه‌خانه است. شایان ذکر است کلرزی آب خام باید در حدی انجام شود که در آب خروجی از فیلترها، مقدار کلر آزاد باقی‌مانده در حدود ۰/۲ تا ۰/۳ میلی‌گرم بر لیتر در زیر صافی‌ها باشد. (۱۳۸۸)

کلروفلئوروکربن^۱

ترکیباتی شیمیایی حاوی کلر و فلئوروکربن که در سطح زمین بسیار پایدار بوده و با رسیدن به سطوح بالاتر استراتوسفر^۲، شکسته شده و رادیکال‌های^۳ فعال هالوژن‌دار^۴ را به وجود می‌آورند که در منطقه مذکور باعث کاهش ضخامت لایه اوزن^۵ می‌شوند. (۱۳۸۸)

گازهای گلخانه‌ای

بخار آب^۶، دی‌اکسیدکربن^۷، اکسید نیترو^۸، متان^۹، اوزن^{۱۰} جو پایین، هیدروفلئوروکربن‌ها^{۱۱} و پرفلئوروکربن‌ها^{۱۲} گازهای گلخانه‌ای نام دارند. در این میان، بخار آب و دی‌اکسید کربن در مجموع نود درصد از سهم اثر گلخانه‌ای را به خود اختصاص می‌دهند. (۱۳۸۸)

گرمایش جهانی

افزایش متوسط دمای کره زمین در اثر افزایش غلظت گازهای گلخانه‌ای ناشی از فعالیت‌های انسان در جو زمین که پس از انقلاب صنعتی رخ داده است. (۱۳۸۸)

گونه آسیب‌پذیر جانداران

گونه‌ای از جانداران که در معرض خطر انقراض نیست و مشاهدات، برآوردها و استنتاج‌ها، نشانگر کاهش حداقل ۲۰ درصدی جمعیت آن در طول ده سال گذشته و یا سه نسل متوالی است. (۱۳۸۸)

۱- Chlorofluorocarbon (CFC)

۲- استراتوسفر (Stratosphere): لایه‌ای از جو زمین است.

۳- رادیکال یا رادیکال آزاد (free radical): اتم، مولکول یا یونی که دارای الکترون جفت‌نشده است. یک رادیکال آزاد می‌تواند دارای بار مثبت، منفی یا خنثی باشد.

۴- هالوژن‌ها: گروهی از عناصر جدول تناوبی به ترتیب شامل فلئور F، کلر Cl، برم Br، ید I و استاتین At است.

۵- لایه اوزون (ozone layer): لایه‌ای در لایه استراتوسفر زمین است.

۶-H₂O

۷-Carbon dioxide (CO₂)

۸-Nitrus Oxide (N₂O)

۹-CH₄

۱۰-O₃

۱۱- Hydrofluorocarbon (HFCs)

۱۲- Perfluorocarbons (PFCs)

گونه انحصاری جانداران

گونه‌ای از جانداران که به‌طور طبیعی در عرصه جغرافیایی خاص و محدود زیست می‌کند. (۱۳۸۸)

گونه بومی جانداران

گونه‌ای از جانداران که منشأ آن در یک منطقه به‌دلیل پدیده‌های طبیعی بوده و دخل و تصرف و دست‌کاری‌های بشر نقشی در حضور آن نداشته باشد. (۱۳۸۸)

گونه جانداران

واحد بنیادی رده‌بندی جانداران که مشتمل بر یک یا تعدادی از جمعیت‌های خویشاوند یا جانداران مشابه است که در شرایط طبیعی قادر به تولید مثل با یکدیگر هستند. (۱۳۸۸)

گونه در معرض خطر انقراض جانداران

گونه‌ای از جانداران که با خطر بالای انقراض در آینده نزدیک مواجه است و مشاهدات، برآوردها و استنتاج‌ها، نشان‌دهنده کاهش حداقل ۵۰ درصدی جمعیت آن در طول ده سال گذشته و یا سه نسل متوالی است. (۱۳۸۸)

گونه شاخص جانداران

گونه‌ای از جانداران که حضور و ویژگی‌های آن از نظر تراکم جمعیت، انتشار، موفقیت زادآوری و ... به‌عنوان نمایه‌ای برای نشان‌دادن وضعیت سایر گونه‌ها و یا شرایط محیطی به‌کار می‌رود. (۱۳۸۸)

گونه غیر بومی جانداران

گونه‌ای از جانداران که منشأ آن در یک منطقه ناشی از دخل و تصرف و دست‌کاری‌های بشر بوده و پدیده‌های طبیعی نقشی در حضور آن نداشته باشند. (۱۳۸۸)

لکه نفتی

نفتی که به طور عمودی یا تصادفی در منابع آبی تخلیه شده و به صورت یک جرم ناهمگن در سطح آن معلق می‌ماند که در اثر باد، جریان‌ها و جزر و مد حرکت می‌کند. این لکه‌ها آثار مخربی بر روی بوم‌سازگان‌های ساحلی دارند. (۱۳۸۸)

مخزن عمومی آب

منبعی که آب در آن جمع‌آوری می‌شود و از طریق خطوط لوله یا حداقل یک شیر در اختیار مصرف‌کنندگان قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

مسیل

آبراهه‌ای که جریان آب به صورت دائمی در آن جاری نباشد. (۱۳۸۸)

مصرف آب مشترکان

رجوع شود به: فروش آب به مشترکان. (۱۳۸۸)

منابع آلاینده شیمیایی آب

منابعی که باعث تغییرات مقادیر املاح آب مانند نیترات^۱ یا کلرور (کلرید) کلسیم^۲ می‌شود. این منابع از طریق تخلیه فاضلاب‌ها، اتمسفر، سطح زمین، درون خاک، کودهای شیمیایی و حشره‌کش‌ها وارد منابع آبی می‌شوند. (۱۳۸۸)

منابع آلاینده فیزیکی آب

منابعی که باعث تغییرات فیزیکی مانند تغییر رنگ، بو و کدورت در آب می‌شوند. این منابع شامل گل‌ولای ناشی از سیلاب‌ها و تخلیه فاضلاب به آب‌ها و ... است. (۱۳۸۸)

۱-Nitrate (NO₃)

۲-Calcium chloride (CaCl₂)

منطقه آزاد شکار و صید

مناطق به استثنای مناطق چهارگانه^۱ و مناطق شکار ممنوع که شکار جانوران وحشی در آنها با اخذ پروانه شکار و صید از سازمان حفاظت محیط زیست مجاز است. (۱۳۸۸)

منطقه حساس ساحلی

گستره‌ای از پهنه دریا یا خط ساحلی که به سبب اهمیت اکولوژیکی، اجتماعی، اقتصادی و آموزشی و یا دلایل علمی در مقابل شرایط طبیعی یا فعالیت‌های انسانی به خصوص فعالیت‌های دریانوردی، آسیب‌پذیر است و نیاز به حمایت ویژه دارد. (۱۳۸۸)

منطقه حفاظت‌شده

محدوده‌ای از منابع طبیعی کشور اعم از جنگل، مرتع، دشت، آب و کوهستان که از لحاظ ضرورت حفظ و تکثیر نسل جانوران وحشی و یا حفظ و احیای رستنی‌ها و وضع طبیعی آن دارای اهمیت خاص است و تحت حفاظت قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

منطقه شکارممنوع

منطقه‌ای که به منظور حفاظت از یک یا چند گونه جانوری برای مدت معینی تحت ممنوعیت هرگونه شکار یا صید قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

میزان ارتفاع بارندگی در حوضه آبریز

میانگین ارتفاع ریزش‌های جوی برحسب میلی‌متر که در سطح حوضه آبریز در یک دوره زمانی معین، جمع می‌شود. (۱۳۸۸)

نقطه تحویل آب و دفع فاضلاب

محل که تأسیسات شرکت آب و فاضلاب به تأسیسات مشترک اتصال داده می‌شود و در آن وسایل اندازه‌گیری و کنترل نصب می‌شود. نقطه تحویل آب عموماً محل نصب شیرفلکه بعد از کنترل آب و نقطه دفع فاضلاب، محل نصب سیفون است. (۱۳۸۸)

۱- سازمان حفاظت محیط زیست ایران مناطق با ارزش زیست‌محیطی ایران را جهت محافظت در قالب مناطق چهارگانه تقسیم کرده است که این مناطق شامل پارک ملی، اثر طبیعی ملی، پناهگاه حیات‌وحش زیستگاه‌های نمونه جانوران وحشی و منطقه حفاظت‌شده اراضی ویژه زیست‌محیطی است.

نکتون^۱

موجودات شناگر دریا که قادراند بر خلاف جریان آب شنا کنند. (۱۳۸۸)

نمونه موزه‌ای

انواع نمونه‌های زنده و غیر زنده گیاهی و جانوری عصر حاضر، فسیل و آثار حیاتی که دارای هویت بوده و مربوط به زمان و مکان است که شامل نمونه‌های نمایشگاهی و علمی است. (۱۳۸۸)

نمونه‌های بیولوژیکی^۲

رجوع شود به: نمونه‌های زیستی. (۱۳۸۸)

نمونه‌های زیستی

هر ماده زیستی که از گونه‌های مختلف گیاهی، جانوری و میکروارگانیسم^۳ به‌منظور انجام تحقیقات گرفته می‌شود. نمونه زیستی می‌تواند مولکول‌های سلولی (مانند DNA^۴ یا پروتیین)، سلول، بافت، اندام، خون، گامت^۵، جنین و یا فضولات باشد. (۱۳۸۸)

۱-Nekton

۲-Biological samples

۳-Microorganism

۴-Deoxyribonucleic Acid

۵-Gamete

بخش ۶- برق، گاز و انرژی

ارزش حرارتی

مقدار انرژی حرارتی برحسب کیلوکالری^۱ یا BTU^۲ که از سوختن یک واحد جرم ایجاد می‌شود. (۱۳۸۸)

انرژی اولیه

انرژی که در معرض هیچ فرایند تبدیل یا واگردانی قرار نگرفته باشد. (۱۳۸۸)

انرژی ثانویه

انرژی که از راه تبدیل یا واگردانی انرژی اولیه به دست می‌آید. تبدیل دوباره انرژی ثانویه به صورت دیگری از انرژی نیز، انرژی ثانویه محسوب می‌شود. (۱۳۸۸)

انرژی خام

رجوع شود به: انرژی اولیه. (۱۳۸۸)

۱- کیلوکالری (kilo calorie): یک کیلوکالری، مقدار گرمای لازم برای افزایش یک درجه سانتی‌گراد دمای یک کیلوگرم آب است.

۲- British Thermal Unit

انرژی مفید

میزان واقعی انرژی نهایی که پس از تبدیل نهایی در دسترس کاربر یا مصرف‌کننده به صورت روشنایی، حرارت یا نیروی محرکه قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

انرژی نهایی

انرژی که پس از تبدیل حامل‌های انرژی اولیه مانند نفت خام، گاز طبیعی، انرژی هسته‌ای، زغال سنگ و انرژی‌های تجدیدپذیر، در دسترس مصرف‌کننده یا کاربر قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

انرژی‌های تجدیدپذیر

انرژی‌هایی که در طبیعت وجود داشته و قابلیت تولید و تجدید شدن را در کوتاه‌مدت دارا هستند. محدودیت آن‌ها در میزان انرژی موجود و قابل دسترس در هر واحد از زمان است و شامل انرژی سبز^۱ (زیست‌توده)^۲، انرژی آبی، انرژی زمین‌گرمایی^۳، انرژی خورشیدی، انرژی بادی و انرژی‌های ناشی از امواج، جزر و مد و اقیانوس است. (۱۳۸۸)

انرژی‌های تجدیدناپذیر

انرژی‌هایی که مصرف آن‌ها محدود و پایان‌پذیر بوده و با گذشت زمان دوباره تجدید نمی‌شود، مانند انرژی وابسته به نفت، زغال سنگ، گاز و ... که تنها یک‌بار می‌توان آن‌ها را مصرف کرد. (۱۳۸۸)

انشعاب برق

خطوط سرویس و وسایل اندازه‌گیری مربوط به تأمین برق متقاضی است. (۱۳۸۸)

۱- انرژی سبز: منابعی از انرژی که در هماهنگی با محیط خود باشند و فرایند تولید آن‌ها آلودگی‌های زیست‌محیطی به بار نیاورد. در حال حاضر انرژی حاصل از باد، خورشید، زمین‌گرمایی و آب‌های روان به‌عنوان معروف‌ترین منابع (انرژی سبز) شناخته می‌شوند.

۲- زیست‌توده یا بیومس (Biomass): یک منبع تجدیدپذیر انرژی است که از مواد زیستی به‌دست می‌آید.

۳- انرژی زمین‌گرمایی (Geothermal)، انرژی حرارتی موجود در زیر پوسته زمین است.

انشعاب برق فشار ضعیف

انشعاب برق یک یا سه فاز با ولتاژ اسمی ۲۲۰ تا ۳۸۰ ولت که بدون واسطه ترانسفورماتور^۱ به مشترک تحویل می‌شود. (۱۳۸۸)

انشعاب برق فشار متوسط

انشعاب برق با ولتاژ اسمی بیش‌تر از ۳۸۰ ولت است. (۱۳۸۸)

انشعاب گاز

خطوط لوله‌ای که به‌منظور انتقال گاز از خطوط لوله انتقال فشار قوی، خطوط لوله تغذیه و یا شبکه‌های توزیع، تا ایستگاه کنترل فشار و اندازه‌گیری مشترک نصب می‌شود. (۱۳۸۸)

ایستگاه انتقال نیرو

ایستگاهی شامل تعدادی ترانسفورماتور که برای انتقال برق بین سیستم‌هایی در سطوح مختلف ولتاژ، هماهنگی لازم را ایجاد می‌کند. (۱۳۸۸)

ایستگاه برق

رجوع شود به: پست برق. (۱۳۸۸)

ایستگاه توزیع نیروی برق

ایستگاهی که تبدیل ولتاژ از شبکه‌های انتقال برق دارای ولتاژ بالاتر به شبکه‌های دارای ولتاژ پایین‌تر را انجام می‌دهد. (۱۳۸۸)

بار - تقاضای برق

توان برق جذب شده در نقطه‌ای از شبکه در یک زمان معین است. (۱۳۸۸)

۱- ترانسفورماتور (Transformer) یا ترانسفورمر یا ترانس: وسیله‌ای است که انرژی الکتریکی را در یک سیستم جریان متناوب از یک مدار به مدار دیگر انتقال می‌دهد و می‌تواند ولتاژ کم را به زیاد و برعکس تبدیل نماید.

بار متوسط برق

نسبت سطح زیر منحنی بار به مدت بارگیری است. (۱۳۸۸)

باز فروش برق

تحويل نیرو در یک نقطه به انجمن یا شورای محلی به منظور فروش آن به مصرف‌کنندگان نهایی است. (۱۳۸۸)

بازده حرارتی برق

نسبت انرژی حاصل از یک کیلووات ساعت برق تولیدی برحسب کیلوکالری (انرژی حاصل ۸۶۰ کیلوکالری است) به ارزش حرارتی سوخت مصرفی به ازای یک کیلووات ساعت برق تولید شده است. (۱۳۸۸)

برش (نفت)

مجموعه‌ای از هیدروکربن‌های جدا شده از نفت خام، طی فرایندهای پالایشی که می‌تواند به محصولات نهایی تبدیل شده و یا به عنوان خوراک واحدهای فرایندی دیگر مورد استفاده قرار گیرد. (۱۳۸۷)

بنزین موتور

مخلوطی از هیدروکربن‌های نفتی سبک مایع عمدتاً در محدوده ۵ تا ۱۲ کربن و دامنه تقطیر ۳۸ تا ۲۰۵ درجه سانتی‌گراد بوده و شامل دو نوع بنزین سوپر و بنزین معمولی است. (۱۳۸۸)

بنزین هواپیما

سوختی با عدد اکتان حدود ۱۳۰ که در هواپیمای دارای موتور پیستونی مورد استفاده قرار می‌گیرد. این سوخت با عنوان LL۱۰۰^۲ عرضه می‌شود. (۱۳۸۷)

۱-Hydrocarbon

۲-Low Lead

بی^۱

مجموعه اسکلت‌بندی یک دروازه فلزی یا بتونی که تجهیزات لازم را برای ارتباط فازهای ورودی یا خروجی یک خط به شینه‌های^۲ پست از طریق کلیدهای برق، دارا است. (۱۳۸۸)

پاره‌های شکافت هسته‌ای اتم

هسته‌های به‌وجود آمده از شکافت هسته‌ای که دارای انرژی جنبشی حاصل از آن شکافت است. (۱۳۸۷)

پرتودهی

تحت تابش قراردادن موجود جاندار و ماده بی‌جان به‌منظور بررسی هدفی خاص است. (۱۳۸۷)

پرتوهای غیر یون^۳ ساز

تابش‌هایی که دارای انرژی جنبشی کافی به‌منظور ایجاد یونش در اثر برخورد با مواد نیستند. (۱۳۸۷)

پرتوهای یون ساز

تابش‌هایی که انرژی جنبشی کافی به‌منظور ایجاد یونش در اثر برخورد با مواد را دارا بوده و متشکل از ذرات «مستقیم یون ساز» و «غیر مستقیم یون ساز» هستند. (۱۳۸۷)

پست برق

جایگاهی با مجموعه‌ای از ساختمان‌ها و تجهیزات برقی شامل ترانسفورماتورها، کلیدها، سکسیونر^۴ها، دستگاه‌های اندازه‌گیری، دهانه‌های ورود و خروج، راکتورها، خازن‌ها و بی‌های

۱-Bay

۲- شینه یا باس بار (Busbar) یک هادی به شکل لوله، سیم و یا تسمه است که انرژی الکتریکی از نیروگاه‌ها، ترانسفورماتورها و یا خطوط انتقال از طریق آن به مراکز مصرف منتقل می‌شود. به عبارت ساده‌تر شینه یک هادی است که به وسیله انشعابات متعدد به منابع تولید و مراکز مصرف متصل است.

۳- Ion

۴- به فرانسه Sectionneur و به انگلیسی Disconnector

۲۰۶ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

گوناگون است که به منظور کلیدزنی، تبدیل و تنظیم ولتاژ برق مورد استفاده قرار می‌گیرد.
(۱۳۸۸)

پسماند هسته‌ای

ماده پرتوزای ناخواسته‌ای که از فرابری یا به‌کارگیری مواد پرتوزا به‌وجود می‌آید. (۱۳۸۷)

تزریق گاز در میدان‌های نفتی

عملیاتی که در جهت افزایش و یا نگهداری فشار به‌منظور حفظ یا افزایش سطح تولید انجام می‌گیرد. (۱۳۸۷)

تلفات شبکه‌های انتقال و توزیع برق

تلفات انرژی ناشی از انتقال و توزیع برق که اغلب به صورت گرما هدر می‌رود. (۱۳۸۸)

توان نامی برق

رجوع شود به: قدرت نامی برق. (۱۳۸۸)

تولید انرژی خالص برق

تولید انرژی ناویژه برق صرف‌نظر از مصرف داخلی نیروگاه‌ها در یک دوره معین است که برحسب کیلووات ساعت یا مگاوات ساعت محاسبه می‌شوند. (۱۳۸۸)

تولید انرژی ناخالص برق

مجموع انرژی تولیدی مولدهای برق یک نیروگاه که در طی یک دوره زمانی روی پایانه خروجی نیروگاه برحسب کیلووات ساعت یا مگاوات ساعت اندازه‌گیری می‌شود. (۱۳۸۸)

تولید انرژی ناویژه برق

رجوع شود به: تولید ناخالص برق. (۱۳۸۸)

مرکز آمار ایران

تولید انرژی ویژه برق

رجوع شود به: تولید خالص برق. (۱۳۸۸)

تولید قابل فروش محصولات مجتمع پتروشیمی

مقدار محصول تولیدی عرضه شده به بازار پس از کسر مصرف داخلی مجتمع تولیدی است. (۱۳۸۷)

تولید کل محصولات مجتمع پتروشیمی

مجموع تولیدات تمامی واحدهای فرایندی یک مجتمع اعم از مصرف شده در داخل مجتمع یا قابل فروش درب مجتمع است. (۱۳۸۷)

تولید نفت خام

خارج نمودن نفت خام از چاه در خشکی یا دریا با فشار طبیعی و یا افزایش فشار با استفاده از تکنولوژی‌های موجود است. (۱۳۸۷)

چاه اکتشافی نفت یا گاز

چاهی که به منظور جستجو برای یافتن مخازن کشف نشده نفت یا گاز حفاری می‌شود. (۱۳۸۷)

چاه تزریقی نفت یا گاز

چاهی که تزریق سیالات مختلف به مخازن هیدروکربنی از طریق آن صورت می‌گیرد. (۱۳۸۷)

چاه تعمیراتی نفت یا گاز

چاه نفت یا گاز که به دلیل مشکلات فنی مانند تولید گاز یا آب اضافی همراه نفت یا آب اضافی همراه گاز تولیدی یا مسائل مکانیکی درون چاهی با کاهش تولید مواجه شده و رفع آن احتیاج به مرمت دارد. (۱۳۸۷)

چاه توسعه‌ای نفت یا گاز

چاهی که در یک میدان شناخته شده به منظور تولید نفت و گاز در مقیاس اقتصادی حفاری می‌شود. (۱۳۸۷)

چاه توصیفی نفت یا گاز

چاهی که پس از کشف نفت یا گاز در یک مخزن، به منظور شناسایی بیش تر مشخصات کمی و کیفی لایه‌های مخزنی و سیالات درون آن‌ها و همچنین حدود مخازن و سطح مشترک سیالات موجود در آن‌ها حفاری می‌شود. (۱۳۸۷)

چشمه هسته‌ای اتمی

رجوع شود به: منبع پرتوزا. (۱۳۸۷)

حداکثر بار مصرفی برق

بیش‌ترین توان مصرف‌شده در یک ناحیه، منطقه، استان و کشور در یک دوره زمانی معین است. (۱۳۸۸)

حداکثر بار مصرفی ناهم‌زمان برق

مجموع بیش‌ترین بارهای مصرف‌شده در مناطق مختلف کشور در یک دوره زمانی معین است. بیش‌ترین بارهای مناطق، لزوماً هم‌زمان نیستند. (۱۳۸۸)

حداکثر بار مصرفی هم‌زمان برق

مجموع بار مناطق در لحظه حداکثر بار سیستم به مگاوات، در مواردی که سیستم به هم پیوسته کل کشور را پوشش ندهد. حداکثر بار هم‌زمان از مجموع بار حداکثر شبکه به هم پیوسته و بار مناطق مجزا به مگاوات به‌طور هم‌زمان به‌دست می‌آید. با توجه به اختلاف ساعت پیک در مناطق مختلف وابسته به یک سیستم سراسری به هم پیوسته، حداکثر بار هم‌زمان کمتر از جمع بار حداکثر مناطق است. (۱۳۸۸)

حلال

مایعی که قابلیت حل‌نمودن یک ماده دیگر را در خود دارد و به‌طور کلی به دو دسته هیدروکربنی و اکسیژنه تقسیم می‌شود. از حلال‌ها به‌منظور حل‌کردن ماده حل‌شدنی، رقیق‌سازی و یا استخراج یک ماده از دیگر مواد استفاده می‌شود. (۱۳۸۷)

حلال بنزینی

نوعی حلال متشکل از گروهی از هیدروکربن‌ها که عمدتاً برش‌های بنزینی را در بر گرفته و معمولاً دارای نقطه اشتعال پایین است. (۱۳۸۷)

خازن

رجوع شود به: کاپاسیتور^۱. (۱۳۸۸)

خط انتقال نیروی برق

مجموعه‌ای از رساناها، مقره‌ها و دیگر تجهیزات جانبی که برای انتقال مقادیر بالای برق با ولتاژ بالا (فشار قوی)، در مسیرهای طولانی در میان نقاط مبدأ (نیروگاه‌ها و یا پست‌های برق) و گیرندگان آن به کار گرفته می‌شوند. (۱۳۸۸)

خط توزیع نیروی برق

خطی که انرژی برق تولیدشده را با ولتاژهای فشار متوسط ۱۱، ۲۰ و ۳۳ کیلوولت و ولتاژهای ضعیف ۲۲۰ و ۳۸۰ ولت از خود عبور می‌دهد. (۱۳۸۸)

خط فوق توزیع نیروی برق

مجموعه‌ای از خط‌های انتقال دارای ولتاژهای از ۶۳ تا ۱۳۲ کیلوولت است. (۱۳۸۸)

خط نیروی برق

مجموعه مدارهای نصب‌شده بر روی پایه‌هایی که انرژی برق تولیدشده را با ولتاژهای متفاوت از یک نقطه تولید (نیروگاه) یا تبدیل ولتاژ (ایستگاه)، به نقاط مصرف منتقل می‌کند. (۱۳۸۸)

خطوط تغذیه گاز

تمامی خطوط لوله توزیع گاز با فشار حداکثر ۲۵۰ پوند بر اینچ مربع^۲ (Psi) است. (۱۳۸۷)

۱- Capacitor

۲- Pound per square inch

خطوط لوله انتقال فشار قوی گاز

خطوط لوله‌ای که گاز طبیعی را با فشار بیش‌تر از ۲۵۰ پوند بر اینچ مربع (Psi) انتقال می‌دهد و طول آن برحسب کیلومتر ثبت می‌شود. (۱۳۸۷)

خوراک پالایشگاه

ترکیبی از یک یا چند نوع نفت خام و میعانات گازی که طی فرایندهای فیزیکی و شیمیایی، انواع و اقسام محصولات از آن به‌دست می‌آید. (۱۳۸۷)

دستگاه حفاری

مجموعه دکل حفاری و تجهیزاتی نظیر جرثقیل و کشنده سنگین و وسایل نقلیه سبک است. (۱۳۸۷)

دکل حفاری

مجموعه ساختار (برج)، ابزار و تجهیزات لازم به‌منظور انجام عملیات حفاری چاه‌های نفت و گاز است. (۱۳۸۷)

دکل - روز

واحد اندازه‌گیری اشتغال یک (واحد) دکل حفاری در یک دوره زمانی معین است. (۱۳۸۷)

ذخیره نهایی نفت یا گاز

بخشی از حجم هیدروکربن درجای اولیه که با فناوری موجود، تولید آن امکان‌پذیر است. (۱۳۸۷)

رادیو دارو

فراورده‌های رادیواکتیوی که به‌منظور درمان و یا تشخیص بیماری‌های خاص، به صورت تزریقی یا خوراکی به‌کار برده می‌شود. (۱۳۸۷)

رادیوگرافی

عکس‌برداری به‌کمک پرتوهای گاما و ایکس که مصارف پزشکی و صنعتی و ... دارد. (۱۳۸۷)

راکتور اتمی

وسيله‌ای که در آن یک واکنش هسته‌ای خودنگهدار^۱، به واسطه تقسیم هسته سنگین به هسته‌های سبک‌تر که توسط راکتور شکافت یا از طریق جوش خوردن هسته‌های خیلی سبک و ایجاد یک هسته سنگین‌تر توسط راکتور گداخت، صورت می‌گیرد بتواند حفظ و کنترل شود. (۱۳۸۷)

راکتور برق

دستگاهی که برای جذب جریان‌های پیش‌فاز (خازنی) در شبکه، به منظور کاهش و تنظیم و تثبیت ولتاژ پست و خطوط به‌ویژه در ولتاژهای بالا به کار می‌رود. (۱۳۸۸)

راندمان حرارتی برق

رجوع شود به: بازده حرارتی برق. (۱۳۸۸)

روغن پایه (نفت)

مجموعه‌ای از هیدروکربن‌های نفتی که پس از عملیات آروماتیک‌زدایی^۲ و موم‌زدایی^۳ از روغن خام نفتی به دست آمده و برای تولید انواع روان‌سازها مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

۱- واکنش هسته‌ای خودنگهدار: نقطه‌ای در واکنش گداخت یا شکافت هسته‌ای است که انرژی به دست آمده بیش‌تر از آنچه که صرف تولید آن شده است، تا از آن پس واکنش بدون نیاز به انرژی خارجی ادامه یابد یعنی واکنش به اصطلاح خودنگهدار (self-sustaining) شود. گداخت هسته‌ای فرایندی است که در آن هسته‌های کوچک‌تر به هم الحاق شده و هسته بزرگ‌تری ساخته می‌شود و شکافت هسته‌ای فرایندی است که در آن یک اتم سنگین به دو یا چند اتم سبک‌تر تبدیل می‌شود.

۲- آروماتیک‌زدایی: هیدروکربن‌های آروماتیکی برای مصارف روان‌کاری مناسب نیستند و باید به‌نحوی از برش روغنی جدا شوند. به‌منظور جداسازی این ترکیبات معمولاً از روش استخراج با حلال استفاده می‌شود یعنی یک حلال مناسب که فقط ترکیبات آروماتیکی را در خود حل کند و بر بقیه مواد تشکیل‌دهنده بی‌اثر باشد در برج استخراج اضافه می‌کنند تا مواد آروماتیکی از آن جدا شوند.

۳- موم‌زدایی: ترکیبات پارافینی یا واکس‌ها یا موم‌ها به دلیل بالا بودن نقطه ریزش جهت مصارف روغن‌کاری مناسب نیستند و باید از برش روغنی جدا شوند. به‌منظور جداسازی این ترکیبات معمولاً از مخلوط حلال‌های واکس استفاده می‌کنند. شیوه عمل بدین ترتیب است که مخلوط حلال در دمای پایین مخلوط شده و روغن را در خود حل نموده و واکس را به صورت توده‌ای ابر مانند معلق نگه می‌دارد، سپس این مخلوط از فیلترهای دوار مخصوص عبور داده می‌شود که قسمت روغنی عبور کرده و قسمت واکسی به دام می‌افتد. محصول حاصل، روغنی مات ولی بدون واکس است.

روغن خام نفتی

برش روغنی حاصل از عملیات تقطیر در خلاء که خوراک واحد روغن‌سازی بوده و طی عملیات آروماتیک‌زدایی و موم‌زدایی و در بعضی موارد طی عملیات هیدروژناسیون^۱ به روغن پایه تبدیل می‌شود. (۱۳۸۷)

روغن صنعتی (نفت)

روان‌کننده‌ای که از اختلاط افزودنی‌ها بر اساس سطح کیفیت به برش خاصی از روغن پایه به‌دست می‌آید و کاربردهای متعدد صنعتی (در ماشین‌های تراش، برش، سیستم‌های هیدرولیک^۲ و ...) دارد. (۱۳۸۷)

روغن موتور

روان‌کننده‌ای که از اختلاط افزودنی‌ها بر اساس سطح کیفیت به برش خاصی از روغن پایه به‌دست می‌آید و برای روان‌کاری موتورهای درون‌سوز به‌کار می‌آید. (۱۳۸۷)

سازند^۳

توده‌ای از سنگ که دارای خصوصیات سنگ‌شناختی نسبتاً همگن و یا منحصربه‌فرد است و مرز مشخصی با توده‌های سنگی بالایی و پایینی خود دارد و قابل نقشه‌برداری در روی زمین و دنبال‌کردن در زیر زمین است. (۱۳۸۷)

سرانه مصرف برق

کل مصرف نهایی برق در یک محدوده جغرافیایی در یک دوره زمانی، نسبت به تعداد جمعیت در همان دوره است. (۱۳۸۸)

۱- هیدروژناسیون (Hydrogenation): فرایندی که در آن بخشی از اسیدهای چرب غیر اشباع به اسیدهای چرب اشباع تبدیل می‌شوند و در این صورت میزان اسیدهای چرب غیر اشباع روغن کمتر خواهد شد. هر چه فرایند هیدروژناسیون طولانی‌تر باشد، روغن جامدتر و سفت‌تر می‌شود.

۲- هیدرولیک (Hydraulic): شاخه‌ای از فیزیک است که با خواص مکانیکی سیالات سروکار داشته و موارد استفاده این خصوصیات را در علوم مهندسی بررسی می‌کند.

سکسیونر

کلیدی که برای قطع و وصل بدون بار در بی خط^۱ یا بی ترانس^۲ استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

سوخت سبک جت

مخلوطی از نفت سفید و بنزین مرغوب که به‌همراه افزودنی‌های لازم در موتورهای توربینی هواپیمای جت بلند پرواز (جنگی) و انواع هلیکوپتر (چرخ‌بال) به‌عنوان سوخت مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

سوخت سنگین جت

مخلوطی از هیدروکربن‌های نفتی در محدوده نفت سفید که به‌همراه افزودنی‌های لازم در موتورهای توربینی با سقف پرواز متوسط به‌عنوان سوخت مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

شبکه انتقال برق

مجموعه‌ای از تجهیزات انتقال و یا توزیع توان برق که عرضه انرژی برق به‌نقاط بار را ممکن می‌سازد. (۱۳۸۸)

شبکه به‌هم پیوسته برق

مجموعه‌ای شکل‌گرفته از دو یا چند شبکه مستقل برق که معمولاً با خطوط رابط به‌یکدیگر وصل می‌شوند و به صورت به‌هم پیوسته مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند. (۱۳۸۸)

شبکه توزیع انرژی برق

مجموعه‌ای از خط‌های توزیع که برای توزیع انرژی برق در یک منطقه یا یک محله به‌کار گرفته می‌شود. (۱۳۸۸)

۱- بی خط: مجموعه تجهیزاتی که تشکیل یک خط ورودی یا خروجی را می‌دهند.
۲- بی ترانس: مجموعه تجهیزاتی که ارتباط شینه و ترانسفورماتور را برقرار می‌نمایند.

شبکه سراسری برق

تمامی نقاط تولید نیرو و نقاط مصرف برق کشور که به وسیله خطوط انتقال نیرو به یکدیگر وصل شده و در آن تبادل انرژی صورت می‌گیرد. (۱۳۷۹)

شبکه گازسانی

تمامی خطوط لوله توزیع گاز طبیعی با فشار حداکثر ۶۰ پوند بر اینچ مربع (Psi) است. (۱۳۸۷)

شبکه‌های تولید و مصرف برق خارج از شبکه سراسری

شبکه‌های منطقه‌ای، استانی و یا شبکه‌های جزیره‌ای که به شبکه‌های مجاور یا شبکه به هم پیوسته سراسری، ارتباط و اتصال نداشته باشند. (۱۳۸۸)

شدت انرژی

انرژی مورد نیاز برای تولید مقدار معینی از کالاها و خدمات که برحسب عرضه انرژی اولیه و یا مصرف نهایی انرژی محاسبه می‌شود. (۱۳۸۸)

ضریب بار حرارتی برق

رجوع شود به: بازده حرارتی برق. (۱۳۸۸)

ظرفیت اسمی مجتمع پتروشیمی

مجموع ظرفیت طراحی شده سالانه واحدهای فرایندی مجتمع پتروشیمی است. (۱۳۸۷)

ظرفیت پست برق

ظرفیت نامی یک ایستگاه برق بر اساس مجموع قدرت ظاهری ترانسفورماتورهای نصب شده در آن برحسب مگاوات آمپر است. (۱۳۸۸)

ظرفیت ذخیره برق

مجموع ذخیره سرد، ذخیره داغ و ذخیره گردان آماده به کاری که برای تأمین هر اختلافی میان میزان بار درخواستی پیش‌بینی شده و گنجایش واقعی موجود، آماده به کار هستند. (۱۳۸۸)

ظرفیت سالانه مجتمع پتروشیمی

رجوع شود به: ظرفیت اسمی مجتمع پتروشیمی. (۱۳۸۸)

ظرفیت عملی مولد برق

بیشترین توان قابل تولید مولد در محل نصب با در نظر گرفتن شرایط محیطی (ارتفاع از سطح دریا، دمای محیط و رطوبت نسبی) است. (۱۳۸۸)

ظرفیت نامی مولد برق

رجوع شود به: قدرت نامی مولد برق. (۱۳۸۸)

عملیات لیچینگ^۱

شست‌وشوی سنگ‌های معدنی با عیار پایین به وسیله مواد اسیدی به منظور جداسازی عناصر مورد نظر از فاز جامد به فاز مایع است. (۱۳۸۷)

غنی‌سازی

هر فرایندی که طی آن یا توسط آن، مقدار ایزوتوپ^۲ مشخص از عنصری در مخلوطی از ایزوتوپ‌های همان عنصر افزایش می‌یابد. (۱۳۸۷)

فراورده‌های عمده نفتی

گازمایع، بنزین‌موتور، نفت‌سفید، نفت‌گاز و نفت‌کوره که طی فرایندهای پالایشی از نفت خام به‌دست می‌آیند. (۱۳۸۷)

قدرت در محل نصب مولد برق

رجوع شود به: قدرت نامی برق. (۱۳۸۸)

۱-Leaching

۲-Isotope

قدرت عملی مولد برق

رجوع شود به: ظرفیت عملی مولد برق. (۱۳۸۸)

قدرت نامی مولد برق

بیشترین خروجی مورد انتظار یک مولد برق در شرایط طراحی که توسط سازنده برای آن مولد تعریف شده است و معمولاً با واحد کیلوولت آمپر و یا کیلووات^۱ (در مولدهای کوچک‌تر) بر روی مولدهای برق نصب می‌شود. (۱۳۸۸)

قیر

سنگین‌ترین فراورده بازمانده از تقطیر نفت خام که شامل هیدروکربن‌های پیچیده با وزن مولکولی بالا است و عمدتاً به‌عنوان عایق رطوبتی و در راه‌سازی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

کاپاسیتور

دستگاهی که به‌منظور جذب جریان‌های پس‌افت (مگاوار سلفی) شبکه به‌منظور افزایش، تنظیم و تثبیت ولتاژ پست و خطوط به‌کار می‌رود. (۱۳۸۸)

کلاهِک گازی

بخش بالایی ساختمان مخزن نفتی که دارای گاز آزاد است. این گاز در قسمت زیرین با نفت مخزن در تماس است. (۱۳۸۷)

گاز تر

گاز طبیعی سبکی که نم‌زدایی^۲ نشده است. (۱۳۸۷)

۱- کیلووات (Kilo Watt = KW): واحد اندازه‌گیری توان اکتیو مولد است.

۲- نم‌زدایی یا رطوبت‌زدایی یکی از مراحل پالایش گاز طبیعی است. پس از تفکیک نفت با گاز مقداری آب آزاد همراه با گاز طبیعی وجود دارد که بیش‌تر آن توسط روش‌های جداسازی ساده در سرچاه یا در نزدیکی آن از گاز جدا می‌شود. در حالی که بخار آب موجود در محلول گاز طی فرایندی بسیار پیچیده با عنوان عملیات نم‌زدایی و یا رطوبت‌زدایی از گاز طبیعی تفکیک می‌شود.

گاز ترش

نوعی گاز طبیعی که حاوی مقادیری از گازهای اسیدی، به خصوص مقادیر قابل توجهی سولفید هیدروژن^۱ است و قبل از مصرف، نیاز به گوگردزایی^۲ دارد. (۱۳۸۷)

گاز خشک

گاز طبیعی پالایش شده‌ای که رطوبت آن در فرایند نم‌زدایی کاهش یافته است و از طریق لوله قابل حمل و نقل است. (۱۳۸۷)

گاز سبک

گاز طبیعی که مراحل جداکردن مایعات و میعانات گازی بر روی آن انجام شده است. (۱۳۸۷)

گاز سوزانده شده

گازهای همراه نفت خام که به دلیل عدم توجیه اقتصادی و زیست‌محیطی جمع‌آوری نشده و سوزانده می‌شود. (۱۳۸۷)

گاز شهری

گاز تأمین شده از شبکه عمومی لوله‌کشی گاز است. (۱۳۷۹)

گاز شیرین

گازی که پس از تصفیه و جدا کردن سولفید هیدروژن و دی‌اکسید کربن^۳ از گاز ترش به دست آمده و بدون گوگردزایی قابل مصرف است. (۱۳۸۷)

۱ - Hydrogen Sulfide (H₂S)

۲- گوگردزایی: گاز طبیعی که از چاه‌های گاز استخراج می‌شود، وارد واحدهای تصفیه گاز شده و سولفور موجود در گاز، بیش‌تر به شکل سولفید هیدروژن که یک عامل خورنده و مسموم‌کننده است جدا شده و گاز شیرین وارد خطوط لوله انتقال شده و به مصرف‌کننده‌های مختلف ارسال می‌شود.

۳ - Carbon Dioxide (CO₂)

گاز طبیعی

مخلوطی از گازهای هیدروکربنی و مقادیر کمی از گازهای غیر هیدروکربنی که در فاز گازی یا محلول با نفت خام در مخازن زیرزمینی طبیعی وجود داشته و قابل بازیافت به صورت گاز در شرایط متعارف دما و فشار است و بخش عمده آن را گاز متان^۱ تشکیل می‌دهد. (۱۳۸۷)

گاز طبیعی فشرده^۲

گاز طبیعی تصفیه‌شده که ۹۴ درصد آن متان بوده و تا فشار ۲۵۰ بار^۳ فشرده می‌شود. (۱۳۸۷)

گاز غنی

گاز خروجی از میدان‌های نفتی و یا کلاک‌های گازی و یا میدان‌های مستقل گازی است. (۱۳۸۷)

گاز کشف‌شده قابل استحصال

گازی که می‌توان به روش‌های مختلف با فناوری‌های موجود از مخازن گاز استخراج نمود. (۱۳۸۷)

گاز کلاک

گاز موجود در کلاک گازی است و در قسمت زیرین با نفت مخزن در تماس است. (۱۳۸۷)

۱-Methane (CH₄)

۲-سی. ان. جی (Compressed Natural Gas)

۳- بار (Bar): هر بار برابر نیروی ۱۰۰۰۰۰۰ دین (dyne) است که بر یک سانتی‌متر مربع وارد می‌شود. این واحد در سیستم (SI = International System of Units) مورد استفاده قرار می‌گیرد. دین نام یک یکای اندازه‌گیری نیرو در فیزیک است که ویژه سامانه اندازه‌گیری سانتی‌متر-گرم-ثانیه یا CGS (نسخه قدیمی تر SI) است. یک دین برابر ۱۰^{-۵} نیوتن (میکرونیوتن) است. هر دین برابر با نیروی لازم برای دادن شتاب یک سانتی‌متر بر مجذور ثانیه به جرم یک گرم است.

گاز مایع

مخلوطی از پروپان^۱ و بوتان^۲ که در فشار اتمسفری^۳ به حالت گاز است اما در دمای محیط و تحت فشار می‌تواند مایع شود. (۱۳۸۷)

گاز همراه

گازی که در شرایط مخزن در نفت خام محلول است و همراه تولید نفت استخراج می‌شود. (۱۳۸۷)

ماده نفتی

مخلوط عمدتاً هیدروکربنی که به‌طور طبیعی به حالت‌های گاز، مایع و جامد در طبقات زمینی موجود است. (۱۳۷۹)

مایعات گازی

مایعات هیدروکربنی که در نتیجه فراورش گاز طبیعی در شرایط معین فشار و دما در واحدهای فراوری گاز حاصل می‌شود. این مایعات به‌طور عمده شامل اتان، پروپان، بوتان^۴ و بنزین طبیعی هستند. (۱۳۸۷)

مجتمع پتروشیمی

مجموعه‌ای از واحدهای مرتبط با تولید محصولات شیمیایی و پتروشیمیایی داخل یک محدوده مشخص است. (۱۳۸۷)

مخزن نفتی

بخشی از سازند زیرزمینی که تجمع هیدروکربن قابل جابه‌جایی در آن صورت‌گرفته و از سیستم فشاری یکسان برخوردار است. (۱۳۸۷)

۱ - Propane (C₃H₈)

۲ - Methane (CH₄)

۳- فشار اتمسفری یا فشار هوا یا فشار جو: وزن مقدار هوایی که در ستونی به ارتفاع سطح زمین تا انتهای جو قرار دارد.

۴ - Butane (C₄H₁₀)

مشترک گاز

شخص حقیقی یا حقوقی که می‌تواند از شبکه توزیع، گاز طبیعی دریافت نماید. (۱۳۸۷)

مصرف برق داخلی نیروگاه

انرژی مورد استفاده داخل واحدهای تولید انرژی الکتریکی، شامل انرژی مصرفی برای روشنایی، برق و تجهیزات جانبی واحدها، بدون توجه به این‌که این انرژی در خود واحد، تولید شده یا از منبع دیگری تأمین شده است. (۱۳۸۸)

مصرف تجاری انرژی برق

مصرفی که از انرژی برق برای محل کسب استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

مصرف خانگی انرژی برق

مصرفی که از انرژی برق برای به‌کار انداختن وسایل و تجهیزات متعارف برق و همچنین روشنایی در واحد مسکونی استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

مصرف صنعتی انرژی برق

مصرفی که از انرژی برق برای انجام کار در کارگاه‌های دارای فعالیت‌های معدنی و صنعتی استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

مصرف عمومی انرژی برق

مصرفی که از انرژی برق برای خدمات عمومی استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

مصرف کشاورزی انرژی برق

مصرفی که از انرژی برق برای پمپاژ آب‌های سطحی یا زیرزمینی یا پمپاژ دوباره آب برای کاربردهای کشاورزی و آبیاری یا انجام کار در فعالیت کشاورزی استفاده می‌شود. (۱۳۸۷)

مصرف‌کننده گاز

مشترکی که امکان استفاده وی از جریان گاز پس از طی مراحل اشتراک‌پذیری، راه‌اندازی شده باشد. (۱۳۸۷)

منبع پرتوزا

دستگاه یا ماده‌ای که از خود تابش یون‌ساز منتشر کرده و یا قادر به انتشار آن است. (۱۳۸۷)

مولد اختصاصی برق

مولدی که هدف اصلی از نصب آن تولید برق برای مصارف اختصاصی بوده و برق آن فروشی نیست. (۱۳۸۸)

مولد برق

هر نوع وسیله تبدیل انرژی غیر الکتریکی به انرژی الکتریکی است. (۱۳۸۸)

میدان گازی

ساختار زمین‌شناسی که دارای یک یا چند سازند با ذخیره گاز طبیعی است. (۱۳۸۷)

میدان مستقل گازی

میدان گازی که در آن لایه نفتی قابل تولید در تماس با گاز وجود ندارد. (۱۳۸۷)

میدان نفتی

محدوده‌ای متشکل از یک یا چند مخزن نفتی که ساختار زمین‌شناسی یا چینه‌شناسی^۱ مشابه دارند. (۱۳۸۷)

میعانات گازی

مایعات هیدروکربنی جدا شده از گاز طبیعی که در نتیجه تغییرات فشار و دما در گاز تولیدی از میدان‌های گازی حاصل می‌شود. (۱۳۸۷)

نفت خام

مخلوطی از انواع هیدروکربن‌ها با دامنه تقطیر بسیار گسترده به رنگ قهوه‌ای تا سیاه به همراه مواد غیر نفتی مانند گوگرد، آب، نمک، فلزات سنگین، که در اعماق زمین یا دریا به حالت مایع یافت می‌شود. (۱۳۸۷)

۱- شاخه‌ای از علم زمین‌شناسی است که به بررسی روابط موجود بین طبقات سنگ‌های رسوبی می‌پردازد.

نفت خام ترش

نفت خامی که گوگرد بیش‌تری دارد و شاخص ای. پی. آی (API)^۱ آن کمتر است و سهم فراورده‌های سنگین‌تر مانند نفت کوره که در فرایند پالایش از آن به‌دست می‌آید، بیش‌تر خواهد بود. (۱۳۸۷)

نفت خام سبک صادراتی ایران

نفت خامی که دارای ای. پی. آی (API) ۳۳ تا ۳۴/۵ درجه و گوگرد کل ۱/۵ درصد وزنی است. (۱۳۸۷)

نفت خام سنگین صادراتی ایران

نفت خامی که دارای ای. پی. آی (API) ۲۹ تا ۳۰/۵ درجه و گوگرد کل ۱/۵ درصد وزنی است. (۱۳۸۷)

نفت خام شیرین

نفت خامی که به‌نسبت میزان سولفور کمتری دارد و دارای API بالاتری است و در پالایش آن می‌توان مقادیر بیش‌تری فراورده‌های سبک‌تر و با ارزش‌تر چون بنزین و نفت سفید و گازوییل به‌دست آورد. (۱۳۸۷)

نفت خام قابل استحصال

مقدار نفتی که می‌توان به روش‌های مختلف با فناوری‌های موجود از مخازن نفتی استخراج نمود. (۱۳۸۷)

۱- برای نشان‌دادن میزان سبکی و سنگینی نفت خام، به‌طور معمول از شاخص ای. پی. آی (American Petroleum Institute = API) استفاده می‌شود. این شاخص حاصل تقسیم عدد ۱۴/۵ بر وزن مخصوص نفت خام در درجه حرارت ۶۰ درجه فارنهایت منهای عدد ۱۳۱/۵ است. نفت خام با ای. پی. آی بالاتر از ۳۰، سبک، بین ۲۰ تا ۳۰، متوسط و پایین‌تر از ۲۰ سنگین است.

نفت سفید

مخلوطی از هیدروکربن‌های نفتی در محدوده تقطیر ۱۵۰ تا ۲۷۵ درجه سانتی‌گراد که در حالت طبیعی بی‌رنگ بوده و عمدتاً زنجیره‌های هیدروکربنی C₁₂ تا C₁₅ را شامل می‌شود. این فراورده بیش‌تر به‌عنوان سوخت در لوازم نفت‌سوز خانگی به‌کار می‌رود. (۱۳۸۷)

نفت کوره

برش‌های سنگین حاصل از پالایش نفت خام که به‌حالت مایع‌بوده و از ارزش حرارتی بالایی برخوردار است. نفت کوره با توجه به‌دامنه تقطیر و گران‌روی، طبقه‌بندی شده و به‌طورکلی کاربرد اصلی آن تولید حرارت در کوره‌ها و ... و یا تولید توان در کشتی‌ها است. (۱۳۸۷)

نفت گاز

از فراورده‌های میان تقطیر پالایشگاه که دامنه تقطیر آن محدوده ۱۵۰ تا ۳۸۵ درجه سانتی‌گراد را در بر گرفته و رنگ طبیعی آن زرد کهربایی است. این فراورده در سیستم‌های حرارتی و مشعل‌ها به‌عنوان مولد حرارت و در موتورهای احتراق داخلی به‌منظور تولید توان مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

نفثا

مخلوطی آتش‌گیر از هیدروکربن‌های سبک مایع که در تولید بنزین و حلال‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

نیروگاه

محل استقرار مولدهای نیروی برق و تجهیزات وابسته است. (۱۳۸۸)

نیروگاه بادی

مزرعه توربین‌های بادی که برق تولیدی از انرژی باد را به شبکه سراسری منتقل می‌کند. (۱۳۸۸)

نیروگاه بخاری

نیروگاهی که در آن از انرژی حرارتی سوخت‌های مایع، جامد و گاز برای تولید بخار و مصرف آن در توربین‌های بخار به‌منظور تولید برق استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

نیروگاه برق - آبی

نیروگاهی که در آن از انرژی پتانسیل آب انباشته شده در پشت سدها یا انرژی جریان آب رودخانه‌ها برای مصرف در توربین آبی به منظور تولید برق استفاده می‌شود. (۱۳۸۸)

نیروگاه چرخه ترکیبی

نیروگاهی که در آن علاوه بر انرژی الکتریکی تولیدشده در توربین‌های گازی از حرارت موجود در گازهای خروجی از توربین‌های گازی جهت تولید بخار در یک دیگ بخار بازیاب استفاده‌شده و بخار تولیدی در یک دستگاه توربو ژنراتور بخاری، انرژی برق تولید می‌کند. (۱۳۸۸)

نیروگاه چندسوخته

نیروگاهی که مجهز به کوره‌ها و مشعل‌هایی است که توانایی به‌کارگیری بیش از یک نوع سوخت را دارد. (۱۳۸۸)

نیروگاه حرارتی

نیروگاهی که در آن انرژی شیمیایی موجود در سوخت‌های جامد، مایع و گاز به انرژی برق برگردانده می‌شود و شامل نیروگاه‌های بخاری، چرخه ترکیبی، دیزلی، گازی و هسته‌ای است. (۱۳۸۸)

نیروگاه دیزلی

نیروگاهی که در آن از سوخت نفت گاز برای راه‌اندازی موتور دیزلی استفاده شده و انرژی مکانیکی به‌دست آمده به انرژی الکتریکی تبدیل می‌شود. (۱۳۸۸)

نیروگاه زیست توده

تأسیسات و تجهیزاتی که از منابع زیست توده شامل زائدات جامد شهری، فاضلاب شهری، زائدات فسادپذیر صنعتی، زائدات دامی، ضایعات و زائدات کشاورزی و زائدات جنگلی، تحت فرایندهای بیوشیمیایی و حرارتی تولید انرژی الکتریکی می نماید. (۱۳۸۸)

نیروگاه فتوولتائیک^۱

مجموعه‌ای از سلول‌های خورشیدی که انرژی تابشی خورشید را بدون واسطه مکانیکی به انرژی الکتریکی تبدیل و به شبکه سراسری برق تزریق می کند. (۱۳۸۸)

نیروگاه گازی

نیروگاهی که در آن از انرژی حرارتی سوخت‌های فسیلی گاز و مایع جهت تولید گاز داغ (دود) و مصرف آن در توربین گاز برای تولید برق استفاده می شود. (۱۳۸۸)

نیروگاه هسته‌ای

نیروگاهی که در آن انرژی رهاشده از سوخت‌های هسته‌ای به انرژی برق تبدیل می شود. (۱۳۸۸)

وات

واحد سنجش توان انرژی تولیدی (وات تولیدی) یا توان انرژی مصرفی (وات مصرفی) است و هر وات، توان دستگاهی است که در یک ثانیه یک ژول انرژی، تولید یا مصرف نماید و برابر با یک نیوتن-متر بر ثانیه است. (۱۳۸۸)

وات ساعت

واحد سنجش انرژی تولیدی یا مصرفی است. هر وات ساعت، انرژی تولیدشده یا مصرفشده یک دستگاه به توان یک وات در ظرف مدت یک ساعت است. (۱۳۸۸)

واحد فرایندی

واحدی که در آن ماده اولیه ورودی طی فرایندهای فیزیکی مانند تقطیر، جذب و دفع، غربال مولکولی، استخراج و یا فرایندهای شیمیایی مانند کراکینگ^۱ (شکست) حرارتی^۲ یا کاتالیزوری^۳، پلیمریزاسیون^۴، هیدروژناسیون و اکسیداسیون^۵ تبدیل به انواع گروه محصولات شیمیایی و پتروشیمیایی می‌شود. (۱۳۸۷)

هسته اتم پایدار

هسته‌ای که هیچ تغییری طی زمان در داخل آن به‌وقوع نمی‌پیوندد. (۱۳۸۷)

هسته اتم نیمه پایدار

هسته‌ای که برای زمانی محدود از حالت پایه به‌حالت برانگیختگی در آمده و سپس پایدار خواهد شد. (۱۳۸۷)

هیدروکربن

ترکیبات آلی که منحصراً از هیدروژن و کربن تشکیل شده‌اند. (۱۳۸۷)

هیدروکربن درجا

کل مقدار هیدروکربنی که پیش از شروع تولید در مخزن نفتی وجود دارد. (۱۳۸۷)

۱-کراکینگ (Cracking): فرایندی که در صنایع پتروشیمی کاربرد داشته و برای کاهش وزن مولکولی هیدروکربن‌ها به‌وسیله شکستن پیوندهای آن‌ها استفاده می‌شود.

۲ -Thermal Cracking

۳ -Catalytic Cracking

۴- بسپارش یا پلیمریزاسیون (Polymerization): یک واکنش شیمیایی که در آن مولکول‌های کوچک و ساده که در اصطلاح تک‌پار یا مونومر (Monomer) نامیده می‌شوند، با یکدیگر پیوند برقرار کرده و مولکولی بزرگ و با وزن مولکولی چندین برابر مولکول اولیه به‌وجود می‌آورند.

۵- اکسیداسیون (Oxidation) یا اکسایش: واکنشی شیمیایی است که در آن یک ماده، الکترون یا هیدروژن از دست می‌دهد یا اکسیژن می‌گیرد.

بخش ۷- ساختمان و مسکن

آپارتمان

رجوع شود به: واحد مسکونی آپارتمانی. (۱۳۸۹)

آشپزخانه

فضایی مجزا که مختص پخت و پز بوده و اغلب دارای ظرفشویی است. (۱۳۹۰)

آشپزخانه آپن

آشپزخانه‌ای که از یک یا چند طرف دیوار نداشته باشد. (۱۳۹۰)

آلاچیق

نوعی سایبان و سرپناه ساخته شده از چوب یا سایر مصالح سبک که می‌توان آن را جمع کرده، از محلی به محل دیگر حمل کرد و دوباره برپا ساخت. (۱۳۸۹)

آلونک

فضایی که به‌طور عمده از ترکیب موادی نظیر حلبی، نایلون، برزنت و ... ساخته شده باشد. (۱۳۸۹)

اتاق

فضای محصور و مسقفی که حداقل چهار متر مربع مساحت و دو متر ارتفاع داشته باشد. هال، آشپزخانه غیر باز، انباری و ... مشروط به این که حداقل چهار متر مربع مساحت و دو متر ارتفاع داشته باشد، اتاق محسوب می‌شود. فضاهایی مانند گاراژ، حمام، توالت، آب‌انبار، طویله و کاه‌دانی، اتاق به‌شمار نمی‌آیند. (۱۳۹۰)

اتاق خواب

اتاقی با مساحت حداقل ۶/۵ متر مربع و ارتفاع ۲/۴۰ متر است که کارکرد اصلی آن تأمین شرایط خواب و تجدید قوا است. (۱۳۹۰)

اجاره

عقدی که به‌موجب آن مستأجر، مالک منافع عین مستأجره می‌شود. اجاره‌دهنده را موجر و اجاره‌کننده را مستأجر و مورد اجاره را عین مستأجره گویند. (۱۳۸۹)

اجاره به شرط تملیک واحد مسکونی

حالتی از اجاره که در آن واحد مسکونی ابتدا به‌شکل اجاره‌ای در اختیار متقاضی قرار گیرد و پس از پایان پرداخت بدهی‌های مربوط به قیمت زمین و تسهیلات بانکی بلند مدت توسط متقاضی، به وی واگذار می‌شود. (۱۳۸۹)

اجاره کامل

حالتی از پرداخت اجاره‌بها که در آن مستأجر، اجاره‌بهای نقدی یا غیر نقدی را در زمان‌های تعیین شده، معمولاً ماهیانه، به موجر می‌پردازد. در این حالت هیچ‌گونه سپرده‌ای به‌عنوان قرض‌الحسنه، ودیعه، پیش‌پرداخت، وثیقه یا امانت در اختیار موجر قرار نمی‌گیرد. (۱۳۷۹)

اجاره و رهن

حالتی از پرداخت اجاره‌بها که در آن مستأجر علاوه بر پرداخت مبلغ معینی در زمان‌های تعیین شده، سپرده‌ای نیز به‌عنوان قرض‌الحسنه، ودیعه، پیش‌پرداخت، وثیقه یا امانت در اختیار موجر می‌گذارد. (۱۳۸۹)

اجاره‌بها

عوض معینی که مستأجر در قبال تصرف مورد اجاره به موجر می‌پردازد. (۱۳۷۹)

اجاره‌بهای احتسابی

برآورد اجاره‌بهای محل سکونت شخصی، مجانی، در برابر خدمت و رهنی است. این برآورد در مورد اقامتگاه معمولی و اقامتگاه دوم خانوار و بر اساس اجاره‌بهای رایج در بازار برای واحدهای مشابه صورت می‌گیرد. (۱۳۷۹)

اراضی بایر شهری

اراضی شهری که سابقه عمران و احیا داشته و به تدریج به حالت موات برگشته، اعم از آن که صاحب مشخصی داشته یا نداشته باشد. (۱۳۷۹)

اراضی شهری

زمین‌هایی که در محدوده قانونی و حریم استحفاظی شهرها و شهرک‌ها واقع شده است. (۱۳۷۹)

اراضی موات شهری

اراضی شهری که فاقد هرگونه سابقه عمران و احیا باشد. (۱۳۷۹)

اراضی وقفی

اراضی که توسط مالک برای امر خاصی در نظر گرفته شده و عین آن قابل فروش نیست و منافع آن صرفاً برای اهداف مورد نظر مالک که امور خیریه است، صرف می‌شود. (۱۳۷۹)

اسکان موقت

اسکان ساکنان بافت‌های فرسوده شهری واقع در طرح و برنامه‌های نوسازی به شکل موقت در ساختمان‌ها و یا سایر مستحدثات موقت یا دائمی است. (۱۳۸۹)

اضافات ساختمان

مساحت افزایش یافته ساختمان در سطح و یا در ارتفاع (طبقات) است. (۱۳۷۹)

اقامتگاه دوم خانوار

محلی که خانوار علاوه بر اقامتگاه معمولی در اختیار دارد اعم از این که خود، مالک آن بوده یا به طریق دیگری مانند تصرف اجاری و مجانی، حق استفاده از آن را داشته باشد. محل مزبور هرگاه غیر ملکی باشد به شرطی اقامتگاه دوم محسوب می شود که اقامتگاه همگانی یا اقامتگاه اختصاصی (سازمانی) نباشد. (۱۳۷۹)

الگوسازی درون بافت (شهری یا روستایی)

مجموعه برنامه ها و طرح های موضوعی و موضعی که ضمن ارائه یک مدل بهینه، خلاق و منطبق با شرایط و ویژگی های بوم، مورد پذیرش ساکنان قرار گرفته و قابلیت تعمیر و تکرار را داشته باشد. (۱۳۸۹)

امکانات و تسهیلات مسکن خانوار

رجوع شود به: تسهیلات محل سکونت. (۱۳۸۹)

انباری

فضایی که برای انبار کردن کالاها و محصولات مورد استفاده قرار می گیرد و محل کسب و کار محسوب نمی شود. (۱۳۹۰)

انبوه سازی مسکن

ساخت و ساز ساختمان های مسکونی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی دارای پروانه صلاحیت انبوه سازی از وزارت خانه ذی ربط، ساخته می شوند. این ساختمان ها بایستی در نقاط روستایی حداقل دارای سه واحد، در نقاط شهری کمتر از ۲۵۰ هزار نفر، حداقل پنج واحد و در شهرهای بالای ۲۵۰ هزار نفر جمعیت، حداقل ده واحد مسکونی باشند. (۱۳۸۹)

ایستگاه اقلیم‌شناسی

رجوع شود به: ایستگاه کلیماتولوژی. (۱۳۸۸)

ایستگاه کلیماتولوژی

محلّی که در آن ادوات اندازه‌گیری پارامترهای هواشناسی نظیر دما، رطوبت، تبخیر، باران، تشعشع خورشیدی، سرعت و جهت باد و ... (غیر از فشار) قرار دارد. (۱۳۸۸)

باغستان

نقطه اقامتی موقت و تفریحی با محدوده معین که به موجب مقررات مربوط و به‌منظور اقامت موقت، تفریح و گذران اوقات فراغت و استفاده در زمان اضطراری، به صورت متصل یا منفصل در خارج از محدوده شهرها و شهرهای جدید و روستاها (اعم از داخل یا خارج حریم شهرها و شهرهای جدید) مکان‌یابی، طراحی، احداث و اداره می‌شود. (۱۳۸۹)

بافت باارزش روستایی

بافت روستایی که ارزش معماری، فرهنگی و قدمت تاریخی دارد و ارزش آن بر اساس ملاک‌های ارزشی کالبدی، تاریخی، فرهنگی، اجتماعی، زیست محیطی و اقتصادی تعیین شده باشد. (۱۳۸۹)

بافت شهری

پهنه ساخته‌شده شهری که در چارچوب نظام برنامه‌ریزی و طرح‌های شهرسازی و یا خارج از آن به‌شکل ارگانیک^۱ (اندام‌وار) در طول قرون متمادی شکل‌گرفته است. (۱۳۸۹)

۱- ارگانیک (organic): به‌معنای همگونی و تلفیق اجزا نسبت به کل و کل نسبت به اجزا است. معماری ارگانیک یا معماری اندام‌وار یک فلسفه در معماری است که به ترویج هماهنگی بین عادت‌های انسانی و طبیعت می‌پردازد. این اتفاق به صورتی شکل می‌گیرد که طراحی چنان هماهنگی و ارتباطی با محیط خود داشته باشد که ساختمان، مبلمان و محیط، بخشی از یک ترکیب متحد و مرتبط باشد.

بافت فرسوده شهری

بافت شهری که دارای سه مشخصه ریزدانگی (بلوک‌هایی که بیش از ۵۰ درصد پلاک‌های آن‌ها مساحت کمتر از ۲۰۰ متر مربع است)، ناپایداری (بلوک‌هایی که بیش از ۵۰ درصد بناهای آن ناپایدار و فاقد سیستم سازه است) و نفوذناپذیری (بلوک‌هایی که بیش از ۵۰ درصد معابر آن عرض کمتر از شش متر دارند) باشد. (۱۳۸۹)

بافت قدیمی شهری

محدوده‌هایی از عرصه شهری که پهنه تاریخی و یا به عبارتی محدوده کهن شهر را تا پیش از تغییر و تحولات شهری معاصر نشان می‌دهد. ویژگی‌های شکلی، ساختار متشکله و سازمان اجتماعی این محدوده‌ها از ویژگی خاصی برخوردار بوده که آن را از سایر پهنه‌های شهری متمایز می‌کند. (۱۳۸۹)

بالکن

فضایی حد فاصل بخش‌های بسته ساختمان و فضای باز بیرون آن که حداقل از یک طرف در مجاورت هوای آزاد قرار می‌گیرد و زیر آن به وسیله فضای بسته‌ای اشغال نشده است. (۱۳۹۰)

بلوک

مجموعه‌ای از ساختمان‌های به هم پیوسته یا زمین‌ها و ساختمان‌های به هم پیوسته است که از همه طرف به معابر عمومی مانند کوچه، میدان، خیابان محدود شده باشد. در بعضی موارد ممکن است قسمت‌هایی از یک بلوک به عوارض طبیعی مانند رودخانه یا کوه محدود شده باشد. (۱۳۸۹)

بنای عمومی

بناهایی که عموم افراد می‌توانند از آن استفاده نمایند مانند مساجد، گرمابه‌ها، سرویس‌های بهداشتی عمومی، مراکز اجتماعات و مراکز تجاری. (۱۳۸۹)

بهسازی بافت با ارزش روستایی

مجموعه اقدامات عملی شامل تهیه طرح و اجرای آن که در راستای حفظ و احیای ارزش‌های فرهنگی، تاریخی و معماری روستای واجد شرایط بافت با ارزش روستایی به اجرا در می‌آید. (۱۳۸۹)

بهسازی درون بافت شهری

مجموعه برنامه‌ها، طرح‌ها و اقداماتی که با هدف ارتقای کیفی محیط شهری و سکونت شهروندان در محدوده بافت ساخته‌شده شهر ارائه می‌شود و یا به اجرا در می‌آید. (۱۳۸۹)

بهسازی مسکن روستایی

مجموعه برنامه‌ها، طرح‌ها و اقداماتی که از طریق ارائه طرح‌های مناسب مسکن روستایی و اعمال نظارت و با هدف ارتقای کیفی واحدهای مسکونی در محدوده روستاها انجام می‌شود. (۱۳۸۹)

پاسیو

فضایی باز که در میان ساختمان قرار دارد و به‌طور معمول اضلاع آن در تمام ارتفاع ساختمان امتداد یافته و به‌منظور تأمین نور و تهویه بخشی از ساختمان ایجاد می‌شود. (۱۳۹۰)

پذیرایی واحد مسکونی

فضایی در واحد مسکونی که به‌هنگام حضور مهمان و یا تجمع اعضای خانوار مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

پروانه احداث بنا

پروانه ساختمانی که جهت ساخت و ایجاد بنای جدید صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه افزایش بنا

پروانه ساختمانی که به‌منظور افزایش سطح یا حجم بنای موجود صادر می‌شود. (۱۳۷۹)

پروانه ساختمانی

جوازی که به منظور ساخت ساختمان از طرف شهرداری‌ها یا سایر مراجع ذیصلاح صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه ساختمانی آموزشی

پروانه ساختمانی که با شرایط معینی در ملک مشخص برای تصرف آموزشی صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه ساختمانی اداری

پروانه ساختمانی که با شرایط معین در ملک مشخص برای کاربری اداری صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه ساختمانی با کاربری چندگانه

پروانه ساختمانی که با شرایط معین در ملک مشخص برای کاربری مختلط صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه ساختمانی بهداشتی-درمانی

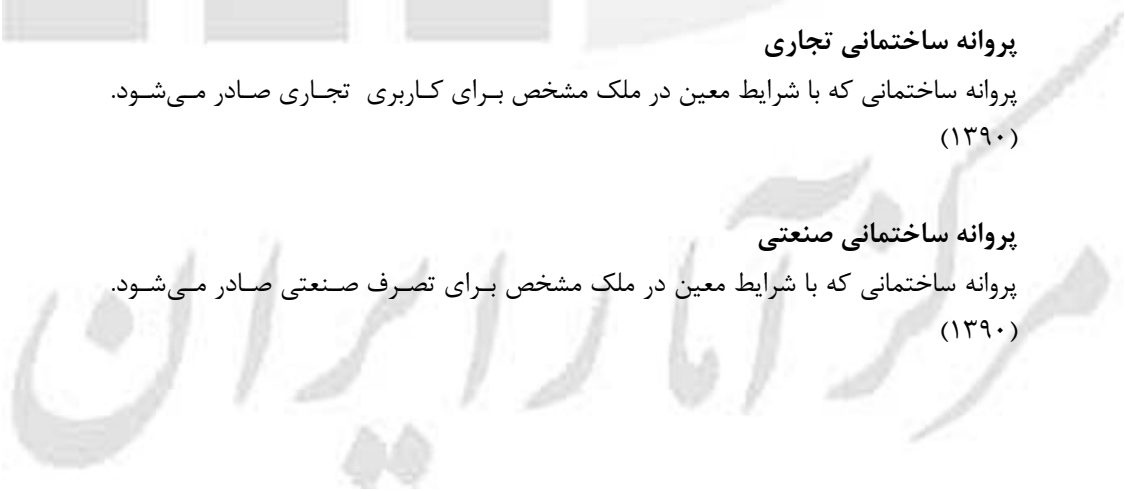
پروانه ساختمانی که با شرایط معین در ملک مشخص برای کاربری بهداشتی-درمانی صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه ساختمانی تجاری

پروانه ساختمانی که با شرایط معین در ملک مشخص برای کاربری تجاری صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه ساختمانی صنعتی

پروانه ساختمانی که با شرایط معین در ملک مشخص برای تصرف صنعتی صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه ساختمانی مسکونی

پروانه ساختمانی که با شرایط معین در ملک مشخص برای کاربری مسکونی صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروژه محرک توسعه شهری

پروژه‌ای که از طریق توسعه و ارتقای زیرساخت‌ها و شبکه‌های دسترسی، تأمین خدمات شهری- محله‌ای، الگوسازی و سایر اقدامات اجرایی که در بین ساکنان، سازندگان و سایر عوامل دخیل در بهسازی و نوسازی، تولید انگیزه، ثروت و امنیت می‌نماید، فرایند بهسازی و نوسازی شهری را پویا و پایدار می‌سازد. (۱۳۸۹)

پی‌سازی

مجموعه عملیات پس از عمل پی‌کنی که در آن کف پی با مصالحی مناسب از قبیل شفته آهکی، سنگ، بتن و بتن مسلح ساخته شده تا به سطح زمین برسد و قابل قبول برای هرگونه بنایی باشد. (۱۳۸۹)

پیلوت

فضای مسقف طبقه هم‌کف با حداقل ارتفاع ۲/۲ متر که شامل ستون‌ها و بدون دیوارهای جداکننده بوده و به‌طور عمده به‌عنوان مشاعات برای کاربری‌هایی از قبیل پارکینگ و انباری اختصاص می‌یابد. (۱۳۹۰)

تاریخ اتمام ساختمان

تاریخی که ساختمان آماده بهره‌برداری است. چنانچه تاریخ استفاده از ساختمان قبل از انجام عملیاتی مانند نقاشی، گچ‌کاری و نماسازی باشد، تاریخ بهره‌برداری به‌جای تاریخ اتمام ساختمان منظور می‌شود. (۱۳۷۹)

تأییدیه فنی ساخت‌وساز

موافقت اصولی با یک طرح یا پیشنهاد که بر اساس مدارک و مستندات ارائه‌شده، انطباق کامل با مقررات و آیین‌نامه‌های محلی و یا استانداردهای بین‌المللی را داشته باشد و از نظر دارا بودن پتانسیل لازم برای به‌کارگیری در صنعت ساخت و ساز در کشور مطلوب باشد. (۱۳۸۹)

تسهیلات محل سکونت

قسمت‌هایی از واحد مسکونی یا امکانات اضافه‌شده به آن مانند حمام، آب و گاز لوله‌کشی که موجب آسایش و رفاه بیش‌تر خانوار می‌شود. (۱۳۸۹)

تعاونی تأمین مسکن

تعاونی که بر اساس اساسنامه، کار اصلی آن تأمین و تهیه مسکن برای اعضای آن بوده و به‌طور مستقیم وارد امر ساخت‌وساز نمی‌شوند. (۱۳۸۹)

تعاونی تولید مسکن

تعاونی که به استناد اساسنامه، کار اصلی آن تولید و مدیریت ساخت‌وساز مسکن است. (۱۳۸۹)

تعمیر جزئی ساختمان

انجام اموری مانند سرویس تأسیسات ساختمان و لکه‌گیری بام که به‌طور مستمر برای نگهداری ساختمان انجام می‌شوند. (۱۳۸۹)

تعمیر یا تغییر کلی در ساختمان

بازسازی یا نوسازی قسمت‌هایی از ساختمان مانند تقویت اسکلت ساختمان، ایجاد تأسیسات حرارتی و نوسازی که موجب افزایش عمر یا ارتقای کیفی ساختمان شود. (۱۳۸۹)

حیاط

فضایی باز و محصور از عرصه^۱ مالکیت که بخش عمده‌ای از ارتباط فضاهای زندگی را با طبیعت و نورگیری تأمین می‌کند. (۱۳۹۰)

۱- منظور از عرصه محل استقرار مستحدثات، ابنیه و ساختمان به مساحت معین و منظور از اعیان خود ابنیه و مستحدثاتی است که در محل عرصه به مساحت معین احداث شده است. به‌عبارتی دیگر، عرصه به‌معنای زمین و یا ملک بوده که در آن کاری انجام (ایجاد باغات در اراضی کشاورزی) یا سازه‌ای احداث شود اما اعیان، نتیجه کار اجرا شده مانند باغ یا ساختمان احداث شده آن است.

خانه سازمانی

واحد مسکونی که از طریق وزارت خانه، مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت برای سکونت در اختیار متصدیان معینی در دوره تصدی آن شغل قرار داده می شود. (۱۳۸۹)

خانه معمولی

رجوع شود به: واحد مسکونی غیر آپارتمانی. (۱۳۸۹)

دستگاه حرارت مرکزی

دستگاه مکانیکی که با مصرف هر نوع انرژی (سوخت مایع، گاز و جامد یا برق) به طور متمرکز به منظور گرم کردن موضعی فضاهای ساختمان، طراحی و ساخته شده باشد. (۱۳۹۰)

دستگاه حرارت و برودت مرکزی

دستگاه مکانیکی که با مصرف هر نوع انرژی (سوخت مایع، گاز و جامد یا برق) به طور متمرکز به منظور گرم کردن یا خنک کردن موضعی فضاهای ساختمان، طراحی و ساخته شده باشد. (۱۳۹۰)

رهن کامل

حالتی از پرداخت اجاره بها که در آن مستأجر فقط سپرده ای به عنوان قرض الحسنه، ودیعه، پیش پرداخت، وثیقه یا امانت در اختیار موجر گذاشته و هیچ گونه وجهی در زمان های تعیین شده به موجر نمی پردازد. (۱۳۸۹)

زاغه

فضایی که در دیواره گودها کنده شده و به ندرت از مصالح ساختمانی در آن استفاده می شود. (۱۳۷۹)

ساختمان

سازه ثابت، مسقف و محصور که به وسیله دیوارهای مستقل یا مشترک از بناهای هم جوار کاملاً مجزا شده باشد. (۱۳۸۹)

ساختمان آپارتمانی

ساختمانی که دارای بیش از یک واحد مستقل برای سکونت، فعالیت اقتصادی و ... باشد. در این نوع ساختمان، اجزایی مانند حیاط، پارکینگ، راهرو و راه‌پله، غیر اختصاصی بوده و به صورت مشترک مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

ساختمان آموزش عالی

ساختمان آموزشی که برای ارائه خدمات آموزش عالی و پژوهشی احداث می‌شود. (۱۳۸۹)

ساختمان آموزشی

ساختمانی که به منظور ترویج و ارتقای دانش و تربیت نیروی انسانی در زمینه‌های مختلف علوم و فنون ساخته می‌شود. (۱۳۸۹)

ساختمان اداری

ساختمان و فضایی که به صورت مجموعه یا مجزا برای ارائه خدمات در زمینه‌های تخصصی هر یک از دستگاه‌ها و ارگان‌ها ساخته می‌شود. این تعریف شامل ساختمان‌ها و فضاهای دولتی و غیر دولتی است. (۱۳۸۹)

ساختمان با اسکلت بتونی

ساختمانی که پیکربندی و اتصالات آن به منظور مقاومت در برابر نیروهای داخلی و خارجی (ثقلی و جانبی) از بتن و میل‌گرد است. (۱۳۸۹)

ساختمان با اسکلت فلزی

ساختمانی که پیکربندی و اتصالات آن به منظور مقاومت در برابر نیروهای داخلی و خارجی (ثقلی و جانبی) از قطعات فولادی است. (۱۳۸۹)

ساختمان با کاربری ویژه

ساختمان‌هایی مانند مراکز نظامی، ندامتگاه، مجلس و... که برای ارگان‌ها و نهادهای ویژه احداث می‌شود. (۱۳۸۹)

ساختمان با مصالح بنایی^۱

ساختمانی که پیکربندی و اتصالات آن به منظور مقاومت در برابر نیروهای داخلی و خارجی (ثقلی و جانبی) از مصالح بنایی متداول باشد. ساختمان‌های با اسکلت فلزی و بتونی، ساختمان با مصالح بنایی محسوب نمی‌شوند. (۱۳۸۹)

ساختمان بهداشتی و درمانی

ساختمان‌ها و فضاهایی که به صورت مجموعه یا مجزا و با هدف ارائه خدمات بهداشتی و درمانی، پیشگیری از امراض یا بیماری‌ها و یا سایر عملیات پزشکی، درمانی و آموزش پزشکی ساخته می‌شود. (۱۳۸۹)

ساختمان بهینه‌شده در مصرف انرژی

ساختمانی که نحوه و میزان مصرف انرژی در آن با شرایط مبحث نوزده مقررات ملی ساختمان^۲ مطابقت دارد. (۱۳۹۰)

ساختمان تجدید بنا شده

ساختمانی که در اراضی ناشی از تخریب ساختمان‌های موجود، ساخته می‌شود. (۱۳۸۹)

ساختمان تکمیل‌شده

ساختمانی که ساخت آن پایان‌یافته و قابل بهره‌برداری باشد. (۱۳۸۹)

ساختمان زیربنایی

ساختمان‌هایی مانند راه زمینی (شامل انواع راه‌های غیر شهری، معابر شهری، خطوط راه‌آهن و ایستگاه‌های راه‌آهن)، فرودگاه، انواع بنادر، اسکله، موج‌شکن، کانال، انواع سدها، شبکه توزیع

۱- مصالح بنایی شامل آجر، چوب، سیمان و خشت است.

۲- مطابق با ماده ۳۳ قانون نظام مهندسی کشور، مسئولیت نظارت عالیه بر اجرای ضوابط و مقررات ملی ساختمان در طراحی و اجرای تمامی ساختمان‌ها برعهده وزارت راه و شهرسازی است. این وزارت بر مبنای این ماده اقدام به انتشار مقررات ملی ساختمان در بیست مبحث کرده است که مبحث نوزده آن مربوط به صرفه‌جویی در مصرف انرژی در ساختمان است.

۲۴۰ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

آب، شبکه توزیع برق، شبکه مخابرات، شبکه توزیع گاز، شبکه فاضلاب و چاه‌های عمومی و قنات‌ها است. (۱۳۷۹)

ساختمان شروع شده

ساختمانی که پی آن روی زمین مشخص شده و فونداسیون و اسکلت فلزی و یا بتونی آن تا حد پایه‌های اولین طبقه، ساخته شده باشد. (۱۳۸۹)

ساختمان غیر مسکونی

ساختمانی که برای فعالیت‌هایی مانند صنعتی، بازرگانی، آموزشی، بهداشتی، تفریحی، فرهنگی، ورزشی و ... مورد استفاده واقع شود. (۱۳۸۹)

ساختمان فرهنگی و مذهبی

ساختمان‌ها و فضاهایی که با هدف انجام فعالیت‌های فرهنگی و یا مذهبی ساخته می‌شود. (۱۳۸۹)

ساختمان مسکونی

ساختمانی که به منظور سکونت ساخته شده یا مورد استفاده واقع شده باشد. (۱۳۸۹)

ساختمان مسکونی و غیر مسکونی توأم

ساختمانی که به صورت توأم برای سکونت و یا انجام سایر فعالیت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

ساختمان مقاوم در برابر زلزله

ساختمانی که در آن مقررات ملی ساختمان برای مقاومت در برابر زلزله در تمامی مراحل طراحی، اجرا و نگهداری، رعایت شده باشد. (۱۳۹۰)

ساختمان نیمه تمام

ساختمان شروع شده‌ای که عملیات احداث آن تکمیل نشده و یا متوقف مانده است. (۱۳۸۹)

ساختمان ورزشی

ساختمان‌ها و فضاهای سرپوشیده یا روبازی که با هدف انجام فعالیت‌های ورزشی ساخته می‌شود. (۱۳۸۹)

سازنده ساختمان

شخص حقیقی یا حقوقی که صلاحیت حرفه‌ای وی در زمینه ساختمان‌سازی توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط تأیید شده است و دارای پروانه اشتغال به کار با صلاحیت اجرا است. (۱۳۸۹)

سرقفلی

حقی که به‌واسطه حسن شهرت تاجر یا موقعیت محل کار برای کارگاه ایجاد می‌شود. (۱۳۷۹)

سطح زیربنای واحد مسکونی

مجموع سطوح ساخته‌شده مسقف در بنای واحد مسکونی مانند اتاق، آشپزخانه، حمام، توالی، انباری، صندوق‌خانه و پستو است. (۱۳۸۹)

سطح کل زیربنای طبقات ساختمان

مجموع سطح زیربنای تمامی طبقات ساختمان اعم از زیرزمین، طبقه همکف، نیم‌طبقه، طبقه اول و باقی طبقات است. (۱۳۸۹)

سفت‌کاری

مجموعه عملیاتی که به اجرای دیوارهای پیرامونی و جداگرهای داخلی، شیب‌بندی و نصب چارچوب‌ها منتهی می‌شود. (۱۳۸۹)

شبکه‌های موجود درون‌بافت

ساختار دسترسی‌های موجود در پهنه‌های میانی بلوک‌های شهری و محلات که امکان دسترسی سواره و پیاده را به عرصه‌های موجود فراهم می‌کند. (۱۳۸۹)

شناسنامه فنی و ملکی ساختمان

سندی حاوی اطلاعات فنی و ملکی ساختمان که در کل کشور توسط وزارت مسکن و شهرسازی به صورت همسان تهیه و توسط سازمان نظام مهندسی ساختمان استان صادر می‌شود. این سند در تمامی نقل و انتقالات ساختمانی همراه با نقشه‌های ساختمانی مانند نقشه ساخت، تحویل خریداران می‌شود تا از مشخصات ساختمان خریداری شده مطلع شوند. (۱۳۸۹)

شورای انتظامی نظام مهندسی

شورایی که رسیدگی به شکایات اشخاص حقیقی یا حقوقی در خصوص تخلفات حرفه‌ای، انضباطی و انتظامی مهندسان و کاردان‌های فنی ساختمان را بر عهده دارد. این شورا در استان‌ها با عنوان شورای انتظامی استان فعالیت دارد و مرجع تجدیدنظر آرای صادره، شورای انتظامی نظام مهندسی است. (۱۳۸۹)

شهر جدید

نقطه جمعیتی که در چارچوب طرح مصوب شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خارج از محدوده و حریم شهرها برای اسکان حداقل سی هزار نفر به اضافه ساختمان‌ها و تأسیسات مورد نیاز عمومی، خدماتی، اجتماعی و اقتصادی ساکنان آن پیش‌بینی می‌شود. (۱۳۸۹)

شهرک مسکونی

نقطه جمعیتی که به موجب قانون در خارج از محدوده و حریم شهرها و شهرهای جدید به منظور احداث حداقل ۵۰۰ واحد مسکونی، ویلایی یا آپارتمانی به اضافه ساختمان‌ها و تأسیسات و فضاهای عمومی، خدماتی، اجتماعی و رفاهی مورد نیاز، طراحی، اجرا و اداره می‌شود. (۱۳۸۹)

صنایع مزاحم

صنایعی که به دلیل نوع فعالیت و یا محصول ارائه شده، با زندگی بافت پیرامونی مجاور خود هماهنگی نداشته و موجب مزاحمت برای زندگی شهروندان شود. (۱۳۸۹)

طبقه ساختمان

فاصله بین دو کف که حداقل ارتفاع بین کف تا زیر سقف آن در فضای اقامت و اشتغال ۲/۴ متر و در فضاهایی که برای مدت طولانی در آنها توقف نمی‌شود (نظیر پیلوت)، ۲/۲ متر است. (۱۳۹۰)

طراح ساختمانی

شخص حقیقی با مدرک تحصیلی کارشناسی یا بالاتر در هر یک از رشته‌های اصلی یا مرتبط موضوع قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان^۱ یا شخص حقوقی که صلاحیت حرفه‌ای هر یک از آنها توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط احراز شده و مسئول تهیه نقشه‌ها، محاسبات و مشخصات فنی ساختمان بر اساس شرح خدمات مهندسان رشته‌های ساختمان، در حدود صلاحیت مندرج در پروانه اشتغال به کار صادر شده توسط وزارت راه و شهرسازی است. (۱۳۸۹)

طراحی فضای شهری

طرحی که برای سامان‌دهی عرصه‌های عمومی شهر، پهنه‌ها و بافت‌های اصیل، ارزشمند و خاطره‌انگیز شهری و به‌منظور احیا و ارتقای کیفی محیط و تداوم معماری ارزش‌های فرهنگی - طبیعی و تاریخی تهیه می‌شود. عرصه‌های عمومی شهر شامل محورهای همچون خیابان‌ها با مقیاس‌های محله‌ای، کلان محله‌ای (ناحیه شهری) و شهری و با شخصیت کارکردی تفریحی، تجاری- عبوری و ...، میداین با مقیاس‌های محله‌ای، کلان محله‌ای (ناحیه شهری)، شهری، ملی و بین‌المللی، با شخصیت کارکردی تفریحی، تفریحی، تجاری، تشریفاتی، حکومتی و ... است. (۱۳۸۹)

طرح تفصیلی شهر

طرحی که بر اساس معیارها و ضوابط کلی طرح توسعه و عمران جامع شهر، نحوه استفاده از زمین‌های شهری در سطح محلات مختلف شهر، موقعیت و مساحت دقیق زمین برای هر یک از

۱- نظام مهندسی و کنترل ساختمان مجموعه قانون، مقررات، آیین‌نامه‌ها، استانداردها و تشکلهای مهندسی، حرفه‌ای و صنفی در زمینه ساخت‌وساز است.

آن‌ها، وضع دقیق و تفصیلی شبکه عبور و مرور، میزان تراکم جمعیت و تراکم ساختمانی، اولویت‌های مربوط به مناطق بهسازی و نوسازی توسعه، حل مشکلات شهری و موقعیت تمامی عوامل مختلف شهری در آن تعیین شده و نقشه‌ها و مشخصات مربوط به مالکیت بر اساس مدارک ثبتی تهیه و تنظیم می‌شود. (۱۳۸۹)

طرح توسعه و عمران جامع شهر

طرح بلند مدتی که در آن نحوه استفاده از اراضی و منطقه‌بندی مربوط به حوزه‌های مسکونی، صنعتی، بازرگانی، اداری، کشاورزی، تأسیسات، تجهیزات و تسهیلات شهری، نیازمندی‌های عمومی شهری، خطوط کلی ارتباطی، محل پایانه‌های بین شهری، فرودگاه‌ها، بنادر، سطح لازم برای ایجاد تأسیسات و تجهیزات و تسهیلات عمومی، مناطق نوسازی، بهسازی و اولویت‌های مربوط به آن‌ها تعیین می‌شود. بر اساس این طرح ضوابط و مقررات مربوط به تمامی موارد مزبور و همچنین ضوابط مربوط به حفظ بنا و نماهای تاریخی و مناظر طبیعی نیز در این طرح تهیه و تنظیم می‌شود. (۱۳۸۹)

طرح توسعه و عمران جامع ناحیه

طرحی که به منظور تدوین سیاست‌ها و ارائه راهبردها در زمینه هدایت، کنترل، توسعه و استقرار مطلوب مراکز فعالیت، مناطق حفاظتی و همچنین توزیع متناسب خدمات برای ساکنان یک ناحیه تهیه می‌شود. منظور از ناحیه، پهنه شامل یک یا چند شهرستان است که بر اساس طرح کالبدی ملی^۱ برای مطالعات ناحیه‌ای، سطح کل کشور به ۹۰ ناحیه تقسیم شده است. (۱۳۸۹)

طرح کالبدی منطقه‌ای

طرحی که با هدف مکان‌یابی برای گسترش آینده شهرهای موجود، ایجاد شهرها و شهرک‌های جدید، پیشنهاد شبکه شهری جدید کشور (مانند اندازه شهرها، چگونگی استقرار آن‌ها در پهنه

۱- طرح کالبدی ملی: با هدف مکان‌یابی برای گسترش آینده شهرهای موجود و ایجاد شهرها و شهرک‌های جدید، پیشنهاد شبکه شهری آینده کشور یعنی اندازه شهرها، چگونگی استقرار آن‌ها در پهنه کشور و سلسله مراتب میان شهرها به منظور تسهیل و مدیریت سرزمین و امر خدمت‌رسانی به مردم و پیشنهاد چارچوب مقررات ساخت‌وساز در کاربری‌های مجاز زمین‌های سراسر کشور تهیه می‌شود.

کشور و سلسله مراتب میان شهرها) و به منظور تسهیل مدیریت سرزمین^۱ و خدمات‌رسانی به مردم و پیشنهاد چارچوب مقررات ساخت‌وساز در کاربری‌های مجاز زمین‌های یک منطقه تهیه می‌شود. منظور از منطقه، پهنه شامل یک یا چند استان است که بر اساس طرح کالبدی ملی برای مطالعات منطقه‌ای، کل کشور به ده منطقه تقسیم شده است. (۱۳۸۹)

طرح هادی روستایی

طرحی که ضمن سامان‌دهی و اصلاح بافت موجود، میزان و مکان گسترش آبی و نحوه استفاده از زمین برای عملکردهای مختلف از قبیل مسکونی، تولیدی، تجاری، کشاورزی، تأسیسات، تجهیزات و نیازمندی‌های عمومی روستایی را برحسب مورد بر اساس مصوبات طرح‌های سامان‌دهی فضا و سکونت‌گاه‌های روستایی یا طرح‌های جامع ناحیه‌ای تعیین می‌کند. (۱۳۸۹)

فضای باارزش شهری - فرهنگی

عرصه فضاهای عمومی شهری که از ابعاد فرهنگی و اجتماعی دارای ارزش‌های خاص است و مورد توجه استفاده‌کنندگان خود است. (۱۳۸۹)

فضای باارزش شهری - معماری

عرصه‌های شهری که به‌واسطه عناصر معماری خود دارای ارزش است. (۱۳۸۹)

فضای باارزش شهری مرمت شده

عرصه فضاهای عمومی شهری ارزشمند که طی یک برنامه بهسازی و مرمت، مورد باز زنده‌سازی و ترمیم واقع شده است. (۱۳۸۹)

۱- مدیریت یا آمایش سرزمین (آمایش اسم مصدر آمدن و آمایدن به معنای درهم کردن، آماده کردن، آراسته کردن و مستعد کردن است)، که تلفیقی از سه علم جغرافیا، اقتصاد و جامعه‌شناسی است و شامل اقدامات سامان‌دهی و نظام‌بخشی به فضای طبیعی، اجتماعی، اقتصادی و ملی است. در واقع آمایش سرزمین با توجه به عامل انسان، محیط و منابع، نحوه استفاده بهینه از منابع و امکانات و چگونگی استقرار انسان‌ها در فعالیت‌ها را در فضای جغرافیایی ملی و منطقه‌ای سامان می‌دهد. منظور از آمایش سرزمین رسیدن به مطلوب‌ترین توزیع ممکن جمعیت توسط بهترین شکل توزیع فعالیت‌های اقتصادی- اجتماعی در پهنه سرزمین است که امکان ارائه چارچوب‌های توسعه را دارا است و می‌تواند مبنای پایه اصلی در تهیه برنامه‌های توسعه منطقه‌ای یا استانی باشد.

فضای تجاری شهری

بخش‌هایی در محدوده بافت شهری که دارای کاربری‌های تجاری در مقیاس محلی (مغازه‌های مراکز محلات)، منطقه‌ای و شهری (فروشگاه‌های بزرگ، پاساژها، تجاری‌های خطی حاشیه خیابان‌های اصلی) باشد. (۱۳۸۹)

فضای خدماتی شهری

عرصه کاربری‌های خدمات شهری از قبیل آموزشی، ورزشی، درمانی و اداری که نیازهای شهروندان را در مقیاس محله‌ای، منطقه‌ای و شهری برآورده می‌سازد. (۱۳۸۹)

قیمت فروش ساختمان

مبلغی که در عمل بابت تغییر مالکیت محل مورد معامله بین فروشنده و خریدار رد و بدل می‌شود. ارزش‌های رسمی منطقه‌ای که در دفاتر ثبت اسناد و املاک ثبت می‌شود، ملاک محاسبه قیمت فروش نیست. (۱۳۷۹)

کپر

نوعی سرپناه ثابت ساخته‌شده از حصیر و گل که عموماً دیوار و سقف آن از حصیر است و دیوار آن در پایه گلی استوار شده است. (۱۳۷۹)

گواهی‌نامه فنی ساختمان

مدرکی که بر اساس آن انطباق ویژگی‌های یک فرآورده یا سیستم ساختمانی با الزامات استانداردهای ملی (در صورت وجود)، مقررات ملی ساختمان و دستورالعمل‌های تدوین شده مرتبط در طی یک دوره زمانی تأیید می‌شود. (۱۳۸۹)

مجموعه شهری

محدوده‌ای جغرافیایی شامل یک شهر مرکزی و حداقل دو شهر پیرامونی و نواحی روستایی بین آن‌ها که دارای مدیریت یکپارچه بوده و تمامی شهرهای پیرامونی آن با شهر مرکزی یکپارچگی اقتصادی، اجتماعی و خدماتی داشته باشند. (۱۳۸۹)

محدوده بهسازی شده شهری

عرصه‌هایی از بافت فرسوده شهری که طی سال‌های اخیر متأثر از برنامه‌های بهسازی و نوسازی، تجدید حیات شده و عناصر و اجزای تشکیل‌دهنده آن، سامان‌دهی و ارتقای کمی و کیفی پیدا کرده‌اند. (۱۳۸۹)

محدوده شهری مورد حمایت

بخش‌هایی از بافت‌های فرسوده شهری که با توجه به موقعیت قرارگیری و ویژگی‌های آن در طرح‌های بهسازی و نوسازی شهری، مشمول برنامه‌ریزی ویژه قرار گرفته و متولیان آن، ساخت‌وساز و سایر اقدامات عمرانی در این محدوده‌ها را مشمول تسهیلات و حمایت‌های مالی، حقوقی و قانونی قرار خواهند داد. (۱۳۸۹)

مساحت خالص مسکونی ساختمان

مجموع مساحت فضاهای قابل استفاده برای سکونت است. فضاهایی مانند راهروی مشترک، راه‌پله، خریشته، حیاط خلوت، پیلوت (پارکینگ مسقف)، موتورخانه و انباری خارج از واحد مسکونی، جزء فضاهای مفید محسوب نمی‌شوند. (۱۳۷۹)

مساحت مفید ساختمان

رجوع شود به: مساحت خالص مسکونی ساختمان. (۱۳۷۹)

مسکن اجتماعی

واحدهای مسکونی ارزان قیمت و کوچک که با استفاده از حمایت‌های دولت (زمین، تسهیلات و یارانه) به منظور سکونت گروه‌های کم‌درآمد ساخته شده و در مالکیت نهادهای عمومی است. (۱۳۸۹)

مسکن محرومان

مسکنی که در قالب برنامه‌های تولید و عرضه مسکن اجاره‌ای، اجاره به شرط تملیک و واگذاری حق بهره‌برداری از زمین احداث می‌شود. همچنین مسکن‌های احداث شده توسط خیران

مسکن‌ساز و مسکن‌هایی که توسط نهادهای حمایتی به‌قیمت تمام‌شده واگذار می‌شوند جزء مسکن محرومان محسوب می‌شوند. (۱۳۸۹)

معمار تجربی

شخص حقیقی دارنده مدرک دیپلم فنی در یکی از رشته‌های موضوع قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان یا سایر مدارک تحصیلی یا تجربی که صلاحیت حرفه‌ای وی توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط احراز شده و دارای پروانه اشتغال به کار تجربی است. (۱۳۸۹)

مکان

فضا یا محوطه‌ای محصور که یک یا چند ورودی به معبر عام (کوچه، خیابان، بازار، میدان و ...) یا به معبر خاص (راهروی مشترک، راه‌پله مشترک و...) دارد. با این تعریف، زمین نیز به شرط دارا بودن حصار و در ورودی، مکان محسوب می‌شود. (۱۳۸۹)

نازک‌کاری

مجموعه عملیاتی که شامل اجرای تأسیسات مکانیکی و برقی، گچ‌خاک، سفیدکاری، عایق‌کاری، کف‌سازی، کاشی‌کاری، نماسازی، نصب در و پنجره، نصب لوازم بهداشتی، نقاشی، نصب کلید، پریز و کابینت است. (۱۳۸۹)

ناظر ساختمانی

شخص حقیقی با مدرک تحصیلی کاردانی، کارشناسی یا بالاتر در هر یک از رشته‌های اصلی یا مرتبط موضوع قانون نظام مهندسی و کنترل ساختمان یا شخص حقوقی که صلاحیت حرفه‌ای او توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط احراز شده باشد و دارای پروانه اشتغال به کار با صلاحیت نظارت در یک یا چند رشته ساختمان باشد. (۱۳۸۹)

نحوه تصرف اجاری ساختمان

تصرفی که در آن تمام یا قسمتی از یک ساختمان، با پرداخت مبلغ معینی وجه نقد یا کالا با عنوان اجاره‌بها صورت گیرد. (۱۳۷۹)

نحوه تصرف رهن و اجاره توأم ساختمان

نحوه تصرفی که در آن استفاده از ساختمان در برابر سپردن مبلغ معینی وجه نقد یا کالا با عنوان‌هایی مانند ودیعه، وثیقه، امانت و قرض‌الحسنه و همچنین پرداخت منظم مبلغی وجه نقد یا کالا با عنوان اجاره‌بها به مالک آن به‌دست آمده باشد. (۱۳۷۹)

نحوه تصرف رهنی ساختمان

تصرفی که در آن حق استفاده از ساختمان در برابر سپردن مبلغ معینی وجه نقد یا کالا با عنوان‌هایی مانند ودیعه، وثیقه، امانت و قرض‌الحسنه به مالک آن به‌دست آمده باشد. (۱۳۷۹)

نحوه تصرف ساختمان در برابر خدمت

تصرفی که در آن حق استفاده از ساختمان در مقابل انجام خدمت به‌دست آمده باشد. (۱۳۷۹)

نحوه تصرف مجانی ساختمان

تصرفی که در آن تصرف ساختمان، ملکی عرصه و اعیان، ملکی اعیان، رهنی و در برابر خدمت نباشد و هیچ‌گونه وجه نقد یا کالا در ازای استفاده از آن پرداخت نشود. (۱۳۷۹)

نحوه تصرف ملکی اعیان ساختمان

تصرفی که در آن فقط اعیانی ملک و تأسیسات آن متعلق به استفاده‌کننده بوده و عرصه (زمین) متعلق به دیگری باشد. (۱۳۷۹)

نحوه تصرف ملکی عرصه و اعیان ساختمان

تصرفی که در آن مالکیت زمین و مستحقات، متعلق به استفاده‌کننده از آن باشد. (۱۳۷۹)

نمای ساختمان

تمامی سطوح خارجی ساختمان که در معرض دید عموم قرار دارد. (۱۳۹۰)

واحد فرسوده

بنا یا ساختمانی که به دلایل مختلف دچار فرسودگی کالبدی و ضعف کارکردی شده و ساکنان آن از امنیت کافی و رفاهی، به ویژه برخورداری از امکانات و تجهیزات متناسب با شرایط زندگی کنونی بهره‌مند نیستند. (۱۳۸۹)

واحد مخروبه

بنا یا ساختمانی که مخروبه شده باشد به طوری که امکان بهسازی و یا سکونت در آن وجود نداشته باشد. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی

تمام یا قسمتی از یک ساختمان که حداقل شامل یک اتاق و سرویس‌های بهداشتی (حداقل یک توالت) مستقل بوده و دارای ورودی مستقیم یا غیر مستقیم از معبر عمومی باشد. شکل متعارف آن، واحد مسکونی آپارتمانی و غیر آپارتمانی است که برای سکونت یک خانوار ساخته می‌شود. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی آپارتمانی

واحد مستقلی از یک ساختمان آپارتمانی که شامل یک یا چند اتاق، آشپزخانه و سرویس بهداشتی بوده و معمولاً ورودی آن به راهرو و یا راه‌پله مشترک باز می‌شود. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی اجاره‌ای

واحد مسکونی که مالکیت آن متعلق به خانوار ساکن در آن نبوده و به شکل اجاره‌ای از آن استفاده می‌شود. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی بادوام

واحد مسکونی که از مصالح بادوام مانند بتون آرمه، اسکلت فلزی، آجر و آهن یا سنگ و بر اساس مقررات ملی ساختمان ایران احداث شده باشند. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی غیر آپارتمانی

بنای یک یا دو طبقه‌ای که به‌طور مرسوم برای سکونت یک خانوار ساخته شده است و ورودی آن اغلب در معبر عمومی قرار داشته و به‌طور معمول دارای حیاط است. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی کم‌دوام

واحد مسکونی که از مصالح کم‌دوام مانند خشت و چوب، خشت و گل ساخته شده باشد. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی ملکی

واحد مسکونی که مالکیت (عرضه و اعیان) آن متعلق به خانوار ساکن در آن باشد. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی نوساز

واحد مسکونی که از تاریخ صدور پایان کار آن (تکمیل آن) بیش از ۵ سال نگذشته باشد. (۱۳۸۹)

واحد مسکونی نیمه‌بادوام

واحد مسکونی که از مصالح نیمه‌بادوام شامل بلوک سیمانی، آجر و چوب، سنگ و چوب، تمام‌آجر، سنگ و آجر و تمام‌چوب ساخته شده باشد. (۱۳۹۰)

ودیعہ اسکان موقت

هزینه پرداخت‌شده توسط مجری یا متولیان اجرای طرح‌ها و برنامه‌های بهسازی و نوسازی بافت‌های فرسوده به ساکنان واقع در محدوده این طرح‌ها است که متضمن اسکان موقت آنان در طول دوره نوسازی و بازسازی خواهد بود. (۱۳۸۹)

هال

فضایی در واحد مسکونی که با ورودی، فضاهای عمومی و خصوصی واحد مسکونی به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم در ارتباط بوده و برای فعالیت‌های جمعی خانوار، استراحت و تماشای تلویزیون مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

هزینه‌های سرمایه‌ای ساختمان

هزینه‌هایی شامل هزینه کسب مجوز، دستمزدها، خرید مصالح و تجهیزات و پرداختی بابت حق انشعاب‌ها به شرح ذیل است:

۱- هزینه‌های کسب مجوز: عوارض متعارف، جرایم زیربنا، عوارض مازاد تراکم، پایان کار و تفکیک بنا.

۲- دستمزدها: هزینه‌های تهیه نقشه‌های ساختمانی (معماری، تأسیسات و محاسبات)، نظارت ساختمانی، دستمزد کارگر و حق‌الزحمه معمار.

۳- خرید مصالح ساختمانی و تجهیزات: هزینه‌های انواع مصالح، تجهیزات گرمایش و سرمایش، آسانسور و هزینه حمل آن‌ها تا پای کار.

۴- حق انشعاب‌ها: آب و برق، گاز، تلفن و فاضلاب (اگو).

ارزش زمین در هزینه‌های سرمایه‌ای ساختمان منظور نمی‌شود. (۱۳۹۰)

بخش ۸ - تجارت و بازرگانی

اتحادیه تعاونی

مجموعه‌ای با عضویت حداقل هفت شرکت تعاونی، که موضوع فعالیت آن‌ها یکسان باشد و بر اساس قانون بخش تعاون تشکیل و ثبت شود. (۱۳۸۶)

اتحادیه تعاونی روستایی استان

مجموعه‌ای با عضویت حداقل هفت اتحادیه تعاونی روستایی شهرستان که در محدوده جغرافیایی یک استان به‌منظور ارائه خدمت به اتحادیه‌های تعاونی روستایی عضو اتحادیه تعاونی‌های روستایی استان تشکیل شده است. (۱۳۸۷)

اتحادیه تعاونی روستایی شهرستان

مجموعه‌ای با عضویت حداقل هفت شرکت تعاونی روستایی که بر اساس ضوابط تشکیل شرکت‌های تعاونی روستایی، در محدوده جغرافیایی یک شهرستان تشکیل شده است. (۱۳۸۷)

اتحادیه تعاونی کشاورزی استان

مجموعه‌ای با عضویت حداقل هفت اتحادیه تعاونی کشاورزی با فعالیت یکسان که در محدوده جغرافیایی یک استان قرار دارد. (۱۳۸۷)

اتحادیه صنفی

شخصیتی حقوقی از افراد یک یا چند صنف که دارای فعالیت یکسان و مشابه‌اند و برای انجام وظایف و مسئولیت‌های مقرر در قانون نظام صنفی تشکیل می‌شود. (۱۳۸۵)

اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و کشاورزی

مجموعه‌ای با عضویت حداقل هفت اتحادیه تعاونی روستایی یا کشاورزی استان است. (۱۳۸۷)

احتکار

نگهداری کالا به صورت عمده و امتناع از عرضه آن به قصد گران‌فروشی یا ضرررسانی به جامعه به تشخیص مراجع ذی‌صلاح پس از اعلام ضرورت عرضه از طرف مراجع قانونی ذی‌ربط است. (۱۳۸۵)

ارزش اف. سی. ای^۱

رجوع شود به: ارزش تحویل کالا در محل مقرر به حمل‌کننده. (۱۳۸۵)

ارزش تحویل کالا در محل مقرر به حمل‌کننده

ارزش کالا در مبدأ قبل از تحویل در محل توافق‌شده به حمل‌کننده تعیین‌شده توسط خریدار که اگر این محل توافق‌شده محل کار فروشنده باشد هزینه بارگیری و تخلیه بر عهده فروشنده است و در غیر این صورت فقط هزینه بارگیری بر عهده فروشنده خواهد بود. (۱۳۸۵)

ارزش ثبت سفارش

مجموع ارقام مربوط به ارزش کل کالاهای خریداری شده به صورت فوب یا سیف و همچنین هزینه حمل، هزینه یوزانس و ...، مندرج در فرم ثبت سفارش که برای هر دوره زمانی مورد نظر، ممه‌ور به مهر مجوز ثبت سفارش دستگاه اجرایی ذی‌ربط شده است. (۱۳۸۵)

ارزش سی. اند. اف^۲

ارزش کالا در مبدأ به‌اضافه کرایه تا بندر مقصد است. (۱۳۸۵)

۱ - Free Carrier (FCA)

۲ - Cost and Freight (C and F)

ارزش سیف^۱

ارزش کالا در مبدأ، قبل از ورود به کشتی، به علاوه هزینه بیمه و هزینه حمل کالا از لبه کشتی تا مقصد گمرکی مورد توافق در کشور واردکننده، بدون در نظر گرفتن هزینه حوادث احتمالی پس از تحویل، تخلیه، حقوق گمرکی، سود بازرگانی، هزینه حمل و نقل داخلی و سود واردکننده که بر عهده فروشنده کالا است. (۱۳۸۵)

ارزش فوب^۲

ارزش کالا به علاوه هزینه حمل کالا تا کشتی و بارکردن آن به کشتی در مبدأ و مالیات‌های مربوط به صادرات تا مقصد گمرکی مورد توافق در کشور صادرکننده که بر عهده فروشنده کالا است. (۱۳۸۵)

ارزش کالا در صادرات

ارزش کالاهای تعیین شده از طرف کمیسیون نرخ گذاری مرکز توسعه صادرات ایران که بر مبنای ارزش فوب محاسبه می شود. (۱۳۹۱)

ارزش کالا در واردات

ارزش کالاهای وارده بر مبنای ارزش گمرکی (ارزش CIF کالا به علاوه سایر هزینه‌هایی که تا ورود کالا به اولین دفتر گمرکی تعلق می گیرد) است. (۱۳۹۱)

استفاده تولیدکننده کالای صادراتی

استان تولیدکننده کالای نهایی در صادرات است. (۱۳۹۱)

اعلام موجودی کالا

اظهار صحیح واحدهای عمده فروشی نسبت به مقدار موجودی کالاهای دارای نرخ رسمی که ضرورت اعلام آن توسط دولت تعیین می شود. (۱۳۸۵)

۱ - Cost Insurance Freight (CIF)

۲ - Free On Board (FOB)

افراد صنفی

اشخاص حقیقی یا حقوقی که در یکی از فعالیت‌های صنفی اعم از تولید، تبدیل، خرید، فروش، توزیع، خدمات و خدمات فنی سرمایه‌گذاری کنند و به‌عنوان پیشه‌ور و صاحب حرفه و شغل آزاد، خواه به‌شخصه یا با مشارکت دیگران، محل کسبی دایر یا وسیله کسبی فراهم آورند و تمام یا قسمتی از کالا، محصول یا خدمات خود را به‌طور مستقیم یا غیر مستقیم و به صورت کلی یا جزئی به مصرف‌کننده عرضه نمایند. (۱۳۸۵)

بازارچه مرزی

محوطه‌ای محصور واقع در نواحی خشکی و در نقطه صفر مرزی و در جوار گمرکات مجاز به انجام تشریفات ترخیص کالا یا مکان‌هایی که طبق تفاهم‌نامه‌های منعقد شده بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای هم‌جوار تعیین می‌شود. (۱۳۸۵)

پروانه کسب

مجوزی که طبق مقررات قانون نظام صنفی به‌منظور شروع و ادامه کسب و کار یا حرفه به فرد یا افراد صنفی برای محل مشخص یا وسیله کسب معین داده می‌شود. (۱۳۸۵)

بیله‌وری

واردات از بازارچه‌های مرزی بر اساس مجوزهای مورد نظر و در مقابل صادرات است. بر این اساس، صادرکنندگان بازارچه‌های مرزی مجاز خواهند بود که در مقابل ارز حاصل از صادرات خویش در چارچوب قوانین و مقررات مربوط اقدام به ورود کالا نمایند. (۱۳۹۱)

تجارت متقابل^۱

شکلی از تجارت که در آن صادرکننده یا واردکننده تعهد می‌نماید در ازای کالا یا خدمات صادره به کشور خریدار یا وارده از کشور فروشنده، کالا یا خدماتی را به ارزش کل معامله از آن کشور خریداری یا به آن کشور صادر کند. روش‌های تجارت متقابل شامل معامله افسست، معامله بای‌بک، معامله تهاتری، معامله جبرانی و خرید متقابل است. (۱۳۸۵)

تحويل کالا روی عرشه کشتی

رجوع شود به: فوب. (۱۳۸۵)

تراز بازرگانی

اختلاف ارزش واردات قطعی از ارزش صادرات قطعی است. (۱۳۹۱)

ترانزیت^۱ گمرکی

رویه گمرکی که بر اساس آن کالای خارجی به منظور عبور از یک قلمرو گمرکی از یک گمرک مجاز، وارد کشور و از گمرک مجاز دیگری، تحت نظارت گمرک از کشور خارج می‌شود. (۱۳۹۱)

تعليق کارت بازرگانی

وضعیتی که بر اساس حکم صادره، در دوره اعتبار کارت بازرگانی، دارنده آن به مدت مشخصی اجازه صادرات و واردات ندارد. (۱۳۸۵)

تقلب در عرضه یا فروش کالا

عرضه یا فروش کالا یا ارائه خدمتی که از لحاظ کیفیت یا کمیت، منطبق با مشخصات کالا یا خدمت ابراز شده یا درخواستی نباشد. تقلب در عرضه یا فروش کالا یک تخلف اقتصادی محسوب می‌شود. (۱۳۸۵)

حق العمل کار

فردی که به نام خود ولی به حساب دیگری معاملاتی کرده و در مقابل، حق العمل (کارمزد) دریافت می‌دارد. (۱۳۸۵)

حقوق گمرکی

وجهی که میزان آن توسط قانون‌گذار تعیین و بر اساس جداول پیوست «قانون مقررات صادرات و واردات» به واردات کالا تعلق گرفته و از واردکننده دریافت می‌شود. (۱۳۸۵)

حقوق و عوارض صدوری

حقوق گمرکی و تمام هزینه‌ها و عوارضی که به‌هنگام صدور کالا یا در ارتباط با صدور کالا اخذ می‌شود، ولی شامل حق‌الزحمه و هزینه‌هایی که از لحاظ مبلغ، محدود به هزینه تقریبی خدمت انجام شده می‌شود، نیست. (۱۳۸۵)

حقوق ورودی گمرکی

مجموع حقوق گمرکی و سود بازرگانی است. (۱۳۸۵)

حوزه تعاونی روستایی

کوچک‌ترین واحد تشکیلاتی سازمان تعاون روستایی که در محدوده جغرافیایی یک شهرستان بوده و از یک یا چند شرکت تعاونی روستایی و کشاورزی که به‌طور عمده در مجاورت یکدیگر قرار دارند، تشکیل شده است. (۱۳۸۷)

خرده‌فروشی

فروش مجدد (فروش بدون تغییر شکل) کالاهای نو و مستعمل به عموم مردم برای مصارف شخصی یا استفاده خانوار از طریق مغازه‌ها، فروشگاه‌های زنجیره‌ای، دکه‌ها یا از طریق فروش به‌وسیله پست، دست‌فروشی‌ها، دوره‌گردهای فروشنده کالا، شرکت‌های تعاونی مصرف، سالن‌های حراج و ... است. (۱۳۸۵)

خرید متقابل^۱

یکی از روش‌های تجارت متقابل که در آن صادرکننده کالاها یا خدمات به یک کشور، متقابلاً کالاها یا خدماتی را از همان کشور خریداری می‌کند. (۱۳۸۵)

دامپینگ^۲

فروش یک کالا در یک بازار خارجی با قیمتی کمتر از هزینه نهایی تولید آن کالا در کشور عرضه‌کننده، به‌منظور کسب مزیت در رقابت با دیگر عرضه‌کنندگان همان کالا است. در مبادلات

۱ - Counter Purchase

۲ - Dumping

بین‌المللی فروش کالا به قیمتی پایین‌تر از قیمت بازار داخلی کشور صادر کننده نیز دامپینگ محسوب می‌شود. (۱۳۸۵)

رسته صنفی

واحد صنفی که یک فعالیت مشخص را انجام داده و زیر نظر یک اتحادیه صنفی همگن مشغول به فعالیت است. (۱۳۸۵)

سپرده واحدهای اعتباری شرکت تعاونی روستایی

مجموع مبالغ پرداخت شده به وسیله اعضای واحد اعتباری شرکت تعاونی روستایی که جهت فعالیت‌های اعتباری مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

سرمایه شرکت تعاونی روستایی

اموال و دارایی‌هایی که برای تأسیس تعاونی یا افزایش سرمایه قبلی در اختیار آن قرار می‌گیرد و حداقل ۵۱ درصد آن به وسیله اعضا تأمین می‌شود. (۱۳۸۷)

سود بازرگانی

وجهی که بر اساس قانون انحصار تجارت خارجی به موجب تصویب‌نامه هیئت وزیران و مطابق با جداول پیوست «قانون مقررات صادرات و واردات» به واردات قطعی تعلق گرفته و از واردکننده دریافت می‌شود. (۱۳۸۵)

شرح تعرفه

شرح یک کالا یا محصول طبق اصطلاح به کار رفته در نمانکلاتور تعرفه‌ای^۱ است. (۱۳۸۵)

شرکت تعاونی روستایی

شرکت تعاونی که اعضای آن در محدوده جغرافیایی همان شرکت ساکن بوده یا دارای فعالیت کشاورزی هستند. (۱۳۸۷)

شرکت تعاونی زنان روستایی

شرکت تعاونی روستایی که برای بهبود وضعیت معیشتی و اقتصادی خانواده‌های روستایی با عضویت زنان روستایی تشکیل می‌شود. (۱۳۸۷)

شرکت تعاونی کشاورزی

شرکت تعاونی که با مشارکت کشاورزان، باغ‌داران، دامداران و سایر صنوف کشاورزی تشکیل شده است. (۱۳۸۷)

شرکت تعاونی توزیع

شرکت تعاونی که نیاز مشاغل تولیدی یا مصرف‌کنندگان عضو خود را در چارچوب مصالح عمومی و به‌منظور کاهش هزینه‌ها و قیمت‌ها تأمین می‌کند. شرکت‌های تعاونی توزیع شامل شرکت‌های تعاونی مسکن، شرکت‌های تعاونی اعتبار و تعاونی‌هایی که نیاز مصرف‌کنندگان را تأمین می‌کند مانند شرکت‌های تعاونی مصرف، شرکت‌های تعاونی صنوف توزیعی، شرکت‌های تعاونی صنوف تولیدی و شرکت‌های تعاونی مرز نشینان است. (۱۳۷۹)

شرکت با مسئولیت محدود

شرکتی که بین دو یا چند نفر تشکیل شده و هر یک از شرکا بدون این‌که سرمایه به سهام یا قطعات سهام تقسیم شده باشد، فقط تا میزان سرمایه خود در شرکت، مسئول قروض و تعهدات شرکت است. (۱۳۷۹)

شرکت تجارتي

شرکتی که در آن دو یا چند نفر هر یک مقداری از سرمایه خود را بر طبق قراردادی مشخص به‌منظور انجام تجارت روی هم گذاشته و سود و زیان حاصل از تجارت را بین خود تقسیم می‌کنند. مطابق ماده ۲۰ قانون تجارت، شرکت‌های تجارتي شامل شرکت سهامی، شرکت با مسئولیت محدود، شرکت تضامنی، شرکت مختلط غیر سهامی و شرکت مختلط سهامی، شرکت نسبی و شرکت تعاونی تولید و مصرف است. (۱۳۷۹)

شرکت تضامنی

شرکتی که تحت اسم مخصوص، بین دو یا چند نفر با مسئولیت تضامنی تشکیل می‌شود. اگر دارایی شرکت برای تسویه تمام قروض کافی نباشد، هر یک از شرکا مسئول پرداخت تمام قروض شرکت است. (۱۳۷۹)

شرکت تعاونی

شرکتی که با حداقل هفت نفر عضو حقیقی یا حقوقی غیر دولتی به منظور رفع نیازمندی‌های مشترک و بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضا از طریق خودپاری و کمک متقابل آنان بر اساس قانون بخش تعاون برای انجام یک یا چند فعالیت اقتصادی تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی اعتبار

شرکتی تعاونی که به منظور تأمین نیازهای مالی اعضا در قالب پرداخت وام، باز کردن حساب و سپرده‌های مختلف و انجام سایر خدمات اعتباری برای اعضا از محل سپرده‌های آن‌ها و سایر منابع تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی ایثارگران

شرکت تعاونی که بر اساس قانون تعاونی تشکیل و ثبت می‌شود و حداقل ۷۰ درصد اعضای آن از ایثارگران (خانواده معظم شهدا، جانبازان، آزادگان و رزمندگان) هستند. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی تأمین نیاز تولیدکنندگان

شرکت تعاونی که با عضویت واحدهای تولیدی به منظور تأمین و توزیع انواع نیازهای مشترک آنان تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی تأمین نیاز صنوف توزیعی

شرکت تعاونی که با عضویت اعضای صنوف توزیعی، به منظور تأمین و توزیع انواع کالاهای مورد نیاز آن‌ها تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی تولیدی

شرکت تعاونی که به منظور فعالیت در امور مربوط به کشاورزی، دامداری، دامپروری، پرورش و صید ماهی، شیلات، صنعت، معدن، عمران شهری و روستایی و عشایری و ... تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی تولیدی - توزیعی

شرکت تعاونی که بر اساس قانون بخش تعاونی با عضویت اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی برای انجام تمام یا بخشی از چند هدف و موضوع فعالیت تولیدی و توزیعی تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی چندمنظوره

شرکتی که بر اساس قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی ایران با عضویت اشخاص حقیقی برای انجام تمام یا بخشی از چند هدف و موضوع فعالیت مختلف تولیدی و توزیعی مرتبط و هم‌سنخ، که در انواع شرکت‌های تعاونی وجود دارد، به دو صورت عام و خاص تشکیل شده و فعالیت می‌نماید. در تعاونی‌های چندمنظوره خاص، اشتغال اعضا در تعاونی الزامی است و حداقل اعضا در تعاونی‌های چندمنظوره عام ۲۰۰ نفر و در تعاونی‌های چندمنظوره خاص ۵۰ نفر است. (۱۳۷۹)

شرکت تعاونی حمل‌ونقل

شرکت تعاونی که با عضویت اشخاص حقیقی و حقوقی غیر دولتی جهت فعالیت در امور حمل‌ونقل بار، مسافر یا هر دو در اشکال زمینی، دریایی، هوایی و ریلی تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی خدمات

شرکت تعاونی که به منظور ارائه خدمات در یکی از رشته‌های خدماتی برحسب طبقه‌بندی فعالیت‌های اقتصادی (ISIC) تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی در دست اجرا

شرکت تعاونی که دارای عملکرد مالی است ولی هنوز به بهره‌برداری نرسیده است. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی روستایی عضو اتحادیه تعاونی روستایی شهرستان

شرکت تعاونی روستایی که شرایط عضویت در اتحادیه تعاونی روستایی شهرستان را پذیرفته و حداقل یک سهم از سهام این اتحادیه را دارا باشد. (۱۳۸۷)

شرکت تعاونی زنان

شرکت تعاونی که حداقل هفتاد درصد اعضای آن را بانوان تشکیل می‌دهند. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی صنوف توزیعی

شرکتی که در چارچوب اساسنامه تأمین نیاز مصرف‌کنندگان به‌منظور تأمین انواع کالاهای مورد نیاز صنوف توزیعی (خواروبار فروشان، پارچه‌فروشان و ...) و با عضویت آنان برای توزیع و فروش، تشکیل می‌شود. (۱۳۷۹)

شرکت تعاونی صنوف تولیدی

شرکتی که در چارچوب اساسنامه تأمین نیاز مصرف‌کنندگان به‌منظور تأمین انواع مواد خام و سایر مواد مورد نیاز صنوف تولیدی (درودگران، آهن‌کاران، آلومینیوم‌کاران و ...) و با عضویت آنان تشکیل می‌شود. (۱۳۷۹)

شرکت تعاونی صیادی

شرکت تعاونی که به‌منظور انجام فعالیت‌های صیادی تشکیل شده است. (۱۳۸۷)

شرکت تعاونی عمرانی

شرکت تعاونی تولیدی که در چارچوب اساسنامه تعاونی‌های عمرانی به‌منظور تولید انبوه مسکن، اجرای پروژه‌های مختلف عمرانی، راه، سد و سایر فعالیت‌هایی که در قالب شرکت‌های ساختمانی به انجام می‌رسد، تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی غیر فعال

شرکت تعاونی که بیش از یک سال عملکرد مالی نداشته باشد. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی دانش‌آموختگان

شرکت تعاونی که حداقل هفتاد درصد اعضای آن از فارغ‌التحصیلان مراکز و مؤسسات آموزش عالی و دانشگاه‌ها هستند. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی فعال

شرکت تعاونی که به بهره‌برداری رسیده و دارای عملکرد مالی سالیانه است و به‌نحوی تولید داشته و یا ارائه خدمات نماید. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی مرز نشینان

شرکتی که با عضویت ساکنان مرزی کشور و به‌منظور تأمین نیازمندی‌های آنان بر اساس قانون بخش تعاون تشکیل و ثبت می‌شوند و با رعایت قوانین و مقررات مربوط به مبادلات مرزی برای عضو و غیر عضو در حوزه شرکت فعالیت می‌نمایند. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی مسکن

شرکت تعاونی توزیعی که در چارچوب اساسنامه تعاونی‌ها جهت تأمین نیاز مسکن اعضا تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی مصرف

شرکتی که به‌منظور تأمین و توزیع انواع کالاهای مصرفی و ارائه خدمات مورد نیاز اعضا تشکیل و ثبت می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت تعاونی مصرف آموزشی

شرکت تعاونی که در چارچوب اساسنامه تعاونی‌های مصرف آموزشی و با عضویت دانش‌آموزان و مربیان برای تأمین نیازهای رفاهی و آموزشی آنان تشکیل می‌شود. (۱۳۸۶)

شرکت رسمی

شرکتی که سرمایه آن متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی است و بر اساس قوانین به ثبت رسیده است. (۱۳۷۹)

شرکت سهامی

شرکتی که سرمایه آن به سهام تقسیم شده و مسئولیت صاحبان سهام، محدود به مبلغ اسمی آن‌ها است. شرکت سهامی، شرکت بازرگانی محسوب می‌شود حتی اگر موضوع عملیات آن امور بازرگانی نباشد. (۱۳۷۹)

شرکت سهامی خاص

شرکت سهامی که تمام سرمایه آن در موقع تأسیس منحصرأ توسط مؤسسان آن تأمین شده است. (۱۳۷۹)

شرکت سهامی عام

شرکت سهامی که مؤسسان آن قسمتی از سرمایه شرکت را از طریق فروش سهام به مردم تأمین می‌کنند. (۱۳۷۹)

شرکت غیر رسمی

شرکتی که سرمایه آن متعلق به دو یا چند نفر است ولی به‌عنوان شرکت رسمی به ثبت نرسیده است. (۱۳۷۹)

شرکت مختلط سهامی

شرکت سهامی که تحت اسم مخصوص بین یک عده شرکای سهامی و یک یا چند نفر شریک ضامن تشکیل می‌شود. شرکای سهامی کسانی هستند که سرمایه آن‌ها به صورت سهام یا قطعات سهام با ارزش مساوی در آمده و مسئولیت آن‌ها تا میزان همان سرمایه‌ای است که در شرکت دارند. (۱۳۷۹)

شرکت مختلط غیر سهامی

شرکتی که با اسم مخصوص، بین یک یا چند نفر شریک ضامن و یک یا چند نفر شریک با مسئولیت محدود، بدون انتشار سهام تشکیل می‌شود. (۱۳۷۹)

شرکت نسبی

شرکتی که تحت اسم مخصوص بین دو یا چند نفر تشکیل می‌شود و مسئولیت هر یک از شرکا به نسبت سرمایه‌ای است که در شرکت گذاشته‌اند. (۱۳۷۹)

صادرات

فروش، معامله تهاتری و یا اهدای کالاها و خدمات یک کشور به کشورهای دیگر، پس از انجام تشریفات گمرکی و رعایت سایر مقررات است. (۱۳۸۵)

صادرات از محل ورود موقت

صدور کالاهای تولیدشده در داخل که مواد اولیه آن‌ها قبلاً به صورت موقت وارد کشور شده است. این کالاها با تضمین، ترخیص شده و در صورتی که مواد اولیه آن‌ها ورود قطعی نشود از پرداخت حقوق و عوارض گمرکی، معاف خواهند بود. (۱۳۹۱)

صادرات عام

صادرات کالای تولید داخل است. (۱۳۹۱)

صادرات غیر نفتی قطعی

صادرات عام و مجدد، از محل ورود قطعی یا موقت مواد اولیه و بدون احتساب خدمات است. (۱۳۹۱)

صادرات قطعی

رویه گمرکی که بر اساس آن کالاهای داخلی به منظور فروش یا مصرف از کشور خارج می‌شوند. (۱۳۸۵)

صادرات مجدد

صادرات عین کالای ورود قطعی شده است. (۱۳۹۱)

صادرات موقت

رویه گمرکی که بر اساس آن کالاهای خاصی می‌توانند تحت شرایطی به‌طور موقت از کشور خارج و پس از حصول هدف مورد نظر دوباره به کشور بازگردانده شوند. (۱۳۸۵)

صنف

گروهی از افراد صنفی که طبیعت فعالیت آنان از یک نوع باشد. (۱۳۸۵)

طبقه‌بندی کالاهای گمرکی

طبقه‌بندی تمامی کالاهای وارداتی و صادراتی که بر اساس سیستم طبقه‌بندی هماهنگ‌شده توصیف و کدگذاری کالا (H.S) است. (۱۳۹۱)

عدم درج قیمت

نصب‌نکردن برچسب قیمت بر کالا، استفاده‌نکردن از تابلوی نرخ دستمزد خدمت در محل کسب یا حرفه یا درج قیمت به‌نحوی که برای مراجعه‌کنندگان قابل رؤیت نباشد. عدم درج قیمت یک تخلف اقتصادی محسوب می‌شود. (۱۳۸۵)

عرضه کالا یا خدمات خارج از شبکه

عرضه کالا یا ارائه خدمت بر خلاف ضوابط و شبکه‌های تعیین‌شده از طرف وزارت بازرگانی یا دستگاه اجرایی ذی‌ربط است. (۱۳۸۵)

عضو اتحادیه تعاونی روستایی استان

اتحادیه تعاونی روستایی شهرستان که شرایط عضویت در اتحادیه‌های روستایی استان را پذیرفته و حداقل یک سهم از سهام اتحادیه را دارا باشد. (۱۳۸۷)

عضو شرکت تعاونی روستایی

شخص حقیقی و یا حقوقی ساکن یا دارای فعالیت کشاورزی در روستا که حداقل دارای یک سهم و حداکثر یک هفتم کل سهام شرکت تعاونی روستایی باشد. (۱۳۸۷)

عضو شرکت تعاونی زنان روستایی

شخص حقیقی مؤنث و یا حقوقی متعلق به زنان ساکن روستا که حداقل یک سهم و حداکثر یک هفتم کل سهام شرکت را دارا باشد. (۱۳۸۷)

عضو شرکت تعاونی کشاورزی

شخص حقیقی یا حقوقی دارای یکی از فعالیت‌های کشاورزی، باغداری، دامداری و سایر صنوف کشاورزی که حداقل یک سهم و حداکثر یک هفتم کل سهام شرکت تعاونی کشاورزی را دارا باشد. (۱۳۸۷)

عضو شرکت تعاونی

شخصی حقیقی یا حقوقی غیر دولتی که واجد شرایط مندرج در قانون بخش تعاونی بوده و ملتزم به اهداف بخش تعاونی و اساسنامه قانونی تعاونی باشد. (۱۳۸۶)

عمده‌فروشی

فروش مجدد (فروش بدون تغییر شکل) کالاهای نو و مستعمل به خرده‌فروشان، مصرف‌کنندگان صنعتی، تجاری، اداری یا به سایر عمده‌فروشان، عاملان و دلان خرید و فروش کالا است. (۱۳۸۵)

فروش ارزی و ریالی

فروش کالا یا خدمت در مقابل دریافت ارز یا واریزنامه ارز صادراتی بابت تمام یا قسمتی از بهای کالا یا خدمت در داخل کشور است. (۱۳۸۵)

فروش خدمات

ارائه خدمات در ازای دریافت بهای معینی است. (۱۳۸۵)

فروش کالا

انتقال مالکیت کالا در ازای دریافت بهای معینی است. (۱۳۸۵)

فروشگاه زنجیره‌ای

فروشگاه‌هایی که تحت مدیریت متمرکز، در فروشگاه‌های متعدد به عرضه کالا مبادرت نمایند. این قبیل فروشگاه‌ها می‌توانند فعالیت‌های اقتصادی خود را در دو بخش عمده‌فروشی و خرده‌فروشی قرار دهند. (۱۳۸۵)

فصل‌های تعرفه H.S

کدهای تعرفه طبقه‌بندی کالاهای گمرکی که در ۹۸ فصل دسته‌بندی شده است. (۱۳۹۱)

فعالیت اعتباری تعاونی روستایی

مجموعه فعالیت‌های مالی که به‌منظور دریافت و پرداخت منابع اعتباری برای اعضا در سطح شرکت‌های تعاونی روستایی انجام می‌گیرد. (۱۳۸۸)

فوب

تحویل کالا توسط فروشنده هنگامی که کالا در بندر بارگیری تعیین‌شده، از لبه کشتی عبور کند. (۱۳۸۵)

قسمت‌های تعرفه H.S

فصل‌های تعرفه طبقه‌بندی کالاهای گمرکی که در ۲۱ قسمت دسته‌بندی شده است. (۱۳۹۱)

کالای متروکه گمرکی

کالاهای ترخیص‌نشده موجود در انبارهای گمرک که توسط سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی با رعایت ضوابط و قوانین به فروش می‌رسد. (۱۳۹۱)

کالای مرجوعی گمرکی

کالایی که به گمرک وارد و صاحب کالا به هر دلیل در صدد اعاده آن به خارج از قلمرو گمرکی باشد و با رعایت کامل مقررات به خارج از کشور برگشت داده شود. (۱۳۸۵)

کارت بازرگانی

کارتی که برای اشخاص حقیقی و حقوقی به منظور انجام فعالیت واردات و صادرات، در یک دوره زمانی معین و طی ضوابط مشخصی پس از تأیید وزارت بازرگانی، توسط اتاق‌های تعاون، بازرگانی، صنایع و معادن صادر می‌شود. (۱۳۸۵)

کارت پبله‌وری

کارتی که برای اشخاص حقیقی ساکن در نقاط مرزی به منظور انجام فعالیت واردات یا صادرات از طریق بازارچه‌های مرزی در یک دوره زمانی معین و طی ضوابط مشخصی توسط اداره بازرگانی شهرستان‌های مرزی یا سازمان بازرگانی استان‌های مرزی صادر می‌شود. (۱۳۸۵)

کالابریگ

نوعی اوراق بهادار که در شرایط زمانی و مکانی خاص به بخشی از مردم تحویل می‌شود و در قبال آن سهمیه‌ای خاص از برخی از کالاهای یارانه‌ای، توسط مردم از دولت دریافت می‌شود. (۱۳۸۵)

کالای اساسی

کالایی که تأمین آن در سبد مصرفی خانوار توسط دولت ضروری تشخیص داده شده است و دولت خود را موظف به تأمین آن برای عامه مردم می‌داند. (۱۳۸۵)

کالای متروکه

هر کالایی که به گمرک وارد شود و از تاریخ تسلیم بارنامه حمل یا اظهارنامه اجمالی آن، ظرف مدت دو ماه از گمرک هوایی و چهار ماه از سایر گمرکات، نسبت به انجام تشریفات گمرکی و وظایفی که به‌عهده اظهارکننده است، اقدام نشود. (۱۳۸۵)

کالای مرجوعی

کالایی که به گمرک وارد و صاحب کالا به هر دلیل در صدد اعاده آن به خارج از قلمرو گمرکی باشد و با رعایت کامل مقررات به خارج از کشور برگشت داده شود. (۱۳۸۵)

کد تعرفه H.S

کدهایی که بر اساس سیستم طبقه‌بندی هماهنگ‌شده توصیف و کدگذاری کالا (H.S)، به کالاها اختصاص داده شده است. (۱۳۹۱)

کشور طرف معامله

در واردات، کشوری که کالا از آن خریداری شده و در صادرات، کشوری که کالا به آن صادر شده است. (۱۳۹۱)

کشور مبدأ صادرات و واردات

کشوری که کالا در آن تولید یا ساخته شده است. (۱۳۸۵)

کشور مقصد صادرات

کشوری که کالا یا خدمت بنا به اظهار صادرکننده به آنجا صادر می‌شود. (۱۳۸۵)

کم‌فروشی

عرضه یا فروش کالا یا ارائه خدمت کمتر از میزان یا معیار مقرر شده است. کم‌فروشی یک تخلف اقتصادی محسوب می‌شود. (۱۳۸۵)

گران‌فروشی

عرضه یا فروش کالا یا ارائه خدمت به بهایی بیش از نرخ‌های تعیین‌شده به‌وسیله مراجع قانونی ذی‌ربط، عدم اجرای مقررات و ضوابط قیمت‌گذاری و انجام دادن هر نوع عملی که منجر به افزایش بهای کالا یا خدمت به زیان خریدار شود. گران‌فروشی یک تخلف اقتصادی محسوب می‌شود. (۱۳۸۵)

گمرک ترخیص کالا

گمرکی که تشریفات گمرکی در آن انجام می‌شود و لزوماً کالا از آن گمرک وارد یا خارج نشده است. (۱۳۹۱)

گواهی حمایت گمرکی

تأییدیه‌ای که به‌عنوان گمرکات کشور برای اقلام وارداتی و صادراتی که ترخیص آن‌ها از گمرکات منوط به اجازه سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان است، صادر می‌شود. (۱۳۸۵)

مأخذ تعرفه گمرکی

دریافتی‌های گمرک از «واردات قطعی» کالاها شامل حقوق پایه گمرکی و سود بازرگانی است. مأخذ «حقوق پایه گمرکی» برای تمامی کالاها بدون استثنا، معادل چهار درصد ارزش گمرکی آن کالاها تثبیت شده است. اما نرخ «سود بازرگانی» توسط دولت تعیین می‌شود. (۱۳۹۱)

مبادله مرجوعی

نوعی مبادله کالا که کالاهای وارده موجود در گمرک را تا هنگامی که با اجرای مقررات کالاهای متروکه به فروش نرسیده است می‌توان به‌عنوان اعاده به خارج به گمرک اظهار و ترخیص نمود. (۱۳۹۱)

مجمع امور صنفی

مجمعی که از نمایندگان منتخب اعضای هیئت مدیره اتحادیه‌های صنفی هر شهرستان برای انجام دادن وظایف و مسئولیت‌های مقرر در قانون نظام صنفی تشکیل می‌شود. (۱۳۸۵)

معامله اجاری

معامله‌ای که به‌موجب آن مستأجر برای مدت معینی، مالک منافع عین مستأجره می‌شود. (۱۳۸۵)

معامله افسست^۱

یکی از روش‌های تجارت متقابل که در آن صادرکننده تجهیزات (غالباً تجهیزات هواپیمایی و نظامی) تعهد می‌کند که قطعات مورد استفاده در این تجهیزات یا محصولات دیگر از کشور واردکننده، خریداری یا موجبات خریداری آن‌ها را فراهم نماید. (۱۳۸۵)

معامله بای‌بک^۱

یکی از روش‌های تجارت متقابل که در آن خرید کارخانجات، ماشین‌آلات، تجهیزات تولیدی یا فناوری در ازای تحویل محصولات مستقیم و غیر مستقیم حاصل از آن‌ها صورت می‌گیرد. (۱۳۸۵)

معامله پایاپای

یکی از روش‌های تجارت متقابل که در آن مبادله مستقیم معادل ارزش معینی از کالا و خدمت در ازای همان ارزش کالا و خدمت دیگر، بین دو طرف و بدون مبادله پول صورت می‌گیرد. (۱۳۸۵)

معامله تهاتری^۲

یکی از روش‌های تجارت متقابل که در آن مبادله مستقیم مقدار معینی کالا و خدمت در ازای مقدار معینی کالاها و خدمات دیگر بین دو طرف و بدون مبادله پول صورت می‌گیرد. (۱۳۸۵)

معامله جبرانی^۳

یکی از روش‌های تجارت متقابل که در آن واردکننده پس از خرید کالا، تمام یا بخشی از قیمت کالا را به شکل کالا به صادرکننده پرداخت می‌کند. (۱۳۸۵)

معامله یوزانس^۴

معامله‌ای که به موجب آن، فروشنده خارجی کالا توافق می‌کند که ارزش کالای معامله شده را پس از مهلت معینی از خریدار در ازای دریافت هزینه اضافی با قیمت بالاتر دریافت نماید. (۱۳۸۵)

۱ - Buy Back

۲ - Barter

۳ - Compensation

۴ - Usance

نحوه مبادله کالا

قرارداد مبادلات تجاری در خصوص پرداخت ارز مورد نیاز برای تبادل کالا در قالب رویه‌های مرجوعی (برگشتی)، پبله‌وری، صادرات از محل ورود موقت، مبادلات مرزی، ملوانی و ارز حاصل از صادرات است. (۱۳۹۱)

نرخ‌نامه

فهرستی از قیمت کالاها یا خدمات که توسط سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان در سطوح مختلف عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، درب کارخانه و یا قیمت فروش واردکننده، قیمت‌گذاری می‌شود. (۱۳۸۵)

نمانکلاتور تعرفه‌ای

هرگونه طبقه‌بندی و سیستم کدگذاری، که توسط ادارات گمرک هر کشور یا اتحادیه‌های گمرکی یا اقتصادی برای نامیدن کالاها یا گروهی از کالاهای مرتبط برای مقاصد تعرفه گمرکی، ارائه می‌شود. (۱۳۸۵)

واحد صنفی

هر واحد اقتصادی که فعالیت آن در محل ثابت یا وسیله‌ای سیار باشد و توسط فرد یا افراد صنفی با اخذ پروانه کسب دایر شده باشد. (۱۳۸۵)

واحد صنفی توزیعی

آن دسته از صنوف که فعالیت‌ها و خلاقیت‌های آنان منجر به تغییر فیزیکی یا شیمیایی مواد گشته و منحصراً تولیدات خود را مستقیم و غیر مستقیم در اختیار مصرف‌کننده قرار می‌دهند. (۱۳۸۵)

واحد صنفی تولیدی

آن دسته از صنوفی که صرفاً نسبت به عرضه کالا از محل واردات یا تولیدات داخلی اقدام می‌نمایند بدون آن‌که در تولید یا تغییر دادن کیفیت نقش داشته باشند. (۱۳۸۵)

واحد صنفی خدمات فنی

آن دسته از صنوفی که فعالیت آن‌ها منجر به رفع عیب و نقصی یا مرمت و نگهداری کالا شده و یا اشتغال به آن مستلزم داشتن صلاحیت فنی لازم است. (۱۳۸۵)

واحد صنفی خدماتی

آن دسته از صنوف که با فعالیت‌های خود قسمتی از نیازهای جامعه را تأمین نموده و این فعالیت در زمینه تبدیل مواد به فراورده (تولیدی) یا خدمات فنی نباشد. (۱۳۸۵)

واحدهای اعتباری شرکت تعاونی روستایی

بخشی از عملیات شرکت تعاونی که فعالیت اعتباری را به صورت متمرکز انجام می‌دهد. (۱۳۸۷)

واردات

خرید، معامله تهاتری و یا اهدای کالاها و خدمات یک کشور از کشورهای دیگر، پس از انجام تشریفات گمرکی و رعایت سایر مقررات است. (۱۳۸۵)

واردات بدون انتقال ارز

نوعی مبادله کالا که واردکننده، بدون انتقال ارز، کالا را وارد می‌نماید. (۱۳۹۱)

واردات قطعی

رویه گمرکی که بر اساس آن کالاهایی برای فروش، مصرف در داخل کشور یا تغییر شکل به منظور صدور به کشور وارد و از گمرک ترخیص می‌شوند. (۱۳۸۵)

واردات کالاهای اهدایی

کالاهایی که به‌عنوان هدیه به‌طور قطعی وارد کشور می‌شوند و جنبه تجاری ندارند. (۱۳۸۵)

واردات موقت

رویه گمرکی که به‌موجب آن می‌توان کالاهای معینی را به‌طور مشروط وارد کشور نمود. (۱۳۸۵)

هزینه حمل سی. اند. اف

بخشی از ارزش ثبت سفارش یک یا چند قلم کالا، مندرج در فرم ثبت سفارش وزارت بازرگانی است که برای حمل به صورت سی. اند. اف از مبادی حمل کالا تا مقصد (گمرک مجاز) در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۸۵)

هزینه یوزانس

بهره‌ای که فروشنده علاوه بر ارزش کالا در ازای مهلتی که برای پرداخت در نظر گرفته شده، از خریدار دریافت می‌دارد. (۱۳۸۵)

هزینه یوزانس حمل

بهره تعلق گرفته به کرایه حمل کالای خریداری شده مدت‌دار است. (۱۳۸۵)

یوزانس

مهلتی که فروشنده در معاملات به خریدار می‌دهد تا وی بتواند در این فاصله وجه معامله را بپردازد. (۱۳۸۵)

بخش ۹- تأمین جا و غذا

اتاق‌های اجاره‌ای در منزل^۱

نوعی واحد اقامتی که امکان اقامت را برای مسافران (مهمانان) فراهم می‌سازد و مسافران (مهمانان) از امکانات خواب و سرویس‌های بهداشتی موجود استفاده می‌کنند. این قبیل امکانات اقامتی غالباً در جوار اماکن زیارتی، شهرهای مذهبی، سواحل دریا و قطب‌های عمده سیاحتی دیده می‌شود و در زمان اوج مسافرت‌ها تعداد قابل ملاحظه‌ای از مسافران (مهمانان) را جذب می‌کند. (۱۳۷۹)

اردوگاه جهان‌گردی^۲

نوعی واحد اقامتی که در محدوده تلاقی جاده‌های اصلی و پر رفت‌وآمد یا در جوار شهرهای عمده سیاحتی و زیارتی، ایجاد می‌شود و امکان اقامت را در یک فضای محصور و مشخص برای مهمانان (مسافران) فراهم می‌کند. اردوگاه جهان‌گردی، دارای امکاناتی نظیر سرویس‌های بهداشتی متعدد، روشنایی و پریز برق، تلفن همگانی راه دور، نمازخانه، اتاق کرایه‌ای، سکوی نصب چادر، چادر کرایه‌ای، آشپزخانه مشترک، رختشوی‌خانه مشترک، حمام مشترک، فروشگاه مواد غذایی، وسایل سرگرمی و تفریحی است. (۱۳۷۹)

۱ - Rented Rooms in Family Houses

۲ - Tourist Camp

اقامتگاه اختصاصی مسافر

نوعی اقامتگاه مسافر که مورد استفاده اعضای سازمان خاصی قرار می‌گیرد و شامل خوابگاه‌های دانش‌آموزی، خوابگاه‌های دانشجویی، خوابگاه‌های کارمندی و کارگری، اردوگاه‌های تفریحی دانش‌آموزی، اردوگاه‌های تفریحی کارمندی و کارگری و اردوگاه‌های گذران تعطیلات است. (۱۳۷۹)

اقامتگاه جوانان^۱

نوعی واحد اقامتی که امکان اقامت کوتاه‌مدت را فقط برای جوانان در حال تحصیل به صورت مشترک در اتاق‌ها یا سالن‌های بزرگ فراهم می‌کند. در این نوع اقامتگاه، سرویس بهداشتی، حمام، سالن نشیمن و سالن صرف غذا، مشترک است. از ویژگی‌های دیگر این نوع اقامتگاه وجود تابلوی پیام برای ایجاد ارتباط بین مهمانان و تحویل روزانه دو عدد ملافه و یک روبالشی به هر یک از مهمانان است و اغلب از نه صبح تا چهار بعد از ظهر تعطیل است و عمدتاً به صورت هیئت امنایی اداره می‌شود. استفاده از این نوع اقامتگاه مستلزم داشتن کارت عضویت است. اقامتگاه جوانان، با خوابگاه دانشجویی و دانش‌آموزی متفاوت است. (۱۳۷۹)

اقامتگاه عمومی گردشگری

نوعی واحد اقامتی در قالب مهمان‌پذیر، هتل یا هتل-آپارتمان که عموم مسافران و مهمانان با پرداخت بهای خدمات ارائه شده از آن استفاده می‌کنند. این مراکز باید خدمات مورد نیاز را در یک اتاق یا واحدی مشابه آن به مسافران جهت اقامت ارائه دهند که ظرفیت آن باید حداقل به اندازه نیازهای انسانی یک خانوار باشد. (۱۳۸۶)

اقامتگاه مسافر

مکان یا قسمتی از مکان یا تعدادی مکان مشخص که در آن مجموعه‌ای از عوامل با مدیریت و حسابداری واحد به فعالیت پذیرش مسافر یا مهمان برای اقامت موقت و ارائه خدمات و تسهیلات اشتغال دارند. (۱۳۷۹)

اقامتگاه همگانی مسافر

نوعی اقامتگاه که عموم مسافران و مهمانان با پرداخت بهای خدمات ارائه شده، از آن استفاده می‌کنند و شامل اتاق‌های اجاره‌ای در منزل، اردوگاه جهان‌گردی، اقامتگاه جوانان، پانسیون مسافری، پلاژ، توقفگاه جهان‌گردی، زائرسرا، متل، مجتمع جهان‌گردی، مهمان‌پذیر (مسافرخانه)، مهمان‌سرای جهان‌گردی، هتل - آپارتمان و هتل است. (۱۳۷۹)

پانسیون دانشجویی

نوعی واحد اقامتی که با ضوابط و مجوزهای خاصی تأسیس شده و مهمانان آن عمدتاً دانشجویان هستند. به‌طور معمول تسهیلات پیش‌بینی شده در این نوع پانسیون در مقایسه با پانسیون مسافری مشابه آن، متفاوت بوده و منطبق با نیاز خاص دانشجویان است. (۱۳۷۹)

پانسیون مسافری^۱

نوعی واحد اقامتی که امکان اقامت مهمانان را حداقل با صبحانه فراهم می‌آورد. به‌طور معمول مدت اقامت در پانسیون محدودیتی ندارد و عمدتاً بیش از ۱۵ روز است. در این نوع واحد اقامتی، ویژگی‌های مهمان‌خانه‌ها مانند نظافت روزانه اتاق، سرویس بهداشتی، مرتب‌کردن تخت‌خواب یا محدودبودن ظرفیت پذیرش در اتاق وجود ندارد. معمولاً خدمات موردنیاز با همکاری مهمانان انجام می‌شود و بین مهمانان نوعی فضای فامیلی به‌وجود می‌آید. اتاق نشیمن، اتاق غذاخوری، آشپزخانه و سایر امکانات به صورت مشترک مورد استفاده مهمانان قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

پلاژ^۲

واحدی اقامتی که در ساحل دریاها و دریاچه‌ها ایجاد شده و امکان اقامت مهمانان را در مکان‌هایی مانند چادر، اتاقک، اتاق، ویلا، سکوی نصب چادر و ارائه خدماتی مانند دوش آب سرد، سرویس بهداشتی، آب آشامیدنی، نجات غریق، تلفن همگانی، فروشگاه مواد غذایی، رستوران، وسایل تفریحی و ورزش آبی فراهم می‌کند. (۱۳۷۹)

توقفگاه جهان گردی^۱

واحدی اقامتی که در تقاطع جاده‌های اصلی و پررفت‌وآمد یا در جوار شهرهای عمده سیاحتی و زیارتی امکان اقامت را برای مهمانان (مسافران) در یک فضای مشخص و محصور با حداقل خدمات، فراهم آورده و دارای امکاناتی نظیر سرویس بهداشتی، روشنایی و پریز برق، تلفن همگانی راه دور، نمازخانه، سکوی نصب چادر و چادر برای کرایه است. در این واحدهای اقامتی تسهیلاتی برای اقامت افرادی که از کاروان‌ها، یدک‌کش‌ها و اتوبوس‌های تخت‌خواب‌دار و سایر وسایل نقلیه زمینی و آبی استفاده می‌کنند، وجود دارد. (۱۳۷۹)

زائرسرا

واحدی اقامتی که امکان اقامت شبانه یا استراحت روزانه را برای زائران فراهم می‌سازد. اینگونه اماکن اقامتی در جوار زیارتگاه‌ها و بقاع متبرکه ایجاد می‌شود. (۱۳۷۹)

ظرفیت اسمی اقامتگاه عمومی گردشگری

ظرفیتی که بر اساس مشخصات ثبت‌شده در مجوز بهره‌برداری برای اجاره به مسافران، تعیین شده است. (۱۳۸۶)

ظرفیت اقامتگاه مسافر

مجموع اتاق‌ها یا تخت‌هایی که در مدت معین برای استفاده مسافران (مهمانان) آماده بهره‌برداری می‌شود. (۱۳۸۶)

متل^۲

واحدی اقامتی که امکان اقامت شبانه مسافر را همراه با خدمات موردنیاز وسیله نقلیه او، فراهم می‌آورد و مسافر می‌تواند وسیله نقلیه خود را کنار محل اقامت پارک کند. این نوع امکانات اقامتی به صورت ویلا و اتاق‌های پراکنده در فواصل و موقعیت‌های مناسب و معین در محوطه‌ای وسیع ساخته می‌شود. متل معمولاً در کنار جاده‌ها و معابر عمده در مناطق ساحلی، کوهستانی و جنگلی ایجاد می‌شود و در جوار آن‌ها امکانات و تسهیلات و خدمات مورد نیاز

۱ - Camp or Caravaning Site

۲ - متل (Motel) یا راهسرا

جاده‌ای مانند پمپ‌بنزین، خدمات اتومبیل، فروشگاه مواد غذایی و اغذیه‌فروشی وجود دارد و به‌طور معمول در هر یک از واحدهای اقامتی امکانات پخت‌وپز، حمام و سرویس بهداشتی پیش‌بینی‌شده، در غیر این صورت امکان استفاده از هر یک از موارد مذکور به صورت مشترک در نظر گرفته شده است. (۱۳۷۹)

متوسط مدت اقامت مسافر

مجموع نفر شب اقامت مسافران (مهمانان) نسبت به تعداد مسافران (مهمانان) در دوره زمانی مورد بررسی است. (۱۳۸۶)

مجتمع جهان‌گردی

واحدهای اقامتی که عموماً در کنار حداقل یکی از جاذبه‌های عمده سیاحتی ایجاد شده و امکانات اقامت را برای مهمانان (مسافران) در مهمان‌خانه، ویلا و شاله (اتاقک) فراهم می‌کند. غالباً در این نوع واحد اقامتی، تسهیلات و خدماتی متناسب با نوع جاذبه سیاحتی برای استفاده عموم ارائه می‌شود. (۱۳۷۹)

مجتمع عبادی- رفاهی

مجتمعی که در خارج از شهر و در مسیر جاده‌های بین‌شهری برای ارائه خدمات به مسافران ایجاد شده است. این مجتمع‌ها شامل نمازخانه، اقامتگاه، فروشگاه، تعمیرگاه، پارکینگ و ... است. (۱۳۸۶)

مجموع شب - نفر اقامت مسافر

رجوع شود به: مجموع نفر- شب اقامت مسافر. (۱۳۷۹)

مجموع نفر- شب اقامت مسافر

مجموع شب‌های اقامت مسافران در یک دوره زمانی معین در اقامتگاه عمومی گردشگری که برحسب نفر- شب سنجیده و بیان می‌شود. (۱۳۸۶)

مدت اقامت گردشگر

بخشی از زمان سفر که گردشگر در مقصد اقامت می‌کند. این مدت در مورد گردشگران بین‌المللی از لحظه ورود به کشور مقصد تا زمان خروج از آن و در مورد گردشگران بومی (داخلی) برابر مدت‌زمان اقامت در مقصد سفر در نظر گرفته می‌شود و معمولاً با واحد نفر شب - اقامت بیان می‌شود. (۱۳۸۶)

مسافر اقامتگاه همگانی و اختصاصی

کسی که حداقل یک شب در یک واحد اقامتی همگانی یا اختصاصی بیتوته کند، مشخصات او در اوراق و دفاتر مربوط ثبت شود و هزینه یک‌شب اقامت را پرداخت نماید. (۱۳۷۹)

مسافر خانه

رجوع شود به: مهمان‌پذیر. (۱۳۸۶)

مهمان اقامتگاه همگانی و اختصاصی

رجوع شود به: مسافر (مهمان) اقامتگاه همگانی و اختصاصی. (۱۳۷۹)

مهمان‌پذیر

نوعی اقامتگاه عمومی گردشگری که برای استفاده مسافران ایجاد می‌شود و برای تعداد تخت در اتاق‌ها، محدودیتی وجود ندارد و اغلب سرویس‌های بهداشتی، حمام و اتاق نشیمن در آن مشترک است، مهمان‌پذیر با توجه به مشخصات ساختمانی و تجهیزات به چهار گروه ممتاز، درجه یک، درجه دو و درجه سه رتبه‌بندی می‌شود. (۱۳۸۶)

مهمان‌خانه

رجوع شود به: هتل. (۱۳۸۶)

مهمان‌خانه شبانه‌روزی

رجوع شود به: پانسیون مسافری. (۱۳۷۹)

مهمان‌سرای جهان‌گردی^۱

نوعی هتل که زیر نظر سازمان واحدی به صورت زنجیره‌ای اداره شده و در نقاط مختلف کشور وجود دارد. معمولاً طراحی فضای این واحدها مشابه و متناسب با معیارهای بین‌المللی هتل‌سازی است. (۱۳۷۹)

نرخ اشغال اتاق اقامتگاه عمومی گردشگری

نسبت مجموع اتاق اشغال‌شده اقامتگاه عمومی گردشگری در دوره زمانی مورد بررسی به ظرفیت اسمی آن برحسب تعداد اتاق در همان دوره است. ظرفیت اسمی اتاق در دوره زمانی مورد بررسی عبارت از حاصل ضرب تعداد اتاق‌های ذکرشده در مجوز، در تعداد روزهای مورد بررسی است. (۱۳۸۶)

نرخ اشغال اقامتگاه مسافر

مجموع تخت یا اتاق اشغال‌شده نسبت به ظرفیت تخت یا اتاق اقامتگاه در دوره مورد بررسی است. (۱۳۷۹)

نرخ اشغال تخت اقامتگاه عمومی گردشگری

نسبت مجموع تخت اشغال‌شده اقامتگاه عمومی گردشگری در دوره زمانی مورد بررسی به ظرفیت اسمی آن برحسب تعداد تخت در همان دوره است. ظرفیت اسمی تخت در دوره زمانی مورد بررسی عبارت از حاصل ضرب تعداد تخت‌های ذکرشده در مجوز، در تعداد روزهای مورد بررسی است. (۱۳۸۶)

واحد اقامتی مسافر

رجوع شود به: اقامتگاه مسافر. (۱۳۷۹)

واحد پذیرایی میان‌راهی مسافر

واحد دارای مجوز که به‌قصد ارائه خدمات پذیرایی به مسافران در خارج از شهرها و در مسیر جاده‌های بین‌شهری، طبق ضوابط و مقررات تأسیس می‌شود و بر اساس درجه‌بندی سازمان ذی‌ربط به درجه‌های یک تا سه رتبه‌بندی می‌شود. (۱۳۸۶)

هتل

واحد اقامتی - پذیرایی که در آن امکانات اقامتی به صورت اتاق‌های یک‌نفره، دونفره، سراج‌های معمولی و ویژه عرضه می‌شود. این اقامتگاه‌ها با توجه به مشخصات ساختمانی، معماری و تأسیساتی به پنج درجه یک تا پنج ستاره تقسیم می‌شوند. هتل‌های سه، چهار و پنج ستاره دارای سرویس اختصاصی و رستوران هستند. حداقل خدماتی که در هتل ارائه می‌شود، مرتب‌کردن روزانه تخت خواب و نظافت اتاق و سرویس‌های بهداشتی است. افزون بر این در هتل‌های چهار و پنج ستاره، تسهیلات رفاهی، تفریحی، ورزشی و خدمات دیگر مانند آرایشگاه، کفاشی، بانک، فروشگاه‌های مختلف، زمین‌های بازی، استخر، سونا، سالن‌های اجتماعات و مانند آن ارائه می‌شود. (۱۳۸۶)

هتل - آپارتمان

اقامتگاه عمومی گردشگری که در آن مجموعه‌ای از آپارتمان‌ها برای اقامت مسافران وجود دارد. هر واحد آپارتمان دارای یک یا دو اتاق خواب، سالن کوچک، سرویس بهداشتی و آشپزخانه کوچک بوده و در آن وسایل و تجهیزاتی مانند تخت خواب، مبلمان، تلویزیون، یخچال و ... پیش‌بینی شده است. (۱۳۸۶)

بخش ۱۰- شاخص قیمت و حساب‌های اقتصادی

آزمون برگشت زمان^۱

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن در صورت جابه‌جایی مقادیر و قیمت‌ها در دو دوره مورد مقایسه، نتیجه عددی به‌دست‌آمده بایستی معکوس شاخص قیمت اصلی باشد. وقتی که یک شاخص، این آزمون را برآورده می‌کند (این آزمون، شاخص را تأیید می‌کند)، چه جهت تغییر به سمت جلو (از دوره اول به دوره دوم) و چه به سمت عقب باشد (از دوره دوم به دوره اول) نتیجه واحدی حاصل می‌شود. (۱۳۹۱)

آزمون برگشت قیمت^۲

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن در صورت جابه‌جایی بردارهای قیمت دو دوره مورد مقایسه، نباید مقدار عددی شاخص مقدار تغییر کند. (۱۳۹۱)

آزمون برگشت مقدار^۳

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن در صورت جابه‌جایی بردارهای مقدار دو دوره مورد مقایسه، نباید مقدار عددی شاخص قیمت تغییر کند. (۱۳۹۱)

۱ - Time Reversal Test

۲ - Price Reversal Test

۳ - Quantity Reversal Test

آزمون تغییر ترتیب کالا^۱

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن در هر مجموعه معینی از کالاها، در صورت تغییر ترتیب آن‌ها، شاخص قیمت نباید تغییر کند. (۱۳۹۱)

آزمون ثبات شاخص در مقابل تغییر نسبی مقادیر جاری یا پایه^۲

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن، هنگامی که همه مقادیر دوره پایه یا همه مقادیر دوره جاری در یک عدد مثبت ضرب شوند، شاخص قیمت تغییر نمی‌کند. (۱۳۹۱)

آزمون ثبات شاخص در مقابل تغییر واحدهای اندازه‌گیری^۳

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن با تغییر واحد اندازه‌گیری قیمت، شاخص تغییر نمی‌کند. (۱۳۹۱)

آزمون ثبات مقیاس سنجش^۴

رجوع شود به: آزمون ثبات شاخص در مقابل تغییر واحدهای اندازه‌گیری. (۱۳۹۱)

آزمون حاصل^۵

رجوع شود به: آزمون عامل معکوس. (۱۳۹۱)

آزمون سبب ثابت^۶

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن اگر همه مقادیر بدون تغییر باقی بمانند (یعنی مجموعه مقادیر در هر دوره یکسان باشند) شاخص قیمت بایستی معادل با تغییر متناسب در ارزش کل باشد. (۱۳۹۱)

۱ - Commodity Reversal Test

۲ - Invariance to Proportional Changed in Current or Base Quantities Test

۳ - Invariance to Changes in the Units of Measurement Test

۴ - Scale Measurment Stability Test

۵ - Product Test

۶ - Fixed- Basket Test

آزمون شاخص قیمت

آزمونی است که از طریق آن می‌توان صحت و وسقم شاخص‌های قیمت و اعتبار نتایج آن‌ها را در واحد زمان سنجید. فهرستی از آزمون‌ها تهیه می‌شود و هر آزمونی ایجاب می‌کند که یک شاخص، ویژگی معینی داشته باشد یا شرایط یک اصل موضوعه معین را برآورد کند. سپس بر مبنای تعداد آزمون‌هایی که شرایطشان برآورده شده است یک عدد شاخص را انتخاب کرد. همه آزمون‌ها به یک اندازه اهمیت ندارند و عدم سازگاری با شرایط یک یا دو آزمون مهم می‌تواند دلایل کافی برای نپذیرفتن یک شاخص باشد. (۱۳۹۱)

آزمون عامل معکوس^۱

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن در صورتی که قیمت‌ها و مقادیر موجود در یک شاخص قیمت با یکدیگر جابه‌جا شوند نوعی شاخص مقداری به دست می‌آید که مشابه همان فرمول ریاضی شاخص قیمت است و عدد حاصل از شاخص مقدار برابر با عدد حاصل از شاخص قیمت است. (۱۳۹۱)

آزمون مقادیر ثابت^۲

رجوع شود به: آزمون سبب ثابت. (۱۳۹۱)

آزمون مقدار میانگین قیمت‌ها^۳

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن، شاخص قیمت باید در حد فاصل کوچک‌ترین و بزرگ‌ترین قیمت نسبی باشد. (۱۳۹۱)

آزمون مقید بودن به شاخص‌های پاشه و لاسپیرز^۴

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن باید مقدار شاخص قیمت بین شاخص لاسپیرز و شاخص پاشه قرار گیرد. (۱۳۹۱)

۱ - Factor Reversal Test

۲ - Constant quantities test

۳ - Mean value test for prices

۴ - Paasche and Laspeyres bounding test

آزمون نسبیت قیمت‌های جاری^۱

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن، چنانچه همه قیمت‌های دوره جاری در عدد مثبت λ ضرب شوند شاخص قیمت جدید، مساوی خواهد بود با λ برابر شاخص قیمت قدیم. (۱۳۹۱)

آزمون نسبیت معکوس قیمت‌های سال پایه^۲

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن، چنانچه همه قیمت‌های دوره پایه در عدد مثبت λ ضرب شوند، شاخص قیمت جدید، مساوی خواهد بود با $\frac{1}{\lambda}$ شاخص قیمت قدیم. (۱۳۹۱)

آزمون یکسانی^۳

یکی از آزمون‌های رویکرد اصول موضوعه است که بر اساس آن، چنانچه همه قیمت‌ها در فاصله دو دوره، ثابت باقی بمانند، شاخص قیمت مساوی با یک خواهد بود. (۱۳۹۱)

اثر جانشینی بر عدد شاخص^۴

تغییری که در نتیجه جایگزینی یک محصول (کالا یا خدمت) به جای محصول (کالا یا خدمت) دیگری در عدد شاخص به وجود می‌آید. (۱۳۹۱)

ارزش^۵

حاصل ضرب قیمت در مقدار است. بنابراین، ارزش مجموعه‌ای از محصولات همگن، منحصرأ به مؤلفه‌های قیمت و مقدار تفکیک می‌شوند. (۱۳۹۱)

۱ - Proportionality in Current Prices Test

۲ - Inverse Proportionality in Base Year Prices Test

۳ - Identity Test

۴ - Effect Substitution

۵ - Value

ارزش افزوده^۱

ارزش اضافی ایجادشده در جریان تولید است. (۱۳۹۱)

ارزش افزوده خالص^۲

ارزش افزوده ناخالص منهای مصرف سرمایه ثابت (استهلاک) است. (۱۳۹۱)

ارزش افزوده ناخالص^۳

ارزش ستانده ناخالص منهای ارزش مصارف واسطه‌ای مورد استفاده در تولید است. (۱۳۹۱)

ارزش به قیمت ثابت

قیمت بر اساس سالی که به‌عنوان سال پایه مشخص شده است. (۱۳۷۹)

ارزش به قیمت جاری

ارزش به قیمت روز در بازار است. (۱۳۷۹)

ارزش جاری^۴

ارزش واقعی محصولات (کالاها و خدمات) در دوره مورد نظر که به صورت مجموع حاصل ضرب مقادیر دوره مورد نظر در قیمت‌های همان دوره محاسبه می‌شود. (۱۳۹۱)

ارزش دوره پایه^۵

ارزش محصولات (کالاها و خدمات) در دوره پایه که به صورت مجموع حاصل ضرب مقادیر دوره پایه در قیمت‌های همان دوره محاسبه می‌شود. (۱۳۹۱)

۱ - Value Added

۲ - Net Value Added

۳ - Gross Value Added

۴ - Current Value

۵ - Base Period Value

ارزش میانگین^۱

رجوع شود به: ارزش واحد. (۱۳۹۱)

ارزش واحد^۲

ارزش کل خرید و یا فروش مجموعه‌ای از محصولات همگن تقسیم بر مجموع مقادیر آنها است. ارزش‌های واحد می‌توانند بر اثر تغییر ترکیب مقادیر محصولات فروخته‌شده به قیمت‌های مختلف، حتی در صورتی که قیمت‌ها تغییر نکنند، در طول زمان تغییر کنند. (۱۳۹۱)

ارزش‌ها یا هزینه‌های پیوندی^۳

ارزش‌ها یا هزینه‌های فرضی که در آن، مقدار کالاها یا خدمات با قیمت‌هایی متفاوت با قیمت‌هایی که عملاً خریداری یا فروخته شده‌اند ارزش‌گذاری می‌شوند؛ به‌عنوان مثال هنگامی که مقادیر خریداری‌شده در دوره پیشین با قیمت‌های رایج در دوره جاری ارزش‌گذاری شود. (۱۳۹۱)

اریب^۴ (شاخص قیمت)

اختلاف شاخص قیمت مصرف‌کننده محاسبه‌شده با شاخص ایدئال یا مطلوب است. (۱۳۹۱)

اریب جانشینی^۵

اریب موجود در یک شاخص قیمت سبدي برای تخمین شاخص هزینه زندگی که در صورت استفاده از کالای جانشین، در واکنش به تغییر قیمت‌های نسبی به‌وجود می‌آید. (۱۳۹۱)

۱ - Nveraye Value

۲ - Unit Value

۳ - Hybrid Values or Expenditure

۴ - Bias

۵ - Bias Substitution

اریب نمایندگی^۱

اریب موجود در یک شاخص سیدی که بر اثر استفاده از کالاهایی که نماینده دو دوره مورد مقایسه نیستند به وجود می‌آید. این اریب می‌تواند ناشی از به کار گرفتن یک سید کهنه و منسوخ باشد که با سبدهای دو دوره مورد مقایسه، متفاوت است. (۱۳۹۱)

اریب هزینه زندگی^۲

رجوع شود: به اریب جانشینی. (۱۳۹۱)

استهلاک^۳

رجوع شود به: مصرف سرمایه ثابت. (۱۳۹۲)

اضافه نمونه^۴

تعداد منابع اطلاع اضافه شده به فهرست اولیه و تعیین شده توسط مرجع نمونه‌گیری است که وقتی تعداد منابع اطلاع در طول زمان به دلایلی نظیر توقف در فعالیت یا عدم پاسخگویی، کاهش می‌یابند به منظور تضمین این مطلب که فهرست نمونه مورد استفاده، همچنان نماینده کل منبع اطلاع (جامعه) باقی بماند افزوده می‌شود. (۱۳۹۱)

اطلاع قیمت^۵

قیمت جمع‌آوری شده یا گزارش شده برای محصول یا اقلام نمونه است. (۱۳۹۱)

اقتصاد زیرزمینی^۶

فعالیت‌های پنهانی یا مشاهده نشده‌ای که زیرزمینی، غیر قانونی، غیر رسمی، خودمصرفی بوده و یا این که به خاطر کاستی‌های موجود در فرایند جمع‌آوری داده‌های آماری پایه، مفقود می‌باشند.

۱ - Representatively Bias

۲ - Cos of Living Bias

۳ - Depreciation

۴ - Sample Augmentation

۵ - Observation

۶ - Hidden Method

اقتصاد زیرزمینی به عنوان اقتصاد غیرقابل مشاهده هم معرفی می‌شود. محصولات یا اقلام منتخب در شاخص‌های قیمت در این چنین اقتصادی، قیمت‌گیری نمی‌شوند. (۱۳۹۱)

انتقالات^۱ (اقتصادی)

مبادلاتی که در آن، یک واحد نهادی، کالاها، خدمات یا دارایی‌هایی را به سایر واحدهای نهادی عرضه کند بدون اینکه در قبال آن‌ها، کالاها، خدمات و یا دارایی‌هایی را دریافت نماید. انتقالات می‌تواند به صورت نقدی یا غیر نقدی باشد. (۱۳۹۲)

انتقال پذیری^۲ (شاخص قیمت)

رجوع شود به: چرخش پذیری. (۱۳۹۱)

اوزان^۳ (شاخص قیمت)

مجموعه‌ای از اعداد بین صفر و یک که جمع آن‌ها برابر با یک است و در محاسبه میانگین‌ها به کار می‌رود. این وزن‌ها برای تعیین ضرایب اهمیت قیمت‌های نسبی به کار می‌روند و برای محاسبه میانگین قیمت‌های نسبی یا شاخص‌های قیمت سطح اولیه استفاده می‌شوند. بنابراین مقادیری که یک سبد را تشکیل می‌دهند نباید به عنوان وزن مقداری به حساب آیند. (۱۳۹۱)

اوزان پیوندی^۴ (شاخص قیمت)

وزن‌هایی که به صورت سهمی از هزینه تعریف می‌شوند. (۱۳۹۱)

باز ترتیب قیمت‌ها^۵

حالتی است که در آن، مجموعه قیمت‌های دوره محاسباتی دوم، از تغییر ترتیب قرارگرفتن همان قیمت‌های دوره اول به دست می‌آید. در این صورت، قیمت نسبی از نسبت قیمت‌های متناظر هر یک از اقلام (صرف نظر از ترتیب آن‌ها) محاسبه می‌شود. (۱۳۹۱)

۱ - Transfers

۲ - Transitivity

۳ - Weights

۴ - Hybrid Weights

۵ - Bouncing

بهره‌وری کار

نسبت ارزش افزوده به تعداد کارکنان است. (۱۳۷۹)

بهنگام‌سازی ارزش^۱

رجوع شود به: بهنگام‌سازی قیمت. (۱۳۹۱)

بهنگام‌سازی قیمت^۲

فرایندی که به‌موجب آن، مقادیر موجود در یکی از دوره‌های پیشین، بر اساس قیمت‌های یکی از دوره‌های بعدی مجدداً ارزش‌گذاری می‌شوند. به‌این ترتیب مخارج نیز بهنگام می‌شوند که در عمل، مخارج بهنگام‌شده را می‌توان با ضرب هزینه‌های اصلی در قیمت‌های نسبی یا شاخص‌های قیمت به‌دست آورد. (۱۳۹۱)

پوشش شاخص^۳

مجموعه کالاها و خدماتی که در عمل، قیمت آن‌ها برای محاسبه شاخص منظور می‌شود. به‌دلایل عملی، پوشش ممکن است کمتر از محدوده آرمانی شاخص باشد. (۱۳۹۱)

پیوستگی شاخص قیمت^۴

خاصیتی که به‌موجب آن شاخص قیمت، تابع پیوسته‌ای از بردارهای قیمت و مقدار است. (۱۳۹۱)

پیوند شاخص‌های قیمت^۵

متصل کردن دو سری متوالی مشاهدات قیمت یا شاخص‌های قیمت که در یک دوره یا بیش‌تر هم‌پوشانی دارند (مشترک هستند). (۱۳۹۱)

۱ - Value Updating

۲ - Price Updating

۳ - Index Coverage

۴ - Index Continuity

۵ - Index Linking

تجمیع شاخص‌های قیمت^۱

فرایندی که در آن، شاخص‌های قیمت سرجمع‌های سطح پایین‌تر، ترکیب می‌شوند یا به عبارتی میانگین آن‌ها محاسبه می‌شود تا شاخص‌های قیمت سرجمع‌های سطح بالاتر به دست آید. (۱۳۹۱)

تحصیل^۲

خرید، تولید یا ساخت و در اختیار گرفتن دارایی‌های ثابت ملموس و غیر ملموس به طوری که موجب ایجاد مالکیت نسبت به آن دارایی شود. (۱۳۹۲)

تراز پرداخت‌ها^۳

صورت‌حسابی که ارزش دارایی‌های تملک شده و بدهی‌های تعلق‌گرفته را در یک‌زمان خاص برای یک بخش یا گروهی از بخش‌های نهادی نشان می‌دهد. (۱۳۹۲)

تشکیل سرمایه ثابت ناخالص^۴

ارزش کل تحصیل منهای فروش یا واگذاری دارایی‌های ثابت یک تولیدکننده در طول یک دوره حسابداری به علاوه ارزش اضافه‌شده به دارایی‌های تولیدشده ناشی از فعالیت تولیدی واحد نهادی است. (۱۳۹۲)

تشنج‌زدایی قراردادهای

رجوع شود به: تعدیل قراردادهای با استفاده از شاخص قیمت. (۱۳۹۱)

تعدیل^۵ (تورم‌زدایی)

تقسیم ارزش جاری یکسری جمع (مجموعه‌ای از کالاها و خدمات) به یک شاخص قیمت، به منظور ارزش‌گذاری مقادیر آن بر حسب قیمت‌های دوره مرجع قیمتی است. (۱۳۹۱)

۱ - Aggregation Index

۲ - Acquisition

۳ - Balance Sheet

۴ - Gross Fixed Capital Formation

۵ - Deflation

تعدیل با استفاده از شاخص قیمت^۱

محاسبه دوره‌ای ارزش واقعی برخی پرداخت‌های پولی برنامه‌ریزی‌شده و منظم مانند دستمزد یا حقوق، تأمین اجتماعی یا انواع دیگر مستمری، سایر مزایای تأمین اجتماعی، اجاره، بهره و ... بر اساس تغییر CPI یا هر شاخص قیمت دیگر است. (۱۳۹۱)

تعدیل صریح کیفیت^۲

تعدیل کیفیتی جهت برآوردی مستقیم از این که چه میزان تغییر در قیمت یک محصول به تغییر خصوصیات فیزیکی یا اقتصادی آن مربوط می‌شود. (۱۳۹۱)

تعدیل ضمنی کیفیت^۳

تعدیل کیفیتی جهت اندازه‌گیری میزان تغییر کیفیت محصولاتی که مشخصاتشان در طول زمان تغییر می‌کند، با استفاده از تخمین خالص تغییر در قیمت است. (۱۳۹۱)

تعدیل قراردادهای با استفاده از شاخص قیمت^۴

تعدیل متناوب قیمت‌های پرداختی برای کالاها و خدمات بر اساس افزایش و یا کاهش در سطح شاخص قیمت انتخابی در قراردادهای بلندمدت تهیه و تدارک کالاها و خدمات با هدف از بین بردن خطر تورم از قراردادهای است. (۱۳۹۱)

تعدیل کیفیت کالا^۵

تعدیلی در تغییر قیمت کالاهایی که در محاسبه شاخص قیمت، مورد استفاده قرار می‌گیرند و خصوصیات آن‌ها در طول زمان تغییر می‌کند. این تعدیل به‌منظور حذف سهم تغییر خصوصیات در تغییر قیمت مشاهده‌شده، انجام می‌شود. (۱۳۹۱)

۱ - Indexation

۲ - Explicit Quality Adjustment

۳ - Implicit Quality Adjustment

۴ - Indexation of Contracts

۵ - Good Quality Adjustment

تغییر خالص قیمت^۱

تغییر قیمت یک محصول (کالا یا خدمت) که خصوصیات آن تغییر نکرده باشد و تغییر قیمت محصولی (کالا یا خدمت) که خصوصیات آن پس از تعدیل در قبال هرگونه تغییر کیفیت تغییر کرده باشد. (۱۳۹۱)

تغییر دوره پایه^۲

تغییر دادن وزن‌های مورد استفاده، دوره مرجع قیمتی مورد استفاده و یا دوره مرجع شاخص مورد استفاده برای تهیه مجموعه‌ای از شاخص‌ها است. در این تغییر، وزن‌ها، دوره مرجع قیمتی و دوره مرجع شاخص می‌توانند جداگانه یا هم‌زمان تغییر نمایند. (۱۳۹۱)

تغییر موجودی انبار^۳

ارزش کل کالاهای وارد شده به انبار منهای ارزش کل کالاهای خارج شده از انبار و ضایعات وارد شده بر کالاهای موجود در انبار، در طول دوره حسابداری است. (۱۳۹۲)

تقاضای کل^۴

مجموع تقاضای نهایی و تقاضای واسطه‌ای است. (۱۳۹۲)

تقاضای نهایی^۵

مجموع مصرف نهایی خانوارها، مصرف نهایی مؤسسات غیر انتفاعی در خدمت خانوارها، مصرف نهایی دولت، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص، تحصیل منهای مصرف اشیا گران‌بها، تغییر موجودی انبار و صادرات است. (۱۳۹۲)

۱ - Pure Price Change

۲ - Rebasing

۳ - Change of Inventories

۴ - Aggregate Demand

۵ - Final Demand

تورم^۱

افزایش مستمر و پایدار در سطح عمومی قیمت کالاها و خدمات در یک اقتصاد در طول یک دوره مشخص است. (۱۳۹۲)

تولید اقتصادی^۲

فعالیتی که با استفاده از نیروی کار، سرمایه، کالاها و خدمات و با مدیریت یک واحد نهادی، منجر به تولید کالاها و خدمات شود. (۱۳۹۲)

تولید خالص یک بخش^۳

تولید ناخالص یک بخش منهای فروش‌های درون‌بخشی است. (۱۳۹۱)

تولید ناخالص یک بخش^۴

مجموع فروش محصولات تولیدی تمامی بنگاه‌های یک بخش مشخص اقتصادی است. این فروش شامل فروش تولید بنگاه‌ها بین خودشان، فروش به بخش‌های دیگر اقتصاد و درون خود بخش است. (۱۳۹۱)

تولید ناخالص داخلی (GDP)^۵

ارزش اضافی کالاها و خدمات تولیدشده حاصل از فعالیت‌های اقتصادی واحدهای مقیم در یک کشور در یک دوره زمانی معین که برای مصارف نهایی در داخل یا خارج از کشور در دسترس قرار می‌گیرند. (۱۳۹۲)

۱ - Inflation

۲ - Economic Production

۳ - Net Sector Output

۴ - Gross Sector Output

۵ - Gross Domestic Product

تولید ناخالص ملی (GNP)^۱

مجموع جبری ارزش کالاها و خدمات تولیدشده حاصل از فعالیت‌های اقتصادی مقیم یک کشور در یک دوره زمانی معین با خالص درآمد عوامل تولید از خارج است. (۱۳۹۲)

جانشینی محصول^۲ (سبد مصرف‌کننده)

جایگزین کردن مصرف محصولات مشابه که صرفاً در واکنش به تغییر قیمت‌های نسبی پیش می‌آید. جانشینی، موجب ایجاد نوعی همبستگی منفی میان مقادیر نسبی و قیمت‌های نسبی می‌شود. (۱۳۹۱)

جایگزینی قلم با تعدیل کامل تغییر قیمت^۳

جایگزین کردن یک قلم کالا و خدمت در صورتی که هرگونه تغییر قیمت به تغییر کیفیت قلم مورد قیمت‌گیری نسبت داده شود. تغییر قیمت، تفاوت قیمت قلم جایگزین شده در دوره‌ای که این قلم معرفی شده و قلم تعویض شده در دوره قبل از معرفی است. (۱۳۹۱)

جایگزینی محصول (شاخص قیمت)^۴

جایگزین کردن یک قلم کالا و خدمت یا محصول نمونه که قیمت‌های آن جمع‌آوری شده است با محصولی دیگر، قبل از آن که محصول اولیه در بازار یا منابع اطلاع‌نایاب شود. هدف از این کار به‌نگام کردن محصولات نمونه و کاهش نیاز به جایگزینی اجباری ناشی از نایاب شدن محصولات است. (۱۳۹۱)

جبران خدمات کارکنان^۵

کل اجرت نقدی و غیر نقدی قابل پرداخت توسط بنگاه به کارکنان خود برای جبران کار انجام‌شده در یک دوره حسابداری معین است اعم از این که این اجرت قبل از انجام کار یا

۱ - Gross National Product

۲ - Substitution Product

۳ - Splicing

۴ - Item or Product Rotation

۵ - Compensation of Employees

هم‌زمان با آن یا بعد از آن پرداخت شده باشد. جبران خدمات کارکنان، کار داوطلبانه را که در مقابل آن پرداختی صورت نگرفته باشد در برنمی‌گیرد. (۱۳۹۲)

چرخش پذیری (شاخص قیمت‌ها)^۱

نوعی خصوصیت عددی شاخص است که بیان می‌کند شاخصی که دوره‌های مفروض z و l را غیرمستقیم و از طریق دوره مفروض k مقایسه می‌کند با شاخصی که دوره‌های l و z را مستقیماً با هم می‌سنجد یکسان است. (۱۳۹۱)

حساب‌های منطقه‌ای (استانی)

مجموعه‌ای از اطلاعات آماری که به صورت جامع و هدفمند، مطالعه کمی و منظم فعالیت‌های اقتصادی یک منطقه مشخص را برای یک دوره زمانی معین که به‌طور معمول یک سال است، امکان‌پذیر می‌سازد. مهم‌ترین کمیت کلان اقتصادی حاصل از این حساب‌ها، محصول ناخالص داخلی استان است. (۱۳۹۲)

خالص ارزش اشیای گران‌بها

تحصیل منهای فروش یا واگذاری اشیای گران‌بها طی دوره حسابداری توسط واحدهای نهادی است. (۱۳۷۹)

خالص درآمد عوامل تولید از خارج^۲

حاصل موازنه دریافتی‌ها بابت درآمد نیروی کار و سرمایه‌های مقیم از خارج و پرداختی‌ها بابت درآمد نیروی کار و سرمایه غیر مقیم به خارج است. (۱۳۹۲)

خدمات^۳

محصولات غیر ملموس حاصل از فعالیت تولیدی هستند که دارای موجودیت مستقل از تولیدکننده آن نبوده و معمولاً در زمان تولید مصرف می‌شوند. خرید و فروش خدمات از تولید آن‌ها جدا نیست و این دو فرایند هم‌زمان صورت می‌گیرد. (۱۳۹۲)

۱ - Circularity

۲ - Net Earning Factors Production

۳ - Services

دارایی‌های تولیدشده^۱

دارایی‌های غیرمالی که ستانده فرایندهای تولیدی هستند و به سه شکل اصلی دارایی‌های ثابت (ماشین‌آلات، ساختمان، جاده، زمین و اراضی تسطیح و حصارکشی)، موجودی انبار و اشیاء گران‌بها وجود دارند. (۱۳۹۲)

دارایی‌های ثابت^۲

دارایی‌های تولیدشده‌ای هستند که به‌طور مستمر و مداوم در فرایند تولیدات دیگر برای دوره زمانی بیش‌تر از یک سال به‌کار گرفته می‌شوند. (۱۳۹۲)

درآمد خانوار^۳

وجوه و ارزش ریالی کالاها و خدماتی که در برابر کار انجام‌شده یا سرمایه به‌کارافتاده و یا از طریق منابع دیگر (حقوق بازنشستگی، درآمد حاصل از دارایی‌ها، دریافتی‌های انتقالی و ...) به مجموع اعضای خانوار تعلق می‌گیرد. (۱۳۹۱)

درآمد پولی خانوار^۴

وجوهی که در برابر کار انجام‌شده یا سرمایه به‌کار افتاده یا از طریق منابع دیگر (حقوق بازنشستگی، درآمد حاصل از دارایی، دریافتی‌های انتقالی و ...) به مجموع اعضای خانوار تعلق می‌گیرد. (۱۳۹۱)

درآمد خالص خانوار^۵

درآمد خانوار بدون در نظر گرفتن هزینه‌های مربوط به مالیات و بازنشستگی است. (۱۳۹۱)

۱ - Produced Assets

۲ - Fixed Assets

۳ - Households Income

۴ - Monetary Income Households

۵ - Households Net Income

بخش ۱۰ - شاخص قیمت و حساب‌های اقتصادی ۳۰۱

درآمد غیر پولی خانوار^۱

برآورد ارزش ریالی کالاها و خدماتی که در برابر کار انجام‌شده یا سرمایه به‌کار افتاده یا از طریق منابع دیگر (حقوق بازنشستگی، درآمد حاصل از دارایی‌ها، دریافتی‌های انتقالی و ...) به مجموع اعضای خانوار تعلق می‌گیرد. (۱۳۹۱)

درآمد ناخالص ملی (GNI)^۲

رجوع شود به: تولید ناخالص ملی. (۱۳۹۲)

درآمد متفرقه خانوار^۳

تمامی وجوه و ارزش ریالی کالاها و خدماتی که خانوار به‌جز از طریق اشتغال اعضای خود، دریافت کرده است و شامل حقوق بازنشستگی و پاداش پایان خدمت، درآمد حاصل از دارایی‌ها و ... است. (۱۳۹۱)

درآمد مختلط^۴

مآزاد عملیاتی بنگاه‌های تحت مالکیت خانوار که ممکن است مالک (مالکان) بنگاه یا اعضای خانوار بدون دریافت مزد در این بنگاه‌ها فعالیت کنند. (۱۳۹۲)

دریافت^۵ (شاخص قیمت‌ها)

حالتی که در آن وقتی قیمت‌ها در دوره جاری به سطح خود در دوره پایه باز می‌گردند، عدد شاخص زنجیره‌ای، یک نمی‌شود. (۱۳۹۱)

دریافتی‌های انتقالی خانوار^۶

وجوهی است که از مؤسسه‌ها، نهادها، سازمان‌های عمومی، خصوصی، اجتماعی و خیریه و خانوارهای دیگر (نظیر کمک‌ها، اعانات، کمک‌هزینه‌ها و ...) به خانوار تعلق می‌گیرد. (۱۳۹۱)

۱ - Non-Monetary Income Households

۲ - Gross National Income

۳ - Miscellaneous Income Households

۴ - Mixed Income

۵ - Drift

۶ - Transfers Received by Households

دوره پایه^۱

دوره‌ای است که همه دوره‌های دیگر با آن مقایسه می‌شوند. سه نوع دوره پایه (پایه قیمتی، پایه وزنی و پایه شاخص) وجود دارد. (۱۳۹۱)

دوره پایه شاخص^۲

دوره‌ای که در آن عدد شاخص ۱۰۰ فرض می‌شود. (۱۳۹۱)

دوره پایه قیمتی^۳

دوره‌ای که قیمت‌های سایر دوره‌ها با قیمت‌های آن دوره سنجیده می‌شود. (۱۳۹۱)

دوره پایه وزنی^۴

دوره‌ای که مقادیر (نه قیمت‌ها) به آن دوره مربوط است و در آن، حاصل ضرب قیمت و مقدار به‌مثابه وزن (ضریب اهمیت) شاخص، مورد استفاده قرار می‌گیرند. (۱۳۹۱)

دوره جاری^۵

دوره‌ای که برای آن، شاخص در شرف تهیه است. اطلاعات این دوره با دوره پایه مقایسه می‌شود. (۱۳۹۱)

دوره مورد مقایسه^۶

رجوع شود به: «دوره جاری». (۱۳۹۱)

۱ - Base Period

۲ - Index Reference Period

۳ - Price Reference Period

۴ - Weight Reference Period

۵ - Current period

۶ - Comparison Period

رشد اقتصادی^۱

تغییر ارزش حقیقی تولید ناخالص داخلی در یک دوره زمانی مشخص نسبت به دوره زمانی قبل است. (۱۳۹۲)

روش تصادفی (شاخص قیمت)

روشی است در نظریه اعداد شاخص که به موجب آن قیمت‌های نسبی مشاهده شده به مثابه نوعی نمونه تصادفی یک جامعه آماری تعریف شده تلقی می‌شوند که میانگین آن را می‌توان نرخ کلی تورم به شمار آورد. میانگین نمونه آماری، برآوردی از نرخ تورم را به دست می‌دهد. (۱۳۹۱)

روش هدانیک^۲

نوعی مدل رگرسیون که در آن قیمت‌های بازاری محصولات مختلف، تابعی از خواص آن‌ها است. در این روش، هر یک از ضرایب رگرسیون، نوعی برآورد اثر نهایی آن خواص به قیمت کل به حساب می‌آید و این برآوردها را می‌توان برای پیش‌بینی قیمت یک محصول جدید به کار گرفت که ترکیب خصوصیاتش با کالاهایی که از قبل در بازار موجود است فرق می‌کند. از روش هدانیک می‌توان برای برآورد آثار تغییر کیفیت بر قیمت استفاده کرد. (۱۳۹۱)

رویکرد آزمون^۳

رجوع شود به: رویکرد اصول موضوعه. (۱۳۹۱)

رویکرد استفاده^۴

رویکردی برای تهیه CPI که در آن، مصرف در دوره‌ای معین با مصرف کالاها و خدماتی مشخص می‌شود که یک خانوار برای رفع نیازها و خواست‌های خود عملاً مصرف کرده است (کل کالاها و خدمات خریداری شده را شامل نمی‌شود). در این روش، مصرف کالاها و خدمات با مصرفی در یک دوره معین با استفاده از مقادیر خدماتی اندازه‌گیری می‌شود که به واسطه ذخایر کالاها و خدمات با دوام در تملک خانوارها تأمین می‌شود. (۱۳۹۱)

۱ - Economic Growth

۲ - Hedonic Method

۳ - Test Approach

۴ - Uses Approach

رویکرد اصول موضوعه^۱

رویکردی در نظریه اعداد شاخص است که انتخاب فرمول‌های عدد شاخص را بر مبنای خصوصیات ریاضی آن تعیین می‌کند. (۱۳۹۱)

رویکرد اقتصاد خرد^۲

رجوع شود به: رویکرد اقتصادی. (۱۳۹۱)

رویکرد اقتصادی^۳

رویکرد اقتصادی در نظریه اعداد شاخص قیمت بر این فرض استوار است که مقدار، تابعی از قیمت است و داده‌های آماری مشاهده‌شده در نتیجه بهینه‌یابی‌های اقتصادی حاصل می‌شود. (۱۳۹۱)

رویکرد اکتساب^۴

رویکردی در تهیه شاخص‌های قیمت مصرف‌کننده است که در آن مفهوم مصرف، به آن دسته از کالاها و خدمات مصرفی اطلاق می‌شود که در دوره‌ای معین توسط یک خانوار کسب‌شده است (صرف‌نظر از این که تمام یا بخشی از این کالاها و خدمات مصرف‌شده باشد). با توجه به اهداف تهیه شاخص قیمت مصرف‌کننده، اکتساب می‌تواند نه تنها شامل کالاها و خدمات خریداری‌شده باشد بلکه کالاهای کسب‌شده از طریق تولید شخصی، پرداخت‌های انتقالی دولت یا مؤسسه‌های غیر انتفاعی را نیز در برمی‌گیرد. (۱۳۹۱)

رویکرد دیویژیا^۵

رویکردی در نظریه اعداد شاخص قیمت که در آن شاخص‌های قیمت یا مقدار، قیمت‌ها یا مقادیر را توابع پیوسته‌ای از زمان در نظر می‌گیرد. در عمل، این شاخص‌ها به‌طور مستقیم

۱-Axiomatic Approach

۲-Microeconomic Approach

۳-Economic Approach

۴-Acquisitions Approach

۵- Divisia Approach

بخش ۱۰- شاخص قیمت و حساب‌های اقتصادی ۳۰۵

قابل محاسبه نبوده و این امکان هست که فقط آن‌ها را توسط شاخص‌های زنجیره‌ای تخمین زد. (۱۳۹۱)

سازگاری در تجمیع^۱

ویژگی است که بر اساس آن در محاسبه یک شاخص از فرمولی یکسان استفاده می‌شود، چه آن شاخص مستقیماً و چه طی یک عملیات واحد (بدون جدا کردن اجزاء تشکیل‌دهنده‌اش) محاسبه شود و چه طی دو مرحله یا بیشتر از طریق محاسبه شاخص‌های جداگانه تجمیع شود. (۱۳۹۱)

سبد کالاها و خدمات^۲

مجموعه مشخصی از کالاها و خدمات است که در تهیه CPI می‌تواند شامل مقادیر واقعی کالاها یا خدمات کسب‌شده یا مصرف‌شده خانوارها در دوره‌ای معین و یا مقادیر فرضی باشد. (۱۳۹۱)

سبد میانی^۳

سبدی که به‌عنوان متوسط سبدهای دو دوره زمانی است که معمولاً دوره‌های جاری و پایه مدنظر می‌باشند. (۱۳۹۱)

ستانده^۴

کالاها و خدماتی هستند که در یک واحد تولیدی یا خدماتی، تولیدشده و مورد استفاده دیگران قرار می‌گیرند. به‌طورکلی ستانده به سه دسته ستانده بازاری، ستانده تولیدشده برای خودمصرفی نهایی و ستانده غیر بازاری تقسیم می‌شود. (۱۳۹۲)

۱- Consistency in Aggregation

۲- Basket

۳- Intermediate Basket

۴- Output

ستانده بازاری^۱

ستانده‌ای که تولیدکننده قصد عرضه و فروش آن را داشته و در بازار فروخته شده یا به نوع دیگری مصرف شده باشد. (۱۳۹۲)

ستانده تولیدشده برای خودمصرفی نهایی^۲

ستانده‌ای که برای مصرف نهایی صاحبان واحدهای تولیدکننده کنار گذاشته می‌شود. (۱۳۹۲)

ستانده غیر بازاری^۳

کالاها و خدمات فردی یا جمعی که توسط دولت یا مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوار (NPISH) تولید می‌شود و به‌طور رایگان یا به قیمتی که از نظر اقتصادی معنی‌دار نیست به سایر واحدهای نهادی یا به‌کل جامعه عرضه می‌شود. (۱۳۹۲)

سرجمع اولیه^۴ (شاخص قیمت)

پایین‌ترین سرجمی که داده‌های هزینه‌ای مربوط به آن موجود است و برای تهیه شاخص CPI مورد استفاده قرار می‌گیرد. سرجمع‌های اولیه، برای وزندهی به شاخص‌های اولیه و دستیابی به شاخص‌های مرتبه بالاتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. کالاها و خدمات همگنی که برای محاسبه سرجمع اولیه استفاده می‌شود باید اندک باشند و با محدود کردن بیش‌تر آن به کالاها و خدماتی که در انواع معینی از منابع اطلاع یا مکان‌های خاص به فروش می‌رسند، بازهم همگن‌تر شوند. (۱۳۹۱)

سرجمع کل^۵ (شاخص قیمت)

مجموعه مبادلات مرتبط با جریان معینی از کالاها و خدمات از قبیل کل کالاها و خدمات مصرفی خریداری‌شده توسط خانوارهای ساکن در دوره معین است. (۱۳۹۱)

۱ - Market Output

۲ - Produced Output for Final own Consumption

۳ - Non Market Output

۴ - Elementary Aggregate

۵ - Aggregate

سیستم حساب‌های ملی^۱

مجموعه‌ای منسجم، سازگار و یکپارچه حساب‌ها، ترازنامه‌ها و جداول کلان اقتصادی بر اساس تعاریف و مفاهیم، طبقه‌بندی‌ها و قواعد حسابداری توافق شده در سطح بین‌المللی است که در آن چارچوب حسابداری جامعی ارائه شده است. در این سیستم داده‌های اقتصادی برای دوره‌های زمانی معین و متوالی در قالبی تنظیم می‌شود که برای سیاستگذاری‌ها، تجزیه و تحلیل‌ها و تصمیم‌گیری‌های اقتصادی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

شاخص^۲

نسبت دو کمیت به یکدیگر که نشان‌دهنده میانگین تغییرات نسبی صورت به مخرج است. (۱۳۹۱)

شاخص ارزش واحد^۳

شاخص قیمتی که تغییر در میانگین ارزش واحدها را اندازه‌گیری می‌کند. این واحدها ممکن است همگن باشند و در نتیجه شاخص ارزش واحد می‌تواند تحت تأثیر تغییر در ترکیب اقلام و نیز تحت تأثیر تغییر در قیمت‌هایشان قرار گیرد. (۱۳۹۱)

شاخص با کشش ثابت جانشینی^۴

شاخص قیمتی که در آن، امکان جانشینی بین محصولات وجود دارد. (۱۳۹۱)

شاخص حجمی^۵

شاخصی که میانگین وزنی تغییرات متناسب در مقادیر مجموعه مشخصی از کالاها و خدمات بین دو دوره زمانی را اندازه می‌گیرد. در حالی که به تغییرات کالاها و خدمات مختلف بایستی بر اساس اهمیت اقتصادی آن‌ها وزن داده شود (که این وزن‌ها بر اساس ارزش آن‌ها در یکی از

۱- SNA

۲- Index

۳- Unit-Value Index

۴- Constant Elasticity of Substitution Index

۵- Volume Index

۳۰۸ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

دو دوره یا هر دو دوره سنجیده می‌شود). مقادیر مورد مقایسه بایستی همگون و همجنس باشند. (۱۳۹۱)

شاخص خریدار^۱

شاخصی که بر اساس قیمت‌های جمع‌آوری شده از خریداران ساخته می‌شود. (۱۳۹۱)

شاخص درست^۲

شاخص نظری تعریف‌شده‌ای که بین دو شاخص قیمت لاسپیرز و شاخص قیمت پاشه قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

شاخص دموکراتیک^۳

نوعی CPI که در آن برای محاسبه شاخص، به همه خانوارها بدون توجه به میزان هزینه‌ها، وزن مساوی داده می‌شود. (۱۳۹۱)

شاخص دوتوت^۴

نوعی شاخص قیمت اولیه‌ای که از میانگین حسابی غیر وزنی قیمت‌ها در دو دوره مورد مقایسه به دست می‌آید. (۱۳۹۱)

شاخص زنجیره‌ای^۵

شاخص قیمتی که با استفاده از اعداد شاخص مربوط به دوره‌های قبل، عدد شاخص دوره‌های آتی را محاسبه می‌کند. (۱۳۹۱)

۱-Purchaser's Index

۲-True Index

۳-Democratic Index

۴-Dutot Index

۵-Chain Index

بخش ۱۰- شاخص قیمت و حساب‌های اقتصادی ۳۰۹

شاخص سطح بالا^۱

شاخص قیمتی که از تجمیع موزون شاخص‌های سطح پایین یا اولیه به دست می‌آید. (۱۳۹۱)

شاخص عالی^۲

شاخصی است که همه اصول موضوعه شاخص قیمت را برآورده کند و برای یک‌شکل تابعی انعطاف‌پذیر، دقیق باشد. شاخص‌های قیمت فیشر، ترن کویست و والش نمونه شاخص‌های عالی هستند. (۱۳۹۱)

شاخص قلم^۳

شاخص اولیه‌ای با وزن ثابت است که در ساختار سلسله مراتبی شاخص‌های سطوح بالاتر، تجمیع می‌شود. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت^۴

شاخصی که نشان‌دهنده میانگین تغییرات نسبی در قیمت‌های مجموعه مشخصی از کالاها و خدمات در بین دو دوره زمانی می‌باشد. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت اجورث^۵

شاخص قیمتی که در آن مقادیر اقلام موجود در سبد مورد بررسی، میانگین حسابی ساده مقادیر مصرف‌شده در دو دوره‌اند. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت ارزش افزوده تولیدکننده^۶

شاخص قیمتی که از میانگین وزنی شاخص قیمت تولیدکننده نهاده و شاخص قیمت محصول تولیدکننده به دست می‌آید. (۱۳۹۱)

۱-Upper-level Index

۲-Superlative Index

۳-Index Item

۴-Price Index

۵- Edgeworth Price Index

۶- Value Added PPI

شاخص قیمت اولیه^۱

شاخص قیمت محاسبه شده برای یکسری جمع اولیه است. برای محصولات نمونه‌گیری شده موجود در یکسری جمع اولیه معمولاً نمی‌توان وزن هزینه‌ای (ضریب اهمیت) را به قیمت‌های نسبی آن‌ها تخصیص داد. هرچند محتمل است که در محاسبه شاخص‌های اولیه به‌طور آشکار یا ضمنی انواع دیگری از وزن، متناسب با موضوع تهیه شاخص به کار گرفته شوند. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت با وزن‌های ثابت یا سبدهای ثابت^۲

شاخص قیمتی که تغییر در ارزش مجموعه ثابتی از مقادیر (عموماً به‌عنوان سبد ثابتی از کالاها و خدمات) را در هر یک از دو دوره، اندازه‌گیری می‌کند از آنجایی که مقادیر یا وزن‌ها ثابت می‌باشند، هر تغییری در شاخص، فقط در نتیجه تغییرات قیمتی است. در اصل هیچ‌گونه محدودیتی روی مقادیری که سبد را تشکیل می‌دهند وجود ندارد، این مقادیر ممکن است متعلق به دوره سوم (غیر از دو دوره مورد مقایسه) یا حتی متعلق به یک سبد فرضی (مثلاً میانگینی از مقادیر دو دوره باشد) باشند. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت پاشه^۳

شاخص قیمت سبدهای که در آن مقدار واقعی کالاها و خدمات دوره دوم از دو دوره مورد مقایسه، به‌عنوان وزن قیمت‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این شاخص، دوره دوم به‌عنوان دوره مرجع وزنی و دوره اول به‌عنوان دوره مرجع قیمتی در نظر گرفته می‌شود. شاخص پاشه را می‌توان نوعی شاخص میانگین وزنی هارمونیک قیمت‌های نسبی نیز به‌شمار آورد که در آن از سهم هزینه‌های واقعی دوره دوم به‌عنوان وزن استفاده می‌شود. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت پاشه لگاریتمی

رجوع شود به: شاخص قیمت هندسی پاشه. (۱۳۹۱)

۱-Elementary Price Index

۲-Fixed- Basket or Fixed-Weight Price Index

۳-Paasche Price Index

شاخص قیمت پالگریو^۱

شاخص قیمتی که به صورت میانگین حسابی موزون نسبت‌های قیمت دوره جاری به دوره پایه تعریف می‌شود و در آن، ارزش سهم‌های دوره جاری به‌عنوان وزن در نظر گرفته می‌شوند. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت ترن کوئست^۲

شاخص عالی و متقارنی که از میانگین هندسی موزون قیمت‌های نسبی محاسبه می‌شود. در این شاخص، میانگین حسابی ساده سهم‌های هزینه دو دوره مورد محاسبه به‌عنوان وزن در نظر گرفته می‌شوند. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت ترن کوئست - تیل

مراجعه شود به: شاخص قیمت ترن کوئست. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت تولید با نهاده ثابت^۳

شاخص قیمتی که تغییرات درامدی ناشی از فروش محصولات مشخصی (نه لزوماً ترکیب مشخصی از محصولات) را که تحت شرایط معینی (ثبات نهاده‌ها و تکنولوژی) تولید می‌شوند و در دوره‌های زمانی مشخص فروخته می‌شوند، منعکس کند. به‌عبارت‌دیگر تغییرات شاخص، تنها تغییرات قیمت محصول را نشان می‌دهد و تحت تأثیر تغییر قیمت نهاده‌ها نیست. در اینجا فرض بر این است که تولیدکننده به دنبال حداکثر کردن درآمد خود می‌باشد. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت تولیدکننده^۴

شاخص قیمتی که تغییرات قیمت کالاها و خدمات تولیدشده را (چه از خط تولید خارج شده باشند و چه در فرایند تولید مورد استفاده قرار گرفته باشند) نشان می‌دهد. به‌عبارت‌دیگر این شاخص، مقیاس تغییر در قیمت دریافت شده توسط تولیدکنندگان داخلی برای تولیداتشان یا

۱-Palgrave Price Index

۲-Tornqvist Price Index

۳-FIOPI

۴-PPI

تغییر در قیمت پرداخت شده توسط این تولیدکنندگان برای نهاده‌های واسطه‌ای‌شان است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت جوونز^۱

شاخص قیمت اولیه‌ای که به صورت میانگین هندسی غیر وزنی قیمت‌های نسبی تعریف می‌شود (۱۳۹۱).

شاخص قیمت خالص^۲

شاخص قیمتی که مبتنی بر قیمت‌گیری از یک سبد نماینده ثابت محصولات در دوره پایه و دوره جاری می‌باشد. به دلیل این که اقلام و وزن‌های آن‌ها ثابت باقی می‌مانند، هر تغییری در شاخص تنها در نتیجه تغییر در قیمت‌ها است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت دروبیش^۳

میانگین حسابی شاخص قیمت لاسپیرز و شاخص قیمت پاشه است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت ساربک^۴

شاخص قیمتی که به صورت میانگین حسابی موزون نسبت قیمت دوره جاری به دوره قبل تعریف می‌شود و از ارزش‌های دوره پایه به عنوان وزن استفاده می‌کند. منظور از دوره مرجع قیمتی، دوره قبل یعنی یک دوره قبل از دوره جاری و منظور از دوره مرجع وزنی، دوره ثابت دیگری قبل از دوره پیشین است. از آنجایی که دوره مرجع وزنی، ثابت باقی می‌ماند یک شاخص سری زمانی زنجیره‌ای از آن حاصل می‌شود که در شرایط مواجهه با تغییرات قیمتی شدید و نامنظم، می‌تواند به یک اریب جدی به سمت بالا در شاخص منتهی شود. (۱۳۹۱)

۱-Jevons Price Index

۲-Pure Price Index

۳- Drobisch Price Index

۴-Sauerbeck Price Index

شاخص قیمت سبدي^۱

شاخص قیمتی که تغییرات نسبی بین دوره‌های زمانی پایه و جاری را در ارزش کل سبد معینی از کالاها و خدمات اندازه‌گیری می‌کند. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت صریح

رجوع شود به: شاخص قیمت خالص. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت عمده‌فروشی^۲

شاخص قیمتی که نشان‌دهنده تغییرات قیمت پرداختی برای کالاها در مراحل مختلف توزیع تا مرحله خرده‌فروشی است این شاخص می‌تواند قیمت مواد خام برای مصارف نهایی و واسطه‌ای، قیمت کالاهای ناتمام یا واسطه‌ای و قیمت کالاهای تمام‌شده را شامل شود. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت فیشر^۳

شاخصی از نوع شاخص‌های متقارن و عالی که میانگین هندسی شاخص قیمت لاسپیرز و شاخص قیمت پاشه است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت کارلی^۴

شاخص قیمت اولیه‌ای که به‌مثابه نوعی میانگین حسابی ساده یا غیر وزنی قیمت‌های نسبی اقلام نمونه است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت لاسپیرز^۵

شاخص قیمت سبدي که در آن، سبد از مقادیر واقعی کالاها و خدمات دوره اول از دو دوره مورد مقایسه تشکیل می‌شود. همچنین می‌توان آن را نوعی میانگین حسابی وزنی قیمت‌های نسبی تعریف کرد که از سهم هزینه دوره پیشین به‌عنوان وزن استفاده می‌کند. (۱۳۹۱)

۱-Basket Price Index

۲-Wholesale Price Index

۳-Fisher Price Index

۴-Carli Price Index

۵-Laspeyres Price Index

شاخص قیمت لاسپیرز هندسی^۱

شاخص قیمتی که به‌عنوان میانگین هندسی موزون نسبت قیمت دوره جاری به دوره پایه است و در آن از ارزش سهم‌های دوره پایه به‌عنوان وزن استفاده می‌شود. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت مارشال - اجورت^۲

شاخص قیمتی که به‌عنوان میانگین حسابی موزون از نسبت قیمت‌های دوره جاری به دوره پایه تعریف می‌شود و مقادیر یک سبد میانی را که میانگین حسابی مقادیر دوره‌های جاری و پایه است به‌عنوان وزن قیمت‌های نسبی در نظر می‌گیرد. این شاخص قیمت یک شاخص متقارن و شبه‌عالی است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت محصول تولیدکننده^۳

نوعی شاخص قیمت تولیدکننده برای اندازه‌گیری تغییرات قیمتی کالاها و خدمات فروخته‌شده به‌عنوان محصول، توسط تولیدکنندگان داخلی است که شامل محصول فروخته‌شده در بازارهای داخلی و خارجی (صادرات) می‌شود. در این شاخص، ارزش‌گذاری بر اساس قیمت‌های پایه است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت مصرف‌کننده^۴

شاخص قیمتی که نشان‌دهنده تغییرات قیمت کالاها و خدمات مصرفی کسب‌شده یا مصرف‌شده توسط خانوارها است و به صورت ماهانه یا فصلی توسط یک سازمان آماری رسمی تهیه و منتشر می‌شود و تعریف دقیق آن در کشورهای مختلف فرق می‌کند. (۱۳۹۱)

۱-Geometric Laspeyres Price Index

۲- Marshall-Edgeworth Price Index

۳-Output PPI

۴-CPI

شاخص قیمت میان‌دوره‌ای^۱

شاخص قیمتی که در محاسبه آن از مقادیر یا وزن‌های ارزشی در یک دوره میانی استفاده می‌شود که این دوره میانی وقتی که تعداد دوره‌های بین دو دوره جاری و پایه فرد باشد بین آن‌ها قرار می‌گیرد و زمانی که تعداد دوره‌های بین این دو دوره، زوج باشد از میانگین مقادیر یا وزن‌های ارزشی برای دو دوره میانی متوالی که در بین دوره جاری و دوره پایه قرار دارد به دست می‌آید. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت میانگین‌های هارمونیک (نسبت میانگین‌های هارمونیک)^۲

شاخص قیمت اولیه‌ای که از میانگین هارمونیک نسبت میانگین حسابی قیمت‌های دوره جاری و دوره پایه به دست می‌آید. این شاخص در مقابل شاخص دوتوت قرار دارد. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت نهاده با تولید ثابت^۳

شاخص قیمتی که تغییر هزینه‌های مربوط به خرید نهاده‌های معینی را که در دوره زمانی معین و برای تولید کالا یا خدمت مشخصی با یک فناوری ثابت به کار می‌رود نشان می‌دهد. (لازم نیست که ترکیب نهاده‌ها ثابت باشد) تغییرات شاخص تنها بایستی ناشی از تغییرات قیمت نهاده‌ها بوده و نبایستی تغییرات در ستانده‌ها آن را تحت تأثیر قرار دهد. (تأکید این شاخص مبنی بر تغییر قیمت نهاده‌ها است) (۱۳۹۱)

شاخص قیمت نهاده تولیدکننده^۴

نوعی شاخص قیمت تولیدکننده که تغییر قیمت کالاها و خدمات خریداری شده به‌عنوان نهاده‌های واسطه‌ای، توسط تولیدکنندگان داخلی را اندازه‌گیری می‌کند. این شاخص هم نهاده‌های واسطه‌ای تولیدشده در داخل و هم نهاده‌های واسطه‌ای واردشده از خارج را پوشش می‌دهد و در آن ارزش‌گذاری‌ها بر اساس قیمت خریداری شده است. (۱۳۹۱)

۱-Midperiod Price Index

۲-Harmonic Mean Price Index (Also "Ratio of Harmonic Mean")

۳-FOIPI

۴-Input PPI

شاخص قیمت والش^۱

شاخص قیمت سبدي عالی و متقارنی است که در آن، مقادير کالاها و خدمات داخل سبد برای محاسبه شاخص، میانگین هندسی همان مقادير در دوره زمانی جاری و پایه است. (۱۳۹۱)

شاخص قیمت هندسی پاشه^۲

شاخص قیمتی که به عنوان میانگین هندسی موزون قیمت نسبی محصول در دوره جاری و پایه تعريف می شود و در آن، وزن محصولات، همان ارزش سهم های دوره جاری است. (۱۳۹۱)

شاخص کارورز-سل وود-وارد-داین^۳

شاخصی که میانگین هندسی شاخص قیمت های نسبی کارلی و هارمونیک است. (۱۳۹۱)

شاخص لوو^۴

شاخص قیمتی که تغییر نسبی ارزش سبد مشخصی از کالاها و خدمات را بین دوره های پایه و جاری اندازه گیری می کند. (۱۳۹۱)

شاخص متقارن^۵

شاخصی که با دادن اهمیت (وزن) یکسان به داده های قیمت و هزینه، در هر دو دوره پایه و جاری، برخوردی متقارن داشته باشد به این معنا که اگر بردار وزن ها (هزینه ها یا قیمت ها) طی دو دوره پایه و جاری باهم جابه جا شوند مقدار شاخص تغییر نمی کند. (۱۳۹۱)

شاخص مشروط هزینه زندگی^۶

شاخصی که تغییرات هزینه را برای حفظ سطح معینی از مطلوبیت یا سطح زندگی، اندازه گیری

۱-Walsh Price Index

۲-Geometric Paasche Price Index

۳-Index CSWD

۴-Lowe Index

۵-Symmetric index

۶-Conditional Cost of Living Index

می‌کند مشروط به اینکه تمامی عوامل مؤثر بر مطلوبیت یا رفاه مصرف‌کننده به‌جز قیمت‌هایی که شاخص مزبور بر اساس آن‌ها محاسبه می‌شود، ثابت بماند. (۱۳۹۱)

شاخص مقدار^۱

شاخصی که نشان‌دهنده میانگین تغییرات متناسب در مقادیر مجموعه مشخصی از کالاها و خدمات بین دو دوره زمانی پایه و جاری است. معمولاً شاخص مقدار، در یک دوره پایه انتخابی ارزش ۱۰۰ را می‌گیرد و ارزش شاخص در دوره‌های دیگر با هدف مشخص نمودن میانگین درصد تغییرات مقادیر در مقایسه با دوره زمانی پایه در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۹۱)

شاخص میانگین حسابی موزون^۲

شاخص قیمتی که میانگین حسابی موزون قیمت‌های نسبی را محاسبه می‌کند و در آن مجموع وزن‌ها برابر یک است. (۱۳۹۱)

شاخص یانگ^۳

نوعی میانگین حسابی و موزون قیمت‌های نسبی است که به صورت زیر محاسبه می‌شود و در آن سهم هزینه واقعی دوره b (b دوره مرجع وزنی) است. (۱۳۹۱)

$$\sum w^b (p^t / p^0)$$

به عبارت دیگر $W^b = S^b = p^b q^b / \sum p^b q^b$ روایت دیگری از شاخص کارلی است.

شاخص‌های با وزن ثابت^۴

شاخص‌هایی که در آن‌ها قیمت‌های نسبی با وزن یا ضریب اهمیت ثابت، موزون می‌شوند. این شاخص‌ها تغییر در ارزش مجموعه ثابتی از مقادیر را در هر یک از دو دوره زمانی پایه (صفر) و جاری (t) اندازه‌گیری می‌کند و از آنجایی که مقادیر یا وزن‌ها ثابت هستند هر نوع تغییر در شاخص، صرفاً در نتیجه تغییرات قیمت‌ها اتفاق می‌افتد. (۱۳۹۱)

۱-Quantity Index

۲-Weighted Arithmetic Average Index

۳-Young Index

۴-Fixed Weight Indices

شاخص‌های سبد ثابت^۱

شاخص‌هایی که محاسبه آن‌ها بر اساس یک سبد ثابت در دوره‌های زمانی پایه (صفر) و جاری (t) صورت می‌گیرد. در محاسبه این شاخص هیچ‌گونه محدودیتی در مقادیر تشکیل‌دهنده سبد محصولات وجود ندارد ولی مقادیر یا وزن‌ها در دوره‌های زمانی محاسبه شاخص، ثابت است. (۱۳۹۱)

ضرایب اهمیت^۲ (شاخص قیمت)

میزان اهمیت نسبی محصولات در شاخص را نشان می‌دهد و منظور از وزن‌ها ارزش‌های دوره مرجع وزنی یا سهم اجزای مختلف از محصول (یا نهاده) تحت پوشش شاخص است. (۱۳۹۱)

عرضه کل^۳

مجموع ستانده کل فعالیت‌های اقتصادی، واردات کالاها و خدمات و خالص مالیات بر واردات است. (۱۳۹۲)

فعالیت اصلی کارگاه^۴

فعالیتی که ارزش افزوده آن در طول دوره حسابداری، بیش‌تر از ارزش افزوده هر نوع فعالیت دیگری است که در آن کارگاه انجام می‌گیرد. (۱۳۹۲)

فعالیت ثانوی کارگاه^۵

فعالیتی که علاوه بر فعالیت اصلی در یک کارگاه انجام می‌شود و ارزش افزوده آن باید کمتر از ارزش افزوده فعالیت اصلی باشد همچنین ستانده آن باید قابلیت عرضه به خارج از کارگاه را دارا باشد. (۱۳۹۲)

۱- Fixed Basket Indices

۲- Value weight

۳- Aggregate Supply

۴- Main Activity of Establishment

۵- Second Activity of Establishment

فعالیت کمکی کارگاه^۱

فعالیت‌های پشتیبانی که برای انجام فعالیت‌های کارگاه امکاناتی را فراهم می‌کنند. این فعالیت‌ها معمولاً خدماتی بوده و برای مصارف داخل کارگاه مورد استفاده قرار می‌گیرند. (۱۳۹۲)

فیزیسم^۲

سنجش غیر مستقیم ارزش خدمات واسطه‌گری مالی ارائه‌شده توسط نهادهای مالی است که به‌طور مستقیم هزینه‌ای دریافت نمی‌کنند. مقدار آن از مابه‌التفاوت درآمد دارایی‌های مالی دریافتی (عمدتاً سود وام) و درآمد دارایی‌های مالی پرداختی (عمدتاً سود سپرده) اندازه‌گیری می‌شود. (۱۳۹۲)

قلم کالا یا خدمت^۳

یک کالا یا خدمت منفرد در نمونه محصولات انتخاب‌شده (سبد اقلام) برای قیمت‌گیری است. (۱۳۹۱)

قلم مورد قیمت‌گیری^۴

یک قلم کالا یا خدمت معین در یک بنگاه مشخص که برای قیمت‌گیری انتخاب شده است. (۱۳۹۱)

قلم نماینده^۵

محصولی که برای قیمت‌گیری در یک گروه محصول مشابه انتخاب می‌شود و دلیل انتخاب آن این است که خرید این محصول، سهم قابل‌توجهی در کل خرید همه محصولات مشابه در گروه را دارد و یا این‌که تغییرات قیمت این محصول به میانگین تغییر قیمت همه محصولات دیگر در درون گروه مورد نظر نزدیک است. (۱۳۹۱)

۱-Ancillary Activity of Establishment

۲- Fisim

۳-Item

۴-Observation Point

۵-Representative Item

قلمرو اقتصادی

مرزهای جغرافیایی است که توسط یک دولت اداره شده و در داخل آن افراد، کالاها و سرمایه می‌توانند آزادانه جابه‌جا شوند و شامل فضای هوایی، آب‌های ساحلی، فلات قاره، قلمرو سیاسی یک کشور در سایر نقاط جهان و مناطق آزاد آن کشور نیز است. (۱۳۷۹)

قیمت^۱

ارزش پولی رایج یک واحد از محصول (کالا یا خدمت) معین در مقابل یک مقدار معین (از نظر فیزیکی) از همان کالا یا خدمت است. (۱۳۹۱)

قیمت اسمی^۲

قیمت دریافت‌شده توسط ارائه‌دهندگان خدمات عمومی دولتی مانند خدمات بهداشتی و آموزشی و قیمتی که با استفاده از وجوه دولتی برای آن خدمت، کمک‌هزینه بالایی پرداخت می‌شود و یا به‌واسطه سیاست‌های دولتی تعدیل می‌شود. این قیمت به لحاظ اقتصادی اهمیت چندانی ندارد و در نتیجه علامت مناسبی برای تورم بازاری نیست. (۱۳۹۱)

قیمت انتقال‌یافته از دوره قبل^۳

وضعیتی که در آن، در صورت نبود موقت یک قیمت در دوره‌ای معین، آخرین قیمت مشاهده‌شده همان قلم برای دوره فاقد قیمت در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۹۱)

قیمت بازار آزاد

قیمتی که جریان آزاد عرضه و تقاضای کالا در بازار، آن را تعیین می‌کند. در صورتی که برای کالا قیمت رسمی وجود داشته باشد ولی آن کالا در بازار به قیمت دیگری به فروش برسد، این قیمت نیز قیمت بازار آزاد است. (۱۳۸۵)

۱-Price

۲-Nominal Price

۳-Carry Forward Price

قیمت بازاری^۱

مقدار پولی که یک خریدار مایل به خرید کالا یا خدمت معین، برای به دست آوردن آن، به فروشنده مایل به فروش می‌پردازد. این قیمت، خالص بوده و همه تخفیف‌ها، جریمه‌ها و مالیات‌های پرداختی در معامله را شامل می‌شود. (۱۳۹۱)

قیمت به لحاظ اقتصادی معنی‌دار^۲

قیمتی که اثر قابل توجهی بر مقداری که تولیدکننده‌ها تمایل به عرضه آن دارند و مقداری که خریداران تمایل به خریداری آن دارند، می‌گذارند. (۱۳۹۱)

قیمت تثبیتی

رجوع شود به: قیمت رسمی. (۱۳۹۱)

قیمت تولیدکننده^۳

مبلغی که تولیدکننده به ازای فروش یک واحد از کالا یا خدمت تولیدشده از خریدار دریافت می‌کند. این قیمت، مالیات بر ارزش افزوده، سود ناخالص عمده‌فروشی یا خرده‌فروشی عرضه‌کنندگان و همچنین هزینه‌های بیمه و حمل‌ونقلی را که به‌طور مجزا فاکتور شده‌اند، در برنمی‌گیرد. این قیمت حاصل مجموع قیمت پایه و هر نوع مالیات غیرقابل کسر بر محصولات که توسط تولیدکننده پرداخت می‌شود منهای هر نوع سوبسیدی که توسط تولیدکننده بر محصولات دریافت می‌شود، است. (۱۳۹۱)

قیمت جاری^۴

قیمت واقعی رایج در دوره مورد بررسی است. (۱۳۹۱)

۱ - Market Price

۲ - Economically Significant Price

۳ - Producer's Price

۴ - Current Price

قیمت جانهی شده^۱

قیمت منسوب شده به یک قلم کالا یا خدمت که در دوره‌ای خاص فاقد قیمت است و یا در بازار فروخته نمی‌شود، مانند قیمت کالا یا خدمتی که برای مصرف شخصی توسط خانوار تولید می‌شود یا به صورت غیر نقدی پرداخت می‌شوند و یا کالاها و خدماتی که در ارتباط با آنها پرداخت‌های انتقالی توسط دولت یا نهادهای غیرانتفاعی انجام می‌گیرد. (۱۳۹۱)

قیمت خریدار^۲

پولی که خریدار برای به دست آوردن یک کالا یا خدمت معین می‌پردازد. این قیمت، شامل تمامی هزینه‌هایی است که باید پرداخت شود تا کالا یا خدمت مورد نظر در زمان و مکانی که خریدار می‌خواهد تحویل شود. (۱۳۹۱)

قیمت درب کارگاه^۳

قیمت محصول قابل فروش در کارگاه است که هزینه حمل‌ونقل ثبت شده و جابه‌جایی را شامل نمی‌شود. (۱۳۹۱)

قیمت رسمی

قیمتی که توسط دولت و مقام‌های مسئول تعیین می‌شود. (۱۳۸۵)

قیمت سرخرمن^۴

قیمت محصول قابل فروش در مزرعه است که هزینه حمل‌ونقل ثبت شده و جابه‌جایی را شامل نمی‌شود. (۱۳۹۱)

قیمت عملی فروش^۵

رجوع شود به: قیمت بازاری. (۱۳۹۱)

۱-Imputed Price

۲-Purchaser's Price

۳-Factory Gate Price

۴-Farm Gate Price

۵-Transaction Price

قیمت فاکتور^۱

قیمت محصول در فهرست قیمتی تولیدکننده، کاتالوگ، سایت اینترنتی و موارد مشابه است. این قیمت، تخفیف‌ها، جریمه‌ها و مالیات‌ها و موارد مشابه دیگری را که در معاملات واقعی وجود دارند، در برنمی‌گیرد. (۱۳۹۱)

قیمت لحظه‌ای^۲

قیمت رایج برای خریدوفروش یک کالا یا خدمت معین در یک روز خاص از یک دوره زمانی خاص است. (۱۳۹۱)

قیمت مازاد^۳

مبلغ اضافه نسبت به قیمت فاکتور یک کالا یا خدمت است که از خریدار دریافت می‌شود. این قیمت معمولاً در یک دوره زمانی کوتاه، نشان‌دهنده فشارهای غیر معمول هزینه‌ها بر تولیدکننده است. (۱۳۹۱)

قیمت نسبی^۴

نسبت قیمت یک محصول مشخص در یک دوره به قیمت همان محصول در دوره‌ای دیگر است. (۱۳۹۱)

قیمت نقدی بازار^۵

اصطلاح عمومی برای توافقات فروش کوتاه‌مدت است که به سفارشات تک‌محموله‌ای اشاره دارد و انتظار می‌رود ظرف مدت‌زمان کمتر از یک ماه تحویل داده شود. کالاهای فروخته‌شده بر این اساس معمولاً از قبل تولید شده‌اند و امکان سفارشی‌سازی آن‌ها وجود ندارد. این قیمت‌ها مشمول تخفیف بوده و مستقیماً نشان‌دهنده شرایط فعلی بازار هستند. (۱۳۹۱)

۱-List Price

۲-Point-in-Time Price

۳-Surcharge

۴-Relative Price

۵-Spot Market Price

قیمت نمونه^۱

قیمتی که برای یک محصول جمع‌آوری می‌شود. (۱۳۹۱)

قیمت یارانه‌ای^۲

قیمتی که پس از پوشش بخش قابل‌توجهی از هزینه‌های ثابت یا متغیر یک کالا یا خدمت، توسط یک منبع درامدی، غیر از قیمت فروش، به دست می‌آید و یا قیمت بازار متفاوت است. (۱۳۹۱)

قیمت‌گیری ویژه^۳

روشی از قیمت‌گیری است که به‌موجب آن بعد از رایزنی و مشورت با بنگاه‌های اطلاع‌دهنده، نمونه قابل‌کنترلی از محصولاتی که به‌طور دقیق، مشخصات آن‌ها تعیین‌شده است، برای قیمت‌گیری مجدد انتخاب می‌شود و سپس محصولات برحسب همه مشخصه‌هایی که بر قیمت معاملاتی آن‌ها تأثیر می‌گذارد کاملاً تعریف می‌شوند. هدف از این کار قیمت‌گیری کالاها و خدمات بر اساس کیفیت ثابت می‌باشد تا این‌که بتوان یک شاخص قیمت که خالص تغییر قیمت را نشان می‌دهد، به دست آورد. (۱۳۹۱)

کالاها^۴

اشیای فیزیکی که تقاضا برای آن‌ها و امکان ایجاد حق مالکیت بر آن‌ها وجود دارد و مالکیت آن‌ها می‌تواند از طریق مبادله در بازار از یک واحد نهادی به واحد نهادی دیگر منتقل شود. (۱۳۹۲)

کالاها و خدمات مصرفی^۵

کالاها و خدمات نهایی که برای تولید کالاهای دیگر به‌کار نمی‌روند و بدون هیچ‌گونه تغییر شکل توسط خانوارها، مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها یا واحدهای دولتی به مصرف نهایی می‌رسند. (۱۳۹۲)

۱-Sampled Price

۲-Subsidized Price

۳-Specification Pricing

۴-Goods

۵-Consumer Goods and Services

کالاها و خدمات واسطه‌ای^۱

کالاها و خدماتی که توسط واحدهای تولیدکننده برای استفاده در فرایند تولید سایر کالاها و خدمات به کار گرفته یا مصرف می‌شوند. (۱۳۹۲)

کالاهای بادوام و کم‌دوام^۲

کالاهایی هستند که به صورت مکرر یا پیوسته در طول یک دوره، بیش از یک سال مورد استفاده قرار می‌گیرند با فرض اینکه میزان استفاده متداول از آن نرمال باشد. (۱۳۹۱)

کالای بی‌دوام^۳

کالایی است که در مدت کمتر از یک سال به‌طور کامل مصرف می‌شود با فرض اینکه میزان استفاده متداول از آن نرمال باشد. (۱۳۹۱)

کالاهای سرمایه‌ای^۴

کالاهایی که عامل تولید بوده و در صورت استفاده به‌طور معمول، می‌توانند به صورت مکرر یا مداوم طی دوره بیش از یک سال در تولید کالاها و خدمات مورد استفاده قرار گیرند. (۱۳۹۲)

مازاد عملیاتی^۵

ارزش افزوده بدون در نظر گرفتن جبران خدمات کارکنان و خالص مالیات بر تولید است. (۱۳۹۲)

محدوده آرمانی شاخص

مجموعه محصولاتی (کالاها یا خدماتی) که تهیه‌کنندگان شاخص در صورت امکان، قیمت آن‌ها را نیز در محاسبه شاخص منظور می‌کنند. (۱۳۹۱)

۱- Intermediate Goods and Services

۲- Low-Durable and Durable Goods

۳- Ephemeral Goods

۴- Capital Goods

۵- Operating Surplus

محدوده تولید (در سیستم حساب‌های ملی)^۱

فعالیت‌هایی که در محدوده تولید در سیستم حساب‌های ملی قرار می‌گیرند شامل موارد زیر هستند:

الف- تولید کالاها و خدمات فردی و جمعی که به واحدهای دیگر غیر از تولیدکنندگان آنها، عرضه می‌شود یا قصد بر این است که به واحدهای دیگر عرضه شود. تولید کالاها و خدمات مصرف‌شده در فرایند تولید این کالاها و خدمات نیز تولید محسوب می‌شود.

ب- تولید به حساب خود، کالاهایی که برای مصرف نهایی یا تشکیل سرمایه تولیدکنندگان آنها به کار می‌رود.

پ- تولید به حساب خود، خدمات واحدهای مسکونی شخصی که مورد استفاده مالکان آنها قرار می‌گیرد و همچنین تولید به حساب خود، خدمات شخصی و خانگی تولیدشده توسط کارکنان استخدام‌شده در خانوار. (۱۳۹۲)

محصول^۲

کالا یا خدمتی که نتیجه فرایند تولید است و برای قیمت‌گیری انتخاب شده است. (۱۳۹۱)

محصول جانشین^۳ (در سبد مصرف‌کننده)

محصولی که خصوصیات آن مشابه محصولی دیگر است و می‌توان آن را برای رفع همان نوع نیازها یا خواست‌های مصرفی به کار گرفت. (۱۳۹۱)

محصول جایگزین^۴ (در محاسبه شاخص قیمت)

محصولی که به جای محصول دیگری که قیمت آن قبلاً جمع‌آوری می‌شده و در حال حاضر از دور خارج شده یا منابع اطلاع فروش و یا سهم هزینه‌ای آن رو به کاهش است جهت جمع‌آوری قیمت و محاسبه شاخص، انتخاب می‌شود. (۱۳۹۱)

۱ - Production boundaries (in SNA)

۲ - Product

۳ - Substitute Product

۴ - Replacement Product

محصول فصلی^۱

محصولی که در دوره‌هایی از سال یا فصل‌هایی از سال در بازار وجود ندارد یا در سراسر سال موجود است اما با نوسان‌های منظم مقدار و قیمت که با فصل یا دوره‌هایی از سال مرتبط است، مواجه می‌شود. (۱۳۹۱)

محصول منحصر به فرد^۲

کالا یا خدمتی که تنها یک مرتبه، بر اساس مشخصات مورد درخواست یک مشتری انفرادی ساخته می‌شود. (۱۳۹۱)

محصول نماینده^۳

محصول یا دسته‌ای از محصولات که نسبت قابل توجهی از کل هزینه‌های موجود در یک گروه اولیه‌ای از محصولات را به خود اختصاص می‌دهد و انتظار می‌رود که متوسط تغییر قیمت آن نزدیک به متوسط تغییر قیمت تمامی کالاها و خدمات موجود در آن گروه باشد. (۱۳۹۱)

محصول نمونه^۴

محصولی که به عنوان نمونه انتخاب شده تا قیمت‌گیری شود. (۱۳۹۱)

محصولات یا مدل‌های همگن^۵

محصول واحدی که در دو یا چند دوره متوالی، مشخصات آن از هر حیث یکسان باشد. از این محصولات به منظور اطمینان از اینکه تغییرات قیمت مشاهده شده تحت تأثیر تغییر کیفیت قرار ندارند قیمت‌گیری می‌شود. (۱۳۹۱)

۱-Seasonal Product

۲-Unique Product

۳-Reprehensive Product

۴-Sampled Product

۵-Matched Products or Models

مرحله قیمت‌گیری^۱

مرحله‌ای از فرایند محاسبه شاخص قیمت که قیمت‌های مربوط به تولید یا توزیع محصول جمع‌آوری می‌شود. در مورد شاخص قیمت محصول تولیدکننده، مرحله قیمت‌گیری عموماً در مرحله‌ای اتفاق می‌افتد که محصول از خط تولید خارج می‌شود و به آن قیمت سرخرمن و یا قیمت درب کارگاه می‌گویند. در مورد شاخص قیمت نهاده تولیدکننده، مرحله قیمت‌گیری عموماً مرحله‌ای است که محصول وارد فرایند خط تولید می‌شود. (۱۳۹۱)

مشخصات خاص محصول^۲

یک ویژگی یا مجموعه‌ای از ویژگی‌ها و مشخصات خاص محصول (کالا یا خدمت) است که می‌توان بر اساس آن کالا یا خدمت مورد نظر را برای نمونه‌گیری و نهایتاً قیمت‌گیری انتخاب نمود. مشخصات خاص، توصیف نسبتاً دقیق یک‌قلم کالا است که دامنه اقلام انتخاب‌شده به‌منظور قیمت‌گیری را محدود می‌کند. (۱۳۹۱)

مشخصه محصول^۳

صفات فیزیکی و اقتصادی یک محصول (کالا یا خدمت) که به تعریف و طبقه‌بندی آن کمک می‌کند. (۱۳۹۱)

مصرف^۴

واحدهای نهادی طی فرایند فعالیت اقتصادی خود، کالاها و خدماتی را مورد استفاده قرار می‌دهند که این کالاها و خدمات به دو صورت مصرف واسطه‌ای و مصرف نهایی می‌باشند. (۱۳۹۲)

۱- Pricing Point

۲- Product Specification

۳- Product Characteristics

۴- Consumption

مصرف جمعی^۱

کالاها و خدماتی که دولت در اختیار کل جامعه قرار می‌دهد و هم‌زمان به‌وسیله گروهی از مصرف‌کنندگان یا به‌طور کلی جامعه، مصرف می‌شود. (۱۳۹۱)

مصرف سرمایه ثابت^۲

کاهش ارزش جاری موجودی دارایی‌های ثابت که در اثر از بین رفتن فیزیکی، از مد افتادگی عادی و حوادث معمولی در دارایی‌های تحت مالکیت و مورد استفاده یک تولیدکننده در طول یک دوره حسابداری پدید می‌آید و به‌عنوان بخشی از هزینه‌های تولید محسوب می‌شود. ارزش دارایی‌های ثابت از بین رفته در اثر جنگ و یا وقایع استثنایی نظیر فجایع طبیعی که به‌ندرت اتفاق می‌افتد، مصرف سرمایه ثابت محسوب نمی‌شود. (۱۳۹۲)

مصرف‌کننده نهایی^۳

اشخاص یا گروه‌هایی که محصول (کالاها یا خدمات) مورد نیاز را برای مصرف شخصی خریداری می‌کنند. (۱۳۹۱)

مصرف نهایی^۴

کالاها و خدماتی که توسط مصرف‌کننده نهایی (خانوارها، دولت و مؤسسات غیر انتفاعی در خدمت خانوارها) برای رفع نیازها و خواست‌های آن‌ها مصرف می‌شود. (۱۳۹۲)

مصرف نهایی خانوار^۵

هزینه مصرف کالاها و خدمات توسط خانوارهای مقیم یک کشور اعم از این‌که در داخل قلمرو اقتصادی کشور یا در خارج از آن صورت گرفته باشد. موارد زیر مصرف نهایی خانوار قلمداد نمی‌شوند. ۱- هزینه خرید، ایجاد یا احداث منزل مسکونی و هزینه تهیه اشیاء گران‌بها توسط

۱-Collective consumption

۲- Consumption of fixed capital

۳-Consumer

۴- Final Consumption

۵- Household Final Consumption

۳۳۰ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

خانوار که تشکیل سرمایه‌ی ثابت محسوب می‌شود. ۲- هزینه تعمیرات جزئی منزل مسکونی که به‌عنوان مصرف واسطه بخش املاک و مستغلات محسوب می‌شود. (۱۳۹۲)

مصرف نهایی دولت^۱

هزینه تولید کالاها و خدماتی است که توسط واحدهای دولتی برای خانوارها به‌طور رایگان یا به قیمتی که از نظر اقتصادی معنی‌دار نیست، فراهم می‌شود، مصرف نهایی دولت، پرداختی بابت خرید کالاها و خدمات و توزیع آن‌ها به خانوارها به صورت انتقالات غیر نقدی را نیز شامل می‌شود. (۱۳۹۲)

مصرف نهایی مؤسسات غیر انتفاعی در خدمت خانوارها^۲

مابه‌التفاوت فروش کالاها و خدمات از ستانده این مؤسسات است. (۱۳۹۲)

مصرف واسطه^۳

ارزش کالاها و خدماتی که به صورت داده‌ها در یک فرایند تولید، تغییر شکل داده یا مصرف می‌شوند به‌استثنای مصرف دارایی‌های ثابت که به‌عنوان مصرف سرمایه ثابت ثبت می‌شود. (۱۳۹۲)

مظنه قیمت

رجوع شود به: قیمت نمونه. (۱۳۹۱)

معادل اجاره‌بها^۴

برآورد اجاره واحدهای مسکونی شخصی (مالک‌نشین) بر مبنای اجاره قابل پرداخت برای واحدهای مسکونی مشابه در بازار است. (۱۳۹۱)

۱- Government Final Consumption

۲- Non-Profit Institution Serving Households Final Compensation

۳- Intermediate Consumption

۴- Rental equivalence

معامله محصول^۱

خرید و فروش یک واحد از کالا یا خدمت معین بر اساس شرایط مورد توافق بین خریدار و فروشنده است. (۱۳۹۱)

مقدار نسبی محصول^۲

نسبت مقدار یک محصول مشخص در یک دوره به مقدار همان محصول در دوره‌ای دیگر است. (۱۳۹۱)

منبع اطلاع (شاخص قیمت‌ها)^۳

فروشگاه، دکه، بنگاه خدماتی، فروشگاه اینترنتی یا سایر منابعی که کالاها و خدمات را عرضه می‌کنند. (۱۳۹۱)

موازنه پرداخت‌ها

رجوع شود به: تراز پرداخت‌ها. (۱۳۹۲)

مؤسسات غیرانتفاعی^۴

نهادهای قانونی یا اجتماعی که به منظور تولید کالاها و خدمات تشکیل می‌شوند و وضعیت آن‌ها امکان ایجاد درآمد، سود یا دیگر عواید مالی برای واحد تأسیس‌کننده یا تأمین مالی‌کننده آن‌ها را نمی‌دهد. فعالیت تولیدی این واحدهای نهادی سود یا زیان ایجاد می‌کند اما هیچ منفعتی به واحدهای نهادی تأسیس‌کننده و یا تأمین مالی‌کننده آن‌ها تعلق نمی‌گیرد. (۱۳۹۲)

نرخ تورم^۵

درصد تغییر قیمت تعداد معین و ثابتی از کالاها و خدمات در طول یک دوره مشخص نسبت به دوره مرجع (دوره پایه شاخص) است. (۱۳۹۲)

۱-Product Transaction

۲-Relative Quantity

۳-Outlet

۴- Non-Profit Institution

۵- Inflation Rate

نمونه‌گیری با احتمال متناسب با اندازه^۱

یک روش نمونه‌گیری که در آن هر واحدی از جامعه دارای یک احتمال گزینش نسبی بر اساس اندازه برخی متغیرهای مرتبط شناخته شده است. در مورد بنگاه‌ها، این متغیرها می‌تواند بر اساس تعداد کارکنان یا میزان تولید، تعریف شود. (۱۳۹۱)

واحد نهادی^۲

یک موجودیت اقتصادی که قابلیت تملک دارایی‌ها، تقبل بدهی‌ها، انجام فعالیت‌های اقتصادی و مبادله با دیگر موجودیت‌های اقتصادی را با استفاده از حقوق خود دارا باشد. انواع واحدهای نهادی عبارت است از خانوار، دولت، شرکت‌ها (مالی و غیر مالی) و مؤسسات غیر انتفاعی. (۱۳۹۲)

وزن‌دهی مجدد^۳

جایگزین کردن مجموعه جدید از وزن‌ها به جای وزن‌هایی که در دوره قبل مورد استفاده شاخص بوده است. (۱۳۹۱)

وزن‌های ارزش

رجوع شود به: ضریب اهمیت. (۱۳۹۱)

وزن‌های هزینه‌ای^۴ (شاخص قیمت)

سهم هزینه یک کالا یا خدمت از کل هزینه‌های مجموعه کالاها و خدمات مورد نظر یک دوره خاص برای محاسبه شاخص قیمت است. (۱۳۹۱)

۱- Propability Proportional to Size Sampling

۲- Institutional Unit

۳- Reweighting

۴- Expenditure Weights

هزینه آموزشی

مجموعه هزینه‌های دولت و خانوار که در طی یک سال مالی صرف آموزش افراد جامعه می‌شود. (۱۳۷۹)

هزینه خانوار^۱

ارزش ریالی کالاها و یا خدماتی است که توسط خانوار برای خود، خانوارهای دیگر، دستگاه‌های دولتی و غیر دولتی صرف می‌شود و شامل دو دسته مصرفی و غیر مصرفی است. پس‌انداز، وام، بازپرداخت وام و پرداخت برای سایر معاملات مالی در هزینه خانوار منظور نمی‌شود. (۱۳۹۱)

هزینه سرانه آموزشی

متوسط هزینه‌ای که توسط دولت طی یک سال تحصیلی صرف آموزش یک نفر آموزش‌گیرنده در هر یک از دوره‌های تحصیلی می‌شود. (۱۳۷۹)

هزینه غیر مصرفی خانوار^۲

پرداختی بابت مالیات‌های مستقیم، عوارض و سایر پرداخت‌های اجباری، حق بازنشستگی، حق بیمه‌های تأمین اجتماعی و غیر درمانی و سایر بیمه‌های مشابه، هدایای نقدی به خانوارهای دیگر، انتقالات و هزینه‌های خرید نسبه (به‌جز بهره) و دیرکرد است. (۱۳۹۱)

هزینه مصرفی خانوار^۳

ارزش ریالی کالاها و یا خدماتی است که توسط خانوار و به‌منظور مصرف یا هدیه به دیگران از روش‌های خرید، تولید خانگی، در برابر خدمت، از محل کسب و رایگان (از سازمان‌ها) تهیه شده است. (۱۳۹۱)

۱- Household Expenditure

۲- Household Non- Consumption Expenditure

۳- Household Consumption Expenditure

هزینه ناخالص خانوار^۱

هزینه خانوار بدون در نظر گرفتن ارزش ریالی فروش کالاهای دست دوم است. (۱۳۹۱)

یارانه^۲

پرداخت‌های جاری و بلاعوض واحدهای دولتی به بنگاه‌های اقتصادی است که بر اساس میزان فعالیت‌های تولیدی آن‌ها و یا مقدار یا ارزش کالاها یا خدمات تولیدشده، فروخته‌شده یا واردشده توسط آن‌ها تعیین می‌شود. (۱۳۹۲)

یارانه بر محصول^۳

یارانه‌ای که به یک واحد کالا یا خدمت تولیدشده، فروخته‌شده یا وارد کشور شده تعلق می‌گیرد و به صورت مبلغ مشخصی برای یک واحد کالا یا خدمت یا به صورت درصد مشخصی از قیمت یک کالا یا خدمت و یا به صورت مابه‌التفاوت قیمت هدف و قیمت واقعی بازار، قابل پرداخت است. (۱۳۹۲)

یکنواختی قیمت‌ها (شاخص قیمت)

خصوصیتی که به‌موجب آن، در صورتی که هر قیمتی در دوره جاری افزایش یابد یا هر قیمتی در دوره پایه کاهش یابد، شاخص قیمت افزایش می‌یابد. (۱۳۹۱)

یکنواختی مقادیر (شاخص قیمت)

خصوصیتی که به‌موجب آن، در صورتی که هر مقداری در دوره جاری افزایش یابد یا هر مقداری در دوره پایه کاهش یابد، شاخص مقدار افزایش می‌یابد. (۱۳۹۱)

۱- Household Net Expenditure

۲- Subside

۳- Subside On Production

بخش ۱۱- حمل و نقل و انبارداری

آزادراه

راهی جهت عبور و مرور وسایل نقلیه بین شهری که معبر رفت و برگشت آن به طور فیزیکی از یکدیگر مجزا و فاقد تقاطع‌های هم سطح بوده و ورود و خروج آن منحصراً در نقاط معین و محدودی میسر است. (۱۳۸۴)

آژانس حمل و نقل

مؤسسه‌ای که امکان حمل بار و یا مسافر را فراهم می‌کند. (۱۳۷۹)

اتاق منجمد

رجوع شود به: سالن نگهداری کالاهای منجمد. (۱۳۷۹)

اتوبان

رجوع شود به: آزادراه. (۱۳۸۴)

مرکز آمار ایران

اتوبوس

وسیله نقلیه موتوری مسافربری که ظرفیت آن با راننده و کمک‌راننده ۲۷ نفر یا بیش‌تر باشد. (۱۳۸۶)

اسکله

سازه دریایی که برای تأمین تکیه‌گاه واحدهای شناور به‌منظور انجام خدمات بندری، تخلیه و بارگیری، مهار نمودن واحدهای شناور، ایجاد ارتباط بین واحدهای شناور و بارانداز احداث می‌شود. (۱۳۸۴)

اضافه‌بار

میزان وزن باری که بیش از ظرفیت مجاز وسیله نقلیه موتوری توسط آن حمل شود. (۱۳۷۹)

اضافه‌بار مسافر هوایی

اضافه‌باری که مسافر هوایی علاوه بر مقدار مجاز مجانی، همراه دارد. (۱۳۷۹)

انبار

مکان یا محوطه محصور که تمام یا قسمتی از آن برای نگهداری کالا در نظر گرفته شده است. انبارها برحسب نوع ساختمان (سرباز، سرپوشیده و ...) نوع بهره‌برداری (اختصاصی و عمومی)، نوع تجهیزات (مکانیزه، سردخانه، سیلو، انبار غله، مخزن و ...) و سایر ویژگی‌ها تقسیم‌بندی می‌شوند. (۱۳۸۵)

انبار گمرکی

انباری که کالاهای مشمول تشریفات گمرکی در آن نگهداری شود. (۱۳۷۹)

انبارداری

فعالیت اقتصادی که برای اداره امور انبار انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

انتظار نوبت کشتی

مجموع زمانی، برحسب روز که کشتی در لنگرگاه در انتظار عملیات تخلیه و بارگیری صرف می‌کند. (۱۳۷۹)

انتقال کالا از یک وسیله حمل به یک وسیله حمل دیگر

روش گمرکی که به موجب آن کالا تحت نظارت گمرک از یک وسیله حمل و نقل ورودی به یک وسیله حمل و نقل خروجی در حوزه یک دفتر گمرکی توأم، برای ورود و صدور انتقال داده می‌شود. (۱۳۷۹)

ایستگاه پروازی

فرودگاهی که به طور معمول مورد استفاده پروازهای یک شرکت هواپیمایی قرار می‌گیرد. (۱۳۸۴)

ایستگاه تشکیلاتی راه آهن

نوعی ایستگاه راه آهن که به تناسب جمعیت و موقعیت صنعتی و اقتصادی منطقه، تا حد امکان در مجاورت شهر احداث شده است. این نوع ایستگاه‌ها برای تنظیم و تشکیل قطارها، مجموعه‌ای از فعالیت‌های دیپو، پست بازدید، سایر تأسیسات فنی راه آهن، پیاده و سوارشدن مسافر و هم‌چنین تخلیه و بارگیری مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۴)

ایستگاه راه آهن

محوطه‌ای دارای حریم مشخص که مجموعه‌ای از خطوط ریلی و سوزن‌های به هم پیوسته و ساختمان‌های اداری و مسکونی و سکوه‌های بار و مسافر در آن قرار دارد و محل توقف، تنظیم، قبول، اعزام و عملیات مانور، سبقت و تلاقی قطارها و سایر وسایل نقلیه ریلی راه آهن است، هم‌چنین در آن امور مربوط به قبول و تحویل بار و توشه و سوار و پیاده شدن مسافران انجام می‌گیرد. ایستگاه راه آهن برحسب موقعیت و میزان فعالیت به دو نوع تشکیلاتی و غیر تشکیلاتی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۴)

ایستگاه غیر تشکیلاتی راه‌آهن

نوعی ایستگاه راه‌آهن برای قبول حرکت، تلاقی، سبقت قطارها و سایر وسایل نقلیه راه‌آهن که پیاده و سوارشدن مسافر، قبول و تحویل بار و توشه نیز در آن ممکن است انجام پذیرد. (۱۳۸۴)

ایستگاه وسیله نقلیه عمومی مسافری

محل مشخصی که وسیله نقلیه عمومی در مسیر حرکت خود، برای پیاده و یا سوار کردن مسافر، مدت کوتاهی در آن توقف می‌کند. (۱۳۷۹)

بار هوایی

بارهای بارنامه‌ای به‌جز بار همراه مسافر که توسط هواپیما جابه‌جا می‌شود. (۱۳۸۴)

بارج

رجوع شود به: دوبه. (۱۳۷۹)

بارشماری

عملیات کنترل و شمارش کالاهای بارگیری یا تخلیه‌شده در اسکله، پایانه‌بار، گمرکات و ... است. (۱۳۷۹)

بارگیر

قسمتی ثابت یا غیر ثابت از وسیله نقلیه باری که بار، داخل یا روی آن قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

بارگیر بغل‌دار چادری

نوعی بارگیر غیر ثابت با دیواره کوتاه و میله‌های محافظ که توسط چادر پوشیده شده و عموماً برای حمل کالاهای بسته‌بندی شده به‌کار می‌رود. (۱۳۷۹)

بارگیر بغل دار معمولی

نوعی بارگیر غیر ثابت با دیواره جانبی کوتاه (۱ تا ۱/۲ متر) که برای حمل بار مورد استفاده قرار می گیرد. (۱۳۷۹)

بارگیر بوژی

نوعی بارگیر غیر ثابت با تعداد محورهای متغیر و سیستم هیدرولیکی توزیع نیرو که برای حمل بارهای بسیار سنگین و غیر قابل تفکیک به کار می رود. (۱۳۷۹)

بارگیر بونکر

نوعی بارگیر فلزی استوانه‌ای شکل مجهز به موتور تخلیه بار که برای حمل کالاهای فله‌ای مانند گندم، سیمان، ملاس چغندر و ... به کار می رود. (۱۳۷۹)

بارگیر ثابت

بارگیری که قابل جدا شدن از قسمت کشنده وسیله نقلیه باری نباشد. (۱۳۷۹)

بارگیر ثابت اتاق دار

نوعی بارگیر ثابت که دارای دیواره و کف پوشیده بوده و به منظور حمل بارهایی مانند کالاهای بسته بندی شده، محصولات کشاورزی، دام و ... مورد استفاده قرار می گیرد. (۱۳۷۹)

بارگیر غیر ثابت

بارگیری که قابل جدا شدن از قسمت کشنده وسیله نقلیه باری باشد. (۱۳۷۹)

بارگیر کفی

بارگیر غیر ثابتی دارای کف پوشیده و بدون دیواره اتاق بار که عموماً برای حمل آهن آلات، رول، کالاهای بسته بندی شده و در برخی موارد کانتینر استفاده می شود. (۱۳۷۹)

بارگیر کمرشکن

نوعی بارگیر غیر ثابت به شکل کفی که دارای تعداد محور و عرض بیش تر از کفی بوده و با ارتفاع سطح بارگیری کمتر نسبت به دیگر بارگیرها، برای حمل بارهای سنگین و غیر قابل تفکیک به کار می رود. (۱۳۷۹)

بارگیر لبه دار

رجوع شود به: بارگیر بغل دار معمولی. (۱۳۷۹)

بارگیر مخزن دار

نوعی بارگیر استوانه ای شکل از جنس فلز یا فایبرگلاس که برای حمل مواد شیمیایی، مشتقات نفتی و دیگر مایعات به کار می رود. (۱۳۷۹)

بارگیر مسقف

نوعی بارگیر مکعب مستطیلی شکل فلزی با قابلیت جلوگیری از نفوذ باد و باران که عمدتاً برای حمل مواد غذایی، دارو، محمولات پستی و ... به کار می رود. (۱۳۷۹)

بارگیر یخچال دار

نوعی بارگیر با بدنه و سقف عایق بندی شده و مجهز به سیستم سردکننده که عمدتاً برای حمل کالاهای فاسدشدنی به کار می رود. (۱۳۷۹)

بارنامه

برگ بهاداری که مشخصات بار، وسیله نقلیه موتوری و راننده در آن نوشته می شود و به منظور حمل و نقل بار، در اختیار شرکتها و مؤسسات حمل و نقل بار قرار می گیرد. (۱۳۷۹)

بازسازی خط راه آهن

تعویض کامل روسازی خط (ریل، تراورس و بالاست) و اصلاح و ترمیم زیرسازی خط است. (۱۳۸۴)

باند فرودگاه

منطقه مستطیل شکلی واقع در فرودگاه که برای نشست و برخاست هواپیما در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۸۴)

برج مراقبت

واحدی در نزدیکی و محدوده فرودگاه که به منظور ارائه خدمات کنترل ترافیک هوایی ایجاد شده است. (۱۳۸۴)

بزرگراه

راهی حداقل با چهار خط که مسیر رفت و برگشت آن به طور فیزیکی از یکدیگر مجزا و تقاطع‌های آن می‌تواند به صورت هم‌سطح باشد. (۱۳۸۴)

بندر

فضای گسترده‌ای از آب شامل حوضچه‌های اصلی و فرعی آرام، اسکله‌ها، تأسیسات، تجهیزات و ساختمان‌های جنبی واقع در خشکی برای تردد شناورها به منظور انجام عملیات مورد نیاز، است. (۱۳۸۴)

بندر تجاری

بندری که در آن صرفاً عملیات مربوط به تخلیه و بارگیری کالای تجاری انجام شود. (۱۳۸۴)

بندر چندمنظوره

بندری که در آن انواع فعالیت‌ها اعم از تخلیه و بارگیری کالای تجاری، حمل و نقل مسافر و ماهیگیری و صید انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

بندر صیادی

محدوده‌ای از ساحل دریا یا رودخانه که به منظور صید مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد و به جهت دارا بودن پناهگاه طبیعی (خور یا آبراهه مناسب) یا مصنوعی (موج‌شکن) و تأسیسات ساحلی دیگر، پهلوگیری و تخلیه به وسیله شناورهای صیادی در آن امکان‌پذیر بوده و اکثر شناورهای فعال در آن، شناور صیادی می‌باشد.

بندر نظامی

بندری که صرفاً مورد استفاده واحدهای شناور نظامی برای انجام خدمات مورد نیاز می‌باشد.
(۱۳۷۹)

بنگاه حمل‌ونقل

مؤسسه یا شرکت حمل‌ونقل که انجام عملیات حمل‌ونقل عمومی بار و مسافر در داخل و خارج از کشور را به عهده دارد. (۱۳۷۹)

بهسازی خط راه‌آهن

فعالیتی شامل سرند و تفکیک بالاست، تعویض ادوات معیوب روسازی خط راه‌آهن، جوش درز ریل و ترمیم و تقویت خاکریز است. (۱۳۸۴)

پارک - سوار

نوعی پایانه مسافر درون‌شهری مجهز به توقفگاه وسایل نقلیه شخصی، به‌منظور جایگزینی وسایل حمل‌ونقل عمومی به‌جای وسایل حمل‌ونقل شخصی در انجام سفر است. (۱۳۷۹)

پاره سفر

بخشی از سفر که متضمن تغییر حالت مسافر یا بار از پیاده به سواره یا بالعکس و یا تغییر نوع وسیله سفر می‌باشد. (۱۳۷۹)

پایانه بار

محلّی به‌منظور سامان‌دهی امور حمل‌ونقل بار و ارائه خدمات مورد نیاز رانندگان وسایل نقلیه عمومی باری، حذف تردد وسایل نقلیه باری سنگین از معابر شهری و کاهش آلودگی محیط‌زیست که در حاشیه شهرها و مراکز مهم تولید و جذب بار، احداث‌شده و دارای تمامی تأسیسات و امکانات برای ارائه خدمات وابسته به حمل‌ونقل بار از قبیل سالن اعلام بار، مؤسسات و شرکت‌های حمل‌ونقل بار، رستوران، مسجد، استراحتگاه رانندگان، تعمیرگاه، پارکینگ و سایر خدمات لازم می‌باشد. (۱۳۷۹)

پایانه مسافر برون شهری

محلّی به منظور سامان‌دهی امور حمل و نقل مسافر برون شهری و ارائه خدمات مورد نیاز رانندگان، مسافران و وسایل نقلیه عمومی مسافری، حذف تردد وسایل نقلیه عمومی مسافری در معابر شهری و کاهش آلودگی محیط‌زیست، که در حاشیه شهرها ایجاد می‌شود و دارای امکانات و خدمات وابسته به حمل و نقل مسافر از قبیل مؤسسات و شرکت‌های حمل و نقل مسافر، رستوران، مسجد، استراحتگاه رانندگان، پارکینگ و ... می‌باشد. (۱۳۷۹)

پایانه مسافر درون شهری

محلّی در پایان چند مسیر حمل و نقل عمومی مسافر درون شهری که به منظور توقف وسایل حمل و نقل عمومی مسافر و پیاده و سوار کردن آنان مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

پایانه هوایی

محلّی در فرودگاه برای خروج مسافر و بار، کنترل نوع و میزان بار و بلیت مسافران هوایی که برای تسهیل در انجام این امور معمولاً از تسهیلات ویژه‌ای برخوردار است. (۱۳۷۹)

پرواز ابطال شده

پرواز برنامه‌ای که به هر علتی انجام نشود. (۱۳۸۴)

پرواز برنامه‌ای

پروازی که بر اساس جدول زمان‌بندی شده و به‌طور مرتب یا متناوب، در مسیری معین برای استفاده عموم انجام می‌شود. پروازهای اضافی که به‌علت کثرت حمل و نقل هوایی علاوه بر پروازهای برنامه‌ای انجام می‌شود نیز به‌عنوان پرواز برنامه‌ای در نظر گرفته می‌شوند. (۱۳۸۴)

پرواز بین‌المللی

پروازی که حداقل یکی از دو سر آن خارج از کشوری است که شرکت حمل و نقل هوایی بهره‌بردار، در آن به ثبت رسیده است. (۱۳۷۹)

پرواز داخلی

پرواز متعلق به شرکت هواپیمایی داخلی که مبدأ و مقصد پرواز آن در داخل کشور باشد حتی اگر در مسیر پرواز، مرزهای کشور را قطع کند. (۱۳۸۴)

پرواز عبوری

پروازی که با استفاده از خدمات کنترل ترافیک هوایی کشور و با کسب اجازه قبلی، بدون توقف از فضای کشور عبور کند. (۱۳۸۴)

پرواز هواپیما

حرکت یک هواپیما از یک فرودگاه به فرودگاه دیگر که دارای یک شماره بوده و می‌تواند شامل یک یا چند مرحله باشد. (۱۳۸۴)

پل

معبری که برای عبور راه از روی رودخانه، دره، ریل راه‌آهن و یا جاده ساخته می‌شود. (۱۳۸۴)

پیاده – سوار

رجوع شود به: پارک-سوار. (۱۳۷۹)

تاخوگراف

رجوع شود به: سرعت‌سنج. (۱۳۷۹)

تاکسی

وسیله نقلیه موتوری عمومی مسافری از نوع سواری با مشخصات ویژه که امتیاز بهره‌برداری از آن توسط شهرداری صادر می‌شود. (۱۳۷۹)

تانکر

نوعی بارگیر مخزن‌دار که عمدتاً برای حمل مایعاتی مانند مشتقات نفتی، آب و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

ترامپ

رجوع شود به: کشتی بدون خط سیر منظم. (۱۳۷۹)

ترانزیت

ورود بار یا مسافر یا وسیله نقلیه از یک نقطه مرزی کشور به قصد عبور از کشور و خروج از نقطه مرزی دیگر طبق مقررات است. (۱۳۸۴)

تردد شماری وسیله نقلیه

شمارش تعداد وسیله نقلیه‌ای که طی مدت زمانی معین از یک مقطع مشخص راه درون شهری یا برون شهری عبور می‌کند. (۱۳۷۹)

ترمینال مسافر درون شهری

رجوع شود به: پایانه مسافر درون شهری. (۱۳۷۹)

ترمینال هوایی

رجوع شود به: پایانه هوایی. (۱۳۷۹)

تن کیلومتر بار حمل شده

واحد سنجش جابه‌جایی بار که بیانگر حمل یک تن بار در یک کیلومتر است. (۱۳۸۴)

تن کیلومتر حمل شده هوایی

واحد سنجش جابه‌جایی مسافر، بار و پست حمل شده که بیانگر حمل یک تن مسافر، بار و پست حمل شده در هر کیلومتر در هر مرحله پرواز است. (۱۳۸۴)

تن کیلومتر عرضه شده هوایی

واحد سنجش ظرفیت وزنی هواپیما که بیانگر ظرفیت وزنی هواپیما در فاصله طی شده بر حسب کیلومتر در هر مرحله پرواز است. (۱۳۸۴)

تور مسافرتی

رجوع شود به: گشت مسافرتی. (۱۳۷۹)

توشه راه آهن

باری که بر اساس مقررات راه آهن، امکان جابه‌جایی آن در واگن مسافری نباشد و در واگنی ویژه به همین نام توسط قطارهای مسافری حمل شود. (۱۳۷۹)

توشه هوایی

بار همراه مسافر که بدون صدور بارنامه در قسمت بار همان هواپیمای مسافربری به مقصد معینی حمل می‌شود. (۱۳۷۹)

توقفگاه

رجوع شود به: پارکینگ. (۱۳۷۹)

تونل

معبری که در داخل کوه و یا زمین به‌منظور تأمین ارتباط دو بخش راه احداث می‌شود. (۱۳۸۴)

تونل انجماد

سالنی با قدرت سرمازایی ۳۰- تا ۴۰- درجه سانتی‌گراد که می‌تواند کاهش دمای کالا (گوشت، ماهی و ...) و عبور آن از مرحله حداکثر کریستالیزاسیون را با سرعت مورد نظر انجام دهد. (۱۳۷۹)

تیر پارک

محل‌هایی که به‌منظور ارائه خدمات مورد نیاز رانندگان و مسافران وسایل نقلیه در طول جاده‌های ترانزیتی کشور بنا شده و در آن خدمات و امکانات مورد نیاز مستقر می‌شود. (۱۳۷۹)

حریم راه

بستری متقارن بعد از جسم راه تا فاصله مشخصی از محور راه که با توجه به نوع راه متفاوت و برابر ضوابط و مقررات به تملک وزارت راه و ترابری در می‌آید. (۱۳۸۴)

حق انبارداری

دریافتی کارگاه بابت انبارداری و نگهداری کالاهای دیگران است. (۱۳۷۹)

حق سردخانه‌داری

مبلغی که در مقابل انجام خدمات نگهداری کالا در سردخانه یا به‌عنوان اجاره سالن، از مشتری (صاحب کالا یا اجاره‌کننده سالن) دریافت می‌شود. (۱۳۷۹)

حق العمل کار کشتی

نماینده منتخب صاحب کشتی برای رسیدگی به امور کشتی و رزرو کالا است. (۱۳۷۹)

حمل و نقل برون شهری

مجموعه فعالیت‌های حمل و نقلی که مبدأ سفر یا مقصد سفر یا هر دو آن‌ها خارج از حریم استحفاظی یک شهر قرار دارد. حریم استحفاظی شهرها، طبق قوانین و مقررات موضوعه به تصویب مراجع ذی‌صلاح رسیده است. (۱۳۷۹)

حمل و نقل بین‌المللی

مجموعه فعالیت‌های حمل و نقلی که مبدأ یا مقصد سفرهای آن خارج از کشور باشد. (۱۳۷۹)

حمل و نقل درون شهری

مجموعه فعالیت‌های حمل و نقلی که مبدأ و مقصد سفرهای آن در حریم استحفاظی یک شهر قرار دارد. حریم استحفاظی شهرها، طبق قوانین و مقررات موضوعه به تصویب مراجع ذی‌صلاح رسیده است. (۱۳۷۹)

خدمات هندلینگ در حمل و نقل هوایی

فعالیتی شامل خدمات رسانی در توقفگاه (هندلینگ رمپ، مانند: سوخت، غذا، نظافت و ...)، ارائه خدمات فنی در فرودگاه به وسایل نقلیه موتوری هوایی و نیز جابه‌جایی بار یا مسافر (هندلینگ بار و یا مسافر) از پایانه به وسایل نقلیه مذکور و به‌عکس است. (۱۳۷۹)

خدمات هوانوردی

خدماتی مانند نشست و برخاست هواپیما، ناوبری مسیر، پارکینگ هواپیما، روشنایی و نور، هندلینگ که برای هر پرواز ارائه می‌شود. (۱۳۸۴)

خط اصلی راه‌آهن

خط آهنی که ایستگاه‌های راه‌آهن را به یکدیگر متصل می‌کند. (۱۳۸۴)

خط راه‌آهن

مسیری برای تردد وسایل نقلیه ریلی به‌منظور جابه‌جایی بار یا مسافر که به دو نوع اصلی و فرعی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۴)

خط صنعتی - تجاری راه‌آهن

خط آهنی که بنا بر تقاضای مؤسسات دولتی، صنعتی، زراعی و بازرگانی از خطوط داخلی ایستگاه راه‌آهن منشعب و به خطوط داخلی مؤسسات متقاضی متصل می‌شوند. (۱۳۸۴)

خط فرعی راه‌آهن

خطوط راه‌آهن صنعتی - تجاری و مانوری است. (۱۳۸۴)

خط مانوری راه‌آهن

خط راه‌آهنی که در ایستگاه‌های تشکیلاتی راه‌آهن برای تنظیم و تفکیک قطارها (مانور) احداث شده است. (۱۳۸۴)

خط هوایی

مسیر هوایی دارای مبدأ و مقصد که به منظور ایجاد درآمد، مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

دپش پستی

یک یا چند کیسه پلمپ شده حاوی مرسولات پستی که در یک نوبت، از یک مبدأ به یک مقصد ارسال می‌شود. (۱۳۸۴)

درزین

وسیله نقلیه ریلی دارای نیروی کشش که برای انجام پاره‌ای از امور جاری راه‌آهن و جابه‌جایی کارکنان آن، به صورت منفرد به کار گرفته می‌شود. (۱۳۷۹)

دستگاه ناوبری فرودگاه

دستگاهی که کمک‌های لازم را به صورت خودکار برای انجام عملیات هدایت و کنترل نشست و برخاست هواپیما به خلبان ارائه می‌دهد. (۱۳۸۴)

دفتر مرزی

دفتری که در مرزهای جاده‌ای بین‌المللی کشور به منظور صدور پروانه‌های تردد و وسایل نقلیه خارجی در قلمرو کشور، احداث می‌شود. (۱۳۷۹)

دموراژ

جریمه معطلی کشتی برای تخلیه و بارگیری بیش از زمان پیش‌بینی شده در قرارداد، که معمولاً از سوی اجاره‌کننده کشتی به مالک کشتی پرداخت می‌شود. (۱۳۸۵)

دوبه

شناور بزرگ‌تر از قایق‌های معمولی و بدون موتور که به وسیله یدک‌کش کشیده می‌شود و برای بارگیری یا تخلیه کشتی‌هایی که نمی‌توانند در کنار اسکله پهلو بگیرند و نیز سایر امور خدماتی مانند سوخت‌رسانی، آبرسانی و ... مورد استفاده قرار می‌گیرند. (۱۳۷۹)

دوبه کاری

عملیات تخلیه بار و بارگیری بر روی دوبه است. (۱۳۷۹)

دولفین (سازه)

سازه‌های دریایی متشکل از مجموعه شمع‌هایی که در دریا مجاور یکدیگر به صورت قائم و مورب کوبیده شده‌اند. این سازه‌ها از بالا به یکدیگر کلاف شده و تشکیل پلاتومی را داده و هر مجموعه، مجزا از دیگری و در یک راستا احداث شده و به وسیله پل‌های ارتباطی به یکدیگر و یک پل ارتباطی، به ساحل مرتبط می‌شوند و برای پهلوگیری واحدهای شناور حامل مواد مایع فله‌ای، مورد استفاده قرار می‌گیرند. (۱۳۷۹)

دیسپاچ

پاداش مربوط به تخلیه و بارگیری، پیش از زمان سررسید قرارداد، به دلیل سرعت در انجام تخلیه و بارگیری است که معمولاً مالک کشتی به اجاره‌کننده کشتی پرداخت می‌نماید. (۱۳۸۵)

راه اصلی چهار خطه

رجوع شود به: بزرگراه. (۱۳۷۹)

راه اصلی عریض

راهی با عرض کلی ۱۳ تا ۱۳/۳۰ متر که عرض سواره‌رو آسفالتی آن ۷/۳۰ متر و عرض شانه‌های آن ۲×۲/۸۵ متر تا ۲×۳ متر باشد. (۱۳۸۴)

راه اصلی معمولی

راهی با عرض کلی ۱۱ تا ۱۱/۳۰ متر که عرض سواره‌رو آسفالتی آن ۷/۳۰ و عرض شانه‌های آن ۲×۱/۸۵ متر تا ۲×۲ متر باشد. (۱۳۸۴)

راه دسترسی آسفالته

راهی که مسیر آن بر نوارهای خاکی و شنی قدیمی منطبق بوده، که به تدریج با عملیات راهداری به محورهایی با نقش اصلی و فرعی تبدیل شده است، ولی از لحاظ مشخصات هندسی و ساختمانی به هیچ عنوان بر تعاریف راه اصلی عریض، راه اصلی معمولی، راه فرعی عریض و راه فرعی درجه یک منطبق نیست. (۱۳۷۹)

راه دسترسی خاکی

راهی که حاصل ادامه و استمرار عملیات راهداری (شن ریزی و گریدرزنی) و بعضاً عملیات پل سازی بر روی نوارهای خاکی و مالرو قدیمی بوده و ارتباط نقاط روستایی یا شهری را تأمین می کند. (۱۳۷۹)

راه روستایی

راهی که ارتباط مراکز روستایی و اتصال آن به راه های فرعی و اصلی کشور را برقرار کند. (۱۳۸۴)

راه فرعی درجه دو

راهی با عرض کلی ۷ متر که عرض سواره روی آن ۵/۵ متر و به صورت آسفالته یا شنی است. (۱۳۸۴)

راه فرعی درجه یک

راهی با عرض کلی ۸ متر که عرض سواره روی آن ۶/۵ متر و به صورت آسفالته یا شنی است. (۱۳۸۴)

راه فرعی عریض

راهی با عرض کلی ۹ متر که عرض سواره روی آن ۷ متر و به صورت آسفالته یا شنی بوده و دارای دو شانه یک متری شنی است. (۱۳۸۴)

راه فرعی معمولی

رجوع شود به: راه فرعی درجه یک. (۱۳۸۴)

راه آهن شهری

سامانه حمل و نقل عمومی زمینی ریلی درون شهری مانند مترو، تراموا و قطار سبک که برای حمل مسافر و با نیروی برق حرکت می کند. (۱۳۷۹)

راهدارخانه

مکانی برای استقرار عوامل و ماشین آلات مورد نیاز راهداری و تیم های امداد رسانی که معمولاً در گردنه ها و نقاطی که مستعد بروز خطر و برف گیر می باشند ساخته می شود. (۱۳۸۴)

راهداری

مجموعه عملیاتی که بر روی یک راه و ابنیه فنی، تأسیسات، تجهیزات و حریم مربوطه آن انجام می شود تا وضع راه مطابق زمان ساخت، حفظ شده و یا ارتقای وضعیت دهد. (۱۳۸۴)

رمپ

راهی که در محل تقاطع های غیر هم سطح، از یک مسیر منشعب و به مسیر دیگر متصل می شود. (۱۳۷۹)

روزهای در دسترس بودن هواپیما

روزهایی که هواپیما قابل استفاده و در تملک شرکت هواپیمایی است. (۱۳۸۴)

روزهای زمین گیر شدن هواپیما

روزهایی که هواپیما قادر به ارائه پرواز درامدزا و غیر درامدزا نباشد. (۱۳۸۴)

روگذر

تقاطع های غیر هم سطح که مانند پل ساخته می شود. (۱۳۷۹)

سالن نگهداری کالاهای بالای صفر

سالنی که بتوان درجه حرارت آن را در صفر درجه سانتی‌گراد و بالاتر از آن کنترل کرده و کالاهای مخصوص بالای صفر درجه سانتی‌گراد را در آن نگهداری کرد. (۱۳۷۹)

سالن نگهداری کالاهای منجمد

سالنی با درجه برودت بین ۱۸- تا ۲۵- درجه سانتی‌گراد که می‌توان در آن کالاهای یخ‌زده را نگهداری کرد. (۱۳۷۹)

سردخانه

مجموعه ساختمان و تأسیساتی که در آن، شرایط لازم برای نگهداری محصولات کشاورزی، مواد غذایی و دیگر مواد یا کالاهای فاسدشدنی از نظر دما، رطوبت نسبی و ... به‌طور مصنوعی تأمین می‌شود. سردخانه می‌تواند دارای سالن‌های یک مداره (یکی از دو حالت بالای صفر یا زیر صفر) و دو مداره (هر دو حالت بالای صفر و زیر صفر) باشد. (۱۳۷۹)

سرعت سنج

دستگاهی برای ثبت سرعت، مسافت و زمان پیمایش وسیله نقلیه موتوری به‌منظور کنترل آن در مراحل مختلف رانندگی است. (۱۳۷۹)

سفر

جابه‌جایی یک‌طرفه انسان، بار یا وسیله نقلیه (پر یا خالی) از مبدأ به مقصد برای منظور معین است. (۱۳۷۹)

سواره‌رو

بخشی از راه که منحصراً به عبور وسایل نقلیه اختصاص دارد و از یک یا چند خط عبور تشکیل می‌شود. (۱۳۸۴)

سواری

خودرویی که برای حمل انسان ساخته شده و ظرفیت آن با راننده حداکثر ۶ نفر است. (۱۳۸۴)

سواری استیشن

خودرویی که در آن فضای بار با فضای سرنشین یکسره است و ظرفیت آن با راننده حداقل ۷ و حداکثر ۹ نفر باشد. (۱۳۸۶)

سواری سفری

رجوع شود به: سواری استیشن. (۱۳۷۹)

سواری کرایه برون‌شهری

وسیله نقلیه موتوری عمومی مسافری با ظرفیت مجاز ۶ سرنشین که برابر ضوابط قانونی در محدوده برون‌شهری فعالیت می‌کند. (۱۳۷۹)

سیلو

نوعی محل ذخیره‌سازی به صورت افقی یا عمودی، دارای سازه بتنی یا فلزی، که برای نگهداری محصولات یا مواد دانه‌ای یا پودری به صورت فله، مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. (۱۳۸۵)

شانه‌راه

قسمتی از جاده چسبیده به سواره‌رو که به‌منظور فراهم نمودن جا برای توقف اضطراری وسایل نقلیه در نظر گرفته‌شده و می‌تواند شنی یا آسفالت‌ه باشد. (۱۳۸۴)

شاهراه

رجوع شود به: آزادراه. (۱۳۸۴)

شبکه پروازی

تمامی مسیرهای هوایی که در آن پرواز انجام می‌شود. (۱۳۸۴)

شرکت تعاونی حمل‌ونقل

شرکتی که بر اساس قانون بخش تعاونی اقتصاد جمهوری اسلامی و مقررات موضوعه آن با عضویت اشخاص حقیقی دارنده وسایل نقلیه عمومی به‌منظور جابه‌جایی بار یا مسافر در انواع زمینی، آبی و هوایی تشکیل می‌شود. (۱۳۷۹)

شرکت حمل و نقل

شرکتی که انجام عملیات حمل و نقل بار یا مسافر در داخل یا خارج از کشور را به عهده دارد. (۱۳۷۹)

شرکت هواپیمایی داخلی

شرکتی که در ایران به ثبت رسیده و اکثریت سهام آن متعلق به اتباع ایرانی بوده و مرکز فعالیت آن در ایران باشد و پس از تأیید شورای عالی هواپیمایی کشوری و طبق مقررات هواپیمایی کشوری به حمل و نقل هوایی بار و مسافر مبادرت ورزد. (۱۳۸۴)

شناور

هر نوع وسیله نقلیه آبی که می تواند بار یا مسافر حمل نماید. بسته به نوع و نحوه کاربری انواع مختلف دارد. (۱۳۸۴)

صندلی عرضه شده هواپیما

تعداد صندلی ارائه شده برای فروش در مسیرهای مختلف هوایی است. (۱۳۸۴)

صندلی کیلومتر عرضه شده هواپیما

واحد سنجش صندلی های عرضه شده در طول مسافت طی شده برحسب کیلومتر در هر مرحله پرواز است. (۱۳۸۴)

ضریب اشغال صندلی هواپیما

نسبت تعداد مسافر هوایی حمل شده به تعداد صندلی عرضه شده که به صورت درصد بیان می شود. (۱۳۸۴)

ضریب ظرفیت مسافر حمل شده

نسبت تعداد مسافر کیلومتر حمل شده به تعداد صندلی کیلومتر عرضه شده که به صورت درصد بیان می شود. (۱۳۸۴)

ضریب ظرفیت مسافری

رجوع شود به: ضریب ظرفیت مسافر حمل‌شده. (۱۳۸۴)

ضریب ظرفیت وزنی هواپیما

نسبت تن کیلومتر حمل‌شده در هر مرحله پرواز به تن کیلومتر عرضه‌شده در همان مرحله پرواز است. (۱۳۸۴)

ظرفیت اسمی سردخانه

وزن متوسط مقدار متعارف کالای قابل نگهداری در سردخانه (برحسب تن) که در طرح اولیه احداث سردخانه مدنظر بوده است. (۱۳۷۹)

ظرفیت بارگیری کشتی

حداکثر وزن قابل بارگیری یک کشتی (برحسب تن) که مجموع وزن کالا، آذوقه، سوخت، خدمه و مسافر کشتی است. (۱۳۸۴)

ظرفیت حمل بار

ظرفیت بارگیر وسیله نقلیه موتوری باری که توسط کارخانه سازنده تعیین‌شده و در کارت شناسایی وسیله نقلیه برحسب تن نوشته می‌شود. (۱۳۷۹)

ظرفیت خالص کشتی

ظرفیت ناخالص کشتی بدون در نظر گرفتن فضای مربوط به موتورخانه و خدمه است. (۱۳۸۴)

ظرفیت سردخانه

مجموع ظرفیت وزنی سالن‌های سرد سردخانه که معادل وزنی حداکثر مقدار کالای متعارف است که در سردخانه قابل نگهداری باشد. (۱۳۷۹)

ظرفیت مجاز وسیله نقلیه مسافری

حداکثر تعداد مسافران قابل حمل وسیله نقلیه مسافری که توسط مقامات ذی ربط تعیین می شود. (۱۳۷۹)

ظرفیت ناخالص کشتی

حجم تمام فضاهای موجود در کشتی بر حسب فوت مکعب که شامل انبارهای کالا، تمامی مخازن مربوط به سوخت، آب، آذوقه، موتورخانه، فضاهای مورد نیاز برای مسافران، خدمه و فضاهای بالای عرشه که قابلیت بارگیری بر روی آنها وجود دارد. (۱۳۸۴)

ظرفیت وسیله نقلیه مسافری

تعداد مسافران قابل حمل وسیله نقلیه مسافری که توسط کارخانه سازنده تعیین می شود. (۱۳۷۹)

عبور موقت بین المللی

رجوع شود به: ترانزیت. (۱۳۷۹)

عرض راه

فاصله انتهای شانه راست تا انتهای شانه چپ راه است. (۱۳۸۴)

عوارض فرودگاهی مسافر داخلی

درصدی از قیمت فروش بلیت مسافران پروازهای داخلی که از طرف مقامات کشوری برای شرکت های هواپیمایی منظور می شود. (۱۳۸۴)

فرودگاه

هر نوع ساختمان، تأسیسات و تجهیزات روی خشکی یا آب که تمام یا قسمتی از آن به منظور ورود، خروج و تردد هواپیما مورد استفاده واقع شود. (۱۳۸۴)

فرودگاه بین‌المللی

فرودگاهی که دارای تسهیلات گمرکی، قرنطینه، کنترل رواید و گذرنامه است و پروازهای داخلی و بین‌المللی به‌منظور نشست و برخاست از آن استفاده می‌کنند. (۱۳۸۴)

فرودگاه نظامی

فرودگاهی که صرفاً مورد استفاده نشست و برخاست هواپیماهای نظامی قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

قطار

مجموعه یک یا چند لکوموتیو متصل به هم و یا متصل به یک یا چند واگن را که کارکنان مربوط، آن را تحویل گرفته و به علائم و تجهیزات مجهز شده باشد. (۱۳۸۴)

کابوتاژ

حمل کالا از یک بندر به بندر دیگر کشور که توسط وسیله نقلیه آبی انجام شود. (۱۳۸۴)

کارگزاری حمل‌ونقل بار

عملیاتی در حمل‌ونقل زمینی غیر ریلی که در آن شرکت‌ها و مؤسسات حمل‌ونقل بار صرفاً نقش واسطه بین صاحب بار و حمل‌کننده را ایفا می‌کنند. (۱۳۷۹)

کارگومانیفست

صورت ریز کالاهای بارگیری شده در وسایل حمل‌ونقل عمومی بار که نمایانگر اطلاعات مربوط به کالا می‌باشد. (۱۳۷۹)

کامیون

وسیله نقلیه موتوری باری که قسمت بارگیر آن به صورت پیوسته به کشنده متصل است. کامیون‌ها به‌طور کلی با وضعیت حداقل دو محور وجود داشته و ظرفیت حمل ۶ تن بار و بیش‌تر را دارند. (۱۳۸۶)

کامیونت لوری

وسیله نقلیه موتوری باری که اتاق راننده و اتاق بار به صورت دو محفظه جداگانه و بر روی یک شاسی باشد و مجموع وزن وسیله نقلیه و ظرفیت حمل بار آن از ۵ تن تا کمتر از ۶ تن است. (۱۳۸۶)

کامیونت ون باربری

وسیله نقلیه موتوری باری که اتاق راننده و اتاق بار به صورت دو محفظه جداگانه و بر روی یک شاسی باشد و مجموع وزن وسیله نقلیه و ظرفیت حمل بار آن از ۳/۵ تن تا کمتر از ۵ تن است. (۱۳۸۶)

کانال آبی داخلی

مسیر تردد واحدهای شناور که از انتهای کانال دسترسی آبی شروع شده و تا حوضچه بندر ادامه پیدا می‌کند. (۱۳۷۹)

کانال دسترسی آبی

مسیر تردد واحدهای شناور از دهانه ورودی آب‌های بندر تا ابتدای کانال داخلی یا دهانه موج‌شکن است. (۱۳۷۹)

کانتینر

محفظه‌ای معمولاً فلزی و به شکل مکعب مستطیل برای تسهیل حمل کالا که در صورت لزوم پلمپ شده در اختیار حمل‌کننده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۴)

کشتی

هر شناوری که معمولاً از جنس فلز بوده، دارای موتور باشد و ظرفیت ناخالص آن بیش از پانصد تن باشد. (۱۳۸۴)

کشتی بدون خط سیر منظم

کشتی باری که در مسیر منظمی فعالیت نمی‌کند و محموله را طبق توافق با صاحب بار از هر مبدأ به هر مقصد حمل نماید. (۱۳۷۹)

کشتی تانکر

کشتی‌ای که برای حمل مواد مایع نفتی و غیرنفتی به کار گرفته می‌شود. (۱۳۷۹)

کشتی جنرال کارگو

رجوع شود به: کشتی حمل کالاهای عمومی. (۱۳۷۹)

کشتی حمل کالاهای عمومی

هر نوع کشتی که قادر به حمل کالاهای متنوع مانند انواع ماشین‌آلات، کالاهای بسته‌بندی‌شده، آهن‌آلات و ... باشد. این نوع کشتی معمولاً دارای دو عرشه است. (۱۳۷۹)

کشتی دارای خط سیر منظم

کشتی‌ای که در مسیری منظم و بین بندرها مشخص شده اقدام به حمل بار یا مسافر نماید. (۱۳۷۹)

کشتی غیر فعال

کشتی که خارج از سرویس‌دهی حمل‌ونقل باشد. (۱۳۷۹)

کشتی فله‌بر

کشتی تک عرشه‌ای که برای حمل کالای فله خشک مانند گندم، شکر، سنگ‌های معدنی و ... مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

کشتی کانتینری

کشتی که فقط قابلیت حمل کانتینر را دارد. (۱۳۷۹)

کشنده

وسلیه نقلیه‌ای که یدک یا نیمه یدک را به‌دنبال خود کشیده و به حرکت در می‌آورد. (۱۳۸۶)

کمپرسی

نوعی بارگیر با بدنه فلزی و مجهز به جک هیدرولیک بالا برنده برای تخلیه بار که برای حمل کالاهایی مانند مصالح ساختمانی، مواد معدنی و ... به کار می‌رود. (۱۳۷۹)

کنارگذر

راهی که در کنار شهرها به منظور جلوگیری از ورود وسایل نقلیه عبوری به داخل شهرها احداث می‌شود. (۱۳۷۹)

گردنه

پیچ‌ها یا قوس‌های یک قسمت از مسیر در یک‌راه کوهستانی که در ارتفاعات با شیب تند قرار می‌گیرند. (۱۳۸۴)

گواهی‌نامه خاص پروازی

مجوزی است که از سوی مراجع ذی‌صلاح برای انجام خدمات معین هوانوردی و پروازی در زمان مشخص صادر می‌شود. (۱۳۸۴)

لاینر

رجوع شود به: کشتی دارای خط سیر منظم. (۱۳۷۹)

لکوموتیو

وسیله نقلیه موتوری دارای نیروی کشش که برای به حرکت درآوردن واگن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و برحسب نوع انرژی مصرفی (برقی، دیزلی و بخاری) و نوع استفاده به اصلی و مانوری طبقه‌بندی می‌شود. (۱۳۸۴)

لکوموتیو اصلی

لکوموتیوی که برای جابه‌جایی واگن‌های بار یا مسافر در خطوط اصلی یا خطوط صنعتی - تجاری استفاده می‌شود. (۱۳۸۴)

لکوموتیو مانوری

لکوموتیوی که برای تشکیل و تنظیم قطار و تفکیک واگن‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۴)

لنج

شناور عموماً کوچک‌تر از کشتی، از جنس چوب یا فایبرگلاس که عمدتاً با نیروی محرکه موتوری حرکت می‌کند. (۱۳۷۹)

لوپ

راهی که در محل تقاطع‌های غیر هم‌سطح بین رمپ و تقاطع قرار گرفته و ارتباط راه‌های ورودی را از یک مسیر به مسیر دیگر برقرار می‌کند. (۱۳۷۹)

مجتمع خدماتی - رفاهی جاده‌ای

مجموعه‌ای که به‌منظور ارائه خدمات مورد نیاز رانندگان، مسافران و وسایل نقلیه در طول جاده‌های اصلی کشور بنا می‌شود و در آن خدمات تعمیرات، بهداشت، درمان، رستوران، مسجد، استراحتگاه، جایگاه‌های عرضه سوخت، پارکینگ و سایر خدمات رفاهی-اداری مورد نیاز پیش‌بینی شده است. (۱۳۷۹)

محموله پستی هوایی

تمامی مرسولات پستی اعم از پست نامه و امانات که به صورت دپش، تحویل شرکت‌های هواپیمایی می‌شود. (۱۳۸۴)

مخزن

نوعی انبار که بیش‌تر جهت نگهداری مایعات و به‌خصوص مواد نفتی، گاز و ... از آن استفاده می‌شود. (۱۳۷۹)

مخزن فراورده‌های نفتی

مخزنی که برای نگهداری فراورده‌های حاصل از نفت خام مورد استفاده قرار گرفته و برحسب ویژگی و مقدار فراورده مورد نظر در ابعاد مختلف و اشکال استوانه‌ای و کروی ساخته می‌شود.

مدت زمان انتظار کشتی

اختلاف زمان اعلام پذیرش کشتی جهت پهلوگیری تا زمان پهلوگیری به اسکله است. (۱۳۸۴)

مدت زمان سرویس کشتی

زمان صرف شده برای تخلیه و بارگیری کشتی در بندر است. (۱۳۸۴)

مرحله پرواز

برخاستن یک هواپیما تا فرود آن است. (۱۳۷۹)

مساحت ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات فرودگاهی

مساحت زیربنای تمامی سازه‌های ثابت، مسقف و محصور که به منظور خدمات و امور فرودگاهی احداث شده است. (۱۳۸۴)

مسافر

انسان پیاده یا سواره به جز راننده، هدایت کننده و خدمه در وسایل حمل و نقل عمومی که سفر انجام می دهد. (۱۳۷۹)

مسافر داخلی راه آهن

مسافری که از طریق راه آهن از نقطه‌ای به نقطه دیگر در داخل کشور جابه‌جا می شود. (۱۳۸۴)

مسافر کیلومتر حمل شده هوایی

واحد سنجش مسافر حمل شده که بیانگر حمل یک مسافر در طول یک کیلومتر مسافت طی شده در هر مرحله پرواز است. (۱۳۸۴)

مسافر هوایی

فردی به جز خلبان و خدمه پرواز که با هواپیما سفر کند. (۱۳۸۴)

مسافر هوایی بین‌المللی خروجی

مسافر هوایی که مبدأ پرواز او در داخل و مقصد پرواز وی در خارج از کشور باشد. (۱۳۸۴)

مسافر هوایی بین‌المللی ورودی

مسافر هوایی که مبدأ پرواز او در خارج و مقصد پرواز وی در داخل کشور باشد. (۱۳۸۴)

مسافر هوایی داخلی

مسافر هوایی که مبدأ و مقصد پرواز او در داخل کشور باشد حتی اگر مسیر پرواز وی مرزهای کشور را قطع کند. (۱۳۸۴)

مسیر سفر

مجموعه متوالی راه‌های متصل‌کننده مبدأ به مقصد سفر است. (۱۳۷۹)

مسیر هوایی

مسیری مشخص که هر نوع هواپیما در آن تردد می‌کند. (۱۳۷۹)

معادل سواری

ضربیی که انواع وسایل نقلیه را بر اساس ابعاد و قدرت مانور آنها برحسب خودروی سواری بیان می‌کند. (۱۳۷۹)

مقطع حادثه خیز جاده

محدوده خاصی از طول راه که به دلیل مشکلات ناشی از وضعیت هندسی راه، وضعیت فنی وسیله نقلیه و عوامل انسانی (راننده) یا اثر توأم بعضی از مشکلات فوق به‌طور همزمان، تعداد تصادفات در آن مقاطع راه، از حدود تعریف‌شده در ضوابط فنی کشور بیش‌تر باشد. (۱۳۸۴)

موتور سیکلت

وسلیه نقلیه‌ای برای حمل انسان که دارای دو یا سه چرخ با اتاقک پهلو یا بدون آن و مجهز به یک موتور محرکه باشد. (۱۳۸۶)

موج شکن

سازه دریایی که به منظور ایجاد پناهگاه و حوضچه آرام برای انجام عملیات شناورها با استفاده از مصالح سنگی، بتنی، سپر فولادی و ... در محدوده ساحل و دریا احداث می شود. (۱۳۸۴)

میدان عوامل پروازی

تمامی سطوحی مانند باند پرواز و توقفگاه هواپیما که به منظور نشست و برخاست و تردد هواپیما مورد استفاده واقع می شود. (۱۳۸۴)

مینی بوس

وسیله نقلیه موتوری مسافربری که ظرفیت آن با راننده بین ۱۶ تا ۲۶ نفر می باشد. (۱۳۸۶)

ناوگان حمل و نقل عمومی

مجموعه‌ای از وسایل نقلیه موتوری که فعالیت آن حمل و نقل بار و یا مسافر است. (۱۳۷۹)

ناوگان حمل و نقل عمومی آبی

ناوگان حمل و نقل عمومی و همچنین شناورهای بدون موتوری که فعالیت آن‌ها حمل و نقل عمومی بار و یا مسافر از طریق آب باشد. (۱۳۷۹)

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی

ناوگان حمل و نقل عمومی که فعالیت آن حمل و نقل بار و یا مسافر از طریق زمین (ریلی یا غیر ریلی) باشد. (۱۳۷۹)

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی ریلی

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی که فعالیت آن حمل و نقل بار و یا مسافر از طریق راه‌های ریلی باشد. (۱۳۷۹)

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی غیر ریلی

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی که فعالیت آن حمل و نقل بار و یا مسافر از طریق راه‌های زمینی غیر ریلی شامل راه‌های درون‌شهری و برون‌شهری (جاده‌ها) باشد. (۱۳۷۹)

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی غیر ریلی بار

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی غیر ریلی که فعالیت آن صرفاً حمل و نقل عمومی بار است. (۱۳۷۹)

ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی غیر ریلی مسافر

ناوگان حمل و نقلی زمینی غیر ریلی که فعالیت آن صرفاً حمل و نقل عمومی مسافر است. (۱۳۷۹)

ناوگان حمل و نقل عمومی هوایی

ناوگان حمل و نقل عمومی که فعالیت آن جابه‌جایی بار و یا مسافر به صورت هوایی باشد. (۱۳۸۴)

نفر کیلومتر مسافر جابه‌جا شده

واحد سنجش جابه‌جایی مسافر که بیانگر حمل یک نفر مسافر در یک کیلومتر می‌باشد. (۱۳۸۴)

نماینده کشتی

شرکتی که توسط بهره‌بردار کشتی (صاحب/اجاره‌کننده) به منظور انجام امور اداری وی در ارتباط با بندر و دریا از بین شرکت‌های محلی انتخاب می‌شود. (۱۳۷۹)

واگن

وسیله نقلیه ریلی فاقد نیروی کشش که برای جابه‌جایی بار و یا مسافر و انجام سایر امور مربوط، مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۴)

وانت

وسیله نقلیه موتوری سبک با ظرفیت باربری حداکثر دو تن که عمدتاً به منظور حمل و نقل بار مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

وانت دو کابین

وانتی که اتاق راننده و سرنشینان و اتاق بار به صورت دو محفظه جداگانه باشد و برای حمل بار و اشخاص به کار می‌رود. (۱۳۸۶)

وانت یک کابین

وانتی که اتاق راننده و اتاق بار به صورت دو محفظه جداگانه و بر روی یک شاسی باشد و برای حمل بار ساخته شده و مجموع وزن خودرو و ظرفیت حمل بار آن کمتر از $3/5$ تن است. (۱۳۸۶)

وزن ناخالص مجاز وسیله نقلیه باری

حداکثر وزن ناخالص وسیله نقلیه باری که توسط مقامات ذی‌ربط تعیین می‌شود. (۱۳۷۹)

وزن ناخالص وسیله نقلیه باری

مجموع وزن بار و وزن وسیله نقلیه باری که برحسب تن بیان می‌شود. (۱۳۷۹)

وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری سبک

وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری که ظرفیت بارگیری آن $3/5$ تن یا کمتر از آن باشد. (۱۳۷۹)

وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری سنگین

وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری که ظرفیت بارگیری آن بیش‌تر از $3/5$ تن باشد. (۱۳۷۹)

هزینه مسافر کیلومتر هوایی

تمام هزینه‌هایی که در یک کیلومتر مسیر برای یک مسافر هوایی در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۸۴)

هزینه نفر (مسافر) ساعت هوایی

تمام هزینه‌هایی که در یک ساعت پرواز برای یک مسافر هوایی در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۸۴)

هوایما پهن‌پیکر

هوایمای ترابری بزرگی که دارای کابین داخلی با پهنای مناسب برای استقرار مسافران است و صندلی‌های آن به صورت سه گروه در امتداد هم قرار گرفته و به وسیله دو راهرو از یکدیگر جدا می‌شوند. عرض این هوایما کمتر از $4/72$ متر نیست. (۱۳۸۴)

یدک کش آبی

شناوری با قدرت موتور زیاد که در انجام امور خدماتی، پهلودهی یا جداسازی کشتی در بندر یا یدک نمودن دوبه از آن استفاده می‌شود. (۱۳۷۹)

بخش ۱۲- ارتباطات و اطلاعات

آژانس پستی شهری

واحد پستی که توسط افراد حقیقی یا حقوقی با مجوز شرکت پست، برای ارائه خدمات قبول مرسولات پستی و سرویس‌های پستی تعیین شده دایر می‌شود و بر اساس مفاد قرارداد مربوط، حق‌السهم دریافت می‌نماید. (۱۳۸۸)

اداره پست مرکزی

واحد پستی اصلی مستقر در مرکز استان یا شهرستان و یا یکی از مناطق پستی تهران که در آن عموماً تمامی خدمات و عملیات پستی انجام می‌گیرد. (۱۳۸۸)

ارتباط رادیویی

انتقال سیگنال یا پیام با فرکانس، پهنای باند و توان معین از یک پایانه مبدأ به یک پایانه مقصد از طریق یک مسیر رادیویی است. (۱۳۸۸)

ارتباط ماهواره‌ای

نوعی ارتباط رادیویی است که از طریق ماهواره با استفاده از ترانسپوندر یا سنجنده ماهواره، امکان بهره‌مندی از انواع سرویس‌های مخابراتی از قبیل ارتباط تلفنی، صوتی، تصویری و داده را برای تمامی نقاط جغرافیایی فراهم می‌نماید. (۱۳۸۸)

امانت پستی

کالایی که قبول و توزیع آن از طریق شبکه پستی به سبب وزن، حجم یا شرایط دیگر، متفاوت از مراسلات (پست نامه‌ها) انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

انتقال ماکروویو

انتقال سیگنال‌های مخابراتی از طریق جو و به صورت امواج بسیار کوتاه است. (۱۳۸۸)

اینترنت

شبکه جهانی متشکل از تجهیزات رایانه‌ای، الکترونیکی و مخابراتی متصل به هم است که کاربران از روش‌های مختلف و در قالب قرارداد یکسان (TCP/IP)^۱ به آن دسترسی داشته و می‌توانند از منابع و خدمات آن استفاده نموده و تبادل اطلاعات نمایند. (۱۳۸۸)

اینترنت باند پهن

دسترسی به اینترنت با سرعت ۲۵۶ کیلوبایت بر ثانیه و بیش‌تر است. (۱۳۸۸)

ایستگاه دریافت زمینی

مجموعه تجهیزات برای دریافت از یک یا چند ماهواره سنجش از دور یا مخابراتی به‌علاوه تجهیزات مربوط به تصحیح و پردازش داده‌های خام دریافت شده و تولید داده‌های استاندارد است. (۱۳۸۸)

ایستگاه زمینی مخابراتی

مکانی است که در آن، آنتن و تجهیزات فرستنده و گیرنده نصب شده و امکان برقراری انواع ارتباطات مخابراتی، رادیویی و تلویزیونی به‌وسیله امواج الکترومغناطیسی در باندهای فرکانسی مشخص شده با ماهواره وجود دارد. (۱۳۸۸)

باجه پستی

واحد پستی که در نقاط شهری که تقاضای بالفعل برای خدمات پستی زیاد است دایر می‌شود و در آن اوراق بهادار پستی به فروش می‌رسد. در این باجه‌ها برحسب مورد انواع مرسولات پستی نیز پذیرفته می‌شود. (۱۳۷۹)

بسته کوچک پستی

مرسولات پستی حاوی اشیایی از قبیل هدیه، سوغات و یا نمونه کالا با وزن حداکثر دو کیلوگرم که در سرویس خارجی تحت تشریفات گمرکی ارسال و یا توزیع می‌شود اما در سرویس پستی داخلی، به جز در نقاط مرزی، جابه‌جایی این مرسولات نیاز به تشریفات گمرکی ندارد. (۱۳۸۸)

پست

شبکه ارتباطی عمومی است که در آن قبول، آماده‌سازی، رهسپاری و توزیع مرسولات انجام می‌شود. پست همچنین مبادرت به انجام برخی از سفارش‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی متقاضیان می‌نماید. (۱۳۸۸)

پوشش جمعیتی تلفن همراه

درصدی از جمعیت کشور است که امکان ارتباط از طریق تلفن همراه را دارند. (۱۳۸۸)

پهنای باند اینترنت بین‌المللی

مجموع ظرفیت کل دروازه‌های اطلاعاتی کشور با واحد مگابیت بر ثانیه است. (۱۳۸۸)

ترافیک پستی

تعداد مرسولات جابه‌جا شده از مبادی قبول تا مقاصد تعیین‌شده است. (۱۳۸۸)

ترافیک خدمات پست‌بانک

تعداد خدماتی که توسط پست‌بانک در یک دوره زمانی مشخص ارائه می‌شود. (۱۳۸۸)

ترانسپوندر

بخشی از محموله مخابراتی ماهواره است که تعیین کننده فرکانس، پهنای باند و توان سیگنال دریافتی و یا ارسالی به ایستگاه‌های زمینی می‌باشد. هر ۳۶ مگاهرتز پهنای باند ترانسپوندر معادل یک TPE^۱ است. (۱۳۸۸)

ترانک بین شهری

تجهیزاتی ارتباطی بین دو مرکز بین شهری است که امکان برقراری ارتباطات مخابراتی مشترکان را فراهم می‌کند. (۱۳۸۸)

تصاویر ماهواره‌ای رقومی

تصاویر اخذ شده از زمین و ذخیره شده به صورت رقومی (دیجیتال) در حجم معین و برحسب بایت که قابل خواندن بر روی سیستم رایانه‌ای است. (۱۳۸۸)

تلفن ثابت

تلفنی است که در مکان مشخصی امکان برقراری ارتباط در داخل و خارج از کشور را برای مشترک میسر می‌سازد. (۱۳۸۸)

تلفن ثابت مشغول به کار

تلفن ثابت منصوبه‌ای که به مشترک، واگذار شده و امکان برقراری ارتباطات مخابراتی را دارا است. (۱۳۸۸)

تلفن ثابت منصوبه

تلفن ثابتی که تمام تجهیزات سوئیچ و امکانات دسترسی آن نصب شده ولی به مشترک واگذار نشده باشد. (۱۳۸۸)

تلفن دایر

خط تلفن منصوبه‌ای که پس از اتصال به گوشی تلفن مشترکان یا سایر ترمینال‌های قابل اتصال به یک خط تلفن، به شبکه عمومی مخابراتی کشور متصل شده و امکان برقراری ارتباط را فراهم می‌سازد. (۱۳۷۹)

تلفن همراه

تلفنی است که بدون وابستگی به مکان مشخص و امکانات دسترسی صرفاً با استفاده از گوشی و سیستم انتقال رادیویی امکان برقراری ارتباطات مخابراتی را برای مشترکین فراهم می‌سازد. (۱۳۸۸)

تلفن همگانی

تلفنی است که در مکان‌ها و معابر عمومی نصب شده و برای ارتباط داخل شهر و یا ارتباط با سایر نقاط کشور و در برخی موارد برای ارتباط با خارج از کشور مورد استفاده عموم قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

تمبر

برگه کوچک بهاداری به اشکال هندسی و غالباً دارای کادر و حاشیه است که بر روی آن تصویری با مضمون خاص تاریخی، فرهنگی، سیاسی و ... چاپ شده است. بر روی آن نام کشور انتشاردهنده و قیمت آن نوشته شده و کاربرد عمده‌اش، چسباندن بر روی مراسلات به‌منظور دریافت کرایه پست است. تمبر پستی شامل دو گونه تمبر جاری و تمبر یادبود می‌باشد. (۱۳۷۹)

خدمات اینترنت

خدماتی که کاربر از طریق اتصال به اینترنت به آن‌ها دسترسی پیدا می‌کند. (۱۳۹۰)

خدمات پستی

خدمات پستی، خدماتی است که توسط شبکه پستی برای انواع مرسولات پستی ارائه می‌شود. از مهم‌ترین این خدمات می‌توان خدمات عادی، سفارشی، بیمه، اکسپرس، دوقبضه، پست تلفن،

پست رستانت، پست پیشتاز، پست تصویری، صندوق‌های شخصی، پست‌بانک و ... را نام برد.
(۱۳۷۹)

دسترسی ADSL

نوعی روش دسترسی به اینترنت از طریق یک دستگاه مودم، با استفاده از پهنای باند استفاده‌نشده خط تلفن و بدون اشغال خط تلفن است. (۱۳۹۰)

دسترسی Dialup

نوعی روش دسترسی به اینترنت از طریق یک خط تلفن و یک دستگاه مودم که به‌روش شماره‌گیری (با اشغال خط تلفن) و با واردکردن کلمه شناسایی و رمز عبور از طریق بستر مخابراتی امکان‌پذیر می‌باشد. (۱۳۹۰)

دسترسی GPRS

نوعی روش دسترسی به اینترنت از طریق تلفن همراه است. (۱۳۹۰)

دسترسی WIMAX

نوعی روش دسترسی به اینترنت از طریق یک دستگاه مودم، بدون استفاده از خط تلفن و به صورت بی‌سیم است. (۱۳۹۰)

دسترسی فیبر نوری

نوعی روش دسترسی به اینترنت از طریق کابل فیبر نوری است. (۱۳۹۰)

دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی

واحد پستی در نقاط روستایی که خدمات مخابراتی، پستی، پست‌بانکی و فناوری اطلاعات را به عموم مراجعان ارائه می‌نماید. (۱۳۸۸)

مرکز آمار ایران

دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات شهری

واحد پستی در نقاط شهری که خدمات مخابراتی، پستی، پستبانکی و فناوری اطلاعات را به عموم مراجعان ارائه می‌نماید. (۱۳۸۸)

دفتر بهره‌برداری مخابراتی

دفتری واقع شده در نقاط شهری یا روستایی که در آن امکان برقراری ارتباطات مخابراتی به صورت خودکار یا از طریق اپراتور برای مراجعان فراهم می‌باشد. (۱۳۸۸)

دفتر پست روستایی

واحد پستی واقع در روستاهایی که شرایط لازم جهت عرضه خدمات پستی را دارا می‌باشد و در آن عملیات مربوط به قبول مرسولات، آماده‌سازی، ارسال، فروش اوراق بهادار پستی و نیز توزیع مرسولات بین گیرندگان، برحسب وظایف و اختیارات محوله، انجام می‌گیرد و معمولاً تعدادی از روستاهای هم‌جوار را تحت پوشش دارند. (۱۳۸۸)

دفتر پست شهری

واحد پستی در نقاط شهری که معمولاً در آن، عملیات پستی قبول و فروش اوراق بهادار و بعضاً عملیات آماده‌سازی و ارسال و نیز توزیع مرسولات، برحسب وظایف و اختیارات محوله انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

دفتر پست و مخابرات

واحد پستی که در آن خدمات پستی و مخابراتی به‌طور توأم تحت تصدی یک نفر با مدیریت شرکت پست ارائه می‌شود، این دفاتر در حاشیه شهرها و یا مناطق روستایی فعالیت دارند. (۱۳۸۸)

دفتر مخابرات روستایی

دفتری که در نقاط روستایی خدمات مخابراتی بین شهری و بین‌الملل را از طریق اپراتور به عموم مراجعان ارائه می‌نماید. (۱۳۷۹)

روستای دارای ارتباط مخابراتی

روستایی است که با استفاده از امکانات و تجهیزات مخابراتی، ارتباط آن با شبکه عمومی مخابرات برقرار می‌باشد. (۱۳۸۸)

سرانه مرسوله پستی

نسبت کل ترافیک مرسولات صادره به کل جمعیت کشور است. (۱۳۸۸)

سنجنده

وسیله‌ای که تابش الکترومغناطیس بازتابیده یا گسیل شده از یک شیء یا پدیده را آشکار می‌سازد. (۱۳۸۸)

شبکه انتقال اطلاعات

شبکه‌ای که امکان تبادل اطلاعات از طریق مسیرهای ارتباطی با استفاده از امکانات رادیویی، فیبر نوری و سایر تجهیزات مخابراتی و ماهواره‌ای را فراهم می‌نماید. (۱۳۸۸)

شبکه رایانه‌ای

اتصال دو یا چند رایانه که با یکدیگر تبادل اطلاعات دارند. (۱۳۹۰)

صندوق پستی عمومی

کوچک‌ترین واحد پستی که در معابر عمومی شهرها یا روستاهای واجد شرایط نصب می‌شوند و استفاده‌کنندگان از خدمات پستی، مرسولات عادی خود را پس از الصاق تمبر (معادل تعرفه‌های پستی) برای ارسال توسط پست به داخل آن می‌اندازند. (۱۳۸۸)

صندوق شخصی پست

صندوقی در واحدهای پستی که گیرندگان مرسولات پستی، آن را کرایه می‌کنند. واحدهای پستی، مرسولات پستی کرایه‌کنندگان صندوق‌ها را در صندوق شخصی آن‌ها قرار داده و این افراد در هر زمان با مراجعه به صندوق، مرسولات پستی خود را برمی‌دارند. (۱۳۸۸)

ضریب نفوذ تلفن ثابت

تعداد تلفن ثابت مشغول به کار به ازای هر صد نفر جمعیت است. (۱۳۸۸)

ضریب نفوذ تلفن همراه

تعداد تلفن همراه مشغول به کار به ازای هر صد نفر جمعیت است. (۱۳۸۸)

فرستنده اصلی

مجموعه دستگاه‌ها و تجهیزاتی است که سیگنال‌های ورودی را دریافت کرده و پس از تقویت، آن‌ها را روی فرکانس و کانال‌های از قبل مشخص شده جهت پوشش منطقه‌ای ارسال می‌کند. (۱۳۸۸)

فیبر نوری

نوعی کابل، متشکل از تعدادی رشته‌های نوری است که انتقال سیگنال‌های مخابراتی را از طریق امواج نوری و در طول موج‌های مختلف امکان‌پذیر می‌سازد. (۱۳۸۸)

کاربر اینترنت

کسی که در طول یک سال، حداقل یک‌بار به اینترنت متصل شده باشد. (۱۳۹۰)

کانال بین‌المللی ورودی به شبکه

مسیر ورودی که در آن سیگنال‌های مخابراتی از کشورهای مختلف به شبکه داخل کشور جریان می‌یابد. (۱۳۸۸)

کانال مخابراتی

مسیری است که در آن تمامی سیگنال‌های مخابراتی انتقال می‌یابند. (۱۳۸۸)

کانال مخابراتی بین‌المللی

مسیری است که در آن تمامی سیگنال‌های مخابراتی مربوط به ارتباطات بین‌الملل بین دو یا چند کشور در آن انتقال می‌یابد. (۱۳۸۸)

گذر ماهواره

تعداد رؤیت و دریافت اطلاعات در بازه زمانی معین، از یک ماهواره مشخص هنگامی که در دید آنتن ایستگاه قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

ماهواره

وسیله‌ای است که برای منظور خاصی در مدار زمین، بالای جو قرار می‌گیرد و برای مدتی معین به دور زمین می‌چرخد. (۱۳۸۸)

متقاضی سرویس‌های مخابراتی

شخصی حقیقی یا حقوقی که با تکمیل فرم‌ها و پرداخت وجوه مربوط، برابر تعرفه، متقاضی استفاده از سرویس مخابراتی مشخصی بوده و به دلیل نبود امکانات، در نوبت دریافت سرویس مخابراتی مورد تقاضا قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

مراکز بهره‌برداری مخابراتی

مراکزی که در نقاط شهری، خدمات متنوع مخابراتی اعم از ارتباطات بین‌شهری و بین‌الملل و در صورت وجود امکانات، سایر خدمات مخابراتی را از طریق اپراتور به‌عموم مراجعین ارائه نماید. (۱۳۷۹)

مرسوله پستی

هرگونه کالا یا نوشته (اعم از الکترونیکی و ...) که طبق مقررات داخلی و اتحادیه جهانی پست توسط شبکه پستی، قبول، آماده‌سازی، حمل، مبادله و توزیع می‌شود که دربرگیرنده دو بخش عمده مراسلات یا پست‌نامه‌ها (شامل: نامه، کارت‌پستال، مطبوعات، نوشته ویژه نابینایان و بسته‌های کوچک) و امانات پستی است. (۱۳۸۸)

مرسوله پستی صادره

مرسوله پستی که طبق مقررات داخلی و اتحادیه جهانی پست توسط شبکه پستی پذیرفته و به مقاصد مربوطه (داخلی و خارجی) ارسال می‌شود. (۱۳۸۸)

مرسوله پستی وارده (از مبادی خارج از کشور)

مرسوله پستی که طبق مقررات داخلی و اتحادیه جهانی پست توسط شبکه پستی بین‌المللی در خارج از کشور قبول و جهت توزیع در مقاصد مربوطه در داخل کشور، به شبکه پستی جمهوری اسلامی ایران تحویل می‌شود. (۱۳۸۸)

مرکز مخابراتی

مکانی است که با استفاده از سوئیچ و سایر تجهیزات مخابراتی با ظرفیت‌های مختلف، ارتباط مخابراتی بین مشترکان و سایر مراکز مخابراتی را فراهم می‌نماید. (۱۳۸۸)

مشترک سرویس‌های مخابراتی

شخص حقیقی یا حقوقی که در ارتباط با استفاده از یک سرویس مخابراتی مشخص، طرف تعهد شرکت مخابرات ایران و سایر شرکت‌های مخابراتی است و تمامی مسئولیت‌های حقوقی و مالی ناشی از استفاده از سرویس مخابراتی واگذار شده، متوجه وی می‌باشد و آخرین کارت اشتراک موجود در پرونده نیز به نام آن شخص تکمیل و امضا شده است. (۱۳۷۹)

مطبوع پستی

اوراق چاپی که به صورت کتاب، روزنامه، مجله و نشریه، انتشار می‌یابد و به‌طور مکشوفه در ابعاد مختلف تحویل پست می‌شود و نسبت به سایر مرسولات، نرخ پستی کمتری در مورد آن اعمال می‌شود. (۱۳۸۸)

نامه

یکی از رایج‌ترین مرسولات پستی که می‌تواند به صورت اسناد و مکاتبات حالیه و شخصی و همچنین محرمانه باشد و بین اشخاص حقیقی و حقوقی مبادله می‌شود. (۱۳۸۸)

نقاط دارای ارتباط تلفنی راه دور

نقاطی از کشور می‌باشد که با استفاده از پیش‌شماره‌ای خاص امکان دسترسی مخابراتی به آن‌ها به صورت خودکار میسر است. (۱۳۸۸)

نماینده‌گی پستی

واحد پستی که در ارتباط با قبول و توزیع مراسلات عادی و سفارشی فعالیت می‌کند. این واحد در نقاط روستایی یا حاشیه شهرها که دارای شرایط ایجاد دفتر پستی نیستند زیر نظر یکی از واحدهای پستی ایجاد می‌شود و اداره امور آن، طبق قرارداد به یکی از افراد مورد اعتماد محلی (به‌طور معمول کسبه) محول می‌شود. (۱۳۸۸)

واحد پستی

مکانی که در آن خدمات پستی عرضه و یا عملیات پستی انجام شود. واحدهای پستی برحسب موقعیت جغرافیایی و نوع خدمات ارائه‌شده و عملیات انجام‌شده در آن‌ها تفکیک می‌شوند و به ترتیب اهمیت عبارت‌اند از: اداره پست مرکزی، دفتر پست، باجه پستی، آژانس پستی شهری، دفاتر خدمات ارتباطی، دفاتر پست و مخابرات، نمایندگی پستی، دفاتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی صندوق پستی. (۱۳۸۸)

بخش ۱۳- بهداشت، ایمنی و مددکاری اجتماعی

آتش سوزی

اشتعال خارج از کنترل مواد سوختنی، که معمولاً با دود، حرارت یا نور همراه است. (۱۳۹۱)

آزمایش مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی

فرایندی که به منظور اندازه گیری و سنجش کمی و کیفی عوامل شیمیایی، فیزیکی، میکروبی، بیولوژیکی و یا خواص ظاهری در مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی، دارویی و مواد اولیه آن‌ها برای کنترل کیفیت و سلامت این محصولات و یا مواد اولیه آن‌ها انجام می‌شود.

(۱۳۸۵)

آزمایشگاه تشخیص پزشکی بالینی

آزمایشگاه تشخیص پزشکی که دارای یک یا تمام بخش‌های مربوط به آزمایشگاه تشخیص پزشکی به جز فعالیت‌های مربوط به آزمایشگاه تشخیص پزشکی تشریحی است. (۱۳۸۵)

آزمایشگاه تشخیص پزشکی تشریحی

آزمایشگاه تشخیص پزشکی که جهت تشخیص بیماری‌ها از طریق انجام آزمایش‌های سلول‌شناسی و بافت‌شناسی بر روی نمونه‌های به دست آمده از بدن انسان (زنده یا مرده) سروکار دارد و ممکن است از روش‌های متنوعی برای این منظور استفاده نماید. (۱۳۸۵)

آزمایشگاه تشخیص پزشکی

واحدی که بر طبق مجوز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده و در آن آزمایش‌های بیولوژیک، میکروبیولوژی، سرولوژی، بیوشیمیایی، ایمنوهماتولوژی، خون‌شناسی، بیوفیزیکی، سلول‌شناسی، بافت‌شناسی، ژنتیک سلولی و ملکولی و سایر آزمایش‌ها بر روی مواد و نمونه‌های حاصل از بدن انسان با هدف به دست آمدن اطلاعات جهت تشخیص، پیشگیری یا پیگیری درمان و یا ارزیابی و سنجش سلامت انجام می‌شود و شامل دو بخش بالینی و تشریحی است. (۱۳۸۵)

آسایشگاه بیماران

واحدی که حداقل دارای پانزده تخت و تسهیلات و خدمات عمومی لازم بوده و دارای یک یا چندین بخش اختصاصی همراه با گروه پزشکان متخصص در رشته‌های مذکور مانند جندامیان، مسلولان و معتادان باشد. (۱۳۷۹)

آسایشگاه سالمندان معلول

مؤسسه‌ای برای نگهداری و ارائه خدمات مراقبتی و توان‌بخشی به سالمندان معلول و نیازمند طبق ضوابط و مقررات سازمان بهزیستی کشور است. (۱۳۷۹)

آسیب

هرگونه زخم یا صدمه روحی یا جسمی است. (۱۳۹۱)

آسیب‌دیده ناشی از حوادث

فرد یا خانواری که بر اثر حوادث طبیعی یا غیر طبیعی از لحاظ اقتصادی یا جسمی دچار آسیب شده است. (۱۳۸۶)

آمبلیوپی

رجوع شود به: تنبلی چشم. (۱۳۸۹)

آموزش ایمنی

آموزش مجموعه‌ای از دانش‌های مرتبط و منظم و مهارت در زمینه ایمنی کار، جهت کاهش حوادث و صدمات ناشی از کار است. (۱۳۹۱)

آوار

فرو ریختن غیرعمدی یک سازه یا بنا است. (۱۳۹۱)

ازکارافتاده حمایتی

فردی که به دلیل جسمی یا ذهنی قادر به تأمین نیازهای مادی زندگی خود نبوده، از سازمان‌های بیمه‌گر خدمات دریافت نکند و تحت پوشش کمک‌های سازمان‌های مددکاری قرار گرفته باشد. (۱۳۷۹)

ازکارافتاده غیر بیمه‌ای

رجوع شود به: ازکارافتاده حمایتی. (۱۳۷۹)

اعضای سازمان جوانان هلال احمر

جوانان داوطلبی که با علاقه‌مندی از روی میل و بدون هیچ‌گونه چشم‌داشت مالی آمادگی خود را برای ارائه خدمات بشردوستانه امدادی و عام‌المنفعه اعلام داشته و در جهت تحقق اهداف و وظایف جمعیت هلال احمر، در سه مقطع دانش‌آموزی، دانشجویی و آزاد همکاری می‌نمایند. (۱۳۸۴)

ایتام تحت پوشش

مددجویان تحت پوششی که پدر آن‌ها فوت کرده و دارای شرایط سنی مقرر هستند. (۱۳۸۶)

ایستگاه بهگر

واحد بهداشت و ایمنی در کارگاه‌های ۲۰ تا ۴۹ نفر که مسئول آن تحت عنوان بهگر علاوه بر انجام وظایف معمول خود، در صورت بروز حوادث توان ارائه خدمات بهداشتی و کمک‌های اولیه را دارد. (۱۳۹۱)

ایمنی

دوری از خطر و شرایط مخاطره‌آمیز به‌منظور حفظ منابع جانی و مالی است. (۱۳۹۱)

بخش آی. سی. یو^۱

بخشی از بیمارستان که با استفاده از نیروهای تخصصی پزشکی، پرستاری و تمام تجهیزات، تأسیسات، تکنولوژی پزشکی و داروهای لازم، مسئولیت درمان بیمارانی را که مبتلا به عوارض حاد و کشنده یا در معرض صدمات خطرناک و جدی بوده، عهده‌دار است. (۱۳۸۵)

بخش سی. سی. یو^۲

بخش تخصصی پزشکی، پرستاری است که بر اساس موازین علمی و با استفاده از تمام تجهیزات، تأسیسات، تکنولوژی پزشکی و داروهای لازم مسئولیت مداوا و مراقبت از بیماران مبتلا به عوارض حاد قلبی را عهده‌دار می‌باشد. (۱۳۸۵)

برق‌گرفتگی

عبور جریان برق از بافت‌های بدن که موجب آسیب می‌شود. (۱۳۹۱)

بستری‌شده

بیماری که در بیمارستان پذیرش شده و برای دریافت خدمات و مراقبت‌های درمانی به بخش بستری منتقل شده باشد. (۱۳۸۵)

بهبودی کامل (شاغل)

اتمام درمان فردی که از حوادث ناشی از کار آسیب‌دیده به‌طوری‌که بتواند شغل سابق خود را ادامه دهد. (۱۳۹۱)

۱ -ICU: Intensive Care Unit

۲ -CCU: Cardiac Care Unit

بهداشت

علم پیشگیری از بیماری‌ها، ارتقای سطح سلامتی و افزایش طول عمر است و شامل مجموعه رفتارهایی می‌شود که ضامن حفظ سلامت و زندگی سالم در جامعه است. (۱۳۹۱)

بهداشتیار کار

فردی دارای تحصیلات حداقل دیپلم که با گذراندن آموزش لازم در خانه بهداشت انجام وظیفه می‌کند. (۱۳۹۱)

بهرگر

فردی که از بین شاغلان کارگاه انتخاب و پس از طی آموزش لازم در ایستگاه بهرگر انجام وظیفه می‌نماید. (۱۳۹۱)

بیمار روانی مزمن

معلولی که علائم بالینی مشخص بیماری وی به مدت حداقل دو سال ادامه داشته و یا به دلیل بیماری روانی، سابقه بستری شدن در بیمارستان را به مدت بیش از یکبار در طی دو سال گذشته داشته باشد و از نظر عملکرد اجتماعی، شغلی و یا هر دو دچار مشکل است. (۱۳۸۹)

بیمارستان

مکانی که با اخذ مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با استفاده از امکانات تشخیصی، درمانی، بهداشتی، آموزشی و پژوهشی به منظور درمان و بهبودی بیماران سرپایی و بستری به صورت شبانه‌روزی تأسیس می‌گردد و به بیمارستان عمومی و تک تخصصی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۵)

بیمارستان تک تخصصی

بیمارستانی که در یک رشته تخصصی یا فوق تخصصی پزشکی فعالیت می‌کند. (۱۳۸۵)

بیمارستان شهرستان

واحدی خودگردان که به صورت بیمارستان عمومی، حداقل دارای ۷ تخصص جراحی، داخلی، کودکان، زنان و زایمان، بیهوشی، رادیولوژی، آزمایشگاه و بخش‌های بستری، پلی‌کلینیک‌های تخصصی و اورژانس است. این بیمارستان به ارجاع‌شدگان از مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی نیز خدمات‌رسانی می‌نماید. (۱۳۷۹)

بیمارستان عمومی

بیمارستانی که حداقل دارای چهار بخش بستری شامل داخلی، جراحی عمومی، زنان و زایمان، اطفال و همچنین دارای آزمایشگاه، داروخانه، رادیولوژی و فوریت‌های پزشکی (اورژانس) و تغذیه است. (۱۳۸۵)

بیماری

وضع غیر عادی جسمی یا روحی که توسط انحراف از وضعیت طبیعی سلامت فرد مشخص می‌شود و انجام خدمات درمانی را ایجاب می‌کند. (۱۳۸۵)

پایگاه اورژانس ثابت جاده‌ای

پایگاه اورژانس ثابتی که در شهرهای کمتر از پنجاه هزار نفر جمعیت و در جاده‌های پرتردد و یا پرحادثه در محدوده نقاط حادثه‌خیز مستقر می‌شود و در ارتباط با مرکز پیام ارتباطات و فرماندهی عملیات پایگاه اورژانس است. (۱۳۸۵)

پایگاه اورژانس ثابت شهری

پایگاه اورژانس ثابتی که در مراکز شهرستان‌ها، شهرهای دارای دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی و شهرهای با جمعیت بیش از پنجاه هزار نفر دایر شده است و در ارتباط با مرکز پیام و مرکز ارتباطات و فرماندهی عملیات پایگاه اورژانس است. (۱۳۸۵)

پایگاه بهداشت

واحدی مستقر در مناطق روستایی با بیش از شش هزار نفر جمعیت و تمام مناطق شهری است که جمعیتی حدود دوازده هزار و پانصد نفر را پوشش می‌دهد. پرسنل شاغل در آن شامل ماما، کاردان بهداشتی زن، کاردان بهداشتی مرد و خدمتگزار است. (۱۳۸۵)

پایگاه خدمات اجتماعی

مکانی دولتی یا غیر دولتی در سکونتگاه غیر رسمی که با همکاری مرکز مداخله در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی، تیم سیار اورژانس اجتماعی و مرکز تلفن اورژانس اجتماعی، ضمن شناسایی افراد در معرض آسیب و آسیب‌دیده، خدماتی نظیر مددکاری و روانشناسی را به صورت سرپایی به آنان ارائه می‌دهد. (۱۳۸۹)

پایگاه سلامت اجتماعی

مکانی است که به منظور بهبود وضعیت سلامت روانی - اجتماعی توسط نیروهای داوطلب محلی اداره می‌شود و فعالیت‌های عمده آن، آموزش، اطلاع‌رسانی، آگاه‌سازی و شناسایی و جذب منابع محلی در زمینه ارتقاء سلامت روانی - اجتماعی است. (۱۳۸۹)

پرستار

کسی که با مدرک دیپلم و از طریق کنکور وارد یکی از دانشکده‌های پرستاری شده و پس از طی دوره‌های مربوط، موفق به دریافت مدرک فوق‌دیپلم پرستاری، لیسانس پرستاری یا فوق‌لیسانس پرستاری شود. (۱۳۷۹)

پروانه ساخت مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی

پروانه‌ای که برای ساخت هر قلم مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط با آن‌ها صادر می‌شود و در آن مشخصات کامل فراورده درج می‌شود. این پروانه زمانی صادر می‌شود که مؤسسه از نظر شرایط فنی و بهداشتی مورد تایید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی باشد. (۱۳۸۵)

پروانه فعالیت مهدکودک

مجوزی که برای شروع و تداوم فعالیت مهدکودک پس از تجهیز، تأمین و معرفی نیروی انسانی مورد نیاز با اعتبار سه سال صادر می‌شود. (۱۳۸۴)

پرونده در نوبت تحقیق مددکاری

پرونده‌ای که جهت تحقیق محلی و بررسی وضعیت استحقاق یا عدم استحقاق خانوار در اختیار مددکار قرار گرفته است. (۱۳۸۶)

پرونده در نوبت حمایت مددکاری

پرونده‌ای که در آن استحقاق خانوار برای تحت پوشش قرار گرفتن، محرز شده ولی به دلیل کمبود بودجه یا عدم وجود امکانات مورد نیاز در نوبت حمایت قرار می‌گیرد. (۱۳۸۶)

پرونده خانوار در خانه بهداشت

هر خانوار در حوزه فعالیت‌های خانه‌های بهداشت دارای پرونده‌ای است که در آن تمامی اطلاعات مربوط به اعضای خانوار مانند تعداد، سن، سواد، وضعیت مادر در بارداری‌ها و زایمان‌ها، وضعیت کودکان، مراقبت‌های انجام‌شده، بیماری‌های عمده ساکنان، تولدها، مرگ‌ها و اطلاعات مربوط به محیط خانه ثبت می‌شود. (۱۳۷۹)

پلی کلینیک

درمانگاهی که در چند نوع تخصص برای درمان سرپایی بیماری‌ها اقدام می‌کند. (۱۳۷۹)

تخت بیمارستانی

تختی که جهت بستری شدن بیماران برای دریافت خدمات درمانی در بیمارستان تعبیه شده و از امکانات تشخیصی، درمانی، پشتیبانی و خدماتی بهره‌مند باشند. (۱۳۸۵)

تخت بیمارستانی ثابت

تخت بیمارستانی که هنگام تصویب طرح ساخت بیمارستان و یا تصویب طرح توسعه آن توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برای بیمارستان در نظر گرفته شده باشد. (۱۳۸۵)

تخت بیمارستانی فعال

تختی در بیمارستان که دارای امکانات تشخیصی، درمانی، پشتیبانی، خدماتی و پرسنلی و آماده بستری کردن بیماران باشد. (۱۳۸۵)

تخت بیمارستانی دایر

رجوع شود به: تخت بیمارستانی فعال. (۱۳۸۵)

تخت بیمارستانی آی. سی. یو

تخت بیمارستانی فعالی که در بخش آی. سی. یو قرار دارد. (۱۳۷۹)

تخت بیمارستانی سی. سی. یو

تخت بیمارستانی فعالی که در بخش سی. سی. یو قرار دارد. (۱۳۷۹)

تخت بیمارستانی فوریت‌های پزشکی

تختی که جهت بستری شدن به‌طور موقت (حداکثر ۴۸ ساعت)، برای تشخیص و مراقبت‌های اولیه بیمار یا بستری شدن در بخش در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۷۹)

تخت بیمارستانی نوزاد

تخت بیمارستانی است که در مراکزی مانند زایشگاه یا بیمارستان دارای بخش زنان و زایمان قرار داشته و کودکان سالم را به‌طور معمول چند ساعت و حداکثر یک الی دو روز پس از زایمان در آن نگهداری می‌نمایند. (۱۳۷۹)

تخریب

فرو ریختن عمدی یک سازه یا بنا است. (۱۳۹۱)

تسهیلات طرح خودکفایی مددجو

امکاناتی که جهت ایجاد فرصت‌های شغلی در اختیار مددجویان قرار می‌گیرند و عبارت‌اند از: اعطای وام خودکفایی، تأمین سرمایه، ایجاد فضای خودکفایی، تأمین ابزار و لوازم کار، ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای، اعطای وام از محل تبصره‌های قانون بودجه و اعطای وام از محل طرح حضرت زینب (س). (۱۳۸۶)

تصادف در کارگاه

برخورد فرد با یک یا چند وسیله نقلیه یا جسم در حال حرکت در داخل کارگاه است. (۱۳۹۱)

تعداد نسخ پذیرفته‌شده از پزشکان

مجموع نسخ ارائه‌شده از سوی پزشکان طرف قرارداد سازمان بیمه‌گر بابت ویزیت یا انجام خدمت برای بیمه‌شده تحت پوشش سازمان بیمه‌گر در یک دوره زمانی خاص است. (۱۳۸۵)

تعداد نسخ پذیرفته‌شده از واحدهای پاراکلینیک

مجموع نسخ ارائه‌شده از سوی واحدهای پاراکلینیک طرف قرارداد سازمان بیمه‌گر بابت انجام خدمات تشخیصی برای بیمه‌شدگان تحت پوشش در محل مؤسسه طرف قرارداد و در یک دوره زمانی خاص است. (۱۳۸۵)

تنبلی چشم

کاهش دید یک‌طرفه یا دوطرفه‌ای که حتی پس از اصلاح هرگونه عیب انکساری یا ضایعه ساختمانی در چشم برطرف نشده و ادامه یابد. (۱۳۸۹)

توان بخشی

اقداماتی که برای کاستن اثر ناتوانی، توانمندسازی فرد برای رسیدن به خوداتکایی و حضور در اجتماع انجام می‌شود. (۱۳۸۴)

تولد زنده

خروج یا بیرون آوردن کامل حاصل حاملگی از مادر بدون توجه به طول دوره حاملگی، در صورتی که خروجی بعد از جدا شدن از مادر تنفس داشته باشد یا هر نشانه‌ای از زندگی را دارا باشد همچون ضربان قلب، نبض بند ناف یا حرکات عضلانی ارادی، چه بند ناف قطع شده باشد یا قطع نشده باشد، چه جفت جدا شده باشد یا نشده باشد. (۱۳۷۹)

تیم اجتماع محور پیشگیری از اعتیاد

افرادی که به صورت داوطلبانه در قالب گروه‌های کوچک محلی در محله‌های روستایی و شهری، محیط‌های کار و یا محیط‌های آموزشی اعم از مهدکودک، مدرسه و یا دانشگاه در زمینه پیشگیری از اعتیاد فعالیت می‌نمایند و خود عضوی از این محیط‌ها هستند. (۱۳۸۹)

تیم ارائه خدمات مراقبتی - توان بخشی در منزل

تیمی از افراد مجرب که فعالیت آن ارائه اقدامات توان بخشی، پرستاری، مراقبتی و آموزشی به معلولان در منزل است. (۱۳۸۹)

تیم سیار اورژانس اجتماعی

تیمی شامل یک مددکار اجتماعی و یک روانشناس که به صورت سرپایی با استفاده از وسیله نقلیه به افراد در معرض آسیب و یا آسیب دیده اجتماعی، خدمات تخصصی مددکاری اجتماعی و روانشناسی ارائه می‌نماید. (۱۳۸۹)

تیم سیار برای معتادان پرخطر

تیمی است متشکل از حداقل دو نفر، ترجیحاً معتادان بهبود یافته که در محل‌های تجمع معتادان دارای رفتار پرخطر، خدمات کاهش آسیب ناشی از اعتیاد ارائه می‌کند. (۱۳۸۹)

حادثه

رویداد پیش‌بینی نشده و خارج از انتظار، که سبب صدمه و آسیب شود. (۱۳۹۱)

حادثه ناشی از کار

حادثه‌ای که در اثر وجود شرایط ناامن و نامناسب و طراحی غلط در فرایند تولید یا کار پدید می‌آید. (۱۳۹۱)

حامی ایتمام

شخص حقیقی یا حقوقی که طبق ضوابط مربوطه حمایت یک یا چند یتیم را عهده‌دار شده است. (۱۳۸۶)

حامی کودکان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی

شخص حقیقی یا حقوقی که به صورت داوطلبانه کودکان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی را مورد حمایت‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... قرار می‌دهد. (۱۳۸۹)

حرفه آموخته سازمان بهزیستی

فردی که دوره‌های آموزش فنی و حرفه‌ای را گذرانده و موفق به یادگیری حرفه‌وفن و یا ارتقای مهارت با کسب مدرک پایان دوره از مراکز آموزش‌دهنده شده باشد. (۱۳۸۴)

حرفه آموز سازمان بهزیستی

فرد خدمت‌گیرنده از سازمان بهزیستی که به‌منظور یادگیری حرفه‌ای خاص یا بازآموزی برای ایجاد کارایی و مهارت بیشتر نیازمند گذراندن دوره‌های فنی و حرفه‌ای در مدت معینی است. (۱۳۸۴)

حادثه ناشی از ماشین‌آلات

حادثه‌ای که در اثر تماس با قسمت‌های خطرناک دستگاه‌ها و ماشین‌آلات اتفاق افتاده و باعث آسیب‌های جانی و مالی می‌شود. (۱۳۹۱)

خانواده جایگزین

خانواده‌ای که سرپرستی، مراقبت و پرورش یک یا چند کودک تحت سرپرستی سازمان بهزیستی را به صورت موقت و با حکم قضائی بر عهده می‌گیرد. (۱۳۸۹)

خانواده نیازمند با سرپرست زن

خانواده‌ای که به یکی از دلایل متارکه، طلاق یا فوت، مفقودالاثر شدن، اعتیاد، ازکارافتادگی (به‌طور دائم یا موقت)، محکومیت به زندان، اعزام به سربازی، بیماری سرپرست مرد و عوامل دیگر، تأمین معاش مادی و نیازهای معنوی بر عهده زن سرپرست خانواده باشد. (۱۳۸۴)

خانوار زندانی تحت پوشش

خانوار نیازمندی که سرپرست آن بنا به دلایلی زندانی شده و اعضای خانوار وی تحت پوشش سازمان مددکاری قرار گرفته و از مزایای حمایتی بهره‌مند می‌شوند. (۱۳۸۶)

خانوار نیازمند

خانواری که به‌علت متارکه، طلاق یا فوت، مفقودالاثر شدن، اعتیاد، ازکارافتادگی (به‌طور دائم یا موقت)، محکومیت به زندان، اعزام به سربازی، بیماری سرپرست و عوامل دیگر، قادر به تأمین نیازهای اولیه نباشد. (۱۳۸۶)

خانه آماده‌سازی (بهزیستی)

مکانی که در آن، فرزندان واجد شرایط زندگی مستقل که تحت سرپرستی سازمان بهزیستی هستند با هدف کسب توانمندی و مهارت‌های اجتماعی و شغلی و با حمایت و نظارت سازمان به مدت شش‌ماه تا یک‌سال اسکان می‌یابند. (۱۳۸۹)

خانه بهداشت

واحد بهداشتی مستقر در روستا که غالباً چند روستای دیگر را نیز پوشش می‌دهد. جمعیت تحت پوشش هر خانه بهداشت با دو بهورز (زن و مرد) حدود دو هزار نفر است. بهورزان زن و مرد، کارکنان خانه بهداشت هستند که بومی بودن آن‌ها از شرایط ضروری است. (۱۳۸۵)

خانه بهداشت ضمیمه

خانه بهداشتی که در همان روستای محل استقرار مرکز بهداشتی درمانی روستایی قرار دارد. (۱۳۷۹)

خانه بهداشت فعال

خانه بهداشتی که حداقل دارای یک بهورز زن باشد. (۱۳۷۹)

خانه بهداشت کارگری

واحد بهداشت و ایمنی در کارگاه‌های ۵۰ تا ۴۹۹ نفر که مسئول آن تحت عنوان بهداشتیار کار، به ارائه خدمات بهداشتی در محیط کار و کمک‌های اولیه می‌پردازد. (۱۳۹۱)

خانه تربیتی

مکانی است که در آن، به کودکان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی که دارای رفتار نابهنجار هستند، به صورت شبانه‌روزی، خدمات تخصصی روان‌پزشکی، روانشناسی، مددکاری اجتماعی و مشاوره‌ای ارائه می‌شود تا با درمان و رفع مشکلات رفتاری، زمینه ورود آنان به خانواده یا خانه‌های کودکان و نوجوانان بهزیستی فراهم شود. (۱۳۸۹)

خانه زنان

رجوع شود به: مرکز اسکان موقت زنان. (۱۳۸۹)

خانه سلامت دختران

مرکزی که طبق وظایف قانونی محوله، دختران نیازمند حمایت اجتماعی را نگهداری نموده و از طریق ارائه خدمات تخصصی نظیر مددکاری اجتماعی و روانشناسی، زمینه‌های زندگی مستقل یا بازگشت مجدد به خانواده را برای آنان فراهم می‌کند. (۱۳۸۹)

خانه کودکان و نوجوانان (بهزیستی)

مکانی که در آن به صورت شبانه‌روزی کودکان گروه سنی شش ساله و بالاتر تحت سرپرستی سازمان بهزیستی (به تفکیک جنس و گروه سنی) تا فراهم شدن زمینه انتقال موقت یا دائم به خانواده یا زندگی مستقل مورد مراقبت و پرورش قرار می‌گیرند. (۱۳۸۹)

خانه مستقل (بهبودی)

مکانی که در آن خواهران و برادران و یا دیگر فرزندان تحت پوششی که آمادگی زندگی مستقل را دارند با نظارت سازمان بهزیستی تحت مراقبت و پرورش قرار می‌گیرند. (۱۳۸۴)

خانه موقت کودکان و نوجوانان (بهبودی)

مکانی است که در آن کودکان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی قبل از ورود به خانه کودکان و نوجوانان به‌منظور انجام بررسی‌های اولیه کارشناسی در زمینه اجتماعی، روانی و پزشکی و چگونگی امکان بازگشت کودک به خانواده و بستگان سببی و نسبی حداکثر به‌مدت بیست‌و یک روز تحت مراقبت قرار می‌گیرند. (۱۳۸۹)

خانه نوزادان، نونهالان و نوباوگان (بهبودی)

مکانی است که در آن کودکان تحت سرپرستی سازمان بهزیستی در دو گروه سنی صفر تا کمتر از سه سال و سه تا شش سال تا فراهم‌شدن زمینه انتقال موقت یا دائم به خانواده یا خانه‌های کودکان و نوجوانان به صورت شبانه‌روزی مورد مراقبت و پرورش قرار می‌گیرند. (۱۳۸۹)

خانه نیمه‌راهی بیماران روانی مزمن

مرکزی است که جهت آماده‌سازی بیماران روانی مزمن ترخیص‌شده از مراکز توان‌بخشی، مراقبتی و نگهداری شبانه‌روزی برای بازگشت به خانواده و جامعه تشکیل شده است و در آن، بیماران از استقلال نسبی برخوردار بوده و مهارت‌های اجتماعی در محیطی آزادتر و با نظارت کمتر به آن‌ها آموخته می‌شود. (۱۳۸۹)

خدمات اجتماعی

مجموعه‌ای از تدابیر خدمات غیر بیمه‌ای که به‌منظور کمک به تأمین حداقل نیازهای اساسی گروه‌های کم‌درآمد و نیازمند جامعه ارائه می‌شود. (۱۳۷۹)

خدمات امدادی

اقداماتی که از طریق آموزش و تدارکات، اجرای عملیات امداد و نجات در کوتاه‌مدت (حداکثر ۴۵ روز) انجام می‌شود و شامل تأمین سرپناه، غذا، پوشاک و مراقبت‌های درمانی و بهداشتی است. (۱۳۸۴)

خدمات حمایتی مددجویان

حمایت‌های مددکاری، مشاوره‌ای و مالی که به مددجویان ارائه می‌شود. (۱۳۸۴)

خدمات سرپایی

مجموعه خدمات ارائه‌شده به بیمار که به صورت سرپایی صورت پذیرفته و نیاز به بستری و اقامت بیمار در بیمارستان نمی‌باشد و شامل ویزیت و خدمات پزشکان، پاراکلینیک، دارو و توان‌بخشی است. (۱۳۸۵)

خدمات کاهش آسیب اعتیاد

خدمات بهداشتی- آموزشی است که به منظور کاهش عوارض بهداشتی- اجتماعی ناشی از اعتیاد به معتادانی که به مصرف مواد ادامه می‌دهند، ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

خدمات فرهنگی و آموزشی کمیته امداد

مجموعه تدابیر، تسهیلات و خدماتی که جهت فراهم‌نمودن زمینه ادامه تحصیل و تربیت مناسب فرزندان و ارتقاء سطح علمی و فرهنگی افراد تحت پوشش ارائه می‌شود. (۱۳۸۶)

خدمات مددکاری

مجموعه خدماتی مانند مصاحبه، مشاوره و بازدید منزل است که منجر به شناخت نیازها و مشکلات مددجویان و پیش‌بینی راه‌حل مناسب و اقدام برای رفع مشکل آنان می‌شود. (۱۳۷۹)

خوردگی پوست

نوعی ضایعه پوستی که در اثر تماس با مواد شیمیایی ایجاد می‌شود. (۱۳۹۱)

خون دهنده مردود

فردی که برای اهدای خون به سازمان انتقال خون مراجعه می‌کند ولی به دلایل مختلف پزشکی موفق به اهدای خون نمی‌شود. (۱۳۷۹)

خون کامل

خونی که حاوی تمامی عناصر خون (گلبول قرمز، پلاسما و گلبول سفید) بوده و بدون هیچ‌گونه تغییری و به همان شکل اولیه از اهداکننده گرفته شده است. (۱۳۸۴)

خون‌گیری

فرایندی که طی آن افراد داوطلب و مراجعه‌کننده جهت اهدای خون، در صورتی که واجد شرایط لازم (طبق استانداردهای علمی) برای جمع‌آوری خون باشند و گرفتن خون از آن‌ها فاقد خطر و آسیب برای گیرنده و یا دهنده خون شناخته شود، خون آن‌ها در کیسه‌های حاوی ماده ضد انعقاد و نگه‌دارنده CPDA-1^۱ جمع‌آوری می‌شود. (۱۳۸۴)

خون ناقص

خونی که در موقع خون‌گیری به دلایلی مانند بند آمدن رگ یا سرگیجه خون‌دهنده، عمل خون‌گیری نیمه‌کاره متوقف می‌شود و در نتیجه، آن کیسه خون مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. (۱۳۷۹)

داروخانه

مکانی که با اخذ پروانه مخصوص از گروه قانونی ماده ۲۰، تأسیس شده و با داشتن مسئول فنی واجد شرایط به ارائه خدمات دارویی و عرضه دارو، شیر خشک، مکمل غذایی رژیمی، غذاهای کمکی شیرخواران، لوازم مصرفی پزشکی و فراورده‌های آرایشی و بهداشتی مجاز مبادرت می‌نماید. (۱۳۸۵)

دختر فراری

دختر نیازمند حمایت اجتماعی که از خانواده و در اجتماع سرگردان بوده و رغبتی برای بازگشت به خانواده ندارد. (۱۳۸۹)

دختر نیازمند حمایت اجتماعی

دختری که به دلیل فقدان حمایت خانوادگی مؤثر یا وجود سوء رفتار در محیط خانوادگی به طور موقت، عملکرد اجتماعی و روانی لازم برای زندگی مستقل یا بازگشت به خانواده را از دست داده و در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار دارد. (۱۳۸۹)

درآمد اختصاصی کمیته امداد

تمامی درآمدهای کمیته امداد امام مانند کمک‌های مردمی، درآمدهای محلی، وجوهات شرعیه و امانی، کمک‌های مؤسسات و سازمان‌ها، کمک‌های خیریه‌ها و کارخانه‌ها، درآمدهای حاصل از فعالیت‌های اقتصادی به جز اعتبارات و بودجه‌های دولتی است. (۱۳۸۶)

دورفتگی استخوان

خارج شدن سر استخوان از محل خود در مفاصل که به صورت کامل یا ناقص است. (۱۳۹۱)

درمان غیر مستقیم

روشی که سازمان تأمین اجتماعی تعهدات درمانی خود را از طریق خرید خدمات درمانی انجام می‌دهد. (۱۳۸۶)

درمان مستقیم

خدمات درمانی که به بیمه‌شدگان، در مراکز درمانی متعلق به سازمان بیمه‌گر ارائه می‌شود. (۱۳۸۶)

درمانگاه

مکانی که با اخذ مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به صورت شبانه‌روزی بیماران سرپایی را برای درمان می‌پذیرد و برحسب نوع فعالیت به درمانگاه عمومی و تخصصی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۵)

درمانگاه تخصصی

درمانگاهی که به‌منظور ارائه خدمات تشخیصی و درمانی در یکی از رشته‌های تخصصی پزشکی مانند قلب و عروق و یا تشخیص و درمان یک یا چند بیماری مشخص مانند دیابت که متخصصین رشته‌های مختلف در آن همکاری می‌کنند، طبق ضوابط موضوع آیین‌نامه‌های مربوطه تأسیس می‌شوند. (۱۳۸۵)

درمانگاه عمومی

درمانگاهی که به‌منظور ارائه خدمات تشخیصی و درمانی در بیش از یک رشته تخصصی عمومی فعالیت دارد. (۱۳۸۵)

دوره حول تولد

دوره‌ای در فاصله بعد از کامل شدن ۲۲ هفتگی (۱۵۴ روزگی) حاملگی (هنگامی که وزن در زمان تولد به‌طور معمول ۵۰۰ گرم خواهد بود) تا پایان هفت روز بعد از تولد است. (۱۳۷۹)

رابطان فرهنگی کمیته امداد

افرادی که عمدتاً در آموزش و پرورش یا مراکز آموزشی شاغل هستند و به صورت افتخاری در امر خدمات فرهنگی طبق ضوابط تعریف‌شده با کمیته امداد همکاری دارند. (۱۳۸۶)

روستای تحت پوشش کمیته امداد

روستایی که در آن حداقل یک خانوار، تحت پوشش خدمات حمایتی کمیته امداد قرار داشته باشد. (۱۳۸۶)

زایشگاه

محلی که تحت نظر پزشک متخصص زنان و زایمان، فقط به امر زایمان می‌پردازد. (۱۳۷۹)

زایمان به‌موقع

زایمان از ۳۷ هفته تا کمتر از ۴۲ هفته کامل از حاملگی (بین ۲۵۹ روز تا ۲۹۴ روز) است. (۱۳۷۹)

زایمان دیررس

زایمان بعد از ۴۲ هفته کامل از حاملگی (۲۹۴ روز یا بیش‌تر) است. (۱۳۷۹)

زایمان زودرس

زایمان قبل از پایان ۳۷ هفته کامل از حاملگی (کمتر از ۲۵۹ روز) است. (۱۳۷۹)

زن آسیب‌دیده اجتماعی

زن یا دختری که به انگیزه کسب درآمد و یا به‌دلیل عدم پایبندی به ارزش‌های اخلاقی و اجتماعی مبادرت به روابط جنسی نامشروع می‌نمایند. (۱۳۸۴)

زن سرپرست خانوار نیازمند

زنی که بنا به عللی از قبیل عدم ازدواج، متارکه، طلاق یا فوت، مفقودالایر شدن، اعتیاد، ازکارافتادگی، محکومیت به زندان، اعزام به سربازی و بیماری سرپرست مرد و یا عوامل دیگر، مسئولیت تأمین معاش مالی خانوار را بر عهده داشته باشد و طبق شرایط سازمان ذی‌ربط نیازمند حمایت محسوب شود. (۱۳۸۹)

زیج حیاتی

صفحه‌ای برای نمایش پویای تولد و مرگ و فعالیت‌های تنظیم خانواده در مراکز بهداشتی درمانی که به‌وسیله آن، اطلاعات مزبور برای جمعیت تحت پوشش، ثبت، جمع‌آوری و طبقه‌بندی می‌شوند. (۱۳۷۹)

بخش ۱۳- بهداشت، ایمنی و مددکاری اجتماعی _____ ۴۰۱

ساختمان حمایتی کمیته امداد

ساختمانی که جهت ارائه خدمات خاص حمایتی به مددجویان مورد استفاده قرار می‌گیرد. مانند خوابگاه، نقاهتگاه، کانون فرهنگی و اردوگاه. (۱۳۸۶)

سالمند دارای ناتوانی

فردی که به علت پیامدها و عوارض ناشی از کهولت سن دچار ناتوانی شده و نیاز به توان‌بخشی، نگهداری و مراقبت دارد. (۱۳۸۴)

سالمند معلول

فردی که به علت پیامدها و عوارض ناشی از کهولت سن دچار معلولیت شده و نیاز به توان‌بخشی، نگهداری و یا مراقبت دارد. (۱۳۸۹)

سرمازدگی بدن انسان

کاهش حرارت داخلی بدن به کمتر از ۳۵ درجه سانتی‌گراد که می‌تواند موجب آسیب جدی شود. (۱۳۹۱)

سقوط اشخاص

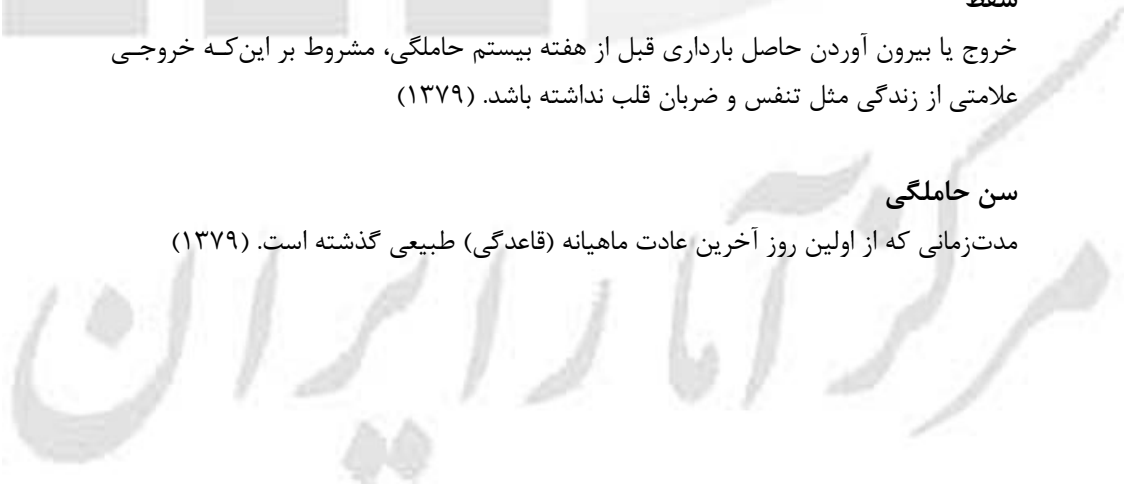
افتادن فرد از ارتفاعات (ساختمان، داربست، نردبان، ماشین‌ها، وسایل نقلیه و ...) یا در گودی‌ها (چاه، نهر، محل خاک‌برداری شده و گودال‌های زمین) است. (۱۳۹۱)

سقط

خروج یا بیرون آوردن حاصل بارداری قبل از هفته بیستم حاملگی، مشروط بر این‌که خروجی علامتی از زندگی مثل تنفس و ضربان قلب نداشته باشد. (۱۳۷۹)

سن حاملگی

مدت‌زمانی که از اولین روز آخرین عادت ماهیانه (قاعدگی) طبیعی گذشته است. (۱۳۷۹)

سوختگی بدن انسان

ضایعه ناشی از قرار گرفتن در معرض وسایل حرارتی (الکتریکی و غیر الکتریکی)، گازها و اشیاء داغ، مواد مذاب، مواد شیمیایی، تابش نور، الکتریسیته، اشعه‌ها و آب داغ است. (۱۳۹۱)

شبه خانواده

خانواده‌ای مرکب از زن و شوهر که مراقبت و پرورش یک تا سه کودک تحت سرپرستی سازمان بهزیستی را به‌طور موقت و با نظارت کارشناسی و حمایت‌های مالی سازمان بر عهده دارند. (۱۳۸۴)

شیرخوارگاه

رجوع شود به: خانه نوزادان، نونهالان و نوباوگان. (۱۳۸۹)

ضایعات فراورده‌های خونی

تمامی فراورده‌های خون که به‌دلیل مثبت بودن یکی از آزمایش‌های مربوط به انواع هپاتیت، بیماری‌های مقاربتی و ایدز، صدمات فیزیکی مانند پارگی یا نشستی کیسه، عدم شرایط لازم برای جداسازی فراورده، به انقضا رسیدن تاریخ مصرف و مواردی مانند وجود همولیز، لخته، آلودگی و آزمایش‌های ناقص معدوم می‌شوند. (۱۳۸۴)

طرح آموزش خانواده کمیته امداد

طرحی که بر اساس آن افراد بزرگسال خانواده‌های تحت پوشش کمیته امداد آموزش‌های لازم در زمینه‌های مسائل بهداشتی، تنظیم خانواده، سوادآموزی، احکام و آموزش‌های قبل از ازدواج را فرامی‌گیرند. (۱۳۸۶)

طرح توان‌بخشی مبتنی بر جامعه (CBR)^۱

مجموعه اقداماتی که به‌منظور توانمندسازی افراد معلول با همکاری خانواده و نهادهای اجتماعی انجام می‌شود و در آن به شناسایی معلولان و ارائه خدمات شش‌گانه به آن‌ها (آموزش در

بخش ۱۳ - بهداشت، ایمنی و مددکاری اجتماعی _____ ۴۰۳

خانواده، آموزش خارج از خانواده، ارجاع برای دریافت خدمات، تأمین وسایل توان بخشی، اشتغال و کارآفرینی و حمایت‌های اجتماعی) پرداخته می‌شود. (۱۳۸۹)

طرح حضرت زینب(س)

طرحی که به موجب آن تسهیلاتی از طریق بانک کشاورزی جهت اشتغال زنان سرپرست خانوار روستایی با معرفی کمیته امداد پرداخت می‌شود. (۱۳۸۶)

طرح خودکفایی کمیته امداد

فعالیت تولیدی و خدماتی که با شرایط و ضوابط مشخص به صورت انفرادی، تجمعی و یا تعاونی برای اشتغال و خودکفایی مددجویان ایجاد می‌شود. (۱۳۸۶)

طرح شهید رجایی

طرحی که به موجب آن سالمندان روستایی و عشایری نیازمند و عائله تحت تکفل آنها زیر پوشش خدمات حمایتی قرار می‌گیرند. (۱۳۸۶)

طرح صدقات

طرحی که به موجب آن با نصب یا توزیع صندوق‌های صدقات، نسبت به ایجاد کانالی مطمئن و در دسترس همگان، برای جمع‌آوری صدقات، خیرات و کمک‌های مردمی و هدایت آن به اقشار فقیر و نیازمند جامعه اقدام می‌شود. (۱۳۸۶)

طرح مددجویی

طرحی که بر اساس آن افراد، بنا به عللی از قبیل فقدان، از کارافتادگی، معلولیت و یا بیماری سرپرست یا استیصال و درماندگی برحسب نوع نیازمندی، تحت پوشش مستمر کمیته امداد قرار می‌گیرند. (۱۳۸۶)

عفونت

ورود عوامل بیماری‌زایی مانند باکتری‌ها، ویروس‌ها و قارچ‌ها در بافت‌های بدن که باعث آسیب می‌شود. (۱۳۹۱)

فراورده‌های خون

محصولاتی که با جداسازی عناصر مورد نظر از خون (گلبول قرمز متراکم، پلاسمای تازه منجمد و کرایوپرسی پیتیت) تهیه می‌شوند. برای این که بتوان از خون‌های جمع‌آوری‌شده، فراورده‌های مختلف را مجزا و تهیه کرد برحسب تعداد فراورده مورد نیاز از کیسه‌های دوتایی، سه‌تایی یا چهارتایی (عمدتاً سه‌تایی) استفاده می‌شود. (۱۳۸۴)

فرد آسیب‌دیده اجتماعی

فردی که رفتار وی به دلیل فشارهای شدید اجتماعی و اقتصادی، نقص یا فقدان مهارت‌های زندگی، ضعف در به‌کارگیری شیوه‌های مقابله‌ای و ... با هنجارهای اجتماعی مغایرت داشته و از مسیر زندگی عادی خارج شده است. (۱۳۸۹)

فرد با اختلالات گفتار و زبان

فردی که در یک یا چند بخش از سیستم اعصاب مرکزی وابسته به گفتار و زبان یا در یکی از اندام‌های گفتاری دارای نقص باشد که در نهایت بر گفتار، زبان و آهنگ گفتار وی اثر گذارد. (۱۳۸۴)

فرد بازتوان‌شده

فردی که به یک وضع و حالت رضایت‌بخش بدنی، عقلی، شغلی یا اجتماعی، بعد از هر نوع آسیب یا بیماری می‌رسد. (۱۳۷۹)

فرد به کار گمارده‌شده (بهبزستی)

مددجویی که در اثر مجموعه فعالیت‌های برنامه‌ریزی‌شده موفق به کسب درآمد مشروع می‌شود. (۱۳۸۴)

فرد بهبودیافته

بیمار مرخص شده‌ای که پس از انجام معالجات، بیماری او تحت کنترل درآمده و خطر شخصی و امکان انتقال بیماری وی به دیگران از بین رفته باشد. (۱۳۷۹)

فرد پرخطر در معرض آیدز آموزش دیده

فردی که دارای رفتارهای پرخطر شامل رابطه جنسی نایمن و اعتیاد از طریق تزریق بوده و آموزش‌های پیشگیری از آیدز را گذرانده باشد. (۱۳۸۹)

فرد دارای ناتوانی

فردی که بر اثر مشکلات جسمی، ذهنی، روانی یا توأم در سلامت و کارایی عمومی او به‌طور دائمی یا طولانی اختلال به‌وجود آمده باشد. به‌طوری‌که این اختلال از استقلال وی در زمینه‌های اجتماعی و اقتصادی و ... بکاهد. (۱۳۸۴)

فرد دارای ناتوانی اشتغال یافته

فرد دارای ناتوانی که از طریق سازمان بهزیستی در بخش دولتی، شرکت‌های تعاونی و یا به صورت خوداشتغالی مشغول به کار می‌شود. (۱۳۸۴)

فرد در معرض آسیب اجتماعی

فردی که به دلیل فشارهای شدید اجتماعی و اقتصادی، نقص یا فقدان مهارت‌های زندگی، ضعف در به‌کارگیری شیوه‌های مقابله‌ای و ... در سازگاری با جامعه دچار مشکل شده و احتمال بروز رفتار برخلاف هنجارهای اجتماعی در او وجود دارد و ممکن است از مسیر زندگی عادی خارج شود. (۱۳۸۹)

فرد مبتلا به اختلال هویت جنسی

فردی که به‌طور مستمر و پایدار از جنسیت بیولوژیک خود ناراضی است و از نظر روانی تمایل یا اصرار بر متعلق بودن به جنس مخالف دارد. (۱۳۸۹)

فرزند بازگشت داده‌شده به خانواده خود و یا خویشاوندان

فرزندی که به دلیل مسائل و مشکلات خاص خانواده به‌طور موقت در خانه‌های بهزیستی مورد مراقبت و پرورش قرار می‌گیرد و پس از مساعد شدن شرایط به خانواده خود و یا خویشاوندان سپرده می‌شود. (۱۳۸۴)

فرزندخواندگی

فرایندی است که طی آن یک یا چند کودک توسط یک فرد مجرد یا یک زوج که والدین بیولوژیک کودک نیستند، به‌طور دائمی به‌عنوان فرزند پذیرفته می‌شوند. (۱۳۸۹)

کارت خرید اهدایی کمیته امداد

کارت بهاداری که در موارد خاص به‌ویژه در آستانه سال نو جهت تهیه مایحتاج ضروری در اختیار خانوار نیازمند قرار می‌گیرد. (۱۳۸۶)

کاردیولوژی

قسمتی از علم پزشکی است که در مورد تشخیص و درمان بیماری‌های قلب و عروق کار می‌کند. (۱۳۸۷)

کارگاه آموزشی کمیته امداد

مکانی که مطابق ضوابط معین، با هدف ارائه آموزش‌های فنی و حرفه‌ای به مددجویان تحت پوشش کمیته امداد به‌منظور کسب مهارت‌های لازم ایجاد و تجهیز شده است. (۱۳۸۶)

کارگاه خودکفایی کمیته امداد

کارگاهی که متناسب با نوع فعالیت خودکفایی، برای خانوار نیازمند ایجاد می‌شود تا زمینه اجرای فعالیت فراهم شود. (۱۳۸۶)

کارگاه حمایت‌شده تولیدی بهزیستی

مرکزی آموزشی - تولیدی است که برای حمایت از معلولان ذهنی و یا بیماران روانی مزمن که در شرایط ویژه قابل آموزش هستند و فرصت حرفه‌آموزی و یا اشتغال را نزد کارفرمایان نمی‌یابند و توانایی داشتن شغل مستقل را ندارند، تشکیل می‌شود. (۱۳۸۹)

کاریابی برای مددجویان کمیته امداد

مجموعه اقداماتی که جهت جذب و اشتغال به کار مددجویان مستعد و واجد شرایط کار در بخش‌های تولیدی، صنعتی، خدماتی و مؤسسات و سازمان‌های دولتی و غیردولتی انجام می‌گیرد. (۱۳۸۶)

کلینیک

درمانگاهی که در یک نوع تخصص به درمان سرپایی بیماری‌ها اقدام می‌کند. (۱۳۷۹)

کلینیک مددکاری اجتماعی

مرکزی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با اخذ مجوز، طبق ضوابط و مقررات و تحت نظارت سازمان بهزیستی تأسیس و در راستای توانمندسازی، رفع مشکلات و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی به متقاضیان، خدمات مددکاری اجتماعی ارائه می‌کند. (۱۳۸۹)

کم‌بینا

معلول حسی که بالاترین حد بینایی وی با حداکثر اصلاح و بهترین نمره عینک در هر دو چشم و یا چشم با دید بهتر بین بیست دویستم تا بیست هفتادم بوده و با بهترین اصلاح دید هر دو چشم یا چشم با دید بهتر، دارای میدان بینایی کمتر از بیست درجه باشد. (۱۳۸۹)

کم‌شنوا

معلول حسی که برای شنیدن یا تشخیص اصوات پیرامون خود نیازمند استفاده از وسایل کمک‌شنوایی مانند سمعک بوده و بدون استفاده از آن‌ها دچار محدودیت در شنیدن باشد. به عبارتی آستانه شنوایی وی بین ۳۰ تا ۹۰ دسی‌بل است. (۱۳۸۹)

کمک جهیزیه کمیته امداد

کمک‌هایی که طبق شرایط خاص برای تأمین جهیزیه دختران تحت پوشش کمیته امداد و نیازمندان غیرتحت پوشش به صورت لوازم‌خانگی یا نقدی پرداخت می‌شود. (۱۳۸۶)

کمک مالی مستمر بهزیستی

کمکی که به صورت نقدی به خانوارهای نیازمند یا معلولان نیازمند با نظر کارشناسی و طبق ضوابط مربوطه به صورت ماهانه پرداخت می‌شود. (۱۳۸۹)

کمک مستمر کمیته امداد

کمکی که به صورت نقدی، کالا یا خدمات با نظر مددکار اجتماعی یا کارشناسان مربوطه طبق ضوابطی به افراد خانوارهای نیازمند تا رسیدن به مرحله بازتوانی و رفع مشکل به‌طور ماهانه پرداخت می‌شود. (۱۳۸۶)

کمک موردی

کمکی که به صورت نقدی، کالا یا خدمات به خانوارهای نیازمند یا معلولان نیازمند با نظر کارشناسی و طبق ضوابط مربوطه برحسب ضرورت ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

کمک‌های مالی غیر مستمر کمیته امداد

کمکی که به صورت نقدی و به‌منظور رفع نیازهای ضروری و تحقق برنامه‌های بازتوانی افراد و خانواده‌های تحت پوشش، بر اساس آیین‌نامه اجرایی مصوب سازمان‌های مددکاری قابل پرداخت باشد. (۱۳۸۶)

کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار

کمیته‌ای که به‌منظور تأمین مشارکت کارگران و کارفرمایان و نظارت بر حسن اجرای مقررات حفاظت فنی و بهداشت کار و همچنین پیشگیری از حوادث و بیماری‌های ناشی از کار، در کارگاه‌های ۲۵ نفر کارکن و بیش‌تر تشکیل می‌شود. (۱۳۹۱)

کودک‌آزاری

هرگونه آسیب جسمی، فکری، جنسی، غفلت و بدرفتاری با افراد زیر ۱۸ سال و یا بهره‌کشی از آنان توسط فرد یا افراد بزرگ‌تر، در داخل یا خارج کانون خانواده می‌باشد. (۱۳۸۹)

کودک بی سرپرست

کودکی که بنا به دلایلی به طور دائم یا موقت از سرپرستی مؤثر و با صلاحیت، محروم شده است. (۱۳۸۴)

کودک تحت حضانت

کودکی که در اثر سوانح و حوادث طبیعی و دلایل دیگر از خانواده جدا و رها شده و به علت نداشتن سرپرست مشخص یا سرپرست نامناسب با حکم دادگاه در مجتمع‌های پرورش کودکان، پذیرفته و نگهداری می‌شود. (۱۳۸۴)

کودک تحت سرپرستی سازمان بهزیستی

کودک بی سرپرستی که با اقدامات تخصصی مددکاری و با ارائه کمک‌های موردی و یا کمک مالی مستمر تحت عنوان امداد ماهیانه، امکان زندگی نزد والدین، خانواده جایگزین یا بستگان را می‌یابد. (۱۳۸۹)

کودک خیابانی

دختر یا پسر ۱۸ سالی که در شهرهای بزرگ برای ادامه بقای خود مجبور به زندگی یا کار در خیابان است. (۱۳۸۹)

گروه همیار زنان سرپرست خانوار

زنان سرپرست خانوار تحت پوشش که با حمایت سازمان بهزیستی، به منظور دستیابی به استقلال و خودکفایی اقتصادی و اجتماعی و استفاده از قابلیت‌های گروهی در راستای توانمندسازی خود فعالیت می‌کنند. (۱۳۸۹)

گروه همیار سلامت روان

گروهی است که با راهنمایی کارشناسان سازمان بهزیستی به صورت داوطلبانه برای بهبود وضعیت سلامت روان خود و دیگران در محل و یا شهر خود فعالیت می‌کند. این فعالیت‌ها شامل، شناسایی و ارتباط با معتمدان محل، نیازسنجی و اولویت‌بندی نیازهای محل، کمک به

۴۱۰ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

رفع مشکلات، بهبود روابط اجتماعی و سایر فعالیت‌های مرتبط با سلامت روان در محله و شهر است. (۱۳۸۹)

گواهی بهداشت صادرات مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط

گواهی که برای خروج مواد اولیه و کالاهای ساخته شده خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط به استناد پروانه ساخت مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و دارویی صادر می‌شود. (۱۳۸۵)

مجتمع خدمات بهزیستی

مرکزی که نسبت به پذیرش و ارائه خدمات اجتماعی، رفاهی و مددکاری متناسب با نیاز خدمت گیرندگان به‌منظور فراهم نمودن موجبات عادی‌سازی زندگی، بازتوانی و قادرسازی فعالیت دارد. (۱۳۸۴)

مجری طرح خودکفایی کمیته امداد

فردی که مسئولیت اجرای طرح خودکفایی کمیته امداد را به‌عهده دارد. این فرد ممکن است سرپرست یا یکی از اعضای خانوار باشد. (۱۳۸۶)

مجوز واردات مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط

مجوزی برای ورود مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی و بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط به کشور که بر طبق مقررات واردات و صادرات بازرگانی پس از طی مراحل قانونی و بررسی‌های لازم توسط کارشناسان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی صادر می‌شود. (۱۳۸۵)

محکومان نیازمند

افرادی که خطایی به‌عمد مرتکب نشده و سابقه محکومیت قضایی نیز نداشته ولیکن به دلیل بدهی، به پرداخت جریمه یا دیه محکوم شده‌اند و طبق ضوابط مربوطه استحقاق کمک و رفع محکومیت را دارا می‌باشند. (۱۳۸۶)

مددجو

فردی که دچار مشکلات جسمی، روانی، اقتصادی یا اجتماعی شده و بدون دریافت کمک و خدمات ویژه از سازمان‌های مربوط قادر به استقلال و خودکفایی اقتصادی و اجتماعی نباشد. (۱۳۸۶)

مددجویی از تحت پوشش خارج شده

مددجویی تحت پوششی که بنا به عللی مانند اشتغال به کار یکی از اعضای خانوار، ازدواج، فوت، مهاجرت، دریافت کمک از دیگران، مراجعت سرپرست یا نان‌آور و یا عدم استحقاق از پوشش سازمان ذی‌ربط خارج شده باشد. (۱۳۸۶)

مددجویی تحت پوشش

مددجویی که به‌دلیل همخوانی وضعیت عمومی وی با شرایط پذیرش مندرج در دستورالعمل سازمان‌های ذی‌ربط از امکانات حمایتی و پیش‌بینی شده به‌طور مستمر بهره‌مند شود. (۱۳۸۶)

مددجویی موردی

مددجویی که به‌دلیل مورد پیش‌آمده در یک یا چند نوبت، از امکانات حمایتی و پیش‌بینی شده سازمان ذی‌ربط بهره‌مند شود. (۱۳۸۶)

مددکاری اجتماعی

فعالیت‌های سازمان‌یافته‌ای که با استفاده از فنون و روش‌های فردی، گروهی، جامعه‌ای برای یاری‌رساندن به افراد، گروه‌ها و یا جوامع، به‌منظور تحقق عدالت اجتماعی و هدف‌های سازمان ذی‌ربط صورت می‌گیرد. (۱۳۸۴)

مراجعه به واحدهای بهداشتی و درمانی

افرادی که برای دریافت خدمات بهداشتی، تشخیصی، درمانی و پاراکلینیکی به واحدهای بهداشتی و درمانی مراجعه می‌کنند. (۱۳۷۹)

مرخص شده از بخش

بستری شده‌ای که پس از بهبودی، انتقال یا فوت، بخش را ترک می‌نماید. (۱۳۸۵)

مرخص شده از بیمارستان

بستری شده‌ای که پس از بهبودی، انتقال یا فوت، بیمارستان را ترک می‌نماید. (۱۳۸۵)

مرد زایی

رجوع شود به: مرگ جنینی. (۱۳۷۹)

مرکز اجتماع درمان مدار (TC)^۱

مکانی است جهت اقامت روزانه و شبانه‌روزی برای بازتوانی معتادانی که مایل هستند درمانشان را بعد از مرحله سم‌زدایی (ترک جسمی) ادامه دهند. (۱۳۸۹)

مرکز ارتباطات و فرماندهی عملیات پایگاه اورژانس

مکانی که به منظور اطلاع‌رسانی و فراخوان اورژانس و هماهنگی بین پایگاه‌های اورژانس، در مراکز شهرستان‌ها، شهرهای دارای دانشگاه یا دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی و شهرهای بیش از ۲۵۰۰۰۰ نفر دایر شده است. (۱۳۸۵)

مرکز اسکان موقت زنان

مکانی که در آن، زنان خشونت‌دیده یا در معرض خشونت و یا زنانی که به دلایلی از قبیل طلاق، فوت، زندانی بودن و یا اعتیاد سرپرست خانوار، در معرض تهدید و آسیب‌های اجتماعی قرار گرفته‌اند و به صورت موقت فاقد سرپناه مناسب می‌باشند؛ اسکان کوتاه‌مدت داده می‌شوند و به آنان خدمات اجتماعی مانند مشاوره، مددکاری اجتماعی، روانشناسی و حقوقی ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

مرکز اورژانس اجتماعی

رجوع شود به: مرکز مداخله در بحران‌های فردی و اجتماعی. (۱۳۸۹)

مرکز بازپروری زنان آسیب‌دیده اجتماعی

مکانی که به منظور حمایت و بازپروری زنان و دختران آسیب‌دیده اجتماعی و یا در معرض آسیب‌های اجتماعی تأسیس شده تا با ارائه خدمات تخصصی به آنان، زمینه بازگشت به زندگی سالم را از طریق پیوند مجدد با خانواده، آموزش یا ایجاد اشتغال و کسب درآمد مشروع، ازدواج و تشکیل خانواده فراهم آورد. (۱۳۸۴)

مرکز بهبودی - اقامتی میان مدت معتادان

مکانی که با مشارکت نیروهای خودیار (معتادان بهبودیافته) به مراجعه‌کنندگان، خدمات درمان غیر دارویی در مدت اقامت (۱ تا ۳ ماه) ارائه می‌کند. (۱۳۸۹)

مرکز بهداشت استان

واحدهی که مسئولیت برنامه‌ریزی و نظارت بر فعالیت مراکز بهداشت شهرستان‌های تابع یک استان را به عهده دارد و از آن‌ها پشتیبانی فنی و اداری می‌کند. (۱۳۷۹)

مرکز بهداشت شهرستان

واحدهی خودگردان که مسئولیت برنامه‌ریزی و نظارت بر فعالیت مراکز بهداشتی درمانی و پشتیبانی از آن‌ها را به عهده دارد. (۱۳۷۹)

مرکز بهداشت کار

واحد بهداشت و ایمنی در کارگاه‌های ۵۰۰ نفر و بالاتر که تحت نظر یک دانش‌آموخته مقطع کارشناسی و بالاتر در رشته بهداشت حرفه‌ای به ارائه خدمات تخصصی بهداشت حرفه‌ای، خدمات بهداشت اولیه و ارائه کمک‌های اولیه می‌پردازد. (۱۳۹۱)

مرکز بهداشتی درمانی روستایی

مرکز بهداشتی درمانی مستقر در روستا که خانه بهداشت آن روستا و غالباً چند خانه بهداشت از روستاهای هم‌جوار را در پوشش خود دارد. جمعیت تحت پوشش این مرکز حدود ۹۰۰۰ نفر است و در آن پزشک عمومی، کاردان یا کارشناس بهداشتی و در صورت فعال نبودن بخش خصوصی، تکنیسین آزمایشگاه و دارویی، بهیار با کمک کادر اداری و با رعایت پزشک فعالیت

می‌کنند. وظیفه اصلی این مرکز، پشتیبانی از خانه‌های بهداشت، نظارت بر کار آن‌ها و قبول ارجاعات و برقراری ارتباط مناسب با سطوح بالاتر است. (۱۳۸۵)

مرکز بهداشتی درمانی شهری

مرکز بهداشتی درمانی مستقر در مناطق شهری که پایگاه‌های بهداشت را در پوشش خود دارد. جمعیت تحت پوشش آن در مناطق شهری که بخش خصوصی فعال دارد حدود ۵۰ تا ۶۰ هزار نفر است و وظیفه عمده آن پشتیبانی و نظارت بر پایگاه‌های بهداشت تحت پوشش و قبول ارجاعات است. چنانچه منطقه شهری فاقد بخش خصوصی فعال باشد این مرکز جمعیت کمتری (۱۲۵۰۰ نفر) را در پوشش خود می‌گیرد و تمامی فعالیت‌های آزمایشگاه، رادیولوژی و دارویی را نیز خود انجام می‌دهد. رئیس این مرکز پزشک است. (۱۳۸۵)

مرکز پرتو درمانی

مرکزی که با استفاده از منابع یا چشمه‌های پرتوزا، اقدام به درمان بیمار می‌نماید. منبع پرتوزا می‌تواند در داخل عضو هدف و یا خارج از بدن بیمار قرار گیرد. (۱۳۸۷)

مرکز پرتو پزشکی

مرکزی که از دستگاه‌های پرتوساز نظیر پرتوهای X برای تشخیص بیماری استفاده می‌شود. (مراکز رادیولوژی - سی‌تی‌اسکن و ...) (۱۳۸۷)

مرکز پزشکی هسته‌ای

مرکزی که از طریق تزریق رادیو دارو (مواد پرتوزا) به بیمار نسبت به تشخیص بیماری و یا درمان آن اقدام می‌نماید. (۱۳۸۷)

مرکز پیام اورژانس

یکی از واحدهای اورژانس که در مرکز شهرستان‌های با جمعیت کمتر از ۲۵۰۰۰۰ نفر احداث می‌شود و زیر نظر نزدیک‌ترین مرکز ارتباطات و فرماندهی عملیات پایگاه اورژانس آن منطقه فعالیت می‌کند. (۱۳۸۵)

مرکز تشخیص و جایابی کودکان خیابانی

مرکزی که مسئولیت جذب، جمع‌آوری، تشخیص و جایابی مناسب کودکان خیابانی را بر عهده دارد. (۱۳۸۴)

مرکز توان‌بخشی و آموزشی روزانه

مرکزی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی تأسیس شده و تحت نظارت آن، به صورت روزانه به معلولان و کودکان اوتیستیک واجد شرایط، خدمات توان‌بخشی و آموزشی ارائه می‌دهد. (۱۳۸۹)

مرکز توان‌بخشی، مراقبتی و نگهداری شبانه‌روزی

مرکزی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با کسب مجوز از سازمان بهزیستی تأسیس و تحت نظارت آن، معلولان واجد شرایط را در تمام ساعات شبانه‌روز نگهداری کرده و خدمات مراقبتی - توان‌بخشی به آن‌ها ارائه می‌دهد. (۱۳۸۹)

مرکز توسعه محلی

مرکزی که در راستای تحقق اهداف برنامه‌های توانمندسازی اجتماع‌محور توسط مردم محله، برای توانمندسازی خود و گروه‌های دیگر جامعه محلی در جهت تعیین نیازها، شناخت مشکلات و رفع آن‌ها تشکیل می‌شود و در آن، نهادهای دولتی و گروه‌های غیردولتی نیز مشارکت دارند. (۱۳۸۹)

مرکز جامع خدمات توان‌بخشی

مرکزی که در آن خدمات جامع توان‌بخشی شامل خدمات فیزیوتراپی، کاردرمانی، گفتاردرمانی، شنوایی‌شناسی، بینایی‌سنجی و تهیه اروتز و پروتز ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

مرکز جراحی محدود و سرپایی

مکانی که در آن بیمار پس از انجام جراحی نیازی به بستری شدن نداشته باشد و حداکثر ظرف چند ساعت قادر به ترک مرکز شود. (۱۳۸۵)

مرکز خط تلفن اورژانس اجتماعی

مرکزی که با همکاری تیم سیار اورژانس اجتماعی و مرکز مداخله در بحران فردی، خانوادگی و اجتماعی به صورت تلفنی (فوری و شبانه‌روزی) با اولویت ناهنجاری‌های کودک‌آزاری و همسرآزاری به تماس‌گیرندگان، خدماتی نظیر مددکاری اجتماعی و روانشناسی ارائه می‌دهد. (۱۳۸۹)

مرکز درمان و بازتوانی اقامتی کوتاه‌مدت معتادان

مرکزی که در آن، معتادان خودمعرف بستری می‌شوند و از تیم درمانگر متخصص، خدمات درمانی دارویی دریافت می‌کنند. (۱۳۸۹)

مرکز درمان و بازتوانی سرپایی معتادان

مرکزی که در آن، خدمات درمانی دارویی و غیر دارویی به معتادان خودمعرف توسط تیم درمانگر متخصص به صورت سرپایی ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

مرکز رادیولوژی

مرکزی که طبق مجوز وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی تأسیس شده و در آن آزمایش‌های پرتوشناسی انجام می‌گیرد و یا با استفاده از انرژی به صورت اشعه، بیماری‌ها تشخیص داده می‌شود. (۱۳۷۹)

مرکز سرپناه شبانه معتادان (Shelter)

مرکزی که در آن برای اسکان موقت و یا شبانه معتادان دارای رفتار پرخطر و بی‌خانمان به‌منظور کاهش آسیب، فعالیت می‌کند. (۱۳۸۹)

مرکز کودکان خیابانی

مرکزی که طبق وظایف قانونی محوله، ضمن پذیرش و نگهداری کودکان خیابانی (حداکثر ۲۰ روز)، با هدف فراهم‌آوردن زمینه‌های بازگشت مجدد به خانواده یا جایابی در مراکز مرتبط، با ارائه خدماتی نظیر مددکاری اجتماعی، معاینات بالینی، روان‌پزشکی، روانشناسی و حمایت اجتماعی در راستای توانمندسازی کودک و خانواده وی اقدام می‌نماید. (۱۳۸۹)

مرکز گذری کاهش آسیب معتادان (DIC)^۱
مکانی است که در آن، به معتادان با رفتار پرخطر، خدمات کاهش آسیب ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

مرکز مداخله در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی
مرکزی سرپایی یا اقامتی (حداکثر ۲۱ روز)، با هدف جلوگیری از انحرافات اجتماعی که به افراد در معرض آسیب و یا آسیب‌دیده اجتماعی، خدمات تخصصی نظیر مددکاری اجتماعی، روانشناسی، روان‌پزشکی، پزشکی و حقوقی و کمک‌های مالی موردی ارائه می‌کند. (۱۳۸۹)

مرکز مشاوره تلفنی اجتماعی
مرکزی که به منظور رفع اختلالات و مشکلات روانی-اجتماعی و یا ارتقاء سطح زندگی و توانمندی تماس‌گیرندگان، به صورت تلفنی، خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی ارائه می‌کند. (۱۳۸۹)

مرکز مشاوره حضوری
مرکزی که به منظور رفع اختلالات و مشکلات روانی-اجتماعی و یا ارتقاء سطح زندگی و توانمندی مراجعین، به صورت حضوری، خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی ارائه می‌کند. (۱۳۸۹)

مرکز مشاوره ژنتیک
مرکزی که خدمات تشخیصی، پیشگیری و مشاوره‌ای بیماری‌های مادرزادی و ارثی و یا پیش‌بینی سطح سلامت افراد در ارتباط با این بیماری‌ها را ارائه می‌دهد. (۱۳۸۹)

مرگ جنینی
مرگ جنین قبل از خروج یا بیرون آوردن کامل از رحم مادر بدون توجه به طول دوران حاملگی است. مرگ با این واقعیت تأیید می‌شود که جنین بعد از جدا شدن از مادر تنفس نمی‌کند و هیچ علامت دیگری مبنی بر وجود حیات مثل ضربان قلب، نبض بند ناف یا حرکت مشخص عضلات ارادی را نشان نمی‌دهد. (۱۳۷۹)

مرگ کودکان زیر پنج سال

مرگ خروجی زنده حاملگی در فاصله تولد تا کامل شدن ۵۹ ماه و ۲۹ روزگی است. (۱۳۷۹)

مرگ کودکان زیر یک سال

مرگ خروجی زنده حاملگی در فاصله تولد تا کامل شدن ۱۱ ماه و ۲۹ روزگی است. (۱۳۷۹)

مرگ مادران از عوارض بارداری و زایمان

رجوع شود به: مرگ‌ومیر مادری. (۱۳۷۹)

مرگ نوزادی

مرگ خروجی زنده حاملگی در فاصله تولد تا ۲۸ روز کامل بعد از تولد است. مرگ نوزادی به دو گروه مرگ نوزادی زودرس و مرگ نوزادی دیررس تقسیم می‌شود. (۱۳۷۹)

مرگ نوزادی دیررس

مرگ نوزادی واقع‌شده در بعد از هفت‌روزگی تا پایان روز بیست و هشتم است. (۱۳۷۹)

مرگ نوزادی زودرس

مرگ نوزادی واقع‌شده در هفته اول بعد از تولد است. (۱۳۷۹)

مرگ‌ومیر مادری

مرگ یک زن هنگام حاملگی، زایمان یا در فاصله چهل‌ودو روز بعد از خاتمه حاملگی بدون در نظر گرفتن طول مدت و محل حاملگی و بدون توجه به این‌که علت مرگ، حاملگی یا درمان‌های مربوط به حاملگی باشد. مرگ به دلیل حوادث و سوانح عمدی یا غیرعمدی در این گروه قرار نمی‌گیرد. مرگ مادری به دو گروه تقسیم می‌شود:

۱- مرگ مستقیم: مرگی که مستقیماً در نتیجه مشکلات حاملگی، حین زایمان، یا پس از خاتمه حاملگی به‌وجود آمده باشد.

۲- مرگ غیرمستقیم: مرگ ناشی از بیماری‌هایی که قبلاً موجود بوده یا بیماری‌هایی که در طول حاملگی گسترش یافته و نتیجه مستقیم علل حاملگی نیست ولی به وسیله آثار فیزیولوژی حاملگی تشدید شده است. (۱۳۷۹)

مسمومیت

تأثیر وارد شدن مواد خارجی بر بدن از طریق تزریق، خوردن، آشامیدن، استنشام و استنشاق مواد سمی، تماس با مواد سوزش‌آور یا فرساینده و همچنین سم حیوانات زهردار که موجب به هم خوردن تعادل فیزیولوژیکی، فیزیکی و یا روانی می‌شود. (۱۳۹۱)

مشاوره روانشناسی

ارتباط بین مشاور و مراجعه‌کنندگان است که طی آن مشاور، مراجعه‌کنندگان را برای دستیابی به بصیرت در مورد مشکلات و تغییر راه‌های مقابله با فشارهای روانی کمک می‌کند. (۱۳۷۹)

مشاوره روانشناسی اینترنتی

یکی از شیوه‌های مشاوره‌ای است که به متقاضیان، از طریق اینترنت و با استفاده از پست الکترونیکی (E-mail)، مکالمه الکترونیکی (Chat) و یا از طریق ورود به وبگاه تخصصی مربوطه، خدمات مشاوره‌ای و روان‌شناختی به‌منظور رفع اختلالات و مشکلات روانی-اجتماعی و یا ارتقای سطح زندگی و توانمندی آن‌ها ارائه می‌نمایند. (۱۳۸۹)

معتاد خودمعرف

فرد وابسته به مواد اعتیادآور که به میل و اراده خود به مرکز درمان اعتیاد به مواد مخدر، مراجعه نماید. (۱۳۸۴)

معلول

فردی است که به‌علت اختلال فیزیکی (جسمی، حرکتی یا حسی)، ذهنی و یا روانی دچار محدودیت در عملکرد فردی و یا اجتماعی باشد. (۱۳۸۹)

معلول تحت پوشش

معلولی که منطبق با ضوابط خدماتی و حمایتی سازمان بهزیستی با تشکیل پرونده تحت پوشش این سازمان قرار می‌گیرد و طی برنامه مدون در مدت‌زمان مشخص زمینه‌های اشتغال و توانمندی وی فراهم‌شده و از چرخه حمایت خارج می‌شود. (۱۳۸۹)

معلول جسمی - حرکتی

معلولی که به‌دلیل فقدان، نقص یا تغییر شکل ساختمان عضلانی-اسکلتی در انجام امور شخصی و تکالیف اجتماعی خود دارای محدودیت باشد. (۱۳۸۹)

معلول حسی

معلولی که دارای اختلال متوسط، شدید یا عمیق در شنوایی یا بینایی است. (۱۳۸۹)

معلول ذهنی

معلولی که بهره هوشی کمتر از ۷۰ داشته و در انجام امور شخصی، تکالیف اجتماعی و مهارت‌های تطابقی در مقایسه با همسالان خود دارای محدودیت بوده و سن شروع معلولیت وی قبل از ۱۸ سالگی باشد. (۱۳۸۹)

معلول ضایعه نخاعی

معلولی که به‌علت آسیب یا ضایعه در نخاع دچار تغییر دائمی یا موقت در عملکرد طبیعی حرکت، حس و یا سیستم عصبی خودکار شده است. (۱۳۸۹)

مؤسسات درمانی

تمامی مراکز درمانی اعم از بیمارستان، بیمارستان و زایشگاه، زایشگاه و آسایشگاه که مجهز به تخت درمانی باشند. (۱۳۷۹)

مهدکودک

مؤسسه‌ای که بر طبق ضوابط و مقررات با کسب مجوز از سازمان بهزیستی استان برای نگهداری، مراقبت، پرورش و شناخت استعدادهای کودکان در ابعاد زیستی، روانی و اجتماعی در سه بخش شیرخوار (۳ تا ۲۴ ماه)، نوپا (۲ تا ۳ سال) و نوباوه (۳ تا ۷ سال) تأسیس می‌شود. (۱۳۸۴)

مهدکودک خودکفا

مهدکودکی که توسط دستگاه‌های اجرایی، نهادها و کارخانه‌ها جهت ارائه خدمات به کودکان کارکنان آن مراکز تأسیس می‌شود. (۱۳۸۴)

نابینا

معلول حسی که حد بینایی وی حتی با استفاده از وسایل کمک بینایی (وسایل درشت‌نما) در هر دو چشم کمتر از یک‌دهم است و تشخیص نور و شمارش انگشتان از یک متری برای وی ممکن نیست. (۱۳۸۹)

ناشنوا

معلول حسی که توانایی شنیدن یا تشخیص اصوات پیرامون خود را حتی با استفاده از وسایل کمک شنوایی مانند سمعک نداشته باشد. به عبارتی آستانه شنوایی هردو گوش وی بیش از ۹۰ دسی‌بل باشد. (۱۳۸۹)

نقاهتگاه

واحدی دارای تخت، تسهیلات و خدمات عمومی لازم جهت اسکان و استراحت بیماران تحت پوششی که برای ادامه درمان از شهرستان فاقد امکانات کافی درمانی اعزام شده‌اند. (۱۳۸۶)

نقص عضو ناشی از کار

فقدان یا نارسایی عضوی از اعضای بدن یا وضع غیرطبیعی روحی که میزان آسیب‌دیدگی ناشی از کار آن بین ۱۰ تا ۳۳ درصد باشد. (۱۳۹۱)

نوزاد با وزن خیلی کم

نوزادی که وزن وی هنگام تولد کمتر از ۱۵۰۰ گرم (تا شامل ۱۴۹۹ گرم) باشد. (۱۳۷۹)

نوزاد با وزن فوق‌العاده کم

نوزادی که وزن وی هنگام تولد کمتر از ۱۰۰۰ گرم (تا شامل ۹۹۹ گرم) باشد. (۱۳۷۹)

نوزاد با وزن کم

نوزادی که وزن وی هنگام تولد کمتر از ۲۵۰۰ گرم (تا شامل ۲۴۹۹ گرم) باشد. (۱۳۷۹)

واحد ارتوپدی فنی

مکانی که در آن پس از ارزیابی فرد دارای ناتوانی، وسایل کمکی (ارتز) و اعضا مصنوعی (پروتز) مناسب برای او ساخته می‌شود. (۱۳۸۴)

واحد بینایی‌سنجی

محلی که در آن خدمات بینایی‌سنجی مانند اصلاح دید، تشخیص زودرس تنبلی چشم، تعیین میزان بینایی و درمان انحراف چشمی به‌منظور درمان و توان‌بخشی به افراد با اختلالات بینایی ارائه می‌شود. (۱۳۸۴)

واحد توان‌بخشی حرفه‌آموزی

محلی که در آن پس از ارزیابی، خدمات حرفه‌آموزی مناسب با هدف کسب مهارت‌های شغلی به افراد دارای ناتوانی ارائه می‌شود. (۱۳۸۴)

واحد شنوایی‌شناسی

محلی که در آن خدمات ارزیابی و تشخیص کم‌شنوایی، تجویز و تنظیم وسایل کمک‌شنوایی مانند سمعک و آموزش ویژه کم‌شنوایان به‌منظور درمان و توان‌بخشی ارائه می‌شود. (۱۳۸۴)

واحد فیزیوتراپی

محلی که در آن با استفاده از عوامل فیزیکی به درمان و توان بخشی افراد نیازمند به خدمات فیزیوتراپی پرداخته می شود. (۱۳۸۴)

واحد کاردرمانی

محلی که در آن فعالیت های درمانی و مهارت های ضروری زندگی در دو گرایش جسمی و روانی به منظور توان بخشی و انطباق فرد دارای ناتوانی با محیط، آموزش و تمرین داده می شود. (۱۳۸۴)

واحد گفتاردرمانی

محلی که در آن تمامی خدمات گفتاردرمانی به منظور درمان و توان بخشی به افراد با اختلالات گفتار و زبان ارائه می شود. (۱۳۸۴)

وام خودکفایی مددجویان

تسهیلات اعتباری که جهت اجرای فعالیت های خودکفایی در اختیار مددجویان قرار می گیرد. (۱۳۸۶)

وام مسکن نیازمندان غیرتحت پوشش

وامی که به افراد نیازمند غیرتحت پوشش طبق ضوابط خاص به منظور خرید یا احداث ساختمان مسکونی پرداخت می شود. (۱۳۸۶)

وزن تولد

اولین وزنی که از جنین یا نوزاد بعد از تولد اندازه گیری می شود. برای زایمان زنده باید این اندازه گیری حداکثر تا یک ساعت بعد از تولد انجام پذیرد. (۱۳۷۹)

وسیله کمک توان بخشی

وسیله ای که به کمک آن فرد دارای ناتوانی از توانایی های باقیمانده خود برای زندگی مستقل بهره مند می شود. این وسایل مانند صندلی چرخ دار، عینک، سمعک و اندام های مصنوعی می باشد. (۱۳۸۴)

هدیه ازدواج مددجویان

مبلغی که طبق شرایط معین، برای تأمین قسمتی از هزینه‌های ازدواج پسران خانوارهای تحت پوشش به آنان پرداخت می‌شود. (۱۳۸۶)

هزینه خدمات درمانی ویژه

آن بخش از هزینه‌های خدمات درمانی که جهت ارائه خدمات خارج از تعهدات و تعرفه‌های بیمه‌ای برای بیمه‌شدگان نیازمند به مصرف می‌رسد. این هزینه شامل هزینه اعزام و اسکان بیماران، هزینه تأمین وسایل و لوازم پزشکی و توان‌بخشی، هزینه لوازم بهداشتی و هزینه خدمات افزون بر تعرفه‌های قانونی می‌باشد. (۱۳۷۹)

هزینه درمان موردی

آن بخش از هزینه خدمات درمانی که توسط سازمان‌های مددکاری به بیماران نیازمند فاقد پوشش بیمه‌ای پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

همسر آزاری

سوء رفتار و آزار جسمی، جنسی، روانی و سهل‌انگاری که توسط شوهر نسبت به زن و یا برعکس صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

بخش ۱۴- آموزش و پژوهش

آزمایشگاه پژوهشی

مکانی که مجهز به وسایل لازم برای انجام آزمایش‌های پژوهشی در زمینه‌های علمی مرتبط می‌باشد. (۱۳۸۲)

آزمایشگاه مدرسه

مکانی با فضای مناسب و تجهیزات کافی در مدرسه برای انجام فعالیت‌های آزمایشگاهی مرتبط با عناوین درسی دانش‌آموزان در دوره‌های مختلف تحصیلی است. (۱۳۹۰)

آزمایشگاه مرکزی و پژوهش‌سرای دانش‌آموزی

مکانی با فضای مناسب و تجهیزات کافی که دانش‌آموزان در آن بر اساس روش‌های علمی به فعالیت‌های آزمایشگاهی و پژوهشی می‌پردازند. (۱۳۹۰)

آزمون استرانگ شغلی دانش‌آموز

آزمونی برای شناسایی شخصیت دانش‌آموز در ابعاد مختلف که معرف ویژگی‌های روان‌شناختی وی در مشاغل باشد. (۱۳۹۰)

آزمون تشخیص استعداد دانش آموز

آزمونی که برای تشخیص هوش و استعداد دانش‌آموز جهت ورود به شاخه‌ها و رشته‌های تحصیلی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

آزمون سلامت روانی - رفتاری دانش آموز

آزمونی برای غربالگری روانی - رفتاری دانش‌آموز که جهت برنامه‌ریزی صحیح پیشگیرانه در مدارس اجرا می‌شود. (۱۳۹۰)

آموزش استثنایی

آموزشی مخصوص اطفال و نوجوانانی که دارای ناتوانی ذهنی، جسمی یا اختلال در یادگیری یا رفتار باشند و شامل دوره‌های آمادگی، ابتدایی، راهنمایی تحصیلی، آموزش متوسطه و آموزش فنی و حرفه‌ای است. (۱۳۷۹)

آموزش پودمانی

آموزش نظری و مهارتی که با تأکید بر تخصص‌های کاربردی یا مهارت‌های شغلی ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

آموزش حضوری

آموزشی که در آن، انتقال مفاهیم و یادگیری صرفاً از طریق برگزاری کلاس‌های حضوری، اعم از نظری و عملی، صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

آموزش خودیاری فنی

آموزشی که توسط مرکز آموزش فنی و حرفه‌ای به‌منظور ارتقاء سطح فرهنگ فنی جامعه ارائه می‌شود و در آن حداکثر بهره‌برداری از ابزار مورد استفاده آموزش داده می‌شود. (۱۳۸۱)

آموزش رسمی

آموزش‌هایی که شخص در نظام آموزشی، اعم از دولتی و غیردولتی، کسب کرده و مدرک مورد قبول وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا دیگر مؤسسات دولتی را دریافت می‌کند. (۱۳۷۹)

آموزش ضمن خدمت

آموزشی که به منظور افزایش مهارت شاغلان، در محل کار و در حین انجام کار واقعی و بدون جداکردن شاغل از محل کار و در طول سنوات خدمت نیروی کار به آنان ارائه می شود و شامل آموزش های ضمن خدمات عام و خاص است. (۱۳۸۱)

آموزش ضمن کار

رجوع شود: به آموزش ضمن خدمت. (۱۳۸۱)

آموزش عالی

یکی از سطوح نظام آموزشی که پس از دوره متوسطه در مؤسسات آموزش عالی اجرا می شود. (۱۳۸۹)

آموزش عمومی

آموزش هایی که در دوره های پیش دبستانی، ابتدایی، راهنمایی و همچنین دوره های سوادآموزی به آموزش گیرندگان ارائه شده و منجر به کسب مهارت خاصی نمی شود. (۱۳۷۹)

آموزش غیر حضوری

آموزشی که در آن انتقال مفاهیم و یادگیری بدون شرکت در کلاس و با استفاده از رسانه های نوشتاری، صوتی- تصویری و الکترونیکی صورت می گیرد. (۱۳۸۹)

آموزش غیر رسمی

آموزشی در قالب ارتباط سازمان یافته و پایدار که به منظور حصول یادگیری، طراحی شده و خارج از نظام آموزش عادی مدرسه ای و دانشگاهی ارائه می شود. (۱۳۷۹)

آموزش فرد به فرد سوادآموزی

یکی از شیوه های آموزش که در آن آموزش دهنده (حقیقی یا حقوقی) با توافق آموزش گیرنده، به صورت داوطلبانه یا خرید خدمات آموزشی در محل کار یا محیط زندگی برای آموزش سواد اقدام می کند. (۱۳۹۰)

آموزش فنی و حرفه‌ای

آموزشی که به مهارت و توانایی احراز شغل یا افزایش مهارت به‌طور رسمی یا غیررسمی، خصوصی یا دولتی ارائه شده و منجر به کسب مدرک تحصیلی رسمی یا گواهینامه مهارت می‌شود. (۱۳۸۱)

آموزش کودکان لازم‌التعلیم تحت پوشش نهضت سوادآموزی

آموزشی که به‌موجب مصوبه مجلس شورای اسلامی توسط نهضت سوادآموزی با استفاده از برنامه و منابع آموزشی کودکان لازم‌التعلیم در مناطقی که آموزش و پرورش حضور ندارد انجام می‌گیرد. (۱۳۸۲)

آموزش مجازی

آموزشی که در آن، انتقال مفاهیم و یادگیری در فضای مجازی به صورت برخط یا برون خط و با استفاده از رسانه‌های الکترونیکی، به صورت تعاملی یا غیرتعاملی صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

آموزش نیمه‌حضوری

آموزشی که در آن، بخشی از انتقال مفاهیم و یادگیری، به صورت کلاس حضوری و بخش دیگر با استفاده از رسانه‌های نوشتاری، صوتی - تصویری و الکترونیکی صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

آموزشکده آموزش عالی

مؤسسه آموزشی که به‌طور مستقل یا وابسته به مؤسسه آموزش عالی دیگر، به آموزش می‌پردازد. (۱۳۸۹)

آموزشگاه

مؤسسه‌ای که با کسب مجوز و بر اساس برنامه‌ای مدون اقدام به آموزش می‌کند. (۱۳۹۰)

آموزشگاه آزاد

مؤسسه خصوصی یا غیردولتی که با کسب مجوز اقدام به آموزش غیررسمی علمی، هنری و مهارتی می‌کند. (۱۳۷۹)

آموزشگر پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی

آموزشگر مؤسسه آموزش عالی که در یک دوره زمانی معین به ارائه خدمات آموزشی نظری و یا عملی می‌پردازد. (۱۳۸۹)

آموزشگر تمام‌وقت مؤسسه آموزش عالی

آموزشگر مؤسسه آموزش عالی که برابر ضوابط معین استخدام و تمام ساعات موظف اداری خود را در مؤسسه محل خدمت، انجام وظیفه می‌کند. (۱۳۸۹)

آموزشگر حق‌التدریسی مؤسسه آموزش عالی

رجوع شود به: آموزشگر پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی. (۱۳۸۹)

آموزشگر مؤسسه آموزش عالی

فردی که در یک مؤسسه آموزش عالی و برابر ضوابط معین، آموزش نظری و یا عملی را به دانشجویان ارائه می‌دهد. (۱۳۸۹)

آموزشگر نیمه‌وقت مؤسسه آموزش عالی

آموزشگر مؤسسه آموزش عالی که برابر ضوابط معین استخدام و نیمی از ساعات موظف اداری خود را در مؤسسه محل خدمت، انجام وظیفه می‌کند. (۱۳۸۹)

آموزشیار نهضت سوادآموزی

فردی که برابر ضوابط سوادآموزی مسئولیت جذب، ثبت نام و آموزش سوادآموزان را بر عهده دارد. (۱۳۹۰)

آموزگار

معلمی که در دوره ابتدایی انجام وظیفه می‌کند. (۱۳۹۰)

اتاق اداری مجتمع آموزشی یا مدرسه

اتاقی در مجتمع آموزشی یا مدرسه که جهت انجام امور اداری آن ایجاد شده است. (۱۳۹۰)

اتاق اولیاء مدرسه

اتاقی واقع در مدرسه که در آن والدین با هدف تعامل و هم‌اندیشی برای ارتقاء سطح امور آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان گرد هم می‌آیند. (۱۳۹۰)

اتاق بهداشت مدرسه

اتاقی که برابر استانداردهای آیین‌نامه بهداشت محیط، به‌منظور ارائه خدمات بهداشتی مدرسه تحت نظر مراقب سلامت تعیین شده است. (۱۳۹۰)

اتاق بینایی‌سنجی مدرسه

مکانی برای سنجش و تشخیص عیوب بینایی دانش‌آموزان در مدارس استثنایی است. (۱۳۹۰)

اتاق شنوایی‌سنجی مدرسه

مکانی برای سنجش و تشخیص عیوب شنوایی دانش‌آموزان در مدارس استثنایی است. (۱۳۹۰)

اتاق گفتاردرمانی مدرسه

مکانی برای آموزش و درمان مشکلات تکلم در مدارس استثنایی است. (۱۳۹۰)

اتاق مشاور مدرسه

اتاقی در مدرسه برای ارائه خدمات مشاوره‌ای، راهنمایی و روان‌شناختی است. (۱۳۹۰)

اتاق معلم

اتاقی در مدرسه جهت استراحت موقت، تعامل و تبادل تجربیات معلمان و ارتباط با اولیاء دانش‌آموزان در زنگ تفریح است. (۱۳۹۰)

اختراع

نتیجه فکر فرد یا افرادی است که برای اولین بار فرایند یا فرآورده‌های خاص را ارائه و مشکلی را در یک حرفه، فن، صنعت و ... حل می‌کند. اختراعی قابل ثبت است که حاوی نوآوری (ابتکار جدید) بوده و کاربرد صنعتی داشته باشد. (۱۳۹۱)

اردوگاه دانش‌آموزی

مکانی که مطابق با استانداردهای خاص برای برگزاری اردوهای دانش‌آموزی در سطوح منطقه‌ای، استانی و ملی ایجاد می‌شود. (۱۳۹۰)

اردوگاه ورزش دانش‌آموزی

مکانی با شرایط اقلیمی مناسب و امکانات لازم که به‌منظور اقامت موقت و آماده‌سازی روحی و جسمی دانش‌آموزان ورزشکار مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

اردوی دانش‌آموزی

سفر گروهی با مقاصد علمی، آموزشی، فرهنگی، زیارتی، سیاحتی، ورزشی و تفریحی که تحت هدایت و نظارت مربی با مجوز مراجع ذی‌ربط برگزار می‌شود. (۱۳۸۲)

ارز دانشجویی

ارزی که بر اساس ضوابط نهاد بورس‌دهنده به دانشجویان ایرانی خارج از کشور که از بورس یا مأموریت تحصیل و یا بورسیه آزاد استفاده می‌کنند، پرداخت می‌شود. (۱۳۸۲)

اصلاحات جزئی کتاب درسی

تغییرات کتاب درسی به‌گونه‌ای که ساختار مفهومی مطالب و صفحه‌بندی آن تغییر نکند. (۱۳۹۰)

اصلاحات کلی کتاب درسی

تغییرات کتاب درسی به‌گونه‌ای که منجر به تغییر ساختار مفهومی مطالب و صفحه‌بندی آن با حفظ چارچوب اصلی شود. (۱۳۹۰)

امتحان متفرقه نهضت سوادآموزی

آزمونی برای اخذ مدرک تحصیلی افرادی که امکان شرکت و حضور مرتب در رده‌های نهضت سوادآموزی را ندارند. (۱۳۹۰)

انجمن اولیاء و مربیان

گروهی متشکل از منتخبین اولیاء دانش‌آموزان و کارکنان هر مدرسه که با هدف تقویت همکاری و مشارکت اولیاء در راستای ارتقاء کیفیت فعالیت‌های آموزشی و پرورشی مدرسه تشکیل می‌شود. (۱۳۹۰)

انجمن کانون‌های دانش‌آموزی

انجمنی متشکل از حداقل سه گروه که دارای اهداف و فعالیت‌های مشترک بوده و در عرصه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی، هنری و بهداشتی، ورزشی و علمی تشکیل می‌شوند و زمینه حضور دانش‌آموزان را در عرصه‌های سازندگی و علمی فراهم می‌آورند. (۱۳۸۲)

انجمن‌های ورزشی مدارس

تشکل‌های ورزشی تحت نظارت آموزش و پرورش که عهده‌دار توسعه تربیت‌بدنی و ورزش مدارس در سطوح مدرسه، منطقه، استان و کشور است. (۱۳۹۰)

باسواد

فردی که می‌تواند به فارسی یا هر زبان دیگر متن ساده‌ای را بخواند و بنویسد خواه مدرک رسمی داشته باشد یا نداشته باشد. (۱۳۹۰)

باشگاه فرهنگیان

رجوع شود به: مرکز آموزشی، فرهنگی و رفاهی فرهنگیان. (۱۳۹۰)

بالترین مدرک تحصیلی

بالترین مدرک تحصیلی رسمی فرد که توسط نظام آموزشی کشور برای یک دوره، پایه یا مقطع تحصیلی به وی اعطا شده است. (۱۳۷۹)

برنامه درسی

مجموعه به‌هم پیوسته‌ای از دروس که هدف آموزشی مشخصی را دنبال می‌کند. (۱۳۸۹)

بزرگسال بی سواد

فردی با سن بالاتر از ۱۰ سال تمام که از حداقل سواد بهره‌مند نیست. (۱۳۹۰)

بسته‌های بهداشتی مدارس

بسته‌های آموزشی، فرهنگی و بهداشتی که اقلام و اطلاعات بهداشتی و پیشگیری را به دانش‌آموزان و اولیاء ارائه می‌نماید. (۱۳۹۰)

بهداشت‌تیار مدرسه

دانش‌آموز دوره ابتدایی که در تشکلی خاص، با مراقب سلامت در اجرای برنامه‌های بهداشتی مدرسه همکاری می‌کند. (۱۳۹۰)

پایان‌نامه

اثری است مکتوب مبتنی بر تحقیقات علمی و عملی که توسط دانشجویان دوره کارشناسی ارشد و دکترای عمومی (حرفه‌ای) در پایان دوره آموزشی ارائه می‌شود. (۱۳۹۰)

پایگاه تغذیه سالم مدرسه

مکانی در مدرسه به‌منظور فروش مواد خوراکی سالم به دانش‌آموزان به‌عنوان میان‌وعده با رعایت استانداردهای آیین‌نامه بهداشت محیط مدارس است. (۱۳۹۰)

پایگاه دهان و دندان دانش‌آموزی

مکانی با نیروی انسانی و تجهیزات دندانپزشکی جهت ارائه خدمات بهداشت دهان و دندان به دانش‌آموزان است. (۱۳۹۰)

پایگاه سلامت دانش‌آموزی

مکانی با نیروی انسانی و تجهیزات بهداشتی و پزشکی مناسب جهت ارائه خدمات سلامت به دانش‌آموزان مدارس فاقد مراقب سلامت است. (۱۳۹۰)

پایگاه قهرمانی دانش آموزی

مکانی که در آن دانش آموز منتخب ورزشی تحت نظر مربیان متخصص، جهت آمادگی شرکت در مسابقات داخلی و خارجی تمرین می‌کند. (۱۳۹۰)

پایه اول ابتدایی دانش آموز کم توان ذهنی

پایه‌ای از دوره آموزشی ابتدایی دانش‌آموزان استثنایی که دروس آن طی سه سال و در سه بخش برای دانش‌آموزان ابتدایی کم‌توان ذهنی جهت ورود به پایه دوم ارائه می‌شود. (۱۳۹۰)

پایه اول تکمیلی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا

قسمتی از برنامه آموزشی پایه اول ابتدایی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا که در مدت یک‌سال تحصیلی برای ورود به پایه دوم، آموزش داده می‌شود. (۱۳۹۰)

پایه اول مقدماتی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا

قسمتی از برنامه آموزشی پایه اول ابتدایی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا که در مدت یک‌سال تحصیلی برای ورود به پایه اول تکمیلی آموزش داده می‌شود. (۱۳۹۰)

پایه پنجم تکمیلی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا

قسمتی از برنامه آموزشی پایه پنجم ابتدایی دانش‌آموز ناشنوا و نیمه‌شنوا که در مدت یک‌سال تحصیلی برای ورود به دوره راهنمایی آموزش داده می‌شود. (۱۳۹۰)

پایه پنجم مقدماتی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا

قسمتی از برنامه آموزشی پایه پنجم ابتدایی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه‌شنوا که در مدت یک سال تحصیلی برای ورود به پایه پنجم تکمیلی آموزش داده می‌شود. (۱۳۹۰)

پایه پنجم نهضت سوادآموزی

چهارمین دوره تحصیلی سوادآموزی است که در آن سوادآموز دارای مدرک تحصیلی پایانی و یا معادل آن با رعایت تمامی قوانین و مقررات همانند دانش‌آموز پایه پنجم ابتدایی، بر اساس

بخش ۱۴- آموزش و پژوهش ۴۳۵

برنامه درسی تدوین شده دانش و مهارت‌های لازم را کسب می‌نماید و در صورت موفقیت در امتحان می‌تواند به پایه تحصیلی بالاتر راه یابد. (۱۳۸۲)

پایه تحصیلی

قسمتی از یک دوره تحصیلی که در یک سال تحصیلی اجرا می‌شود. (۱۳۹۰)

پذیرفته شده

فردی که برای ورود در دوره‌های تحصیلی آموزش عالی یا حوزه‌های علمیه برابر ضوابط معین امتیازات لازم را به دست آورده است. (۱۳۹۱)

پرونده مشاوره‌ای دانش آموز

مجموعه اطلاعاتی در زمینه‌های سازگاری و تحصیلی دانش‌آموز جهت شناخت صحیح و کمک به انتخاب مسیر تحصیلی و روانی- رفتاری وی است که به صورت الکترونیکی جمع‌آوری می‌شود. (۱۳۹۰)

پژوهش

مجموعه فعالیت‌های منظم و برنامه‌ریزی شده‌ای که هدف آن گسترش دانش موجود، دستیابی به دانش یا فنون جدید، حل مسائل و یا نوآوری در زمینه‌های مختلف است. (۱۳۸۲)

پژوهش بنیادی

پژوهشی که عمدتاً در جهت گسترش مرزهای دانش بدون در نظر گرفتن استفاده عملی از نتایج به دست آمده در تحقیقات انجام می‌گیرد، که در حال حاضر نتایج آن کاربردی نمی‌باشد و به دو گروه پژوهش‌های بنیادی محض و پژوهش‌های بنیادی راهبردی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۲)

پژوهش بنیادی راهبردی

پژوهشی که به منظور فراهم ساختن زمینه علمی لازم برای حل مسائل جاری و آتی انجام می‌شود. (۱۳۸۲)

پژوهش بنیادی محض

پژوهشی که بدون توجه به کاربردهای عملی و به منظور گسترش مرزهای دانش صورت می‌گیرد. (۱۳۸۲)

پژوهش توسعه‌ای

پژوهشی که با هدف ترویج نتایج پژوهش‌های بنیادی و کاربردی به منظور استفاده در تولید مواد، فرآورده‌ها، وسایل، ابزار، فرایندها و روش‌های جدید و یا بهبود آن‌ها صورت می‌گیرد. (۱۳۸۲)

پژوهش کاربردی

پژوهشی مبتنی بر دانش حاصل از تحقیقات و یا تجربیات که در جهت به‌کارگیری روش‌ها، نظریه‌ها و الگوهای موجود برای ارائه تحلیلی از یک پدیده که ممکن است به یافتن راه‌حلی منجر شود، صورت می‌گیرد. (۱۳۸۲)

پژوهشکده

مؤسسه‌ای است که با مجوز رسمی شورای گسترش آموزش عالی ایجاد و بر اساس روش‌های علمی به فعالیت‌های پژوهشی می‌پردازد و حداقل از سه گروه پژوهشی تشکیل می‌شود. (۱۳۸۲)

پژوهشگاه

مؤسسه آموزش عالی که با مجوز رسمی شورای گسترش آموزش عالی ایجاد و حداقل از سه پژوهشکده تشکیل شود. (۱۳۸۹)

پژوهشگر

فردی است که به صورت سازمان‌یافته و به‌طور حرفه‌ای به طرح اولیه یا خلق دانش جدید، محصولات، فرایندها، روش‌ها و سیستم‌های جدید می‌پردازد و یا مدیریت طرح پژوهشی را بر عهده دارد. (۱۳۹۱)

پژوهشگر تمام وقت

پژوهشگری که بیش از ۹۰ درصد وقت کاری خود را صرف انجام پژوهش و یا مدیریت آن می‌کند. (۱۳۹۱)

پتنت

رجوع شود به: حق اختراع. (۱۳۹۱)

پودمان

مجموعه درس‌های دربرگیرنده مفاهیم و مهارت‌هایی که فراگیری آن‌ها به کسب دانش و مهارتی خاص می‌انجامد. (۱۳۸۹)

پوشش ظاهری تحصیلی

نسبت تعداد دانش‌آموزان یک دوره تحصیلی به کل جمعیت لازم‌التعلیم همان دوره است. (۱۳۷۹)

پوشش واقعی تحصیلی

نسبت تعداد دانش‌آموزان یک دوره تحصیلی که در سنین خاص آن دوره هستند به کل جمعیت لازم‌التعلیم همان دوره است. (۱۳۷۹)

پیشگامان سلامت مدرسه

گروهی از دانش‌آموزان دوره راهنمایی که در برنامه‌های بهداشتی مدرسه با روش‌های نوین و فعال با مراقب سلامت همکاری می‌کنند. (۱۳۹۰)

تحصیلات تکمیلی

شامل دوره‌های تحصیلی کارشناسی ارشد و دکترای تخصصی است. (۱۳۹۱)

تحقیق

رجوع شود به: پژوهش. (۱۳۸۲)

تراکم دانش آموز

نسبت تعداد دانش‌آموزان مشغول به تحصیل به تعداد کلاس دایر، آموزشگاه و دوره تحصیلی را به ترتیب تراکم دانش‌آموز در کلاس، آموزشگاه و دوره تحصیلی گویند. (۱۳۷۹)

ترک تحصیل‌کننده

دانش‌آموزی که حین تحصیل، بعد از قبولی یا مردودی، به هر دلیلی نظام آموزشی را ترک کرده باشد. (۱۳۹۰)

تشکل دانش‌آموزی

مجموعه‌ای از دانش‌آموزان که فعالیت‌های تعریف شده‌ای را به صورت داوطلبانه، مستمر و سازمان‌یافته در عرصه‌های مختلف فرهنگی و اجتماعی در داخل و یا خارج مدرسه انجام می‌دهند. (۱۳۹۰)

تعاونی آموزشگاهی

مکانی که با مشارکت داوطلبانه دانش‌آموزان و با حمایت، نظارت و هدایت مدیر مدرسه، بر اساس دستورالعمل وزارتی با اهداف تربیتی، اجتماعی و اقتصادی در مدرسه تشکیل و اداره می‌شود. (۱۳۹۰)

تیم ورزشی دانش‌آموزی

گروهی از دانش‌آموزان ورزشکار که به همراه مربی و سرپرست در تمرینات و مسابقات با ضوابط خاص در یک‌رشته ورزشی شرکت می‌کنند. (۱۳۹۰)

ثبت نام شده آموزش عالی

فردی که برابر ضوابط معین پذیرفته‌شده و در یکی از مؤسسات آموزش عالی ثبت نام کرده است. (۱۳۸۹)

جشنواره دانش آموزان فیلم ساز

جشنواره‌ای که در آن فیلم‌های منتخب دانش آموزان در سطح ملی و بین‌المللی جهت رقابت به نمایش گذاشته می‌شوند. (۱۳۹۰)

جشنواره ورزش همگانی دانش آموزی

رویداد ورزشی که مختص دانش آموزان شرکت کننده در بازی‌های بومی محلی، کوه‌پیمایی، پیاده‌روی و ورزش صبحگاهی می‌باشد. (۱۳۹۰)

جشنواره ورزشی دانش آموزی

رویداد ورزشی مختص دانش آموزان برگزیده رشته‌های مختلف به منظور نمایش توانمندی‌های آنان که به صورت کشوری، استانی و منطقه‌ای برگزار می‌شود. (۱۳۹۰)

جمعیت لازم‌التعلیم

افراد گروه سنی ۶-۱۱ ساله، ۱۲-۱۴ ساله و ۱۵-۱۷ ساله که به ترتیب باید در دوره‌های ابتدایی، متوسطه اول و متوسطه دوم به تحصیل مشغول باشند. (۱۳۹۰)

حق اختراع

سندی است که اداره مالکیت صنعتی برای حمایت از اختراع صادر می‌کند و دارنده آن می‌تواند از حقوق انحصاری بهره‌مند شود. (۱۳۹۱)

حداقل سواد

توانایی خواندن و نوشتن و حساب کردن، درک و فهم متون ساده به زبان فارسی و کسب مهارت‌های اولیه روخوانی قرآن است. (۱۳۹۰)

حوزه علمیه

حوزه علمیه مرکز تحصیل علوم دینی یا مجتمع دانش‌های دینی است. (۱۳۷۹)

خانه معلم

مکانی دارای امکانات اسکان و پذیرایی کارکنان آموزش و پرورش است. (۱۳۹۰)

خدمات رسانه‌ای نهضت سوادآموزی

یکی از برنامه‌های آموزش مداوم است که به صورت غیرحضوری، با بهره‌گیری از روزنامه، مجله، بروشور و ... از طرق مختلف به‌ویژه شبکه پستی برای ارتقای سطح دانش و گسترش و فرهنگ مطالعه فراگیران ارائه می‌شود. (۱۳۸۲)

خدمات مکاتبه‌ای نهضت سوادآموزی

یکی از برنامه‌های آموزش مداوم است که به صورت غیرحضوری طی سه سال متوالی با ارسال بسته‌های آموزشی از طرق مختلف به‌ویژه شبکه پستی، فراگیران را قادر می‌سازد ضمن استقلال در مطالعه و یادگیری، آمادگی لازم را برای ورود به برنامه خدمات رسانه‌ای به‌دست آورند. (۱۳۸۲)

خوابگاه دانش‌آموزی

مکانی برای استراحت و اسکان دانش‌آموزان مدارس شبانه‌روزی است. (۱۳۹۰)

خوابگاه مرکزی دانش‌آموزی

مکانی برای اقامت دانش‌آموزان دوره‌های راهنمایی و متوسطه مناطق و روستاهای فاقد مدارس مذکور است. (۱۳۹۰)

دانش‌آموخته

فردی که یکی از دوره‌های تحصیلی را با موفقیت به پایان رسانده است و دانشنامه یا گواهی‌نامه تحصیلی دریافت می‌کند. (۱۳۹۱)

دانش‌آموز

فردی که برابر مقررات در یکی از دوره‌های تحصیلی آموزش و پرورش به تحصیل اشتغال دارد. (۱۳۹۰)

دانش آموز استثنایی

دانش آموزی که به دلیل تفاوت قابل ملاحظه جسمی، ذهنی (هوشی)، عاطفی و اجتماعی با افراد هم سن خود نیازمند ارائه خدمات آموزشی، پرورشی و توان بخشی ویژه باشد. (۱۳۹۰)

دانش آموز ایثارگر

دانش آموزی که بر اساس مقررات مندرج در مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و هیئت وزیران، واجد شرایط ثبت نام در مدارس ایثارگران شناخته شود. (۱۳۹۰)

دانش آموز با اختلالات رفتاری

دانش آموز استثنایی که با وجود دارا بودن هوش مرزی و یا بالاتر، رفتار اجتماعی - هیجانی او در مدرسه با هنجارهای پذیرفته شده بر اساس سن، جنسیت، قومیت یا فرهنگ، تفاوت معنی داری با همسالان خود دارد به گونه ای که بدون داشتن علت آسیب دیدگی هوشی، حسی یا جسمی بر عملکرد تحصیلی، رفتار کلاسی، مراقبت از خود، روابط اجتماعی و سازگاری شخصی اثر بگذارد. (۱۳۹۰)

دانش آموز با ناتوانایی های یادگیری

دانش آموز استثنایی که با وجود برخورداری از هوش طبیعی و نداشتن نقایص حسی، آسیب های شدید مغزی و مشکلات اجتماعی - عاطفی، قادر به بهره گیری کامل از امکانات آموزش و پرورش عادی نبوده و در یک یا چند ماده درسی ضعف محسوس و مشهود داشته باشد. (۱۳۹۰)

دانش آموز بزرگسال

دانش آموزی که شرایط تحصیل در مدارس راهنمایی تحصیلی و متوسطه روزانه را نداشته و برای ادامه تحصیل در مدارس بزرگسالان پذیرش می شود. (۱۳۹۰)

دانش آموز پژوهشگر

دانش آموزی که با مطالعه و جستجو در منابع، در مورد یک موضوع خاص، مقاله علمی مورد تأیید ارائه نماید. (۱۳۹۰)

دانش آموز تحت پوشش برنامه بهداشت دهان و دندان

دانش آموزی که تحت پوشش برنامه‌های آموزشی، ارزیابی و مداخلاتی بهداشت دهان و دندان و دندانپزشکی قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

دانش آموز تحت پوشش برنامه سلامت نوجوانی

دانش آموز دوره راهنمایی یا متوسطه که به‌منظور پیشگیری از رفتارهای پرخطر دوره بلوغ تحت پوشش برنامه آموزش، ارزیابی سلامت و مداخلاتی مجاز قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

دانش آموز تحت پوشش برنامه شیر مدرسه

نوآموزان و دانش‌آموزانی که در مراکز پیش‌دبستانی یا مدارس، شیر رایگان دریافت می‌کنند. (۱۳۹۰)

دانش آموز تحت پوشش برنامه‌های پیشگیری از بیماری‌ها

دانش‌آموزی که در طرح و برنامه‌های پیشگیری از بیماری‌های واگیر و غیر واگیر تحت آموزش و ارزیابی و یا اقدامات مداخلاتی مجاز قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

دانش آموز تحت پوشش طرح کیفیت‌بخشی درس تربیت‌بدنی

دانش‌آموزی که در طرح‌های کیفیت‌بخشی تربیت‌بدنی (مانند طرح سبح) مبنی بر اجرای کشوری یک فعالیت یا رشته ورزشی تحت پوشش قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

دانش آموز تحت پوشش کانون حرکات اصلاحی

دانش‌آموزی که به کانون حرکات اصلاحی دانش‌آموزی مراجعه و پذیرفته می‌شود. (۱۳۹۰)

دانش آموز تکرار پایه

دانش‌آموز مردودی که در همان پایه تحصیلی ثبت نام شده به تحصیل باشد. (۱۳۹۰)

دانش آموز تلفیقی (استثنایی)

دانش آموز استثنایی با یکی از آسیب‌دیدگی‌های: بینایی، شنوایی، حسی - حرکتی، هوش مرزی (دیرآموز)، مشکلات ویژه یادگیری، مشکلات رفتاری - هیجانی (خفیف تا متوسط) که در رده‌های آموزش و پرورش عادی در کنار سایر نوآموزان و دانش‌آموزان با استفاده از خدمات معلم مرجع مشغول به تحصیل است. (۱۳۹۰)

دانش آموز جهشی مدارس ایثارگران

دانش آموز ایثارگری که گواهی قبولی پایه پنجم ابتدایی یا سوم راهنمایی را داشته و در آزمون پایانی دوره تحصیلی بالاتر شرکت نماید. (۱۳۹۰)

دانش آموز چندمعلولیتی

دانش آموز استثنایی که دارای دو یا چند مورد از انواع معلولیت‌های ذهنی، شنوایی، بینایی، جسمی و رفتاری است به طوری که بدون استفاده از خدمات و آموزش ویژه، قادر به استفاده از آموزش و پرورش عادی یا گروه تک‌معلولیتی نباشد. (۱۳۹۰)

دانش آموز حادثه‌دیده

دانش‌آموزی که در مدرسه یا در اجرای فعالیت‌های دانش‌آموزی و مسیر رفت‌و برگشت دچار سانحه شده است. (۱۳۹۰)

دانش آموز خاص

به دانش‌آموزی گفته می‌شود که از نظر ذهنی (هوشی)، جسمی، عاطفی و یا اجتماعی تفاوت قابل‌ملاحظه‌ای با افراد هم‌سن خود داشته و این تفاوت به حدی است که برخورداری آنان از آموزش و پرورش، مستلزم تغییراتی (متناسب با ویژگی‌های این دانش‌آموزان) در برنامه‌ها، محتوا، روش‌ها، مواد و فضای آموزشی عادی و ارائه خدمات آموزشی و توان‌بخشی ویژه به آنان باشد. (۱۳۸۲)

دانش آموز دارای شناسنامه سلامت

دانش آموزی که نتایج معاینات مقدماتی و ارزیابی تخصصی او توسط مراقب سلامت و پزشک در شناسنامه سلامت وی ثبت می‌شود. (۱۳۹۰)

دانش آموز دارای هوش مرزی

رجوع شود به: دانش آموز دیرآموز. (۱۳۹۱)

دانش آموز دختر غیر حضوری مدارس ایثارگران

دانش آموز دختری که به دلیل نبود مدرسه ایثارگران دخترانه در منطقه به صورت غیر حضوری در مدرسه پسرانه ایثارگران تحصیل می‌کند. (۱۳۹۰)

دانش آموز دیرآموز

دانش آموزی که بر اساس یک آزمون استاندارد در محدوده هوش بهر بین ۷۰ تا ۷۹ قرار گرفته و در زمینه مهارت‌های تحصیلی دارای عملکرد محدودتر و ضعیف‌تری نسبت به همسالان خود است. (۱۳۹۰)

دانش آموز شاهد

دانش آموزی که فرزند شهید، مفقودالاثر، آزاده یا جانباز ۵۰ درصد و بالاتر باشد. (۱۳۹۰)

دانش آموز شرکت‌کننده در اردوی راهیان نور

دانش آموزی که به منظور آشنایی با فلسفه جهاد و شهادت و گذراندن دوره عملی درس آمادگی دفاعی با همکاری سازمان بسیج دانش‌آموزی و فرهنگیان در مناطق عملیاتی دفاع مقدس حضور پیدا می‌کنند. (۱۳۹۰)

دانش آموز شرکت‌کننده در طرح هجرت

دانش آموزی که در فصل تابستان با حضور داوطلبانه به منظور تعمیر، بهسازی و زیباسازی فضاهای آموزش و پرورش با مشارکت معاونت پرورشی و تربیت‌بدنی، سازمان نوسازی، توسعه و

بخش ۱۴ - آموزش و پژوهش ۴۴۵

تجهیز مدارس، سازمان بسیج دانش‌آموزی و فرهنگیان، سازمان بسیج سازندگی و همکاری اولیا و مربیان مراکز آموزشی و پرورشی در مناطق محروم و مورد نیاز فعالیت می‌کنند. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز شهید

دانش‌آموزی که در جریان انقلاب یا جنگ تحمیلی به درجه رفیع شهادت رسیده باشد. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز طرح پراکنده شاهد

دانش‌آموز شاهی که در مدارس غیر شاهد تحصیل می‌نماید. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز طیف اتیسم

دانش‌آموز استثنایی با آسیب‌دیدگی شدید و گسترده در زمینه‌های گوناگون رشد، مانند اختلال در تعامل اجتماعی و مهارت‌های ارتباطی و فعالیت‌های کلیشه‌ای که این اختلال‌ها، موجب شده دانش‌آموز با توجه به سطح رشد و سن عقلی نتواند از آموزش و پرورش عادی به نحو مؤثری بهره‌مند شود. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز عضو پایگاه قهرمانی

دانش‌آموز منتخبی که در پایگاه قهرمانی پذیرفته می‌شود. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز عضو کانون ورزشی دانش‌آموزی

دانش‌آموز پذیرفته‌شده در کانون‌های ورزشی که تحت نظر مربی واجد شرایط به فراگیری یک یا چند مهارت ورزشی می‌پردازد. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز عقب‌مانده ذهنی

دانش‌آموز استثنایی که هوش‌بهر او در یک آزمون استاندارد بین ۵۰ تا ۷۰ باشد و با مشکلاتی در رفتار سازشی توأم بوده که در دوران رشد پدیدار شده باشد. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز فراگیر (استثنایی)

رجوع شود به: دانش‌آموز تلفیقی (استثنایی). (۱۳۹۰)

دانش آموز فعال در رشته‌های پایه ورزشی

دانش‌آموز شرکت‌کننده در مسابقات ورزشی رشته‌های دو و میدانی، شنا و ژیمناستیک است. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز کتاب‌خوان

دانش‌آموزی که هر دو هفته حداقل یک کتاب غیردرسی را زیر نظر مربی مدرسه مطالعه می‌کند. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز مردود

دانش‌آموزی که برابر ضوابط و مقررات مربوط، شرایط لازم برای ارتقاء به پایه بالاتر را کسب نکرده باشد. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز معلول جسمی - حرکتی

دانش‌آموز استثنایی که باوجود دارا بودن هوش‌بهر مرزی یا بالاتر به‌دلیل داشتن معلولیت جسمانی قادر به استفاده مؤثر از امکانات آموزشی مدارس عادی نباشد. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز نابینا

دانش‌آموز استثنایی که حداکثر حدت بینایی اصلاح‌شده او از ۲۰/۲۰۰ کمتر بوده یا زاویه دید او در بزرگ‌ترین قطر از ۲۰ درجه بیشتر نیست و بینایی او علی‌رغم استفاده از وسایل کمک‌بینایی به‌حدی کم و محدود باشد که ایجاب نماید آموزش وی از طریق روش‌های آموزشی ویژه نابینایان و خط بریل صورت پذیرد. (۱۳۹۰)

دانش‌آموز ناشنوا

دانش‌آموز استثنایی که میزان نقص حس شنوایی او ۷۰ دسی‌بل یا بیشتر بوده و علی‌رغم بهره‌گیری از وسایل کمک‌شنوایی نتواند از مهارت‌های ارتباطی کلامی به نحو مطلوب استفاده کند. (۱۳۹۰)

دانش آموز نیازمند مراقبت ویژه

دانش آموز عادی که به علت اختلال در سلامت یا بیماری خاص در مدرسه تحت نظر است و برخی اقدامات درمانی برای او اجرا می شود. (۱۳۹۰)

دانش آموز نیمه بینا

دانش آموز استثنایی که حداکثر حدت بینایی اصلاح شده او از ۲۰/۲۰۰ بیش تر و از ۲۰/۷۰ کمتر است و میزان باقیمانده بینایی او با استفاده از وسایل کمک بینایی به حدی کم و محدود است که قادر به استفاده از خطوط کتابها و نوشته های عادی نبوده و برخورداری وی از آموزش و پرورش مستلزم استفاده از وسایل کمک بینایی مخصوص و یا کتاب های درشت خط باشد. (۱۳۹۰)

دانش آموز نیمه شنوا

دانش آموز استثنایی که میزان باقیمانده شنوایی او حتی با استفاده از وسایل کمک شنوایی و بهره گیری از راهنمایی های آموزشی، برای دریافت مطالب شنیداری و گفتاری کافی نبوده و میزان ناتوانی حس شنوایی او بین ۳۵ تا ۶۹ دسی بل باشد. (۱۳۹۰)

دانش پذیر

داوطلبی است که شرایط ورود به دوره های فراگیر آموزش عالی را دارد و در موعد مقرر نسبت به ثبت نام در دوره های فراگیر اقدام کرده است. (۱۳۸۲)

دانشجو

فرد پذیرفته شده ای که برابر ضوابط معین برای تحصیل در یکی از دوره های رسمی آموزش عالی ثبت نام کند و به تحصیل اشتغال ورزد. (۱۳۹۱)

دانشجو معلم شهید

دانشجو معلمی که در یکی از مراکز تربیت معلم و یا دیگر مراکز دانشگاهی با تعهد خدمت در آموزش و پرورش مشغول تحصیل بوده و در جریان انقلاب یا دفاع مقدس به شهادت رسیده است. (۱۳۹۰)

دانشجوی بورسیه

دانشجویی است که در یکی از مؤسسات آموزش عالی داخل یا خارج از کشور، مشترک یا بورسیه ترددی برابر ضوابط معین و با استفاده از تسهیلات و امکانات نهاد بورس‌دهنده به تحصیل اشتغال دارد. (۱۳۸۲)

دانشجوی بورسیه ترددی

دانشجوی بورسیه‌ای است که در یکی از دانشگاه‌های خارج از کشور ثبت نام نموده و حداقل نیمی از دوره تحصیلی خود را در داخل کشور، تحت نظر استاد راهنمای داخلی می‌گذراند و پس از فراغت از تحصیل، مدرک خود را از دانشگاه خارجی دریافت می‌نماید. (۱۳۸۲)

دانشجوی خارج از کشور

دانشجویی است که با توجه به ضوابط تعیین‌شده از سوی مراجع رسمی در یکی از دانشگاه‌های خارج از کشور به تحصیل اشتغال دارد. (۱۳۸۲)

دانشجوی خارجی

تبعه غیر ایرانی که طبق ضوابط تعیین‌شده از سوی مراجع رسمی در یکی از مؤسسات آموزش عالی جمهوری اسلامی ایران به تحصیل اشتغال دارد. (۱۳۸۸)

دانشکده

واحدی از یک مؤسسه آموزش عالی که با مجوز رسمی شورای گسترش آموزش عالی، ایجاد و حداقل از سه گروه آموزشی تشکیل شود. (۱۳۸۹)

دانشکده مستقل

مؤسسه آموزش عالی که با مجوز رسمی شورای گسترش آموزش عالی ایجاد و حداقل از سه گروه آموزشی تشکیل شود. (۱۳۸۹)

دانشگاه

عالی‌ترین مؤسسه آموزش عالی که با مجوز رسمی شورای گسترش آموزش عالی، ایجاد و حداقل از سه دانشکده تشکیل شده باشد. (۱۳۸۹)

دبستان

مدرسه‌ای که دانش‌آموزان دوره ابتدایی در آن مشغول به تحصیل هستند. (۱۳۹۰)

دبیر

معلمی که در دوره راهنمایی یا متوسطه انجام وظیفه می‌کند. (۱۳۹۰)

دبیرستان

مدرسه‌ای که دانش‌آموزان دوره متوسطه شاخه نظری، در آن مشغول به تحصیل هستند. (۱۳۹۰)

دبیر فوق برنامه آموزشی

رجوع شود به: معلم راهنمای طرح پراکنده شاهد. (۱۳۹۰)

دبیر فوق برنامه آموزشی و پرورشی

رجوع شود به: معلم راهنمای ارشد طرح پراکنده شاهد. (۱۳۹۰)

دبیر فوق برنامه پرورشی

رجوع شود به: مشاور تربیتی طرح پراکنده شاهد. (۱۳۹۰)

در حال تحصیل

فردی که طبق برنامه‌های رسمی آموزشی کشور مشغول به تحصیل می‌باشد. (۱۳۷۹)

دوره آمادگی استثنایی ۱

مرحله‌ای از دوره پیش از دبستان که در آن نوآموزان استثنایی ۴ تا ۵ سال در گروه‌های ناشنوا و نیمه‌شنوا، معلول جسمی و حرکتی، نابینا و نیمه‌بینا، دارای اختلالات رفتاری و هیجانی، اتیسم، چندمعلولیتی، نوآموزان کم‌توان ذهنی و چندمعلولیتی کم‌توان ذهنی مشغول یادگیری می‌باشند. (۱۳۹۰)

دوره آمادگی استثنایی ۲

مرحله‌ای از دوره پیش از دبستان که در آن نوآموزان استثنایی ۵ تا ۶ سال که دوره آمادگی استثنایی ۱ را گذرانده‌اند مشغول به یادگیری می‌باشند. (۱۳۹۰)

دوره آموزش خانواده

دوره‌ای که برای اولیاء و مربیان به‌منظور ارتقای سطح دانش و بینش آنان در قالب سرفصل‌های نظام جامع ارتقاء آموزش خانواده با هدف‌های ویژه تربیتی - آموزشی ارائه می‌شود. (۱۳۹۰)

دوره آموزشی

برنامه آموزشی مدونی که در طی دوره زمانی معین با هدف ارتقای دانش، تغییر در نگرش، رفتار و ایجاد مهارت یا تخصص در آموزش‌گیرندگان اجرا می‌شود و طبق ضوابط معین منجر به صدور گواهینامه یا دانشنامه پایان دوره می‌شود. (۱۳۹۱)

دوره ابتدایی

دوره تحصیلی که دانش‌آموز از سن ۶ سالگی به آن وارد شده و پس از طی پایه‌های تحصیلی معین گواهینامه پایان دوره ابتدایی دریافت می‌کند. (۱۳۹۰)

دوره انتقال

دوره‌ای معادل پنجم ابتدایی برای کسانی که قبولی دوره‌های تکمیلی، پایانی و سوادآموزی نهضت، یا قبولی سوم و چهارم ابتدایی را داشته و شرایط ادامه تحصیل در آموزش و پرورش رسمی را ندارند. (۱۳۹۰)

دوره پایانی سوادآموزی

سومین دوره تحصیلی سوادآموزی (در ساختار قبلی) که معادل پایه چهارم ابتدایی بوده و در این دوره آموخته‌های سوادآموز تثبیت شده و با کسب مهارت‌های لازم بر اساس برنامه‌های تعیین شده پس از موفقیت در مواد امتحانی آن، برای شرکت در پایه پنجم نظام آموزش رسمی کشور آماده می‌شود. (۱۳۹۰)

دوره پیش‌دانشگاهی

دوره تحصیلی یک‌ساله که دانش‌آموز پس از اتمام دوره متوسطه و احراز شرایط، جهت آمادگی ورود به دانشگاه در آن مشغول به تحصیل می‌شود. (۱۳۹۰)

دوره پیش‌دبستانی

دوره دو ساله‌ای که کودکان ۴ و ۵ سال تمام را تحت پوشش برنامه‌های تربیتی قرار می‌دهد. گذراندن این دوره اختیاری است. (۱۳۹۰)

دوره تحصیلی

دوره آموزشی که منجر به اخذ دانشنامه یا گواهی‌نامه تحصیلی می‌شود. (۱۳۹۱)

دوره تحکیم سواد

دوره‌ای که فرصت استمرار و پایداری آموخته‌ها و کاربرد آن را برای کسانی که دوره سوادآموزی را گذرانده و تمایل به ادامه تحصیل ندارند، فراهم می‌سازد. (۱۳۹۰)

دوره تکمیلی آموزش بزرگسال

رجوع شود به: دوره متوسطه شبانه. (۱۳۷۹)

دوره تکمیلی تخصصی بالینی

دوره تکمیلی تخصصی ۱۲ تا ۱۸ ماهه در آموزش پزشکی که طی آن متخصصان رشته‌های مختلف پزشکی (متخصصین بالینی) در یک گرایش ویژه از رشته تخصصی خود مهارت‌های عملی و دانش نظری لازم را کسب و گواهی تکمیل تخصصی بالینی دریافت می‌کنند. (۱۳۸۹)

دوره تکمیلی سوادآموزی

دومین دوره تحصیلی سوادآموزی (در ساختار قبلی) که در آن به سوادآموزان دارای مدرک تحصیلی مقدماتی و معادل، مهارت روخوانی قرآن کریم، خواندن و نوشتن و درک مطلب متون فارسی و انجام محاسبات ریاضی آموزش داده می‌شود. (۱۳۹۰)

دوره دکتری تخصصی^۱ (Ph.D)

دوره تحصیلی چهارساله در آموزش عالی که پس از دوره کارشناسی ارشد یا دکتری حرفه‌ای آغاز و پس از گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک دکتری تخصصی منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره دکتری تخصصی پیوسته

دوره تحصیلی هشت‌ساله در آموزش عالی که با گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک دکتری تخصصی پیوسته منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره دکتری حرفه‌ای

دوره تحصیلی شش‌ساله در آموزش عالی که پس از گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک دکتری حرفه‌ای منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی)

رجوع کنید به: دوره دکتری حرفه‌ای. (۱۳۸۹)

دوره دستیاری بالینی پزشکی

دوره تحصیلی ۳ تا ۵ ساله در آموزش عالی که متقاضیان واجد شرایط با داشتن مدرک دکتری پزشکی عمومی پس از موفقیت در امتحان پذیرش دستیاری و گذراندن دوره‌های آموزشی نظری و عملی و قبولی در امتحانات مربوط (تکوینی و نهایی) مدرک تخصصی دریافت می‌کنند. (۱۳۸۹)

دوره راهنمایی

دوره تحصیلی که دانش‌آموز پس از گذراندن دوره ابتدایی در آن پذیرش شده و پس از طی سه پایه تحصیلی گواهینامه پایان دوره دریافت می‌کند. (۱۳۹۰)

دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای

دوره‌ای ویژه دانش‌آموزان استثنایی به منظور ایجاد آمادگی نسبی آنان برای ادامه تحصیل در دوره متوسطه حرفه‌ای که شامل سه پایه تحصیلی و حداقل ۷۲ واحد درسی می‌باشد. (۱۳۹۰)

دوره راهنمایی شبانه

دوره راهنمایی که امکان تحصیل را برای کسانی که به لحاظ سن یا سایر شرایط نمی‌توانند در دوره روزانه تحصیل نمایند فراهم می‌کند. (۱۳۷۹)

دوره سوادآموزی

دوره‌ای برای آموزش فرد بی‌سواد با سن بیش از ده سال تمام که امکان تحصیل در نظام آموزش رسمی کشور را ندارد. این دوره معادل پایه سوم ابتدایی در نظام آموزش رسمی است. (۱۳۹۰)

دوره عمومی آموزش بزرگسال

رجوع شود به: دوره راهنمایی شبانه. (۱۳۷۹)

دوره فراگیر

دوره‌ای که افراد علاقه‌مند به آموزش عالی بدون شرکت در آزمون سراسری با رعایت مقررات مربوط در آن پذیرفته می‌شوند و پس از احراز حد نصاب علمی لازم در دروس تعیین‌شده به‌عنوان دانشجو محسوب می‌شوند. (۱۳۸۲)

دوره فلوشیپ

رجوع شود به: دوره تکمیلی تخصصی بالینی. (۱۳۸۹)

دوره کارآموزی دانش آموزی

دوره‌ای که هنرجوی سال سوم شاخه فنی و حرفه‌ای به‌منظور کسب مهارت‌های لازم تعدادی از واحدهای درسی اصلی را زیر نظر مدیریت مدرسه در محیطی معین می‌گذراند. (۱۳۹۰)

دوره متوسطه

دوره تحصیلی که دانش‌آموز پس از اتمام دوره راهنمایی در آن پذیرش شده و در سال اول به صورت عمومی و سپس به یکی از شاخه‌های نظری، فنی حرفه‌ای یا کاردانش هدایت می‌شود و با گذراندن واحدهای درسی تعیین‌شده، موفق به اخذ گواهینامه دیپلم متوسطه می‌شود. (۱۳۹۰)

دوره متوسطه حرفه‌ای

دوره‌ای ویژه دانش‌آموزان استثنایی به‌منظور ایجاد آمادگی نسبی برای افزایش مهارت‌های زندگی، دستیابی به خودکفایی فردی، اجتماعی و اقتصادی این دانش‌آموزان که شامل سه پایه تحصیلی و حداقل ۹۶ واحد درسی می‌باشد. (۱۳۹۰)

دوره مقدماتی سوادآموزی

اولین دوره تحصیلی سوادآموزی (در ساختار قبلی) که در آن سوادآموز مهارت خواندن و نوشتن متون ساده فارسی، انجام چهار عمل اصلی ریاضی و خواندن مقدماتی قرآن را فرامی‌گیرد. (۱۳۹۰)

دوره کاردانی پیوسته

دوره تحصیلی دوساله در آموزش عالی که پس از اخذ مدرک فنی و حرفه‌ای یا کاردانش آغاز و با گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک کاردانی پیوسته منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره کاردانی ناپیوسته

دوره تحصیلی دوساله در آموزش عالی که پس از گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک کاردانی منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره کارشناسی پیوسته

دوره تحصیلی چهارساله در آموزش عالی که پس از گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک کارشناسی منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره کارشناسی ارشد پیوسته

دوره تحصیلی شش‌ساله در آموزش عالی که پس از گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک کارشناسی ارشد منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته

دوره تحصیلی دوساله در آموزش عالی که پس از دوره کارشناسی آغاز و پس از گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک کارشناسی ارشد منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره کارشناسی ناپیوسته

دوره تحصیلی دوساله در آموزش عالی که پس از دوره کاردانی آغاز و پس از گذراندن تعداد واحد درسی معین به دریافت مدرک کارشناسی منجر می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره متوسطه شبانه

دوره متوسطه‌ای که امکان تحصیل را برای کسانی که به لحاظ سن یا سایر شرایط نمی‌توانند در دوره روزانه تحصیل نمایند فراهم می‌کند. (۱۳۷۹)

دیپلم افتخار ایثارگران

مدرک تحصیلی که به جانبازان ۲۵ درصد به بالای اعصاب و روان و آزادگان جانبازان ۲۵ درصد به بالا با ۴۰ سال سن و پدران، مادران و همسران شهدا اهداء می‌شود. (۱۳۹۰)

رابط بهداشت مدارس

فردی از عوامل مدارس فاقد مراقب سلامت که امور بهداشتی دانش‌آموزان آن مدرسه را پیگیری می‌کند. (۱۳۹۰)

راهنمای تعلیماتی سوادآموزی

رجوع شود به: ناظر آموزشی سوادآموزی. (۱۳۹۰)

راهنمای معلم

ماده آموزشی که معلم را در اجرای مطلوب برنامه درسی و تحقق اهداف آموزشی و پرورشی در کلاس درس یاری می‌کند. (۱۳۹۰)

رساله دکتری تخصصی

اثر مبتنی بر فعالیت‌های سازمان‌یافته علمی - پژوهشی دانشجوی دوره دکتری تخصصی که در زمینه‌های خاص تدوین و به ارائه نتایج نو در زمینه مربوط منجر می‌شود و دانشجو ملزم به دفاع از آن در حضور هیئت داوران است. (۱۳۹۱)

رشته تحصیلی

جزئی از شاخه تحصیلی یا برنامه آموزشی که با محتوا و روش‌شناسی خاص، در قالب برنامه‌های درسی در دوره‌های تحصیلی مختلف به اجرا درمی‌آید و به ایجاد دانش، کارایی، مهارت و یا فن در زمینه‌ای خاص منجر شود. (۱۳۹۲)

رقابت علمی - تخصصی معلمان تربیت‌بدنی

رقابتی که به منظور دانش‌افزایی و ارتقاء قابلیت‌های جسمانی، حرکتی، مهارتی و علمی مربیان تربیت‌بدنی به صورت سالانه برگزار می‌شود. (۱۳۹۰)

ساختمان آموزشی آموزش و پرورش

آن دسته از ساختمان‌های آموزشی که به‌عنوان مدرسه احداث شده باشد. (۱۳۹۰)

سال تحصیلی

طول یک سال تحصیل، در آموزش رسمی کشور که عموماً از اول مهرماه آغاز می‌شود و تا پایان شهریورماه سال بعد ادامه می‌یابد. (۱۳۷۹)

سالن اجتماعات مدرسه

سالن گردهمایی و برگزاری جلسات و فعالیت‌های جمعی در فضاهای آموزشی است. (۱۳۹۰)

سالن چندمنظوره دانش‌آموزی

سالنی با فضای مناسب برای انجام فعالیت‌های متنوع آموزشی، پرورشی و ورزشی که در زمان‌های مختلف مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

سالن مطالعه دانش‌آموزی

مکانی در فضاهای آموزشی و پرورشی برای مطالعه و پژوهش دانش‌آموزان است. (۱۳۹۰)

سرباز معلم

فردی که دوران خدمت سربازی خود را بر اساس ضوابط و مقررات به‌عنوان معلم در مدارس می‌گذراند. (۱۳۹۰)

سلف‌سرویس مدرسه

محل سرو غذا با استانداردهای مشخص جهت کاربران اعم از دانش‌آموزان و مسئولین مدرسه است. (۱۳۹۰)

سوادآموز تحت پوشش

فردی با سن بیش از ده سال تمام که امکان تحصیل در نظام آموزش رسمی کشور را ندارد و برابر ضوابط در یکی از دوره‌های سوادآموزی ثبت نام می‌نماید. (۱۳۹۰)

شاخه تحصیلی

جزء اصلی ساختار دوره آموزش متوسطه که به سه شاخه نظری، فنی و حرفه‌ای و کاردانش تقسیم می‌شود. (۱۳۹۰)

شاخه کاردانش

شاخه تحصیلی که دارای سه زمینه کشاورزی، صنعت و خدمات است و هر زمینه دارای یک یا چند گروه و هر گروه دارای یک یا چند رشته اصلی است و هر رشته اصلی دارای یک یا چند رشته مهارتی می‌باشد که در هنرستان کردانش و سایر مراکز مهارت‌آموزی مجاز آموزش داده می‌شود. (۱۳۹۰)

شورای دانش‌آموزی

شورایی صنفی که اعضای آن به‌منظور زمینه‌سازی رشد مهارت‌های فردی، اجتماعی و توسعه مشارکت دانش‌آموزان در امور آموزشی و پرورشی مدرسه توسط دانش‌آموزان به مدت یک‌سال انتخاب می‌شوند. (۱۳۹۰)

شورای گسترش آموزش عالی

شورایی (در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) که سیاستگذاری و برنامه‌ریزی برای ایجاد، توسعه، ادغام، انحلال رشته‌ها و دوره‌های تحصیلی، گروه‌های آموزشی، مراکز پژوهشی، دانشکده، دانشگاه و یا هر نوع مؤسسه آموزش عالی را بر عهده دارد. (۱۳۸۹)

شهریه ثابت مؤسسه آموزش عالی

بخشی از شهریه که برابر ضوابط معین در هر نیمسال تحصیلی، بدون در نظر گرفتن تعداد واحد انتخابی از دانشجو دریافت می‌شود. (۱۳۸۹)

شهریه متغیر مؤسسه آموزش عالی

بخشی از شهریه که برابر ضوابط معین بر مبنای تعداد و نوع واحدهای درسی اخذ شده در هر نیمسال تحصیلی، از دانشجو دریافت می‌شود. (۱۳۸۹)

شهریه مؤسسه آموزش عالی

تمام یا بخشی از هزینه‌های تحصیلی که برابر ضوابط یعنی توسط مؤسسه آموزش عالی از دانشجو دریافت می‌شود. (۱۳۸۹)

شهید فرهنگی (آموزش و پرورش)

شهیدی که در جریان انقلاب یا جنگ تحمیلی با ابلاغ آموزش و پرورش مشغول به خدمت بوده و به فیض شهادت نائل شده است. (۱۳۹۰)

صندوق مکاتبه با مشاور

صندوقی فیزیکی یا مجازی که دانش‌آموز از طریق آن سؤالات خود را در زمینه سازگاری، تحصیلی و شغلی مطرح و خدمات راهنمایی و مشاوره‌ای لازم را دریافت می‌نماید. (۱۳۹۰)

ضریب بهره‌وری از کلاس

نسبت تعداد کلاس‌های دایر به تعداد کلاس‌های کالبدی است. (۱۳۷۹)

طرح پژوهشی

مجموعه‌ای از مطالعات و فعالیت‌های مشخص علمی - پژوهشی دانشجوی دوره دکتری تخصصی که در زمینه‌های خاص تدوین و به ارائه نتایج نو در زمینه مربوط منجر می‌شود و دانشجو ملزم به دفاع از آن در حضور هیئت داوران است. (۱۳۹۱)

طرح پژوهشی مشترک

طرح پژوهشی که تمام یا بخشی از منابع انسانی، مالی و یا مادی آن توسط یک مؤسسه آموزشی و پژوهشی با مشارکت یک یا چند نهاد داخلی یا خارجی دیگر تأمین می‌شود. (۱۳۹۱)

طرح تحقیقاتی

رجوع شود به: طرح پژوهشی. (۱۳۹۱)

طرح نامه مصوب

پیشنهادی مکتوب برای انجام پژوهشی با هدف مشخص و دربرگیرنده توجیه علمی - فنی، اقتصادی، زمان‌بندی و بودجه‌بندی آن است که پس از بررسی مورد تأیید قرار گرفته و مجوز اجرای آن به مجری داده می‌شود. (۱۳۹۱)

طلبه محصل

فرد پذیرفته‌شده‌ای است که برابر ضوابط معینی برای تحصیل در یکی از دوره‌های رسمی حوزه علمیه ثبت نام کند و به تحصیل اشتغال دارد. (۱۳۹۱)

عضو هیئت علمی

فردی که برابر ضوابط معین صلاحیت‌های علمی و عمومی را برای ارائه خدمات آموزشی و پژوهشی در مؤسسات آموزش عالی احراز کند و حکم استخدامی هیئت علمی برای او صادر شود. (۱۳۹۱)

عضو هیئت علمی پاره‌وقت

عضو هیئت علمی که برای انجام خدمتی مشخص و در یک دوره زمانی معین، در یکی از مؤسسات آموزش عالی به کار اشتغال دارد. (۱۳۸۹)

عضو هیئت علمی تمام‌وقت

عضو هیئت علمی که تمام ساعات موظف اداری خود را به انجام وظیفه در یک مؤسسه آموزش عالی می‌پردازد. (۱۳۹۱)

عضو هیئت علمی تمام‌وقت جغرافیایی

عضو هیئت علمی که تمام ساعات موظف اداری خود را به انجام وظیفه در یک مؤسسه آموزش عالی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌پردازد و حق انجام کار انتفاعی خارج از مؤسسه را ندارد. (۱۳۸۹)

عضو هیئت علمی حق‌التدریسی

رجوع شود به: عضو هیئت علمی پاره‌وقت. (۱۳۸۹)

عضو هیئت علمی مدعو

عضو هیئت علمی که به دعوت مؤسسه آموزش عالی مقصد برای انجام خدمتی مشخص و در یک دوره زمانی معین به کار اشتغال دارد. (۱۳۸۹)

عضو هیئت علمی نیمه‌وقت

عضو هیئت علمی که نیمی از ساعات موظف اداری خود را به انجام وظیفه در یک مؤسسه آموزش عالی می‌پردازد. (۱۳۸۹)

فارغ‌التحصیل

رجوع شود به: دانش‌آموخته. (۱۳۹۱)

فراگیر نهضت سوادآموزی

فردی که سواد که امکان ادامه تحصیل در دوره‌های سوادآموزی را ندارد و برای تثبیت و کاربردی کردن آموخته‌های خود در برنامه‌های آموزش مداوم و تحکیم سواد که بیش‌تر جنبه مطالعاتی و آگاه‌سازی دارد (بدون اخذ مدرک تحصیلی) شرکت می‌نماید. (۱۳۹۰)

فرد قبول‌شده

فردی که در آزمون‌های یک ماده درسی یک پایه یا دوره تحصیلی، حد نصاب نمره لازم را کسب کند. (۱۳۹۰)

فرصت مطالعاتی

امتیاز و مأموریتی است که با هدف افزایش کارایی و کارآمدی بخش آموزش عالی، حل مشکلات علمی و فنی کشور، توسعه و تعمیق دانش تجارب اعضای هیئت علمی، آشنایی با دستاورد و دانش فنی جدید و استفاده از همکاری‌های علمی بین‌المللی و داخلی به اعضای هیئت علمی طبق ضوابط مربوط اعطا می‌شود. (۱۳۸۲)

فضای آموزشی و پرورشی

محدوده‌ای که در آن مکان‌های آموزشی و پرورشی مورد تأیید سازمان نوسازی مدارس کشور ایجاد شده است. (۱۳۹۰)

فضای کمک آموزشی

فضاها و مکان‌هایی غیر از کلاس‌های درس که به‌منظور کمک در آموزش و پرورش به دانشجویان و دانش‌آموزان خدمات ارائه می‌کنند، مانند کتابخانه، مرکز کامپیوتر، آزمایشگاه‌ها و ... (۱۳۸۲)

فضای ورزشی دانش آموزی

فضاهای روباز یا سرپوشیده داخل یا خارج مدرسه که برای فعالیت‌های ورزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

فضاهای آموزش عالی

به مجموعه ساختمان‌ها، تأسیسات و بناهایی گفته می‌شود که در بخش آموزش عالی مورد استفاده و بهره‌برداری قرار می‌گیرند. (۱۳۸۲)

فعالیت ورزشی فوق برنامه دانش آموزی

فعالیت ورزشی که به‌منظور پر کردن اوقات فراغت دانش‌آموزان در ساعات غیر رسمی زیر نظر مربی ورزشی انجام می‌شود. (۱۳۹۰)

فیلم دانش آموزی

فیلمی که با کارگردانی و خلاقیت دانش‌آموز و با نظارت مدیر و مربی مدرسه، در ساختارهای مستند، داستانی، پویانمایی و نماهنگ با دوربین‌های غیرحرفه‌ای و با زمان کمتر از یک ساعت تولید می‌شود. (۱۳۹۰)

کارآموز (آموزش و پرورش)

هنرجویی که دوره کارآموزی دانش‌آموزی را می‌گذراند. (۱۳۹۰)

کارشناس پژوهشی

شاغل تحقیقاتی که تحت هدایت و رهبری پژوهشگر در اجرای پژوهش‌های علمی فعالیت می‌کند و حداقل دارای مدرک کارشناسی و یا معادل آن از دوره‌های غیردانشگاهی یا تجربه کاری معادل آن به تأیید مرجع رسمی مربوطه است. (۱۳۸۹)

کارکنان آزاد پاره‌وقت مدارس غیر دولتی

کارکنانی که در مدارس غیر دولتی طبق ساعات تعیین‌شده آیین‌نامه اجرایی قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز غیر دولتی به صورت پاره‌وقت به انجام فعالیت‌های فوق برنامه می‌پردازند. (۱۳۹۰)

کارکنان آزاد تمام‌وقت مدارس غیر دولتی

کارکنانی که در مدارس غیر دولتی طبق ساعات تعیین‌شده آیین‌نامه اجرایی قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز غیر دولتی به صورت تمام‌وقت به انجام فعالیت‌های فوق برنامه می‌پردازند. (۱۳۹۰)

کارکنان آموزشی مدارس

گروهی از کارکنان که حداقل در یکی از حوزه‌های مدیریت، برنامه‌ریزی، پژوهش، نظارت و ارزشیابی با رویکرد آموزشی و پرورشی و تدریس، وظیفه ایجاد و تقویت زمینه تربیت و آموزش دانش‌آموزان را بر عهده دارند. (۱۳۷۹)

کارگاه آموزش فنی و حرفه‌ای

مکانی که برای اجرای برنامه‌های آموزش فنی و حرفه‌ای تجهیز شده و دانش‌آموزان یا کارآموزان در آنجا مهارت‌های لازم را بر اساس دستورالعمل‌های مصوب کسب می‌کنند. (۱۳۷۹)

کارگاه مدرسه

کارگاهی در مدرسه برای انجام فعالیت‌های عملی مرتبط با دروس فنی، حرفه‌ای و مهارتی دانش‌آموزان در دوره‌های مختلف تحصیلی است. (۱۳۹۰)

کارگاه مهارت‌آموزی کانون فرهنگی تربیتی

مکانی که در آن دانش‌آموزان علاقه‌مند تحت نظارت مربی، در حوزه‌های مختلف و در قالب فعالیت‌های گروهی به فراگیری و کسب مهارت‌های تخصصی می‌پردازند. (۱۳۹۰)

کارورز

دانش‌آموزی که دوره کارورزی دانش‌آموزی را می‌گذراند. (۱۳۸۹)

کانون حرکات اصلاحی دانش‌آموزی

مرکزی دارای امکانات و وسایل ویژه، جهت رفع و اصلاح ناهنجاری‌های ساختار قامتی مانند: شانه افتاده، گودی کمر، کف پای صاف، سر به جلو، شست کج، پشت گرد و... دانش‌آموزان عادی است. (۱۳۹۰)

کانون دانش‌آموزی

به مرکز فرهنگی و تربیتی که با فضا، تجهیزات و امکانات مناسب برای غنی‌سازی اوقات فراغت دانش‌آموزان به‌منظور رشد و شکوفایی استعدادهای بالقوه آنان، به ارائه فعالیت‌های فرهنگی، هنری، مهارتی، علمی و ورزشی در قالب انجمن‌های دانش‌آموزی می‌پردازد. (۱۳۷۹)

کانون فرهنگی تربیتی

مرکز دانش‌آموزی خارج از مدرسه که در راستای تحقق اهداف نظام تعلیم و تربیت در حوزه‌های فرهنگی، اعتقادی، اجتماعی، هنری و تربیت‌بدنی در اوقات فراغت طبق ضوابط و تحت نظارت آموزش و پرورش فعالیت می‌کند. (۱۳۹۰)

کانون ورزشی دانش‌آموزی

مکانی که در آن دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند به فراگیری رشته‌های مختلف ورزشی، تحت نظر مسئولین و مربیان واجد شرایط، به صورت فوق برنامه فعالیت دارند. (۱۳۹۰)

کانون ورزشی مدرسه

مکانی تربیتی و ورزشی در مدرسه برای انجام فعالیت‌های فوق برنامه ورزشی دانش‌آموزان تحت نظر مسئولین و مربیان واجد شرایط است. (۱۳۹۰)

کتابخانه آموزشی

کتابخانه‌ای که متناسب با نیازهای دانش‌آموزان، اولیاء و معلمان در آموزشگاه ایجاد می‌شود. (۱۳۹۰)

کتابخانه کلاسی

مجموعه‌ای از کتب و مواد آموزشی قابل دسترس که در یک کلاس متناسب با همان پایه تحصیلی، برای استفاده دانش‌آموز و معلم قرار می‌گیرد. (۱۳۹۰)

کتابخانه متمرکز دانش‌آموزی

کتابخانه‌ای است که ضمن انجام وظایف معمول، با نگهداری مجموعه‌های اصلی، عمده و متنوع، کتابخانه‌های آموزشی تحت پوشش را از نظر ارائه خدمات فنی، اداری و امکانات پشتیبانی می‌نماید. (۱۳۸۲)

کتاب دانشگاهی

کتابی است که توسط کادر علمی مؤسسات آموزشی و پژوهشی در یکی از رشته‌های فنی و مهندسی، علوم پایه، علوم انسانی، کشاورزی، هنر و ... تألیف و یا ترجمه شده باشد. (۱۳۸۲)

کتاب درسی جدیدالتألیف

کتاب درسی که بر اساس برنامه درسی جدید تألیف می‌شود. (۱۳۹۰)

کتاب علمی - تخصصی

کتابی است که در یک مبحث علمی و یا تخصصی نگارش، برگردان و یا گردآوری شده و به چاپ رسیده است. (۱۳۹۱)

کتاب کار دانش‌آموزی

کتابی که با ایجاد زمینه فعالیت‌های متنوع برگرفته از اهداف برنامه درسی در حیطه‌های دانشی، مهارتی و نگرشی، دانش‌آموزان را در دستیابی گام‌به‌گام به اهداف کتب درسی کمک می‌نماید. (۱۳۹۰)

کلاس

مکان فیزیکی یا مجازی که در آن برنامه‌های مدون و مصوب آموزشی و پرورشی اجرا می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس آموزش والدین نوآموزان استثنایی ۱ و ۲

کلاسی که در آن طی دو مرحله، از بدو تولد تا ۲ سال و از ۲ تا ۴ سال (پیش از دبستان) برنامه آموزشی به والدین نوآموزان استثنایی در گروه‌های ناشنوا و نیمه‌شنوا، نابینا و نیمه‌بینا، جسمی حرکتی، چندمعلولیتی، اختلالات رفتاری و هیجانی ارائه می‌گردد. (۱۳۹۰)

کلاس اقماری مدارس آموزش از راه دور

مکانی که به‌منظور ارائه خدمات نیمه‌متمرکز آموزشی و پرورشی در روستاها و حاشیه شهرها تجهیز شده و زیر نظر مدرسه آموزش از راه دور اداره می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس پیش‌دبستانی یک‌ماهه

کلاس پیش‌دبستانی که در فضاهای واحدهای آموزشی مناطق دوزبانه کشور تشکیل می‌شود و کودکان ۵ ساله بازمانده از آموزش‌های پیش‌دبستان را به مدت یک‌صد ساعت تحت پوشش آموزش‌های قبل از دبستان (به‌ویژه زبان‌آموزی) قرار می‌دهد. (۱۳۹۰)

کلاس تقویت بنیه علمی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر

کلاسی که برای دانش‌آموزان مدارس شاهد، ایثارگران و طرح پراکنده شاهد جهت آمادگی شرکت در آزمون‌های سراسری ورود به دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی برگزار می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس تقویتی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر

کلاسی که برای ارتقاء سطح علمی دانش‌آموزان مدارس شاهد، ایثارگران طرح پراکنده شاهد برگزار می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس جبرانی دانش آموزان شاهد و ایثارگر

کلاسی که برای رفع ضعف درسی دانش آموزان مدارس شاهد، ایثارگران و طرح پراکنده شاهد برگزار می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس چادری

کلاسی که برحسب ضرورت به صورت موقت در چادرهای خیمه‌ای و اتاقی تشکیل می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس چند پایه

کلاس درسی که در آن دانش آموزان دوره ابتدایی در چند پایه تحصیلی، هم‌زمان توسط یک معلم تحت آموزش قرار می‌گیرند. (۱۳۹۰)

کلاس دایر

کلاسی که در آن گروهی از دانش آموزان بر اساس برنامه‌های مصوب و با حضور معلم مشغول تحصیل می‌باشند. (۱۳۹۰)

کلاس درس

رجوع شود به: کلاس دایر. (۱۳۹۰)

کلاس فیزیکی

مکان فیزیکی که قابلیت تشکیل کلاس درس را در یک یا چند نوبت دارد. (۱۳۹۰)

کلاس کالبدی

رجوع شود به: کلاس فیزیکی. (۱۳۹۰)

کلاس کانکس

فضای پیش‌ساخته‌ای که قابلیت حمل‌ونقل و جابه‌جایی داشته و برای کلاس درس به صورت موقت استفاده می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس کپری

کلاسی که برحسب ضرورت به صورت موقت در کپر برگزار می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس مختلط

کلاس درسی که به دلیل به حد نصاب نرسیدن تعداد دانش‌آموزان یک جنسیت، دانش‌آموزان دختر و پسر در آن مشغول به تحصیل می‌باشند. (۱۳۹۰)

کلاس مرجع

کلاسی که برای دانش‌آموزان استثنایی به صورت فردی یا گروهی (حداکثر ۶ نفر) در مدرسه عادی با محوریت معلم مرجع، جهت ارائه خدمات ویژه تشخیصی، آموزشی، پرورشی و توان‌بخشی تشکیل می‌شود. (۱۳۹۰)

کلاس موضوعی

کلاس کالبدی با تجهیزات و امکانات آموزشی مرتبط با هر درس یا گروه درسی که دانش‌آموزان مطابق برنامه در این کلاس‌ها حضور دارند. (۱۳۹۰)

کم‌سواد

فردی غیر محصل که دارای مدرک تحصیلی حداقل سوم ابتدایی (یا معادل) و حداکثر پایان دوره ابتدایی باشد. (۱۳۹۰)

کمیته مدیریت سوانح مدرسه

کمیته‌ای متشکل از کارکنان اداری مدرسه، تعدادی از معلمان و تعدادی از دانش‌آموزان که در تیم‌های عملیاتی سازماندهی شده، آموزش‌های عمومی و تخصصی مورد نظر را فراگرفته و در صورت بروز هرگونه حادثه در مدرسه یا منطقه بر اساس شرح وظایف و تخصص وارد عمل می‌شوند. (۱۳۹۰)

گذر تحصیلی

نسبتی از دانش‌آموزان یک‌پایه تحصیلی است که در سال تحصیلی بعد در پایه بالاتر به تحصیل مشغول شوند. (۱۳۷۹)

گرایش تحصیلی

شاخه‌ای از یک‌رشته تحصیلی است که ناظر به یک تخصص مشخص باشد. (۱۳۸۲)

گروه آزمایشی

مجموعه‌ای از رشته‌های مختلف تحصیلی است که با توجه به مواد امتحانی آزمون‌های سراسری بر اساس ضوابطی معین به‌وسیله سازمان سنجش آموزش کشور تعریف می‌شود. (۱۳۸۲)

گروه آموزشی

بنیادی‌ترین واحد سازمانی مؤسسه آموزش عالی که از چند عضو هیئت علمی تشکیل شده است و با مجوز رسمی شورای گسترش آموزش عالی با تأکید بر آموزش به تولید، ترویج، توزیع و انتشار دانش در یک حوزه علمی مشخص می‌پردازد. (۱۳۸۹)

گروه پژوهشی

کوچک‌ترین واحد پژوهشی است که با هدف پژوهش در یکی از زمینه‌های علمی، کاربردی و یا میان‌رشته‌ای در یک دانشکده یا مؤسسه تحقیقاتی تشکیل می‌شود و دارای حداقل ۵ عضو هیئت علمی پژوهشی می‌باشد. (۱۳۸۲)

گروه تحصیلی

مجموعه‌ای از رشته‌های تحصیلی است که از نظر موضوع، محتوا و برنامه درسی هم‌سرخ و همگون باشند. (۱۳۸۲)

گروه سرود مدرسه

گروهی متشکل از دانش‌آموزان علاقه‌مند، مستعد و خوش‌صدا که پس از طی مراحل آزمایش، آموزش و تمرین به اجرای سرود می‌پردازند. (۱۳۹۰)

گروه سرود همگانی مدرسه

گروه بزرگ آواز دسته‌جمعی متشکل از عموم دانش‌آموزان یک مدرسه یا ترکیب چند مدرسه که پس از طی مراحل آزمایش و تمرین به اجرای سرود در فضاهای عمومی می‌پردازند. (۱۳۹۰)

گروه‌های پیگیر نهضت سوادآموزی

بخشی از دوره تحکیم سواد که فراگیران طبق ضوابط سوادآموزی، با شرکت در برنامه‌های نیمه‌حضوری آموزش مداوم طی سه مرحله، توانایی استقلال در یادگیری را به‌دست آورده و برای ورود به آموزش‌های غیرحضوری آماده می‌گردند. (۱۳۹۰)

لازم‌التعلیم از راه دور

دانش‌آموزی که شرط سنی تحصیلی در مدرسه روزانه را دارا باشد ولی به جهت شرایط خاص (معلولیت، بیماری خاص یا صعب‌العلاج، الزام حمایت از خانواده، تأهل و عدم دسترسی) امکان تحصیل در مدارس عادی را از دست داده باشد. (۱۳۹۰)

مجتمع آموزشی بین‌المللی

مجتمعی به‌منظور تأمین فرصت‌های لازم برای آموزش و پرورش اتباع خارجی مقیم ایران است. (۱۳۹۰)

مجتمع آموزشی تطبیقی

مجتمعی جهت آمادگی و انطباق با نظام آموزشی جاری برای دانش‌آموزان ایرانی که مدتی از عمر خود را خارج از کشور گذرانده و آشنایی لازم با زبان فارسی ندارند. (۱۳۹۰)

مجتمع آموزشی و پرورشی

مجموعه‌ای از واحدهای آموزشی که برابر مقررات آموزش و پرورش با مرکزیت واحد محل استقرار، اداره می‌شود و از نظر فیزیکی دارای پراکندگی جغرافیایی بوده یا در یک محل مستقر باشند. (۱۳۹۰)

مجتمع فرهنگی - ورزشی دانش آموزی

مجموعه‌ای که در آن علاوه بر فضاهای ورزشی، مکان‌های فرهنگی نیز جهت فعالیت‌های دانش‌آموزی موجود باشد. (۱۳۹۰)

مجتمع فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

مرکز فرهنگی و هنری با فضا، امکانات و تجهیزات بیش‌تر مانند سالن چندمنظوره، رصدخانه، محوطه سبز، بنای ساختمانی و تنوع فعالیت فرهنگی و هنری است. (۱۳۸۲)

مدرس پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی

رجوع شود به: آموزشگر پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی. (۱۳۸۹)

مدرس تمام‌وقت مؤسسه آموزش عالی

رجوع شود به: آموزشگر تمام‌وقت مؤسسه آموزش عالی. (۱۳۸۹)

مدرس مؤسسه آموزش عالی

رجوع شود به: آموزشگر مؤسسه آموزش عالی. (۱۳۸۹)

مدرس نیمه‌وقت مؤسسه آموزش عالی

رجوع شود به: آموزشگر نیمه‌وقت مؤسسه آموزش عالی. (۱۳۸۹)

مدرسه

مکانی که بر مبنای معیارهای رسمی و نظارت ادارات آموزش و پرورش تأسیس می‌شود و مسئولیت اجرای برنامه‌های مصوب آموزشی و پرورشی کشور را در سطح تحصیلی معین بر عهده دارد و پس از پایان دوره به دانش‌آموزان یا هنرجویان مدرک رسمی اعطا می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه آموزش از راه دور

مدرسه‌ای که در آن آموزش‌های غیر حضوری و نیمه‌حضوری بر اساس برنامه‌های مصوب وزارت آموزش و پرورش برای تمام یا بخشی از موضوعات درسی دوره راهنمایی و متوسطه انجام می‌پذیرد. (۱۳۹۰)

مدرسه استثنایی

مدرسه‌ای که متناسب با نیازمندی‌های دانش‌آموزان استثنایی تجهیز شده و دانش‌آموزان استثنایی در آن مشغول به تحصیل هستند. (۱۳۹۰)

مدرسه ایثارگران

مدرسه‌ای که برابر اساسنامه و مصوبه شورای عالی آموزش و پرورش به منظور ارائه خدمات آموزشی و پرورشی، متناسب با شرایط رزمندگان، جانبازان، آزادگان و سایر مشمولان فعالیت می‌نماید. (۱۳۹۰)

مدرسه بزرگسالان

مدرسه‌ای که جهت ادامه تحصیل افرادی که امکان تحصیل در مدارس عادی را ندارند، فعالیت می‌نماید. (۱۳۹۰)

مدرسه خیرساز

مدرسه‌ای است که خیرین و نیکوکاران بر اساس مصوبه هفتصد و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش حداقل ۵۰ درصد هزینه‌های احداث و تجهیز آن را تأمین و برابر قوانین و مقررات جاری در اداره و حمایت مالی آن که به صورت هیئت‌امنایی است مشارکت می‌نمایند. (۱۳۸۲)

مدرسه خیریه غیر دولتی

مدرسه غیر دولتی که توسط اشخاص حقیقی یا مؤسسات خیریه تأسیس و راه‌اندازی شده و هیچ شهریه‌ای از دانش‌آموزان دریافت نمی‌نماید. (۱۳۹۰)

مدرسه شاهد

مدرسه‌ای که به‌منظور ارائه خدمات به فرزندان شاهد، آزادگان، جانبازان بالای ۵۰ درصد و ایثارگران طبق مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش فعالیت می‌نماید. (۱۳۹۰)

مدرسه شبانه‌روزی

مدرسه‌ای که به‌منظور ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی برای دانش‌آموزان روستاهای پراکنده و کم‌جمعیت به صورت شبانه‌روزی با امکانات خوابگاهی در دوره‌های تحصیلی راهنمایی و متوسطه تأسیس می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه ضمیمه

مدرسه‌ای که تعداد دانش‌آموزان آن به حد نصاب تشکیل یک مدرسه مستقل نرسد و تحت مدیریت مدرسه مستقل (که به مدرسه ضمیمه‌دار تبدیل می‌شود) با دوره تحصیلی متفاوت اداره می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه ضمیمه‌دار

مدرسه‌ای که حداقل یک مدرسه یا کلاس ضمیمه دارد. (۱۳۹۰)

مدرسه طرح پیشگیری مشارکت محور

مدرسه‌ای که در آن برنامه پیشگیری مواد مخدر با مشارکت فعال گروه‌های ذی‌نفع، با هدف ارتقاء سطح سلامت روانی-اجتماعی اجرا می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه عادی دولتی

مدرسه‌ای که دانش‌آموزان بر اساس ضوابط مصوب شورای عالی آموزش و پرورش به صورت رایگان در آن تحصیل می‌نمایند و هزینه‌های آن از محل بودجه عمومی دولت تأمین می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه عام‌المنفعه غیر دولتی

مدرسه غیر دولتی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی، مؤسسات، نهادها و شرکت‌ها ایجاد و اداره می‌شود و مؤسسان و اعضای هیئت‌امنی آن طبق اساسنامه ثبت‌شده در اموال، دارایی‌ها و درآمدهای مدرسه ذی‌نفع نمی‌باشند. (۱۳۹۰)

مدرسه عشایری

مدرسه‌ای که به‌منظور ایجاد فرصت‌های برابر آموزشی برای دانش‌آموزان عشایر تشکیل می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه غیر انتفاعی

رجوع شود به: مدرسه غیر دولتی. (۱۳۹۰)

مدرسه غیر دولتی

مدرسه‌ای که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی و با مشارکت ایشان با دولت مطابق ضوابط و مقررات وزارت آموزش و پرورش در داخل یا خارج از کشور، تحت نظارت وزارت مذکور و بر اساس قانون تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیر دولتی تأسیس و اداره می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه قرآن

مدرسه‌ای که در آن دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند، علاوه بر برنامه رسمی و ساعات مقرر در جداول درسی دوره‌ها و رشته‌های مختلف تحصیلی، حداکثر شش ساعت آموزشی در هفته (حداقل دو ساعت در ابتدایی و سه ساعت در راهنمایی و متوسطه)، معارف، شایستگی‌ها و مهارت‌های تکمیلی قرآنی را فرامی‌گیرند. به فارغ‌التحصیلان این دسته از مدارس گواهینامه قرآنی اعطا خواهد شد. (۱۳۹۰)

مدرسه ماندگار

مدرسه‌ای با بنای تاریخی دارای استحکام حداقل ۵۰ ساله که مطابق ضوابط خاص و تأیید شورای عالی آموزش و پرورش به این نام شناخته می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه مجری طرح آموزش مهارت‌های زندگی

مدرسه‌ای که دانش‌آموزان آن تحت آموزش بخشی از برنامه مهارت‌های زندگی با هدف پیشگیری از مصرف مواد روان‌گردان قرار می‌گیرند. (۱۳۹۰)

مدرسه مجری مدیریت سوانح

مدرسه‌ای که کمیته مدیریت سوانح در آن فعال می‌باشد. (۱۳۹۰)

مدرسه مروج سلامت

مدرسه‌ای که در آن برنامه مروج سلامت با رویکرد مشارکت در چند محور مؤثر بر سلامت دانش‌آموزان، به‌منظور توانمندسازی آنان در زمینه مراقبت از خود و ارتقاء سلامت اجرا می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه مستقل

مدرسه‌ای که تمام کلاس‌های دایر آن فقط مربوط به یک دوره تحصیلی باشد و از نظر ضوابط تشکیلات مدرسه، اداره آن توسط یک مدیر یا معاون آموزگار انجام پذیرد. (۱۳۹۰)

مدرسه مشارکتی

مدرسه‌ای که بر اساس مصوبه هفت‌صد و ششمین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، با کمک‌ها و مشارکت‌های مردمی به‌منظور ارتقاء کیفیت برنامه‌های آموزش و پرورش تشکیل و به صورت هیئت‌امنایی برابر قوانین و مقررات جاری اداره می‌شود. (۱۳۸۲)

مدرسه نمونه دولتی

مدرسه راهنمایی تحصیلی یا متوسطه‌ای که با گزینش دانش‌آموزان مستعد و بهره‌گرفتن از معلمان کارآمد و مجرب و تأمین امکانات مناسب، زمینه ارتقای آموزشی و پرورشی این دانش‌آموزان را با اولویت مناطق کمتر برخوردار از امکانات آموزشی فراهم می‌آورد. (۱۳۹۰)

مدرسه وابسته

مدرسه‌ای که بر اساس مقررات شورای عالی آموزش و پرورش توسط سایر وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراکز دولتی و نهادهای عمومی تأسیس و اداره می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرسه ورزش

مدرسه‌ای که در آن دانش‌آموزان مستعد و علاقه‌مند علاوه بر برنامه رسمی دوره‌های مختلف تحصیلی، یک‌رشته ورزشی را طبق ضوابط فرامی‌گیرند. (۱۳۹۰)

مدرسه هوشمند

مدرسه‌ای که در آن به‌منظور ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت، با بهره‌گیری هوشمندانه از نهاد رسانه، روند اجرای تمامی فرایندها مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات طراحی شده است. (۱۳۹۰)

مدرسه هیئت‌امنایی

مدرسه‌ای که توسط هیئت امناء با تأکید بر جلب و توسعه مشارکت‌های مردمی، تقویت نظام مدیریتی و اجرایی مدرسه و ارتقای کیفیت فعالیت‌های آموزشی و تربیتی، با شرایط و ضوابط خاص اداره می‌شود. (۱۳۹۰)

مراقب سلامت مدارس

فردی که بر اساس ضوابط و مقررات آموزش و پرورش برای مراقبت از سلامت دانش‌آموزان در مدرسه فعالیت می‌کند. (۱۳۹۰)

مراکز راهنمایی و مشاوره خانواده

مرکزی که زیر نظر انجمن اولیاء و مربیان برای ارائه خدمات مشاوره تحصیلی و روان‌شناختی به خانواده‌ها و فرزندان آنان با مجوز وزارت آموزش و پرورش فعالیت می‌نماید. (۱۳۹۰)

مربی بهداشت مدارس

رجوع شود به: مراقب سلامت مدارس. (۱۳۹۰)

مربی پرورشی مدرسه

فردی که در مدرسه علاوه بر تدریس، فعالیت پرورشی و فوق برنامه تربیتی را با مشارکت عوامل دیگر مدرسه مدیریت و اجرا می‌نماید. (۱۳۸۲)

مربی تربیت بدنی مدرسه

معلمی که مسئولیت آموزش درس تربیت بدنی به دانش‌آموزان مدرسه را بر عهده دارد. (۱۳۹۰)

مربی فنی و حرفه‌ای

فردی که دارای گواهینامه کاردانی فنی و حرفه‌ای بوده و به‌عنوان مدرس در رشته مورد نظر در کلاس یا کارگاه تدریس می‌کند. (۱۳۷۹)

مربی ورزش دانش‌آموزان

فردی که مسئولیت فعالیت‌های فوق برنامه، آموزش مهارت‌های مختلف ورزشی و هدایت تیم ورزشی دانش‌آموزی خارج از ساعت رسمی مدرسه را عهده‌دار می‌باشد. (۱۳۹۰)

مربی هلال احمر مدرسه

کارکنی که علاوه بر وظایف اصلی، به صورت داوطلبانه و برابر ضوابط خاص، امور مربوط به امداد و نجات مدرسه را انجام می‌دهند. (۱۳۹۰)

مرکز آموزش عالی

مؤسسه‌ای است که برای ارائه خدمات آموزش عالی و پژوهشی از بین دارندگان مدرک دیپلم متوسطه، پیش‌دانشگاهی یا بالاتر دانشجو می‌پذیرد و به فارغ‌التحصیلان خود مدرک کاردانی یا بالاتر می‌دهد. (۱۳۸۲)

مرکز آموزش و توان‌بخشی دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری

مرکزی که در آن دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری در کنار تحصیل در مدارس عادی برای رفع مشکلات خاص یادگیری از خدمات ویژه مکمل بهره‌مند می‌شوند. (۱۳۹۰)

مرکز آموزشی فرهنگی و رفاهی فرهنگیان

مکانی با امکانات مناسب جهت برگزاری دوره‌های آموزشی، همایش‌ها، مراسم و فعالیت‌های ورزشی در راستای ارتقای توانمندی کارکنان آموزش و پرورش و خانواده‌های آنان است. (۱۳۹۰)

مرکز آموزشی غیر دولتی آموزش و پرورش

مرکزی غیر دولتی با مجوز آموزش و پرورش که به‌منظور افزایش توان علمی و تخصصی و یا کسب مهارت‌های فنی و حرفه‌ای بدون ارائه مدرک تحصیلی رسمی فعالیت می‌نماید. (۱۳۹۰)

مرکز پرورشی غیر دولتی آموزش و پرورش

مرکزی غیر دولتی با مجوز وزارت آموزش و پرورش که در زمینه امور پرورشی و تربیت‌بدنی فعالیت می‌نماید. (۱۳۹۰)

مرکز تحقیقاتی

رجوع شود به: مؤسسه تحقیقاتی. (۱۳۸۲)

مرکز تخصصی قرآن آموزش و پرورش

مرکزی که به‌منظور تکمیل آموزش‌های عمومی مدارس قرآن در هر منطقه آموزشی طبق مقررات و مصوبات وزارت آموزش و پرورش تشکیل و اداره می‌شود. (۱۳۹۰)

مرکز تربیت‌معلم

مرکز آموزش عالی است که به‌منظور تربیت معلم برای آموزش دوره‌های ابتدایی و راهنمایی تحصیلی ایجاد شده و به فارغ‌التحصیلان آن مدرک کاردانی داده می‌شود. (۱۳۷۹)

مرکز فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان

مکانی است که در آن یک یا چند فعالیت فرهنگی و هنری مانند امانت کتاب، قصه‌گویی، نقاشی، کاردستی و نمایش فیلم به کودکان و نوجوانان ارائه می‌شود. (۱۳۸۲)

مسابقات فرهنگی و هنری دانش آموزی

مسابقه‌ای که به منظور کشف، رشد و شکوفایی استعداد‌های فرهنگی و هنری دانش‌آموز در سطح مدرسه تا ملی و بین‌المللی اجرا می‌شود. (۱۳۹۰)

مسابقات ورزشی بین‌المللی مدارس

مسابقات ورزشی که بر طبق برنامه ارسالی از سوی فدراسیون بین‌المللی ورزش مدارس^۱ (ISF) یا فدراسیون آسیایی ورزش مدارس^۲ (ASSF) یا فدراسیون فوتبال مدارس آسیا^۳ (ASFF) بین کشورهای عضو برگزار می‌شود. (۱۳۹۰)

مسابقات ورزشی فرهنگیان

فعالیتی فرهنگی - ورزشی که در آن فرهنگیان کشور در قالب تیم‌های ورزشی در رشته‌های مختلف با هم به رقابت می‌پردازند. (۱۳۹۰)

مشارکت‌های مالی و مهارتی اولیای دانش‌آموزان

مشارکت مادی و غیرمادی داوطلبانه اولیای دانش‌آموزان که موجب ارتقاء سطح کمی و کیفی امور آموزشی و پرورشی مدارس می‌شود. (۱۳۹۰)

مشاور تربیتی طرح پراکنده شاهد

فرد واجد شرایطی که زیر نظر معلم راهنمای ارشد با حضور در مدارس محل تحصیل دانش‌آموزان طرح پراکنده شاهد نسبت به ارائه خدمات مشاوره‌ای آنان اقدام می‌نماید. (۱۳۹۰)

مشاور مدرسه

فردی متخصص در زمینه روان‌شناسی و مشاوره که در مدرسه به ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره‌ای سازگاری، تحصیلی و شغلی می‌پردازد. (۱۳۹۰)

۱ - International School Sport Federation

۲ - Asian School Sport Federation

۳ - Asian School Football Federation

معاون آموزگار

معلمی که به دلیل به حد نصاب نرسیدن دانش‌آموزان دوره ابتدایی، علاوه بر مسئولیت امور اجرایی زیر نظر مدیر مدرسه، تدریس یک کلاس درس را به عهده دارد. (۱۳۹۰)

معلم

فرد واجد صلاحیت‌های علمی و حرفه‌ای که برنامه‌های آموزشی و پرورشی را در کلاس درس اجرا می‌کند. (۱۳۹۰)

معلم تربیت‌بدنی مدرسه

رجوع شود به: مربی تربیت‌بدنی مدرسه. (۱۳۹۰)

معلم حق‌التدریس

معلمی که در استخدام رسمی آموزش و پرورش نمی‌باشد. (۱۳۹۰)

معلم دارای کارت داوری و مربیگری

معلمی که موفق به اخذ کارت مربیگری و داوری در یک یا چند رشته ورزشی از وزارت آموزش و پرورش یا فدراسیون‌های ورزشی می‌شود. (۱۳۹۰)

معلم دانش‌آموزان با نیازهای ویژه

معلمی با حداقل مدرک کارشناسی که برابر ضوابط تعیین‌شده در مراکز آموزش و توان‌بخشی دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری مشغول به کار می‌باشد. (۱۳۹۰)

معلم رابط

رجوع شود به: معلم مرجع. (۱۳۹۰)

معلم راهنمای ارشد طرح پراکنده شاهد

معلمی که به صورت تمام‌وقت مسئولیت برنامه‌ریزی و نظارت بر امور فوق برنامه آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان طرح پراکنده شاهد را به عهده دارد. (۱۳۹۰)

معلم راهنمای طرح پراکنده شاهد

معلمی که به صورت تمام وقت یا پاره وقت زیر نظر معلم راهنمای ارشد، پیگیری اجرای امور فوق برنامه آموزشی و پرورشی دانش آموزان طرح پراکنده شاهد را به عهده دارد. (۱۳۹۰)

معلم مرجع

معلمی که در واحدهای آموزشی عادی با همکاری آموزگار کلاس، تسهیلات و خدمات آموزشی، پرورشی و توان بخشی نوآموزان و دانش آموزان با نیازهای ویژه را فراهم می آورد. (۱۳۹۰)

مقاله علمی

مقاله‌ای است مبتنی بر پژوهش‌ها و مستندات علمی با منابع و مأخذ که در یکی از نشریات معتبر داخلی (علمی - پژوهشی یا علمی - ترویجی) یا نشریات نمایه شده (با تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا وزارت بهداشت، درمان بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) چاپ و منتشر و یا در گردهمایی‌ها ارائه شده باشد. (۱۳۹۱)

مقاله علمی - ترویجی

مقاله علمی است که یافته‌های علمی را تشریح، ترویج و یا به شکل کاربردی مطرح می کند و در یک نشریه علمی - ترویجی منتشر می شود. (۱۳۹۱)

مقاله علمی - پژوهشی

مقاله علمی است که در آن نوآوری وجود دارد و در یک نشریه علمی - پژوهشی منتشر می شود. (۱۳۹۱)

مقاله علمی - مروری

نوشته‌ای است که مروری بر تحقیقات و مستندات علمی در یک زمینه خاص می نماید. (۱۳۸۲)

مقاله نمایه شده

مقاله علمی که مجوز انتشار در یکی از نشریات علمی مندرج در فهرست پایگاه اطلاعات علمی معتبر بین المللی را کسب کرده است. (۱۳۹۱)

مقطع تحصیلی

رجوع شود به: دوره تحصیلی. (۱۳۹۱)

محقق

رجوع شود به: پژوهشگر. (۱۳۹۱)

مؤسسه آموزش عالی

سازمانی که با مجوز شورای گسترش آموزش عالی برای تولید، توزیع، ترویج و انتشار دانش در یک یا چند حوزه علمی فعالیت می‌کند. (۱۳۹۱)

مؤسسه آموزش عالی دولتی

مؤسسه آموزش عالی وابسته به یک وزارتخانه یا دستگاه اجرایی که تمام یا بخشی از بودجه آن از محل اعتبارات عمومی دولت تأمین می‌شود. (۱۳۸۹)

مؤسسه آموزش عالی غیر انتفاعی

رجوع شود به: مؤسسه آموزش عالی غیر دولتی. (۱۳۸۹)

مؤسسه آموزش عالی غیر دولتی

مؤسسه آموزش عالی حقیقی یا حقوقی برخوردار از مدیریت غیر دولتی که هزینه‌های آن از طریق سرمایه بخش خصوصی، تسهیلات بخش عمومی، شهریه دانشجویی و کمک‌های مردمی تأمین می‌شود. (۱۳۸۹)

مؤسسه تحقیقاتی

مؤسسه‌ای است که جهت انجام پژوهش‌های کاربردی و توسعه‌ای مورد نیاز دستگاه‌های اجرایی کشور ایجاد گردیده و بر اساس دستورالعمل‌های مربوطه دارای مجوز از دستگاه اجرایی ذی‌ربط است. (۱۳۸۲)

ناظر آموزشی سوادآموزی

فردی که مسئولیت نظارت، هماهنگی، ارزیابی و هدایت امور آموزشی آموزشیاریان و کلاس‌های دایر نهضت سوادآموزی را (در ساختار قبلی) عهده‌دار بوده است. (۱۳۹۰)

ناظر بهداشت مدارس

فردی که به‌عنوان نماینده آموزش و پرورش بر امور بهداشت و سلامت مدارس نظارت دارد. (۱۳۹۰)

نشریه ویژه سوادآموزان

نشریه‌ای که در آن سازمان نهضت سوادآموزی، محتوای مورد نیاز فراگیران تحت پوشش خود را در موضوعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، بهداشتی، دینی و خانوادگی متناسب با سطح سواد فراگیران در سطح ملی و استانی به صورت ماهانه و فصلی انتشار می‌دهد. (۱۳۹۰)

نمازخانه مدرسه

فضایی مستقل و مناسب در مدرسه، که برای اقامه نماز استفاده می‌شود. (۱۳۹۰)

نمایش خلاق کلاسی

نمایشی مبتنی بر خلاقیت و نوآوری دانش‌آموزان که با هدایت غیرمستقیم معلم و مربی، با استفاده از مفاهیم آموزشی و تربیتی در کلاس درس اجرا می‌شود. (۱۳۹۰)

نمایش دانش‌آموزی

نمایشی عروسکی یا صحنه‌ای که محور اصلی اجزای تشکیل‌دهنده آن، شامل متن، عوامل صحنه، عوامل فنی، کارگردان و بازیگر، دانش‌آموز باشد. (۱۳۹۰)

نوآموز

کودک پنج سال تمام که دارای سلامت جسمی و ذهنی نسبی بوده و در کلاس‌های پیش‌دبستانی دو تحت پوشش تعلیم و تربیت قرار دارد. (۱۳۹۰)

نوباوه

کودک چهار سال تمام که دارای سلامت جسمی و ذهنی نسبی بوده و در کلاس‌های پیش‌دبستانی یک تحت پوشش تعلیم و تربیت قرار دارد. (۱۳۹۰)

واحد پژوهشی

رجوع شود به: مرکز پژوهشی. (۱۳۷۹)

والدین طرح هوشیارسازی

والدینی که به‌منظور پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر دانش‌آموزان در معرض خطر، تحت پوشش برنامه‌های آموزشی هوشیارسازی و توانمندسازی قرار می‌گیرند. (۱۳۹۰)

هسته مشاوره آموزش و پرورش

مجموعه‌ای که در زمینه مشاوره و روانشناسی بالینی عمومی در مکانی مستقل در مناطق و شهرستان‌ها طبق ضوابط آموزش و پرورش به دانش‌آموزان ارجاعی از مدارس، خدمات مشاوره‌ای ارائه می‌نماید. (۱۳۹۰)

همیار مشاور مدرسه

دانش‌آموزی که زیر نظر مشاور مدرسه از طریق آموزش‌های دریافتی در حیطه‌های سازگاری، تحصیلی، شغلی به همسالان خود در مدرسه خدمات راهنمایی و مشاوره‌ای ارائه می‌نماید. (۱۳۹۰)

هنرآموز

معلمی که در یکی از رشته‌های فنی و حرفه‌ای، کاردانش، کشاورزی و فرهنگی - هنری در دوره متوسطه یا آموزشگاه‌های آزاد هنری مشغول به تدریس می‌باشد. (۱۳۸۷)

هنرجو

فردی که در یکی از رشته‌های فنی و حرفه‌ای، کاردانش، کشاورزی و فرهنگی هنری در دوره متوسطه یا آموزشگاه‌های آزاد هنری مشغول به یادگیری است. (۱۳۸۷)

هنرستان

مدرسه‌ای که در آن هنرجوی شاخه فنی و حرفه‌ای یا کاردانش، علاوه بر آموزش دروس عمومی، در یکی از شاخه‌های فنی و حرفه‌ای یا کاردانش از سال دوم متوسطه به مدت ۲ سال آموزش می‌بیند. (۱۳۹۰)

هنرستان تربیت‌بدنی

هنرستانی در شاخه فنی و حرفه‌ای که هنرجو علاوه بر دروس عمومی، در رشته تربیت‌بدنی در سطح دیپلم متوسطه آموزش می‌بیند. (۱۳۹۰)

هنرستان حرفه‌ای

هنرستانی که در آن هنرجو علاوه بر آموزش دروس عمومی، در یکی از رشته‌های مربوط به زمینه خدمات آموزش می‌بیند. (۱۳۹۰)

هنرستان فنی

هنرستانی که در آن هنرجو علاوه بر آموزش دروس عمومی، در یکی از رشته‌های مربوط به زمینه صنعت آموزش می‌بیند. (۱۳۹۰)

هنرستان فنی و حرفه‌ای

هنرستانی که در آن هنرجو علاوه بر آموزش دروس عمومی، در یکی از رشته‌های مربوط به زمینه صنعت یا خدمات آموزش می‌بیند. (۱۳۹۰)

هنرستان کاردانش

هنرستانی که در آن دانش‌آموز علاوه بر دروس عمومی، آموزش‌های مهارتی (یک یا چند استاندارد مهارت و دروس تکمیل مهارت) مربوط به یکی از رشته‌های مهارتی را فرامی‌گیرد. (۱۳۹۰)

هنرستان کشاورزی

هنرستانی که در آن هنرجوی شاخه فنی و حرفه‌ای یا دانش‌آموز شاخه کاردانش علاوه بر دروس عمومی، در یکی از رشته‌های مربوط به زمینه کشاورزی آموزش می‌بیند. (۱۳۹۰)

هنرستان وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد

هنرستانی که به منظور تربیت نیروهای متعهد و کارآمد برای تأمین نیروی انسانی مورد نیاز کشور در عرصه هنر در دوره متوسطه با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت آموزش و پرورش تأسیس می‌شود. (۱۳۸۷)

هیئت‌امنا مدرسه

هیئتی متشکل از افراد حقیقی و حقوقی که بر اساس ضوابط جهت گسترش مشارکت‌های مردمی و ارتقاء سطح کیفی مدارس تعیین می‌شوند. (۱۳۹۰)

مرکز آمار ایران

بخش ۱۵- فرهنگ و هنر

آتشکده

مکانی برای عبادت و انجام مراسم مذهبی زرتشتیان است. (۱۳۸۶)

آزادسازی حریم آثار تاریخی - فرهنگی

مجموعه اقداماتی که برای رفع تصرف غیر یا به تملک دولت درآوردن عرصه یا حریم آثار تاریخی - فرهنگی انجام می‌گیرد. (۱۳۷۹)

آژانس مسافرتی

رجوع شود به: دفتر خدمات مسافرتی. (۱۳۸۶)

آگهی تبلیغاتی

رجوع شود به: پیام بازرگانی. (۱۳۷۹)

آگهی مطبوعاتی

متن یا تصویر مشخص و مجزا که در ازای پرداخت وجه در نشریه به چاپ می‌رسد و در آن، کالا، خدمت یا روش و اندیشه‌ای معرفی و تبلیغ می‌شود که تعرفه آن بر اساس سطح زیر چاپ، صفحه چاپ، محل درج شمارگان و ترتیب انتشار تعیین می‌شود. (۱۳۸۸)

آموزشگاه آزاد تجسمی

آموزشگاه آزاد هنری که به آموزش هنرهای تجسمی می‌پردازد. (۱۳۸۷)

آموزشگاه آزاد سینمایی

آموزشگاه آزاد هنری که در زمینه آموزش کوتاه‌مدت رشته‌های سینمایی فعالیت می‌کند. (۱۳۸۷)

آموزشگاه آزاد موسیقی

آموزشگاه آزاد هنری که به آموزش موسیقی می‌پردازد. (۱۳۸۷)

آموزشگاه آزاد نمایشی

آموزشگاه آزاد هنری که به آموزش هنرهای نمایشی می‌پردازد. (۱۳۸۷)

آموزشگاه آزاد هنری

مؤسسه‌ای خصوصی (غیر دولتی) که با کسب مجوز، اقدام به آموزش غیر رسمی علمی، هنری و مهارتی می‌کند. (۱۳۸۷)

اتاق ایران

فضای اختصاصی در مراکز فرهنگی، دانشگاهی و یا کتابخانه‌های معتبر کشورهای خارجی که با حمایت جمهوری اسلامی ایران برای معرفی فرهنگ و تمدن ایرانی-اسلامی ایجاد می‌شود. این اتاق‌ها با آثار فرهنگی مانند کتاب، فیلم، صنایع‌دستی و ... تجهیز و در طول سال به‌روز می‌شوند. (۱۳۸۹)

اتالوناژ رنگی

فرایند اصلاح رنگ و میزان نور هر نمای فیلم که در فرایند چاپ نسخه نهایی آن، نور و رنگ در تطابق با نماهای دیگر تنظیم می‌شود. (۱۳۸۷)

اثر تاریخی - فرهنگی

اثر مادی و غیر مادی که به نحوی بر هویت تاریخی- فرهنگی جوامع، اقوام، دوره‌های تاریخی و مضامین متعلق به یک قلمرو تاریخی- فرهنگی دلالت می‌کند. (۱۳۸۶)

اثر تاریخی- فرهنگی ثبت شده

اثر تاریخی- فرهنگی که ارزش‌های تاریخی- فرهنگی آن از سوی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری احراز شود و به‌عنوان یک اثر ملی از سوی سازمان مذکور ثبت و قوانین ناظر بر حمایت از آثار تاریخی- فرهنگی با رعایت تشریفات قانونی شامل آن شود. (۱۳۸۶)

اثر تاریخی- فرهنگی شناسایی شده

هر اثر تاریخی- فرهنگی که با مطالعه کتابخانه‌ای یا پیمایش میدانی، موجودیت آن احراز و در فهرست آثار شناسایی شده سازمان میراث فرهنگی و گردشگری درج شده باشد. (۱۳۸۶)

اثر تاریخی- فرهنگی غیر مادی

اثر تاریخی- فرهنگی که از علم مردم‌شناسی سرچشمه گرفته و متشکل از باورهای مردمی، آیین‌ها، نمایش‌های سنتی، زبان و گویش، موسیقی اقوام و هنرهای سنتی غیر تجسمی باشد. (۱۳۸۶)

اثر تاریخی- فرهنگی غیر منقول

اثر تاریخی- فرهنگی که در یک مکان مشخص مستقر بوده و انتقال آن موجب خرابی اثر شده و بر هویت تاریخی- فرهنگی آن خدشه وارد می‌کند. (۱۳۸۶)

اثر تاریخی- فرهنگی مادی

اثر تاریخی- فرهنگی منقول یا غیر منقولی که ملموس باشد. مانند اشیای موزه‌ای، بناها، مجموعه‌ها، بافت‌ها، تپه‌ها و محوطه‌های تاریخی- فرهنگی. (۱۳۸۶)

اثر تاریخی- فرهنگی مستندسازی شده

اثر تاریخی- فرهنگی که ویژگی‌های خاص تاریخی- فرهنگی و هنری آن با توجه به استانداردهای علمی مربوط ثبت و ضبط شده باشد. (۱۳۸۶)

اثر تاریخی - فرهنگی منقول

اثر تاریخی - فرهنگی که نقل و انتقال آن موجب خرابی اثر یا محل استقرارش نشود. (۱۳۸۶)

اثر تک‌بنا

آثار معماری، عناصر و بناهایی که جنبه باستانی دارد یا از نظر تاریخی، هنری و علمی واجد ارزش می‌باشد. (۱۳۷۹)

اثر ملی

اثر تاریخی - فرهنگی و طبیعی که ویژگی‌ها و ارزش‌های نهفته در آن دارای تأثیر ملی است. این اثر به کل ملت ایران تعلق داشته و در فهرست آثار ملی کشور به ثبت رسیده است. (۱۳۸۶)

اجرای صحنه‌ای

برنامه هنری که به صورت زنده و با برنامه‌ریزی قبلی، در سالن، تالار و فضای باز تجهیز شده، برای جمعی از مخاطبان اجرا می‌شود. (۱۳۸۷)

احیای بنای تاریخی - فرهنگی

سازگار کردن یک بنای قدیمی با وضعیت و احتیاجات روز یا تأمین کاربری‌های جدید مطابق زمان که در یک بنای تاریخی ابتدا با مشخص کردن اهداف عملکردی و در نهایت انجام اقدامات کالبدی صورت می‌پذیرد. (۱۳۸۶)

اداره کل صدا و سیمای استان یا شهرستان

واحدهای وابسته به سازمان صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران که وظیفه تولید و پخش برنامه‌های رادیویی، تلویزیونی، موسیقی و خبری را در سطح استان یا شهرستان (به زبان‌های ملی و محلی) بر عهده دارد. (۱۳۸۷)

ارزش رقبه

قیمت رقبه بر اساس نظر کارشناس رسمی دادگستری یا برابر عرف محلی است. (۱۳۸۶)

ارزش هنری سند وقفی

ارزش سند وقفی بر اساس ویژگی‌هایی مانند نحوه انشای متن، خطاطی، تذهیب و جنس سند است. (۱۳۸۶)

ارکستر

گروهی از نوازندگان که با همراهی آوازخوان یا بدون آن با هدایت رهبر گروه به اجرای موسیقی می‌پردازد. (۱۳۷۹)

استنساخ اسناد وقفی

رجوع شود به: بازنویسی اسناد وقفی. (۱۳۸۶)

استودیو

کارگاه ویژه امور هنری به‌منظور تهیه فیلم، عکس، تهیه و اجرای برنامه‌های تلویزیونی، رادیویی و رشته‌های مربوط به آن است. (۱۳۸۷)

استودیوی پخش رادیویی یا تلویزیونی

استودیویی که قابلیت دریافت، ارسال، نظارت و پخش برنامه‌های رادیویی یا تلویزیونی را دارد. (۱۳۸۷)

استودیوی تولید رادیویی یا تلویزیونی

استودیویی که برنامه‌های رادیویی یا تلویزیونی در آن ضبط می‌شوند. (۱۳۸۷)

استودیوی تهیه فیلم

رجوع شود به: استودیوی سینمایی. (۱۳۸۷)

استودیوی دوبلاژ

رجوع شود به استودیوی صداگذاری. (۱۳۷۹)

استودیوی سینمایی

استودیویی که در آن همه امکانات لازم برای تولید فیلم اعم از حقیقی و مجازی وجود داشته و بخش عمده‌ای از کار فیلم‌برداری و آماده‌سازی فیلم در آن انجام می‌شود. (۱۳۸۷)

استودیوی صداگذاری

استودیویی مجهز به دستگاه‌های صدا برداری که مراحل مختلف صداگذاری روی فیلم در آن انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

استودیوی صدای فیلم

استودیویی مجهز به دستگاه‌های فنی صدا که در آن مراحل مختلف ضبط، ایجاد (مجازی و حقیقی)، تدوین، هم‌آمیزی، پالایش و ... آن بر روی صداهاى مختلف انجام می‌شود. (۱۳۸۷)

استودیوی ضبط موسیقی

استودیویی با تجهیزات فنی لازم برای ضبط صدا روی انواع حامل‌های صوتی است. (۱۳۸۷)

استودیوی ظهور و چاپ فیلم سینمایی

استودیوی مجهز به دستگاه‌های ظهور و چاپ که مراحل مختلف ظهور و چاپ فیلم تا تهیه کپی نهایی در آن انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

افراز موقوفات

جداسازی سهم موقوفه از سهم مالکان برابر مقررات است. (۱۳۸۶)

اکران اول فیلم

نمایش فیلم برای اولین بار در سینما یا از روش‌های دیگر است. (۱۳۸۷)

اکران فیلم

نمایش فیلم تولیدشده به تماشاگر در سالن سینما یا از روش‌های دیگر است. (۱۳۸۷)

اکران فیلم سینمایی

نمایش فیلم سینمایی در سالن سینما است. (۱۳۸۷)

امام جماعت

شخصی که مردم به منظور اقامه نماز جماعت به او اقتدا می‌کنند. امام جماعت به صورت راتب و یا غیر راتب می‌باشد. (۱۳۸۶)

امام جماعت راتب

امام جماعتی که به صورت دائم و منظم به اقامه نماز جماعت می‌پردازد. (۱۳۸۶)

امام جماعت غیر راتب

امام جماعتی که به صورت موقت به اقامه نماز جماعت می‌پردازد. (۱۳۸۶)

امکانات ورزشی مسجد

وسایل و امکانات ورزشی که در محیط مسجد و یا در جوار آن در اختیار افراد قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

امین منضم

شخصی که به موجب رأی دادگاه همراه با متولی، امور موقوفه را اداره می‌نماید. (۱۳۸۶)

امین موقوفه یا مکان مذهبی

شخصی که به موجب ابلاغ سازمان اوقاف و امور خیریه، رأساً یا همراه چند نفر به‌عنوان هیئت امناء، یک مکان مذهبی یا موقوفه را اداره می‌نماید. (۱۳۸۶)

انجمن دوستی

نهادی غیر دولتی که با هدف توسعه و تحکیم مناسبات و روابط متقابل ملت‌ها و دولت‌ها (ایران و کشورهای هدف)، بر اساس ضوابط و مقررات، تشکیل و اعضای آن از شخصیت‌های برجسته، بانفوذ، علاقه‌مند و تأثیرگذار در ارتقاء روابط دو کشور انتخاب می‌شود. (۱۳۸۹)

انیمیشن

رجوع شود به: فیلم پویانمایی. (۱۳۸۷)

اهدایی به موقوفه

مالی که جز در موارد اجاره، پذیره، سرقتی و پذیره انتقال به موقوفه اهدا می‌شود. (۱۳۸۶)

ایستگاه رادیویی یا تلویزیونی

مکانی شامل مجموعه‌ای از تجهیزات فنی سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مانند تجهیزات دریافت سیگنال رادیویی یا تلویزیونی، دستگاه فرستنده رادیویی یا تلویزیونی، تجهیزات برودتی و حرارتی، تجهیزات تأمین برق اضطراری و سیستم‌های کنترلی و ارتباطی که با استفاده از این تجهیزات، سیگنال دریافتی در ایستگاه پس از تقویت و تغییر فرکانس با دستگاه فرستنده از طریق آنتن برای منطقه تحت پوشش، پخش می‌شود. برحسب نوع ایستگاه و تعداد و تنوع برنامه‌ها، قدرت فرستنده‌ها، شمار و نوع تجهیزات ایستگاه‌ها متفاوت است. (۱۳۸۷)

ایستگاه مطبوعاتی

محل سرپوشیده یا باز برای نمایش تابلوهای ویژه مطبوعات که برای مطالعه علاقه‌مندان ایجاد می‌شود. (۱۳۸۸)

بازپیرایی بنای تاریخی - فرهنگی

برداشتن تمام الحاقات بی‌ارزش اضافه‌شده (مانند کابل برق برای روشنایی) به یک اثر تاریخی - فرهنگی برای نمایش دادن جلوه اصلی آن بنا است. (۱۳۸۶)

بازخوانی اسناد وقفی

رجوع شود به: بازنویسی اسناد وقفی. (۱۳۸۶)

بازدیدکننده

فردی که به منظور آشنایی و کشف ارزش‌های طبیعی، تاریخی - فرهنگی و هنری از موزه‌ها، نمایشگاه‌ها و محوطه‌های تاریخی - فرهنگی و طبیعی دیدار می‌کند. (۱۳۷۹)

بازسازی بنای تاریخی - فرهنگی

دوباره ساختن قسمت‌های تخریب‌شده بنا و بازگرداندن کالبد بنای تاریخی تخریب‌شده به وضعیتی نزدیک به وضع اولیه بر اساس مدارک و مستندات است. (۱۳۸۶)

بازنویسی اسناد وقفی

تبدیل خطوط مختلف و ارقام سیاق به خط ساده برابر متن سند که برای عموم افراد قابل استفاده و استناد باشد. (۱۳۸۶)

بازیگر

شخصی که عهده‌دار اجرای نقش یکی از شخصیت‌های فیلمنامه یا نمایشنامه^۱ است. (۱۳۸۷)

بافت تاریخی - فرهنگی

محدوده‌ای از شهرها و روستاها که در آن زندگی جریان دارد و کالبد آن پاسخگوی زندگی شهری و روستایی است و عناصر آن (مجموعه‌ها، فضاها و معابر) اتصال و انسجام لازم را دارند به نحوی که مجموعه آن‌ها هویتی متمایز از سایر بخش‌های شهر و روستا داشته و نشانگر شیوه شهرسازی و حیات اجتماعی و فرهنگی در مقطع یا مقاطع خاصی از تاریخ است. (۱۳۸۶)

بدل کار

شخصی که به واسطه مهارت در حرکات بدنی، به جای بازیگر و با ظاهر وی جلوی دوربین به اجرای کارهای خطرناک مانند پریدن از ارتفاع، قرار گرفتن در آتش، اجرای خطرناک نمایش‌های رزمی و ... می‌پردازد. (۱۳۸۶)

برگه‌دان کتابخانه

جعبه چوبی یا فلزی مخصوص که معمولاً دارای ۱۵ یا ۳۰ کشو است و برگه‌های فهرست کتابخانه‌ای را در آن قرار می‌دهند. ابعاد استاندارد هر کشو $۱۴/۵ \times ۱۰/۵ \times ۴۲/۵$ و ابعاد داخلی آن $۱۳/۲ \times ۹$ سانتی‌متر می‌باشد. عرض مناسب برگه‌دان ۹۰ سانتی‌متر می‌باشد. (۱۳۸۸)

۱- متنی است که نمایش از روی آن خوانده، تمرین و اجرا می‌شود.

برنامه ترکیبی (صدا و سیما)

برنامه‌ای که از بخش‌های مختلف تشکیل شده و در آن از قالب‌های گوناگون مانند مصاحبه، گزارش، سرود، انیمیشن و برنامه نمایش عروسکی استفاده می‌شود. پیام هر بخش می‌تواند متفاوت از بخش‌های دیگر باشد و شامل دو نوع ترکیبی نمایشی و ترکیبی فاقد نمایش است. (۱۳۷۹)

برنامه تکراری (صدا و سیما)

برنامه‌ای که قبلاً از یکی از شبکه‌های سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش شده است. (۱۳۸۷)

برنامه تولیدی داخلی (صدا و سیما)

برنامه‌ای که درون یا بیرون از سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، داخل یا خارج از کشور با امکانات، تجهیزات و منابع داخلی کشور ساخته شده باشد. (۱۳۸۷)

برنامه تولیدی رادیویی یا تلویزیونی

محصول فرایندی که با تلفیق تخصصی عناصر محتوایی و ساختاری پیام و با بهره‌گیری از منابع لازم برای ساخت برنامه و به‌منظور پخش از طریق رادیو، تلویزیون و اینترنت به دست می‌آید. (۱۳۸۷)

برنامه جدید (صدا و سیما)

برنامه‌ای که برای اولین بار از کل شبکه‌های سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش می‌شود. (۱۳۸۷)

برنامه خارجی (صدا و سیما)

برنامه‌ای که توسط کشورهای خارجی ساخته شده باشد و از شبکه‌های سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران پخش شود. (۱۳۸۷)

برنامه رادیویی یا تلویزیونی

بسته نرم‌افزاری رسانه‌ای که با استفاده از قالب‌های رادیویی یا تلویزیونی، پیام یا مجموعه‌ای از پیام‌ها را به‌منظور مشخص و با هدف تأثیرگذاری‌های خاص روی مخاطبان عرضه می‌نماید. (۱۳۸۷)

برنامه زنده (صدا و سیما)

برنامه‌ای که به‌طور هم‌زمان در سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران تولید و پخش می‌شود. (۱۳۸۷)

برنامه صحنه‌ای

عنوان مستقل و مشخصی از یک اجرای صحنه‌ای شامل هنرهای نمایشی و موسیقی که برای یک یا چند نوبت به‌طور زنده اجرا می‌شود. (۱۳۷۹)

برنامه ضبط‌شده (صدا و سیما)

رجوع شود به: برنامه ضبطی. (۱۳۸۷)

برنامه ضبطی (صدا و سیما)

برنامه‌ای که مراحل تولید آن انجام و نهایی شده و آماده برای پخش در شبکه‌های سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران است. (۱۳۸۷)

برنامه ماسک

فرمی از برنامه که در آن بازیگران با استفاده از صورتک‌های نمادین، داستان یا موضوعی را بازگو می‌کنند. (۱۳۷۹)

برنامه میزگرد

برنامه‌ای که در آن گفتگویی بین چند صاحب‌نظر یا مسئول، درباره موضوعی مشخص صورت می‌گیرد. (۱۳۷۹)

برنامه نمایشی

فرم برنامه‌ای که بر اساس داستان و بازی هنرپیشگان سعی در بیان روابط رویدادها و شخصیت‌ها دارد و شامل فیلم سینمایی، فیلم تلویزیونی، تئاتر تلویزیونی، تئاتر صحنه‌ای، ماسک، سایه‌بازی، عروسکی و انیمیشن است. (۱۳۷۹)

برنامه هنری خارجی

برنامه‌های هنری شامل هنرهای تجسمی، موسیقی و هنرهای نمایشی که توسط هنرمند یا هنرمندان خارجی در داخل کشور به نمایش گذاشته می‌شود. (۱۳۸۷)

بسته نرم‌افزاری

مجموعه منسجم شامل یک یا چند برنامه رایانه‌ای و محتوای دیجیتال قابل اجرا توسط برنامه‌های رایانه‌ای موجود در آن بسته است. (۱۳۸۹)

بسته نرم‌افزاری رسانه‌ای

نوعی رسانه دیجیتالی که امکان دسترسی، نمایش، پخش، جستجو و یا بازی با محتوای دیجیتال موجود در بسته نرم‌افزاری را فراهم می‌کند. (۱۳۸۹)

بسته نرم‌افزاری رسانه‌پرداز

بسته نرم‌افزاری که برای پدیدآوردن و ویرایش بسته نرم‌افزاری رسانه‌ای و محتوای فرهنگی و یا انتشار هرگونه محتوا مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

بقعه متبرکه

مکان مذهبی که زیارتگاهی در آن قرار دارد. (۱۳۸۶)

بنای تاریخی - فرهنگی

اثر معماری که از لحاظ باستان‌شناسی، تاریخی، فرهنگی، هنری و تاریخ معماری و شهرسازی دارای اهمیت ویژه باشد. (۱۳۸۶)

بند کاغذ

مجموع ورق‌های موجود در یک لفاف (بسته) با اندازه و وزن مشخص است. (۱۳۸۸)

بودجه موقوفه، مکان مذهبی یا مؤسسه خیریه

پیش‌بینی درآمد و هزینه موقوفه، مکان مذهبی یا مؤسسه خیریه که بر اساس اسنادی مانند وقف‌نامه، اساسنامه و سایر مدارک در فرم مخصوص برای یک سال مالی تنظیم می‌شود. (۱۳۸۶)

بولتن^۱ پژوهشی - خبری

بولتنی که به صورت تشریحی و یا توصیفی به بررسی تحقیقی، پژوهشی و تحلیلی همه‌جانبه رویدادها می‌پردازد و ارائه طریق می‌کند. (۱۳۸۹)

بولتن خبری

مجموعه عکس‌ها، گزارش‌ها، تحلیل‌ها، وقایع و یا رویدادهای خبری که دارای یک یا چند موضوع مشترک هستند و به صورت دیداری، شنیداری و نوشتاری به مخاطب ارائه می‌شوند. (۱۳۸۹)

بولتن خبری طبقه‌بندی‌شده

بولتن خبری که حاوی اخبار و تحلیل‌هایی در موضوعات خاص است و به تعداد محدود برای مشترکان و مخاطبان خاص منتشر می‌شود. این بولتن قابل‌انتشار برای عموم نیست. (۱۳۸۹)

بولتن خبری عادی

بولتن خبری که در اختیار مشترکان، مخاطبان و متقاضیان عام قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

۱- بولتن (Bulletin)، نشریه داخلی یا خبرنامه: سند مکتوبی است که در سازمان‌های دولتی یا غیر دولتی در زمینه‌های اخبار سازمان، مسائل آموزشی، فنی و تخصصی، فرهنگی و سیاسی و ... (مرتبط با سیاست‌ها و وظایف قانونی و در محدوده فعالیت‌های سازمان) منتشر و به منظور اطلاع‌رسانی، ایجاد ارتباط و همگرایی فکری و عملی بین مسئولان سازمان و کارکنان و جلب نظر و همکاری متقابل بین اعضای سازمان توزیع می‌شود.

بولتن خبری غیر مستمر

بولتن خبری که برحسب ضرورت و فضای خبری حاکم بر جامعه منتشر می‌شود و فاقد زمان‌بندی معین است. (۱۳۸۹)

بولتن خبری مستمر

بولتن خبری با عنوان مشخص که در فاصله‌های زمانی معین به‌طور منظم منتشر می‌شود. (۱۳۸۹)

بهای کتاب

ارزش ریالی که برای فروش هر کتاب در صفحه شناسنامه کتاب^۱ و یا در پشت جلد آن چاپ می‌شود. (۱۳۸۸)

بیمارستان موقوفه

بیمارستانی که عرصه و اعیان یا اعیان آن وقف است. (۱۳۸۶)

بخش برنامه رادیویی یا تلویزیونی

شکل نهایی و ارسال شده یک برنامه که مخاطب، امکان دریافت آن را از طریق رادیو، تلویزیون و اینترنت دارد. (۱۳۸۸)

بخش‌کننده کتاب

شخص حقیقی یا حقوقی دارای مجوز از صنف مربوط که فعالیت توزیع کتاب در کتاب‌فروشی‌ها را به‌عهده دارد. (۱۳۸۸)

پذیره انتقال

وجهی که هنگام انتقال رقبه با اعطای حق تملک اعیانی یا اعطای حق سرقفلی از مستأجر به‌نفع موقوفه دریافت می‌شود. (۱۳۸۶)

۱- شناسنامه یا صفحه حقوقی کتاب: صفحه‌ای است در اول کتاب که شامل اطلاعاتی در مورد نام کتاب، مؤلف، مترجم، ویراستار، لیتوگرافی، چاپخانه، و تعداد نسخه‌های چاپ‌شده، نوبت و تاریخ چاپ، مشخصات ناشر، فهرست‌نویسی کتابخانه‌ای و شابک است.

پذیره اولیه

وجهی که هنگام اولین اجاره اراضی موقوفه با اعطای حق تملک اعیانی از مستأجر به نفع موقوفه دریافت می‌شود. (۱۳۸۶)

پذیره سرقفلی رقبه

وجهی که هنگام تنظیم اولین سند اجاره رقبه تجاری و محل کسب از مستأجر به نفع موقوفه دریافت می‌شود. (۱۳۸۶)

پرده خوانی

نوعی از نقل ایرانی که نقل در آن با استفاده از تصاویر نقاشی شده بر روی پرده‌ای به بیان قصه‌های عامیانه می‌پردازد. در حال حاضر از این شیوه برای نقل قصه‌های مذهبی و اخلاقی استفاده می‌شود. (۱۳۸۷)

پروانه ساخت فیلم

مجوزی که معاونت امور سینمایی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به منظور تهیه و تولید فیلم صادر می‌کند. (۱۳۸۷)

پروانه نشر کتاب

مجوزی به منظور انتشار کتاب که مطابق ضوابط معین از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای اشخاص حقیقی یا حقوقی صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

پژوهش باستان‌شناسی

مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی که به منظور کشف و شناخت تمدن‌های تاریخی، روابط بین فرهنگ‌ها و تمدن‌ها و نحوه زیست انسان در ادوار مختلف تاریخی تا یک‌صد سال قبل، انجام می‌گیرد. (۱۳۷۹)

پژوهش مردم‌شناسی

مطالعات کتابخانه‌ای و میدانی که به منظور شناخت رابطه متقابل انسان با جامعه و محیط پیرامون او انجام می‌گیرد و زمینه‌های آن شامل مردم‌نگاری، انسان‌شناسی زیستی و شناخت فرهنگ بومی مناطق می‌باشد. (۱۳۷۹)

پژوهش هنرهای سنتی

مطالعات کتابخانه‌ای یا میدانی که به منظور شناخت ابعاد مختلف هنرهای سنتی کشور انجام می‌گیرد. (۱۳۷۹)

پوشش رادیویی یا تلویزیونی

محدوده جغرافیایی و یا میزان جمعیتی که امکان دریافت یک یا چند شبکه تلویزیونی، رادیویی موج اف.ام یا رادیویی موج متوسط را با کیفیت قابل قبول و در حد استاندارد داشته باشند. (۱۳۸۷)

پیام بازرگانی

میان برنامه‌ای که برای ترغیب مخاطبان به استفاده از کالا یا خدمتی خاص، از طریق رادیو یا تلویزیون و اینترنت پخش می‌شود. (۱۳۸۸)

تابعیت گردشگر

تابعیتی که در گذرنامه گردشگر درج شده حتی اگر گردشگر به‌طور معمول مقیم کشور دیگری باشد. (۱۳۸۶)

تاریخ انتشار اثر

روز، هفته، ماه یا سالی که در آن یک نشریه یا اثری منتشر می‌شود. (۱۳۸۸)

تأسیسات فرهنگی خارج از کشور

مراکزی که در خارج از کشور به منظور معرفی تمدن، فرهنگ و جاذبه‌های گردشگری ایران ایجاد شده است؛ مانند خانه ایران، مراکز آموزش زبان فارسی و خانه فرهنگ ایران. (۱۳۷۹)

تالار اجتماعات

رجوع شود به: تالار عمومی. (۱۳۷۹)

تالار عمومی

مکانی سرپوشیده که از وسعت، امکانات و تجهیزات لازم برای برگزاری اجتماعات و مراسم عمومی برخوردار است. (۱۳۷۹)

تالار مطالعه

تالار یا فضایی عمومی است که برای مطالعه کتب و نشریات اختصاص داده شده است. (۱۳۷۹)

تالار نمایشی

رجوع شود به: تالار هنری. (۱۳۷۹)

تالار هنری

مکانی سرپوشیده که برای اجرای برنامه‌های صحنه‌ای احداث شده و دارای صحنه، تجهیزات نور و صدا و امکانات پشت‌صحنه باشد. (۱۳۷۹)

تألیف کتاب

نوشتن کتاب در موضوعات مختلف از سوی یک یا چند نفر با استفاده از منابع می‌باشد. (۱۳۸۸)

تپه تاریخی - فرهنگی

تپه‌ای که بقایای دوره یا دوره‌های تاریخی گذشته در آن مدفون می‌باشند. مانند: تپه زیویه. (۱۳۸۶)

تجهیزات دیداری - شنیداری کتابخانه عمومی

وسایل دیداری- شنیداری شامل رایانه، چاپگر، تلویزیون، ویدئو، ضبط صوت و... که به منظور بهره‌برداری از منابع دیداری- شنیداری و کمک به آموزش در کتابخانه‌های عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

تجهیزات کتابخانه عمومی

وسایل و تجهیزات مورد استفاده در کتابخانه عمومی، مانند قفسه کتاب (قفسه یک‌طرفه، قفسه دوطرفه)، صندلی مطالعه، میز مطالعه، برگه‌دان، قفسه مجلات، جای روزنامه، جای فرهنگ، میز امانت و تجهیزات دیداری- شنیداری و ... می‌باشد. (۱۳۸۸)

تدوین گر فیلم

مسئول انجام پیوند و ردیف‌سازی نماها و صدای فیلم در پی یکدیگر، بر اساس فیلم‌نامه یا نظر کارگردان است. (۱۳۸۷)

ترجمه

برگرداندن محتوا و مفهوم یک متن از زبانی به زبانی دیگر است. (۱۳۸۸)

تشکل بین‌المللی خبرگزاری

مجموعه‌ای از چند خبرگزاری که حداقل دارای یک هدف مشترک هستند و به منظور همکاری صنفی و حرفه‌ای در سطح بین‌المللی تشکیل می‌شود. (۱۳۸۹)

تشکل مطبوعاتی

انجمن، اتحادیه، سندیکا، گروه، سازمان تعاونی یا مانند آن متشکل از روزنامه‌نگاران و دست‌اندرکاران مطبوعات است که در زمینه دفاع از حقوق و مسائل صنفی این حرفه فعالیت می‌کند. مانند: انجمن صنفی روزنامه‌نگاران، تعاونی مطبوعات و سندیکای خبرنگاران و نویسندگان مطبوعات. (۱۳۷۹)

تشکل منطقه‌ای خبرگزاری

مجموعه‌ای از چند خبرگزاری که از لحاظ منطقه جغرافیایی دارای هم‌جواری یا اشتراک موضوع هستند و به‌منظور همکاری صنفی و حرفه‌ای تشکیل می‌شود. (۱۳۸۹)

تصحیح اسناد وقفی

رجوع شود به: بازنویسی اسناد وقفی. (۱۳۸۶)

تصحیح کتاب

فرایند اصلاح و غلط‌گیری نوشته‌ها طبق قواعد ویرایش است. (۱۳۸۸)

تصویرگر کتاب

شخصی که تصویری را متناسب با موضوع کتاب، انتخاب یا در متن صفحات کتاب نقاشی می‌کند. (۱۳۸۸)

تعداد صفحات کتاب

مجموع تعداد صفحات دارای شماره صفحه و یا فاقد شماره صفحه بدون احتساب جلد است. (۱۳۸۸)

تلخیص اثر

خلاصه کردن یک اثر با حذف جزئیات، به‌نحوی که مفهوم کلی و ساختار اصلی آن حفظ شود. (۱۳۸۸)

تله‌تکست^۱

گونه‌ای از فناوری رسانه‌ای که به بیننده امکان می‌دهد اطلاعات نوشتاری را روی گیرنده تلویزیون انتخاب و مشاهده کند. (۱۳۸۷)

تله تئاتر^۱

رجوع شود به: تئاتر تلویزیونی. (۱۳۷۹)

تماشاگر اثر هنری

شخصی که برای آشنایی و شناخت، لذت، تفریح و سرگرمی به تماشای تولیدات آثار هنری در فضاها و اماکن ارائه آثار فرهنگی- هنری می‌پردازد. (۱۳۸۷)

تماشاگر فیلم سینمایی

بیننده فیلم سینمایی که از گیشه سینما بلیت خریداری می‌کند. (۱۳۸۷)

تور گردشگری

رجوع شود به: گشت گردشگری. (۱۳۸۶)

توزیع فیلم

تحويل فیلم توسط دفاتر توزیع و پخش فیلم به سینماها برای نمایش است. (۱۳۸۷)

تولید اثر موسیقی

فرایند تهیه یک اثر موسیقایی که پس از طی مراحل ساخت با عنوانی خاص به صورت اجرای صحنه‌ای یا در قالب حامل‌های صوتی و یا صوتی- تصویری ارائه می‌شود. (۱۳۸۷)

تولید فیلم

فرایند تهیه یک فیلم از مرحله نگارش فیلم‌نامه، انتخاب عوامل سازنده (تهیه‌کننده، فیلم‌نامه‌نویس، کارگردان، بازیگر، فیلم‌بردار و ...)، مراحل فنی فیلم (فیلم‌برداری، تدوین، صداگذاری، ظهور و چاپ) تا تهیه کپی‌های نهایی از فیلم را برای نمایش شامل می‌شود. (۱۳۸۷)

تولید یا پخش برون مرزی برنامه

تولید یا پخش برنامه برای مخاطبانی که بیرون از مرزهای جغرافیایی کشور زندگی می‌کنند. (۱۳۸۷)

تولید یا پخش درون مرزی برنامه

تولید یا پخش برنامه برای مخاطبانی که درون مرزهای جغرافیایی کشور قرار زندگی می‌کنند. (۱۳۸۷)

تئاتر تلویزیونی

تئاتری که بدون حضور تماشاچی در استودیوی تولید تلویزیونی، متناسب با امکانات و محدودیت‌های آن تولید می‌شود. (۱۳۷۹)

تئاتر صحنه‌ای

فرم برنامه‌ای که از تئاتر اجرا شده بر صحنه، ضبط و برای پخش در تلویزیون آماده می‌شود. (۱۳۷۹)

تهیه کننده فیلم سینمایی

شخص حقیقی یا حقوقی که سرمایه تولید فیلم را تأمین و عوامل دست‌اندرکار فیلم را تعیین می‌کند. (۱۳۸۷)

تیراژ

رجوع شود به: شمارگان. (۱۳۷۹)

ثبت اثر در میراث جهانی

فرایندی که در آن به منظور شمول مفاد معاهدات بین‌المللی ناظر به حمایت و حفاظت از آثار تاریخی- فرهنگی و طبیعی، آثاری که واجد ارزش‌های استثنایی جهانی هستند به پیشنهاد کشورها و تصویب کمیته بین‌الدول در فهرست میراث جهانی ثبت می‌شود. (۱۳۷۹)

ثبت اثر ملی

فرایندی که در آن به منظور شمول قوانین ناظر به حمایت و حفاظت از آثار تاریخی- فرهنگی، آثار ارزشمند با رعایت تشریفات قانونی مقرر در فهرست "آثار ملی ایران" ثبت می‌شوند. (۱۳۷۹)

ثلث باقی

یک سوم از ترکه شخص وصیت‌کننده که برای همیشه عین یا عواید آن جهت مصارف معین تعیین شده باشد. (۱۳۸۶)

جای روزنامه

وسیله مخصوصی برای عرضه روزنامه در دو نوع میز و قفسه و در ابعاد استاندارد:
الف) میز: $۷۵ \times ۹۰ \times ۶۵$ سانتی‌متر (عرض \times عمق \times ارتفاع) و دارای ۱۲-۱۰ میله می‌باشد. طول هر میله ۸۵ سانتی‌متر است.
ب) قفسه: $۲۱۰ \times ۴۵ \times ۹۰$ سانتی‌متر (عرض \times عمق \times ارتفاع) و دارای ۱۲-۱۰ میله می‌باشد. طول هر میله ۱۰۰ سانتی‌متر است. (۱۳۸۸)

جای فرهنگ‌نامه

قفسه مخصوص نگهداری اطلس‌ها، دایرةالمعارف‌ها، فرهنگ‌های بزرگ و ... است که ارتفاع استاندارد آن ۱۱۰ سانتی‌متر، عمق و عرض استاندارد آن به ترتیب ۴۰ و ۶۰ سانتی‌متر است و معمولاً سطح روی آن به صورت صفحه شیب‌دار ثابت و یا گردان است. (۱۳۸۸)

جایزه سینمایی

پاداشی معنوی و مادی که به تشخیص هیئت‌داوران و یا مقام ذی‌ربط به ازای تولید اثر سینمایی و یا فعالیت‌های مربوط به آن (فیلم‌نامه‌نویسی، موسیقی فیلم، کارگردانی و ...) اهدا می‌شود. (۱۳۸۷)

جشنواره

رویدادی برای ارائه و عرضه آثار منتخب در زمینه‌های علمی، فرهنگی و هنری در مدت معین به صورت سازمان‌یافته که به‌منظور اشاعه و گسترش رشته مورد نظر، برگزار می‌شود و در آن به پدیدآورندگان برتر آثار، جوایزی تعلق می‌گیرد. (۱۳۸۷)

جشنواره استانی هنر

جشنواره هنری که دارای فراخوان استانی است و فقط در یک استان برگزار می‌شود. (۱۳۸۷)

جشنواره بین‌المللی هنر

جشنواره هنری که دارای فراخوان بین‌المللی است و حداقل ۳۰ درصد گروه‌های شرکت‌کننده آن خارجی باشند. (۱۳۸۷)

جشنواره فیلم

جشنواره سینمایی بر اساس ساختارهای فرهنگی، هنری و اجتماعی جامعه با موضوعاتی خاص که به‌منظور توسعه هنر- صنعت سینما، تشویق سینماگران، دست‌اندرکاران فیلم، معرفی فیلم‌های باارزش و گسترش و تعالی انواع سبک در گستره جغرافیایی (محلی، ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی) برگزار می‌شود. از پیامدهای جنبی این رویداد می‌توان به بازاریابی و فروش فیلم اشاره کرد. (۱۳۸۷)

جشنواره ملی هنر

جشنواره هنری که دارای فراخوان سراسری است و با شرکت گروه‌های مختلف هنری داخل کشوری برگزار می‌شود. (۱۳۸۷)

جشنواره منطقه‌ای هنر

جشنواره هنری که دارای فراخوان منطقه‌ای است و با حضور چند استان برگزار می‌شود. (۱۳۸۷)

جلوه‌های ویژه

پدیده‌های مصنوعی میدانی یا مجازی قابل تولید از ساده‌ترین تا پیچیده‌ترین شکل در فیلم با کمک ابزار، تکنیک و فناوری صوتی و تصویری، به‌منظور بالا بردن تأثیر صحنه مورد نظر یا برانگیختن احساس بیننده، القای شرایط و ویژگی‌های خاص زمانی امکانی است. (۱۳۸۷)

جُنگ

برنامه‌ای ترکیبی که تمام بخش‌های آن پیام واحدی را دنبال می‌کند. (۱۳۷۹)

چاپ

فرایند انتقال و تکثیر حروف، عکس، طرح و نقش، روی سطح چاپ‌شونده است. (۱۳۸۸)

چاپ اول کتاب

انتشار نوبت اول از نسخه کامل یک کتاب است. (۱۳۸۸)

چاپ مجدد کتاب

تجدید چاپ کتاب بدون تغییر و یا با ویرایش جدید در متن اصلی است. (۱۳۸۸)

چاپخانه

کارگاهی که در آن فعالیت چاپ صورت می‌گیرد. (۱۳۸۸)

چهره‌پرداز

شخصی که به ایجاد تغییر در صورت و سایر اعضای بدن بازیگر به‌منظور نزدیک‌شدن ظاهر بازیگر با نقش محول می‌پردازد. (۱۳۸۷)

حابس مال

شخصی که مالی را برابر موازین شرعی و قانونی برای مصرف معینی در مدت محدود حبس نماید. (۱۳۸۶)

حافظ قرآن کریم

شخصی که توانایی تلاوت کل یا حداقل ۱۰ جزء پیوسته قرآن کریم را به صورت حفظ و با رعایت فنون و مقررات قرائت ترتیل دارد. (۱۳۸۶)

حامل دیجیتال

ابزاری که داده به منظور تبادل یا عرضه، بدون استفاده از شبکه، بر روی آن ذخیره می‌شود مانند لوح فشرده. (۱۳۸۹)

حبس مال

دور نگه داشتن عین مال از نقل و انتقال و تصرفاتی که موجب اتلاف عین مال شود. حبس می‌تواند موقت یا دائم باشد. (۱۳۸۶)

حبس نامه

سندی که حابس در آن مشخصات محبوسه از قبیل اموال، نحوه اداره و مصرف منابع و مدت آن را تعیین کرده است. (۱۳۸۶)

حروف چینی

فرایندی که در آن عمل چیدن حروف متون نوشتاری با حروف سربی یا رایانه‌ای در ابعاد مختلف روی سطح چاپ‌شونده انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

حروف چینی دستی

چیدن حروف سربی به صورت سطرچین، تک‌ریز یا تحریری در کنار یکدیگر و آماده‌سازی آن برای چاپ است. (۱۳۸۸)

حروف چینی رایانه‌ای

حروف چینی که در آن آماده‌سازی متن بر اساس روش‌های نوین با استفاده از رایانه است. (۱۳۸۸)

حریم اثر تاریخی - فرهنگی

فضای پیرامون اثر که برای حفاظت از عرصه و اعیان آن، ارزش‌های تاریخی- فرهنگی، مناظر و مریا و ایجاد ارتباط فرهنگی اثر با محیط پیرامون در درجات مختلف و با ضوابط مشخص در هر درجه، از سوی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری، تعیین و اعلام شده و مشمول قوانین ناظر به حفاظت از آثار تاریخی- فرهنگی می‌شود. (۱۳۸۶)

حسینیه

مکان مذهبی که برای برگزاری مراسم سوگواری، دعا و نیایش ایجاد شده است و اماکنی مانند تکیه ثابت، زینبیه، عباسیه، حیدریه، ابوالفضلیه، مهدیه و فاطمیه نیز در زمره حسینیه‌ها به شمار می‌آیند، از این اماکن برای سایر فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی و مانند آن نیز استفاده می‌شود. (۱۳۸۶)

حفاظت از اثر تاریخی - فرهنگی

تمامی اقداماتی که منجر به توقف تخریب بیش‌تر در سازه و تزئینات و معنای فرهنگی بنای تاریخی می‌شود. (۱۳۸۶)

خادم

نیروی انسانی که در مکان مذهبی به امور نگهداری، نظافت و خدمت‌رسانی به مراجعه‌کنندگان و زائران و سایر وظایف محوله می‌پردازد. (۱۳۸۶)

خادم نشر

شخصی که در امور مربوط به چاپ و نشر فعالیت دارد و پیش‌کسوت و سرآمد در حوزه کاری خود است. (۱۳۸۸)

خانقاه

مکان مذهبی که صوفیان و دراویش در آن به ذکر و نیایش و انجام رسوم و آداب خویش می‌پردازند. (۱۳۸۶)

خانه فرهنگ

رجوع شود به: مجتمع فرهنگی - هنری. (۱۳۷۹)

خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

رجوع شود به: وابستگی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور. (۱۳۸۹)

خبر

انعکاس وقایع و رویدادهایی که دارای یک یا چند ارزش اطلاع‌رسانی برای مخاطبان باشد. خبر به سه نوع خبر پوششی، تولیدی و دریافتی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۹)

خبر پوششی

خبری که خبرنگار به‌منظور انعکاس اصل رویداد در محل وقوع آن حضور داشته باشد. (۱۳۸۹)

خبر تولیدی

خبری که توسط خبرنگار یک رسانه خبری تهیه شده و پس از تنظیم، ویرایش و اطمینان از صحت آن قابل انتشار است. (۱۳۸۹)

خبر خروجی

خبر منتشرشده یک رسانه خبری با موضوعات و زبان‌های مختلف است. (۱۳۸۹)

خبر دریافتی

خبری که توسط سازمان‌ها، تشکل‌ها، اتحادیه‌ها، رسانه‌های داخلی و خارجی و روابط عمومی‌ها به‌طور رسمی از طریق نمابر (فاکس)، نامه یا اطلاعیه در اختیار یک رسانه خبری قرار می‌گیرد و پس از تنظیم، ویرایش و اطمینان از صحت آن، منتشر می‌شود. (۱۳۸۹)

خبرگزاری

مؤسسه‌ای که با اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به‌وسیله اشخاص حقیقی و حقوقی به‌منظور جمع‌آوری، پردازش، انتشار خبر، تحلیل، مصاحبه و گزارش در قالب نوشتار، صدا و

۵۱۴ تعاریف و مفاهیم استاندارد آماری

تصویر در حوزه‌های داخلی و یا خارجی در زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و ورزشی تأسیس شده و فعالیت می‌کند. خبرگزاری‌ها با توجه به نوع سرمایه‌گذاری به دولتی و غیر دولتی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۹)

خبرنگار

شخص حقیقی که برای سازمان‌های خبری و نشریات، خبر، گزارش، مصاحبه و عکس تهیه می‌کند. (۱۳۸۹)

خبرنگار آزاد

خبرنگاری که با دریافت مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به صورت غیر رسمی برای یک نشریه یا سازمان خبری، به ازای دریافت دستمزد فعالیت می‌کند. (۱۳۸۹)

خبرنگار افتخاری

خبرنگاری که بدون دریافت دستمزد و بر اساس علاقه شخصی در نشریات یا سازمان‌های خبری فعالیت می‌کند. (۱۳۸۹)

خبرنگار رسمی

خبرنگاری که با دریافت مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در یک سازمان استخدام می‌شود و مشمول مقررات استخدامی و بازنشستگی است. (۱۳۸۹)

خبرنگار عکاس

عکاسی که با دریافت مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شکل حرفه‌ای درباره رویدادهای خبری، برای نشریات و سازمان‌های خبری عکس و تصویر تهیه می‌کند. (۱۳۸۹)

خدمه کاروان زیارتی

رجوع شود به: عوامل اجرایی گروه‌های زیارتی. (۱۳۸۹)

خیمه شب‌بازی

نوعی نمایش عروسکی سنتی که در آن از عروسک‌های نخی استفاده می‌شود و صدای عروسک‌ها توسط عروسک‌گردان با استفاده از سوتکی به‌عنوان صفیر ایجاد می‌شود. (۱۳۸۷)

داور قرآنی

شخصی که در یکی از رشته‌های قرآنی (حفظ، قرائت و تفسیر) دارای تخصص، تبحر و تجربه قابل قبول است و توانایی تشخیص و ارزیابی شرکت‌کنندگان در مسابقات را دارد. (۱۳۸۶)

درآمد ارزی گردشگری

تمامی درآمدهای حاصل از ورود گردشگران بین‌المللی به کشور است. هزینه‌های گردشگران بین‌المللی در کشور مقصد شامل هزینه اقامت، اخذ روادید، غذا و نوشیدنی، حمل‌ونقل داخلی، تفریح، هزینه‌های فعالیت‌های ورزشی، خرید، سوغات و ... است. (۱۳۸۶)

درآمد بقعه متبرکه

عواید حاصل از اموال، نذور و هدایای نقدی و غیر نقدی بقعه متبرکه برای یک دوره مالی معین است. (۱۳۸۶)

درآمد موقوفه

عواید رقبات موقوفه مانند اجاره، پذیره، سرقتی، پذیره انتقال و هدایی در یک دوره مالی معین است. (۱۳۸۶)

درمانگاه موقوفه

درمانگاهی که عرصه و اعیان یا اعیان آن وقف است. (۱۳۸۶)

درمانگاه وابسته به مکان مذهبی

درمانگاه متعلق به مکان مذهبی که برای ارائه خدمات پزشکی به مراجعه‌کنندگان احداث شده است. (۱۳۸۶)

دستگاه برش کاغذ

دستگاهی که کاغذ و مقوا را به اندازه‌های متفاوت در می‌آورد. (۱۳۸۸)

دستگاه جلدساز گالینگور^۱

دستگاهی که عملیات کشیدن روکش (گالینگور) را بر روی سطح سخت برای جلدسازی انجام می‌دهد. (۱۳۸۸)

دستگاه چاپ آفست^۲

دستگاه چاپی که در آن قسمت‌های چاپ‌شونده و بدون چاپ بر روی فرم (پلیت)، در یک سطح قرار دارند. (۱۳۸۸)

دستگاه چاپ برجسته

دستگاه چاپی که در آن قسمت‌های چاپ‌شونده روی سطح فرم (پلیت) برجسته‌تر از قسمت‌های بدون چاپ می‌باشد. (۱۳۸۸)

دستگاه چاپ دیجیتال

دستگاه چاپی که بر اساس یک فرمان دیجیتالی فرایند چاپ را انجام می‌دهد. (۱۳۸۸)

دستگاه چاپ سیلک اسکرین^۳

دستگاه چاپی که به وسیله آن انتقال تصویر یا طرح از منافذ توری بر روی سطح چاپ‌شونده انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

۱- گالینگور: جنسی است متشکل از کاغذ و مواد پی‌وی‌سی و رزین که با رنگ‌های مختلف و متنوع، مخلوط و به سطح کاغذ جلد توسط ماشین‌های مخصوص منتقل می‌شود.

۲- Offset

۳- Silk-screen

دستگاه چاپ گود

دستگاه چاپی که در آن قسمت‌های چاپ‌شونده بر روی سطح فرم (پلیت) گودتر از قسمت‌های بدون چاپ است. (۱۳۸۸)

دستگاه دایکات^۱

دستگاهی در اندازه‌های متفاوت که می‌تواند با بستن قالب، کار تیغ زدن بر روی سطح را انجام دهد. (۱۳۸۸)

دستیار فیلم‌بردار

شخصی که انجام امور فنی فیلم‌برداری را زیر نظر فیلم‌بردار بر عهده دارد. (۱۳۸۷)

دفتر اطلاع‌رسانی گردشگری

مرکزی که برای راهنمایی گردشگران در مبادی ورودی شهرها، فرودگاه‌ها، ایستگاه‌های راه‌آهن و پایانه‌های اتوبوس‌رانی، جنب جاذبه‌های گردشگری و نقاط پر رفت‌وآمد شهرها تأسیس شده و وظیفه آن ارائه اطلاعات و راهنمایی به گردشگر است. (۱۳۸۶)

دفتر خبری سازمان خبرگزاری

نماینده‌گی سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی در داخل و خارج از کشور که وظیفه آن تهیه و تولید اخبار و عکس از ایران و سایر کشورهای جهان است و مسئولیت اداره امور آن بر عهده نیروی رسمی سازمان است. (۱۳۸۹)

دفتر خدمات زیارتی

دفتری که در آن شخص حقیقی یا حقوقی دارنده مجوز زیارتی، در زمینه ثبت نام، تنظیم و انجام مسافرت‌های زیارتی به خارج از کشور، ذخیره جا و هرگونه خدمات زیارتی با رعایت قوانین و مقررات سازمان حج و زیارت فعالیت می‌نماید. (۱۳۸۹)

دفتر خدمات مسافرتی

مؤسسه‌ای که با دریافت مجوز به‌منظور ارائه خدمات گردشگری برای داخل یا خارج از کشور تأسیس شده باشد. (۱۳۸۶)

دفتر مطبوعاتی

دفتر نمایندگی مطبوعات داخلی یا خارجی که در مناطق مختلف یک شهر، شهرهای مختلف کشور و یا خارج از کشور وجود دارد و به فعالیت‌هایی مانند تولید اخبار و اطلاعات، جذب آگهی و یا توزیع نشریه می‌پردازد. (۱۳۸۸)

دکوپاژ

بخش‌بندی نماهای فیلم‌نامه و ذکر جزئیات فیلم مانند زمان، برای فیلم‌برداری که در آن کارگردان محل و زاویه قرارگیری دوربین، طراحی حرکت و دیالوگ بازیگران و محل قرار گرفتن اشیاء و لوازم (اکسسوار)^۱ صحنه را در برگه مخصوص قید می‌کند. (۱۳۸۷)

دکه فروش مطبوعات

مکانی که با دریافت مجوزهای لازم در آن نسبت به عرضه و فروش نشریات اقدام می‌شود. (۱۳۸۸)

دوبلور

شخصی که با نگاه کردن به فیلم و شنیدن صدای اصلی توسط گوشی، متن را با توجه به حرکت لب و حس بازیگران فیلم بیان می‌کند. (۱۳۸۷)

دوره بازآموزی زبان و ادبیات فارسی

دوره‌های آموزشی که به‌منظور ارتقای سطح دانش زبان فارسی برای افراد معین (عموماً اساتید غیر ایرانی زبان فارسی) در خارج از کشور، توسط اساتید اعزامی از داخل و از طرف سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی برگزار می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره دانش‌افزایی زبان و ادبیات فارسی

دوره آموزشی که به‌منظور ارتقای سطح دانش زبان و ادبیات فارسی برای اشخاص معین (عموماً اساتید غیر ایرانی زبان و ادبیات فارسی در کشورهای خارجی) در داخل و از طرف سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی کشور برگزار می‌شود. (۱۳۸۹)

دوره‌های تاریخی ایران

دوره پیش از تاریخ (دوره باستان)، دوره تاریخی که مردم ایران صاحب خط شده‌اند (خصوصاً دوره عیلامی‌ها) و دوره اسلامی (ورود اسلام به ایران) می‌باشد. (۱۳۸۶)

رابط خبری سازمان خبرگزاری

خبرنگاری که با ارائه خدمات خبری با سازمان خبرگزاری همکاری می‌کند. (۱۳۸۹)

رادیو شهری

شبکه‌های رادیویی که برای مخاطبان یک شهر با توجه به ویژگی‌های شهری مانند زبان و قومیت، برنامه تولید و پخش می‌کنند. (۱۳۸۷)

رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

بالاترین نماینده رسمی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور که از سوی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی منصوب می‌شود و حداقل هم‌تراز نفر دوم سفارت است. (۱۳۸۹)

رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

اولین و بالاترین سطح از نمایندگی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور است که زیر نظر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فعالیت می‌نماید و رئیس آن، «رایزن فرهنگی» است. (۱۳۸۹)

رده‌بندی دیویی

یک نوع نظام طبقه‌بندی بین‌المللی کتاب مبتنی بر ده موضوع مختلف است که شامل کلیات، فلسفه، مذهب، علوم اجتماعی، زبان، علوم خاص، علوم کاربردی، هنر، ادبیات، تاریخ و جغرافیا می‌باشد. (۱۳۸۸)

رسانه

وسیله و ابزار رساننده پیام است. (۱۳۸۷)

رسانه برخط

رسانه دیجیتالی که امکان قرار دادن محتوای دیجیتال در معرض دسترس عموم یا بیش از یک هزار مخاطب مشخص یا نامشخص را از طریق بستر شبکه نظیر شبکه گسترده جهانی، شبکه‌های محلی، شبکه‌های مبتنی بر فناوری بلوتوث، شبکه‌های تلفن ثابت و همراه، فراهم می‌آورد. (۱۳۸۹)

رسانه برخط اختصاصی

رسانه برخطی که شخص حقیقی یا حقوقی متصدی آن، محتوای دیجیتال در قلمرو اطلاعات، اخبار، خدمات، آثار و محصولات مربوط به خود را در دسترس دیگران قرار می‌دهد. (۱۳۸۹)

رسانه پیام‌ده

رسانه برخطی که امکان ارسال پیام‌های حاوی محتوای دیجیتال از طریق بستر شبکه ارتباطی و مخابراتی برای بیش از یک هزار مخاطب مشخص یا نامشخص را فراهم می‌آورد، از قبیل سامانه‌های ارسال انبوه پیامک و سامانه‌های ارسال پیام با فناوری بلوتوث. (۱۳۸۹)

رسانه دیجیتال

رسانه‌ای با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که تبادل یا انتشار محتوا در آن فقط به کمک ابزارهای مجهز به پردازشگر دیجیتال میسر است و شامل گونه‌های زیر می‌باشد:

- بسته نرم‌افزاری رسانه‌ای

- حامل دیجیتال حاوی داده

- رسانه برخط است. (۱۳۸۹)

رسانه کاربر محور

رسانه برخطی که بستر قرار دادن محتوای دیجیتال در معرض دسترسی عموم یا بیش از یک هزار مخاطب مشخص و همچنین تعامل و تشکیل گروه‌ها و شبکه‌های مجازی را برای کاربران فراهم آورد، مانند بلاگر. (۱۳۸۹)

رقبه

واحدی از مال موقوفه که به‌تنهایی قابل انتفاع باشد. (۱۳۸۶)

روادید خبرنگاری

روادیدی برای خبرنگاران خارجی که به‌منظور انجام فعالیت‌های رسانه‌ای قصد سفر به کشور ایران را دارند. (۱۳۸۸)

روزنامه

نشریه‌ای که همه‌روزه (مگر در شرایط استثنایی و تعطیلات رسمی) منتشر می‌شود و اخبار و اطلاعات عمومی را در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، ورزشی و ... منتشر می‌کند. (۱۳۸۸)

روزنامه‌نگار

شخص حقیقی که عنوان (تیترا)، یادداشت، گزارش و مقاله برای سازمان‌های خبری و نشریات تهیه می‌کند. (۱۳۸۸)

رویداد فرهنگی اوقاف و امور خیریه

فعالیت‌های فرهنگی که به‌موجب مصوبات قانونی و یا دستورالعمل‌های صادره، توسط سازمان اوقاف و امور خیریه انجام می‌شود مانند مسابقات قرآنی، کنگره عاشورا پژوهی، هفته وقف و (۱۳۸۶)

زائر (سازمان حج و زیارت)

شخصی که به‌منظور زیارت در یکی از کاروان‌های دارای مجوز از طرف سازمان حج و زیارت ثبت نام و به کشورهای عربستان، عراق و سوریه مشرف می‌شود. (۱۳۸۹)

زمینه خبر

محتوا و رویکرد تخصصی خبر که شامل زمینه‌های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، علمی- فرهنگی، ورزشی و ... است. (۱۳۸۹)

زنده‌نمایی

رجوع شود به: فیلم پویانمایی. (۱۳۷۹)

زیارت

دیدار از اماکن مذهبی (بقاع متبرکه، زیارتگاه‌ها و...) همراه با انجام نیایش در آن مکان است. (۱۳۸۶)

زیارتگاه امام یا امام‌زاده

مکان مذهبی که در آن مرقد مطهر ائمه اطهار (ع) و یا فرزندان و نوادگان ایشان قرار دارد. (۱۳۸۶)

زیارتگاه بزرگان سایر ادیان

مکان مذهبی که در آن مدفن شخصیت‌های دینی و عرفانی بزرگان سایر ادیان می‌باشد. (۱۳۸۶)

زیارتگاه سایر بزرگان دین اسلام

مکان مذهبی که مدفن شخصیت‌های دینی و عرفانی اسلام به جزء امام و امامزادگان می‌باشد و مورد احترام و زیارت مردم است. (۱۳۸۶)

سالن سینما

سالن نمایش فیلم سینمایی که دارای استانداردهای ساختمانی، تأسیساتی و تجهیزاتی مانند پرده نمایش، معماری مناسب سالن از لحاظ دید، صندلی نمایش، اتاقک آپارات، اکوستیک و ... است. (۱۳۸۷)

سامان‌دهی بناهای تاریخی - فرهنگی

طراحی عرصه یا حریم بناها، مجموعه‌ها و محوطه‌های تاریخی - فرهنگی که با رعایت ویژگی‌های تاریخی - فرهنگی اثر و به‌منظور ایجاد امکان استفاده متناسب با شئون فرهنگی آن انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

سایه‌بازی

فرمی از برنامه که در آن بازیگران با کمک اشکالی که از سایه حرکات بدن و اجسام در پشت پرده‌ای شفاف ایجاد می‌کنند، داستان یا موضوعی را برای مخاطب بیان می‌کنند. (۱۳۷۹)

ست مونتاز صدا و تصویر

مجموعه تجهیزات فنی سخت‌افزاری و نرم‌افزاری که به‌منظور تدوین و آماده‌سازی شکل نهایی برنامه شامل صداگذاری و تلفیق صدا و تصویر برنامه مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد

هیئتی که فعالیت‌های فرهنگی هنری مساجد را هدایت و نظارت کند. (۱۳۸۷)

سخنرانی تلویزیونی

برنامه‌ای که در آن سخنران، خطاب به جمعی حاضر یا غایب سخنانی را پیرامون موضوعی ایراد می‌کند، به‌طوری‌که این سخنان بیش‌تر دارای جنبه‌های تفسیری، تحلیلی، توجیهی و رهنمودی باشد. (۱۳۷۹)

سردبیر نشریه

شخص حقیقی که عهده‌دار انتخاب، بررسی، سفارش، تأیید مطالب و مسئول رسیدگی به امور تحریری نشریه است. (۱۳۸۸)

سطح سالن مطالعه

مساحت زیربنای سالن مطالعه کتابخانه که برحسب مترمربع است. (۱۳۸۸)

سطح مخزن کتابخانه^۱

مساحت مخزن کتابخانه که مشتمل بر سطوح مخازن اصلی، مرجع، اقلام چندرسانه‌ای و... برحسب مترمربع است. (۱۳۸۸)

۱- بخشی از فضای کتابخانه که مخازن اصلی، مرجع، اقلام چندرسانه‌ای و ... در آن نگهداری می‌شود و مراجعه‌کنندگان به آن راه ندارند و یا دستیابی‌شان به آن محدود است.

سناریو

رجوع شود به: فیلم نامه. (۱۳۷۹)

سند رسمی وقفی

سند وقفی که در اداره ثبت اسناد و املاک، دفاتر اسناد رسمی یا در نزد مأموران رسمی در حدود صلاحیت آن‌ها و بر طبق مقررات قانونی تنظیم شده باشد. (۱۳۸۶)

سند عادی وقفی

سند وقفی که فاقد شرایط سند رسمی باشد. (۱۳۸۶)

سند وقفی

هر نوشته‌ای که دلالت بر وقوع وقف نماید مانند وقفنامه، سند مالکیت، استشهادیه و سند اجاره. (۱۳۸۶)

سوگنامه

رجوع شود به: نمایش تراژدی. (۱۳۸۷)

سینما

مکانی دارای مجوز با حداقل ۱۰۰ صندلی، داشتن امکانات نمایش فیلم ۳۵ و ۷۰ میلی‌متری، ویدیویی و یا دیجیتالی، برخوردار از ابعاد مناسب و ویژگی‌های ساختمانی، استانداردهای فنی و ایمنی، متشکل از یک یا چند سالن نمایش فیلم، سالن انتظار، نمازخانه، قسمت اداری، گیشه فروش بلیت، اتاق آپارات، سرویس‌های بهداشتی و بوفه است. (۱۳۸۷)

سینمای آزاد

رجوع شود به: سینمای غیر حرفه‌ای. (۱۳۷۹)

سینمای آماتور

نوعی از سینمای غیر حرفه‌ای که در آن هنرجو، سینما را با دوربین ۸ میلی‌متری تجربه می‌کند. (۱۳۷۹)

سینمای تجربی

رجوع شود به: سینمای غیر حرفه‌ای. (۱۳۷۹)

سینمای حرفه‌ای

سینمایی که مخاطب عام دارد و در تولید فیلم ضمن توجه به وجوه مختلف اقتصادی، فنی و هنری، وجه اقتصادی در آن غالب است. (۱۳۷۹)

سینمای غیر حرفه‌ای

سینمایی که معمولاً مخاطب خاص دارد و به دنبال بیانی نو با بهره‌گیری کامل از امکانات دوربین فیلم‌برداری است. (۱۳۷۹)

سینمای هنری

رجوع شود به: سینمای غیر حرفه‌ای. (۱۳۷۹)

شابک

شماره استاندارد بین‌المللی کتاب است. (۱۳۸۸)

شبکه رادیویی یا تلویزیونی استانی

شبکه‌های رادیویی یا تلویزیونی که برنامه‌هایی را برای مخاطبان یک استان با توجه به ویژگی‌های استانی (زبان، قومیت و...) تولید و پخش می‌کند. (۱۳۸۷)

شبکه رادیویی یا تلویزیونی سراسری

شبکه‌های رادیویی یا تلویزیونی که برنامه‌هایی را برای مخاطبان سراسر کشور تولید و پخش می‌کند. (۱۳۸۷)

شبکه رادیویی یا تلویزیونی محلی

شبکه‌های رادیویی یا تلویزیونی که برنامه‌های را برای محدوده کوچک‌تری از استان و یا یک شهر تولید و پخش می‌کنند. (۱۳۸۷)

شبکه نمایش خانگی

فرایند تهیه، تأمین، آماده‌سازی، تکثیر، توزیع و عرضه محصولات سمعی و بصری تحت برنامه‌های سرگرمی، آموزشی، سینمایی و ... بر روی قالب‌های قابل عرضه (مانند نوار ویدئو، لوح فشرده، کاست و...) در تیراژ انبوه و برای دسترسی عموم است. (۱۳۸۷)

شمارگان

تعداد نسخه‌های چاپ یا تکثیرشده از یک اثر در یک نوبت چاپ و انتشار که برای توزیع آماده شده است. (۱۳۸۸)

شمارگان موسیقی

تعداد حامل‌های صوتی و یا صوتی - تصویری منتشرشده از یک موسیقی است. (۱۳۸۸)

شبکه رادیویی یا تلویزیونی ملی

رجوع شود به: شبکه رادیویی یا تلویزیونی سراسری. (۱۳۸۷)

شهرک سینمایی

مجموعه‌ای سینمایی برای تولید فیلم که در آن عوامل و امکانات لازم از قبیل استودیوی صدا و تصویر، مونتاژ، لابراتوار ظهور و چاپ، فضای باز و بسته فیلم‌برداری، اشخاص متخصص و ... با امکانات رفاهی و اقامتی مهیا می‌باشد به‌نحوی که مراحل و فرایند تولید و پس از تولید در آن مجموعه انجام شود. (۱۳۸۷)

صاحب امتیاز نشریه

شخص حقیقی یا حقوقی که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجوز نشریه را به نام او صادر می‌کند و مالک نشریه است. (۱۳۸۸)

صحافی

فرایندی شامل عملیات برش، ترتیب، تنظیم صفحات، جلدسازی، تا زدن و بسته‌بندی به روش دستی یا ماشینی که بر روی فرم‌های چاپی انجام می‌شود. (۱۳۸۸)

صدابردار

شخصی که با طراحی اولیه، صدای صحنه فیلم‌برداری شامل گفتگو (دیالوگ) و صدای محیطی را ضبط می‌کند. (۱۳۸۷)

صدقه جاریه

رجوع شود به: وقف. (۱۳۸۶)

صندلی مطالعه

صندلی که مطالعه‌کننده می‌تواند هنگام مطالعه از آن استفاده کند و بر اساس استاندارد موجود، ارتفاع آن از زمین تا کف صندلی ۴۵ سانتی‌متر و ابعاد کف ۴۲×۴۲ سانتی‌متر و ارتفاع از زمین تا انتهای پشتی ۸۵ سانتی‌متر و ابعاد پشتی ۴۲×۱۶ سانتی‌متر باشد. (۱۳۸۸)

صیانت از اثر تاریخی - فرهنگی

نگهداشت و ارتقای ارزش‌های تاریخی - فرهنگی محسوس و نامحسوس (ملموس و ناملموس) یک اثر تاریخی - فرهنگی است. (۱۳۸۶)

طراح صحنه فیلم

شخصی که با استفاده از ابزار، دکور و سایر لوازم، صحنه فیلم‌برداری را بر اساس فیلم‌نامه طراحی و آماده‌سازی می‌کند. (۱۳۸۷)

طرح فرهنگی

طرحی با ختمشی فرهنگی که دربردارنده عوامل، نحوه اجرا روش‌ها و مراحل گوناگون انجام کار می‌باشد. (۱۳۸۸)

ظرفیت سالن سینما

تعداد صندلی‌های موجود در سالن نمایش فیلم بر اساس مجوز صادر شده است. (۱۳۸۷)

عتبات عالیات

اماکن زیارتی کشورهای عراق و سوریه است. (۱۳۸۹)

عضو فعال کانون فرهنگی و هنری مسجد

عضوی که حداقل هفته‌ای یک‌بار به کانون فرهنگی و هنری مسجد مراجعه نماید و در فعالیت‌های آن مشارکت داشته باشد. (۱۳۸۷)

عضو کانون فرهنگی و هنری مسجد

شخصی که با قبول ضوابط و شرایط به پذیرش کانون فرهنگی و هنری مسجد در آمده و از امکانات و خدمات آن استفاده نماید و همچنین دارای کارت عضویت باشد. (۱۳۸۷)

عضو کتابخانه

شخصی که با قبول شرایط و مقررات کتابخانه و دریافت کارت عضویت از امکانات کتابخانه استفاده نماید. (۱۳۸۸)

عضو مؤسسه خیریه

شخصی که در چارچوب مفاد اساسنامه به صورت مستمر با کمک‌های نقدی، جنسی یا در قالب خدمت داوطلبانه به مؤسسه کمک می‌کند. (۱۳۸۶)

عکس خبری

عکس منتشرشده یک رسانه خبری که انتقال‌دهنده و بیان‌کننده یک خبر است. (۱۳۸۹)

عملیات کاوش باستان‌شناسی

مجموعه فعالیت‌هایی که از سوی هیئت‌های علمی باستان‌شناسی برای کسب و ارائه شناخت جامع از آثار موجود در یک تپه یا محوطه تاریخی انجام می‌شود. (۱۳۸۶)

عنوان کتاب

عنوانی که روی جلد کتاب به‌وسیله ناشر چاپ شده باشد. طبق ضوابط نشر کتاب، عنوان هر کتابی خاص همان کتاب است. (۱۳۸۸)

عنوان نشریه

نام نشریه که در سرلوحه همه شماره‌های نشریه با طراحی خاص، درج و نشریه از طریق آن شناخته می‌شود. (۱۳۸۸)

عوامل اجرایی گروه‌های زیارتی

اشخاصی که با رعایت قوانین و مقررات سازمان حج و زیارت با معرفی مدیر کاروان، انتخاب و تحت نظر ایشان نسبت به انجام امور خدماتی و رفاهی زائران فعالیت می‌نمایند. (۱۳۸۹)

طبقه برنامه

تقسیم‌بندی برنامه‌های تلویزیونی بر اساس نحوه، نوع تجهیزات، نیروی انسانی و میزان هزینه‌های تولید است که در چهار طبقه الف، ب، ج و د وجود دارد. (۱۳۷۹)

فرستنده تلویزیونی

تجهیزات فنی که امواج صدا و تصویر ورودی را طی یک فرایند دقیق فنی مشخص برای انتشار و دریافت توسط گیرنده‌های تلویزیونی آماده می‌کند. (۱۳۸۷)

فرستنده رادیویی موج اف. ام

مجموعه تجهیزات فنی که امواج صدای ورودی را برای انتشار در محدوده فرکانس ۸۷/۵ تا ۱۰۸ مگاهرتز با قابلیت مونو یا استریو برای دریافت توسط گیرنده‌های رادیویی آماده می‌کند. (۱۳۸۷)

فرستنده رادیویی موج کوتاه

مجموعه تجهیزات فنی که امواج صدای ورودی را برای انتشار در محدوده فرکانس ۳ تا ۳۰ مگاهرتز برای دریافت توسط گیرنده‌های رادیویی خارج از کشور آماده می‌کند. (۱۳۸۷)

فرستنده رادیویی موج متوسط

مجموعه تجهیزات فنی که امواج صدای ورودی را برای انتشار در محدوده فرکانس ۵۰۰ کیلوهرتز تا ۲ مگاهرتز برای دریافت توسط گیرنده‌های رادیویی آماده می‌کند. (۱۳۸۷)

فرم برنامه

شکل برنامه که با توجه به هدف برنامه، محتوای پیام، نوع رسانه و اثرگذاری مورد انتظار آن توسط برنامه‌ساز انتخاب می‌شود و شامل انواع نمایشی، مستند، گزارش، مسابقه، ترکیبی، سخنرانی، مصاحبه، میزگرد، کلاس درس، ویدئوکلپ، میان برنامه و ... می‌باشد. (۱۳۷۹)

فرهنگسرا

رجوع شود به: مجتمع فرهنگی - هنری. (۱۳۷۹)

فهرست آثار ملی

فهرستی از تمامی آثار ملی ثبت‌شده که از سوی سازمان میراث فرهنگی و گردشگری تنظیم و منتشر می‌شود. (۱۳۸۶)

فهرست نویسی کتاب

فرایندی که طی آن مشخصات ظاهری و محتوایی اطلاعات کتاب‌شناختی و منابع اطلاعاتی کتاب ثبت می‌شود. (۱۳۸۸)

فیپا^۱

رجوع شود به: فهرست نویسی کتاب. (۱۳۸۸)

فیلم

مجموعه تصاویر پیاپی ثبت‌شده بر روی نواری از جنس سلولوئید، مغناطیسی، دیسک‌های نوری و یا سایر فناوری‌ها که هنگام پخش، حرکت را القا می‌کند. (۱۳۸۷)

فیلم ایرانی

فیلمی که به‌وسیله تهیه‌کننده و سرمایه‌گذار ایرانی تهیه و تولید شده است. (۱۳۸۷)

۱- مخفف عبارت «فهرست نویسی کتاب پیش از انتشار»

فیلم بردار

شخصی که زیر نظر مدیر فیلم برداری و بر اساس دکوپاژ فیلم، ایده‌های او را در زمینه نور، صحنه و نوع استقرار و حرکت دوربین اجرا می‌کند. (۱۳۸۷)

فیلم بلند

فیلم سینمایی، مستند و پویانمایی که حداقل ۹۰ دقیقه بوده و معمولاً با عرض ۷۰ و ۳۵ میلی‌متر و یا در قالب‌های VHS^۱، SVHS^۲، DVD^۳ عرضه می‌شود. (۱۳۸۷)

فیلم پویانمایی

شیوه‌ای به‌منظور خلق تصویر متحرک که با استفاده از نقاشی، عکس، عروسک و اجسام به شیوه دستی یا با استفاده از فناوری اجرا می‌شود. (۱۳۸۷)

فیلم تلویزیونی

فیلمی داستانی و عموماً دارای زمانی کمتر از ۹۰ دقیقه با معیارهای متفاوت و ساده‌تر از فیلم سینمایی از نظر سناریو، تصویر، صدا، امکانات، تجهیزات و اجرا که متناسب با امکانات پخش تلویزیونی ساخته می‌شود. (۱۳۷۹)

فیلم خارجی

فیلمی که به‌وسیله تهیه‌کننده و سرمایه‌گذار خارجی تهیه و تولید شده است. (۱۳۸۷)

فیلم سینمایی

فیلم داستانی بلند و حدود ۹۰ دقیقه که می‌تواند بی‌صدا هم باشد. (۱۳۸۷)

فیلم سینمایی پویانمایی

فیلم سینمایی که به صورت پویانمایی تولید شده باشد. (۱۳۸۷)

۱ - Video Home System

۲ - Super Video Home System

۳ - Digital Versatile Disk

فیلم کوتاه

فیلمی که زمان آن کمتر از یک ساعت است. (۱۳۸۷)

فیلم مستند

فیلمی معمولاً غیر داستانی که با تکیه بر موضوعات اجتماعی، علمی، تاریخی یا محیطی با هدف آموزش، آگاهی و اطلاع از دنیایی که در آن زندگی می‌کنیم تهیه می‌شود. فیلم‌برداری این‌گونه فیلم‌ها معمولاً در محل و با بازی اشخاص غیر بازیگر انجام می‌شود. (۱۳۷۹)

فیلم مشترک

فیلمی که به‌وسیله تهیه‌کنندگان و سرمایه‌گذاران ایرانی و خارجی به صورت مشترک تهیه و تولید شده است. (۱۳۸۷)

فیلم‌نامه

متن مربوط به یک فیلم که توضیحات کامل یک داستان یا موضوعی غیرداستانی را روایت می‌کند و شامل شخصیت‌های فیلم، گفتگوها، مکان‌ها، اشیاء و اتفاق‌ها می‌باشد. (۱۳۸۷)

فیلم‌نامه فنی

فیلم‌نامه‌ای که در آن نکات فنی مربوط به فیلم‌برداری مثل حرکت دوربین، نوع عدسی و نما به شرح صحنه‌ها و گفتگوها اضافه شده است. (۱۳۷۹)

قاری قرآن کریم

شخصی که توانایی قرائت قرآن کریم را با رعایت مقررات شامل تسجیع، سکون، صوت و ترتیل با تأیید حداقل دو نفر از داوران قرآنی داشته باشد. (۱۳۸۶)

قدرت فرستنده رادیویی یا تلویزیونی

توان تشعشعی فرستنده بر روی آنتن که رابطه‌ای مستقیم و غیر خطی با برد فرستنده یا منطقه تحت پوشش آن دارد. قدرت فرستنده‌های رادیویی و تلویزیونی در چهار مدل به شرح زیر تقسیم‌بندی می‌شود:

- فرستنده رادیویی موج متوسط و کوتاه:
- مدل ۱- توان کمتر از ۱۰ کیلووات
- مدل ۲- توان بین ۱۰ و ۱۰۰ کیلووات
- مدل ۳- توان بین ۱۰۰ و ۴۰۰ کیلووات
- مدل ۴- توان بیش‌تر از ۴۰۰ کیلووات
- فرستنده رادیویی موج اف.ام و تلویزیونی:
- مدل ۱- توان کمتر از ۵۰۰ وات
- مدل ۲- توان بین ۵۰۰ وات و ۲ کیلووات
- مدل ۳- توان بین ۲ و ۲۰ کیلووات
- مدل ۴- توان بین ۲۰ و ۴۰ کیلووات. (۱۳۸۷)

قدمگاه

مکان مذهبی که احتمالاً محل توقف یا عبور امام، امام‌زاده یا پیامبری بوده است. (۱۳۸۹)

قفسه کتاب

رف یا جایگاهی برای نگهداری کتاب‌ها که در دو نوع یک‌طرفه و دوطرفه می‌باشد. (۱۳۸۸)

قفسه کتاب دورو

رجوع شود به: قفسه کتاب دوطرفه. (۱۳۸۸)

قفسه کتاب دوطرفه

قفسه‌ای مخصوص قرار دادن و نگهداری کتاب، از دو طرف می‌باشد. ارتفاع استاندارد آن برای کودکان ۱۶۰-۱۴۷ و بزرگسالان ۲۱۰-۱۵۰ و در مراکز بهزیستی و بیمارستان‌ها حداکثر ۱۵۰ سانتی‌متر می‌باشد و عرض آن‌ها در بازه ۱۰۰-۸۰ سانتی‌متر و عمق آن‌ها ۵۲-۵۰ سانتی‌متر می‌باشد. (۱۳۸۸)

قفسه کتاب یک‌رو

رجوع شود به: قفسه کتاب یک‌طرفه. (۱۳۸۸)

قفسه کتاب یک طرفه

قفسه‌ای مخصوص قرار دادن و نگهداری کتاب که ارتفاع استاندارد آن برای کودکان ۱۴۷-۱۶۰ و بزرگسالان ۲۱۰-۱۵۰ و در مراکز بهداشتی و بیمارستان‌ها حداکثر ۱۵۰ سانتی‌متر می‌باشد، عرض آن‌ها در بازه ۱۰۰-۸۰ سانتی‌متر و عمق آن‌ها ۲۵-۲۰ و ۳۰ سانتی‌متر است. (۱۳۸۸)

قفسه مجله

قفسه مخصوص نمایش مجله و نگهداری نسخه‌های گذشته آن در دو نوع متداول شیب‌دار و خوابیده می‌باشد. قفسه شیب‌دار دارای ابعاد استاندارد ۲۱۰×۹۰×۴۵ سانتی‌متر (طول×عرض×عمق) و قفسه خوابیده دارای ابعاد استاندارد ۲۱۰×۹۰×۳۰ سانتی‌متر (طول×عرض×عمق) و فاصله طبقات ۱۲/۵ سانتی‌متر است. (۱۳۸۸)

کاربر کانون فرهنگی و هنری مساجد

شخصی که با حضور و ثبت نام از برنامه‌های ارائه‌شده در کانون فرهنگی و هنری مساجد استفاده می‌کند. (۱۳۸۷)

کارکرد فرستنده رادیویی یا تلویزیون

مدت زمانی که فرستنده روشن در حال ارسال امواج رادیویی یا تلویزیونی بوده و گیرنده‌های رادیویی یا تلویزیونی در محدوده پوشش تعریف‌شده قادر به دریافت آن می‌باشند. (۱۳۸۷)

قرائت‌خانه

رجوع شود به: تالار مطالعه. (۱۳۷۹)

کارگاه هنرهای تجسمی

مکانی که هنرمند هنرهای تجسمی به آفرینش اثر هنری، تولید و آموزش هنرهای تجسمی می‌پردازد مانند آتلیه نقاشی و کارگاه مجسمه‌سازی. (۱۳۸۷)

کارگردان فیلم

مسئول و مدیر هنری تولید فیلم که وظیفه به تصویر کشیدن داستان بر مبنای فیلم‌نامه و تنظیم نحوه بازی بازیگران را بر عهده دارد. (۱۳۸۷)

کارگزار زیارتی

هر یک از دست‌اندرکاران دفاتر زیارتی و عوامل اجرایی کاروان‌های زیارتی که وظیفه اداره و خدمت‌رسانی به زائران را عهده‌دار هستند. (۱۳۸۹)

کاروان زیارتی (سازمان حج و زیارت)

مجموعه زائرانی که به منظور انجام اعمال حج تمتع، عمره مفرده یا زیارت عتبات عالیات، تحت سرپرستی مدیر کاروان، عازم کشورهای عربستان، سوریه و عراق می‌شوند. (۱۳۸۹)

کاغذ

ورقه یا برگه نازکی که از الیاف گیاهی تهیه می‌شود. (۱۳۸۸)

کانون آگهی و تبلیغاتی

مؤسسه‌ای دارای مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی که فعالیت آن مشاوره، تنظیم و تهیه برنامه‌ها و محصولات تبلیغاتی و انجام خدمات روابط عمومی یا تحقیقاتی مرتبط برای معرفی و فروش کالا و ارائه سفارش اجرای آگهی از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی است. (۱۳۸۸)

کانون تبلیغاتی

رجوع شود به: کانون آگهی و تبلیغاتی. (۱۳۸۸)

کانون فرهنگی و هنری مسجد

مؤسسه فرهنگی و غیر انتفاعی وابسته به مسجد که دارای مجوز از دبیرخانه ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد کشور است و بر اساس مقررات در محدوده مسجد به فعالیت فرهنگی و هنری می‌پردازد. (۱۳۸۷)

کتاب

مجموعه چاپی و خطی از موضوعات مختلف که با عنوان مشخص، جلد شده و دارای شابک است. (۱۳۸۸)

کتاب ارزشمند

کتابی که بر اساس ضوابط معین از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در موضوعات مختلف انتخاب و به این عنوان معرفی می‌شود. (۱۳۸۸)

کتاب الکترونیک

کتابی که متن آن به صورت الکترونیک یا دیجیتال تهیه شده و می‌تواند دارای صوت و تصویر باشد. (۱۳۸۸)

کتاب برگزیده

کتابی که با موضوعات تعیین شده در یک دوره زمانی مشخص، چاپ و منتشر شده است و بر اساس ضوابط مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از سوی داوران مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته سپس انتخاب و معرفی می‌شود. (۱۳۸۸)

کتابخانه

مکانی که در آن مجموعه کتابها و نشریات ادواری و دیگر موارد مشابه شامل چاپی، غیر چاپی، دیداری و شنیداری با هدف اطلاع‌رسانی و دسترسی برای مطالعه، تحقیق و مراجعه، به‌گونه‌ای منظم گردآوری شده باشد. (۱۳۸۸)

کتابخانه سیار

کتابخانه‌ای که خدمات آن به صورت سیار و با استفاده از وسیله نقلیه در مناطقی که کتابخانه ندارند یا دسترسی به کتابخانه در آن مناطق به‌سادگی میسر نیست به عموم افراد ارائه می‌شود. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی

کتابخانه‌ای که برای رفع نیازهای علمی، آموزشی، پژوهشی، اطلاعاتی و غنی‌سازی اوقات فراغت با هدف خدمت‌رسانی به عموم افراد جامعه ایجاد می‌شود. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی استاندارد

کتابخانه عمومی با حداقل زیربنای ۲۲۰۰ مترمربع و با امکان پاسخگویی به جمعیت ۲۵ هزار نفر که شامل فضاهای کلی مانند مخازن، سالن‌های مطالعه، بخش‌های اداری-فنی، سالن‌های جلسات و سایر بخش‌ها مطابق با استانداردهای نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور می‌باشد. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی تحت پوشش

کتابخانه‌ای عمومی که توسط نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور اداره می‌شود و تمامی هزینه‌های آن شامل پرسنلی و ... توسط نهاد، تأمین و پرداخت می‌شود. مالکیت تمامی اموال منقول و غیر منقول این‌گونه کتابخانه‌ها متعلق به نهاد است و حق انتفاع اموال غیرمنقول نیز در اختیار نهاد می‌باشد. کتابخانه عمومی تحت پوشش نهاد به ۶ سطح کتابخانه مرکزی استان، کتابخانه مرکزی شهرستان، کتابخانه استاندارد، کتابخانه شهری، کتابخانه روستایی و کتابخانه سیار دسته‌بندی می‌شوند. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی دیجیتال

رجوع شود به: کتابخانه عمومی رقومی. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی رقومی

مجموعه‌ای از منابع اطلاعاتی سازمان‌دهی شده با فرمت رقومی است؛ اطلاعات رقومی باید طبق اصول مجموعه‌سازی، گردآوری یا تولید شود و توسط استفاده‌کنندگان قابل بازیابی و در مدت‌زمانی طولانی به‌عنوان منابع اطلاعاتی پایدار قابل دسترسی باشند. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی روستایی

کتابخانه عمومی که بر اساس میزان جمعیت و رعایت استانداردهای موجود برای ارائه خدمات کتابخانه‌ای به ساکنان روستاها طراحی شده باشد. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی شهری

کتابخانه عمومی که از لحاظ موقعیت مکانی با توجه به تقسیمات کشوری در محدوده جغرافیایی بخش یا شهر برای ارائه خدمات کتابخانه‌ای به ساکنان آن واقع شده باشد. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی مرکزی استان

کتابخانه عمومی استandarدی که با سطح زیربنای بیش از ۷۰۰۰ مترمربع در مراکز استان ایجاد می‌شود. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی مرکزی شهرستان

کتابخانه عمومی استandarدی که با سطح زیربنای بیش از ۳۰۰۰ مترمربع در مراکز شهرستان با جمعیت بیش از ۱۰۰ هزار نفر ایجاد می‌شود. (۱۳۸۸)

کتابخانه عمومی مشارکتی

کتابخانه‌ای عمومی که مکان، تجهیزات و نیروی انسانی واجد شرایط آن توسط اشخاص، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی تأمین می‌شود و با مجوز، نظارت و مشارکت نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در امور نظیر تأمین منابع کتابخانه‌ای، نرم‌افزار، تکمیل تجهیزات، خدمات آموزشی کتابداری و در مواردی کمک‌های نقدی در قالب قرارداد مشارکت مدنی تأسیس و اداره می‌شود. (۱۳۸۸)

کتابخانه مسجد

مکانی در داخل یا خارج از مسجد (تحت نظارت هیئت امنای مسجد) که در آن مجموعه کتاب‌ها و نشریات ادواری و دیگر موارد مشابه شامل چاپی، غیر چاپی، دیداری و شنیداری با هدف اطلاع‌رسانی برای مطالعه، تحقیق و مراجعه، به‌گونه‌ای منظم گردآوری شده باشد. (۱۳۸۷)

کتاب‌شناسی کتاب‌های خارجی

فرایند شناسایی، چکیده‌نویسی و طبقه‌بندی کتاب‌های منتشرشده در خارج از کشور در یک موضوع یا موضوعات مختلف در دوره معین است. (۱۳۸۹)

کتاب‌فروشی

مکانی دارای مجوز از صنف مربوطه که فعالیت اصلی آن فروش کتاب است. (۱۳۸۸)

کتیبه تاریخی - فرهنگی

نوشته‌ای که با خط و زبان رایج دوره خود بر سطوح غیر منقول طبیعی یا مصنوعی نقش شده است. (۱۳۸۶)

کلاس درس تلویزیونی

برنامه‌ای که در آن با استفاده از عوامل و ابزارهای آموزشی و امکانات به تدریس دروس یا علوم مختلف پرداخته می‌شود. (۱۳۷۹)

کلیسا

مکان مذهبی برای عبادت و انجام مراسم دینی مسیحیان است. (۱۳۸۶)

کنسرت

برنامه از پیش تنظیم‌شده موسیقی که به صورت زنده برای جمعی از مخاطبان اجرا می‌شود. (۱۳۷۹)

کنیسه

مکان مذهبی برای عبادت و انجام مراسم دینی یهودیان است. (۱۳۸۶)

کیوسک فروش مطبوعات

رجوع شود به: دکه فروش مطبوعات. (۱۳۷۹)

گالری هنری

رجوع شود به: نگارخانه. (۱۳۷۹)

مرکز آمار ایران

گردآوری اثر نوشتاری

جمع‌آوری نوشته‌های سایر نویسندگان و پژوهشگران، بدون تغییر محتوا در موضوعات مختلف می‌باشد. (۱۳۸۸)

گردشگر

بازدیدکننده‌ای که حداقل یک‌شب و حداکثر یک سال در اقامتگاه عمومی یا خصوصی در مکان مورد بازدید با هدف تفریح، استراحت، ورزش، دیدار اقوام و دوستان، مأموریت، شرکت در سمینار، کنفرانس یا اجلاس، معالجه، مطالعه و تحقیق یا فعالیت‌های مذهبی بماند. (۱۳۸۶)

گردشگر بومی

رجوع شود به: گردشگر داخلی. (۱۳۸۶)

گردشگر بین‌المللی

گردشگری که به کشور دیگری غیر از کشور محل اقامت خود برای مدت حداقل یک‌شب و حداکثر یک‌سال سفر کند و در مراکز اقامتی عمومی یا خصوصی آن کشور اقامت نماید. (۱۳۸۶)

گردشگر داخلی

گردشگر مقیم یک کشور که به محلی در حیطه همان کشور و خارج از محل زندگی معمول خود برای مدت حداقل یک‌شب و حداکثر یک‌سال مسافرت کند و در مراکز اقامتی خصوصی یا عمومی اقامت نماید. (۱۳۸۶)

گروه هنری

گروهی متشکل از چند هنرمند که به‌منظور اجرای برنامه‌های هنری (موسیقی یا نمایش) سازمان‌یافته‌اند مانند ارکسترهای موسیقی و گروه‌های نمایشی. (۱۳۷۹)

گزارش رادیویی یا تلویزیونی

برنامه‌ای مستقل یا جزئی از یک برنامه که در آن شرایط رویداد یا موضوعی خاص بدون پیش‌داوری از سوی گزارشگر برای مخاطب منعکس می‌شود. (۱۳۷۹)

گشت گردشگری

مجموعه فعالیت‌های مربوط به بازدیدهای زیارتی، سیاحتی، تحقیقاتی و درمانی شامل اخذ روادید، حمل‌ونقل، اقامت و پذیرایی می‌باشد که توسط یک مؤسسه برای گروهی معین انجام می‌شود. (۱۳۸۶)

گشت گردشگری خارجی

گشت گردشگری که مبدأ آن شهر، استان، منطقه یا کشوری در داخل محدوده مورد بررسی و مقصد آن در خارج از آن محدوده باشد. (۱۳۸۶)

گشت گردشگری خروجی

گشت گردشگری که از شهر، استان، منطقه یا کشور مورد نظر خارج می‌شود. (۱۳۸۶)

گشت گردشگری داخلی

گشت گردشگری که مبدأ و مقصد آن درون شهر، استان، منطقه یا کشور مورد بررسی باشد. (۱۳۸۶)

گشت مسافرتی

رجوع شود به: گشت گردشگری. (۱۳۸۶)

گشت گردشگری ورودی

گشت گردشگری که وارد شهر، استان، منطقه یا کشور مورد نظر می‌شود. (۱۳۸۶)

گفتگوی دینی

هم‌اندیشی و نشست دو یا چندجانبه با رهبران و عالمان سایر ادیان و نهادها و مراکز دینی آن‌ها که با هدف شناخت متقابل و یافتن زمینه‌های مشترک همکاری، در قالب گفتگوهای انتقادی، سازنده و مثبت انجام می‌شود. (۱۳۸۹)

لابراتوار سینمایی

رجوع شود به: استودیوی ظهور و چاپ فیلم سینمایی. (۱۳۷۹)

لابراتوار فیلم

کارگاهی مجهز به دستگاه‌های ظهور، چاپ و شستشوی فیلم که در مجموعه‌ای منسجم و منظم (آزمایشگاه شیمی، فیزیک و ...) از مرحله ظهور نگاتیوهای فیلم‌برداری شده تا تهیه کپی نهایی به همراه صدای اپتیک آماده نمایش را انجام دهد. (۱۳۸۷)

مبلغ دینی

شخص مطلع به معارف و احکام دینی که برای آشنا ساختن مردم به امور و مسائل دینی فعالیت می‌کند. (۱۳۸۶)

مترجم کتاب

شخصی که متن کتاب را از زبانی به زبان دیگر بدون تغییر محتوا ترجمه می‌کند. (۱۳۸۸)

متولی موقوفه

شخصی که به استناد مفاد وقفنامه با تشخیص شعب تحقیق و یا حکم دادگاه برای اداره امور موقوفه تعیین می‌شود. (۱۳۸۶)

مجتمع فرهنگی - هنری

مجموعه‌ای از تأسیسات و فضاهایی که با برخورداری از امکانات و تجهیزات لازم، در امر آموزش و اشاعه فرهنگ و هنر فعالیت می‌کند. (۱۳۷۹)

مجمع خبری

نشست دوره‌ای یا فوق‌العاده تشکل‌های خبری که در سطح منطقه‌ای یا بین‌المللی برگزار می‌شود. (۱۳۸۹)

مجمع فرهنگی

گردآمدن گروهی از مردم با هدفی خاص که به بررسی مسائل فرهنگی روز می‌پردازند. (۱۳۸۸)

مجموعه تاریخی- فرهنگی

آثار تاریخی- فرهنگی یا طبیعی که به صورت آثار مجزا یا مجتمع از نظر معماری یا استقرار در یک موقعیت طبیعی دارای ارتباط و انسجام باشند به نحوی که حکم اثر واحد را پیدا کنند. (۱۳۸۶)

مجوز اعاده به وقف

مجوزی که از سوی مراجع ذیصلاح برای اعاده به وقف موقوفاتی که بدون مجوز شرعی از وقفیت خارج شده، صادر می‌شود. (۱۳۸۶)

مجوز زیارتی

پروانه فعالیت زیارتی که بر اساس مقررات سازمان حج و زیارت، به متقاضیان واجد شرایط حقیقی یا حقوقی اعطا می‌شود. (۱۳۸۹)

مال محبوسه

مالی که از طرف حابس برای مدت معینی حبس شده و منافع آن صرف نیت وی می‌شود. (۱۳۸۶)

محصولات گردشگری

محصولاتی شامل بسته‌های سفر، کتاب، مجله، بروشور، نقشه، کارت پستال و لوح فشرده که به منظور اطلاع‌رسانی و معرفی مسیرهای تعریف شده و جاذبه‌های گردشگری منتشر می‌شود. (۱۳۸۶)

محور تاریخی- فرهنگی

بخش اصلی بافت تاریخی یک شهر که تک بناها، مجموعه‌ها و فضاهای شهری و شبکه‌های ارتباطی آن دارای انسجام است و زندگی در آن جریان دارد. (۱۳۷۹)

محوطه تاریخی - طبیعی

محوطه‌ای که بقایای موجودات جانوری یا گیاهی دوره یا دوره‌های تاریخی گذشته به صورت قسمتی آشکار یا مدفون در آن وجود دارد مانند: منطقه فسیلی مراغه. (۱۳۸۶)

محوطه تاریخی - فرهنگی

محوطه‌ای که بقایای دوره یا دوره‌های تاریخی گذشته به صورت قسمتی آشکار و یا مدفون در آن وجود دارد. گورستان‌ها، غارهای تاریخی و صخره‌نوشته‌ها نیز جزء محوطه تاریخی - فرهنگی محسوب می‌گردند مانند: تخت جمشید یا نقش رستم. (۱۳۸۶)

محوطه باستانی

آثار به‌جای مانده از تمدن‌های تاریخی که در اثر حوادث طبیعی، جنگ‌ها و موارد مشابه آن خالی از سکنه شده و به‌مرور زمان رو به ویرانی نهاده و در حال حاضر به شکل تپه‌های مصنوعی مشاهده می‌شود. تپه‌های باستانی موضوع کاوش‌های باستان‌شناختی می‌باشد. (۱۳۷۹)

مخزن آثار تاریخی - فرهنگی

مکانی که در آن اشیای تاریخی یا فرهنگی با رعایت کلیه ضوابط حفاظتی نگهداری شود. (۱۳۸۶)

مدیر تولید فیلم سینمایی

مسئول و کنترل‌کننده مراحل مختلف تولید فیلم سینمایی که وظیفه برقراری ارتباط را بین مجموعه امور مالی، فنی، تهیه‌کننده و کارگردان بر عهده دارد. (۱۳۸۷)

مدیر فنی دفتر خدمات زیارتی

شخصی که با حداقل مدرک کارشناسی، سابقه اجرایی سفرهای زیارتی، آشنا به زبان عربی یا انگلیسی، مطلع و عامل به دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های سازمان حج و زیارت و آشنا به امور رایانه، جهت ثبت نام زائران و همراهی کاروان‌ها به‌عنوان راهنما در دفتر خدمات زیارتی فعالیت می‌نماید. (۱۳۸۹)

مدیر فیلم برداری

شخصی دارای شناخت کافی از نورپردازی و تجهیزات مورد نیاز فیلم برداری که مسئولیت ثبت صحنه های فیلم را بر اساس دکوپاژ و نظر کارگردان عهده دار است. (۱۳۸۷)

مدیر کاروان

شخص منتخب سازمان حج و زیارت که برای اداره امور کاروان، ثبت نام و فراهم آوردن مقدمات و برنامه سفر و هدایت و کنترل زائران در حین سفر، کاروان را سرپرستی می کند. (۱۳۸۹)

مدیر مسئول نشریه

شخص حقیقی که بر اساس قانون، مسئولیت تمامی مطالب و محتوای نشریه را بر عهده دارد. (۱۳۸۸)

مدیر مسئول کانون تبلیغاتی

شخص حقیقی که بر اساس قانون، مسئولیت تمامی مطالب و محتوای برنامه های تولیدی کانون تبلیغاتی را بر عهده دارد. (۱۳۸۸)

مرکز بازی و سرگرمی دیجیتال

مکان عمومی که با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با به کارگیری سخت افزار و نصب نرم افزارهای مورد لزوم، امکان کاربری بسته های نرم افزاری رسانه های بازی و سرگرمی را برای مراجعه کنندگان فراهم می آورد. (۱۳۸۹)

مرکز تحقیقات زبان و ادبیات فارسی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

یکی از نمایندگی های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور که زیر نظر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در زمینه تحقیق، پژوهش و گسترش زبان و ادبیات فارسی فعالیت می نماید. (۱۳۸۹)

مرکز توزیع مطبوعات

مرکزی که توزیع مطبوعات را در حوزه های جغرافیایی معین به عهده دارد. (۱۳۸۸)

مرمت اثر تاریخی - فرهنگی

شیوه آسیب‌شناسی و رفع آسیب‌های یک اثر تاریخی که هدف از آن کشف و حفاظت از ارزش‌های تاریخی- فرهنگی اثر است. روش آسیب‌شناسی و رفع آن بر مبنای حیثیت تاریخی- فرهنگی و مستندات اصیل بوده و با کمترین دخالت انجام می‌شود به‌گونه‌ای که دخالت‌های انجام‌شده کاملاً مشخص باشد. (۱۳۸۶)

مسابقه تلویزیونی

برنامه‌ای که در آن پرسش یا پرسش‌هایی در زمینه‌های عام یا خاص برای شرکت‌کنندگان مطرح می‌شود و هدف از آن سرگرمی، آموزش، افزایش معلومات و ایجاد رقابت برای شرکت‌کنندگان و مخاطبان است. (۱۳۷۹)

مسابقه فرهنگی - هنری

مسابقه‌ای که به‌منظور رتبه‌بندی بین پدیدآورندگان آثار فرهنگی یا هنری در زمینه‌های مختلف با اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برگزار می‌شود. (۱۳۸۸)

مسابقه قرآنی

مسابقه‌ای که در زمینه حفظ، قرائت و تفسیر قرآن کریم در سطوح شهرستان، استان، کشور و بین‌المللی برگزار می‌شود. (۱۳۸۶)

مسجد

مکان مذهبی که برای برگزاری نماز مسلمانان وقف‌شده و علاوه بر فضایل بزرگ عبادی، احکام شرعی خاصی نیز بر آن مترتب است و بنا بر سنت پیامبر اکرم(ص) از مکان مسجد برای فعالیت‌های فرهنگی، اجتماعی به‌منظور تأمین نیازهای عامه مسلمانان نیز استفاده می‌شود. (۱۳۸۶)

مستندساز

مسئول و مدیر تولید فیلم مستند است که در واقع به ثبت یک واقعه، رویداد یا گزارش واقعی در قالب تصاویر اقدام می‌نماید. (۱۳۸۷)

مسئول یا رئیس خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور رجوع شود به: وابسته فرهنگی. (۱۳۸۹)

مشترک خبر یا مطبوعات

شخص حقیقی یا حقوقی که با پرداخت یا بدون پرداخت هزینه برای دوره‌ای معین در فهرست استفاده‌کنندگان از خبر یا مطبوعات قرار می‌گیرد به‌گونه‌ای که مشخصاتش ثبت و شماره اشتراک به وی اختصاص داده می‌شود. (۱۳۸۹)

مصاحبه تلویزیونی

برنامه‌ای که در آن موضوعی خاص بین مصاحبه‌کننده و مصاحبه‌شونده مورد پرسش و پاسخ قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

مصحح کتاب

شخصی که غلط‌ها و نادرستی‌های کتابی را بر اساس ضوابط با بررسی و مطالعه اصلاح می‌کند. (۱۳۸۸)

مصلی

مکان مذهبی که به‌منظور اقامه نماز جمعه یا عیدین مسلمانان ایجاد شده است و برای فعالیت‌های فرهنگی و عام‌المنفعه نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۶)

مصنف کتاب

نویسنده‌ای که مطالب کتاب، صرفاً از خود او می‌باشد. (۱۳۸۸)

مفاصا حساب موقوفه، مکان مذهبی و مؤسسه خیریه

گواهی مبنی بر تفریغ^۱ درآمد و هزینه موقوفه، مکان مذهبی یا مؤسسه خیریه با رعایت ضوابط بودجه سالانه می‌باشد. (۱۳۸۶)

۱- تفریغ از نظر لغوی یعنی فارغ‌ساختن و تفریغ بودجه در اصطلاح مالی فراغت از بودجه و یا نتیجه اجرای بودجه است.

مفسر قرآن کریم در مسابقات قرآنی

شخصی که توانایی ترجمه، تشریح و بیان و نقل معانی و مفاهیم بخش‌هایی از قرآن کریم را با استناد به منابع معتبر در چارچوب ضوابط مسابقات دارد. (۱۳۸۶)

مکان فرهنگی – ورزشی مسجد

مکان سرپوشیده و یا روباز موجود در فضای مسجد که برای فعالیت‌های فرهنگی – ورزشی استفاده می‌شود. (۱۳۸۶)

مکان مذهبی

مکان یا محلی مقدس و عموماً وقفی که به منظور انجام فعالیت‌های مذهبی ایجاد می‌شود مانند: مساجد و اماکن زیارتی. (۱۳۸۶)

مکان موقوفه

مکانی که عرصه و اعیان یا اعیان آن وقف است. (۱۳۸۶)

ملودرام

نمایش جدی و خانوادگی که در آن از عنصر موسیقی، زیاد استفاده می‌شود و شخصیت‌ها به دو گروه سیاه و سفید تقسیم می‌شوند و اغلب پایانی خوش و گاهی غم‌انگیز دارد. (۱۳۸۷)

منابع دیداری و شنیداری

دیسکت، منابع چندرسانه‌ای (DVD, CD)^۱، نوار کاست، نوار ویدئو و دیگر مواد دیداری و شنیداری موجود در کتابخانه عمومی است. (۱۳۸۸)

منشی صحنه

مسئول ثبت تمامی جزئیات تولید فیلم (تعداد و طول زمان هر برداشت، موقعیت شخصیت‌ها در سر صحنه و مسیر حرکت‌هایشان، محل استقرار دوربین و حرکت آن و ...) است. (۱۳۸۷)

منطقه خبری

محدوده جغرافیایی که اخبار آن توسط نمایندگی یا رابط خبری پوشش داده می‌شود و می‌تواند دارای تشکیلات مصوب باشد. (۱۳۸۹)

موافقت‌نامه فرهنگی

موافقت‌نامه‌ای است که در جهت توسعه مناسبات و همکاری‌های فرهنگی، علمی، آموزشی، مطبوعاتی، سینمایی، ورزشی، جهانگردی و... به پیروی از منشور ملل متحد (یونسکو)^۱ و با تصویب مجلس، بین جمهوری اسلامی ایران و کشورهای خارجی منعقد می‌شود. (۱۳۸۹)

موزه

مکان گردآوری، نگهداری و به نمایش گذاشتن میراث فرهنگی یا طبیعی که برای تحریک قوه تفکر، آموزش، پژوهش، لذت‌بردن و حفظ ارزش‌های این میراث ایجاد می‌شود و به‌طور دائمی و با هدف غیر مادی اداره می‌شود. (۱۳۸۶)

مؤسسه انتشاراتی

مؤسسه‌ای که به فعالیت‌هایی مانند انتخاب، سفارش و تولید کتاب و سایر اقلام چاپی می‌پردازد. (۱۳۷۹)

مؤسسه پخش و توزیع اثر چاپی

مؤسسه‌ای که فعالیت توزیع کتاب و سایر آثار چاپی را به مراکز فروش یا مخاطبان بر عهده می‌گیرد و می‌تواند مستقل از مؤسسه انتشاراتی یا وابسته به آن باشد. (۱۳۷۹)

مؤسسه تبلیغاتی

رجوع شود به: تعریف کانون آگهی و تبلیغاتی. (۱۳۸۸)

مؤسسه چاپ و نشر

رجوع شود به: مؤسسه انتشاراتی. (۱۳۷۹)

مؤسسه خیریه

مؤسسه، بنیاد یا انجمن غیر انتفاعی و غیر سیاسی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی به صورت داوطلبانه با اهداف خیرخواهانه و عام‌المنفعه به‌منظور تعظیم شعایر دینی و انجام امور بهداشتی، درمانی، علمی، آموزشی، تربیتی، فرهنگی، اجتماعی و یا هر نوع عمل خیرخواهانه و بشردوستانه با اخذ مجوز از مراجع ذیصلاح تأسیس می‌شود. (۱۳۸۶)

مؤسسه مطبوعاتی

مؤسسه‌ای که با اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، با مدیریت واحد در زمینه تولید، چاپ و توزیع مطبوعات فعالیت می‌کند. (۱۳۸۸)

موسیقی

هنر سازمان‌دهی اصوات در زمان بر مبنای قیود زیباشناختی حاکم بر هر فرهنگ موسیقایی است. (۱۳۸۷)

موسیقی پاپ

نوعی موسیقی سبک و عمدتاً آوازی یا برای حرکات موزون و نمایش‌های موسیقایی که با اتکا به اقتصاد بازار و ذوق عامه ساخته می‌شود. (۱۳۸۷)

موسیقی سنتی

رجوع شود به: موسیقی کلاسیک. (۱۳۸۷)

موسیقی فیلم

اصوات موزون با کلام یا بی‌کلام که در شروع، در حین و یا در خاتمه فیلم پخش می‌شود. (۱۳۸۷)

موسیقی کلاسیک

نوعی موسیقی با مخاطب خاص که اصول و قواعد آن صریح و مدون شده است و از گستردگی و پیچیدگی قابل توجهی نسبت به موسیقی‌های مردمی و مردم‌پسند برخوردار است. (۱۳۸۷)

موسیقی محلی

نوعی موسیقی مردمی که مخصوص منطقه جغرافیایی خاصی است. (۱۳۸۷)

موسیقی مردم‌پسند

نوعی موسیقی سبک که توسط موسیقیدانان حرفه‌ای برای مخاطبان عام تولید می‌شود این موسیقی مخصوص جوامع شهری مدرن است و حیات و گسترش آن وابسته به اقتصاد بازار و رسانه‌های گروهی است. (۱۳۸۷)

موسیقی مردمی

نوعی موسیقی شهری و روستایی معمولاً با مخاطب عام که اصول و قواعد آن ضمنی و غیر مدون است و توسط موسیقی‌دانان حرفه‌ای و غیر حرفه‌ای خلق می‌شود. (۱۳۸۷)

موسیقی ملل

موسیقی مردمی و کلاسیک اقوام و ملت‌های مختلف است. (۱۳۸۷)

موضوع برنامه رادیویی یا تلویزیونی

فکر و اندیشه اصلی در برنامه رادیویی یا تلویزیونی یا به عبارت دیگر ایده برنامه‌ساز در ساخت این برنامه‌ها که در وجه خاصی تجلی پیدا کرده باشد. موضوع‌های کلی برنامه‌سازی صدا و سیما عبارت از خبری، عقیدتی، معارف اسلامی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، دفاع مقدس، تاریخی، تربیتی، بهداشتی و ایمنی، اطلاعات عمومی، علمی، ورزش و تفریحات سالم و سرگرمی است. (۱۳۷۹)

موضوع کتاب

آنچه یک کتاب درباره آن بحث می‌کند یا جلوه‌گر آن است. (۱۳۸۸)

موقوفه

مالی که از طرف واقف برای مصرف معینی وقف شده است و دارای شخصیت حقوقی است. (۱۳۸۶)

موقوف علیهم

اشخاص، اماکن یا اموری که واقف، مصرف عواید یا بهره‌برداری از موقوفه را برای آنها قرار داده است مانند: اولاد واقف، فقرا و مساکین، مدارس، درمانگاه، روضه‌خوانی، پل‌سازی و ... (۱۳۸۶)

موقوفه غیر متصرفی

موقوفه‌ای که به‌موجب وقفنامه اداره امور آن به عهده متولی است. (۱۳۸۶)

موقوفه متصرفی

موقوفه‌ای که به‌موجب قانون و با رعایت آیین‌نامه مربوطه، اداره امور آن به عهده سازمان اوقاف و امور خیریه می‌باشد. (۱۳۸۶)

مؤلف کتاب

نویسنده‌ای که کتاب را با استفاده از منابع و مأخذ مختلف تألیف می‌کند. (۱۳۸۸)

مهمانی کتاب

حضور استادان و محققان حوزه مطالعات فارسی و ایرانی- اسلامی در داخل کشور به صورت مهمان که غالباً در ایام برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب، به‌منظور آگاهی از پیشرفت‌های فرهنگی، وضع چاپ و نشر کتاب در جمهوری اسلامی ایران صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

میان‌برنامه رادیویی یا تلویزیونی

بسته نرم‌افزاری رسانه‌ای که در مدت‌زمان کوتاه (معمولاً کمتر از پنج دقیقه) و برای تنوع بخشیدن به ترکیب یا توالی چند برنامه یا تغییر ذائقه مخاطب و با استفاده از قالب‌های رادیویی یا تلویزیونی، یک پیام را به مخاطبان عرضه می‌نماید. (۱۳۸۷)

میراث فرهنگی

آثار باقی مانده از گذشتگان که نشان دهنده حرکت انسان در طول تاریخ می باشد و با شناسایی آن، زمینه شناخت هویت و خط حرکت فرهنگی او میسر می شود و از این طریق زمینه های عبرت برای انسان فراهم می آید. (۱۳۷۹)

میز مطالعه کتابخانه

میز یک نفره، دونفره، چهارنفره یا شش نفره که خواننده یا خوانندگان می توانند برای مطالعه از آن استفاده کنند. ابعاد استاندارد میز مطالعه عبارت است از:

تک نفره: ۶۰×۹۰×۷۵ سانتی متر (ارتفاع×طول×عرض) با ضخامت ۱/۸ سانتی متر
دونفره: ۱۲۰×۹۰×۷۵ سانتی متر (ارتفاع×طول×عرض) با ضخامت ۲/۸ سانتی متر
چهار نفره: ۱۲۰×۱۸۰×۷۵ سانتی متر (ارتفاع×طول×عرض) با ضخامت ۲/۸ سانتی متر
شش نفره: ۱۲۰×۲۷۰×۷۵ سانتی متر (ارتفاع×طول×عرض) با ضخامت ۲/۸ سانتی متر. (۱۳۸۸)

ناشر

شخص حقیقی یا حقوقی که دارای پروانه نشر از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. (۱۳۸۸)

ناشر اثر موسیقایی

مرکزی که به تولید، توزیع و عرضه اثر موسیقایی می پردازد. (۱۳۸۷)

ناظر استصوابی وقف

ناظری که تصمیمات مربوط به اداره موقوفه توسط متولی باید قبل از اقدام به تصویب او رسیده باشد. (۱۳۸۶)

ناظر اطلاعی وقف

ناظری که تصمیمات مربوط به اداره موقوفه توسط متولی باید قبل از اقدام به اطلاع او رسیده باشد. (۱۳۸۶)

ناشر دیجیتال

شخص حقیقی یا حقوقی که به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا طبق قوانین مربوط، به نشر دیجیتال می‌پردازد. (۱۳۸۹)

ناشر غیر فعال کتاب

ناشری که در طول سال مورد نظر کتابی را به چاپ نرسانده است. (۱۳۸۸)

ناشر فعال کتاب

ناشری که در طول سال مورد نظر حداقل یک کتاب چاپ و منتشر می‌کند. (۱۳۸۸)

ناظر وقف

شخصی که به استناد مفاد وقفنامه، اداره امور موقوفه با اطلاع یا تصویب وی صورت می‌گیرد و بر دو نوع ناظر استصوابی و ناظر اطلاعی است. (۱۳۸۶)

نذر

نیت برای انجام عملی مشروع که در قبال برآورده شدن حاجت تحقق می‌یابد. (۱۳۸۶)

نذرنامه

سندی مطابق با اصول فقهی و حقوقی که نذر کننده در آن مشخصات منذور از قبیل اموال، نحوه اداره و منذور به (نوع مصرف) آن را مشخص نموده است. (۱۳۸۶)

نشر

فرایند آماده‌سازی و چاپ سند مانند روزنامه، مجله، کتاب یا کاتالوگ (کالانما) به‌منظور پخش و فروش می‌باشد. (۱۳۸۸)

نشر الکترونیک

رجوع شود به: نشر دیجیتال. (۱۳۸۸)

نشر دیجیتال

نشر هر نوع اطلاعات از طریق رسانه‌های دیجیتال که به دو صورت نشر بر حامل دیجیتال و نشر برخط است. (۱۳۸۹)

نشریه

هر نوع اثر مکتوب یا مصور که به صورت چاپی و یا الکترونیکی (به شکل دیجیتال) در اشکال مختلف منتشر می‌شود. (۱۳۸۸)

نشریه الکترونیکی

نشریه‌ای که اطلاعات آن به‌جای چاپ بر روی کاغذ از طریق فناوری‌های نوین اطلاعاتی در اختیار مخاطبان قرار می‌گیرد. (۱۳۸۸)

نشریه بین‌المللی

نشریه‌ای که با گستره توزیع بین‌المللی منتشر می‌شود. (۱۳۸۸)

نشریه تخصصی

نشریه‌ای که اطلاعات تخصصی را در یکی از شاخه‌های علوم مانند علوم انسانی، علوم پایه، فنی مهندسی، پزشکی و ... برای مخاطبان خاص منتشر می‌کند. (۱۳۸۸)

نشریه داخلی

نشریه‌ای که در محدوده داخلی سازمان‌های دولتی و غیر دولتی و با توجه به حیطه وظایف و مسئولیت‌های سازمان به صورت خبری یا غیر خبری منتشر می‌شود و معمولاً به صورت رایگان عرضه می‌شود. (۱۳۸۸)

نشریه روزانه

رجوع شود به: روزنامه. (۱۳۷۹)

نشریه سراسری

نشریه‌ای که گستره توزیع آن در سطح کشور است. (۱۳۸۸)

نشریه علمی - تخصصی

رجوع شود به: نشریه تخصصی. (۱۳۷۹)

نشریه عمومی

نشریه‌ای که اخبار و اطلاعات عمومی را در زمینه‌های گوناگون پوشش می‌دهد. (۱۳۸۸)

نشریه غیر الکترونیکی

نشریاتی که به‌طور منظم با نام ثابت، تاریخ و شماره ردیف در زمینه‌های گوناگون خبری، انتقادی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، علمی، فرهنگی، ورزشی و ... این‌ها منتشر می‌شود. (۱۳۸۸)

نشریه غیر روزانه

نشریه‌ای که پی‌درپی و در فاصله زمانی منظم و ثابت به صورت دو شماره در هفته، هفته‌نامه، ماهنامه و ... منتشر می‌شود و ترتیب انتشار آن از قبل معلوم است. (۱۳۸۸)

نشریه محلی

نشریه‌ای که گستره توزیع آن در سطح استان و شهرستان است. (۱۳۸۸)

نشریه ملی

رجوع شود به: نشریه سراسری. (۱۳۷۹)

نشریه منطقه‌ای

نشریه‌ای که گستره توزیع آن بیش‌تر از یک استان و در سطح یک منطقه است. (۱۳۸۸)

نظریه شعب تحقیق اوقاف

نتیجه رسیدگی شعب تحقیق سازمان اوقاف و امور خیریه بر اساس انواع آن مانند مفاصاحساب، نظریه مصرف، گواهی تولیت، گواهی نظارت، گواهی ارحامی و قرار عدم صلاحیت است. (۱۳۸۶)

نقالی

خواندن داستان‌های شاهنامه فردوسی و نثرهای پهلوانی کهن فارسی توسط نقال^۱ در مکانی ثابت مانند قهوه‌خانه توأم با حرکات نمایشی است. (۱۳۸۷)

نگارخانه

مکانی که برای نمایش و فروش آثار هنرهای تجسمی و هنرهای سنتی شامل تابلوهای نقاشی، خوشنویسی، عکس، مجسمه، سفال، آثار گرافیک، حکاکی، معرق و ... توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی ایجاد می‌شود. (۱۳۸۷)

نمازخانه

مکان مذهبی برای ادای فریضه نماز مسلمانان که احکام شرعی مسجد بر آن مترتب نیست، از این مکان برای فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی نیز استفاده می‌شود. (۱۳۸۶)

نماهنگ

رجوع شود به: ویدیو کلیپ. (۱۳۷۹)

نمایش

هنری دیداری و شنیداری که به صورت زنده توسط یک یا گروهی از هنرمندان (بازیگران) در مدت‌زمان معین برای تماشاگران به اجرا در می‌آید و از لحاظ محتوا و مضمون به تراژدی، کمدی، ملودرام و کمدی تراژیک تقسیم می‌شود. (۱۳۸۷)

۱- نقال کسی است که نقل حماسی می‌گوید و مضمون نقل‌هایش بیش‌تر در زمینه داستان شاهان و پهلوانان ایران زمین است.

نمایش بی کلام

نمایشی که متکی بر حرکات بدن و چهره بازیگران است و بیان در آن جایگاهی ندارد. (۱۳۸۷)

نمایش تراژدی

نمایش منظومی که با به تصویر کشیدن تیره‌روزی و نگون‌بختی شخصیت‌های نامدار و تاریخی یا اسطوره‌ای در طی رویدادی کامل، مهم، جدی و بدفرجام در بیننده احساس ترس و ترحم ایجاد می‌کند. (۱۳۸۷)

نمایش حماسی

نمایشی که در آن به شرح دل‌آوری‌ها و رشادت‌های یک قوم و یا یک ملت در نبردهای پهلوانی و جان‌فشانی‌ها می‌پردازد. (۱۳۸۷)

نمایش سنتی

نمایشی که شکل، ساختار و مضمون آن ریشه در سنت‌ها، مراسم و آیین‌های قومی دارد. (۱۳۸۷)

نمایش عروسکی

نمایشی که بازیگران آن عروسک هستند و توسط عروسک‌گردان‌ها به اجرای نقش می‌پردازند. (۱۳۸۷)

نمایش کمدی

نمایشی که با ایجاد فضای مفرح، عمدتاً به افشای ضعف‌های بشری می‌پردازد و دارای پایانی خوش است. (۱۳۸۷)

نمایش کمدی- تراژدی یا تراژدی- کمدی

نمایشی که از تلفیق ویژگی‌های نمایش کمدی و تراژدی خلق می‌شود. در این‌گونه نمایش‌ها در صورت غلبه کمدی عنوان کمدی- تراژدی به نمایش اطلاق می‌شود و در صورت غلبه تراژدی عنوان تراژدی- کمدی به نمایش اطلاق می‌شود. (۱۳۸۷)

نمایشگاه

مکانی که به منظور نمایش دستاوردهای طبیعی و انسانی با مضامین مختلف و با هدف اطلاع‌رسانی یا فروش به صورت دائمی یا موقت دایر می‌شود. (۱۳۸۶)

نمایشگاه فرهنگی هنری

نمایشگاهی برای عرضه کالاهای فرهنگی و هنری که با اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دایر و در آن کالاهای فرهنگی و هنری داخلی و یا خارجی به معرض نمایش و فروش گذاشته می‌شود. (۱۳۸۸)

نمایشگاه کتاب

نمایشگاهی برای عرضه و فروش کتاب که به وسیله گروهی از ناشران با اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، دایر و در آن کتاب‌های منتشرشده داخلی و یا خارجی ارائه می‌شود. (۱۳۸۸)

نمایشگاه گردشگری

نمایشگاه داخلی یا بین‌المللی که در آن یکی از زمینه‌های جاذبه‌های گردشگری مانند میراث فرهنگی، مذهبی، علمی، طبیعی، ورزشی و ... به نمایش گذاشته می‌شود. (۱۳۸۶)

نمایندگی خبری

تشکیلاتی که برای تحقق اهداف سازمان خبرگزاری جمهوری اسلامی ایجاد می‌شود و می‌تواند دارای ساختار مصوب اداری باشد. (۱۳۸۹)

نمایندگی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

رایزنی‌ها و وابستگی‌های فرهنگی، خانه‌های فرهنگ و مراکز تحقیقات زبان و ادبیات فارسی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور است که زیر نظر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فعالیت می‌نمایند و وظیفه رصد و پایش، هدایت، نظارت و ارزیابی و هماهنگی روابط و فعالیت‌های فرهنگی - تبلیغی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور را به عهده دارد.

(۱۳۸۹)

نماینده فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

شخصی که مسئولیت اجرا، رصد و پایش، هدایت، نظارت و ارزیابی و هماهنگی روابط و فعالیت‌های فرهنگی - تبلیغی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور را به عهده دارد و با حکم سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با عناوینی مانند رایزن و وابسته فرهنگی، مسئول یا رئیس خانه فرهنگ، رییس مرکز تحقیقات زبان و ادبیات فارسی منصوب و مسئول بنیادهای فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور می‌شود. (۱۳۸۹)

نمونه خوانی متن

تطبیق دادن نسخه چاپی یا حروفچینی شده با متن اصلی که بدون اعمال نظر صورت می‌گیرد. (۱۳۸۸)

نوسازی بنای تاریخی - فرهنگی

ایجاد فضاهای جدید برای سامان‌دهی فضاهای تاریخی با ارزش‌گذاری به عناصر قدیمی به نحوی که فرم و فضای مدرن نه تنها لطمه‌ای به محوطه قدیمی نزند بلکه باعث تقویت ارزش‌های هنری یکدیگر شود. (۱۳۸۶)

نوع فیلم سینمایی

درجه‌بندی فیلم‌های سینمایی بر اساس کیفیت عوامل اصلی ساخت فیلم (فیلم‌نامه، تهیه‌کننده و کارگردان) که به سه درجه الف، ب و ج تقسیم می‌شوند. (۱۳۷۹)

نویسنده

شخصی که درباره موضوعات مختلف، کتاب یا مقاله می‌نویسد. (۱۳۸۸)

وابستگی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

دومین سطح از نمایندگی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور (بعد از رایزن فرهنگی) است که زیر نظر سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی فعالیت می‌نماید. این نمایندگی‌ها غالباً تحت نام «خانه فرهنگ» شناخته می‌شوند و رئیس آن، «وابسته فرهنگی» یا «رئیس خانه فرهنگ» می‌باشد. (۱۳۸۹)

وابسته فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور

دومین سطح از نمایندگان رسمی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور (بعد از رایزن فرهنگی) است که از سوی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی منصوب می‌شود و حداقل هم‌تراز نفر دوم سفارت می‌باشد. (۱۳۸۹)

واحد فرهنگی دیجیتال

هر سامانه، مکان کسب‌وکار، شخص حقوقی و یا تشکیلات، تحت هر شکل و عنوان از قبیل گروه، سازمان، مرکز، شرکت، مؤسسه، فروشگاه، کارگاه، کارخانه، شبکه، وبسایت، پایگاه اطلاع‌رسانی و رسانه برخط که با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی فعالیت فرهنگی دیجیتال انجام می‌دهد یا برای فعالیت فرهنگی دیجیتال مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

واحد حروف چینی

مکانی که در آن عمل چیدن حروف متون نوشتاری با حروف سربی یا رایانه‌ای در ابعاد مختلف انجام می‌شود. این واحد می‌تواند به صورت مکانی مستقل یا بخشی از چاپخانه باشد. (۱۳۷۹)

واحد سیار رادیویی یا تلویزیونی

اتومبیل‌های بزرگ یا تریلرهای عظیم جهت ضبط و پخش که امکانات و تجهیزات ضبط صدا و ویدئو در خارج از استودیو را در بردارند. (۱۳۸۷)

واحد صحافی

کارگاهی که در آن عمل برش، ترتیب، تنظیم صفحات، مجلدسازی، تا زدن، بسته‌بندی و سایر امور تکمیلی فرم‌های چاپی به روش سنتی و ماشینی انجام می‌شود. این واحد می‌تواند به صورت مستقل یا بخشی از چاپخانه باشد. (۱۳۷۹)

واحد فتولیتوگرافی

کارگاهی که در آن عمل عکاسی و آماده‌سازی و ترکیب متون حروف چینی شده و تصاویر باهم به صورت فیلم برای انواع چاپ انجام می‌شود. این واحد می‌تواند به صورت مستقل یا بخشی از چاپخانه باشد. (۱۳۷۹)

واقف

شخصی که مالی را برابر موازین شرعی و قانونی برای مصرف معینی وقف می‌نماید. (۱۳۸۶)

وصیت‌نامه

سندی که شخص برای اموری که باید بعد از فوت وی انجام شود تنظیم می‌نماید. (۱۳۸۶)

وقف

حبس دائم عین مال و صرف منفعت آن طبق نیت واقف است. (۱۳۸۶)

وقف انتفاع

وقفی که موقوف علیهم، از عین آن بهره‌برداری می‌کند. (۱۳۸۶)

وقف خاص

وقفی که برای شخص یا اشخاص معین و محصور مانند اولاد و احفاد^۱ صورت گرفته باشد. (۱۳۸۶)

وقف عام

وقفی که به منظور امور عام‌المنفعه صورت گرفته است مانند مساجد، معابد، مدارس، بیمارستان‌ها، کمک به نیازمندان و امور دینی و فرهنگی. (۱۳۸۶)

وقف منفعت

وقفی که موقوف علیهم از منافع و درآمد آن استفاده می‌کند. (۱۳۸۶)

وقفنامه

سندی که واقف در آن مشخصات موقوفه از قبیل اموال، نحوه اداره و مصرف منافع آن را مشخص نموده است. (۱۳۸۶)

۱- احفاد جمع حافد و به معنای فرزندزادگان، نوادگان، باران و خادمان است.

ویدئو کلیپ

مجموعه‌ای از تصاویر مرتبط با هم که بر اساس موسیقی از قبل ساخته شده، تنظیم می‌شود و معمولاً مدت آن ۳ تا ۱۰ دقیقه است. (۱۳۷۹)

ویراستار

شخصی که اثر یا نوشته شخصی دیگری را با سبک روان و قابل فهم تنظیم و آماده می‌کند و معمولاً به دو گروه ویراستار صوری و محتوایی طبقه‌بندی می‌شوند. (۱۳۸۸)

ویراستار صوری

ویراستاری که صورت و ظاهر اثر یا نوشته شخص دیگری را تنظیم و آماده می‌کند. (۱۳۸۸)

ویراستار محتوایی

ویراستاری که محتوای اثر یا نوشته شخص دیگری را با افزودن یا کاستن حروف، کلمات و جملات، تنظیم و آماده می‌کند. (۱۳۸۸)

ویرایش

فرایند تصحیح و تنظیم متن از نظر محتوا، انشا، رسم‌الخط و دیگر فنون مربوطه و آماده کردن آن برای چاپ و انتشار می‌باشد. (۱۳۸۸)

هیبه

عقدی که به موجب آن یک نفر، مالی را مجانی به کس دیگری تملیک می‌کند. (۱۳۸۶)

هیبه‌نامه

سندی مطابق با اصول فقهی و حقوقی که واهب در آن مشخصات موهوبه از قبیل اموال، نحوه اداره و مصرف آن را مشخص نموده است. (۱۳۸۶)

هفته دوستی دولت‌ها

هفته‌ای که در آن با انجام فعالیت‌های فرهنگی، هنری و رسانه‌ای به بزرگداشت و تحکیم روابط و ابراز علائق بین دولت‌های دوست پرداخته می‌شود. (۱۳۸۹)

هفته فرهنگی دولت‌ها

برنامه رسمی که به منظور معرفی فرهنگ و هنر یک کشور به مخاطبان کشور هدف با مجموعه‌ای از فعالیت‌های فرهنگی و هنری مانند نمایش فیلم، اجرای موسیقی، تئاتر، نمایشگاه‌های صنایع دستی، نقاشی، کتاب و کارگاه‌های آموزشی برگزار می‌شود. این برنامه در موافقت‌نامه فرهنگی بین دولت‌ها دیده می‌شود. (۱۳۸۹)

هفته فیلم

برنامه نمایش و معرفی فیلم‌های ایرانی به مخاطبان کشور هدف که در مدت‌زمان یک هفته، غالباً با حضور کارگردانان و بازیگران سینما از دو طرف، برگزار می‌شود. (۱۳۸۹)

هفته قرآن

برنامه‌ای غالباً یک هفته‌ای که در آن مجموعه فعالیت‌های فرهنگی - تبلیغی در موضوعات قرآنی همچون مسابقات، دوره آموزشی، نمایشگاه، همایش و نشست برگزار می‌شود. (۱۳۸۹)

هنرپیشه

رجوع شود به: بازیگر. (۱۳۸۷)

هنرمند

شخصی که توانایی خلاقیت در آفرینش و پدیدآوردن آثار هنری را داشته باشد و خلاقیت وی منجر به خلق حداقل یک اثر هنری شود که به تأیید کارشناس هنری مربوطه رسیده باشد. (۱۳۸۷)

هنرهای تجسمی

هنرهای بصری که از طریق هماهنگی در ترکیببندی شکل، فرم، رنگ و محتوا در سطح و یا حجم به بیان خلاقانه ذهنیت و احساس هنرمند می‌پردازد و شامل طراحی، گرافیک، خوشنویسی، نگارگری، تذهیب، مجسمه‌سازی، نقاشی، چیدمان و ... است. (۱۳۸۷)

هیئت امنای مسجد

شخص یا اشخاصی که از میان اشخاص متدین و معروف به امانت در جهت کمک و همراهی امام جماعت، به‌عنوان امین یا امنا توسط اوقاف انتخاب می‌شود. (۱۳۸۷)

هیئت تحریریه نشریه

گروهی مرکب از سردبیر، شورای سردبیری، دبیران سرویس، خبرنگاران، گزارشگران، نویسندگان، مترجمان و خبرنگاران عکاس که وظیفه تهیه و تنظیم مطالب نشریه را از حیث شکلی و محتوایی بر عهده دارند و معمولاً رابطه آن‌ها با مؤسسه مطبوعاتی، رسمی و پایدار است. (۱۳۸۸)

هنرهای دراماتیک

رجوع شود به: هنرهای نمایشی. (۱۳۷۹)

هنرهای سنتی

هنرهایی که در سیر تاریخ هنر نهادینه شده و با استفاده از ویژگی‌های قومی و اقلیمی به‌عنوان هنرهای مورد اقبال عموم ثبت شده‌اند و انواع آن شامل آثار چوبی (منبت)، آثار فلزی، آثار شیشه‌ای، بافت‌های سنتی داری یا دستگاهی، موسیقی سنتی و نمایش سنتی است. (۱۳۸۷)

هنرهای نمایشی

هنرهایی که در قالب خاص، به‌طور زنده برای گروهی از تماشاگران اجرا می‌شود و انواع مهم آن تئاتر^۱، تعزیه^۲، تئاتر عروسکی و خیمه‌شب‌بازی است. (۱۳۷۹)

هیئت نظارت بر کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد استان

هیئتی که وظایف ستاد عالی نظارت بر کانون‌های فرهنگی و هنری مساجد را در سطح استان پیگیری می‌نماید. (۱۳۸۷)

۱- تئاتر یا نمایش، شاخه‌ای از هنرهای نمایشی است که به بازنمودن داستان‌ها در برابر مخاطبان یا تماشاگران می‌پردازد.

۲- تعزیه به معنای متعارف، نمایشی است که در آن واقعه کربلا به دست افرادی که هر یک، نقشی از شخصیت‌های اصلی را بر دوش دارند، نشان داده می‌شود. این نمایش نوعی نمایش مذهبی و سنتی ایرانی- شیعی است و بیش‌تر درباره کشته‌شدن حسین بن علی و مصائب اهل بیت (ع) است.

بخش ۱۶- تربیت بدنی

آسیب دیده ورزشی

ورزشکاری که تحت پوشش کمیته خدمات درمانی فدراسیون پزشکی - ورزشی کشور است و در حین فعالیت‌های ورزشی و یا فعالیت‌های وابسته به آن، تحت نظارت مسئولان ذیصلاح ورزشی، مصدوم شده باشد. (۱۳۸۶)

اردوگاه ورزشی

مکان ورزشی با شرایط اقلیمی مناسب که امکانات لازم را به منظور اقامت موقت ورزشکاران برای آماده‌سازی جسمی و روحی آنان فراهم می‌کند. (۱۳۷۹)

استادیوم ورزشی

مکان ورزشی شامل قطعه زمینی با سکوه‌های تماشاچی و سازه‌های جانبی محصورشده که استانداردها و ضوابط فنی لازم برای برگزاری مسابقات رسمی ورزشی را دارا باشد. (۱۳۸۶)

استخر ورزشی

مکانی که دارای ضوابط فنی لازم بوده و در آن امکان فعالیت یک یا چند رشته ورزشی آبی وجود داشته باشد. (۱۳۸۶)

استعدادیابی ورزشی

فرایندی که از طریق برخی آزمون‌ها و معیارهای استاندارد به منظور شناسایی افراد مستعد جهت حضور موفق در رشته‌های ورزشی انجام می‌شود. (۱۳۸۶)

استفاده‌کنندگان از مکان ورزشی

افرادی که طبق ضوابط جاری مکان و رشته ورزشی مربوطه به انجام فعالیت‌های ورزشی می‌پردازند. (۱۳۸۶)

انجمن ورزشی

اجتماعی از افراد علاقه‌مند و آگاه که به‌منظور توسعه و تعمیم ورزش بر مبنای اساسنامه‌ای مصوب گرد هم می‌آیند. (۱۳۷۹)

بازی بومی - محلی

هرگونه فعالیت فیزیکی یا فکری که ریشه در تمدن، فرهنگ، سنن و مذهب هر منطقه داشته باشد و به صورت فردی یا جمعی بدون رعایت مقررات تصویب‌شده رسمی و ثبت‌شده، در جهت گذران وقت، آمادگی جسمانی، آمادگی رزمی، تقویت حافظه و هوش، انجام مراسم آیینی و نیایش و ... انجام پذیرد. (۱۳۸۶)

باشگاه ورزشی

مؤسسه‌ای که با داشتن فضای ورزشی به‌منظور تعلیم و تعمیم رشته‌های ورزشی بر طبق اصول و ضوابط از طرف اشخاص حقیقی و حقوقی، با نظارت و مجوز سازمان اجرایی ذی‌ربط تأسیس و اداره می‌شود. (۱۳۸۶)

پیست ورزشی

مسیر مشخصی که به‌تناسب رشته‌های ورزشی و بر اساس استانداردهای فنی برای انجام تمرینات و مسابقات احداث شده است. (۱۳۸۶)

تربیت بدنی

بخشی از تعلیم و تربیت که از طریق حرکت و فعالیت‌های بدنی جریان رشد را در تمام ابعاد وجودی انسان تسهیل و باعث شکوفایی استعدادهای مطلوب می‌شود. (۱۳۸۲)

تیم ورزشی

مجموعه‌ای از افراد، با وظایف مشخص، که به منظور دستیابی به هدف ورزشی خاص و بر اساس ضوابط فنی رشته‌های مربوطه گرد هم می‌آیند. (۱۳۸۶)

تیم ورزشی اعزامی

تیمی که طبق مجوز و تأیید مراجع ذیصلاح ورزشی کشور به رقابت‌ها و رویدادهای رسمی اعزام می‌شوند. (۱۳۸۶)

داور ورزشی

فردی که در یکی از رشته‌های ورزشی جهت قضاوت در مسابقات و رویدادهای ورزشی دارای گواهینامه رسمی و معتبر از فدراسیون‌های ورزشی کشور باشد و به دو گروه فعال (در سال جاری به‌عنوان داور حداقل یکی از مسابقات رسمی را قضاوت کرده باشد) و غیر فعال تقسیم می‌شود. (۱۳۸۶)

دوره آموزشی داوری

برنامه آموزشی مدونی که منطبق با آیین‌نامه دوره‌های آموزشی فدراسیون جهانی در طی زمانی معین با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص جهت قضاوت در مسابقات و رویدادهای ورزشی در رشته‌ها و درجات مختلف از سوی فدراسیون مربوطه برگزار و منجر به اخذ گواهینامه می‌شود. (۱۳۸۶)

دوره آموزشی مربیگری ورزشی

برنامه آموزشی مدونی که منطبق با آیین‌نامه دوره‌های کوتاه‌مدت مصوب سازمان تربیت‌بدنی با هدف تربیت نیروی انسانی متخصص برای مربیگری ورزشکاران در رشته‌های ورزشی و درجات و سطوح مختلف از سوی فدراسیون مربوطه برگزار و منجر به اخذ گواهینامه می‌شود. (۱۳۸۶)

دوره آموزشی همبستگی المپیک

دوره ویژه ورزشی که برحسب اعطای کمک‌های مالی مصوب کمیسیون همبستگی المپیک در راستای اهداف مشترک تدوین شده کمیته بین‌المللی المپیک در جنبه‌های آموزشی - توسعه‌ای مبتنی بر پیشنهاد و تأیید کمیته ملی المپیک برگزار می‌شود. (۱۳۸۶)

دوره المپیک - سولیدارتی

رجوع شود به: دوره آموزشی همبستگی المپیک. (۱۳۸۶)

زمین با کاربری ورزشی

قطعه زمینی که برابر نقشه جامع و تفصیلی مصوب منطقه، برای انجام فعالیت‌های ورزشی اختصاص یافته باشد. (۱۳۸۶)

زمین ورزشی

مکان روبازی که دارای کاربری ورزشی بوده و از ضوابط فنی لازم برای انجام فعالیت‌های ورزشی برخوردار باشد. (۱۳۸۶)

زورخانه

مکان ورزشی که در آن، عملیات ورزش‌های زورخانه‌ای انجام می‌شود. (۱۳۸۶)

سالن ورزشی

مکان ورزشی سرپوشیده‌ای که بر اساس ضوابط فنی و ورزشی برای انجام فعالیت‌های ورزشی حداقل یک رشته خاص احداث شده است و به دو نوع اختصاصی و چندمنظوره تفکیک می‌شود. (۱۳۸۶)

سالن ورزشی اختصاصی

سالن ورزشی که قابلیت انجام فعالیت در یک رشته ورزشی خاص را دارا است. (۱۳۸۶)

سالن ورزشی چندمنظوره

سالن ورزشی که قابلیت انجام فعالیت در چند رشته ورزشی را دارا است. (۱۳۸۶)

سرانه اعتبار ورزشی

نسبت اعتبار ورزشی تخصیص یافته برای انجام فعالیت‌های ورزشی به جمعیت هدف در طول یک سال می‌باشد. (۱۳۸۶)

سرانه فضای اصلی ورزشی

نسبت مساحت فضاهای اصلی ورزشی کشور شامل روباز یا سرپوشیده به کل جمعیت هدف برحسب سانتی متر مربع است. (۱۳۸۶)

سرانه کل فضاهای ورزشی

نسبت مساحت کل فضاهای ورزشی کشور شامل روباز یا سرپوشیده به کل جمعیت هدف برحسب سانتی متر مربع است. (۱۳۸۶)

ظرفیت تماشاچی اماکن ورزشی

تعداد جایگاه خاصی که بر اساس ضوابط فنی مکان ورزشی مربوطه برای استقرار تماشاچیان در نظر گرفته می شود. (۱۳۸۶)

فدراسیون ورزشی

بالاترین مرجع فنی در یک رشته ورزشی که با برخورداری از تشکیلات رسمی، مسئولیت نظارت بر اجرای قوانین بین‌المللی آن رشته را در سطح کشور بر عهده دارد. (۱۳۷۹)

فدراسیون ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران

مؤسسات عمومی غیر دولتی و دارای شخصیت حقوقی که بر اساس مشی و اصول ورزشی تعیین شده به موجب منشور المپیک با مراعات شئون اسلامی و مقتضیات ملی و به عنوان بالاترین مرجع ذی صلاح در هر رشته ورزشی تشکیل می شوند و در چارچوب «اساسنامه فدراسیون های ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران و آیین نامه هیئت های ورزشی استان ها، مصوب سال ۱۳۸۱»، با هماهنگی سازمان اجرایی ذی ربط و رعایت قوانین مربوط فعالیت می نماید. (۱۳۸۶)

فضای اصلی ورزشی

آن قسمت از فضاهای موجود و حریم های مربوط به آن، در یک مکان ورزشی که بر اساس ضوابط فنی و ورزشی، به فعالیت های اصلی رشته های ورزشی اختصاص یافته و قابل استفاده باشد لذا سکوی تماشاچی، راه پله ها، سرویس ها، دفتر مدیریت، انبار و سایر تأسیسات جانبی که برای امور خاصی در نظر گرفته شده، به عنوان فضای اصلی ورزشی محسوب نمی شوند. (۱۳۸۶)

فضای روباز ورزشی

مساحت اعیانی اماکن روبازی که طبق استانداردهای مربوطه، برای انجام فعالیت‌های ورزشی احداث شده است. (۱۳۸۶)

فضای سرپوشیده ورزشی

مساحت اعیانی اماکن مسقفی که طبق استانداردهای مربوطه، برای انجام فعالیت‌های ورزشی احداث شده است. (۱۳۸۶)

قهرمان ورزشی

ورزشکاری که در مسابقات رسمی تحت پوشش هیئت‌ها و فدراسیون‌های ورزشی در سطوح مختلف داخلی و یا بین‌المللی به رقابت می‌پردازد و موفق به کسب مقام اول می‌شود. (۱۳۸۶)

کرسی ورزشی

جایگاهی در تشکیلات ورزشی ملی و یا بین‌المللی که دارای سطوح مختلف است. (۱۳۸۶)

مجتمع فرهنگی - ورزشی

محلی که علاوه بر سالن‌های ورزشی، دارای مکان‌های فرهنگی مانند کتابخانه، سینما و کلاس‌های آموزشی است. (۱۳۷۹)

مجتمع ورزشی

رجوع شود به: مجموعه ورزشی. (۱۳۷۹)

مجموعه ورزشی

مجموعه‌ای از مکان‌های ورزشی که امکانات و تأسیسات لازم برای انجام چندین رشته ورزشی به صورت هم‌زمان در آن فراهم بوده و از ساختار و مدیریت مستقل برخوردار باشد. (۱۳۸۶)

مدال آور ورزشی

ورزشکار یا تیم ورزشی که در مسابقات رسمی تحت پوشش هیئت‌ها و فدراسیون‌های ورزشی

در سطوح مختلف داخلی و بین‌المللی به رقابت می‌پردازد و موفق به کسب مدال (طلا، نقره و برنز) می‌شود. (۱۳۸۶)

مدال ورزشی

نمادی که به پاس توفیق در مسابقات ورزشی به فرد یا گروه داده می‌شود و به سه نوع طلا، نقره و برنز است. (۱۳۸۶)

مربی ورزشی

فردی که در یکی از رشته‌های ورزشی، دارای گواهینامه رسمی و معتبر مربیگری از فدراسیون‌های ورزشی در سطح جهان، با تأیید فدراسیون‌های ورزشی کشور باشد و به دو گروه فعال (در سال جاری به‌عنوان مربی در حداقل یکی از رشته‌های ورزشی فعالیت داشته باشد) و غیر فعال تقسیم می‌شود. (۱۳۸۶)

مسابقه تدارکاتی

رقابت ورزشی که بین ورزشکاران یا تیم‌های ورزشی، برای آماده‌سازی شرکت در مسابقات آتی، در سطح ملی یا بین‌المللی برگزار می‌شود. (۱۳۸۶)

مسابقه قهرمانی

رقابت منظم ورزشی که بین ورزشکاران و یا تیم‌های ورزشی طبق قوانین و مقررات فدراسیون ورزشی ذی‌ربط، برای کسب مقام ورزشی در سطوح جهانی، قاره‌ای، منطقه‌ای و یا ملی برگزار می‌شود. (۱۳۸۶)

مسابقه ورزشی

رقابت ورزشی که بین افراد و تیم‌های ورزشی، طبق قوانین و مقررات فدراسیون ورزشی ذی‌ربط در سطوح مختلف داخلی و یا بین‌المللی برگزار می‌شود. (۱۳۸۶)

مکان ورزشی

فضای محصور سرپوشیده و یا روبازی که دارای ضوابط فنی و اجرایی به‌منظور انجام فعالیت‌های

ورزشی بوده و با کسب مجوز از مراجع ذیصلاح و تحت نظارت آن، قابلیت انجام فعالیت یک یا چند رشته ورزشی را داشته و یا در آینده خواهد داشت. (۱۳۸۶)

مکان ورزشی خصوصی

مکان ورزشی که با اخذ مجوز از سازمان تربیت‌بدنی و بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه با مالکیت و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی یا حقوقی تأسیس و برای یک یا چند رشته ورزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۶)

مکان ورزشی در دست احداث

مکان ورزشی که در قالب ضوابط، بخشی از عملیات اجرایی آن در حال انجام باشد. (۱۳۸۶)

مکان ورزشی دولتی

مکان ورزشی که بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه با مالکیت و منابع مالی دولتی تأسیس و برای یک یا چند رشته ورزشی مورد استفاده قرار می‌گیرد و به دو نوع مکان ورزشی تحت پوشش سازمان تربیت‌بدنی و سایر دستگاه‌های اجرایی دولتی تقسیم می‌شود. (۱۳۸۶)

مکان ورزشی مشارکتی

مکان ورزشی که با اخذ مجوز از سازمان اجرایی ذی‌ربط و بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه با مالکیت دولتی و سرمایه‌گذاری اشخاص حقیقی یا حقوقی برای انجام یک یا چند رشته ورزشی تأسیس می‌شود. (۱۳۸۶)

مکان ورزشی نیمه‌تمام

مکان ورزشی که در محدوده زمانی تعیین‌شده به بهره‌برداری نرسیده و در زمان جمع‌آوری اطلاعات، عملیات اجرایی آن متوقف مانده است. (۱۳۸۶)

ناجی غریق

فردی که پس از گذراندن دوره‌های تخصصی نجات‌غریق، موفق به اخذ گواهی‌نامه رسمی و معتبر از فدراسیون نجات‌غریق شده باشد و به دو گروه فعال (در سال جاری گواهی دوره آمادگی را نموده) و غیر فعال تقسیم می‌شود. (۱۳۸۶)

ورزش

فعالیت‌های بدنی و مهارتی قاعده‌مند و سازمان‌یافته با دستاوردهای معین که می‌تواند رقابت‌مند باشد. (۱۳۸۲)

ورزش قهرمانی

ورزش رقابتی و سازمان‌یافته‌ای که با توجه به قوانین و مقررات خاص برای ارتقا رکوردهای ورزشی و کسب رتبه یا مدال انجام می‌شود. (۱۳۸۲)

ورزشکار

فردی که حداقل در یکی از رشته‌های ورزشی به تمرینات منظم ورزشی زیر نظر مربی مربوطه می‌پردازد و به دو شکل سازمان‌یافته (ورزشکاری که تحت پوشش خدمات درمانی فدراسیون پزشکی - ورزشی کشور برای یک‌سال قرار می‌گیرد و کارت بیمه ورزشی دریافت می‌نماید) و غیر سازمان‌یافته تقسیم می‌شود. (۱۳۸۶)

ورزشکار آماتور

ورزشکاری که با هدف کسب درآمد، ورزش نمی‌کند و ورزش شغل اصلی وی محسوب نمی‌شود. (۱۳۸۶)

ورزشکار حرفه‌ای

ورزشکاری که از انجام حرکات و رقابت‌های ورزشی کسب درآمد نموده و ورزش شغل اصلی وی باشد. (۱۳۸۶)

ورزشکار دعوت‌شده به تیم ملی

ورزشکاری که از سوی فدراسیون ورزشی مربوطه به اردوی انتخابی تیم ملی دعوت شده باشد. (۱۳۸۶)

ورزشکار غیر حرفه‌ای

رجوع شود به: ورزشکار آماتور. (۱۳۸۶)

ورزشگاه

رجوع شود به: استادیوم ورزشی. (۱۳۸۶)

ورزش مادر

رشته ورزشی دوومیدانی که علاوه بر ویژگی ورزش‌های پایه، انجام آن امکان رشد و تکامل حرکتی و فیزیولوژیکی فرد را از طریق کسب مهارت‌های پایه و بنیادی فراهم می‌آورد. (۱۳۷۹)

ورزش همگانی

شکلی از فعالیت‌های جسمی یا حضور منظم در فعالیت‌های جسمانی که نشاط، سلامت بدنی و روانی را بهبود بخشد، روابط اجتماعی را شکل دهد و امکان شرکت در آن برای همه افراد وجود داشته باشد. (۱۳۸۶)

ورزش‌های پایه

رشته‌های ورزشی دوومیدانی، شنا و ژیمناستیک که انجام آن‌ها موجب افزایش قابلیت‌های جسمانی و آمادگی‌های حرکتی و عمومی شده و اغلب مهارت‌های آن‌ها در سایر رشته‌های ورزشی، به نحوی به کار گرفته می‌شود. (۱۳۷۹)

ورزش‌های زورخانه‌ای

مجموعه‌ای از فعالیت‌های بدنی که با تجهیزات ورزشی مشابه ادوات جنگی و با اقتباس از ریشه‌های فرهنگی و مذهبی ایرانیان در مکانی خاص (زورخانه) انجام می‌شود. (۱۳۸۶)

هیئت ورزشی

بالاترین مرجع فنی یک‌رشته ورزشی در سطح استان، شهر یا بخش که با هماهنگی فدراسیون متبوع و اداره تربیت‌بدنی مربوطه، مسئولیت حسن اجرای قوانین و مقررات ورزشی را به عهده دارد. (۱۳۸۶)

بخش ۱۷- خدمات مالی و بیمه

اجاره بنگاه

عقدی که به موجب آن، مؤجر بنگاه را ضمن واگذاری مدیریت آن در قالب شرط ضمن عقد، در برابر مبلغ و مدت معین در اختیار مستأجر قرار می‌دهد. (۱۳۹۱)

اجاره به شرط تملیک بنگاه

عقد اجاره یک بنگاه که در آن شرط شود مستأجر در طول مدت اجاره و در صورت عمل به شرایط مندرج در قرارداد، عین مستأجره را از طریق انتقال سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم سهام و سهم‌الشرکه، حسب مورد مالک شود. (۱۳۹۱)

ارز

پول رایج کشورهای خارجی یا به عبارتی تمام ابزار پولی پرداختی در مبادلات بین‌المللی را ارز می‌نامند. ارز، در مفهوم وسیع آن منحصر به اسکناس نبوده بلکه اسنادی از قبیل چک، سفته و برات را نیز شامل می‌شود. (۱۳۷۹)

ارزش بازار بورس اوراق بهادار یا فرابورس

مجموع حاصل ضرب آخرین قیمت سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار یا فرابورس در تعداد سهام منتشر شده آن‌ها است. (۱۳۹۱)

ارزش بیمه‌نامه‌ها و ضمانت‌نامه‌های اعتبار صادراتی

حداکثر مبلغ تحت پوشش بیمه‌نامه‌ها و یا ضمانت‌نامه‌ها که در صورت وقوع هر یک از ریسک‌های ذکر شده در متن بیمه‌نامه یا ضمانت‌نامه به ذی‌نفع پرداخت می‌شود. (۱۳۸۵)

ارزش خالص (دولتی)

منظور ارزش کل دارایی‌های بخش دولتی بدون در نظر گرفتن ارزش کل بدهی‌های آن است. (۱۳۸۷)

ارزش خسارت پرداختی توسط صندوق ضمانت صادرات ایران

وجوهی که صندوق ضمانت صادرات ایران پس از احراز خسارت ناشی از ریسک‌های تحت پوشش، به ذی‌نفع بیمه‌نامه‌ها و ضمانت‌نامه‌های صندوق می‌پردازد. (۱۳۸۵)

ارزش فروش کالای قاچاق

مبلغ حاصل از فروش کالای قاچاق قبل از تخصیص سهم سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی، حق‌الکشف و سایر کسورات قانونی است. (۱۳۸۷)

ارزش فروش کالای متروکه

مبلغ حاصل از فروش کالای متروکه، قبل از کسر سهم سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی و سایر کسورات قانونی است. (۱۳۸۷)

ارزش معاملات بورس اوراق بهادار

ارزش اوراق بهادار مورد معامله در بورس اوراق بهادار که به صورت مجموع حاصل‌ضرب تعداد اوراق بهادار معامله‌شده در قیمت جاری آن محاسبه می‌شود. (۱۳۹۱)

ارزش معاملات بورس کالا

ارزش کالای مورد معامله در بورس که به صورت مجموع حاصل‌ضرب کالا در قیمت جاری آن محاسبه می‌شود. (۱۳۹۱)

ارزش معاملات سرمایه‌گذاران خارجی در بورس یا فرابورس

مجموع حاصل ضرب تعداد اوراق بهادار معامله‌شده در قیمت جاری آن که توسط اشخاص خارجی در بورس یا فرابورس مورد معامله واقع شده است. (۱۳۹۱)

ارزش معاملات فرابورس

ارزش اوراق بهادار مورد معامله در فرابورس که به صورت مجموع حاصل ضرب تعداد اوراق بهادار معامله‌شده در قیمت جاری آن محاسبه می‌شود. (۱۳۹۱)

ارزش معاملات قرارداد آتی سهام

مجموع حاصل ضرب اندازه قرارداد در قیمت قراردادهای آتی سهام در قیمت آن‌ها است. (۱۳۹۱)

ارزش معاملات قرارداد آتی کالا

مجموع حاصل ضرب اندازه قراردادهای آتی کالا در قیمت آن‌ها است. (۱۳۹۱)

ارزش معاملاتی املاک

قیمت اراضی شهری که با توجه به موقعیت جغرافیایی، خدمات شهری، تراکم جمعیت و موقعیت ملک از طرف کمیسیون تقویم املاک تعیین می‌شود. (۱۳۹۱)

ارزش موجودی کالای قاچاق

بهای ثبت‌شده، اقلام کالای قاچاق موجود به ارزش ریالی در حساب‌های سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی را ارزش موجودی کالای قاچاق می‌نامند. (۱۳۸۷)

ارزش واگذاری

مجموع ارزش حاصل از واگذاری سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهم‌الشرکه، حقوق مالکان، حق بهره‌برداری و مدیریت دولت در شرکت‌ها، بنگاه‌ها و مؤسسات دولتی و غیردولتی به بخش‌های خصوصی، تعاونی و عمومی غیردولتی است. (۱۳۹۱)

از کارافتادگی جزئی

کاهش قدرت کار فرد شاغل بیمه شده به سبب صدمه جسمی یا روحی به نحوی که مطابق قانون، بین ۳۳ تا ۶۶ درصد از توانایی کار خود را از دست بدهد و با اشتغال به کار دیگری نیز نتواند آن را به دست آورد. (۱۳۸۹)

از کارافتادگی کلی

کاهش قدرت کار فرد شاغل بیمه شده به سبب صدمه جسمی یا روحی به نحوی که مطابق قانون، ۶۶ درصد از توانایی کار خود یا بیش تر از آن را از دست بدهد و با اشتغال به کار دیگری نیز نتواند آن را به دست آورد. (۱۳۸۹)

از کارافتاده

فرد شاغلی که به تشخیص مراجع صلاحیت دار، تمام یا بخشی از توانایی کار کردن خود را از دست بدهد. این ناتوانی ممکن است ناشی از کار (حین انجام وظیفه) یا غیر ناشی از کار باشد. (۱۳۸۹)

استرداد مالیاتی

درخواست کتبی مؤدی مالیاتی یا نماینده قانونی وی مبنی بر دریافت اضافه مالیات پرداختی است. (۱۳۹۱)

اسناد خزانه

اوراق بهادار کوتاه مدتی که دولت برای رفع نیازهای خزانه داری کل با سررسید کمتر از یک سال منتشر می کند. (۱۳۹۱)

اسناد هزینه واخواهی شده

اسناد هزینه ارائه شده در صورت حساب های دریافت و پرداخت ماهانه که نواقص و یا ایرادات قانونی داشته و رفع نقص نشده است. (۱۳۹۱)

اصلاح بودجه

مواردی که دولت بر اساس مجوزهای قانونی در داخل طبقه‌بندی‌های بودجه‌ای، تغییراتی اعمال می‌نماید که برآیند این تغییرات در جمع بودجه مصوب، خنثی (بدون افزایش و کاهش) می‌باشد. (۱۳۹۱)

اظهارنامه مالیاتی

فرمی شامل اطلاعات هویتی، اطلاعات مالی و مالیاتی و فعالیت‌های اقتصادی یک دوره، مشتمل بر میزان درآمد، فروش و سایر موارد که از سوی مودی اعلام می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتبار

مبلغی که برای مصرف یا مصارف معین به‌منظور نیل به اهداف و اجرای برنامه‌های دولت (در قالب ملی و استانی شامل اعتبارات هزینه‌ای، اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اعتبارات تملک دارایی‌های مالی) به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد. (۱۳۹۱)

اعتبار مالیاتی

اعتباری بابت خریدهای قابل احتساب در مالیات بر ارزش افزوده است. (۱۳۹۱)

اعتبارات ابلاغی

اعتباراتی که توسط دستگاه‌های اجرایی متمرکز از محل اعتبارات خود بر اساس مقررات مربوط به دستگاه‌های اجرایی استانی و تابعه ابلاغ می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتبارات اسنادی

اعتباری که بر اساس تعهدی مشروط که بانک بازکننده اعتبار در ازای درخواست متقاضی مبنی بر تسویه طلب ذی‌نفع در قبال ارائه اسناد معین و رعایت شرایط مقررات اعتبار در یک دوره زمانی مشخص به یکی از صورت‌های زیر به‌عهده می‌گیرد:

- پرداختی را به شخص ثالث (ذی‌نفع) یا به حواله کرد او به‌عمل آورد یا برات‌های صادره توسط ذی‌نفع را بپردازد یا قبولی نویسی نماید.
- بانک دیگری را مجاز دارد که پرداخت مورد نظر را انجام داده یا برات‌های مربوطه را پرداخت، قبول یا معامله کند. (۱۳۷۹)

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

اعتباراتی که برای تأمین هزینه‌های طرح‌های عمرانی پیش‌بینی می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتبارات تملک دارایی‌های عمرانی

رجوع شود به: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای. (۱۳۹۱)

اعتبارات تملک دارایی‌های مالی

اعتباری که در بودجه کل کشور برای بازپرداخت تعهدات، وام‌ها و تحصیل دارایی‌های مالی در نظر گرفته می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتبارات جاری

رجوع شود به: اعتبارات هزینه‌ای. (۱۳۹۱)

اعتبارات خارج از شمول

اعتباراتی که به‌موجب مجوزهای قانونی، بدون رعایت قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت و بر اساس قانون نحوه هزینه‌کردن اعتبارات خارج از شمول قانون محاسبات عمومی و مقررات عمومی دولت، مصرف می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتبارات هزینه‌ای

اعتباراتی که برای تأمین هزینه‌های جاری دولت و همچنین هزینه نگهداشت سطح فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی دولت پیش‌بینی می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتراض به برگ مطالبه مالیاتی

اعتراض کتبی مؤدی مالیاتی به برگ مطالبه که ظرف ۳۰ روز از تاریخ ابلاغ برگ مطالبه به مرجع ذی‌ربط تسلیم می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتراض به تشخیص مالیاتی

عدم موافقت با تشخیص مالیات و عوارض که به مرجع مربوط تسلیم می‌شود. (۱۳۹۱)

اعتراض مؤدی مالیاتی

اعلام عدم موافقت کتبی نسبت به مالیات مطالبه شده توسط مؤدی است. (۱۳۹۱)

افزایش سرمایه

فرایندی که طی آن از طریق انتشار سهام جدید یا بالا بردن مبلغ اسمی سهام شرکت منابع مالی شرکت، افزایش می‌یابد. (۱۳۹۱)

اموال دولت

اموالی که توسط وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به منظور استفاده، جهت اجرای برنامه یا برای اجرای طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای خریداری یا به هر طریق قانونی دیگر به تملک دولت در آمده یا در می‌آید. (۱۳۹۱)

اموال دولتی در حکم مصرفی

اموال دولتی غیرمصرفی که بر اساس بخشنامه‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی، تنظیم حساب برای آن‌ها به صورت اموال غیر مصرفی ضرورت ندارد. (۱۳۹۱)

اموال دولتی رسیده

اموالی که بر اساس آیین‌نامه اموال دولتی، به نحوی از انحاء به تملک دستگاه اجرایی در آمده و قبض انبار آن صادر شده باشد. (۱۳۹۱)

اموال دولتی غیر مصرفی

اموال دولتی که بدون تغییر محسوس و از دست دادن مشخصات اصلی بتوان به‌طور مکرر آن‌ها را مورد استفاده قرار داد. (۱۳۹۱)

اموال دولتی فرستاده

اموالی که بر اساس آیین‌نامه اموال دولتی، از حساب اموالی دستگاه خارج می‌شوند. (۱۳۹۱)

اموال دولتی مصرفی

اموال دولتی که بر اثر استفاده به صورت تدریجی یا به‌طور کامل از بین می‌روند. (۱۳۹۱)

اموال غیر منقول

اموالی که از محلی به محل دیگر نتوان نقل نمود اعم از این که استقرار آن ذاتی باشد یا به واسطه عمل انسان به نحوی که نقل آن مستلزم خرابی یا نقص خود مال یا محل آن شود. (۱۳۸۷)

اموال منقول در حکم مصرفی

اموالی هستند که در ظاهر با اموال غیر مصرفی مشابهت دارند اما به لحاظ طبیعت و ماهیت یا ارزش کم، تنظیم حساب برای آنها به صورت حساب اموال غیر مصرفی ضرورت ندارد. (۱۳۸۷)

اموال منقول مصرفی

اموالی هستند که بر اثر استفاده به صورت جزئی یا کلی از بین می‌روند. (۱۳۸۷)

اموال منقول غیر مصرفی

اموالی هستند که بدون تغییر محسوس و از دست دادن مشخصات اصلی، بتوان به‌طور مکرر آنها را مورد استفاده قرار داد. (۱۳۸۷)

اوراق بهادار

هر نوع ورقه یا مستندی که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک که عین یا منفعت آن باشد. مصادیق اوراق بهادار قابل معامله را شورای عالی بورس و اوراق بهادار تعیین و اعلام می‌نماید. (۱۳۹۱)

اوراق بهادار دولتی

انواع تمبر و اوراق بهاداری که برای وصول درآمدهای عمومی منظور در بودجه کل کشور چاپ می‌شود. علاوه بر این، انواع گذرنامه، شناسنامه، سند مالکیت و همچنین سایر اوراق و اسناد رسمی دولتی که در شرکت سهامی چاپخانه دولتی ایران تحت نظر «هیئت نظارت چاپ و تحویل اوراق بهادار» چاپ و تحویل وزارتخانه یا مؤسسه دولتی ذی‌ربط می‌شوند را نیز شامل می‌شود. (۱۳۹۱)

اوراق قرضه

اوراق بهادار با نام یا بی‌نام قابل معامله‌ای که معرف مبلغ معینی وام با بهره مشخص است. (۱۳۹۱)

اوراق مشارکت

اوراق بهادار با نام یا بی‌نامی که به قیمت اسمی مشخص و برای مدت معین با مجوز سازمان بورس اوراق بهادار برای تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح‌های عمرانی انتفاعی دولت مندرج در قوانین بودجه سالانه کل کشور و طرح‌های سودآور تولیدی ساختمانی و خدماتی منتشر می‌شود. دارندگان این اوراق به نسبت قیمت اسمی و مدت‌زمان مشارکت در سود حاصل از اجرای طرح مربوط شریک خواهند بود خرید یا فروش این اوراق مستقیماً و یا از طریق بورس اوراق بهادار مجاز می‌باشد. (۱۳۹۱)

اوراق مشارکت دولت

اوراقی که برای تأمین بخشی از منابع مالی مورد نیاز طرح‌های سودآور عمرانی - انتفاعی، تولیدی، ساختمانی و خدماتی مندرج در قوانین بودجه کل کشور توسط دولت منتشر و بازپرداخت اصل و سود علی‌الحساب قطعی آن با رعایت قوانین و مقررات مربوط توسط دولت تعهد و تضمین می‌شود. (۱۳۹۱)

بار مراجعه بیمه‌شدگان

تعداد مراجعات بیمه‌شدگان به مؤسسات تشخیصی درمانی اعم از پزشکان، داروخانه، پاراکلینیک یا بیمارستان و دریافت خدمت یا کالای درمانی است. (۱۳۸۵)

بازار اولیه اوراق بهادار

بازاری که پذیرهنویسی و عرضه اولیه اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

بازار ثانویه اوراق بهادار

بازاری که اوراق بهادار پس از عرضه اولیه در آن مورد دادوستد قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

بازار سرمایه اوراق بهادار

بازاری که اوراق بهادار بلندمدت با سررسید بیش از یکسال یا بدون سررسید در آن مورد معامله قرار گیرد. (۱۳۹۱)

بازار فرابورس

بازاری در قالب شبکه الکترونیک یا غیر الکترونیک که معادلات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکرات صورت می‌گیرد. (۱۳۹۱)

بازخریدی

وضعیتی که فرد شاغل، قبل از دارا شدن شرایط بازنشستگی، با درخواست خود و موافقت دستگاه، رابطه کاری خود با دولت یا کارفرما را قطع و در قبال خدماتی که انجام داده است وجهی را دریافت می‌کند. (۱۳۷۹)

بازنشستگی

وضعیتی که فرد شاغل با داشتن شرایط سنی معین و سنوات مشخصی از خدمت، یا فرد بیمه‌شده تنها با پرداخت حق بیمه و طبق قانون، به‌موجب حکم مقام صلاحیت‌دار مستحق دریافت مستمری می‌شود. (۱۳۸۹)

بازنشستگی پیش از موعد

بازنشستگی که در آن مستخدم بیمه‌شده قبل از رسیدن به شرایط متعارف قانون بازنشستگی، با خدمت (پرداخت حق بیمه) و شرایط سنی کمتر بر اساس مصوبات قانونی خاص بازنشسته می‌شود. (۱۳۷۹)

بازنشستگی زودرس

رجوع شود به: بازنشستگی پیش از موعد. (۱۳۷۹)

بازنشسته

فردی که با احراز شرایط قانونی، از حقوق بازنشستگی بهره‌مند می‌شود. (۱۳۸۹)

بازنشسته فوت شده

بازنشسته یا از کارافتاده فوت شده که دارای ورثه مشمول دریافت وظیفه (مستمری) باشد. (۱۳۷۹)

بازیافت خسارت پرداختی از طرف صندوق ضمانت صادرات ایران

وجوهی که پس از پرداخت خسارت تحت پوشش بیمه نامه یا ضمانت نامه صندوق از بدهکاران به نفع صندوق ضمانت صادرات ایران وصول می شود. (۱۳۸۵)

بانک تجاری

بانکی که فعالیت اعتباری آن ها به زمینه خاصی محدود نمی شود. (۱۳۷۹)

بانک تخصصی

بانکی که فقط به زمینه خاصی از فعالیت های اقتصادی می پردازد و اعتبارات خود را در جهت خاصی هدایت می کند. (۱۳۷۹)

بانک توسعه ای بین المللی

بانک چندملیتی که در راستای توسعه اقتصادی اجتماعی کشورهای عضو، از طریق تأمین مالی نیازهای بخش خصوصی و دولتی این کشورها فعالیت می نمایند. تسهیلات پرداختی این بانک ها غالباً با کارمزد پایین و دوره بازپرداخت طولانی مدت است. مانند بانک توسعه اسلامی، بانک تجارت و توسعه اکو و بانک جهانی. (۱۳۹۱)

برات

یک حواله کتبی که به موجب آن صادرکننده حواله به شخص دیگری دستور می دهد به محض رؤیت یا در تاریخ معین مبلغ مشخصی را در وجه وی یا شخص ثالث و یا حواله کرد او بپردازد. (۱۳۸۷)

برگ تشخیص مالیاتی

فرمی که حاوی مشخصات مودی، نحوه تشخیص، مأخذ محاسبه، سال عملکرد و مالیات تعیین شده و نشانی مودی بوده و در دفتر اداره امور مالیاتی ثبت و صادر می شود. (۱۳۹۱)

برگ تشخیص متمم مالیاتی

برگ تشخیص مالیاتی که از طریق آن، مطالبه مالیات بر درآمد فعالیت‌های کتمان‌شده و یا مطالبه‌نشده با رعایت مقررات مالیاتی انجام می‌شود. (۱۳۹۱)

برگ قطعی مالیاتی

فرمی حاوی مشخصات مؤدی، میزان درآمد، مأخذ مشمول مالیات، تاریخ و نحوه قطعیت جرایم متعلقه و نشانی مؤدی است. (۱۳۹۱)

برگ مطالبه مالیاتی

فرم مالیاتی مشخصی که طبق قانون به مؤدی ابلاغ می‌شود. (۱۳۹۱)

بودجه کل کشور

برنامه مالی دولت که برای یک‌سال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی است که منجر به نیل سیاست‌ها و هدف‌های قانونی کشور می‌شود. (۱۳۹۱)

بورس اوراق بهادار

بازاری متشکل و سازمان‌یافته که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله‌گران، مورد دادوستد قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

بورس کالا

بازاری متشکل و سازمان‌یافته که در آن کالا و اوراق بهادار مبتنی بر کالا توسط کارگزاران مورد دادوستد قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

بیمه

عقدی که به‌موجب آن یک طرف تعهد می‌کند که در ازای پرداخت وجه یا جوهی از طرف دیگر در صورت وقوع یا بروز حادثه خسارت وارده بر او را جبران نموده یا وجه معینی بپردازد. (۱۳۹۱)

بیمه آتش سوزی

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب مقررات مصوب شورای عالی بیمه تعهد می‌کند خسارت‌های وارد شده به اموال بیمه‌شده به علت وقوع آتش سوزی، انفجار و صاعقه را جبران کند. در این نوع بیمه‌نامه خطرهای دیگری مانند زمین لرزه، سیل، طوفان، نشت آب، ترکیدگی لوله، شکست شیشه، سرقت با شکست حرز و سقوط هواپیما بر روی اموال و اماکن نیز با پرداخت حق بیمه اضافی تحت پوشش قرارداد. (۱۳۸۷)

بیمه اتکایی

پوششی که مؤسسات بیمه می‌توانند با خرید آن همدیگر را در قبال خسارت‌های بزرگ حمایت کنند. (۱۳۹۱)

بیمه اعتبار

بیمه اعتبار به دو بخش اعتبار داخلی و صادرات کالا تقسیم می‌شود. بر اساس مقررات مصوب شورای عالی بیمه منظور از اعتبار داخلی، ظرفیت بدهی یک مشتری است که از طرف بنگاه‌های اقتصادی، در قبال ارائه کالا و خدمات، یا بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری که مجوز بانک مرکزی را دارند و به صورت تسهیلات مالی در اختیار مشتریان قرار گرفته و مطالبات ناشی از این فعالیت‌ها در معرض ریسک عدم بازپرداخت قرار می‌گیرند. طبق مقررات، قراردادهای بیمه اعتبار داخلی به صورت گروهی و فقط به اشخاص حقوقی مشروط بر این‌که فعالیت‌های اقتصادی آن‌ها متضمن ریسک عدم بازپرداخت مطالبات ناشی از اعتبارات اعطایی آن‌ها باشد منعقد می‌شود. تأمین مطالبات بیمه‌گذار یا ذی‌نفع در رابطه با فروش کالاهای صادراتی در قالب قراردادهای گشایش اعتبار اسناد (L/C)^۱ و واگذاری اسناد در مقابل پرداخت (D/P) و واگذاری اسناد در مقابل تضمین (D/A) موضوع بیمه اعتبار صادرات می‌باشد. (۱۳۸۷)

بیمه باربری

بیمه‌ای که به‌موجب آن بیمه‌گر در چارچوب مقررات مصوب شورای عالی بیمه تعهد می‌کند خسارت‌های واردشده به اموال بیمه‌شده را در هنگام بارگیری، حمل و تخلیه جبران نماید. (۱۳۸۷)

بیمه بازرگانی

رجوع شود به: بیمه تجاری. (۱۳۹۱)

بیمه بدنه اتومبیل

بیمه‌ای که به‌موجب آن بیمه‌گر در چارچوب مقررات مصوب شورای عالی بیمه، تعهد می‌کند خسارت‌های وارده به وسیله نقلیه بیمه‌شده ناشی از حوادث مختلف از قبیل سرقت، آتش‌سوزی، انفجار، تصادف، سقوط، واژگونی و به‌طور کلی برخورد اتومبیل به هر جسم ثابت یا متحرک و یا برخورد جسم دیگری با اتومبیل بیمه‌شده را جبران کند. (۱۳۸۷)

بیمه پول

بیمه‌ای که به‌موجب آن بیمه‌گر در چارچوب شرایط بیمه‌نامه تعهد می‌کند زیان‌هایی که بر اثر بروز سرقت مسلحانه و حادثه (آتش‌سوزی، انفجار، سیل و ...) به پول موجود در صندوق (بانک‌ها، مؤسسات مالی و ...) یا پول در حال جابه‌جایی آن‌ها وارد می‌شود، جبران کند. به‌طور کلی بیمه پول به دو رشته پول در گردش و پول در صندوق تقسیم می‌شود. (۱۳۸۷)

بیمه تجاری

بیمه‌ای که موضوع آن ممکن است مال باشد اعم از عین یا منفعت یا هر حق مالی یا هر نوع مسئولیت حقوقی، مشروط بر این‌که بیمه‌گذار نسبت به بقای آنچه بیمه می‌دهد ذی‌نفع باشد و همچنین ممکن است بیمه برای حادثه یا خطری باشد که از وقوع آن بیمه‌گذار متضرر می‌شود. (۱۳۹۱)

بیمه حوادث

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب مقررات مصوب شورای عالی بیمه تعهد می‌کند غرامت جانی ناشی از حادثه (فوت، نقص عضو و ازکارافتادگی) را به بیمه‌شده یا ذی‌نفع بیمه‌نامه پرداخت نماید. در این نوع بیمه با توافق و دریافت حق بیمه اضافی، هزینه پزشکی و غرامت روزانه نیز تحت پوشش قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

بیمه درمان

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب مقررات مصوب شورای عالی بیمه تعهد می‌کند هزینه معالجات پزشکی بیمه‌شدگان را تا مقدار مندرج در بیمه‌نامه پرداخت نماید. این بیمه برای داخل کشور به صورت گروهی و خانوادگی صادر می‌شود. (۱۳۸۷)

بیمه زندگی

نوعی بیمه تجاری که در آن انجام تعهد بیمه‌گر، منوط به فوت یا حیات بیمه‌شده طی مدت بیمه است. (۱۳۹۱)

بیمه‌شده

فردی که با پرداخت مبالغی به‌عنوان حق بیمه، حق استفاده از مزایای مندرج در قانون سازمان بیمه‌گر را دارد. (۱۳۷۹)

بیمه‌شده اجباری

بیمه‌شده‌ای است که به دستور کارفرما یا نماینده او در محلی به نام کارگاه کار می‌کند و مزد یا حقوق دریافت می‌کند. (۱۳۸۶)

بیمه‌شده اختیاری

بیمه‌شده‌ای که طبق تبصره ماده ۸ قانون تأمین اجتماعی به علتی غیر از علل مندرج در قانون مذکور از ردیف بیمه‌شدگان اجباری خارج می‌شود به‌موجب آیین‌نامه و مقررات مربوطه می‌تواند با انعقاد قرارداد، بیمه خود را به‌طور اختیاری ادامه دهد. (۱۳۸۶)

بیمه‌شده اصلی

بیمه‌شده‌ای است که رأساً مشمول مقررات مندرج در قانون سازمان بیمه‌گر می‌شود. (۱۳۸۶)

بیمه‌شده بستری شهری

تمامی افراد فاقد پوشش بیمه، از سوی سایر سازمان‌های بیمه‌گر اعم از تأمین اجتماعی، نیروهای مسلح و کمیته امداد امام خمینی (ره) یا سایر صندوق‌های بیمه‌ای سازمان می‌توانند با دریافت کارت، نسبت به پوشش بیمه خود و افراد تحت تکفل در صندوق خویش‌فرمایان تحت عنوان بیمه‌شدگان بستری شهری اقدام نمایند و صرفاً از خدمات بستری در بیمارستان‌های دانشگاهی بهره‌مند می‌شوند. (۱۳۸۵)

بیمه‌شده بیکار

بیکار قبلاً شاغلی که در زمان اشتغال خود مشمول قانون کار و بیمه‌شده تأمین اجتماعی بوده است. (۱۳۸۵)

بیمه‌شده بیماری‌های خاص

بیمه‌شده‌ای که دارای یک یا چند مورد از بیماری‌های خاص شامل تالاسمی، ام‌اس (MS)، هموفیلی، پیوند کلیه و دیالیزی باشد. (۱۳۸۹)

بیمه‌شده بیمه ایرانیان

بیمه‌شده تبعه ایران که در قالب طرح بیمه ایرانیان، تحت پوشش سازمان بیمه خدمات درمانی قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

بیمه‌شده تبعی

شخص یا اشخاصی هستند که به تبع بیمه‌شده اصلی می‌توانند از مزایای مقرر در قانون سازمان بیمه‌گر استفاده کنند. (۱۳۸۶)

بیمه‌شده حرف و مشاغل آزاد

بیمه‌شده‌ای که برای انجام حرفه و شغل مورد نظر با داشتن کارگر (کارفرما) یا خود به تنهایی (خویش‌فرما) به استناد مجوز اشتغال صادرشده از سوی مراجع صلاحیت‌دار یا به تشخیص هیئت‌مدیره صندوق تأمین اجتماعی به کار اشتغال دارد. (۱۳۸۹)

بیمه‌شده خدمات درمانی

بیمه‌شده‌ای که خود و افراد تبعی وی، توسط سازمان متبوع یا شخصاً تحت پوشش استفاده از امکانات درمانی، خدمات درمانی در واحدهای طرف قرارداد خدمات درمانی قرار می‌گیرد. (۱۳۷۹)

بیمه‌شده خویش‌فرما

تمامی صاحبان حرف و مشاغل آزاد و متقاضیان پوشش بیمه‌ای که از پوشش هیچ‌یک از صندوق‌های بیمه‌ای برخوردار نبوده و رأساً نسبت به پرداخت صددرصد حق سرانه مصوب اقدام می‌نمایند. (۱۳۸۵)

بیمه‌شده راننده حمل‌ونقل بار و مسافر بین‌شهری

رانندگانی که دارای گواهینامه رانندگی معتبر و متناسب با نوع وسیله نقلیه عمومی بین‌شهری بوده و دفترچه کار رانندگی آن‌ها توسط مراجع ذی‌صلاح صادرشده و فاقد کارفرما و مشمول قانون بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند. (۱۳۸۶)

بیمه‌شده راننده حمل‌ونقل بار و مسافر عمومی درون‌شهری

رانندگانی که دارای پروانه کار و مجوز لازم از مراجع ذی‌صلاح مربوطه (پروانه اشتغال رانندگی) بوده و با وسایط نقلیه عمومی درون‌شهری اشتغال به کار داشته و فاقد کارفرما و مشمول قانون بیمه صاحبان حرف و مشاغل آزاد سازمان تأمین اجتماعی می‌باشند. (۱۳۸۶)

بیمه‌شده روستایی

تمامی افراد ساکن در روستا که حداقل ۶ ماه از سکونت آن‌ها در روستا گذشته و هم‌چنین عشایر کوچ‌رو که در قالب صندوق روستاییان، تحت پوشش بیمه درمان قرار گیرند. (۱۳۸۵)

بیمه‌شده سایر اقشار

گروه‌هایی که از طریق بیمه‌گزار خود نسبت به انعقاد قرارداد با سازمان بیمه خدمات درمانی یا ادارات کل تابعه اقدام نموده و دفترچه بیمه دریافت نمایند. این بیمه‌شدگان شامل خانواده معظم شهدا، جانبازان، طلاب و روحانیون، دانشجویان، مددجویان بهزیستی مشمول طرح نیروی انسانی و اعضای سازمان نظام پزشکی می‌باشند. (۱۳۸۵)

بیمه‌شده کارکنان دولت

فردی که مشمول قانون استخدام کشوری بوده و کسورات بازنشستگی او به صندوق بازنشستگی کشوری واریز می‌شود و عائله تحت تکفل وی در قالب این صندوق از مزایای بیمه درمان برخوردار می‌شوند. (۱۳۸۵)

بیمه شخص ثالث

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب مقررات مصوب شورای عالی بیمه تعهد می‌کند چنانچه دارنده وسیله نقلیه بیمه‌شده به علت وقوع حوادث رانندگی، مسئول جبران خسارت‌های مالی یا جانی وارده به اشخاص ثالث شناخته شود، این خسارت‌ها را بر اساس شرایط بیمه‌نامه تا سقف تعهد مندرج در بیمه‌نامه پرداخت نماید. (۱۳۸۷)

بیمه عمر

رجوع شود به: بیمه زندگی. (۱۳۸۶)

بیمه غیر زندگی

تمامی رشته بیمه‌های تجاری به استثنا بیمه‌های زندگی که شامل آتش‌سوزی، باربری، حوادث، حوادث راننده، بدنه اتومبیل، شخص ثالث و مازاد، درمان، کشتی، هواپیما، مهندسی، پول، مسئولیت، اعتبار، نفت و انرژی و ... می‌باشد. (۱۳۹۱)

بیمه غیر عمر

رجوع شود به: بیمه غیر زندگی. (۱۳۹۱)

بیمه کشتی

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب شرایط بیمه‌نامه متعهد می‌شود خسارت وارده به بدنه و تجهیزات کشتی یا از بین رفتن آن بر اثر وقوع حوادثی مانند: تصادف، آتش‌سوزی، غرق شدن و به گل‌نشستن، همچنین هزینه‌های نجات و سهم مالک کشتی از زیان‌های همگانی را در حدودی که در بیمه‌نامه مشخص شده است پرداخت نماید. (۱۳۸۷)

بیمه‌گر

شخصیت حقوقی که در مقابل دریافت حق بیمه از بیمه‌گذار، در صورت وقوع حادثه در چارچوب قرارداد بیمه، متعهد جبران خسارت وارده به موضوع بیمه و پرداخت زیان وارده به بیمه‌گذار می‌شود. (۱۳۹۱)

بیمه‌گذار

شخص حقیقی یا حقوقی که مشخصات وی در بیمه‌نامه یا قرارداد بیمه ذکر شده و متعهد پرداخت حق بیمه است. (۱۳۹۱)

بیمه مسئولیت مدنی

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب شرایط بیمه‌نامه مسئولیت مدنی تعهد می‌کند خسارت‌هایی را که بیمه‌گذار به‌طور غیر عمدی به اشخاص ثالث وارد می‌کند و مسئول جبران آن‌ها شناخته می‌شود، پرداخت نماید. بیمه مسئولیت حرفه‌ای (پزشکان، پیراپزشکان، وکلا و...)، بیمه مسئولیت متصدیان حمل‌ونقل، بیمه مسئولیت کارفرما در قبال کارکنان، بیمه مسئولیت سازندگان ابنیه و بیمه مسئولیت عمومی و اماکن تفریحی (هتل، سینما، استخر، پارک و...) از انواع این رشته بیمه است. (۱۳۸۷)

بیمه مهندسی

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب شرایط بیمه‌نامه مهندسی تعهد می‌کند خسارت‌ها یا زیان‌های ناشی از طراحی، ساخت، نصب و نگهداری سازه‌ها و ماشین‌آلات را که ناشی از مسئولیت مهندسان مربوط است بر اساس شرایط بیمه‌نامه جبران کند. زیان‌های ناشی از خرابی ماشین‌آلات هم تحت پوشش این نوع بیمه قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

بیمه‌نامه

سندی کتبی مشتمل بر مشخصات و تعهدات بیمه‌گر و بیمه‌گزار و شرایط عقد بیمه است. (۱۳۹۱)

بیمه هواپیما

بیمه‌ای که به موجب آن بیمه‌گر در چارچوب شرایط بیمه‌نامه هواپیما متعهد می‌شود که خسارت وارده به بدنه هواپیما یا از بین رفتن آن بر اثر حوادثی مانند سقوط، تصادم، آتش‌سوزی و دزدی هوایی را در حدودی که در بیمه‌نامه مشخص می‌شود، پرداخت نماید. (۱۳۸۷)

پذیره‌نویسی اوراق بهادار

فرایندی که طی آن اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده قانونی با تعهد پرداخت وجه کامل، طبق قرارداد خریداری می‌شود. (۱۳۹۱)

پرداخت قطعی

رجوع شود به: هزینه. (۱۳۹۱)

پرداخت غیرقطعی

پرداختی که شامل پیش‌پرداخت، علی‌الحساب، تنخواه‌گردان پرداخت و موجودی جنسی می‌باشد. (۱۳۹۱)

پرداختی علی‌الحساب

پرداختی که به منظور ادای قسمتی از تعهدات با رعایت مقررات صورت می‌گیرد. (۱۳۹۱)

پرونده مالیاتی

مجموع اسناد و مدارک مرتبط با فعالیت‌ها و فرایندهای مالیاتی مودی که نزد مراجع مالیاتی ذی‌ربط است. (۱۳۹۱)

پرونده مالیاتی غیرفعال

پرونده مالیاتی که فاقد فعالیت مشمول و یا معاف از مالیات است. (۱۳۹۱)

پرونده مالیاتی فعال

پرونده مالیاتی که در یکی از مراحل رسیدگی، دادرسی و یا وصول مالیات است. (۱۳۹۱)

پی. ای. (p/e)^۱

معیاری که درآمد سالانه یک سهم را با قیمت بازار آن مقایسه می‌کند و از تقسیم قیمت بازار به درآمد یک سهم به دست می‌آید. (۱۳۹۱)

پیش‌پرداخت

پرداختی که از محل اعتبارات مربوط بر اساس احکام و قراردادهای طبق مقررات، پیش از انجام تعهد صورت می‌گیرد. (۱۳۹۱)

پیمان مدیریت

قراردادی که با هدف ارتقاء کارایی بنگاه با شخصی حقیقی یا حقوقی صاحب صلاحیت منعقد می‌شود و به موجب آن شخص برای مدت معین متعهد به ارائه خدمات مدیریتی بنگاه و تمامی الزامات قراردادی و قانونی ناشی از آن و تحقق شاخص‌های مشخص قراردادی می‌شود و در قبال آن حق‌الزحمه معین یا قابل تعیینی را دریافت می‌دارد. (۱۳۹۱)

تأمین اعتبار

اختصاص تمام یا قسمتی از اعتبارات مصوب دستگاه اجرایی که برای انجام تعهدات و هزینه‌های معین کنار گذاشته می‌شود. (۱۳۹۱)

تخصیص اعتبار

تجویز استفاده از مبالغ معینی از اعتبار مصوب سالانه در دوره‌های زمانی مشخص است. (۱۳۹۱)

تسجیل بدهی

تعیین میزان بدهی قابل پرداخت به‌موجب اسناد و مدارک و اثبات بدهی توسط دستگاه اجرایی است. (۱۳۹۱)

تسهیلات اعطایی بانکی

تأمین مالی یا تضمین تعهدات مالی متقاضیان تسهیلات، طبق قانون عملیات بانکی بدون ربا است. روش‌های اعطای تسهیلات بانکی شامل، اجاره به‌شرط تملیک، جعاله، خرید دین، سرمایه‌گذاری مستقیم، فروش اقساطی، قرض‌الحسنه، مزارعه، مساقات، مشارکت حقوقی، مشارکت مدنی، مضاربه، معاملات سلف است. (۱۳۷۹)

تسهیلات بلندمدت توسعه‌ای پرداخت‌شده

تسهیلات مالی اعتباری مصوب که توسط بانک‌های توسعه‌ای همگام با پیشرفت پروژه و در جهت اجرای پروژه به متقاضی تسهیلات یا عوامل اجرایی (پیمانکار، مشاور و...) پرداخت می‌شود. (۱۳۹۱)

تسهیلات بلندمدت توسعه‌ای مصوب

تسهیلات مالی اعتباری که توسط بانک‌های توسعه‌ای بین‌المللی که ایران به عضویت آن‌ها در آمده است، به‌منظور اجرای پروژه‌های زیربنایی و زیرساختی کشور به نفع متقاضیان (غالباً بخش دولتی) تصویب می‌شود. (۱۳۹۱)

تسهیلات کوتاه‌مدت توسعه‌ای مصوب

تسهیلات مالی اعتباری که توسط برخی بانک‌های توسعه‌ای بین‌المللی جهت تأمین سرمایه در گردش، واردات مواد خام و قطعات منفصله به نفع شرکت‌های تولیدی و صنعتی تصویب می‌شود. (۱۳۹۱)

تسهیلات میان مدت خطوط اعتباری

تسهیلات مالی اعتباری که توسط اعتباردهندگان خارجی شامل بانک‌های تجاری یا مؤسسات مالی، به صورت خطوط اعتباری در اختیار بانک‌های عامل (بانک‌های داخل کشور) قرار گرفته و متقاضیان بخش دولتی و غیردولتی جهت اجرای پروژه‌های خود از این تسهیلات استفاده می‌نمایند. (۱۳۹۱)

تشخیص

تعیین و انتخاب کالا، خدمات و سایر ملزومات که تحصیل یا انجام آن‌ها برای نیل به اجرای برنامه‌های دستگاه‌های اجرایی ضروری باشد. (۱۳۹۱)

تشخیص (مالیات)

عمل محاسبه مأخذ مشمول مالیات و بدهی مالیاتی مؤدی است. (۱۳۹۱)

تشخیص علی‌الرأس

حقی برای مأموران مالیاتی جهت تشخیص مالیات، هنگامی که اظهار به عمل آمده از سوی مؤدی توسط مأمور مالیاتی نادرست به نظر می‌رسد یا مالیات در موعد مقرر پرداخت نشده یا اظهارنامه مؤدی به موقع تسلیم نشده است. (۱۳۹۱)

تعهد دولتی

ایجاد دین بر ذمه دولت ناشی از تحویل کالا یا انجام دادن خدمت، اجرای قراردادهایی که با رعایت مقررات منعقد شده است، احکام صادره از مراجع قانونی ذیصلاح، پیوستن به قراردادهای بین‌المللی و عضویت در سازمان‌ها یا مجامع بین‌المللی با اجازه قانون است. (۱۳۹۱)

تمکین مؤدی

اعلام موافقت کتبی نسبت به برگ تشخیص مالیاتی ابلاغ شده در مهلت مقرر است. (۱۳۹۱)

تنخواه‌گردان استان

وجهی که خزانه از محل اعتبارات مصوب، به منظور ایجاد تسهیلات لازم در پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی دستگاه‌های اجرایی محلی تابع نظام بودجه استانی، در اختیار خزانه معین استان قرار می‌دهد. (۱۳۹۱)

تنخواه گردان پرداخت

وجهی که از طرف ذی حساب با تأیید وزیر یا رئیس مؤسسه و یا مقامات مجاز برای برخی از هزینه‌ها در اختیار واحدها و یا مأمورینی که مجاز به دریافت آن هستند قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

تنخواه گردان حسابداری

وجهی که خزانه و یا خزانه معین استان، از محل اعتبارات مصوب برای انجام بعضی از هزینه‌های سال جاری و تعهدات قابل پرداخت سال‌های قبل در اختیار ذی حساب دستگاه اجرایی قرار می‌دهد. (۱۳۹۱)

تنخواه گردان خزانه

اعتبار بانکی در حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که به موجب قانون، اجازه استفاده از آن به میزان معین در هر سال مالی برای رفع نیازهای نقدی خزانه در همان سال به وزارت امور اقتصادی و دارایی داده می‌شود و تا پایان سال واریز می‌شود. (۱۳۹۱)

توافق (مالیات)

ارائه دلایل، اسناد و مدارک کتبی برای تقاضای رسیدگی مجدد به برگ تشخیص صادرشده به منظور رد برگ تشخیص و یا تعدیل درآمد توسط ممیز کل مالیاتی است. (۱۳۹۱)

توافق مالیاتی

تعیین درآمد و مالیات متعلقه برخی از مؤدیان مالیاتی با نظر اتحادیه مربوطه در اجرای تبصره ۵ ماده ۱۰۰ قانون مالیات‌های مستقیم است. (۱۳۹۱)

جعاله

التزام شخص جاعل یا کارفرما به ادای مبلغ یا اجرت معلوم (جعل) در مقابل انجام عملی معین از سوی عامل یا پیمان کار طبق قرارداد است طرفی که عمل را انجام می‌دهد، عامل یا پیمان کار نامیده می‌شود. (۱۳۷۹)

بخش ۱۷ - خدمات مالی و بیمه _____ ۶۰۱

حجم پول

سپرده‌های دیداری بخش غیردولتی نزد بانک‌ها و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص است.
(۱۳۷۹)

حجم معاملات بورس اوراق بهادار

مجموع تعداد اوراق بهادار معامله‌شده در بورس اوراق بهادار است. (۱۳۹۱)

حجم معاملات بورس کالا

مجموع تعداد کالای معامله‌شده در بورس کالا است. (۱۳۹۱)

حجم معاملات سرمایه‌گذاران خارجی در بورس یا فرابورس

مجموع تعداد اوراق بهادار معامله‌شده در بورس یا فرابورس توسط اشخاص خارجی است.
(۱۳۹۱)

حجم معاملات فرابورس

مجموع تعداد اوراق بهادار معامله‌شده در فرابورس است. (۱۳۹۱)

حداقل حقوق

مبلغی که ماهانه کمتر از آن به شاغلان، بازنشستگان و موظفان به‌موجب قانون پرداخت نمی‌شود. (۱۳۷۹)

حداکثر تعهد بیمه‌گر

حداکثر میزان خسارتی است که بیمه‌گر طبق شرایط بیمه‌نامه متعهد جبران آن است. (۱۳۸۷)

حداکثر حقوق بازنشسته یا وظیفه

مبلغی که به‌موجب قانون تعیین شده و اگر حقوق بازنشستگی و وظیفه محاسبه شده، بیش از حداکثر مزبور باشد مابه‌التفاوت آن طبق مقررات، علاوه بر حداکثر به مستخدم مربوط پرداخت خواهد شد. (۱۳۷۹)

حساب اموالی

حساب اموال منقول غیر مصرفی که به منظور نظم بخشیدن به ثبت و گزارش اموال دستگاه‌های اجرایی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

حساب ثبتی

صورت‌حسابی که عملکرد بودجه دستگاه‌های اجرایی طی آن در صورت‌حساب عملکرد بودجه سالانه کل کشور درج می‌شود. (۱۳۹۱)

حساب دولتی

حساب بانکی که از طریق خزانه‌داری کل در بانک مرکزی و سایر بانک‌های دولتی برای دستگاه‌های اجرایی افتتاح می‌شود. (۱۳۹۱)

حساب مستقل

مجموعه‌ای از حساب‌ها با سرفصل‌های جداگانه برای هر یک از انواع منابع و مخارج فعالیت‌های مالی مربوطه است. (۱۳۹۱)

حساب نداده

دستگاه اجرایی که صورت‌حساب خود را در موعد مقرر ارائه نکرده است. (۱۳۹۱)

حساب واخواهی

صورت‌حسابی که به علت اشکالات ثبتی عملکرد بودجه دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون تفریغ بودجه، تهیه می‌شود. (۱۳۹۱)

حسابرسی مالیاتی

تحقیق و بررسی دفاتر، حساب‌ها، اظهارنامه و صورت‌های مالیاتی مؤدیان توسط مأموران مالیاتی است. (۱۳۹۱)

حق بیمه

وجهی که بیمه‌گذار در برابر اخذ پوشش و تعهد بیمه‌گر برای جبران خسارت وارده به موضوع بیمه به شرکت بیمه می‌پردازد. (۱۳۹۱)

حق بیمه اجتماعی

وجهی که به حکم قانون تأمین اجتماعی و برای استفاده از مزایای موضوع آن به دستگاه اجرایی ذی‌ربط پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

حق بیمه تولیدی

مجموع حق بیمه، بیمه‌نامه‌هایی که طی دوره مورد بررسی توسط مؤسسات بیمه صادر شده‌اند. (۱۳۹۱)

حق بیمه سرانه

نسبت حق بیمه تولیدی مؤسسات بیمه طی یک سال بر جمعیت کشور است. (۱۳۹۱)

حق بیمه صادره

وجهی که در بیمه‌نامه قید و توسط بیمه‌گذار به بیمه‌گر پرداخت می‌شود. (۱۳۹۱)

حق بیمه عایدشده

حاصل جمع حق بیمه تولیدی و تفاضل ذخیره حق بیمه اول و آخر سال است. (۱۳۹۱)

حق تقدم خرید سهام

ورقه بهاداری است که شرکت‌های سهامی به هنگام افزایش سرمایه از طریق انتشار سهام عادی جدید، مبادرت به انتشار آن می‌نمایند و به‌موجب آن سهامداران قبلی در خرید سهام عادی جدید اولویت دارند. (۱۳۹۱)

حق سرانه

مبلغی که بر مبنای خدمات مورد تعهد به مشمولین بیمه خدمات درمانی، برای هر فرد در یک ماه تعیین می‌شود و طبق ضوابط قانونی قسمتی از آن توسط خود فرد و قسمتی دیگر توسط سازمان متبوع پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

حق مشارکت بیمه‌شده

رجوع شود به: فرانشیز. (۱۳۷۹)

حقوق بازنشستگی

وجهی که به موجب قانون، ماهانه به فرد بازنشسته پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

حقوق مالکانه

حقوق ناشی از مالکیت بر مال و دارایی و یا حقوق اکتسابی ناشی از قرارداد است. (۱۳۹۱)

حقوق مستمری

وجهی که طبق شرایط مقرر در قانون در موارد بازنشستگی، از کارافتادگی یا فوت برای تأمین معیشت بازماندگان بیمه‌شده پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

حقوق وظیفه

وجهی که به‌طور ماهانه، طبق مقررات به وظیفه‌بگیر پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

خانواده بیمه‌شده

رجوع شود به: بیمه‌شده تبعی. (۱۳۷۹)

خرید دین

پرداخت وجه اسناد و اوراق تجاری وعده‌دار مانند سفته و برات پیش از سررسید به مبلغی کمتر از ارزش اسمی آن‌ها است. بانک‌ها به‌منظور تسهیل معاملات تجاری، اقدام به تنزیل اسناد و اوراق تجاری وعده‌دار می‌کنند. (۱۳۷۹)

خسارت پرداختی (بیمه)

وجهی است که بیمه‌گر بعد از وقوع حادثه موضوع بیمه، جهت جبران خسارت به بیمه‌گزار پرداخت می‌کند. (۱۳۸۷)

خسارت معوق

کل برآورد خسارت‌های اعلام‌شده در دست رسیدگی در آخر سال مالی، پس از کسر سهم بیمه‌گر اتکائی است. (۱۳۹۱)

خسارت واقع‌شده

مجموع خسارت پرداختی سال مالی و مابه‌التفاوت خسارت معوق پایان و ابتدای سال است. (۱۳۹۱)

خود اظهاری مؤدی

اعلام میزان درآمد، فروش و سایر درآمدها از سوی مؤدی است. (۱۳۹۱)

دارایی‌های سرمایه‌ای

دارایی‌های یک واحد اقتصادی که عمر بیش از یک‌سال دارند. (۱۳۹۱)

دارایی‌های خارجی سیستم بانکی

شامل طلا و ارز پشتوانه، سهام ایران در مؤسسات بین‌المللی و طلا و ارز آزاد است. (۱۳۷۹)

درآمد اختصاصی دولت

درآمدهایی که به‌موجب قانون برای مصرف یا مصارف خاص در بودجه کل کشور این عنوان منظور شود. (۱۳۹۱)

درآمد دولت

منظور آن دسته از دادوستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را افزایش می‌دهد. (۱۳۸۷)

درآمد شرکت‌های دولتی

درآمدهایی که در قبال ارائه خدمت و یا فروش کالا و سایر فعالیت‌هایی که شرکت‌های مذکور به موجب قوانین و مقررات مجاز به انجام آن‌ها هستند عاید آن شرکت‌ها می‌شود. (۱۳۹۱)

درآمد عمومی

درآمد وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و مالیات و سود سهام شرکت‌های دولتی و درآمد حاصل از انحصارات و مالکیت و سایر درآمدهایی که در قانون بودجه کل کشور تحت این عنوان منظور می‌شود. (۱۳۹۱)

درآمد مالیاتی

یکی از منابع درآمد دولت، که تحت عنوان مالیات و عوارض طبق قوانین، وصول و با عناوین اصلی مستقیم و غیرمستقیم طبقه‌بندی می‌شود. (۱۳۹۱)

درآمد متفرقه

هر درآمدی که توسط دستگاه اجرایی وصول می‌شود و در جداول قانون بودجه فاقد عنوان و طبقه‌بندی است. (۱۳۹۱)

درآمد هر سهم

نسبت سود خالص شرکت پس از کسر مالیات به کل سهام است. (۱۳۹۱)

درخواست وجه از خزانه

سندی که ذی‌حساب برای دریافت وجه از خزانه یا خزانه معین استان به منظور پرداخت حواله‌های صادرشده از محل اعتبارات یا وجوه مربوط، در وجه حساب بانکی پرداخت دستگاه اجرایی ذی‌ربط صادر می‌کند. (۱۳۹۱)

دریافتی‌های دولت

تمامی وجوهی که تحت عنوان درآمد عمومی، درآمد اختصاصی، درآمد شرکت‌های دولتی، سایر منابع تأمین اعتبار، سپرده‌ها و هدایا به‌استثنای هدایایی که برای مصارف خاصی اهدا می‌شود و... و سایر وجوهی که به موجب قانون باید در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز شود. (۱۳۹۱)

دریافتی‌های کل کشور

رجوع شود به: دریافتی‌های دولت. (۱۳۹۱)

دستور توقیف اموال

برگی که هرگاه مؤدی، مالیات قطعی شده خود را ظرف ۱۰ روز از تاریخ ابلاغ پرداخت ننماید از سوی اداره امور مالیاتی جهت توقیف اموال صادر می‌شود. (۱۳۹۱)

دلالت رسمی بیمه

رجوع شود به: کارگزار بیمه. (۱۳۹۱)

دیون بلامحل

بدهی‌های قابل پرداخت سنوات گذشته که در بودجه مربوط، اعتباری برای آن‌ها منظور نشده و یا زائد بر اعتبار مصوب است. (۱۳۹۱)

ذخیره حق بیمه

حق بیمه‌های مرتبط با فاصله زمانی بین تاریخ ترازنامه مؤسسه بیمه تا انقضای مدت بیمه‌نامه است. (۱۳۹۱)

رد دیون دولت

واگذاری سهام شرکت‌های دولتی و وابسته به دولت به اشخاص حقیقی و حقوقی طلبکار، به‌منظور بازپرداخت بدهی‌های دولت که در چارچوب قوانین بودجه سنواتی انجام می‌پذیرد. (۱۳۹۱)

سابقه پرداخت حق بیمه

مدت زمانی که بیمه‌شده به‌طور متوالی یا متناوب، حق بیمه خود را به سازمان بیمه‌گر پرداخت کرده و از مزایای بیمه برخوردار شده است. (۱۳۸۴)

سایر منابع تأمین اعتبار دولت

منابعی که تحت عنوان وام، انتشار اوراق قرضه، برگشتی از پرداختی سال‌های قبل و عناوین مشابه در قانون بودجه کل کشور پیش‌بینی می‌شود و ماهیت درآمد ندارد. (۱۳۹۱)

سایر منابع تأمین اعتبار شرکت‌های دولتی

منابعی که شرکت‌های دولتی تحت عنوان کمک دولت، وام، استفاده از ذخایر، کاهش سرمایه در گردش و یا عناوین مشابه به‌موجب قانون، مجاز به‌منظور کردن آن در بودجه‌های مربوط هستند و در بودجه عمومی دولت تحت عنوان تملک دارایی‌های مالی نام برده می‌شود. (۱۳۹۱)

سپرده تودיעی دولتی

عبارت است از:

الف- وجوهی که طبق قوانین و مقررات به‌منظور تأمین و یا جلوگیری از تضییع حقوق دولت دریافت می‌شود و استرداد و یا ضبط آن تابع شرایط مقرر در قوانین و مقررات و قراردادهای مربوط است.

ب- وجوهی که به‌موجب قراردادهای و یا احکام صادره از طرف مراجع قضایی از اشخاص حقیقی و یا حقوقی دریافت می‌شود و به‌موجب قراردادهای و احکام مراجع مذکور کلاً و یا بعضاً قابل استرداد است.

ج- وجوهی که بر اساس مقررات قانونی توسط اشخاص نزد دستگاه‌های دولتی به نفع اشخاص تودیع می‌شود تا با رعایت مقررات مربوط به ذی‌نفع پرداخت شود. وجوهی که توسط دستگاه‌های دولتی موجب مقررات تحت عنوان ودیعه یا حق اشتراک آب، برق، تلفن، تلکس، گاز و ... از اشخاص دریافت می‌شود از نظر قانون سپرده تلقی نمی‌شود و از هر نظر مشمول مقررات مربوط به خود است. (۱۳۸۷)

سرمایه بیمه

رجوع شود به: مبلغ بیمه. (۱۳۸۷)

سرمایه‌گذار خارجی

اشخاص حقیقی و حقوقی غیر ایرانی یا ایرانی که با استفاده از سرمایه با منشأ خارجی در قالب یک بنگاه اقتصادی جدید یا موجود در ایران، سرمایه‌گذاری کنند. (۱۳۹۱)

سرمایه‌گذاری خارجی جذب‌شده

شناسایی، احصاء و تأیید حجم سرمایه خارجی واردشده به کشور توسط سازمان سرمایه‌گذاری و کمک‌های اقتصادی و فنی ایران که بر اساس قانون و آیین‌نامه اجرایی آن توسط سازمان مذکور ثبت می‌شود. (۱۳۹۱)

سرمایه‌گذاری خارجی در بورس و بازارهای خارج از بورس

سرمایه‌گذاری که توسط شخص خارجی یا شخص ایرانی با سرمایه دارای منشأ خارجی بر اساس مجوز معامله صادرشده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار، به‌منظور خریدوفروش سهام یا اوراق بهادار در هر بورس یا بازار خارج از بورس انجام می‌شود. (۱۳۹۱)

سرمایه خارجی

انواع سرمایه اعم از نقدی شامل وجوه نقد و سود سهام قابل‌انتقال سرمایه‌گذار خارجی و غیر نقدی شامل ماشین‌آلات و تجهیزات، ابزار و قطعات یدکی، قطعات منفصله و مواد اولیه افزودنی و کمکی، حق اختراع، دانش فنی، اسامی و علائم تجاری و خدمات تخصصی و سایر موارد مجاز شده که با تصویب هیئت دولت توسط سرمایه‌گذار خارجی به کشور وارد می‌شود. (۱۳۹۱)

سفته

سندی است که به‌موجب آن امضاکننده تعهد می‌کند مبلغی را در موعد معین یا عندالمطالبه در وجه حامل یا شخص معین و یا به حواله‌کرد آن شخص کارسازی نماید. (۱۳۸۷)

سقف حقوق بازنشسته یا شاغل

مبلغی که بیش‌تر از آن، حقوق ماهانه به‌مستخدم شاغل و بازنشسته پرداخت نخواهد شد. (۱۳۷۹)

سکوت مؤدی

عدم اعتراض مؤدی نسبت به برگ تشخیص مالیاتی ابلاغ شده در مهلت مقرر است. (۱۳۹۱)

سهام بلوکی

تعدادی از سهام یک شرکت که از طریق بورس اوراق بهادار، فرابورس، مزایده و یا مذاکره به صورت یکجا عرضه می‌شود. (۱۳۹۱)

سهام تدریجی

تعدادی از سهام یک شرکت که از طریق بورس اوراق بهادار و یا فرابورس به عموم مردم و بر مبنای قیمت تابلو بدون نیاز به درج آگهی و تشریفات آن فروخته می‌شود. (۱۳۹۱)

سهام ترجیحی

حداکثر پنج درصد از سهام شرکت‌های مشمول واگذاری که به مدیران کارکنان و بازنشستگان همان شرکت بر اساس مقررات مربوط قابل تخصیص است. (۱۳۹۱)

سهام عدالت

مجموعه‌ای از سهام شرکت‌های دولتی قابل واگذاری که در اجرای سیاست گسترش مالکیت عمومی و به منظور تأمین عدالت اجتماعی به شش دهک پایین درآمدی جامعه تخصیص داده می‌شود. (۱۳۹۱)

سهام

ورقه بهاداری که نشان دهنده میزان مالکیت دارنده آن در یک شرکت سهامی است. (۱۳۹۱)

سهام‌الشرکه

آورده نقدی یا غیر نقدی هر شریک و سهمی که هر یک در سرمایه شرکت با مسئولیت محدود دارند. (۱۳۹۱)

سیستم بانکی

مجموعه بانک‌های تجاری، تخصصی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است. (۱۳۷۹)

شاخص کل بورس اوراق بهادار

شاخصی که بیانگر سطح عمومی بازده کل سرمایه‌گذاری در سهام شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار است و ناشی از تغییر قیمت سهام و تقسیم سود نقدی می‌باشد. (۱۳۹۱)

شرکت بیمه

رجوع شود به: مؤسسه بیمه. (۱۳۹۱)

شرکت مشمول واگذاری

شرکتی که باید سهام، سهم‌الشرکه، حق تقدم ناشی از سهام و سهام‌الشرکه، حقوق مالکانه، حق بهره‌برداری و مدیریت دولت در آن ظرف مدت معینی به بخش غیردولتی واگذار شود. (۱۳۹۱)

شعبه بیمه

واحد سازمانی وابسته و تابع مؤسسه بیمه که به عرضه خدمات بیمه‌ای می‌پردازد. (۱۳۹۱)

شماره اقتصادی

شماره شناسایی منحصر به فرد و ویژه‌ای که توسط مراجع مالیاتی ذی‌ربط به هر یک از مؤدیان مالیاتی واجد شرایط تخصیص می‌یابد. (۱۳۹۱)

صکوک

گواهی‌هایی با ارزش اسمی یکسان که پس از اتمام عملیات پذیره‌نویسی، بیانگر پرداخت مبلغ اسمی مندرج در آن توسط خریدار به ناشر است و دارنده آن مالک یک یا مجموعه‌ای از دارایی‌ها، منافع حاصل از دارایی و یا ذینفع یک پروژه یا یک فعالیت سرمایه‌گذاری خاص می‌شود. (۱۳۹۱)

صورت حساب عملکرد

صورت حسابی که ارقام مربوط به تمامی درآمدهای قطعی وصول شده و هزینه‌های قطعی و غیرقطعی انجام یافته را بر طبق عناوین و تقسیمات مندرج در قانون بودجه سال مربوط و اصلاحات قانونی آن، به نحوی نشان دهد که امکان مقایسه ارقام پیش‌بینی شده با عملکرد واقعی فراهم آید. (۱۳۹۱)

صورت مالی

صورت حسابی که گردش و نتیجه فعالیت‌های مالی را نشان می‌دهد و برحسب مورد می‌تواند به صورت ماهیانه و نهایی تهیه شود. (۱۳۹۱)

ضریب خسارت

خسارت واقع شده نسبت به حق بیمه عاید شده برحسب درصد است. (۱۳۹۱)

ضریب مالیاتی

رقم مشخصی که از حاصل ضرب آن در قرینه مالیاتی (در موارد تشخیص علی‌الرأس)، درآمد مشمول مالیات تعیین می‌شود. (۱۳۹۱)

ضریب نفوذ بیمه

نسبت مجموع حق بیمه تولیدی مؤسسات بیمه در یک سال به تولید ناخالص داخلی کشور است. (۱۳۹۱)

عرضه کننده بیمه

شامل مؤسسه بیمه، نماینده بیمه و کارگزار بیمه است. (۱۳۹۱)

عوارض خروج از کشور

عوارضی که به موجب قانون، هنگام خروج افراد از مرزهای کشور وصول می‌شود. (۱۳۹۱)

غرامت دستمزد و کمک بارداری

وجوهی که در ایام بارداری، بیماری و عدم توانایی موقت اشتغال به کار و عدم دریافت مزد یا حقوق، به جای مزد یا حقوق به بیمه شده پرداخت می شود. (۱۳۸۶)

غرامت نقص عضو

مبلغی که به طور یک جا به دلیل نقص عضو ناشی از کار یا جبران تقلیل درآمد بیمه شده به او پرداخت می شود. (۱۳۷۹)

غرامت مقطوع فوت

مبلغی است که به طور یک جا به بازماندگان بیمه شده متوفی که فاقد شرایط مقرر جهت برقراری مستمری می باشند، طبق مقررات پرداخت می شود. (۱۳۸۶)

فراز مالیاتی

عدم پرداخت مالیات که در صورت عمد بودن قابل مجازات است. (۱۳۹۱)

فرانشیز

قسمتی از هزینه درمان که خود بیمه شده پرداخت می کند. (۱۳۷۹)

فرد تحت پوشش درمان

فردی است که طبق قانون سازمان متبوع حق استفاده از مزایای خدمات درمانی را دارد. (۱۳۸۶)

فروش اقساطی

واگذاری عین به بهای معلوم به غیر به ترتیبی که تمام یا قسمتی از بهای مزبور به اقساط مساوی یا غیر مساوی در سررسیدهای معین دریافت شود. (۱۳۷۹)

قبوض کنترل‌ه

اوراق بهاداری است که در قبال دریافت وجه و سپرده از اشخاص حقیقی و حقوقی صادر می‌شود. این اوراق با مجوز وزارت امور اقتصاد و دارایی چاپ و حسب مورد، برای استفاده در اختیار وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

قرارداد بیمه

رجوع شود به: بیمه‌نامه. (۱۳۹۱)

قرض الحسنه

عقدی که به موجب آن یکی از طرفین (قرض‌دهنده) مقدار معینی از مال خود را به طرف دیگر (قرض‌گیرنده) تملیک می‌کند که قرض‌گیرنده مثل یا در صورت عدم امکان، قیمت آن را به قرض‌دهنده رد نماید. در تسهیلات اعطایی بانکی به روش قرض الحسنه، بانک مبلغ معینی را طبق ضوابط مقرر به اشخاص اعم از حقیقی و حقوقی واگذار می‌نماید. (۱۳۷۹)

قیمت اسمی اوراق بهادار

قیمتی که هنگام انتشار بر روی ورقه بهادار درج گردیده و در زمان پذیره‌نویسی ورقه بهادار از خریدار دریافت می‌شود. (۱۳۹۱)

قیمت بازار اوراق بهادار

قیمتی که ورقه بهادار بر اساس آن مورد معامله قرار می‌گیرد. (۱۳۹۱)

کارت اقتصادی

مدرک ویژه‌ای است که توسط مراجع مالیاتی ذی‌ربط صادر و شماره اقتصادی تخصیص یافته به هر مؤدی مالیاتی در آن درج شده باشد. (۱۳۸۷)

کارگزار بورس یا فرابورس

شخص حقوقی که اوراق بهادار یا کالا را برای دیگران و به حساب آن‌ها در بورس یا فرابورس معامله می‌کند. (۱۳۹۱)

کارگزار بیمه

شخصی حقیقی یا حقوقی که در مقابل دریافت کارمزد، واسطه انجام معاملات بیمه بین بیمه‌گذار و بیمه‌گر بوده و شغل او منحصرأ ارائه خدمات بیمه‌ای است. کارگزار بیمه باید دارای پروانه فعالیت از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران باشد. (۱۳۹۱)

کارمزد بانکی

وجهی که بانکها در ازای انجام خدمتی برای مشتریان خود دریافت می‌دارند. (۱۳۷۹)

کارمزد بیمه

درصدی از حق بیمه که بابت فروش بیمه از طرف مؤسسه بیمه به نماینده یا کارگزار بیمه پرداخت می‌شود. (۱۳۹۱)

کارمزد بیمه اتکائی

درصدی از حق بیمه اتکائی است که بیمه‌گر اتکائی به منظور پوشش هزینه‌های عملیاتی به بیمه‌گر مستقیم پرداخت می‌کند. (۱۳۸۷)

کد معاملاتی بورس یا فرابورس

شناسه مشتری، جهت انجام معاملات اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار یا فرابورس است. (۱۳۹۱)

کسور بازنشستگی

درصد معینی از حقوق و مزایای فرد شاغل مشترک صندوق بازنشستگی که بر اساس قانون همه ماهه برداشت و به حساب مربوط واریز می‌شود. (۱۳۷۹)

کمک عائله‌مندی

مبلغی که طبق شرایط خاص در صورت عائله‌مندی توسط کارفرما بر اساس ضوابط مندرج در قانون به بیمه‌شده پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

کمک کفن و دفن

مبلغ مقطوعی که به منظور تأمین هزینه‌های مربوط به کفن و دفن بیمه‌شده در مواردی که خانواده او این امر را به عهده می‌گیرند، پرداخت می‌شود. (۱۳۷۹)

کمک هزینه ازدواج

مبلغی که طبق شرایط خاصی برای تأمین قسمتی از هزینه‌های ازدواج به بیمه‌شده اصلی پرداخت می‌شود. (۱۳۸۶)

کمیسیون تقویم املاک

کمیسیونی که تعیین ارزش املاک را بر عهده دارد. (۱۳۹۱)

گزارش رسیدگی مالیاتی

گزارشی که مبنای صدور برگ تشخیص مالیاتی است و توسط مأموران مالیاتی تهیه می‌شود. (۱۳۹۱)

گواهی تسلیم اظهارنامه مالیات بر ارث

گواهی اداره امور مالیاتی کشور مبنی بر تسلیم اظهارنامه توسط وراث و نماینده قانونی آنها حاوی فهرست ماترک متوفی است. (۱۳۹۱)

گواهی مالیات تکلیفی

گواهی اداره امور مالیاتی کشور مبنی بر پرداخت نرخ مصوب مالیات علی‌الحساب مالیاتی در صورت عقد قراردادهای پیمانکاری است. (۱۳۹۱)

گواهی مالیاتی اموال غیرمنقول متوفی

گواهی اداره امور مالیاتی کشور مبنی بر عدم بدهی قطعی مالیاتی اموال غیرمنقول متوفی به منظور ارائه به ادارات ثبت اسناد و املاک است. (۱۳۹۱)

گواهی مالیاتی تسهیلات بانکی

گواهی اداره امور مالیاتی کشور مبنی بر پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیاتی قطعی شده به منظور اعطای تسهیلات بانکی است. (۱۳۹۱)

گواهی مالیاتی کسب و کار

گواهی اداره امور مالیاتی کشور مبنی بر پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی قطعی شده به منظور صدور، تمدید و یا تجدید کارت بازرگانی و پروانه کسب و کار است. (۱۳۹۱)

گواهی مالیاتی نقل و انتقال املاک

گواهی اداره امور مالیاتی کشور مبنی بر وصول بدهی‌های مربوط به مورد معامله جهت نقل و انتقال و حق واگذاری املاک است. (۱۳۹۱)

مالیات

پرداخت‌های اجباری و بلاعوض اشخاص حقیقی و حقوقی به دولت که مطابق قانون و در جهت اعمال حاکمیت و تأمین مصارف عمومی صورت می‌گیرد. (۱۳۸۷)

مالیات املاک

مالیاتی که طبق قانون بر درآمد شخص ناشی از واگذاری حقوق خود نسبت به املاک وضع می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر ارث

مالیاتی که پس از فوت شخص بر اموال باقیمانده وی وضع می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر ارزش افزوده

مالیاتی که به تولید یا فروش برخی کالاهای ساخت داخل یا وارداتی وضع می‌شود که مالیات را بر قیمت کالا افزوده و از مصرف‌کنندگان وصول می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر ثروت

نوعی مالیات بر دارایی که طبق قانون پس از کسر بدهی از دارایی از مؤدی وصول می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر دارایی

مالیاتی که طبق قانون بر دارایی اشخاص و مؤسسات وضع می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر درآمد

مالیات مستقیمی که طبق قانون بر درآمد اشخاص حقیقی و حقوقی وضع می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر درآمد اتفاقی

مالیاتی که بر درآمد نقدی و یا غیر نقدی که شخص حقیقی یا حقوقی به صورت بلاعوض و یا از طریق معاملات محاباتی و یا به‌عنوان جایزه یا هر عنوان دیگر از این قبیل وصول می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی

مالیاتی که بر شرکت‌ها و درآمد ناشی از فعالیت‌های انتفاعی سایر اشخاص حقوقی که از منابع مختلف در ایران یا خارج از ایران حاصل شده وصول می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر درآمد مشاغل

نوعی مالیات بر درآمد که موجب قانون بر درآمد شغلی اشخاص حقیقی وضع می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات بر شرکت‌ها

مالیاتی است که طبق قانون بر فعالیت‌های اشخاص حقوقی وضع می‌شود. (۱۳۸۷)

مالیات بر کالاها و خدمات

مالیاتی است که طبق قانون بر تولید، فروش و مصرف برخی از کالاها و خدمات وضع می‌شود. (۱۳۸۷)

مالیات بر واردات

شامل حقوق ورودی (حقوق پایه و سود بازرگانی) و تمامی عوارضی است که بر اساس قوانین و مقررات از واردکنندگان کالا دریافت می‌شود. (۱۳۸۷)

مالیات حقوق

نوعی مالیات بر درآمد که طبق قانون بر درامدی که شخص حقیقی در قبال تسلیم نیروی کار خود در خدمت شخص دیگر تحصیل نموده، وصول می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات غیر مستقیم

مالیاتی است که بر تولید، واردات، مصرف و فروش کالاها و خدمات وضع می‌شود و قابلیت انتقال به اشخاص دیگر را دارند. (۱۳۸۷)

مالیات مستغلات

رجوع شود به: مالیات املاک. (۱۳۹۱)

مالیات مستقیم

مالیاتی که بر درآمد و دارایی اشخاص حقیقی وضع می‌شود و قابلیت انتقال به دیگری را ندارد. (۱۳۹۱)

مالیات نقل و انتقال خودرو

مالیاتی که هنگام نقل و انتقال انواع خودروی داخلی و یا وارداتی دریافت می‌شود. (۱۳۹۱)

مالیات نقل و انتقال و سرقتی

مالیاتی است که طبق قانون بر نقل و انتقال و حق واگذاری (حق کسب و پیشه) وضع می‌شود. (۱۳۸۷)

مانده در پایان دوره در عملیات بانکی

مجموع تفاوت پرداختی‌ها و دریافتی‌ها در طول دوره با موجودی اول دوره است. (۱۳۷۹)

مانده وجوه مصرف نشده

وجوه مصرف نشده قابل انتقال به سال بعد دستگاه‌های اجرایی که مجاز به انتقال این وجوه هستند. (۱۳۹۱)

مبلغ بیمه

مبلغی است که به عنوان بهای مال بیمه شده یا به عنوان مبلغ بیمه در قرارداد بیمه قید می شود و حداکثر تعهد مالی بیمه گر در مقابل بیمه گذار یا بیمه شده یا ذی نفع می باشد. (۱۳۸۷)

متمم بودجه

مواردی که دولت به علت افزایش درآمدهای خود از مجلس، تقاضای افزایش اعتبار دستگاه‌های اجرایی برای انجام هزینه‌های مربوط به اجرای برنامه‌ها، طرح‌ها و پروژه‌ها می نماید. (۱۳۹۱)

مزارعه

قراردادی که به موجب آن یکی از طرفین (مزارع) زمین مشخصی را برای مدت معینی به طرف دیگر (عامل) می دهد تا در زمین مذکور زراعت کرده و حاصل، بین مزارع و عامل تقسیم شود. بانک‌ها به منظور افزایش بهره‌وری و تولید محصولات کشاورزی، به عنوان مزارع، اراضی مزروعی را که ملک آن‌ها بوده یا به هر عنوان، مجاز در تصرف و بهره‌برداری از آن باشند، طبق قرارداد به مزارعه واگذار می کنند. (۱۳۷۹)

مساقات

معامله‌ای که بین صاحب درخت و امثال آن با عامل در مقابل حصه مشاع معین از ثمره واقع می شود. ثمره اعم از میوه و برگ و گل و غیر آن است. بانک‌ها به منظور افزایش بهره‌وری و تولید محصولات کشاورزی، باغات و درختان مثمری را که مالک عین یا منفعت آن‌ها بوده یا به هر عنوان، مجاز در تصرف و بهره‌برداری از آن‌ها باشند، به مساقات می دهند. (۱۳۷۹)

مستمری

وجوهی که طبق شرایط مقرر در قانون به منظور جبران قطع تمام یا قسمتی از درآمد، به بیمه‌شده و در صورت فوت او برای تأمین معیشت بازماندگان وی به آنان پرداخت می‌شود. (۱۳۸۶)

مستمری‌بگیر

فرد بازنشسته، از کارافتاده یا بازمانده (ورثه واجد شرایط) که طبق مقررات صندوق بیمه‌ای مربوط، مستمری دریافت می‌کند. (۱۳۸۹)

مشارکت حقوقی

تأمین قسمتی از سرمایه شرکت‌های سهامی جدید یا خرید قسمتی از سهام شرکت‌های سهامی موجود است. در صورتی که شرکت‌های سهامی در حال تأسیس باشند، بانک‌ها با خرید قسمتی از سهام این‌گونه شرکت‌ها، می‌توانند تسهیلاتی در اختیار آن‌ها قرار دهند. همچنین اگر شرکت‌های سهامی موجود برای امر توسعه و تکمیل یا تبدیل مطالبات بانک به سرمایه، برنامه داشته باشند، بانک از طریق تأمین قسمتی از سرمایه جدید، تسهیلاتی در اختیار شرکت‌های سهامی قرار می‌دهد. (۱۳۷۹)

مشارکت مدنی

در آمیختن سهم‌الشرکه نقدی یا غیر نقدی متعلق به اشخاص حقیقی و حقوقی متعدد به نحو مشاع، به منظور انتفاع، طبق قرارداد است. بانک‌ها در مشارکت مدنی تسهیلات خود را برای انجام کار معین در زمینه تولید کالاها و خدمات برای مدت محدود اعطا می‌کنند. (۱۳۷۹)

مشترک صندوق بازنشستگی کشوری

فردی که بر اساس قانون استخدام کشوری، کسور بازنشستگی از حقوق ماهانه وی برداشت و به صندوق بازنشستگی واریز می‌شود. (۱۳۷۹)

مضاربه

قراردادی که به موجب آن یکی از طرفین (مالک) عهده‌دار تأمین سرمایه (نقدی) می‌شود، با قید اینکه طرف دیگر (عامل) با آن تجارت کرده و در سود حاصله هر دو طرف شریک باشند. در تسهیلات اعطایی بانکی، بانک به‌عنوان مضارب (مالک)، تأمین‌کننده وجه مورد لزوم (سرمایه مضاربه) است. (۱۳۷۹)

معاملات سلف

پیش‌خرید نقدی محصولات تولیدی به قیمت معین است. معاملات سلف در عملیات بانکی، پیش‌خرید نقدی محصولات تولیدی (صنعتی، کشاورزی و معدنی) است به قیمت معین برای تأمین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی است. (۱۳۷۹)

مقرری‌بگیر بیمه بیکاری

بیمه‌شده‌ای که بدون میل و اراده خود بیکار شده و آماده انجام کار باشد و بر اساس قانون بیمه بیکاری، مقرری بیمه بیکاری دریافت می‌کند. (۱۳۸۴)

موافقت‌نامه (بودجه)

سندی که در اجرای بودجه و بر اساس شرح فعالیت‌های جاری و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و به تفکیک پروژه طرح، فصول، برنامه، فصل و فعالیت‌ها در حدود اعتبارات مصوب تنظیم و بین مسئول دستگاه اجرایی و معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری پس از انجام هماهنگی و توافق، مبادله گردیده و اجرای بودجه از نظر تخصیص اعتبارات، انجام عملیات ثبت وقایع مالی و حسابداری پس از مبادله موافقت‌نامه انجام می‌گیرد. (۱۳۹۱)

موجودی جنسی

کالایی که به‌منظور ساخت محصول یا ارائه خدمت خریداری و نگهداری می‌شود. (۱۳۹۱)

مؤدی مالیاتی

هر شخص حقیقی یا حقوقی که مطابق قانون، فعالیت یا دارایی او مشمول مالیات است. (۱۳۹۱)

مؤسسه بیمه

شرکتی که دارای پروانه فعالیت از بیمه مرکزی جمهوری اسلامی بوده و مجاز به انجام عملیات بیمه است. (۱۳۹۱)

نسبت خسارت بیمه

خسارت پرداختی نسبت به حق بیمه تولیدی برحسب درصد است. (۱۳۹۱)

نحوه پرداخت ارز

روش پرداخت ارز مورد نیاز برای خرید کالا در مبادلات تجاری که شامل اعتبار اسنادی، برات وصولی، بیع متقابل و حواله ارزی است. (۱۳۹۱)

نرخ برابری ارز

معادل ریالی تمامی ارزهای خارجی بر اساس نرخ رسمی اعلام شده توسط بانک مرکزی است. (۱۳۹۱)

نقدینگی

مجموعه پول شامل سپرده‌های دیداری بخش غیردولتی نزد بانک‌ها و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص و شبه پول شامل سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار، سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های متفرقه است. (۱۳۷۹)

نماد معاملاتی بورس

شناسه‌ای برای هر یک از اوراق بهادار یا کالای پذیرفته‌شده در بورس که به صورت منحصربه‌فرد در سامانه معاملات بورس تعریف شده است. (۱۳۹۱)

نماینده بیمه

شخصی حقیقی یا حقوقی که پس از اخذ مجوز فعالیت از یک مؤسسه بیمه و به‌نماینده‌گی از آن در مقابل دریافت کارمزد یا هزینه صدور بیمه‌نامه به عرضه خدمات بیمه در یک یا چند رشته می‌پردازد. (۱۳۹۱)

واحد مالیاتی

کوچک‌ترین جزء تقسیمات ادارات کل امور مالیاتی که بر اساس محدوده جغرافیایی، منابع مالیاتی، نوع مؤدیان یا حسب وظیفه مقرر در قانون از طرف سازمان امور مالیاتی تعیین می‌شود. (۱۳۹۱)

واریزی (به خزانه کشور)

وجوه مصرف‌نشده از محل اعتبارات تخصیص‌یافته دریافت شده و برگشتی‌های نقدی از محل پرداخت‌های غیر قطعی سنوات قبل که به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود. (۱۳۹۱)

واگذاری از طریق مزایده

روشی برای واگذاری شرکت‌های مشمول واگذاری به بالاترین قیمت و به متقاضیان دارای شرایط عمومی و اختصاصی است. (۱۳۹۱)

واگذاری از طریق مذاکره

روشی برای واگذاری برخی از شرکت‌های مشمول واگذاری دارای ویژگی خاص است که از طریق برگزاری جلسات با متقاضیان طبق دستورالعمل مربوط انجام می‌پذیرد. (۱۳۹۱)

واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای

روشی برای فروش منابع حاصل از دارایی‌های سرمایه‌ای مندرج در قانون بودجه سالانه کل کشور است. (۱۳۹۱)

واگذاری دارایی‌های مالی

روشی برای فروش منابع حاصل از دارایی‌های مالی، دریافت اصل وام‌ها و مانده وجوه مصرف‌نشده مندرج در قانون بودجه سالانه کل کشور است. (۱۳۹۱)

واگذاری مدیریت دولتی

فرایندی که طی آن دولت با هدف ارتقاء کارایی بنگاه‌ها، نسبت به اعطای مجوز واگذاری مدیریت بنگاه و نه مالکیت آن، از طریق اجاره یا پیمان مدیریت برای مدت معین به بخش خصوصی اقدام می‌نماید. (۱۳۹۱)

وجوه عمومی

نقدینه‌های مربوط به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکت‌های دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی و مؤسسات وابسته به سازمان‌های مذکور که متعلق به افراد و مؤسسات خصوصی نیست و صرف‌نظر از نحوه و منشأ تحصیل آن منحصراً برای مصارف عمومی به‌موجب قانون قابل دخل و تصرف می‌باشد. (۱۳۹۱)

وظیفه‌بگیر

فرد از کارافتاده یا فردی که به‌علت تحت تکفل بودن شاغل فوتی و بازنشسته فوتی یا از کارافتاده فوتی، طبق قانون از حقوق وظیفه استفاده می‌کند. (۱۳۷۹)

هزینه

پرداخت‌هایی که به‌طور قطعی به ذی‌نفع در قبال تعهد و یا تحت عنوان کمک و یا عناوین مشابه با رعایت قوانین و مقررات صورت می‌گیرد. (۱۳۹۱)

هزینه پرداختی درمان سازمان بیمه‌گر

کل مبلغی که توسط سازمان بیمه‌گر پس از رسیدگی اسناد و کسر تعدیلات فنی به مؤسسه طرف قرارداد یا بیمه‌شده بابت ارائه خدمات درمانی به بیمه‌شدگان در دوره زمانی خاص پرداخت می‌شود و شامل هزینه‌های پرداختی پزشکان، پاراکلینیک، دارو، توان‌بخشی و بستری است. (۱۳۸۵)

هزینه درخواستی درمان از سازمان بیمه‌گر

کل مبلغی که از طرف مؤسسه طرف قرارداد یا بیمه‌شده از سازمان بیمه‌گر بابت ارائه خدمات درمانی به بیمه‌شدگان در دوره زمانی خاص درخواست می‌شود و شامل هزینه‌های درخواستی پزشکان، پاراکلینیک، دارو، توان‌بخشی و بستری است. (۱۳۸۵)

هزینه سرانه بیمه

میانگین ماهانه هزینه‌های تحقق‌یافته (عملکرد) بخش بیمه درمان برحسب هر یک از افراد تحت پوشش است. (۱۳۷۹)

هزینه‌های عملیاتی بیمه‌گری

مخارجی که بیمه‌گر برای انجام فعالیت بیمه‌ای صرف می‌نماید. مانند هزینه فروش بیمه، هزینه صدور بیمه‌نامه، هزینه وصول اقساط حق بیمه، هزینه تصفیه خسارت‌ها و هزینه‌های کارشناسی. (۱۳۸۷)

هیئت حل اختلاف مالیاتی

مرجع رسیدگی به هرگونه اختلاف که در تشخیص مالیات‌های موضوع قانون مالیات‌های مستقیم بین اداره امور مالیاتی و مؤدی ایجاد می‌شود. (۱۳۹۱)

بخش ۱۸- امور نظامی و انتظامی

آدمربایی

ربایش و انتقال اجباری فرد یا افراد به مکانی نامعلوم با اهداف متفاوت و با هر وسیله ممکن است. (۱۳۹۰)

آفند

مجموعه اقدامات و عملیاتی که به منظور نبرد با نیروهای دشمن و ایجاد خسارت، تصرف یا انهدام اهداف و مواضع اجرا می‌شود. (۱۳۸۹)

اجازه اقامت اتباع خارجی

رجوع شود به: پروانه اقامت اتباع خارجی. (۱۳۹۰)

اجبار و اکراه

نوعی جرم که در آن فردی، از دیگری با ارعاب به قتل یا ضررهای نفسی یا شرفی یا افشای سری نسبت به خود او یا بستگان او، انجام یا ترک فعلی را بخواهد یا تقاضای وجه یا مال نماید. (۱۳۹۰)

اخاذی

هرگاه کسی، دیگری را به هر نحو تهدید به قتل یا ضررهای نفسی یا شرفی و یا به افشای سری نسبت به خود یا بستگان او نموده و در مقابل آن تقاضای وجه یا مالی را از او نماید. (۱۳۸۶)

اژدر

سلاحی عمدتاً هوشمند که وظیفه موقعیت‌یابی، تعقیب و تخریب اهداف سطحی و زیرسطحی دشمن را دارد. (۱۳۸۹)

استاندارد دفاعی

هر استانداردی اعم از استانداردهای تدوین‌شده و برگرفته‌شده از استانداردهای ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی و ... که مورد پذیرش مرکز استاندارد دفاعی ایران قرار می‌گیرد و شامل حوزه‌های محصولات، فرایندها و خدمات فنی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران است. (۱۳۸۹)

اعتصاب

توقف موقت کار توسط گروهی از کارکنان به‌منظور بیان شکایت یا تحمیل یک تقاضا است. (۱۳۹۰)

اعتیاد به مواد مخدر

مصرف مداوم یک یا چند نوع از مواد مخدر به صورتی که عدم استفاده از آن باعث ایجاد مشکلات جسمی و روحی در فرد شود. (۱۳۹۰)

اغتشاش

رفتار گروهی خشونت‌آمیز و خلاف قانون و خارج از چارچوب نظم موجود که غالباً با تخریب اموال عمومی و خصوصی همراه بوده و برای کنترل آن استفاده از قوه قهریه لازم است. (۱۳۹۰)

افزایش دقت و هوشمندسازی تجهیزات رزمی

عملی که بر اساس آن با اعمال تغییرات فنی بر روی تجهیزات رزمی، مؤلفه‌های دقت اصابت، هوشمندی سلاح و یا هر دو مؤلفه بهبود می‌یابد، مؤلفه دقت بیش‌تر در مورد اصابت تیر به هدف به کار می‌رود و مؤلفه هوشمندی برای حوزه وسیعی از فعالیت‌ها به کار می‌رود. (۱۳۸۹)

اقدام به خودکشی

عملی که فرد برای از بین بردن خودش انجام می‌دهد. (۱۳۸۶)

اقدامات اطمینان‌ساز

اقداماتی که به‌منظور کاهش تنش منطقه‌ای و بین‌المللی طراحی شده‌اند و از بروز کشمکش‌ها و منازعات ناشی از سوءتفاهم و یا سوءتعبیر، از عملیات بالقوه مخاصمه‌آمیز جلوگیری می‌نمایند. (۱۳۸۹)

ایستگاه انتظامی

نوعی محل استقرار کارکنان کلانتری‌ها و پاسگاه‌های انتظامی که در چارچوب تعریف‌شده کلانتری یا پاسگاه انتظامی مربوط انجام وظیفه می‌کنند. (۱۳۹۰)

ایستگاه راهنمایی و رانندگی

محل استقرار کارکنان پلیس راهنمایی و رانندگی که وظیفه حفظ نظم و امنیت ترافیکی را به‌عهده دارند. (۱۳۹۰)

بست‌نشینی

رجوع شود به: تحصن. (۱۳۹۰)

بنیه دفاعی

آن دسته از قابلیت‌ها و توانمندی‌های نیروهای مسلح، اعم از دکترین رزم، تسلیحات تدافعی و تسلیحات رزمی که به‌عنوان عاملی توانمندساز در نیروهای مسلح به خدمت گرفته می‌شوند و به‌عنوان ابزارهای مؤثر در خلق شایستگی‌های دفاعی نظام جمهوری اسلامی ایران شناخته می‌شوند. (۱۳۸۹)

پاسگاه انتظامی

واحدی از فرماندهی انتظامی که به‌موجب تقسیمات کشوری در شهرستان ایجاد می‌شود و وظیفه حفظ نظم و امنیت خارج از شهرها را بر عهده دارد. (۱۳۹۰)

پاسگاه راهنمایی و رانندگی

واحدی از فرماندهی انتظامی که به‌موجب تقسیمات کشوری در خارج از شهرها ایجاد می‌شود و وظیفه حفظ نظم و امنیت ترافیکی معابر و جاده‌های برون‌شهری را بر عهده دارد. (۱۳۹۰)

پدافند

مجموعه تدابیر و اقدامات در مقابله با حمله دشمن که هدف آن جلوگیری یا کاهش میزان توفیق دشمن در دستیابی به اهداف است. (۱۳۸۹)

پدافند عامل

مجموعه عملیات و اقدامات آفندی محدود و ضد حمله‌ای که به‌منظور جلوگیری از حملات و تسلط دشمن در منطقه عملیات انجام می‌گیرد. (۱۳۸۹)

پدافند غیر عامل

تدابیر و اقدامات، اعم از استتار، پوشش، اختفا، پراکندگی، پناهگاه، تحرک، نیرنگ و طفره‌رفتن که برای به حداقل رساندن تأثیر عملیات خصمانه دشمن اتخاذ می‌شود. (۱۳۸۹)

پدافند هوایی

تمامی اقدامات پدافندی طراحی شده به‌منظور خنثی‌سازی، کاهش اثربخشی و یا انهدام هواگردهای تهاجمی یا موشک‌های دشمن در پوشش محدوده جو زمین است. (۱۳۸۹)

پروانه اقامت اتباع خارجی

مجوزی که نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران به‌موجب ماده ۴ قانون ورود و اقامت اتباع خارجه مصوب ۱۳۱۰ و اصلاحات بعدی بر روی گذرنامه معتبر خارجی صادر و حداکثر دارای سه سال اعتبار بوده و قابل تمدید است. (۱۳۹۰)

پروانه گذر مرزی

سندی که به‌جای گذرنامه توسط مراجع صلاحیت‌دار برای تشریف به مکه مکرمه و عتبات عالیات، برای کارکنان وسایل نقلیه آبی، هوایی و زمینی و برای رفت‌وآمد اتباع دولت‌ها در نقاط مرزی مشترک صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پروانه گذر مرزی با وسایل نقلیه

سند اجازه تردد با وسایل نقلیه موتوری به خارج از کشور که توسط مرجع صلاحیت‌دار صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پلیس راه

رجوع شود به: پاسگاه راهنمایی و رانندگی. (۱۳۹۰)

پهباد

پرندۀ هدایت‌پذیر بدون سرنشین از راه دور و در جهت اهداف و مأموریت‌هایی مانند جاسوسی، نظارت و دیده‌بانی، حمله و دفاع از اهداف مدنظر مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

تجمع

اجتماع دو نفر یا بیش‌تر در مکانی معین به‌منظور حمایت از موضوعی خاص یا اعتراض به آن و یا بیان مواضع، در مدت‌زمان مشخص شده است. (۱۳۹۰)

تحصن

تجمعی در مدت نامعین که به‌منظور تحمیل تقاضا انجام می‌شود. (۱۳۹۰)

تخلف رانندگی

تخلف از مواد آیین‌نامه اجرایی قوانین راهنمایی و رانندگی و تخلف از نظامات دولتی مرتبط به امور رانندگی است. (۱۳۹۰)

تردد مرزی

ورود و خروج قانونی افراد با وسایل نقلیه هوایی، زمینی یا دریایی از مرزهای کشور است. (۱۳۹۰)

تسلیحات

مجموعه تجهیزات، ادوات، جنگ‌افزارها، مهمات، موشک‌ها، بمب‌ها، مین‌ها، راکت‌ها، اژدها، نارنجک‌ها، مواد و سلاح‌های مورد استفاده در نبردها و امور نظامی است. (۱۳۸۹)

تصادف

برخورد دو یا چند وسیله نقلیه با یکدیگر یا با شیء و یا عابر پیاده و یا حیوانات که منجر به خسارت، جرح و یا فوت شود. (۱۳۸۶)

تصادف برون شهری

تصادفی که در خارج از محدوده شهرها اتفاق می‌افتد. (۱۳۹۰)

تصادف درون شهری

تصادفی که در داخل محدوده شهرها اتفاق می‌افتد. (۱۳۹۰)

تهدید (انتظامی)

رجوع شود به: اجبار و اکراه. (۱۳۹۰)

جایزه تعالی وزارت دفاع جمهوری اسلامی ایران

جایزه‌ای نمادین برای ارزیابی جریان تعالی و شناسایی و تبیین فاصله و زمینه‌های بهبود در صنایع دفاعی بر اساس الگوی تعالی وزارت دفاع که بر اساس آن به واحدهای حائز شرایط در دو بخش جایزه کیفیت و جایزه پروژه‌های بهبود اعطا می‌شود. (۱۳۸۹)

جرم

هرگونه فعل یا ترک فعلی که قانون برای آن مجازات تعیین کرده باشد. (۱۳۸۶)

جرم پزشکی و دارویی

جرمی که موضوع آن ارتکاب اعمال غیر قانونی مرتبط با امور پزشکی و دارویی، قصور و تخلف پزشکان و صاحبان حرف و ابسته در انجام وظیفه، مداخله غیر مجاز در امور پزشکی و دارویی و تخلف از مقررات ناظر به ورود و عرضه محصولات پزشکی است. (۱۳۸۶)

جرم جنسی

جرمی برخلاف عفت عمومی که موضوع آن ارتباط و آمیزش جنسی است. (۱۳۸۶)

جرم رایانه‌ای

جرمی که موضوع آن هرگونه تغییر، محو، کپی‌برداری، متوقف‌سازی، مداخله و اخلال در داده‌ها، اطلاعات، برنامه‌ها و سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی به‌قصد ایجاد ضرر مالی برای دیگری یا به‌قصد مبارزه با حکومت یا به‌قصد اخلال در عملکرد سیستم است. (۱۳۸۶)

جنگ اطلاعات

اقدامات لازم جهت حفظ یکپارچگی سامانه‌های اطلاعاتی خودی در مقابل بهره‌برداری، آلوده‌شدن یا آلوده‌سازی و تخریب از طرفی و تلاش برای بهره‌برداری، آلوده‌کردن و تخریب سامانه‌های اطلاعاتی دشمن از طرف دیگر و انجام پردازش‌های لازم جهت به دست آوردن برتری اطلاعاتی در مواقع اعمال فشار است. (۱۳۸۹)

جنگ الکترونیک

اقداماتی که با استفاده از انرژی الکترومغناطیسی به‌منظور تشخیص دشمن، تعیین، بهره‌برداری، کاهش یا جلوگیری از استفاده دشمن از طیف الکترومغناطیسی (شامل فرکانس رادیویی، طیف مادون‌قرمز، لیزر، طیف نوری و طیف ماوراءبنفش) و الکترواکوستیک و همچنین استفاده نیروهای خودی از طیف الکترومغناطیسی انجام می‌گیرد. (۱۳۸۹)

جنگ روانی

استفاده برنامه‌ریزی شده از تبلیغات و دیگر اقدامات روانی با داشتن هدف اصلی نفوذ بر عقاید، عواطف، نگرش‌ها و رفتار گروه‌های متخاصم خارجی به روشی که از تحقق اهداف ملی حمایت شود. (۱۳۸۹)

خطوط مرزی

آخرین حد قلمرو حاکمیتی در زمین، هوا، دریا و تحت‌الارضی هر کشور است. (۱۳۸۹)

خودروی حمل‌کننده فوق سنگین

خودرویی با ویژگی‌های نظامی و تجهیزات زیرساختی سنگین که برای حمل‌کردن تجهیزات و سلاح‌های سنگین طراحی شده است. (۱۳۸۹)

خودروی مین کوب

خودرویی که از طریق جارو کردن مکانیکی منطقه یا معبر مین گذاری شده اقدام به برداشتن، برهم زدن یا خنثی سازی مین می کند. (۱۳۸۹)

خیانت در امانت

هرگونه دخل و تصرف بدون اذن و رضایت صاحب مال در مدارک، اسناد، اموال و املاکی که به صورت امانت در اختیار فردی گذاشته شده باشد. (۱۳۸۶)

دانش دفاعی

مجموعه‌ای از دانسته‌ها، تجربیات، ایده‌ها، درک‌ها، ارزش‌ها، نگرش‌ها، روش‌ها و مهارت‌های ساخت‌یافته در حوزه دفاعی که به‌عنوان ابزاری برای خلق ارزش دفاعی، ایجاد نوآوری و خلق محصولات و فناوری‌های جدید و توانمندسازی بخش دفاعی می‌باشد. (۱۳۸۹)

دفاتر طراحی سامانه‌های دفاعی

مجموعه‌ای از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های سازمانی که می‌تواند تحت مدیریتی واحد و یکپارچه و در پشت صحنه خطوط تولید، ذائقه بازار را دریافت کرده و بر آن اساس ایده‌های مرتبط را به محصول دفاعی مورد نیاز مشتریان تبدیل نماید. (۱۳۸۹)

دیپلماسی دفاعی

روندی نظام‌مند در قالب به‌کارگیری و تولید قدرت نرم و راهبردی جهت پیشگیری و مقابله با تهدیداتی است که برای یک واحد سیاسی فرض می‌شود که در چهار محور خلاصه می‌شود:

- فعالیت‌هایی که در جهت کنترل تسلیحات، خلع سلاح و اقدامات اطمینان‌ساز انجام می‌شود.

- برنامه‌ریزی و مشارکت در روابط نظامی، اقتصادی و آموزشی دوجانبه.

- فعالیت‌هایی که در جهت امنیت و ثبات منطقه و جهان صورت می‌گیرد.

- همکاری‌های بین‌المللی در حوزه‌های جدید و یا غیر سنتی امنیت (در مقابل تهدیدات بدون مرز) شامل همکاری با دیگر کشورها در جهت مقابله با تهدیدات همانند تروریسم

و ... (۱۳۸۹)

راکت

پرتابه‌هایی که با نیروی پیش‌رانش و با نشانه‌گیری اولیه به سمت هدف به جلو رانده می‌شوند و فاقد سامانه هدایت و کنترل می‌باشند. (۱۳۸۹)

راه‌بندان

اقدام به انسداد مسیر رفت و آمد عمومی به منظور بیان شکایت، ایجاد فشار یا تحمیل یک تقاضا است. (۱۳۹۰)

راهپیمایی

حرکت جمعی افراد در مسیری که در ملأعام بوده به منظور حمایت، اعتراض یا ایجاد فشار در خصوص موضوعی مشخص یا تحمیل یک تقاضا است. (۱۳۹۰)

رزم دریایی

مجموعه تدابیر، راهبردها، فناوری‌ها و قابلیت‌های نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و انواع شناورهای رزمی و منابع انسانی که در حوزه دریا جهت مقابله با تهدیدهای بالقوه و بالفعل و تقویت دفاع دریایی استفاده می‌شود. این تهدیدات شامل، تهدیدات دریا از ناحیه دریا، خشکی از ناحیه دریا و هوا از ناحیه دریا می‌باشد. (۱۳۸۹)

رزم زمینی

مجموعه اقدامات و عملیات زمینی در سطح زمین و خشکی در رسته‌های رزمی، خدمات رزمی و پشتیبانی خدمات رزمی در دو حوزه آفند و پدافند است. (۱۳۸۹)

رزم هوایی

مجموعه اقدامات و عملیات هوایی شامل استفاده از هواپیماهای ره‌گیر، بمب‌افکن، توپ ضد هوایی و موشک‌های زمین به هوا و هوا به هوا که برای نابودی یا کاهش تهدیدات هوایی یا موشکی دشمن در سطح قابل قبول به کار گرفته می‌شود. (۱۳۸۹)

زیردریایی

شناوری با سرنشین یا بدون سرنشین که قابلیت حرکت و ماندگاری در زیر آب را داشته و برای جستجو، رهگیری اهداف دریایی، موقعیت‌یابی و شنود به کار می‌رود و ممکن است مجهز به سیستم سلاح زیرسطحی باشد. (۱۳۸۹)

ژئودزی

علم اندازه‌گیری و تعیین شکل و ابعاد زمین، میدان ثقل زمین و بررسی تغییرات زمانی آن‌ها است. (۱۳۸۹)

سامانه دفاعی

مجموعه‌ای هماهنگ از تأسیسات، تجهیزات، مواد، خدمات، نرم‌افزارها، داده‌های فنی و کارکنان مورد نیاز، که برای انجام مأموریت‌های دفاعی مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

سرقت

ربودن مال دیگری به‌طور پنهانی و یا آشکار یا با سوءاستفاده از غفلت و عدم آگاهی و هوشیاری لازم صاحب مال است. (۱۳۸۶)

سرقت به عنف

سرقتی که در آن مجرم در هنگام ارتکاب جرم از سلاح سرد یا توسل به‌زور علیه مالک، متصرف یا حاضران در صحنه جرم استفاده می‌نماید. (۱۳۸۶)

سرقت خیابانی

سرقت وجه نقد و یا اشیای همراه شخص در معابر شهری که توسط سارق یا سارقان صورت گرفته و به صورت قاپ‌زنی نباشد. (۱۳۹۰)

سرقت عادی

سرقتی که بدون توسل به‌زور و استفاده از سلاح گرم و سرد انجام گیرد. (۱۳۸۶)

سرقت مسلحانه

سرقتی که در آن سارق یا سارقان با استفاده از سلاح گرم اعم از جنگی، شکاری، کمری و... اقدام به سرقت می‌نمایند. (۱۳۸۶)

سرقت وسایل جانبی خودرو

سرقت هر قطعه از لوازم، قطعات و تجهیزاتی که اصالتاً مربوط به خودرو بوده و توسط کارخانه سازنده یا مالک بر روی خودرو نصب شده باشد. (۱۳۹۰)

سیاست دفاعی - امنیتی

خطمشی‌های کلی یک نظام برای دفع تهدیدات نظامی، امنیتی و ایجاد فرصت‌های دفاعی و امنیتی است. (۱۳۸۹)

شناورهای پشتیبانی

رجوع شود به: شناورهای لجستیکی. (۱۳۸۹)

شناورهای لجستیکی

یکی از انواع شناورهای سطحی که به منظور حمل و جابه‌جایی انواع مهمات، نیرو، بار، آذوقه و... به کار برده می‌شود و وظیفه پشتیبانی از جزایر، سکوهای نفتی و شناورها را در دریا بر عهده دارد. (۱۳۸۹)

فرماندهی انتظامی

مجموعه یگان‌ها، واحدهای سازمانی، نیروی انسانی، تجهیزات و اماکن تحت مسئولیت فردی به‌عنوان فرمانده که وظیفه حفظ نظم و امنیت یک محدوده از تقسیمات کشوری مربوط به خود را بر عهده دارد. (۱۳۹۰)

فوت‌شده در تصادف

فردی که در صحنه تصادف یا بر اثر جراحات ناشی از آن فوت شود. (۱۳۸۶)

قاپ‌زنی

ربایش ناگهانی اموال همراه افراد (زیورآلات، کیف، وجه نقد، تلفن همراه و ...) به صورت آشکار با استفاده از غفلت و عدم هوشیاری صاحب آن است. (۱۳۹۰)

قاچاق

ورود و صدور، خریدوفروش و یا حمل‌ونقل کالا، انسان، حیوان، سوخت و ارز به صورت غیر قانونی و نیز تولید و نگهداری کالای ممنوعه است. (۱۳۹۰)

قاچاقچی

کسی که به انجام قاچاق مبادرت می‌ورزد. (۱۳۹۰)

قاچاقچی مواد مخدر

قاچاقچی که امرار معاش وی، سرمایه‌گذاری و یا مشارکت در عملیات اجرایی خریدوفروش مواد مخدر است. (۱۳۸۶)

قتل

خاتمه‌دادن به زندگی فرد یا افراد به هر طریق ممکن (سلاح سرد، سلاح گرم، سم، خفه‌کردن، تصادف و ...) توسط فرد یا افراد دیگر است. (۱۳۹۰)

قتل عمد

کشتن با اراده و اختیار که شخص عالماً و عامداً با قصد فعل و نتیجه، مرتکب سلب حیات شخص یا اشخاص دیگر می‌شود، خواه عمل نوعاً کشنده باشد یا نباشد. (۱۳۸۶)

کالای ممنوعه

کالایی که ورود و صدور، خریدوفروش، حمل‌ونقل یا تولید و نگهداری آن به‌موجب قانون ممنوع است. (۱۳۹۰)

کلانتری

واحدی از فرماندهی انتظامی که به موجب تقسیمات کشوری در شهرها ایجاد می‌شود و وظیفه حفظ نظم و امنیت تمام یا بخشی از شهر را بر عهده دارد. (۱۳۹۰)

گارد ساحلی

مجموعه امکانات، شامل قایق‌های تندرو و گشت ساحلی و امکانات پهلوگیری که مأموریت آن انجام بازرسی از شناورهای در حال تردد در آب‌های ساحلی، خدمات‌رسانی، مرزبانی و محافظت از شناورها و امکانات خودی، مقابله با تهدیدات ناشی از حمل کالاهای قاچاق و ضربه‌زدن به شناورهای دشمن در حوزه ساحلی هر کشور است. (۱۳۸۹)

گذرگاه مرزی

محل عبور و مرور از نقطه اشتراک مرز دو کشور است. (۱۳۹۰)

گواهی‌نامه رانندگی

اجازه‌نامه‌ای برای رانندگی وسایل نقلیه که متناسب با وسیله نقلیه از طرف راهنمایی و رانندگی به نام افراد صادر می‌شود. (۱۳۸۶)

لانچر

رجوع شود به: موشک‌انداز. (۱۳۸۹)

ماده مخدر

مواد تخمیرکننده اعم از طبیعی یا شیمیایی که مصرف آن‌ها اعتیادآور است. (۱۳۹۰)

ماهواره‌بر

موشکی که برای حمل و قرار دادن ماهواره در مدار معین به کار می‌رود. (۱۳۸۹)

متکدی

فردی که با خواهش در ملأعام از دیگران طلب کمک مالی، غذا و سایر مایحتاج زندگی خود را داشته و درآمد خود را از این طریق کسب می‌نماید. (۱۳۹۰)

مجروحان

افرادی که در اثر تصادف مجروح شوند. (۱۳۸۶)

محققان دفاعی

افرادی که با فعالیت‌های مبتنی بر فرایند تحقیق در حوزه‌های تخصصی مرتبط با مأموریت نیروهای مسلح و در جهت دستیابی به اهداف از پیش تعیین شده تلاش می‌کنند و شامل دانشوران، فناوران، طراحان و محققان عملیاتی می‌باشند. (۱۳۸۹)

مرگ اتفاقی

مرگی که به صورت غیر منتظره در افرادی رخ می‌دهد که به‌ظاهر از نظر طبی در شرایط سلامت جسمانی به‌سر می‌برند و انتظار مرگشان نمی‌رود. (۱۳۸۶)

مرگ مشکوک

مرگی که در آن چگونگی و علت فوت روشن نیست هرچند ممکن است پس از انجام تحقیقات و معاینات و اظهارنظرهای پزشکی قانونی مشخص شود. (۱۳۸۶)

مسموم کردن عمدی

خوراندن، تزریق کردن یا انتشار عمدی موادی که برای سلامتی انسان مضر و خطرناک باشد. (۱۳۸۶)

معتاد به مواد مخدر

فردی که به یک یا چند نوع از مواد مخدر اعتیاد دارد. (۱۳۹۰)

ممنوع الخروج

فردی که به‌موجب اعلام مقامات قضایی و یا مقامات امنیتی، خروج او از کشور ممنوع اعلام شده باشد. (۱۳۸۶)

موشک

تمامی پرتابه‌هایی که با نیروی پیش‌رانش به جلو رانده می‌شوند و دارای سامانه هدایت و کنترل هستند. (۱۳۸۹)

موشک ضد زره

نوعی موشک که برای نفوذ و یا انهدام هدف‌های زرهی دشمن به کار می‌رود. (۱۳۸۹)

موشک انداز

سکوپی جهت برنامه‌ریزی، آماده‌سازی و پرتاب موشک یا راکت است. (۱۳۸۹)

مهمات

مجموعه‌ای از ساز و برگ جنگی که انواع منفجرکننده‌ها مانند فشنگ، گلوله، نارنجک و مین را شامل می‌شود. (۱۳۸۹)

مین

مهماتی که برای قرار دادن در زیر، رو یا نزدیک زمین و دیگر سطوح طراحی شده تا به محض حضور، هم‌جواری و یا تماس شخص یا وسایل نقلیه منفجر شود. (۱۳۸۹)

مین دریایی

از دسته مهمات دریایی و محتوی مقداری مواد منفجره که در داخل محفظه مخصوص غیر قابل نفوذ آب قرار داده شده و در اثر تماس، برخورد مستقیم یا حس آثار عبور (از قبیل مغناطیس، فشار، صوت و ...) کشتی‌ها و سایر وسایل نقلیه دریایی منفجر می‌شود و موجب غرق شدن شناورها و یا خسارت ناشی از موج انفجار به آن‌ها می‌شود. (۱۳۸۹)

مین‌زدایی

شناسایی، غیر فعال‌سازی، پاک‌سازی و حذف آثار مخرب انواع مین‌هایی که به‌منظور ایجاد خسارت به نفرات، خودروها، کشتی‌ها، قایق‌ها و هواپیماها استفاده شده است. (۱۳۸۹)

نارضایتی

شرایطی روانی و ذهنی که از احساس شکاف بین انتظارات (مطالبات) وضعیت موجود برای فرد یا افراد ایجاد شده و ممکن است به شکل اعتصاب، اغتشاش، تجمع، تحصن، راه‌بندان، راهپیمایی یا عناوین مشابه نشان داده می‌شود. (۱۳۹۰)

نزاع

هر نوع درگیری فیزیکی و یا ضرب‌وجرح دو یا چند نفر با یکدیگر است. (۱۳۹۰)

نزاع دسته‌جمعی

هرگونه نزاع که به صورت گروهی اتفاق بیفتد. (۱۳۸۶)

نیازهای عملیاتی نیروهای مسلح

نیازهای پنهان و آشکار کاربران عملیاتی نیروهای مسلح که مبنایی برای برنامه‌ریزی تأمین سلاح و تجهیزات نیروهای مسلح است. (۱۳۸۹)

وضعیت بحران

شرایطی که به دلیل پیش‌آمدها و رخداد‌های داخلی و خارجی اعم از طبیعی و غیرطبیعی رخ می‌دهد و شرایط عادی، منافع ملی و یا امنیت ملی را دچار تهدید و بحران می‌سازد و یا به‌شدت تحت تأثیر قرار می‌دهد. (۱۳۸۹)

هواناو

نوعی وسیله ترابری که هنگام حرکت با فشرده کردن هوا در زیر خود در سطح آب یا زمین‌های هموار ساحلی و بدون تماس با آن، حرکت می‌کند. (۱۳۸۹)

بخش ۱۹- سایر

آبادی

یک نقطه جغرافیایی شامل مجموعه یک یا چند مکان و اراضی به هم پیوسته (اعم از کشاورزی و غیر کشاورزی) که خارج از محدوده شهرها یا هر آبادی دیگر واقع شده و دارای محدوده ثبتي یا عرفی مستقل باشد. اگر آبادی در زمان آمارگیری محل سکونت خانوار یا خانوارهایی باشد، دارای سکنه و در غیر این صورت خالی از سکنه تلقی می‌شود. (۱۳۹۱)

آزاده

ایثارگری که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک در داخل و یا خارج از کشور اسیر شده و سپس آزاد شود. همچنین تمامی افرادی که از تاریخ ۱۳۳۲/۵/۲۸ تا ۱۳۵۷/۱۱/۱۶ با الهام از مبارزات و مجاهدات امام خمینی(ره) به دلایل امنیتی، مذهبی یا اتفاقات سیاسی دیگر حداقل به مدت شش ماه در بازداشت یا حبس قطعی بوده‌اند، آزاده محسوب می‌شوند. (۱۳۸۸)

ابلاغ اوراق قضایی در خارج از کشور

ابلاغی که مأموران کنسولی دولت ایران به‌موجب آن احکام صادره توسط مراجع قضائی کشور مانند اظهارنامه، دادنامه، دادخواست، اخطاریه، اجرائیه و ... را برابر قانون به مخاطبان آن در خارج از کشور اعم از ایرانی و غیر ایرانی تسلیم می‌نمایند. (۱۳۸۸)

اتباع خارجی حمایت شده

اتباع خارجی خودانگیخته که با حمایت مالی و معرفی نامه کمیساریای عالی ملل متحد در جمهوری اسلامی ایران به مقصد کشور متبوع خود خارج می شوند. (۱۳۹۰)

اتباع خارجی خودانگیخته

آن دسته از پناهندگان جمعی ثبت نام شده و دارای مدرک شناسایی معتبر که به صورت داوطلبانه خواهان بازگشت به کشور خود هستند. (۱۳۹۰)

اتباع خارجی غیر قانونی

آن دسته از اتباع خارجی که به صورت غیر قانونی در کشور تردد یا اقامت دارند. (۱۳۹۰)

اتباع خارجی غیر قانونی خودمعرف

آن دسته از اتباع خارجی غیر قانونی و فاقد مدارک معتبر که به صورت داوطلبانه خواهان بازگشت به کشور متبوع خود می باشند. (۱۳۹۰)

اجازه خروج اتباع بیگانه با گذرنامه های سیاسی و خدمت

اجازه ای که به دارندگان گذرنامه های سیاسی و خدمت امکان خروج از کشور در مدت زمان معین توسط وزارت امور خارجه داده می شود و طبق ضوابط امکان تمدید آن وجود دارد. (۱۳۸۸)

اجازه خروج دارندگان گذرنامه های سیاسی و خدمت

اجازه ای که به دارندگان گذرنامه های سیاسی یا خدمات امکان خروج از کشور در مدت زمان معین توسط وزارت امور خارجه داده می شود. (۱۳۸۸)

اجازه خروج دانش آموزی

نوعی از خروج برای دانش آموزان خارج از کشور در مقطع متوسطه با حداکثر سن مقرر در قانون که بر اساس ضوابط وزارت آموزش و پرورش و سازمان وظیفه عمومی، در گذرنامه درج می شود. (۱۳۸۸)

اجازه خروج دانشجویان غیر تسهیلاتی

نوعی از خروج با امکان مسافرت در هرسال دوبار و حداکثر اقامت به مدت ۳ ماه در ایران که در گذرنامه دانشجویان غیر تسهیلاتی خارج از کشور، درج می‌شود. (۱۳۸۸)

اجازه خروج دانشجویی

مجوزی که توسط بخش کنسولی نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور و یا اداره گذرنامه ناجا در گذرنامه دانشجوی ایرانی خارج از کشور درج می‌شود و به استناد آن صاحب گذرنامه می‌تواند به دفعات معین به ایران تردد نماید. (۱۳۸۸)

اجازه خروج قطعی اتباع بیگانه با گذرنامه‌های سیاسی و خدمت

اجازه خروجی که قابل تمدید نیست. (۱۳۸۸)

اجازه خروج مشمولین خارج از کشور

نوعی از خروج، که به‌منظور تردد یک‌بار در سال در گذرنامه مشمولینی که طبق ضوابط معین از کشور خارج شده‌اند درج می‌شود. (۱۳۸۸)

اجازه خروج و مراجعت اتباع بیگانه با گذرنامه‌های سیاسی و خدمت

اجازه‌ای که به دارندگان این نوع گذرنامه امکان خروج از کشور و مراجعت مجدد بدون نیاز به اخذ روادید جدید در مدت‌زمان معین داده می‌شود. (۱۳۸۸)

اجازه خروج و مراجعت مکرر اتباع بیگانه با گذرنامه‌های سیاسی و خدمت

اجازه‌ای که به دارندگان این نوع گذرنامه امکان بیش از یک‌بار خروج از کشور و مراجعت مجدد بدون نیاز به اخذ روادید جدید در مدت‌زمان معین داده می‌شود. (۱۳۸۸)

احضار مقام سیاسی^۱

فراخوانی عالی‌ترین مقام سیاسی نمایندگی‌های خارجی مقیم به وزارت امور خارجه که به‌منظور ابلاغ اعتراض و یا درخواست توضیح در مورد موضوعی خاص صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

اساسنامه بین‌المللی^۱

رجوع شود به: معاهده بین‌المللی. (۱۳۸۹)

اسیر

ایثارگری که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشراک در داخل و یا خارج از کشور گرفتار شده و هویت و وضعیت وی مورد تأیید مراجع ذیصلاح قرار گیرد. (۱۳۸۸)

اظهارنامه معاهداتی^۲

سندی رسمی که توسط کشورهای عضو یک معاهده طبق مقررات آن تهیه می‌شود و اطلاعاتی در مورد اجرای تعهدات آن معاهده را به‌منظور راستی‌آزمایی در اختیار سازمان‌های بین‌المللی مربوطه قرار می‌دهد. (۱۳۸۹)

اماکن مأموریت در خارج از کشور

اماکن و ساختمان‌هایی که با موافقت دولت پذیرنده برای استقرار دفتر نمایندگی جمهوری اسلامی ایران و اقامتگاه رئیس نمایندگی استفاده می‌شود. (۱۳۸۹)

انجمن اقلیت دینی

تشکیلاتی مرکب از اعضای داوطلب همان اقلیت دینی که هدف آن حل مشکلات و بررسی مسائل دینی، فرهنگی، اجتماعی و رفاهی ویژه آن اقلیت باشد. (۱۳۹۰)

انجمن سیاسی

رجوع شود به: حزب. (۱۳۹۰)

۱ - International Statute

۲ - Treaty Declaration

انجمن صنفی - تخصصی

تشکیلاتی که به وسیله دارندگان کسب، پیشه، حرفه و تجارت معین تشکیل شده و اهداف، رفتار و برنامه‌های آن به گونه‌ای در جهت منافع خاص مربوط به آن صنف یا تخصص باشد. (۱۳۹۰)

انگشت‌نگاری در خارج از کشور

اقدامی که مأموران کنسولی در خارج از کشور برای متقاضیان گواهی عدم سوء پیشینه و متقاضیان صدور شناسنامه دارای سن بالاتر از ۱۵ سال به عمل می‌آورند. (۱۳۸۸)

ایثارگر

فردی که برای استقرار و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و دفاع از کیان نظام جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمنان داخلی و خارجی انجام وظیفه نموده و شهید، مفقودالثر، جانباز، اسیر، آزاده و رزمنده شناخته شود. (۱۳۸۸)

ایثارگر حالت اشتغال بگیر

مستخدمین شهید، جانباز از کارافتاده کلی، آزاده جانباز از کارافتاده کلی و مفقودالثر انقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی، به منزله شاغل تلقی و از لحاظ پرداخت حقوق یا اجرت و فوق‌العاده شغل، مزایای مستمر، ارتقای گروه و ... همانند مستخدمین شاغل با دو گروه بالاتر و یا عناوین مشابه توسط دستگاه‌های ذی‌ربط با آنان رفتار خواهد شد و بر اساس مقررات استخدامی مربوطه، با سنوات مقرر، بازنشسته شده و پس از آن از حقوق بازنشستگی یا مستمری مربوط بهره‌مند می‌شوند. (۱۳۸۸)

ایرانی در راه مانده

تبعه ایرانی در خارج از کشور که نیازمند کمک مالی نمایندگان جمهوری اسلامی ایران در آن کشور برای بازگشت به ایران است. (۱۳۸۸)

بازرسی بین‌المللی^۱

فعالیت‌هایی که توسط گروه اعزامی از طرف یک سازمان بین‌المللی به کشورهای عضو در چارچوب نظام راستی‌آزمایی یک معاهده صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

بازگشت به تابعیت

رجوع به تابعیت قبلی پس از لغو تابعیت جدید، بر اساس قوانین و مقررات است. (۱۳۸۸)

بانک‌های اطلاعاتی علوم زمین

مجموعه کامل، سامان‌یافته، در دسترس و به‌روز از داده‌های علوم زمین که از طریق پایگاه داده‌های علوم زمین در اختیار همگان قرار می‌گیرد. (۱۳۸۷)

برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوایی

فعالیتی است که به‌منظور شناخت ذخایر معدنی فلزی و غیر فلزی، آب‌های زیرزمینی، شکستگی‌های پی‌سنگ، توده‌های نیمه‌عمیق و عمیق سنگ‌های آذرین و ... با هدف ثبت و شناسایی ویژگی‌های مغناطیسی، الکترومغناطیسی و رادیومتری سطح زمین انجام می‌شود. (۱۳۸۷)

برداشت داده‌های فراطیفی هوایی

فعالیتی است که به‌منظور شناخت آثار کانه‌زایی از طریق ثبت و اندازه‌گیری بازتاب طیفی پدیده‌های سطحی زمین در نوارهای بسیار باریک طول موجی امواج الکترومغناطیس در محدوده مرئی و مادون‌قرمز انجام می‌شود. (۱۳۸۷)

برگ عبور

مدرک مسافرتی که جهت ایرانیانی که قصد مراجعه به کشور را داشته و فاقد گذرنامه یا اسناد در حکم گذرنامه باشند و یا این‌که مدت اعتبار آن اسناد منقضی شده باشد به‌شرط آنکه تابعیت ایرانی آن‌ها مسلم شده باشد، صادر می‌شود. این برگ که فقط برای بازگشت به ایران معتبر

است از طرف مقامات سیاسی و کنسولی خارج از کشور به‌طور رایگان صادر و تحویل متقاضی می‌شود. (۱۳۸۸)

برگه تردد اتباع خارجی

مجوزی موقت و کوتاه‌مدت که برای اتباع خارجی دارنده مدارک آمایش برای تردد به مرز و یا خروج از محدوده تعیین‌شده صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

بیمار اعزامی به خارج از کشور

بیماری که بر اساس تشخیص و مجوز شورای عالی پزشکی به اداره امور اجتماعی وزارت امور خارجه معرفی شده و برای معالجه به خارج از کشور اعزام می‌شود. (۱۳۸۸)

پروانه ازدواج با اتباع خارجی

مجوزی که به‌موجب ماده ۱۰۶۰ قانون مدنی و ماده ۱۷ قانون ازدواج برای مردان خارجی متقاضی ازدواج با زنان ایرانی و به‌موجب مصوبه هیئت وزیران برای مردان ایرانی متقاضی ازدواج با زنان خارجی پناهنده جمعی صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

پژوهش زمین‌شناسی بنیادی

انجام مطالعات جهت افزایش دانش و دانسته‌های زمین‌شناسی و شناخت بهتر پوسته زمین است. (۱۳۸۷)

پژوهش کاربردی و فناوری علوم زمین

پژوهشی در زمینه علوم زمین که نتایج حاصل از آن می‌تواند در برطرف کردن نیازها، حل مسائل پیچیده و یا مشکلات زمین‌شناسی و اکتشاف مواد معدنی به کار آید. (۱۳۸۷)

پناهندگان جمعی

پناهندگانی که به‌دلیل وقوع جنگ داخلی یا بین‌المللی، بدون تشریفات قانونی، کشور متبوع خود را ترک و یا وادار به ترک آن شوند و برابر کنوانسیون ۱۹۵۱ و پروتکل ۱۹۶۷ ژنو و ملحقات آن بیم موجه از آزار و اذیت را به اثبات برسانند. (۱۳۹۰)

پناهنده

رجوع شود به: تبعه خارجی پناهنده. (۱۳۹۰)

پیمان بین‌المللی^۱

رجوع شود به: معاهده بین‌المللی. (۱۳۸۹)

تابعیت

رابطه‌ای سیاسی، معنوی و قانونی که شخصی را به دولت معینی مرتبط می‌سازد. (۱۳۸۸)

تأیید صدور و تعلق اسناد تحصیلی

تأییدی که بر روی مدارک و گواهی‌های تحصیلی دانش‌آموختگان و دانشجویان ایرانی خارج از کشور به اسناد ضوابط و مقررات معین توسط بخش کنسولی نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور درج می‌شود. (۱۳۸۸)

تبعه

کسی که می‌تواند از همه حقوق قانونی در یک کشور بهره‌مند شود و بنای حقوق بر برابری آن‌ها در شرایط مساوی نهاده شده است. (۱۳۸۸)

تبعه ایرانی مشمول ماده ۹۸۹ قانون مدنی

هر تبعه ایرانی که بدون رعایت مقررات قانونی، تابعیت خارجی تحصیل کرده باشد. (۱۳۸۸)

تبعه خارجی پناهنده

فردی که به‌علت ترس موجه از این‌که به دلایل مربوط به نژاد، مذهب، ملیت، عضویت در بعضی گروه‌های اجتماعی و یا داشتن عقاید سیاسی تحت شکنجه قرار گیرد، در خارج از کشور خود به‌سر می‌برد و نمی‌تواند و یا به‌علت ترس مذکور نمی‌خواهد تحت حمایت کشور خود قرار گیرد. (۱۳۹۰)

تبعه خارجی مقیم

تبعه خارجی که پروانه اقامت دارد. (۱۳۹۰)

تسهیلات غیر ارزی دانشجویی

تسهیلاتی شامل گذرنامه رایگان، خروجی دانشجویی، تأیید مدارک تحصیلی، صدور معرفی نامه جهت تخفیف بلیت هواپیما و ... که به دانشجویان ایرانی خارج از کشور ارائه می شود. (۱۳۸۸)

تحصیل تابعیت

کسب تابعیت دولت غیر، توسط شخصی خارجی در صورت داشتن شرایط قانونی و تصویب مقامات ذی صلاح است. (۱۳۸۸)

ترک تابعیت

خروج از تابعیت اصلی، اکتسابی و تبعی بر اساس قوانین کشور متبوع فرد است. (۱۳۸۸)

تصاویر ماهواره‌ای

تصاویر اخذ شده از ماهواره‌های سنجش از دور در یک یا چند محدوده باند طیفی با تفکیک مکانی، زمانی و رادیومتریک متفاوت که در حوزه‌های مختلف و متعدد علوم زمینی مورد استفاده قرار می گیرد. (۱۳۸۹)

تصاویر هوایی

تصاویر اخذ شده توسط دوربین‌های عکس برداری هوایی متریک با وضوح هندسی مناسب که برای تولید نقشه قابل استفاده است. (۱۳۸۹)

تصاویر هوایی رقومی

تصاویر اخذ شده توسط دوربین‌های عکس برداری هوایی رقومی متریک در یک یا چند طیف با وضوح هندسی مناسب که برای تولید نقشه قابل استفاده بوده و دارای مختصات مرکز تصویر نیز است. (۱۳۸۹)

تغییر محل اقامت (مندرج در گذرنامه)

تغییر محل اقامت فرد در گذرنامه به استناد ماده ۱۰۰۴ قانون مدنی است. (۱۳۸۸)

ثبت موقت کشتی در خارج از کشور

اقدامی که مأموران کنسولی دولت ایران با مجوز سازمان بنادر و دریانوردی ایران و رعایت مواد قانونی به استناد گواهینامه‌های فنی و ایمنی صادره از طرف یکی از مؤسسات رده‌بندی بین‌المللی مورد تأیید سازمان مذکور انجام می‌دهند. (۱۳۸۸)

جانباز

ایثارگری که سلامتی خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشرار از دست‌داده و به اختلالات و نقص‌های جسمی یا روانی دچار شود. (۱۳۸۸)

جانباز شهید

جانبازی که بنا به تشخیص کمیسیون پزشکی بنیاد شهید و امور ایثارگران، به دلیل ضایعات ناشی از جانبازی فوت نماید. (۱۳۸۸)

جانباز شیمیایی

جانبازی که بر اثر عوامل شیمیایی، میکروبی و هسته‌ای دچار ضایعه (مصدومیت) شده است. (۱۳۸۸)

جامعه سیاسی

رجوع شود به: حزب. (۱۳۹۰)

جمعیت سیاسی

رجوع شود به: حزب. (۱۳۹۰)

حزب

گروهی سازمان‌یافته از افراد حقیقی که دارای مرام و خط‌مشی معینی بوده و در قالب برنامه‌های مشخص سیاسی در چارچوب قوانین برای رسیدن به اهداف خود فعالیت می‌کند. (۱۳۹۰)

حق پرستاری جانباز

مبلغی که از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران (بر اساس ضوابط مربوطه) به‌منظور حفظ سلامت جانبازان ۵۰ درصد و بالاتر، اعصاب و روان و شیمیایی به آن‌ها پرداخت می‌شود. (۱۳۸۸)

خانواده آزاده

همسر، فرزند و والدین تحت تکفل آزاده است. (۱۳۸۸)

خانواده جانباز

همسر، فرزند و والدین تحت تکفل جانباز است. (۱۳۸۸)

خانواده شاهد

پدر، مادر، همسر و فرزند شهید، مفقودالثر و اسیر است. (۱۳۸۸)

خودرو شماره یک نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران

خودرویی که به‌منظور انجام امور رسمی و صرفاً توسط رئیس نمایندگی استفاده می‌شود. (۱۳۸۹)

دانش‌آموز ایرانی خارج از کشور

دانش‌آموزی که طبق ضوابط و مقررات کشور محل تحصیل در یکی از مدارس آن کشور و یا مدارس جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور به تحصیل اشتغال دارد. (۱۳۸۸)

مرکز آمار ایران

دانشجوی ایرانی خارج از کشور

تبعه ایرانی که با توجه به ضوابط تعیین شده از سوی مراجع رسمی جمهوری اسلامی ایران در یکی از مؤسسات آموزش عالی خارج از کشور به تحصیل اشتغال دارد. (۱۳۸۸)

دانشجوی تسهیلاتی خارج از کشور

دانشجوی ایرانی خارج از کشور که طبق ضوابط معین از تسهیلات غیر ارزی استفاده می کند. (۱۳۸۸)

دانشجوی غیر تسهیلاتی خارج از کشور

دانشجوی ایرانی خارج از کشور که طبق ضوابط معین فاقد برخی از ویژگی های دانشجوی تسهیلاتی است. (۱۳۸۸)

داوطلب انتخاباتی

فردی که در یکی از انتخابات به عنوان انتخاب شونده ثبت نام می نماید. (۱۳۹۰)

دبیر اول

دبیر دومی که حداقل سه سال در این مقام توقف داشته و دوره آموزش تکمیلی را با موفقیت گذرانیده و شرایط لازم را کسب نموده است. (۱۳۸۹)

دبیر دوم

دبیر سومی که حداقل سه سال در این مقام توقف داشته و برای ارتقاء مقام دبیر دومی شرایط لازم را کسب نموده است. (۱۳۸۹)

دبیر سوم

وابسته ای که حداقل دو سال در این مقام توقف داشته و برای ارتقاء مقام دبیر سومی شرایط لازم را کسب نموده است. (۱۳۸۹)

درصد جانبازی

میزان آسیب‌دیدگی جسمی و روانی که توسط کمیسیون پزشکی بنیاد شهید و امور ایثارگران مشخص و حسب مورد تجدیدنظر خواهد شد. (۱۳۸۸)

دماش^۱

اقداماتی که در راستای ابلاغ تذکرات لازم به نمایندگی‌های رسمی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی صورت می‌گیرد. (۱۳۸۹)

رای باطله غیر مأخوذه

راییی که باطل بوده و در شمارش آرا به حساب نمی‌آید. (۱۳۹۰)

رای باطله مأخوذه

راییی که در عین باطل بودن در شمارش آرا به حساب می‌آید. (۱۳۹۰)

رای مأخوذه

مجموع آرای صحیح و آرای باطله مأخوذه است. (۱۳۹۰)

رئیس مأموریت

رجوع شود به: رئیس نمایندگی جمهوری اسلامی ایران. (۱۳۸۹)

رئیس نمایندگی جمهوری اسلامی ایران

سفیر، کاردار، سرکنسول و یا کسی که در غیاب آن‌ها مسئولیت اداره نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران را در خارج از کشور بر عهده دارد. (۱۳۸۹)

رایزن درجه دو

رایزن درجه سومی که حداقل سه سال در این مقام توقف داشته و برای ارتقاء مقام رایزن درجه دومی شرایط لازم را کسب نموده است. (۱۳۸۹)

رایزن درجه سه

دبیر اولی که حداقل سه سال در این مقام توقف داشته و برای ارتقاء مقام رایزن درجه سوم شرایط لازم را کسب نموده است. (۱۳۸۹)

رایزن درجه یک

رایزن درجه دومی که حداقل سه سال در این مقام توقف داشته و شرایط مندرج در اساسنامه وزارت امور خارجه را احراز نموده است. (۱۳۸۹)

رزمنده

ایثارگری که در راه تکوین، دفاع و حفظ ارزش‌ها و کیان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضد انقلاب و اشعار با تأیید مراجع ذیصلاح به‌طور فعال حضور داشته باشد. (۱۳۸۸)

رسته سیاسی

مجموعه تخصص‌های لازم برای انجام امور دیپلماسی، مطابق اساسنامه وزارت امور خارجه است. (۱۳۸۹)

روادید

اجازه‌ای که مأموران صلاحیت‌دار جمهوری اسلامی ایران در گذرنامه و یا اسناد مسافرتی هر یک از اتباع بیگانه (خارجی) به‌منظور ورود و اقامت در ایران به مدت معین صادر می‌کنند. (۱۳۸۸)

روادید تحصیلی

روادیدی که برای اتباع بیگانه (خارجی) که طبق ضوابط معین، قصد تحصیل در ایران را دارند صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید تجاری

روادیدی که برای اتباع بیگانه (خارجی) که قصد ورود به ایران به‌منظور انجام امور اقتصادی، تجاری، بازرگانی و سرمایه‌گذاری را دارند صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید جهانگردی

روادیدی که برای اتباع بیگانه (خارجی) که قصد ورود به ایران به منظور جهانگردی و گردشگری را دارند صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید جهانگردی فرودگاهی

روادیدی که برای اتباع بیگانه (خارجی) که موفق به اخذ روادید جهانگردی از دفاتر نمایندگی وزارت امور خارجه در مبادی ورود فرودگاه‌های بین‌المللی می‌شوند صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید چندبار ورود

روادیدی که برای چندین بار ورود و خروج اتباع بیگانه (خارجی) اعتبار دارد. (۱۳۸۸)

روادید خدمت

روادیدی که برای مسئولان و مأموران دولت‌های خارجی دارای گذرنامه خدمت صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید دوبار ورود

روادیدی که برای دوبار ورود و خروج اتباع بیگانه (خارجی) اعتبار دارد. (۱۳۸۸)

روادید زیارتی

روادیدی که برای اتباع بیگانه (خارجی) که قصد ورود به ایران به منظور زیارت از امکان مذهبی را دارند صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید سیاسی

روادیدی که برای مسئولان و مأموران دولت‌های خارجی دارای گذرنامه سیاسی صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید گروهی

روادیدی که برای ورود بیش از یک تبعه بیگانه (خارجی) در گذرنامه سر گروه صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید مطبوعاتی

روادیدی که برای خبرنگاران خارجی که قصد سفر به ایران به منظور انجام فعالیت‌های رسانه‌ای را دارند صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید ورود با حق کار

روادیدی که برای اتباع بیگانه (خارجی) که قصد ورود به ایران به منظور کار در سازمان‌ها و شرکت‌ها و با اخذ مجوز از وزارت کار و امور اجتماعی را دارند صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

روادید یک‌بار ورود

روادیدی که برای یک‌بار ورود و خروج اتباع بیگانه (خارجی) اعتبار دارد. (۱۳۸۸)

روادید ۷۲ ساعته

روادیدی که برای اتباع بیگانه (خارجی) به منظور ۷۲ ساعت اقامت در کشور بر اساس ضوابط معین، در مبادی ورودی فرودگاهی صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

زمان آمارگیری

به زمان جمع‌آوری اطلاعات طرح آمارگیری گفته می‌شود. (۱۳۸۸)

زمان مرجع

زمانی است که داده‌ها به آن مربوط است. (۱۳۸۸)

زندانی ایرانی در خارج از کشور

تبعه ایرانی که به‌علت اتهام منتسب به وی توسط پلیس کشور خارجی بازداشت و منتظر محاکمه بوده و یا در صورت محاکمه، مجرم شناخته شده و بنا به حکم دادگاه خارجی در زندان آن کشور به‌سر می‌برد. (۱۳۸۸)

زندانی خارجی در ایران

تبعه خارجی که به علت اتهام منتسب به وی توسط مقامات صلاحیت‌دار جمهوری اسلامی ایران بازداشت و منتظر محاکمه بوده و یا در صورت محاکمه، مجرم شناخته شده و بنا به حکم مقام قضائی در زندان به سر می‌برد. (۱۳۸۸)

سازمان بین‌المللی^۱

سازمانی که بر اساس یک سند بین‌المللی توسط تابعان حقوق بین‌الملل و برای دستیابی به اهداف تعیین شده، تشکیل می‌شود. (۱۳۸۹)

سازمان بین‌المللی تخصصی^۲

سازمانی بین‌المللی که توسط چند کشور دارای منافع و مقاصد مشترک به منظور ایجاد همگرایی و وحدت سیاست‌ها برای دستیابی به اهداف مندرج در سند تأسیس، تشکیل می‌شود. (۱۳۸۹)

سازمان سیاسی

رجوع شود به: حزب. (۱۳۹۰)

سازمان مردم‌نهاد (NGO)^۳

تشکلی غیر دولتی که توسط گروهی از اشخاص حقیقی یا حقوقی به صورت داوطلبانه با رعایت مقررات مربوط تأسیس شده و دارای اهداف خیرخواهانه، غیر انتفاعی و غیر سیاسی است. (۱۳۹۰)

سامانه تعیین موقعیت جهانی GPS^۴

سامانه ناوبری رادیویی مبتنی بر ماهواره که برای کاربران مجهز به گیرنده‌های GPS امکان تعیین موقعیت سه‌بعدی، ناوبری و زمان‌سنجی را در هر زمان و مکان فراهم می‌سازد. (۱۳۹۰)

۱ - International Organization

۲ - International Specilized Agency

۳ - Non Governmental Organization

۴ - Global Positioning System

سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS^۱

محیطی یکپارچه متشکل از سخت‌افزار، نرم‌افزار، شبکه، نیروی انسانی، داده‌های مکانی و رویه می‌باشد که برای سازمان‌دهی، ذخیره، دسترسی، بازیابی، ویرایش، آنالیز و ترکیب داده‌های مکانی به منظور توسعه مدل‌هایی برای برنامه‌ریزی بهینه و درک بهتر ما از پدیده‌های مکان محور به کار می‌رود. (۱۳۸۹)

سازمان منطقه‌ای^۲

سازمان بین‌المللی که میان کشورهای یک منطقه خاص و برای دستیابی به اهداف منطقه‌ای تشکیل می‌شود. (۱۳۸۹)

سرکنسول

رئیس مأموریت کنسولی که از طرف دولت فرستنده نزد کشور پذیرنده مأموریت می‌یابد. (۱۳۸۹)

سفیر

رئیس مأموریت سیاسی که از طرف رئیس‌جمهور نزد کشور پذیرنده مأموریت می‌یابد. (۱۳۸۹)

سند اختیار تابعیت زوج

سندی که به موجب تبصره ۱ ذیل ماده ۹۸۷ قانون مدنی و بنا به تقاضای زنان ایرانی که بخواهند تابعیت مملکت زوج را دارا باشند، صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

سند بقاء به تبعیت پدر

سندی که به استناد ماده ۹۷۷ قانون مدنی جهت مشمولین بند ۴ و ۵ ماده ۹۷۶ قانون مدنی که پس از ۱۸ سالگی تمام بخواهند تابعیت خارجی پدر را دارا باشند، صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

۱ - Geographic Information System

۲ - Regional Organization

سند تابعیت

سندی که به موجب ماده ۹۷۹ و ۹۸۰ قانون مدنی برای اتباع خارجی متقاضی ورود به تابعیت ایران صادر می شود. (۱۳۸۸)

سند خروج از تابعیت

سندی که به موجب ماده ۹۸۸ قانون مدنی برای اتباع ایران متقاضی خروج از تابعیت ایران صادر می شود. (۱۳۸۸)

سند شناسایی تابعیت خارجی

سندی که به استناد تبصره ذیل ماده ۹۸۹ قانون مدنی برای مشمولین این ماده صادر و تابعیت خارجی آنان را به رسمیت می شناسد. (۱۳۸۸)

شهر

هر یک از نقاطی که بر اساس مصوبه هیئت وزیران شهر شناخته شده و دارای شهرداری است. (۱۳۹۱)

شعبه ثبت نام و اخذ رأی

محلی که صندوق اخذ رأی و نیروهای اجرایی و نظارتی انتخابات به منظور رأی گیری در آن مستقر می شوند. (۱۳۹۰)

شناسنامه صادره در خارج از کشور

شناسنامه ای که به استناد مدارک صادره از مقامات خارجی توسط مأموران کنسولی دولت ایران صادر می شود. (۱۳۸۸)

شهدای غیر مستخدم

شهدایی که فاقد شغل دولتی اعم از کشوری و لشگری بوده اند. (۱۳۸۸)

شهادای مستخدم

شهادایی که در دستگاه‌های دولتی اعم از کشوری و لشگری و وابسته به دولت، شاغل بوده‌اند.
(۱۳۸۸)

شهید

ایشانگری که جان خود را در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کبان جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و عوامل ضدانقلاب و اشرار نثار نموده است. (۱۳۸۸)

طلاب خارجی رسمی

اتباع خارجی که تحت نظر مرکز جهانی علوم اسلامی به تحصیل علوم دینی می‌پردازند.
(۱۳۹۰)

طول جغرافیایی

زاویه بین نصف‌النهار گرینویچ و نصف‌النهار محل در صفحه استوا است و عدد آن بین صفر و ۱۸۰ درجه شرقی (مثبت ۱۸۰) یا ۱۸۰ درجه غربی (منفی ۱۸۰) می‌باشد.
(۱۳۸۹)

عرض جغرافیایی

زاویه بین قائم گذرنده از نقطه مورد نظر بر بیضوی مرجع و صفحه استوا است و عدد آن بین صفر و ۹۰ درجه شمالی (مثبت ۹۰) یا ۹۰ درجه جنوبی (منفی ۹۰) می‌باشد.
(۱۳۸۹)

عهدنامه بین‌المللی^۱

رجوع شود به: معاهده بین‌المللی. (۱۳۸۹)

فتوگرامتری

علم و هنر به دست آوردن اندازه‌های حقیقی در فضای شیء از روی اندازه‌گیری‌های عکسی است که برای رسیدن به این هدف با شبیه‌سازی، مدلی از شیء می‌سازند و آن را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهند. (۱۳۸۹)

قرارداد بین‌المللی^۱

رجوع شود به: معاهده بین‌المللی. (۱۳۸۹)

کارتوگرافی

علم و هنر نمایش گرافیکی یک منطقه جغرافیایی، غالباً روی سطح صاف مانند نقشه و چارت است. (۱۳۸۹)

کاردار

رئیس مأموریتی که نزد وزیر امور خارجه کشور پذیرنده، مأموریت می‌یابد. (۱۳۸۹)

کاردار موقت

فردی که به‌عنوان رئیس مأموریت، زمانی که پست ریاست مأموریت سیاسی بدون تصدی بوده یا رئیس مأموریت قادر به انجام وظایف خود نباشد، انجام وظیفه می‌نماید. (۱۳۸۹)

کارگاه

مکان یا قسمتی از مکان که در آن تحت مالکیت معین، فعالیت اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ... انجام می‌شود. (۱۳۹۰)

کارمند کنسولی

کارمند رسمی وزارت امور خارجه که در مرکز و یا در نمایندگی‌ها عهده‌دار امور کنسولی و حقوقی می‌باشد. (۱۳۸۹)

کارمند محلی نمایندگی جمهوری اسلامی ایران

کارمند قراردادی که در نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور اشتغال دارد. (۱۳۸۹)

کفیل سرکنسول

کارمندی که به‌طور موقت وظایف سرکنسول را در غیاب وی و یا در هنگام بلا تصدی بودن پست کنسولی عهده‌دار می‌شود. (۱۳۸۹)

کنفرانس مسائل بین‌المللی^۱

همایشی از نمایندگان کشورهای مختلف که در مدت‌زمان معین و به‌منظور بحث و تبادل نظر و یا اتخاذ تصمیم در زمینه موضوعات خاص بین‌المللی، تشکیل می‌شود. (۱۳۸۹)

کنوانسیون بین‌المللی^۲

رجوع شود به: معاهده بین‌المللی. (۱۳۸۹)

کاندیدای انتخاباتی

رجوع شود به: نامزد انتخاباتی. (۱۳۹۰)

کمک‌معیشت جانباز

مبلغی که از سوی بنیاد شهید و امور ایثارگران به جانبازی که حقوقش کمتر از کف تعریف شده در دستورالعمل ترمیم حقوق باشد پرداخت می‌شود. (۱۳۸۸)

گذرنامه خدمت

گذرنامه‌ای که برای کارمندان دولت جمهوری اسلامی ایران که عازم مأموریت خارج از کشور هستند (بر اساس ماده یازدهم قانون گذرنامه) توسط وزارت امور خارجه صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

۱ - International Conference

۲ - International Convention

گذرنامه سیاسی

گذرنامه‌ای که برای مقامات و مسئولان عالی‌رتبه و همچنین دیپلمات‌های جمهوری اسلامی ایران که عازم مأموریت خارج از کشور هستند (بر اساس ماده دهم قانون گذرنامه) توسط وزارت امور خارجه صادر می‌شود. (۱۳۸۸)

گروه بازرسی بین‌المللی^۱

گروهی که از سوی یک سازمان بین‌المللی به منظور انجام بازرسی به یک کشور اعزام می‌شوند. (۱۳۸۹)

گروه همراه بازرسان بین‌المللی^۲

افرادی که از سوی کشور بازرسی‌شونده، گروه بازرسی بین‌المللی را در طول مأموریت همراهی می‌نمایند. (۱۳۸۹)

گزارش معاهداتی^۳

سندی رسمی که توسط کشورهای عضو یک معاهده به صورت ادواری درباره چگونگی اجرای آن معاهده در کشور عضو تهیه و به دبیرخانه سازمان بین‌المللی مربوطه ارسال می‌شود. (۱۳۸۹)

گلزار شهدا

محل دفن شهید یا شهدا است. (۱۳۸۸)

گیرنده GPS

گیرنده ماهواره‌ای مخصوص دریافت امواج که برای تعیین موقعیت و مقاصد ناوبری مورد استفاده قرار می‌گیرد. (۱۳۸۹)

۱ - International Inspection Team

۲ - Escort Team

۳ - Treaty Report

مأمور ثابت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران

کارمند رسمی که به پست سازمانی در مأموریت‌های خارج از کشور در نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران منصوب می‌شود. (۱۳۸۹)

مأمور موقت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران

کارمندی که وظیفه‌ای موقت به‌جز وظیفه اصلی که در پست سازمانی خود دارد در نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور به وی محول می‌شود. (۱۳۸۹)

مترددین قانونی

اتباع خارجی که با داشتن گذرنامه و روادید معتبر و یا اسناد معتبر پناهندگی در کشور تردد نمایند. (۱۳۹۰)

مترددین غیر قانونی

اتباع خارجی که بدون داشتن گذرنامه و روادید معتبر و یا اسناد معتبر پناهندگی در کشور تردد نمایند. (۱۳۹۰)

متصدی رمز و حفاظت اسناد نمایندگی جمهوری اسلامی ایران

کارمندی که تصدی امور فنی و رایانه و حفاظت اسناد را در مرکز و نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران عهده‌دار می‌باشد. (۱۳۸۹)

مرجع ملی معاهدات و کنوانسیون بین‌المللی^۱

دستگاه اجرایی مسئول در یک کشور عضو معاهده و یا کنوانسیون بین‌المللی که به‌عنوان رابط بین دبیرخانه آن معاهده و یا کنوانسیون و دولت ملی عمل می‌کند و وظیفه هماهنگی و اجرای فعالیت‌های مربوطه را در کشور خود بر عهده دارد. (۱۳۸۹)

مشمولین بند ۴ ماده ۹۷۶ قانون مدنی

افرادی که در ایران از پدر و مادر خارجی که یکی از آنها متولد ایران است متولد شده و بر اساس این بند از بدو تولد تبعه ایران محسوب می‌شوند. (۱۳۸۸)

مشمولین بند ۵ ماده ۹۷۶ قانون مدنی

کسانی که تولد وی در ایران صورت گرفته و پدر او تبعه خارجی است و تا پایان نوزده‌سالگی تمام در ایران اقامت کرده باشد. (۱۳۸۸)

مشمولین بند ۶ ماده ۹۷۶ قانون مدنی

هر زن خارجی که شوهر ایرانی اختیار کند بر اساس این بند تبعه ایران محسوب می‌شود. (۱۳۸۸)

مشمولین ماده واحده مصوب ۱۳۸۵/۷/۲ تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی

فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی که در ایران متولد شده یا حداکثر تا یک سال پس از تصویب این قانون در ایران متولد می‌شوند می‌توانند بعد از رسیدن به سن هجده سال تمام بر طبق شرایط مندرج در این ماده واحده، تقاضای تابعیت ایرانی نمایند. (۱۳۸۸)

مدرک آمایش

کارت اقامت در محدوده‌ای معین و برای مدتی معلوم که توسط وزارت کشور برای تبعه خارجی پناهنده صادر می‌شود. (۱۳۹۰)

مدرک آمایش پناهندگی جمعی

مدرک آمایشی که وزارت کشور برای پناهندگان جمعی صادر می‌کند. (۱۳۹۰)

مدرک صدور گذرنامه ویژه بند ۲ ماده ۹۷۶ قانون تابعیت

مدرک صدور گذرنامه افرادی که پدر آنها ایرانی است، اعم از این که در ایران یا در خارج از کشور متولد شده باشند. (۱۳۸۸)

مدرک صدور گذرنامه ویژه بند ۶ ماده ۹۷۶ قانون تابعیت
مدرک صدور گذرنامه هر زن تبعه خارجی که شوهر ایرانی اختیار نموده است. (۱۳۸۸)

مطرودین (اتباع خارجی)

اتباع خارجی غیر قانونی که پس از دستگیری با حکم مراجع قضایی از کشور اخراج می‌شوند.
(۱۳۹۰)

معاهده بین‌المللی^۱

توافقی مکتوب میان تابعان حقوق بین‌الملل (دولت، سازمان‌های بین‌المللی) است که قواعد
حقوق بین‌الملل بر آن حاکم بوده و به صورت دوجانبه و چندجانبه منعقد می‌شود. (۱۳۸۹)

معمد شعبه اخذ رأی

فردی که به‌عنوان عضو غیر اداری هیئت اجرایی و یا به‌عنوان نیروی اجرایی شعبه اخذ رأی
انتخاب می‌شود. (۱۳۹۰)

مفقودالاثَر

ایثارگری که در راه تکوین، شکوفایی، دفاع و حفظ دستاوردهای انقلاب اسلامی و کیان
جمهوری اسلامی ایران، استقلال و تمامیت ارضی کشور، مقابله با تهدیدات و تجاوزات دشمن و
عوامل ضد انقلاب و اشعار مفقود شده باشد. (۱۳۸۸)

مقام سفیری

رایزن درجه یکمی که حداقل سه سال در این مقام توقف داشته و بر اساس مقررات موجود به
این مقام ارتقا می‌یابد. (۱۳۸۹)

مقام سیاسی

بر اساس قوانین و مقررات مصوب شامل وابسته، دبیر سوم، دبیر دوم، دبیر اول، رایزن درجه
سه، رایزن درجه دو، رایزن درجه یک و سفیر می‌باشد. (۱۳۸۹)

مقاوله نامه بين المللی^۱

رجوع شود به: معاهده بين المللی. (۱۳۸۹)

ملاقات کنسولی

هرگونه ملاقاتی که بين مأموران کنسولی با اتباع دولت متبوع خود (دولت فرستنده) یا مقامات و اشخاص رسمی دولت پذیرنده، به منظور تسهیل در انجام وظایف پست کنسولی بر طبق ماده ۳۶ کنوانسیون ۱۹۶۳ وین در حدود قوانین و مقررات دولت پذیرنده برگزار می شود. (۱۳۸۸)

منتخب

فردی که از سوی مردم انتخاب شده است. (۱۳۹۰)

منشور بين المللی^۲

رجوع شود به: معاهده بين المللی. (۱۳۸۹)

موافقت نامه بين المللی

رجوع شود به: معاهده بين المللی. (۱۳۸۹)

ميثاق بين المللی^۳

رجوع شود به: معاهده بين المللی. (۱۳۸۹)

نامزد انتخاباتی

داوطلب انتخاباتی که تأیید صلاحیت شده است. (۱۳۹۰)

۱ - International Treaty

۲ - International Charter

۳ - International Covenant

نظام راستی آزمایی معاهداتی^۱

ساز و کاری مقرر در برخی معاهدات که بر اساس آن انطباق فعالیت‌های کشورهای عضو با تعهدات پذیرفته شده آن‌ها، توسط سازمان بین‌المللی مربوطه ارزیابی می‌شود. (۱۳۸۹)

نقشه

تصویر قائم عوارض زمینی روی صفحه افقی با مقیاس معلوم که روی کاغذ یا در یک فایل رایانه‌ای ارائه می‌شود. (۱۳۸۹)

نقشه آب‌شناسی

نقشه‌ای که نمایشگر عوارض آبی و عوارض مرتبط با آب مانند رودها، مسیل‌ها، حوضه آبریز و ... در سطح زمین است. (۱۳۸۹)

نقشه آب‌نگاری

نوع خاصی از نقشه که برای تأمین نیاز ناوبری دریایی ساخته می‌شود و عمق آب، شکل و طبیعت بستر، ارتفاعات و شکل و مشخصات ساحل و علائم ناوبری و خطرات برای دریانوردی را نشان می‌دهد. (۱۳۸۹)

نقشه برجسته

نقشه‌ای که در آن ناهمواری‌های سطح زمین به صورت سه‌بعدی واقعی ایجاد می‌شود. (۱۳۸۹)

نقشه رقومی

نقشه‌ای که در محیط رقومی تولید شود و به صورت فایل کامپیوتری باشد. (۱۳۸۹)

نقشه زمین‌شناسی پایه

رجوع شود به: نقشه زمین‌شناسی سیستماتیک. (۱۳۸۷)

نقشه زمین‌شناسی سیستماتیک

نقشه‌ای که با هدف نمایش و معرفی پدیده‌های زمین‌شناسی، ویژگی‌ها و عوارض مختلف سطحی و عمقی زمین مانند شناسایی و تعیین ترکیب، گسترش، توالی، سن، ساختارها و ارتباطها در مقیاس ۱:۱۰۰۰۰۰ و ۱:۲۵۰۰۰۰ تهیه می‌شود. (۱۳۸۷)

نقشه زمین‌شناسی کاربردی

نقشه‌ای که با هدف تهیه اطلاعات کاربردی زمین‌شناسی، زمین‌شناسی مهندسی و اکتشافی در مقیاس ۱:۵۰۰۰۰ و ۱:۲۵۰۰۰ و به صورت یک بسته اطلاعاتی تهیه می‌شود. (۱۳۸۷)

نقشه ژئوشیمیایی

نقشه‌ای که با هدف نمایش نحوه توزیع عناصر مختلف در محدوده‌ای از تمرکز مواد معدنی تهیه می‌شود و شامل نقشه‌های سیستماتیک و کاربردی ژئوشیمیایی است. (۱۳۸۷)

نقشه ژئوشیمیایی سیستماتیک

نقشه ژئوشیمیایی که در مقیاس ۱:۱۰۰۰۰۰ تقریباً به صورت پوشش سراسری تهیه می‌شود. (۱۳۸۷)

نقشه ژئوشیمیایی کاربردی

نقشه ژئوشیمیایی که در مقیاس‌های ۱:۲۵۰۰۰ و بزرگ‌تر و با چگالی بیش‌تر نمونه‌برداری، در محدوده ناهنجاری‌های عناصر مختلف، به‌منظور شناسایی محدوده‌های تمرکز مواد معدنی تهیه می‌شود. (۱۳۸۷)

نقشه عکسی

نقشه‌ای به صورت عکسی کاملاً قائم و در مقیاس مشخص که می‌توان از آن مختصات نقاط را استخراج نمود. (۱۳۸۹)

نقشه کاربری اراضی

نقشه‌ای که چگونگی استفاده از زمین‌ها و نوع فعالیت‌های انسان را در یک منطقه یا ناحیه نشان می‌دهد. (۱۳۸۹)

نقشه موضوعی

نقشه‌ای که نمایش موضوعی خاص را در یک منطقه جغرافیایی مورد تأکید قرار می‌دهد. مانند نقشه خاک، نقشه راه و ... (۱۳۸۹)

نقشه ناهمواری‌ها

نقشه‌ای به صورت نمایش گرافیکی عوارض مصنوعی و طبیعی یک منطقه از سطح زمین در یک مقیاس خاص که ناهمواری‌ها را به وسیله منحنی میزان نشان می‌دهد. (۱۳۸۹)

نقطه تماس ملی^۱

شخص، دستگاه اجرایی یا نهادی که به نمایندگی از دولت، ارتباط رسمی دستگاه‌ها و نهادهای داخلی کشور را با یک سازمان بین‌المللی و بالعکس هماهنگ می‌کند. (۱۳۸۹)

نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران

سفارتخانه‌ها، سرکنسولگری‌ها، نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران نزد سازمان‌های بین‌المللی و دفاتر حفاظت منافع جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور است. (۱۳۸۹)

نماینده منتخب

فرد منتخبی که اعتبارنامه او توسط مراجع ذی‌ربط تأیید شده باشد. (۱۳۹۰)

وابسته سیاسی

کارآموز رسته سیاسی که دوره آزمایشی را با موفقیت طی نموده و به این مقام نائل می‌شود. (۱۳۸۹)

واجد شرایط رأی در انتخابات

فردی که از شرایط لازم تعریف شده در قوانین انتخابات به منظور رأی دادن برخوردار است. (۱۳۹۰)

والدین حقوق بگیر شاهد

والدین تحت تکفل شاهد که بر اساس احکام صادره از سوی سازمان‌ها و یگان‌های ذی ربط (شهادت مستخدم) و احکام هم‌ترازی (شهادت غیرمستخدم) حقوق و مزایای ماهیانه دریافت می‌نمایند. (۱۳۸۸)

والدین مستمری بگیر شاهد

والدین غیر تحت تکفل شاهد که بر اساس قانون مصوب آبان ۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی و اصلاحیه آن مستمری ماهیانه دریافت می‌نمایند. (۱۳۸۸)

وکالت‌نامه اتباع بیگانه

وکالت‌نامه مربوط به اتباع بیگانه که متقاضی انجام اموری در داخل کشور بوده و به تصدیق نمایندگی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور می‌رسد. (۱۳۸۸)

وکالت‌نامه اتباع خارجی

رجوع شود به: وکالت‌نامه اتباع بیگانه. (۱۳۸۸)

ویزا

رجوع شود به: روادید. (۱۳۸۸)

یادداشت تفاهم^۱

سندی که میان دولت‌ها برای بسترسازی و ارتقاء همکاری‌های فی‌مابین تدوین می‌شود و حاوی تعهدات الزام‌آور حقوقی نیست. (۱۳۸۹)

فهرست الفبایی

مرکز آمار رای ایران

آثار طبیعی ملی..... ۱۷۴	آ آب بهداشتی..... ۱۷۳
آخرین مدت اقامت..... ۷۱	آب خروجی از سد..... ۱۷۳
آدمربایی..... ۶۲۷	آب زیرزمینی..... ۱۷۳
آرایه..... ۱۷۴	آب سطحی..... ۱۷۴
آرد ماهی..... ۹۵	آب و هوا..... ۱۷۴
آزادراه..... ۳۳۵	آب ورودی به سد..... ۱۷۴
آزادسازی حریم آثار تاریخی - فرهنگی..... ۴۸۷	آبادی..... ۶۴۳
آزاده..... ۶۴۳	آبادی صیادی..... ۹۳
آزمایش مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی..... ۳۸۱	آب‌بندان..... ۹۳
آزمایشگاه پژوهشی..... ۴۲۵	آبخیزداری..... ۹۳
آزمایشگاه تشخیص پزشکی..... ۳۸۲	آبزیان..... ۹۴
آزمایشگاه تشخیص پزشکی بالینی..... ۳۸۱	آبزیان پرورشی..... ۹۴
آزمایشگاه تشخیص پزشکی تشریحی..... ۳۸۱	آبزیان صید شده..... ۹۴
آزمایشگاه مدرسه..... ۴۲۵	آبیاری..... ۹۴
آزمایشگاه مرکزی و پژوهش‌سرای دانش‌آموزی ۴۲۵	آبیاری بارانی..... ۹۴
آزمون استرانگ شغلی دانش‌آموز..... ۴۲۵	آبیاری تحت فشار..... ۹۴
آزمون برگشت زمان..... ۲۸۵	آبیاری غرقابی..... ۹۴
آزمون برگشت قیمت..... ۲۸۵	آبیاری قطره‌ای..... ۹۵
آزمون برگشت مقدار..... ۲۸۵	آبیاری کرتی..... ۹۵
آزمون تشخیص استعداد دانش‌آموز..... ۴۲۶	آبیاری نشتی..... ۹۵
آزمون تغییر ترتیب کالا..... ۲۸۶	آبیاری نواری..... ۹۵
آزمون ثبات شاخص در مقابل تغییر نسبی مقادیر جاری یا پایه..... ۲۸۶	آپارتمان..... ۲۲۷
	آتش‌سوزی..... ۳۸۱
	آتشکده..... ۴۸۷

- آلاینده محیط زیست ۱۷۵
- آلاینده هوا ۱۷۵
- آلودگی آب ۱۷۵
- آلودگی دریا ۱۷۵
- آلودگی محیط زیست ۱۷۵
- آلودگی ناشی از فلزات سنگین ۱۷۶
- آلودگی هوا ۱۷۶
- آلوده گر ۱۷۶
- آلونک ۲۲۷
- آمبلیوپی ۳۸۲
- آموزش استثنایی ۴۲۶
- آموزش ایمنی ۳۸۳
- آموزش پودمانی ۴۲۶
- آموزش حضوری ۴۲۶
- آموزش خودیاری فنی ۴۲۶
- آموزش رسمی ۴۲۶
- آموزش ضمن خدمت ۴۲۷
- آموزش ضمن کار ۴۲۷
- آموزش عمومی ۴۲۷
- آموزش غیر حضوری ۴۲۷
- آموزش غیر رسمی ۴۲۷
- آموزش فردبه فرد سوادآموزی ۴۲۷
- آموزش فنی و حرفه‌ای ۴۲۸
- آموزش کودکان لازم‌التعلیم تحت پوشش
نهضت سوادآموزی ۴۲۸
- آموزش مجازی ۴۲۸
- آموزش نیمه حضوری ۴۲۸
- آموزش عالی ۴۲۷
- آموزشکده آموزش عالی ۴۲۸
- آموزشگاه ۴۲۸
- آموزشگاه آزاد ۴۲۸
- آزمون ثبات شاخص در مقابل تغییر واحدهای
اندازه‌گیری ۲۸۶
- آزمون ثبات مقیاس سنجش ۲۸۶
- آزمون حاصل ۲۸۶
- آزمون سبد ثابت ۲۸۶
- آزمون سلامت روانی- رفتاری دانش آموز... ۴۲۶
- آزمون شاخص قیمت ۲۸۷
- آزمون عامل معکوس ۲۸۷
- آزمون مقادیر ثابت ۲۸۷
- آزمون مقدار میانگین قیمت‌ها ۲۸۷
- آزمون مقید بودن به شاخص‌های پاشه و
لاسپیرز ۲۸۷
- آزمون نسبیت قیمت‌های جاری ۲۸۸
- آزمون نسبیت معکوس قیمت‌های سال پایه
..... ۲۸۸
- آزمون یکسانی ۲۸۸
- آژانس پستی شهری ۳۶۹
- آژانس حمل‌ونقل ۳۳۵
- آژانس مسافرتی ۴۸۷
- آسایشگاه بیماران ۳۸۲
- آسایشگاه سالمندان معلول ۳۸۲
- آسیب ۳۸۲
- آسیب‌دیده ناشی از حوادث ۳۸۲
- آسیب‌دیده ورزشی ۵۶۷
- آشپزخانه ۲۲۷
- آشپزخانه آپن ۲۲۷
- آفند ۶۲۷
- آگهی تبلیغاتی ۴۸۷
- آگهی مطبوعاتی ۴۸۷
- آلاچیق ۲۲۷
- آلاینده آب ۱۷۵

- آموزشگاه آزاد تجسمی ۴۸۸
- آموزشگاه آزاد سینمایی ۴۸۸
- آموزشگاه آزاد موسیقی ۴۸۸
- آموزشگاه آزاد نمایشی ۴۸۸
- آموزشگاه آزاد هنری ۴۸۸
- آموزشگر پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی ... ۴۲۹
- آموزشگر تمام‌وقت مؤسسه آموزش عالی .. ۴۲۹
- آموزشگر حق‌التدریسی مؤسسه آموزش عالی
..... ۴۲۹
- آموزشگر مؤسسه آموزش عالی ۴۲۹
- آموزشگر نیمه‌وقت مؤسسه آموزش عالی .. ۴۲۹
- آموزش مدارس ۴۶۳
- آموزشیار نهضت سوادآموزی ۴۲۹
- آموزگار ۴۲۹
- آوار ۳۸۳
- ۱
- بزار و وسایل کار بادوام ۱۵۷
- بزار و وسایل کار کم‌دوام ۱۵۷
- ابلاغ اوراق قضایی در خارج از کشور ۶۴۳
- ایبی ۹۵
- اتاق ۲۲۸
- اتاق اداری مجتمع آموزشی یا مدرسه ۴۲۹
- اتاق اولیاء مدرسه ۴۳۰
- اتاق ایران ۴۸۸
- اتاق بهداشت مدرسه ۴۳۰
- اتاق بینایی‌سنجی مدرسه ۴۳۰
- اتاق خواب ۲۲۸
- اتاق شنوایی‌سنجی مدرسه ۴۳۰
- اتاق گفتاردرمانی مدرسه ۴۳۰
- اتاق مشاور مدرسه ۴۳۰
- اتاق معلم ۴۳۰
- اتاق منجمد ۳۳۵
- اتاق‌های اجاره‌ای در منزل ۲۷۷
- اتالوناژ رنگی ۴۸۸
- اتباع خارجی حمایت‌شده ۶۴۴
- اتباع خارجی خودانگیخته ۶۴۴
- اتباع خارجی غیرقانونی ۶۴۴
- اتباع خارجی غیرقانونی خود معرف ۶۴۴
- اتحادیه مرکزی تعاونی‌های روستایی و
کشاورزی ۲۵۴
- اتحادیه تعاونی ۲۵۳
- اتحادیه تعاونی روستایی استان ۲۵۳
- اتحادیه تعاونی روستایی شهرستان ۲۵۳
- اتحادیه تعاونی کشاورزی استان ۲۵۳
- اتحادیه صنفی ۲۵۴
- اتوبان ۳۳۵
- اتوبوس ۳۳۶
- اثر تاریخی - فرهنگی ۴۸۹
- اثر تاریخی - فرهنگی ثبت‌شده ۴۸۹
- اثر تاریخی - فرهنگی شناسایی‌شده ۴۸۹
- اثر تاریخی - فرهنگی غیر مادی ۴۸۹
- اثر تاریخی - فرهنگی غیر منقول ۴۸۹
- اثر تاریخی - فرهنگی مادی ۴۸۹
- اثر تاریخی - فرهنگی مستندسازی شده ۴۸۹
- اثر تاریخی - فرهنگی منقول ۴۹۰
- اثر تک‌بنا ۴۹۰
- اثر جانشینی بر عدد شاخص ۲۸۸
- اثر گلخانه‌ای ۱۷۶
- اثر ملی ۴۹۰
- اجاره ۲۲۸
- اجاره بنگاه ۵۷۷

- اداره کل صدا و سیما استان یا شهرستان ۵۷۷
- اجاره به شرط تملیک بنگاه ۲۲۸
- اجاره به شرط تملیک واحد مسکونی ۲۲۸
- اجاره کامل ۲۲۸
- اجاره و رهن ۲۲۸
- اجاره بها ۲۲۹
- اجاره بهای احتسابی ۲۲۹
- اجازه اقامت اتباع خارجی ۶۲۷
- اجازه برداشت معدن ۱۴۷
- اجازه خروج اتباع بیگانه با گذرنامه‌های
سیاسی و خدمت ۶۴۴
- اجازه خروج دارندگان گذرنامه‌های سیاسی و
خدمت ۶۴۴
- اجازه خروج دانش‌آموزی ۶۴۴
- اجازه خروج دانشجویان غیر تسهیلاتی ۶۴۵
- اجازه خروج دانشجویی ۶۴۵
- اجازه خروج قطعی اتباع بیگانه با گذرنامه‌های
سیاسی و خدمت ۶۴۵
- اجازه خروج مشمولین خارج از کشور ۶۴۵
- اجازه خروج و مراجعت اتباع بیگانه با
گذرنامه‌های سیاسی و خدمت ۶۴۵
- اجازه خروج و مراجعت مکرر اتباع بیگانه با
گذرنامه‌های سیاسی و خدمت ۶۴۵
- اجبار و اکراه ۶۲۷
- اجرای صحنه‌ای ۴۹۰
- احتکار ۲۵۴
- احضار مقام سیاسی ۶۴۵
- احیا و غنی‌سازی جنگل ۹۶
- احیای بنای تاریخی - فرهنگی ۴۹۰
- اخاذی ۶۲۷
- اختراع ۴۳۰
- اداره پست مرکزی ۳۶۹
- اداره کل صدا و سیما استان یا شهرستان ۴۹۰
- اراضی بایر شهری ۲۲۹
- اراضی جنگلی ۹۶
- اراضی زراعی ۹۶
- اراضی زراعی آبی ۹۶
- اراضی زراعی دیم ۹۶
- اراضی زیر کشت ۹۶
- اراضی شور و نم‌زار ۹۷
- اراضی شهری ۲۲۹
- اراضی کم‌پوشش و بیرون‌زدگی سنگی ۹۷
- اراضی موات شهری ۲۲۹
- اراضی وقفی ۲۲۹
- ارتباط رادیویی ۳۶۹
- ارتباط ماهواره‌ای ۳۶۹
- اردوگاه جهان‌گردی ۲۷۷
- اردوگاه دانش‌آموزی ۴۳۱
- اردوگاه ورزش دانش‌آموزی ۴۳۱
- اردوگاه ورزشی ۵۶۷
- اردوی دانش‌آموزی ۴۳۱
- ارز ۵۷۷
- ارز دانشجویی ۴۳۱
- ارزش ۲۸۸
- ارزش اف. سی. ای ۲۵۴
- ارزش افزوده خالص در کارگاه صنعتی ۱۵۷
- ارزش افزوده سرانه کارگاه صنعتی ۱۵۷
- ارزش افزوده سرانه معدن ۱۴۷
- ارزش بازار بورس اوراق بهادار یا فرابورس ۵۷۷
- ارزش برون‌داد ۱۵۷
- ارزش به قیمت ثابت ۲۸۹
- ارزش به قیمت جاری ۲۸۹

ارزش بیمه‌نامه‌ها و ضمانت‌نامه‌های اعتبار	ارزش فروش کالای متروکه..... ۵۷۸
صادراتی..... ۵۷۸	ارزش فوب..... ۲۵۵
ارزش پرداختی معدن..... ۱۴۷	ارزش کالا در صادرات..... ۲۵۵
ارزش تحویل کالا در محل مقرر به	ارزش کالا در واردات..... ۲۵۵
حمل‌کننده..... ۲۵۴	ارزش محصول کارگاه..... ۱۵۹
ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای در کارگاه ۱۵۷	ارزش معاملات بورس اوراق بهادار..... ۵۷۸
ارزش تغییرات اموال سرمایه‌ای در معدن..... ۱۴۷	ارزش معاملات بورس کالا..... ۵۷۸
ارزش تولیدات در معدن..... ۱۴۸	ارزش معاملات سرمایه‌گذاران خارجی در
ارزش تولیدات صنعتی..... ۱۵۸	بورس یا فرابورس..... ۵۷۹
ارزش ثبت سفارش..... ۲۵۴	ارزش معاملات فرابورس..... ۵۷۹
ارزش جاری..... ۲۸۹	ارزش معاملات قرارداد آتی سهام..... ۵۷۹
ارزش حرارتی..... ۲۰۱	ارزش معاملات قرارداد آتی کالا..... ۵۷۹
ارزش خالص (دولتی)..... ۵۷۸	ارزش معاملاتی املاک..... ۵۷۹
ارزش خسارت پرداختی توسط صندوق	ارزش مواد خام و اولیه مصرف‌شده..... ۱۵۹
ضمانت صادرات ایران..... ۵۷۸	ارزش موجودی انبار..... ۱۵۹
ارزش داده در کارگاه صنعتی..... ۱۵۸	ارزش موجودی کالای قاچاق..... ۵۷۹
ارزش داده در معدن..... ۱۴۸	ارزش میانگین..... ۲۹۰
ارزش درون‌داد..... ۱۵۸	ارزش واحد..... ۲۹۰
ارزش دریافتی معدن..... ۱۴۸	ارزش واگذاری..... ۵۷۹
ارزش دوره پایه..... ۲۸۹	ارزش هنری سند وقفی..... ۴۹۱
ارزش رقبه..... ۴۹۰	ارزش افزوده..... ۲۸۹
ارزش زمین کارگاه..... ۱۵۸	ارزش افزوده خالص..... ۲۸۹
ارزش زمین کارگاه معدنی..... ۱۴۸	ارزش افزوده ناخالص..... ۲۸۹
ارزش ساختمان کارگاه..... ۱۵۸	ارزش‌گذاری اقتصادی منابع محیط زیست ۱۷۶
ارزش ساختمان کارگاه معدنی..... ۱۴۸	ارزش‌ها یا هزینه‌های پیوندی..... ۲۹۰
ارزش ستانده در معدن..... ۱۴۸	ارزیابی آثار محیط زیستی..... ۱۷۷
ارزش سرمایه‌گذاری در بخش توسعه و	ارکستر..... ۴۹۱
اکتشاف معدن..... ۱۴۹	اریب (شاخص قیمت)..... ۲۹۰
ارزش سی. اند. اف..... ۲۵۴	اریب جانمایی..... ۲۹۰
ارزش سیف..... ۲۵۵	اریب نمایندگی..... ۲۹۱
ارزش فروش کالای قاچاق..... ۵۷۸	اریب هزینه زندگی..... ۲۹۱

- ازدواج ۷۱
- ازدواج موقت ثبت شده ۷۱
- ازدواج نکرده ۷۱
- ازکارافتادگی جزئی ۵۸۰
- ازکارافتادگی کلی ۵۸۰
- ازکارافتاده ۵۸۰
- ازکارافتاده حمایتی ۳۸۳
- ازکارافتاده غیر بیمه‌ای ۳۸۳
- اژدر ۶۲۸
- اساسنامه بین‌المللی ۶۴۶
- اسپان ۹۷
- استادکار ۷۱
- استادیوم ورزشی ۵۶۷
- استاندارد ۱۵۹
- استاندارد اجباری ۱۵۹
- استاندارد تشویقی ۱۵۹
- استاندارد دفاعی ۶۲۸
- استحصال آب ۱۷۷
- استحصال سالانه آب ۱۷۷
- استحصال سرانه آب ۱۷۷
- استحصال فراورده‌های چوبی ۹۷
- استخر دو منظوره کشاورزی ۹۷
- استخر ذخیره آب کشاورزی ۹۷
- استخر ورزشی ۵۶۷
- استخراج اسمی معدن ۱۴۹
- استخراج روباز ماده معدنی ۱۴۹
- استخراج زیرزمینی ماده معدنی ۱۴۹
- استخراج ماده معدنی ۱۴۹
- استخراج واقعی معدن ۱۴۹
- استرداد مالیاتی ۵۸۰
- استعدادیابی ورزشی ۵۶۷
- استفاده تولیدکننده کالای صادراتی ۲۵۵
- استفاده‌کنندگان از مکان ورزشی ۵۶۸
- استنساخ اسناد وقفی ۴۹۱
- استودیو ۴۹۱
- استودیوی پخش رادیویی یا تلویزیونی ۴۹۱
- استودیوی تولید رادیویی یا تلویزیونی ۴۹۱
- استودیوی تهیه فیلم ۴۹۱
- استودیوی دوبلاژ ۴۹۱
- استودیوی سینمایی ۴۹۲
- استودیوی صداگذاری ۴۹۲
- استودیوی صدای فیلم ۴۹۲
- استودیوی ضبط موسیقی ۴۹۲
- استودیوی ظهور و چاپ فیلم سینمایی ۴۹۲
- استهلاک ۲۹۱
- اسکان موقت ۲۲۹
- اسکله ۳۳۶
- اسکله‌ریزی ۹۷
- اسناد خزانه ۵۸۰
- اسناد هزینه وخواهی شده ۵۸۰
- اسیر ۶۴۶
- اشتغال ۷۲
- اشتغال ناقص ۷۲
- اشتغال ناقص درامدی ۷۲
- اشتغال ناقص زمانی ۷۲
- اشتغال ناقص مهارتی ۷۲
- اصلاح بودجه ۵۸۱
- اصلاحات جزئی کتاب درسی ۴۳۱
- اصلاحات کلی کتاب درسی ۴۳۱
- اضافات ساختمان ۲۳۰
- اضافه نمونه ۲۹۱
- اضافه‌بار ۳۳۶

افزایش سرمایه ۵۸۳	افزایش دقت و هوشمندسازی تجهیزات رزمی ۶۲۸
اقامتگاه اختصاصی مسافر ۲۷۸	اطلاع قیمت ۲۹۱
اقامتگاه جوانان ۲۷۸	اظهاری نامه مالیاتی ۵۸۱
اقامتگاه دوم خانوار ۲۳۰	اظهاری نامه معاهداتی ۶۴۶
اقامتگاه عمومی گردشگری ۲۷۸	اعتبار ۵۸۱
اقامتگاه مسافر ۲۷۸	اعتبار مالیاتی ۵۸۱
اقامتگاه معمولی خانوار ۷۳	اعتبارات ابلاغی ۵۸۱
اقامتگاه همگانی مسافر ۲۷۹	اعتبارات اسنادی ۵۸۱
اقتصاد زیرزمینی ۲۹۱	اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۵۸۲
اقدام به خودکشی ۶۲۸	اعتبارات تملک دارایی‌های عمرانی ۵۸۲
اقدامات اطمینان‌ساز ۶۲۹	اعتبارات تملک دارایی‌های مالی ۵۸۲
اقلیم ۱۷۷	اعتبارات جاری ۵۸۲
اکوسیستم ۱۷۷	اعتبارات خارج از شمول ۵۸۲
اکران اول فیلم ۴۹۲	اعتبارات هزینه‌ای ۵۸۲
اکران فیلم ۴۹۲	اعتراض به برگ مطالبه مالیاتی ۵۸۲
اکران فیلم سینمایی ۴۹۳	اعتراض به تشخیص مالیاتی ۵۸۲
اکستراکتور ۹۸	اعتراض مودی مالیاتی ۵۸۳
الصاق عکس شناسنامه ۷۳	اعتصاب ۶۲۸
الگوسازی درون بافت (شهری یا روستایی) ۲۳۰	اعتیاد به مواد مخدر ۶۲۸
اماکن مأموریت در خارج از کشور ۶۴۶	اعضای خانوار معمولی ۷۲
امام جماعت ۴۹۳	اعضای سازمان جوانان هلال احمر ۳۸۳
امام جماعت راتب ۴۹۳	اعلام موجودی کالا ۲۵۵
امام جماعت غیر راتب ۴۹۳	اعلامیه ازدواج ۷۳
امانت پستی ۳۷۰	اعلامیه طلاق ۷۳
امتحان متفرقه نهضت سوادآموزی ۴۳۱	اعلامیه فوت ۷۳
امکانات و تسهیلات مسکن خانوار ۲۳۰	اعلامیه ولادت ۷۳
امکانات ورزشی مسجد ۴۹۳	اغتشاش ۶۲۸
اموال دولت ۵۸۳	افراد صنفی ۲۵۶
اموال دولتی در حکم مصرفی ۵۸۳	افراز موقوفات ۴۹۲
اموال دولتی رسیده ۵۸۳	

- ۴۳۲.....انجمن کانون‌های دانش‌آموزی
 ۵۶۸.....انجمن ورزشی
 ۴۳۲.....انجمن‌های ورزشی مدارس
 ۲۰۱.....انرژی اولیه
 ۲۰۱.....انرژی ثانویه
 ۲۰۱.....انرژی خام
 ۲۰۲.....انرژی مفید
 ۲۰۲.....انرژی نهایی
 ۲۰۲.....انرژی‌های تجدیدپذیر
 ۲۰۲.....انرژی‌های تجدیدناپذیر
 ۱۷۸.....انشعاب آب
 ۱۷۸.....انشعاب آب فضای سبز
 ۱۷۸.....انشعاب آب مراکز تولیدی
 ۱۷۸.....انشعاب آب و فاضلاب مصارف اشتراکی
 ۱۷۸.....انشعاب آب و فاضلاب مصارف تجاری
 ۱۷۹.....انشعاب آب و فاضلاب مصارف خانگی
 ۱۷۹.....انشعاب آب و فاضلاب مصارف عمومی
 ۱۷۹.....انشعاب آب و فاضلاب موقت
 ۲۰۲.....انشعاب برق
 ۲۰۳.....انشعاب برق فشار ضعیف
 ۲۰۳.....انشعاب برق فشار متوسط
 ۱۷۹.....انشعاب فاضلاب
 ۱۷۹.....انشعاب فاضلاب مراکز تولیدی
 ۲۰۳.....انشعاب گاز
 ۶۴۷.....انگشت‌نگاری در خارج از کشور
 ۴۹۴.....انیمیشن
 ۵۸۴.....اوراق بهادار
 ۵۸۴.....اوراق بهادار دولتی
 ۵۸۵.....اوراق قرضه
 ۵۸۵.....اوراق مشارکت
 ۵۸۵.....اوراق مشارکت دولت
 ۵۸۳.....اموال دولتی غیر مصرفی
 ۵۸۳.....اموال دولتی فرستاده
 ۵۸۳.....اموال دولتی مصرفی
 ۱۵۹.....اموال سرمایه‌ای ساخته‌شده توسط کارگاه
 ۱۴۹.....اموال سرمایه‌ای ساخته‌شده توسط معدن
 ۱۶۰.....اموال سرمایه‌ای کارگاه
 ۱۴۹.....اموال سرمایه‌ای معدن
 ۵۸۴.....اموال غیرمنقول
 ۵۸۴.....اموال منقول در حکم مصرفی
 ۵۸۴.....اموال منقول غیرمصرفی
 ۵۸۴.....اموال منقول مصرفی
 ۷۳.....امید زندگی در بدو تولد
 ۷۴.....امید زندگی در یک سن معین
 ۴۹۳.....امین منضم
 ۴۹۳.....امین موقوفه یا مکان مذهبی
 ۳۳۶.....انبار
 ۳۳۶.....انبار گمرکی
 ۳۳۶.....انبارداری
 ۲۳۰.....انباری
 ۲۳۰.....انبوه‌سازی مسکن
 ۳۳۷.....انتظار نوبت کشتی
 انتقال کالا از یک وسیله حمل به یک وسیله
 ۳۳۷.....حمل دیگر
 ۳۷۰.....انتقال ماکروویو
 ۲۹۲.....انتقالات (اقتصادی)
 ۲۹۲.....انتقال پذیری (شاخص قیمت)
 ۶۴۶.....انجمن اقلیت دینی
 ۴۳۲.....انجمن اولیاء و مربیان
 ۴۹۳.....انجمن دوستی
 ۶۴۶.....انجمن سیاسی
 ۶۴۷.....انجمن صنفی - تخصصی

۳۷۱.....	باجه پستی.....	۲۹۲.....	اوزان (شاخص قیمت).....
۲۰۳.....	بار - تقاضای برق.....	۲۹۲.....	اوزان پیوندی (شاخص قیمت).....
۲۰۴.....	بار متوسط برق.....	۴۹۴.....	اهدایی به موقوفه.....
۵۸۵.....	بار مراجعه بیمه‌شدگان.....	۶۴۷.....	ایثارگر.....
۳۳۸.....	بار هوایی.....	۶۴۷.....	ایثارگر حالت اشتغال‌بگیر.....
۳۳۸.....	بارج.....	۲۰۳.....	ایستگاه برق.....
۳۳۸.....	بارشماری.....	۳۸۳.....	ایستگاه بهگر.....
۳۳۸.....	بارگیر.....	۴۹۴.....	ایستگاه رادیویی یا تلویزیونی.....
۳۳۸.....	بارگیر بغل‌دار چادری.....	۳۸۴.....	ایمنی.....
۳۳۹.....	بارگیر بغل‌دار معمولی.....	۳۷۰.....	اینترنت.....
۳۳۹.....	بارگیر بوژی.....	۳۷۰.....	اینترنت باند پهن.....
۳۳۹.....	بارگیر بونکر.....	۳۸۳.....	ایتام تحت پوشش.....
۳۳۹.....	بارگیر ثابت.....	۶۴۷.....	ایرانی در راه مانده.....
۳۳۹.....	بارگیر ثابت اتاق‌دار.....	۲۳۱.....	ایستگاه اقلیم‌شناسی.....
۳۳۹.....	بارگیر غیرثابت.....	۶۲۹.....	ایستگاه انتظامی.....
۳۳۹.....	بارگیر کفی.....	۲۰۳.....	ایستگاه انتقال نیرو.....
۳۴۰.....	بارگیر کمرشکن.....	۱۷۹.....	ایستگاه پایش محیط زیستی.....
۳۴۰.....	بارگیر لبه‌دار.....	۳۳۷.....	ایستگاه پروازی.....
۳۴۰.....	بارگیر مخزن‌دار.....	۱۷۹.....	ایستگاه پمپاژ آب.....
۳۴۰.....	بارگیر مسقف.....	۳۳۷.....	ایستگاه تشکیلاتی راه‌آهن.....
۳۴۰.....	بارگیر یخچال‌دار.....	۲۰۳.....	ایستگاه توزیع نیروی برق.....
۳۴۰.....	بارنامه.....	۳۷۰.....	ایستگاه دریافت زمینی.....
۲۹۲.....	بازرتیب قیمت‌ها.....	۳۳۷.....	ایستگاه راه‌آهن.....
۲۰۴.....	بازفروش برق.....	۶۲۹.....	ایستگاه راهنمایی و رانندگی.....
۵۸۵.....	بازار اولیه اوراق بهادار.....	۳۷۰.....	ایستگاه زمینی مخابراتی.....
۵۸۵.....	بازار ثانویه اوراق بهادار.....	۳۳۸.....	ایستگاه غیر تشکیلاتی راه‌آهن.....
۵۸۶.....	بازار سرمایه اوراق بهادار.....	۲۳۱.....	ایستگاه کلیماتولوژی.....
۵۸۶.....	بازار فرابورس.....	۴۹۴.....	ایستگاه مطبوعاتی.....
۲۵۶.....	بازارچه مرزی.....	۳۳۸.....	ایستگاه وسیله نقلیه عمومی مسافری.....
۴۹۴.....	بازپیرایی بنای تاریخی - فرهنگی.....		
۵۸۶.....	بازخریدی.....		

- بافت فرسوده شهری ۲۳۲
 بافت قدیمی شهری ۲۳۲
 باگاس ۹۹
 بالاترین مدرک تحصیلی ۴۳۲
 بالکن ۲۳۲
 باند فرودگاه ۳۴۱
 بانک توسعه‌ای بین‌المللی ۵۸۷
 بانک تجاری ۵۸۷
 بانک تخصصی ۵۸۷
 بانک‌های اطلاعاتی علوم زمین ۶۴۸
 بانکت‌بندی ۹۹
 بچه ماهی تولید شده ۹۹
 بچه ماهی رهاسازی شده ۹۹
 بچه میگو ۹۹
 بچه میگوی تولید شده ۹۹
 بچه میگوی رهاسازی شده ۱۰۰
 بخش آی . سی . یو ۳۸۴
 بخش سی . سی . یو ۳۸۴
 بدل کار ۴۹۵
 بذر ۱۰۰
 بذر اصلاح شده ۱۰۰
 بذر پلی‌ژرم ۱۰۰
 بذر منوژرم ۱۰۰
 بذر هیبرید ۱۰۰
 برات ۵۸۷
 برج مراقبت ۳۴۱
 برداشت (محصول کشاورزی) ۱۰۰
 برداشت داده‌های ژئوفیزیک هوایی ۶۴۸
 برداشت داده‌های فرا طیفی هوایی ۶۴۸
 برش (نفت) ۲۰۴
 برق‌گرفتگی ۳۸۴
 بازخوانی اسناد وقفی ۴۹۴
 بازده حرارتی برق ۲۰۴
 بازدیدکننده ۴۹۴
 بازدید فنی (استاندارد ملی) ۱۶۰
 بازرسی بین‌المللی ۶۴۸
 بازسازی بنای تاریخی - فرهنگی ۴۹۵
 بازسازی خط راه‌آهن ۳۴۰
 بازگشت به تابعیت ۶۴۸
 بازنشستگی ۵۸۶
 بازنشستگی پیش از موعد ۵۸۶
 بازنشستگی زودرس ۵۸۶
 بازنشسته ۵۸۶
 بازنشسته فوت‌شده ۵۸۷
 بازنویسی اسناد وقفی ۴۹۵
 بازی بومی - محلی ۵۶۸
 بازیافت خسارت پرداختی از طرف صندوق
 ضمانت صادرات ایران ۵۸۷
 بازیگر ۴۹۵
 باسواد ۴۳۲
 باشگاه فرهنگیان ۴۳۲
 باشگاه ورزشی ۵۶۸
 باطله‌برداری در معدن ۱۵۰
 باغ ۹۸
 باغ سازگاری ۹۸
 باغ مادری ۹۸
 باغچه ۹۹
 باغداری ۹۸
 باغستان ۲۳۱
 بافت باارزش روستایی ۲۳۱
 بافت تاریخی - فرهنگی ۴۹۵
 بافت شهری ۲۳۱

۴۹۸.....	بسته نرم‌افزاری رسانه‌پرداز.....	۵۸۷.....	برگ تشخیص مالیاتی.....
۴۳۳.....	بسته‌های بهداشتی مدارس.....	۵۸۸.....	برگ تشخیص متمم مالیاتی.....
۴۹۸.....	بقعه متبرکه.....	۶۴۸.....	برگ عبور.....
۲۳۲.....	بلوک.....	۵۸۸.....	برگ قطعی مالیاتی.....
۴۹۸.....	بنای تاریخی - فرهنگی.....	۵۸۸.....	برگ مطالبه مالیاتی.....
۲۳۲.....	بنای عمومی.....	۶۴۹.....	برگه تردد اتباع خارجی.....
۱۸۰.....	بنتوز.....	۴۹۵.....	برگه‌دان کتابخانه.....
۱۰۱.....	بند بتنی.....	۴۹۶.....	برنامه ترکیبی.....
۱۰۱.....	بند چپری.....	۴۹۶.....	برنامه تکراری (صدا و سیما).....
۱۰۱.....	بند خاکی.....	۴۹۶.....	برنامه تولیدی داخلی (صدا و سیما).....
۱۰۱.....	بند خشکه چین.....	۴۹۶.....	برنامه تولیدی رادیویی یا تلویزیونی.....
۴۹۹.....	بند کاغذ.....	۴۹۶.....	برنامه جدید (صدا و سیما).....
۱۰۲.....	بند گابیونی.....	۴۹۶.....	برنامه خارجی (صدا و سیما).....
۳۴۱.....	بندر.....	۴۳۲.....	برنامه درسی.....
۳۴۱.....	بندر تجاری.....	۴۹۷.....	برنامه رادیویی یا تلویزیونی.....
۳۴۱.....	بندر چندمنظوره.....	۴۹۷.....	برنامه زنده (صدا و سیما).....
۳۴۱.....	بندر صیادی.....	۴۹۷.....	برنامه صحنه‌ای.....
۳۴۲.....	بندر نظامی.....	۴۹۷.....	برنامه ضبط‌شده (صدا و سیما).....
۲۰۴.....	بنزین موتور.....	۴۹۷.....	برنامه ضبطی (صدا و سیما).....
۲۰۴.....	بنزین هواپیما.....	۴۹۷.....	برنامه ماسک.....
۳۴۲.....	بنگاه حمل‌ونقل.....	۴۹۷.....	برنامه میزگرد.....
۶۲۹.....	بنیه دفاعی.....	۴۹۸.....	برنامه نمایشی.....
۵۸۸.....	بودجه کل کشور.....	۴۹۸.....	برنامه هنری خارجی.....
.....	بودجه موقوفه، مکان مذهبی یا مؤسسه خیریه.....	۱۰۱.....	بره موم.....
۴۹۹.....	۳۴۱.....	بزرگراه.....
۵۸۸.....	بورس اوراق بهادار.....	۴۳۳.....	بزرگسال بی‌سواد.....
۵۸۸.....	بورس کالا.....	۳۸۴.....	بستری‌شده.....
۴۹۹.....	بولتن پژوهشی - خبری.....	۶۲۹.....	بست‌نشینی.....
۴۹۹.....	بولتن خبری.....	۳۷۱.....	بسته کوچک پستی.....
۴۹۹.....	بولتن خبری طبقه‌بندی‌شده.....	۴۹۸.....	بسته نرم‌افزاری.....
۴۹۹.....	بولتن خبری عادی.....	۴۹۸.....	بسته نرم‌افزاری رسانه‌ای.....

- بولتن خبری غیرمستمر ۵۰۰
 بولتن خبری مستمر ۵۰۰
 بوم‌سازگان ۱۸۰
 بهای کتاب ۵۰۰
 بهبودی کامل (شاغل) ۳۸۴
 بهداشت ۳۸۵
 بهداشتی‌کار ۳۸۵
 بهداشتی‌مدرسه ۴۳۳
 بهره‌بردار کشاورزی ۱۰۲
 بهره‌بردار معدن ۱۵۰
 بهره‌برداری از جنگل ۱۰۲
 بهره‌برداری بدون زمین ۱۰۲
 بهره‌برداری کشاورزی ۱۰۲
 بهره‌برداری کشاورزی اختصاصی ۱۰۳
 بهره‌برداری کشاورزی شرکتی ۱۰۳
 بهره‌برداری کشاورزی شریکی ۱۰۳
 بهره‌برداری کشاورزی مؤسسه عمومی ۱۰۳
 بهره‌برداری‌های کشاورزی آبادی ۱۰۳
 بهره‌وری کار ۲۹۳
 بهسازی بافت با ارزش روستایی ۲۳۳
 بهسازی خط راه‌آهن ۳۴۲
 بهسازی درون بافت شهری ۲۳۳
 بهسازی مسکن روستایی ۲۳۳
 بهگر ۳۸۵
 بهنگام‌سازی ارزش ۲۹۳
 بهنگام‌سازی قیمت ۲۹۳
 بیکار ۷۴
 بیمه بازرگانی ۵۹۰
 بیمه‌شده ۵۹۱
 بیمه‌شده اجباری ۵۹۱
 بیمه‌شده اختیاری ۵۹۱
 بیمه‌شده اصلی ۵۹۲
 بیمه‌شده بستری شهری ۵۹۲
 بیمه‌شده بیکار ۵۹۲
 بیمه‌شده بیماری‌های خاص ۵۹۲
 بیمه‌شده تبعی ۵۹۲
 بیمه‌شده حرف و مشاغل آزاد ۵۹۳
 بیمه‌شده خدمات درمانی ۵۹۳
 بیمه‌شده خویش‌فرما ۵۹۳
 بیمه‌شده راننده حمل‌ونقل بار و مسافر
 بین‌شهری ۵۹۳
 بیمه‌شده راننده حمل‌ونقل بار و مسافر عمومی
 درون‌شهری ۵۹۳
 بیمه‌شده روستایی ۵۹۳
 بیمه‌شده سایر اقشار ۵۹۴
 بیمه‌شده کارکنان دولت ۵۹۴
 بیمه‌گذار ۵۹۵
 بی ۲۰۵
 بیابان ۱۰۳
 بیابان‌زدایی ۱۰۴
 بیشه‌زار و درختچه‌زار ۱۰۴
 بیکار قبلاً شاغل ۷۴
 بیکار قبلاً غیر شاغل ۷۴
 بیلان آب ۱۸۰
 بیمار اعزامی به خارج از کشور ۶۴۹
 بیمار روانی مزمن ۳۸۵
 بیمارستان ۳۸۵
 بیمارستان تک‌تخصصی ۳۸۵
 بیمارستان شهرستان ۳۸۶
 بیمارستان عمومی ۳۸۶
 بیمارستان موقوفه ۵۰۰
 بیماری ۳۸۶

پاره‌های شکافت هسته‌ای اتم ۲۰۵	بیمه ۵۸۸
پاسگاه انتظامی ۶۲۹	بیمه آتش‌سوزی ۵۸۹
پاسگاه راهنمایی و رانندگی ۶۲۹	بیمه اتکایی ۵۸۹
پاسپو ۲۳۳	بیمه اعتبار ۵۸۹
پانسیون دانشجویی ۲۷۹	بیمه باربری ۵۹۰
پانسیون مسافری ۲۷۹	بیمه بدنه اتومبیل ۵۹۰
پایان نامه ۴۳۳	بیمه پول ۵۹۰
پایانه بار ۳۴۲	بیمه تجاری ۵۹۰
پایانه مسافر برون شهری ۳۴۳	بیمه حوادث ۵۹۱
پایانه مسافر درون شهری ۳۴۳	بیمه درمان ۵۹۱
پایانه هوایی ۳۴۳	بیمه زندگی ۵۹۱
پایگاه اورژانس ثابت جاده‌ای ۳۸۶	بیمه شخص ثالث ۵۹۴
پایگاه اورژانس ثابت شهری ۳۸۶	بیمه عمر ۵۹۴
پایگاه بهداشت ۳۸۷	بیمه غیر زندگی ۵۹۴
پایگاه تغذیه سالم مدرسه ۴۳۳	بیمه غیر عمر ۵۹۴
پایگاه خدمات اجتماعی ۳۸۷	بیمه کشتی ۵۹۵
پایگاه دهان و دندان دانش‌آموزی ۴۳۳	بیمه مسئولیت مدنی ۵۹۵
پایگاه سلامت اجتماعی ۳۸۷	بیمه مهندسی ۵۹۵
پایگاه سلامت دانش‌آموزی ۴۳۳	بیمه هواپیما ۵۹۶
پایگاه قهرمانی دانش‌آموزی ۴۳۴	بیمه‌گر ۵۹۵
پایه اول ابتدایی دانش‌آموز کم‌توان ذهنی ۴۳۴	بیمه‌نامه ۵۹۶
پایه اول تکمیلی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه شنوا ۴۳۴	بی‌همسر بر اثر طلاق ۷۴
پایه اول مقدماتی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه شنوا ۴۳۴	بی‌همسر بر اثر فوت همسر ۷۴
پایه پنجم تکمیلی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه شنوا ۴۳۴	
پایه پنجم مقدماتی دانش‌آموزان ناشنوا و نیمه شنوا ۴۳۴	
پایه پنجم نهضت سوادآموزی ۴۳۴	
پایه تحصیلی ۴۳۵	
	پ
	پاجوش ۱۰۴
	پارامتر محیط زیستی ۱۸۰
	پارک - سوار ۳۴۲
	پارک جنگلی طبیعی ۱۰۴
	پارک ملی ۱۸۰
	پاره سفر ۳۴۲

- پتنت ۴۳۷
- پخش برنامه رادیویی یا تلویزیونی ۵۰۰
- پخشگر کتاب ۵۰۰
- پدافند ۶۳۰
- پدافند عامل ۶۳۰
- پدافند غیرعامل ۶۳۰
- پدافند هوایی ۶۳۰
- پدیده‌های بیابانی ۱۰۴
- پذیرایی واحد مسکونی ۲۳۳
- پذیرفته شده ۴۳۵
- پذیره نویسی اوراق بهادار ۵۹۶
- پذیره انتقال ۵۰۰
- پذیره اولیه ۵۰۱
- پذیره سرقتی رقبه ۵۰۱
- پرتو دهی ۲۰۵
- پرتوهای غیر یون ساز ۲۰۵
- پرتوهای یون ساز ۲۰۵
- پرداخت غیر قطعی ۵۹۶
- پرداخت قطعی ۵۹۶
- پرداختی بابت بارگیری و حمل مواد در معدن ۱۵۰
- ۱۵۰
- پرداختی بابت خدمات تولیدی در معدن .. ۱۵۰
- پرداختی بابت خدمات صنعتی ۱۶۰
- پرداختی بابت خدمات غیر تولیدی در معدن ۱۵۰
- ۱۵۰
- پرداختی بابت خدمات غیر صنعتی ۱۶۰
- پرداختی بابت کارهای کنتراتی در کارگاه. ۱۶۰
- پرداختی بابت کارهای کنتراتی در معدن. ۱۵۰
- پرداختی علی الحساب ۵۹۶
- پرده خوانی ۵۰۱
- پرستار ۳۸۷
- پرواز ابطال شده ۳۴۳
- پرواز برنامه‌ای ۳۴۳
- پرواز بین المللی ۳۴۳
- پرواز داخلی ۳۴۴
- پرواز عبوری ۳۴۴
- پرواز هواپیما ۳۴۴
- پروانه احداث بنا ۲۳۳
- پروانه ازدواج با اتباع خارجی ۶۴۹
- پروانه افزایش بنا ۲۳۳
- پروانه اقامت اتباع خارجی ۶۳۰
- پروانه اکتشاف معدن ۱۵۱
- پروانه انتفاعی شکار و صید ۱۸۱
- پروانه بهره برداری صنعتی ۱۶۱
- پروانه بهره برداری گاوداری یا مرغداری ۱۰۴
- پروانه بهره برداری معدن ۱۵۱
- پروانه پژوهش صنعتی و معدنی ۱۶۱
- پروانه تحقیق و توسعه ۱۶۱
- پروانه چرا ۱۰۵
- پروانه خدمات مهندسی ۱۶۱
- پروانه ساخت فیلم ۵۰۱
- پروانه ساخت مواد خوراکی، آشامیدنی،
آرایشی، بهداشتی و دارویی ۳۸۷
- پروانه ساختمانی ۲۳۴
- پروانه ساختمانی آموزشی ۲۳۴
- پروانه ساختمانی اداری ۲۳۴
- پروانه ساختمانی با کاربری چندگانه ۲۳۴
- پروانه ساختمانی بهداشتی- درمانی ۲۳۴
- پروانه ساختمانی تجاری ۲۳۴
- پروانه ساختمانی صنعتی ۲۳۴
- پروانه ساختمانی مسکونی ۲۳۵
- پروانه عادی شکار ۱۸۱

پژوهش بنیادی ۴۳۵	پروانه عادی صید ۱۸۱
پژوهش بنیادی راهبردی ۴۳۵	پروانه فعالیت مهدکودک ۳۸۸
پژوهش بنیادی محض ۴۳۶	پروانه کاربرد علامت استاندارد ۱۶۱
پژوهش توسعه‌ای ۴۳۶	پروانه کسب ۲۵۶
پژوهش زمین‌شناسی بنیادی ۶۴۹	پروانه گذر مرزی ۶۳۰
پژوهش کاربردی ۴۳۶	پروانه گذر مرزی با وسایل نقلیه ۶۳۰
پژوهش کاربردی و فناوری علوم زمین ۶۴۹	پروانه نشر کتاب ۵۰۱
پژوهش مردم‌شناسی ۵۰۲	پروانه ویژه شکار ۱۸۱
پژوهش هنرهای سنتی ۵۰۲	پروانه ویژه شکار جهت اتباع بیگانه ۱۸۱
پژوهشکده ۴۳۶	پرورش آبزیان ۱۰۵
پژوهشگاه ۴۳۶	پرورش جنگل ۱۰۵
پژوهشگر ۴۳۶	پرورش دام ۱۰۵
پژوهشگر تمام‌وقت ۴۳۷	پرورش زنبور عسل ۱۰۵
پساب ۱۸۱	پرورش طیور ۱۰۶
پست ۳۷۱	پرورش طیور به‌روش سنتی ۱۰۶
پست برق ۲۰۵	پرورش طیور به‌روش صنعتی ۱۰۶
پسماند ۱۸۱	پرورش کرم ابریشم ۱۰۶
پسماند پزشکی ۱۸۲	پرورش ماهی ۱۰۶
پسماند صنعتی ۱۸۲	پرورش ماهی در شالیزار ۱۰۶
پسماند عادی ۱۸۲	پرورش میگو ۱۰۶
پسماند کشاورزی ۱۸۲	پروژه محرک توسعه شهری ۲۳۵
پسماند معدنی ۱۸۲	پرونده خانوار در خانه بهداشت ۳۸۸
پسماند ویژه ۱۸۲	پرونده در نوبت تحقیق مددکاری ۳۸۸
پسماند هسته‌ای ۲۰۶	پرونده در نوبت حمایت مددکاری ۳۸۸
پل ۳۴۴	پرونده مالیاتی ۵۹۶
پلاژ ۲۷۹	پرونده مالیاتی غیرفعال ۵۹۷
پلیس راه ۶۳۱	پرونده مالیاتی فعال ۵۹۷
پلی کلینیک ۳۸۸	پرونده مشاوره‌ای دانش‌آموز ۴۳۵
پمپ آب‌رسانی ۱۸۳	پره‌کشی ۱۰۷
پناهگاه حیات وحش ۱۸۳	پژوهش ۴۳۵
پناهندگان جمعی ۶۴۹	پژوهش باستان‌شناسی ۵۰۱

۶۵۰.....تابعیت	پناهنده.....۶۵۰
۵۰۲.....تابعیت گردشگر	پودر ماهی.....۱۰۷
۳۴۴.....تاخوگراف	پودمان.....۴۳۷
۲۳۵.....تاریخ اتمام ساختمان	پوشش جمعیتی تلفن همراه.....۳۷۱
۷۴.....تاریخ ازدواج	پوشش رادیویی یا تلویزیونی.....۵۰۲
۵۰۲.....تاریخ انتشار اثر	پوشش شاخص.....۲۹۳
۷۵.....تاریخ تولد	پوشش ظاهری تحصیلی.....۴۳۷
۷۵.....تاریخ ثبت ازدواج	پوشش واقعی تحصیلی.....۴۳۷
۷۵.....تاریخ ثبت تولد	پولت تخم‌گذار.....۱۰۷
۷۵.....تاریخ ثبت فوت	پهباد.....۶۳۱
۷۵.....تاریخ وقوع فوت	پهنای باند اینترنت بین‌المللی.....۳۷۱
۱۸۳.....تأسیسات آبگیر	پهنه‌های ماسه‌ای.....۱۰۷
۵۰۲.....تأسیسات فرهنگی خارج از کشور	پیام بازرگانی.....۵۰۲
۱۸۳.....تاکسون	پیش‌پرداخت.....۵۹۷
۳۴۴.....تاکسی	پيله وری.....۲۵۶
۱۸۳.....تالاب	پی.ای. (P/e).....۵۹۷
۱۸۴.....تالاب بین‌المللی	پیاده - سوار.....۳۴۴
۵۰۳.....تالار اجتماعات	پیاز تکثیر.....۱۰۷
۵۰۳.....تالار عمومی	پی‌سازی.....۲۳۵
۵۰۳.....تالار مطالعه	پیست ورزشی.....۵۶۸
۵۰۳.....تالار نمایشی	پیش‌تصفیه آب.....۱۸۳
۵۰۳.....تالار هنری	پیشگامان سلامت مدرسه.....۴۳۷
۵۰۳.....تألیف کتاب	پیلوت.....۲۳۵
۵۹۷.....تأمین اعتبار	پيله.....۱۰۷
۱۸۴.....تأمین آب	پيله تر.....۱۰۷
۳۴۴.....تانکر	پیمان بین‌المللی.....۶۵۰
۶۵۰.....تأیید صدور و تعلق اسناد تحصیلی	پیمان مدیریت.....۵۹۷
۲۳۵.....تأییدیه فنی ساخت‌وساز	پیوستگی شاخص قیمت.....۲۹۳
۶۵۰.....تبعه	پیوند شاخص‌های قیمت.....۲۹۳
تبعه ایرانی مشمول ماده ۹۸۹ قانون مدنی	
۶۵۰.....	ت

۵۹۸.....	تخصیص اعتبار	۶۵۰.....	تبعه خارجی پناهنده
۶۳۱.....	تخلف رانندگی	۶۵۱.....	تبعه خارجی مقیم
۱۰۸.....	تخم مرغ نطفه‌دار	۵۰۳.....	تپه تاریخی- فرهنگی
۱۶۱.....	تدوین استاندارد ملی ایران	۱۰۷.....	تپه‌های ماسه‌ای
۵۰۴.....	تدوین‌گر فیلم	۱۰۸.....	تپه‌های ماسه‌ای غیر فعال
۲۵۷.....	تراز بازرگانی	۱۰۸.....	تپه‌های ماسه‌ای فعال
۲۹۴.....	تراز پرداخت‌ها	۱۰۸.....	تپه‌های ماسه‌ای نیمه فعال
۱۸۴.....	تراز نرمال مخزن سد	۲۵۶.....	تجارت متقابل
۱۰۸.....	تراس‌بندی	۱۰۸.....	تجدید حجم جنگل
۳۷۱.....	ترافیک پستی	۱۶۱.....	تجدید نظر استاندارد ملی ایران
۳۷۱.....	ترافیک خدمات پست‌بانک	۶۳۱.....	تجمع
۴۳۸.....	تراکم دانش‌آموز	۲۹۴.....	تجمع شاخص‌های قیمت
۳۴۵.....	ترامپ		تجهیزات دیداری - شنیداری کتابخانه عمومی
۲۵۷.....	ترانزیت گمرکی	۵۰۴.....	
۳۴۵.....	ترانزیت	۵۰۴.....	تجهیزات کتابخانه عمومی
۳۷۲.....	ترانسپوندر	۶۳۱.....	تحصن
۳۷۲.....	ترانک بین‌شهری	۲۹۴.....	تحصیل
۵۶۸.....	تریب‌بندی	۶۵۱.....	تحصیل تابعیت
۵۰۴.....	ترجمه	۴۳۷.....	تحصیلات تکمیلی
۳۴۵.....	تردد شماری وسیله نقلیه	۴۳۷.....	تحقیق
۶۳۱.....	تردد مرزی	۲۵۷.....	تحویل کالا روی عرشه کشتی
۶۵۱.....	ترک تابعیت	۳۸۸.....	تخت بیمارستانی
۴۳۸.....	ترک تحصیل‌کننده	۳۸۹.....	تخت بیمارستانی دایر
۷۵.....	ترک موقت از شغل	۳۸۹.....	تخت بیمارستانی آی. سی. یو
۳۴۵.....	ترمینال مسافر درون‌شهری	۳۸۸.....	تخت بیمارستانی ثابت
۳۴۵.....	ترمینال هوایی	۳۸۹.....	تخت بیمارستانی سی. سی. یو
۱۸۴.....	تروفه	۳۸۹.....	تخت بیمارستانی فعال
۲۰۶.....	تزریق گاز در میدان‌های نفتی	۳۸۹.....	تخت بیمارستانی فوریت‌های پزشکی
۵۹۸.....	تسجیل بدهی	۳۸۹.....	تخت بیمارستانی نوزاد
۶۳۱.....	تسلیحات	۳۸۹.....	تخریب
۵۹۸.....	تسهیلات اعطایی بانکی	۱۰۸.....	تخریب منابع طبیعی

- تسهیلات بلندمدت توسعه‌ای پرداخت شده ۵۹۸
- تسهیلات بلندمدت توسعه‌ای مصوب ۵۹۸
- تسهیلات طرح خودکفایی مددجو ۳۹۰
- تسهیلات کوتاه‌مدت توسعه‌ای مصوب ۵۹۸
- تسهیلات غیر ارزی دانشجویی ۶۵۱
- تسهیلات محل سکونت ۲۳۶
- تسهیلات میان‌مدت خطوط اعتباری ۵۹۹
- تشخیص ۵۹۹
- تشخیص (مالیات) ۵۹۹
- تشخیص علی‌الرأس ۵۹۹
- تشکل بین‌المللی خبرگزاری ۵۰۴
- تشکل دانش‌آموزی ۴۳۸
- تشکل صنعتی ۱۶۲
- تشکل مطبوعاتی ۵۰۴
- تشکل منطقه‌ای خبرگزاری ۵۰۵
- تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ۲۹۴
- تشنج‌زدایی قراردادها ۲۹۴
- تصادف ۶۳۲
- تصادف برون‌شهری ۶۳۲
- تصادف در کارگاه ۳۹۰
- تصادف درون‌شهری ۶۳۲
- تصاویر ماهواره‌ای ۶۵۱
- تصاویر ماهواره‌ای رقومی ۳۷۲
- تصاویر هوایی ۶۵۱
- تصاویر هوایی رقومی ۶۵۱
- تصحیح اسناد وقفی ۵۰۵
- تصحیح کتاب ۵۰۵
- تصرف اجاره‌ای زمین کشاورزی ۱۰۹
- تصرف سهمی زمین کشاورزی ۱۰۹
- تصرف شبه ملکی زمین کشاورزی ۱۰۹
- تصرف ملکی زمین کشاورزی ۱۰۹
- تصفیه آب ۱۸۴
- تصفیه شیمیایی آب ۱۸۵
- تصفیه عوامل بیولوژیکی آب ۱۸۵
- تصفیه فیزیکی آب ۱۸۵
- تصفیه و دفع فاضلاب ۱۸۵
- تصفیه‌خانه آب ۱۸۵
- تصویرگر کتاب ۵۰۵
- تعاونی آموزشگاهی ۴۳۸
- تعاونی تأمین مسکن ۲۳۶
- تعاونی تولید مسکن ۲۳۶
- تعداد صفحات کتاب ۵۰۵
- تعداد نسخ پذیرفته‌شده از پزشکان ۳۹۰
- تعداد نسخ پذیرفته‌شده از واحدهای
پاراکلینیک ۳۹۰
- تعدیل (تورمزدایی) ۲۹۴
- تعدیل با استفاده از شاخص قیمت ۲۹۵
- تعدیل صریح کیفیت ۲۹۵
- تعدیل ضمنی کیفیت ۲۹۵
- تعدیل قراردادها با استفاده از شاخص قیمت
..... ۲۹۵
- تعدیل کیفیت کالا ۲۹۵
- تعلیق کارت بازرگانی ۲۵۷
- تعمیر جزئی ساختمان ۲۳۶
- تعمیر یا تغییر کلی در ساختمان ۲۳۶
- تعهد دولتی ۵۹۹
- تغییر آب و هوا ۱۸۵
- تغییر اقلیم ۱۸۵
- تغییر خالص قیمت ۲۹۶
- تغییر دوره پایه ۲۹۶
- تغییر سن ۷۵

توافق (مالیات) ۶۰۰	تغییر محل اقامت (مندرج در گذرنامه) ۶۵۲
توافق مالیاتی ۶۰۰	تغییر موجودی انبار ۲۹۶
توان نامی برق ۲۰۶	تقاضای کل ۲۹۶
توان بخشی ۳۹۰	تقاضای نهایی ۲۹۶
توتستان ۱۱۰	تقلب در عرضه یا فروش کالا ۲۵۷
تور گردشگری ۵۰۶	تک‌سمی ۱۰۹
تور مسافرتی ۳۴۶	تلخیص اثر ۵۰۵
تور کینست ۱۱۰	تلفات شبکه‌های انتقال و توزیع برق ۲۰۶
تورم ۲۹۷	تلفن ثابت ۳۷۲
توزیع فیلم ۵۰۶	تلفن ثابت مشغول به کار ۳۷۲
توسعه درختکاری ۱۱۰	تلفن ثابت منصوبه ۳۷۲
توشه راه‌آهن ۳۴۶	تلفن دایر ۳۷۳
توشه هوایی ۳۴۶	تلفن همراه ۳۷۳
توقفگاه ۳۴۶	تلفن همگانی ۳۷۳
توقفگاه جهان‌گردی ۲۸۰	تلنبار کرم ابریشم ۱۰۹
تولد ۷۶	تله‌تکست ۵۰۵
تولد زنده ۳۹۱	تله‌تئاتر ۵۰۶
تولید اثر موسیقی ۵۰۶	تلیسه ۱۱۰
تولید اقتصادی ۲۹۷	تماشاگر اثر هنری ۵۰۶
تولید انرژی خالص برق ۲۰۶	تماشاگر فیلم سینمایی ۵۰۶
تولید انرژی ناخالص برق ۲۰۶	تمبر ۳۷۳
تولید انرژی ناویژه برق ۲۰۶	تمکین مودی ۵۹۹
تولید انرژی ویژه برق ۲۰۷	تن کیلومتر بار حمل شده ۳۴۵
تولید به حساب خود ۱۶۲	تن کیلومتر حمل شده هوایی ۳۴۵
تولید به حساب دیگران ۱۶۲	تن کیلومتر عرضه شده هوایی ۳۴۵
تولید خالص یک بخش ۲۹۷	تنبلی چشم ۳۹۰
تولید صنعتی ۱۶۲	تنخواه‌گردان استان ۵۹۹
تولید فیلم ۵۰۶	تنخواه‌گردان پرداخت ۶۰۰
تولید قابل فروش محصولات مجتمع	تنخواه‌گردان حسابداری ۶۰۰
پتروشیمی ۲۰۷	تنخواه‌گردان خزانه ۶۰۰
تولید کل محصولات مجتمع پتروشیمی ۲۰۷	تنسيق مراتع ۱۱۰

- تولید ناخالص داخلی (GDP) ۲۹۷
- تولید ناخالص ملی (GNP) ۲۹۸
- تولید ناخالص یک بخش ۲۹۷
- تولید نفت خام ۲۰۷
- تولید یا پخش برون مرزی برنامه ۵۰۷
- تولید یا پخش درون مرزی برنامه ۵۰۷
- تونل ۳۴۶
- تونل انجماد ۳۴۶
- تهدید (انتظامی) ۶۳۲
- تهیه کننده فیلم سینمایی ۵۰۷
- تیم ورزشی دانش آموزی ۴۳۸
- تئاتر تلویزیونی ۵۰۷
- تئاتر صحنه‌ای ۵۰۷
- تیر پارک ۳۴۶
- تیراژ ۵۰۷
- تیم اجتماع محور پیشگیری از اعتیاد ۳۹۱
- تیم ارائه خدمات مراقبتی - توان بخشی در منزل ۳۹۱
- تیم سیار اورژانس اجتماعی ۳۹۱
- تیم سیار برای معتادان پرخطر ۳۹۱
- تیم ورزشی ۵۶۹
- تیم ورزشی اعزامی ۵۶۹
- ث**
- ثبت اثر در میراث جهانی ۵۰۷
- ثبت اثر ملی ۵۰۸
- ثبت جاری رویدادهای حیاتی ۷۶
- ثبت فوت ۷۶
- ثبت معوقه رویدادهای حیاتی ۷۶
- ثبت موقت کشتی در خارج از کشور ۶۵۲
- ثبت ولادت ۷۶
- ثبت ولادت ایرانیان مقیم خارج از کشور ۷۶
- ثبت نام شده آموزش عالی ۴۳۸
- ثلث باقی ۵۰۸
- ج**
- جامعه سیاسی ۶۵۲
- جانباز ۶۵۲
- جانباز شهید ۶۵۲
- جانباز شیمیایی ۶۵۲
- جانشینی محصول (سبد مصرف کننده) ۲۹۸
- جای روزنامه ۵۰۸
- جای فرهنگنامه ۵۰۸
- جایزه تعالی وزارت دفاع جمهوری اسلامی ایران ۶۳۲
- جایزه سینمایی ۵۰۸
- جایگزینی قلم با تعدیل کامل تغییر قیمت ۲۹۸
- جایگزینی محصول (شاخص قیمت) ۲۹۸
- جبران خدمات کارکنان ۲۹۸
- جرم ۶۳۲
- جرم پزشکی و دارویی ۶۳۲
- جرم جنسی ۶۳۲
- جرم رایانه‌ای ۶۳۳
- جشنواره ۵۰۹
- جشنواره استانی هنر ۵۰۹
- جشنواره بین المللی هنر ۵۰۹
- جشنواره دانش آموزان فیلم ساز ۴۳۹
- جشنواره فیلم ۵۰۹
- جشنواره ملی هنر ۵۰۹
- جشنواره منطقه‌ای هنر ۵۰۹
- جشنواره ورزش همگانی دانش آموزی ۴۳۹

- چ**
- چاپ ۵۱۰
- چاپ اول کتاب ۵۱۰
- چاپ مجدد کتاب ۵۱۰
- چاپخانه ۵۱۰
- چاه آب ۱۸۶
- چاه آب عمیق ۱۸۶
- چاه آب نیمه عمیق ۱۸۶
- چاه اکتشافی نفت یا گاز ۲۰۷
- چاه تزریقی نفت یا گاز ۲۰۷
- چاه تعمیراتی نفت یا گاز ۲۰۷
- چاه توسعه‌ای نفت یا گاز ۲۰۷
- چاه توصیفی نفت یا گاز ۲۰۸
- چای استحصالی ۱۱۲
- چراگاه ۱۱۲
- چرخش پذیری (شاخص قیمت‌ها) ۲۹۹
- چشمه ۱۸۶
- چشمه هسته‌ای اتمی ۲۰۸
- چوب الواری ۱۱۲
- چوب تراورس ۱۱۲
- چوب کاتین ۱۱۳
- چوب گرده بینه ۱۱۳
- چوب لارده ۱۱۳
- چهره‌پرداز ۵۱۰
- ح**
- حابس مال ۵۱۰
- حادثه ۳۹۱
- حادثه ناشی از کار ۳۹۲
- حادثه ناشی از ماشین‌آلات ۳۹۲
- حافظ قرآن کریم ۵۱۱
- جشنواره ورزشی دانش‌آموزی ۴۳۹
- جعاله ۶۰۰
- جعبه تخم نوغان ۱۱۰
- جعل مادی اسناد ۷۶
- جعل مفادی اسناد ۷۷
- جلوه‌های ویژه ۵۱۰
- جمعیت خارج از نیروی کار ۷۷
- جمعیت سیاسی ۶۵۲
- جمعیت غیر فعال اقتصادی ۷۷
- جمعیت فعال اقتصادی ۷۷
- جمعیت لازم‌التعلیم ۴۳۹
- جمعیت مورد آمارگیری ۷۷
- جمعیت میانه دوره زمانی ۷۷
- جنگ ۵۱۰
- جنگ اطلاعات ۶۳۳
- جنگ الکترونیک ۶۳۳
- جنگ روانی ۶۳۳
- جنگل ۱۱۰
- جنگل طبیعی ۱۱۱
- جنگل قابل بهره‌برداری ۱۱۱
- جنگل‌داری ۱۱۱
- جنگل‌کاری ۱۱۱
- جواز تأسیس صنعتی ۱۶۲
- جواز تأسیس فنی و مهندسی ۱۶۲
- جواز تأسیس مرکز پژوهش صنعتی یا معدنی ۱۶۳
- جوجه یک‌روزه ۱۱۱
- جوجه یک‌روزه مرغ بومی ۱۱۱
- جوجه یک‌روزه مرغ تخم‌گذار ۱۱۲
- جوجه یک‌روزه مرغ گوشتی ۱۱۲

۳۴۷.....	حریم راه.....	۵۱۱.....	حامل دیجیتال.....
۶۵۳.....	حزب.....	۳۹۲.....	حامی ایتم.....
۶۰۲.....	حساب اموالی.....		حامی کودکان تحت سرپرستی سازمان
۶۰۲.....	حساب ثبتی.....	۳۹۲.....	بهزیستی.....
۶۰۲.....	حساب دولتی.....	۵۱۱.....	حبس مال.....
۶۰۲.....	حساب مستقل.....	۵۱۱.....	حبس نامه.....
۶۰۲.....	حساب نداده.....	۱۸۶.....	حجم آب قابل تنظیم سالیانه.....
۶۰۲.....	حساب واخواهی.....	۶۰۱.....	حجم پول.....
۶۰۲.....	حسابرسی مالیاتی.....	۱۸۶.....	حجم کل مخزن سد.....
۲۹۹.....	حساب‌های منطقه‌ای (استانی).....	۱۸۶.....	حجم مرده مخزن سد.....
۵۱۲.....	حسینیه.....	۶۰۱.....	حجم معاملات بورس اوراق بهادار.....
۱۱۳.....	حصارکشی منابع طبیعی و آبخیز.....	۶۰۱.....	حجم معاملات بورس کالا.....
۵۱۲.....	حفاظت از اثر تاریخی - فرهنگی.....		حجم معاملات سرمایه‌گذاران خارجی در
۱۱۳.....	حفاظت از منابع طبیعی.....	۶۰۱.....	بورس یا فرابورس.....
۴۳۹.....	حق اختراع.....	۶۰۱.....	حجم معاملات فرابورس.....
۳۴۷.....	حق انبارداری.....	۱۸۶.....	حجم مفید مخزن سد.....
۶۰۳.....	حق بیمه.....	۱۵۱.....	حداقل استخراج سالانه معدن.....
۶۰۳.....	حق بیمه اجتماعی.....	۶۰۱.....	حداقل حقوق.....
۶۰۳.....	حق بیمه تولیدی.....	۴۳۹.....	حداقل سواد.....
۶۰۳.....	حق بیمه سرانه.....	۲۰۸.....	حداکثر بار مصرفی برق.....
۶۰۳.....	حق بیمه صادره.....	۲۰۸.....	حداکثر بار مصرفی ناهم‌زمان برق.....
۶۰۳.....	حق بیمه عاید شده.....	۲۰۸.....	حداکثر بار مصرفی هم‌زمان برق.....
۶۵۳.....	حق پرستاری جانباز.....	۶۰۱.....	حداکثر تعهد بیمه‌گر.....
۱۵۱.....	حق پیمانکاری معدن.....	۶۰۱.....	حداکثر حقوق بازنشسته یا وظیفه.....
۶۰۳.....	حق تقدم خرید سهام.....	۱۸۷.....	حداکثر ظرفیت تأمین آب.....
۶۰۴.....	حق سرانه.....	۳۹۲.....	حرفه‌آموخته سازمان بهزیستی.....
۳۴۷.....	حق سردخانه‌داری.....	۳۹۲.....	حرفه‌آموز سازمان بهزیستی.....
۶۰۴.....	حق مشارکت بیمه‌شده.....	۵۱۱.....	حروف چینی.....
۲۵۷.....	حق‌العمل کار.....	۵۱۱.....	حروف چینی دستی.....
۳۴۷.....	حق‌العمل کار کشتی.....	۵۱۱.....	حروف چینی رایانه‌ای.....
۶۰۴.....	حقوق بازنشستگی.....	۵۱۲.....	حریم اثر تاریخی - فرهنگی.....

خانواده بیمه شده ۶۰۴	حقوق دولتی معدن ۱۵۱
خانواده جانباز ۶۵۳	حقوق گمرکی ۲۵۷
خانواده جایگزین ۳۹۲	حقوق مالکانه ۶۰۴
خانواده شاهد ۶۵۳	حقوق مستمری ۶۰۴
خانواده نیازمند با سرپرست زن ۳۹۳	حقوق و عوارض صدوری ۲۵۸
خانوار ۷۸	حقوق ورودی گمرکی ۲۵۸
خانوار بهره‌بردار کشاورزی ۱۱۴	حقوق وظیفه ۶۰۴
خانوار دارای فعالیت صنعتی ۱۶۳	حلال ۲۰۸
خانوار زندانی تحت پوشش ۳۹۳	حلال بنزینی ۲۰۹
خانوار گروهی ۷۸	حمل‌ونقل برون شهری ۳۴۷
خانوار معمولی ۷۸	حمل‌ونقل بین‌المللی ۳۴۷
خانوار معمولی ساکن ۷۸	حمل‌ونقل درون شهری ۳۴۷
خانوار معمولی غیر ساکن ۷۸	حوزه آبخیز ۱۱۳
خانوار مؤسسه‌ای ۷۹	حوزه آبخیز داخلی ۱۱۳
خانوار نیازمند ۳۹۳	حوزه آبخیز سدی ۱۱۴
خانه آماده‌سازی (بهبیستی) ۳۹۳	حوزه آبخیز شهری ۱۱۴
خانه بهداشت ۳۹۳	حوزه آبخیز مرزی ۱۱۴
خانه بهداشت ضمیمه ۳۹۳	حوزه تعاونی روستایی ۲۵۸
خانه بهداشت فعال ۳۹۴	حوزه علمیه ۴۳۹
خانه بهداشت کارگری ۳۹۴	حوضه آبریز ۱۸۷
خانه تربیتی ۳۹۴	حیاط ۲۳۶
خانه زنان ۳۹۴	
خانه سازمانی ۲۳۷	
خانه سلامت دختران ۳۹۴	
خانه فرهنگ ۵۱۳	
خانه فرهنگ جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور ۵۱۳	
خانه کودکان و نوجوانان (بهبیستی) ۳۹۴	
خانه مستقل (بهبیستی) ۳۹۵	
خانه معلم ۴۴۰	
خانه معمولی ۲۳۷	
	خ
	خادم ۵۱۲
	خادم نشر ۵۱۲
	خازن ۲۰۹
	خالص ارزش اشیای گران‌بها ۲۹۹
	خالص درآمد عوامل تولید از خارج ۲۹۹
	خانقاه ۵۱۲
	خانواده ۷۸
	خانواده آزاده ۶۵۳

- ۳۹۶..... خدمات مددکاری
 ۴۴۰..... خدمات مکاتبه‌ای نهضت سوادآموزی
 ۳۴۸..... خدمات هندلینگ در حمل‌ونقل هوایی
 ۳۴۸..... خدمات هوانوردی
 ۵۱۴..... خدمه کاروان زیارتی
 ۲۵۸..... خرده‌فروشی
 ۶۰۴..... خرید دین
 ۲۵۸..... خرید متقابل
 ۱۱۴..... خزانه کشاورزی
 ۶۰۵..... خسارت پرداختی (بیمه)
 ۶۰۵..... خسارت معوق
 ۶۰۵..... خسارت واقع‌شده
 ۱۸۷..... خسارت‌های محیط زیستی
 ۱۸۷..... خط آبرسانی اختصاصی
 ۱۸۸..... خط اختصاصی اتصال فاضلاب
 ۳۴۸..... خط اصلی راه‌آهن
 ۲۰۹..... خط انتقال نیروی برق
 ۲۰۹..... خط توزیع نیروی برق
 ۳۴۸..... خط راه‌آهن
 ۳۴۸..... خط صنعتی - تجاری راه‌آهن
 ۱۸۸..... خط فاضلاب
 ۳۴۸..... خط فرعی راه‌آهن
 ۲۰۹..... خط فوق توزیع نیروی برق
 ۳۴۸..... خط مانوری راه‌آهن
 ۲۰۹..... خط نیروی برق
 ۳۴۹..... خط هوایی
 ۲۰۹..... خطوط تغذیه گاز
 ۲۱۰..... خطوط لوله انتقال فشار قوی گاز
 ۶۳۳..... خطوط مرزی
 ۷۹..... خلاصه رونوشت سند وفات
 ۴۴۰..... خوابگاه دانش‌آموزی
 خانه موقت کودکان و نوجوانان (بهبودی) ۳۹۵.....
 خانه نوزادان، نونهالان و نوباوگان (بهبودی) ۳۹۵.....
 خانه دار ۷۹.....
 خاویار ۱۱۴.....
 خبر ۵۱۳.....
 خبر پوششی ۵۱۳.....
 خبر تولیدی ۵۱۳.....
 خبر خروجی ۵۱۳.....
 خبر دریافتی ۵۱۳.....
 خبرگزاری ۵۱۳.....
 خبرنگار ۵۱۴.....
 خبرنگار آزاد ۵۱۴.....
 خبرنگار افتخاری ۵۱۴.....
 خبرنگار رسمی ۵۱۴.....
 خبرنگار عکاس ۵۱۴.....
 خدمات ۲۹۹.....
 خدمات آبی ۱۸۷.....
 خدمات اجتماعی ۳۹۵.....
 خدمات امدادی ۳۹۶.....
 خدمات اینترنت ۳۷۳.....
 خدمات پستی ۳۷۳.....
 خدمات حمایتی مددجویان ۳۹۶.....
 خدمات رسانه‌ای نهضت سوادآموزی ۴۴۰.....
 خدمات سرپایی ۳۹۶.....
 خدمات فاضلاب ۱۸۷.....
 خدمات فرهنگی و آموزشی کمیته امداد... ۳۹۶.....
 خدمات کاهش آسیب اعتیاد ۳۹۶.....
 خدمات کشاورزی ۱۱۴.....

دام سنگین ۱۱۵	خوابگاه مرکزی دانش آموزی ۴۴۰
دام شیرده ۱۱۶	خوداشتغال ۷۹
دام کشتاری ۱۱۶	خوداظهاری مودی ۶۰۵
دام ماده مولد ۱۱۶	خودرو شماره یک نمایندگیهای جمهوری اسلامی ایران ۶۵۳
دام ماده مولد خشک ۱۱۶	خودروی حمل کننده فوق سنگین ۶۳۳
دام ماده مولد شیرده ۱۱۶	خودروی مینکوب ۶۳۴
دام مجاز برای تعلیف ۱۱۶	خوراک پالایشگاه ۲۱۰
دامپروری ۱۱۵	خوردگی پوست ۳۹۶
دامپینگ ۲۵۸	خوشه صنعتی ۱۶۳
دام کار ۱۱۶	خون دهنده مردود ۳۹۷
دانش دفاعی ۶۳۴	خون کامل ۳۹۷
دانش آموخته ۴۴۰	خون ناقص ۳۹۷
دانش آموز ۴۴۰	خون گیری ۳۹۷
دانش آموز استثنایی ۴۴۱	خیمه شببازی ۵۱۵
دانش آموز ایثارگر ۴۴۱	خیانت در امانت ۶۳۴
دانش آموز ایرانی خارج از کشور ۶۵۳	
دانش آموز با اختلالات رفتاری ۴۴۱	
دانش آموز با ناتوانایی های یادگیری ۴۴۱	
دانش آموز بزرگسال ۴۴۱	
دانش آموز پژوهشگر ۴۴۱	
دانش آموز تحت پوشش برنامه بهداشت دهان و دندان ۴۴۲	
دانش آموز تحت پوشش برنامه سلامت نوجوانی ۴۴۲	
دانش آموز تحت پوشش برنامه شیر مدرسه ۴۴۲	
دانش آموز تحت پوشش برنامه های پیشگیری از بیماری ها ۴۴۲	
دانش آموز تحت پوشش طرح کیفیت بخشی درس تربیت بدنی ۴۴۲	
	د
	دارای درآمد بدون کار ۷۹
	دارای همسر ۸۰
	دارایی های تولیدشده ۳۰۰
	دارایی های ثابت ۳۰۰
	دارایی های خارجی سیستم بانکی ۶۰۵
	دارایی های سرمایه ای ۶۰۵
	دارایی های محیط زیست ۱۸۸
	داروخانه ۳۹۷
	داشت ۱۱۵
	دام تلف شده ۱۱۵
	دام خشک ۱۱۵
	دام زاییده شده ۱۱۵
	دام سبک ۱۱۵

- دانش آموزش تحت پوشش کانون حرکات
اصلاحی ۴۴۲
- دانش آموزش تکرار پایه ۴۴۲
- دانش آموزش تلفیقی (استثنایی) ۴۴۳
- دانش آموزش جهشی مدارس ایثارگران ۴۴۳
- دانش آموزش چند معلولیتی ۴۴۳
- دانش آموزش حادثه‌دیده ۴۴۳
- دانش آموزش خاص ۴۴۳
- دانش آموزش دارای شناسنامه سلامت ۴۴۴
- دانش آموزش دارای هوش مرزی ۴۴۴
- دانش آموزش دختر غیرحضوری مدارس ایثارگران ۴۴۴
- دانش آموزش دیرآموز ۴۴۴
- دانش آموزش شاهد ۴۴۴
- دانش آموزش شرکت‌کننده در اردوی راهیان نور ۴۴۴
- دانش آموزش شرکت‌کننده در طرح هجرت ۴۴۴
- دانش آموزش شهید ۴۴۵
- دانش آموزش طرح پراکنده شاهد ۴۴۵
- دانش آموزش طیف اتیسم ۴۴۵
- دانش آموزش عضو پایگاه قهرمانی ۴۴۵
- دانش آموزش عضو کانون ورزشی دانش‌آموزی ۴۴۵
- دانش آموزش عقب‌مانده ذهنی ۴۴۵
- دانش آموزش فراگیر (استثنایی) ۴۴۵
- دانش آموزش فعال در رشته‌های پایه ورزشی ۴۴۶
- دانش آموزش کتاب‌خوان ۴۴۶
- دانش آموزش مردود ۴۴۶
- دانش آموزش معلول جسمی - حرکتی ۴۴۶
- دانش آموزش نابینا ۴۴۶
- دانش آموزش ناشنوا ۴۴۶
- دانش آموزش نیمه‌بینا ۴۴۷
- دانش آموزش نیمه‌شنوا ۴۴۷
- دانش آموزش نیازمند مراقبت ویژه ۴۴۷
- دانش پذیر ۴۴۷
- دانشجو ۴۴۷
- دانشجو معلم شهید ۴۴۷
- دانشجوی ایرانی خارج از کشور ۶۵۴
- دانشجوی بورسیه ۴۴۸
- دانشجوی بورسیه تددی ۴۴۸
- دانشجوی تسهیلاتی خارج از کشور ۶۵۴
- دانشجوی خارج از کشور ۴۴۸
- دانشجوی خارجی ۴۴۸
- دانشجوی غیر تسهیلاتی خارج از کشور ۶۵۴
- دانشکده ۴۴۸
- دانشکده مستقل ۴۴۸
- دانشگاه ۴۴۹
- دانه ۱۱۶
- داور قرآنی ۵۱۵
- داور ورزشی ۵۶۹
- داوطلب انتخاباتی ۶۵۴
- دایک خاکی ۱۱۷
- دبستان ۴۴۹
- دبیر ۴۴۹
- دبیر اول ۶۵۴
- دبیر دوم ۶۵۴
- دبیر سوم ۶۵۴
- دبیرستان ۴۴۹
- دبیر فوق‌برنامه آموزشی ۴۴۹
- دبیر فوق‌برنامه آموزشی و پرورشی ۴۴۹
- دبیر فوق‌برنامه پرورشی ۴۴۹
- دپش پستی ۳۴۹

درمانگاه ۳۹۹	دختر فراری ۳۹۸
درمانگاه تخصصی ۳۹۹	دختر نیازمند حمایت اجتماعی ۳۹۸
درمانگاه عمومی ۳۹۹	در حال تحصیل ۴۴۹
درمانگاه موقوفه ۵۱۵	درآمد اختصاصی دولت ۶۰۵
درمانگاه وابسته به مکان مذهبی ۵۱۵	درآمد اختصاصی کمیته امداد ۳۹۸
دریافت (شاخص قیمت‌ها) ۳۰۱	درآمد ارزی گردشگری ۵۱۵
دریافتی‌های انتقالی خانوار ۳۰۱	درآمد بقعه متبرکه ۵۱۵
دریافتی‌های دولت ۶۰۶	درآمد پولی خانوار ۳۰۰
دریافتی‌های کل کشور ۶۰۷	درآمد خالص خانوار ۳۰۰
دریافتی بابت خدمات تولیدی معدن ۱۵۱	درآمد خانوار ۳۰۰
دریافتی بابت خدمات صنعتی ۱۶۳	درآمد دولت ۶۰۵
دریافتی بابت خدمات غیرتولیدی معدن ۱۵۱	درآمد شرکت‌های دولتی ۶۰۶
دریافتی بابت خدمات غیرصنعتی ۱۶۳	درآمد عمومی ۶۰۶
دریافتی بابت کارهای کنتراتی در کارگاه ۱۶۳	درآمد غیر پولی خانوار ۳۰۱
دریافتی بابت کارهای کنتراتی در معدن ۱۵۲	درآمد مالیاتی ۶۰۶
دسترسی ADSL ۳۷۴	درآمد متفرقه ۶۰۶
دسترسی Dialup ۳۷۴	درآمد متفرقه خانوار ۳۰۱
دسترسی GPRS ۳۷۴	درآمد مختلط ۳۰۱
دسترسی WIMAX ۳۷۴	درآمد موقوفه ۵۱۵
دسترسی فیبر نوری ۳۷۴	درآمد ناخالص ملی (GNI) ۳۰۱
دستگاه برش کاغذ ۵۱۶	درآمد هر سهم ۶۰۶
دستگاه جلدساز گالینگور ۵۱۶	درخت بارور ۱۱۷
دستگاه چاپ آفست ۵۱۶	درخت غیر مثمر ۱۱۷
دستگاه چاپ برجسته ۵۱۶	درخت مثمر ۱۱۷
دستگاه چاپ دیجیتال ۵۱۶	درختچه جنگلی ۱۱۷
دستگاه چاپ سیلک اسکرین ۵۱۶	درخواست وجه از خزانه ۶۰۶
دستگاه چاپ گود ۵۱۷	دررفتگی استخوان ۳۹۸
دستگاه حرارت مرکزی ۲۳۷	درزین ۳۴۹
دستگاه حرارت و برودت مرکزی ۲۳۷	درصد جانبازی ۶۵۵
دستگاه حفاری ۲۱۰	درمان غیرمستقیم ۳۹۸
دستگاه دایکات ۵۱۷	درمان مستقیم ۳۹۸

- دوره آمادگی استثنایی ۱ ۴۵۰
- دوره آمادگی استثنایی ۲ ۴۵۰
- دوره آموزش خانواده ۴۵۰
- دوره آموزشی ۴۵۰
- دوره آموزشی داوری ۵۶۹
- دوره آموزشی مربیگری ورزشی ۵۶۹
- دوره آموزشی همبستگی المپیک ۵۶۹
- دوره ابتدایی ۴۵۰
- دوره المپیک - سولیدارتی ۵۷۰
- دوره انتقال ۴۵۰
- دوره بازآموزی زبان و ادبیات فارسی ۵۱۸
- دوره پایانی سوادآموزی ۴۵۱
- دوره پایه ۳۰۲
- دوره پایه شاخص ۳۰۲
- دوره پایه قیمتی ۳۰۲
- دوره پایه وزنی ۳۰۲
- دوره پیش‌دانشگاهی ۴۵۱
- دوره پیش‌دستانی ۴۵۱
- دوره تحصیلی ۴۵۱
- دوره تحکیم سواد ۴۵۱
- دوره تکمیلی آموزش بزرگسال ۴۵۱
- دوره تکمیلی تخصصی بالینی ۴۵۱
- دوره تکمیلی سوادآموزی ۴۵۲
- دوره جاری ۳۰۲
- دوره حول تولد ۳۹۹
- دوره دانش‌افزایی زبان و ادبیات فارسی ۵۱۹
- دوره دستیاری بالینی پزشکی ۴۵۲
- دوره دکتری حرفه‌ای ۴۵۲
- دوره دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) ۴۵۲
- دوره دکتری تخصصی (Ph.D) ۴۵۲
- دستگاه ناوبری فرودگاه ۳۴۹
- دستور توقیف اموال ۶۰۷
- دستیار فیلم‌بردار ۵۱۷
- دشت ۱۸۸
- دفتر طراحی سامانه‌های دفاعی ۶۳۴
- دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات روستایی ۳۷۴
- دفتر ارتباطات و فناوری اطلاعات شهری ۳۷۵
- دفتر اطلاع‌رسانی گردشگری ۵۱۷
- دفتر بهره‌برداری مخابراتی ۳۷۵
- دفتر پست روستایی ۳۷۵
- دفتر پست شهری ۳۷۵
- دفتر پست و مخابرات ۳۷۵
- دفتر خبری سازمان خبرگزاری ۵۱۷
- دفتر خدمات زیارتی ۵۱۷
- دفتر خدمات مسافرتی ۵۱۸
- دفتر مخابرات روستایی ۳۷۵
- دفتر مرزی ۳۴۹
- دفتر مطبوعاتی ۵۱۸
- دفعات ازدواج زوجین ۸۰
- دق‌های رسی ۱۱۷
- دکل - روز ۲۱۰
- دکل حفاری ۲۱۰
- دکوپاژ ۵۱۸
- دکه فروش مطبوعات ۵۱۸
- دلال رسمی بیمه ۶۰۷
- دمارش ۶۵۵
- دموراژ ۳۴۹
- دوبلور ۵۱۸
- دوبه ۳۴۹
- دوبه‌کاری ۳۵۰

ذخیره حق بیمه ۶۰۷	دوره دکتری تخصصی پیوسته ۴۵۲
ذخیره قطعی معدن ۱۵۲	دوره راهنمایی ۴۵۳
ذخیره معدنی ۱۵۲	دوره راهنمایی تحصیلی پیش حرفه‌ای ۴۵۳
ذخیره نهایی نفت یا گاز ۲۱۰	دوره راهنمایی شبانه ۴۵۳
ذخیره‌سازی آبزیان ۱۱۸	دوره سوادآموزی ۴۵۳
ذخیره‌گاه جنگلی ۱۱۸	دوره عمومی آموزش بزرگسال ۴۵۳
ذخیره‌گاه زیست کره ۱۸۸	دوره فراگیر ۴۵۳
	دوره فلوشیپ ۴۵۳
ر	دوره کاردانی پیوسته ۴۵۴
رابط بهداشت مدارس ۴۵۵	دوره کاردانی ناپیوسته ۴۵۴
رابط خبری سازمان خبرگزاری ۵۱۹	دوره کارشناسی ارشد پیوسته ۴۵۵
رابطان فرهنگی کمیته امداد ۳۹۹	دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته ۴۵۵
رادیو دارو ۲۱۰	دوره کارشناسی پیوسته ۴۵۵
رادیو شهری ۵۱۹	دوره کارشناسی ناپیوسته ۴۵۵
رادیوگرافی ۲۱۰	دوره کارآموزی دانش‌آموزی ۴۵۴
راکت ۶۳۵	دوره متوسطه ۴۵۴
راکتور اتمی ۲۱۱	دوره متوسطه حرفه‌ای ۴۵۴
راکتور برق ۲۱۱	دوره متوسطه شبانه ۴۵۵
راندمان حرارتی برق ۲۱۱	دوره مقدماتی سوادآموزی ۴۵۴
راه اصلی چهار خطه ۳۵۰	دوره مورد مقایسه ۳۰۲
راه اصلی عریض ۳۵۰	دوره‌های تاریخی ایران ۵۱۹
راه اصلی معمولی ۳۵۰	دولفین (سازه) ۳۵۰
راه دسترسی آسفالتی ۳۵۱	دیون بلامحل ۶۰۷
راه دسترسی خاکی ۳۵۱	دیپلم افتخار ایثارگران ۴۵۵
راه روستایی ۳۵۱	دیپلماسی دفاعی ۶۳۴
راه فرعی درجه دو ۳۵۱	دیسپاچ ۳۵۰
راه فرعی درجه یک ۳۵۱	دیم‌زار کم‌بازده ۱۱۷
راه فرعی عریض ۳۵۱	دیوار ساحلی رودخانه ۱۱۸
راه فرعی معمولی ۳۵۲	
راه‌آهن شهری ۳۵۲	ز
راه‌بندان ۶۳۵	ذخیره احتمالی معدن ۱۵۲

- راهپیمایی ۶۳۵
 راهدارخانه ۳۵۲
 راهداری ۳۵۲
 راهنمای تعلیماتی سوادآموزی ۴۵۶
 راهنمای معلم ۴۵۶
 رأی باطله غیر مأخوذه ۶۵۵
 رأی باطله مأخوذه ۶۵۵
 رأی مأخوذه ۶۵۵
 رایزن درجه دو ۶۵۵
 رایزن درجه سه ۶۵۶
 رایزن درجه یک ۶۵۶
 رایزن فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در
 خارج از کشور ۵۱۹
 رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی در خارج از
 کشور ۵۱۹
 رد دیون دولت ۶۰۷
 رده‌بندی دیوبی ۵۱۹
 رزم دریایی ۶۳۵
 رزم زمینی ۶۳۵
 رزم هوایی ۶۳۵
 رزمنده ۶۵۶
 رساله دکتری تخصصی ۴۵۶
 رسانه ۵۲۰
 رسانه برخط ۵۲۰
 رسانه برخط اختصاصی ۵۲۰
 رسانه پیام‌ده ۵۲۰
 رسانه دیجیتال ۵۲۰
 رسانه کاربر محور ۵۲۰
 رشته سیاسی ۶۵۶
 رشته صنفی ۲۵۹
 رشته تحصیلی ۴۵۶
 رشد اقتصادی ۳۰۳
 رقابت علمی - تخصصی معلمان تربیت‌بدنی
 ۴۵۶
 رقبه ۵۲۱
 رمپ ۳۵۲
 روادید خبرنگاری ۵۲۱
 روادید ۶۵۶
 روادید ۷۲ ساعته ۶۵۸
 روادید تجاری ۶۵۶
 روادید تحصیلی ۶۵۶
 روادید جهانگردی ۶۵۷
 روادید جهانگردی فرودگاهی ۶۵۷
 روادید چند بار ورود ۶۵۷
 روادید خدمت ۶۵۷
 روادید دو بار ورود ۶۵۷
 روادید زیارتی ۶۵۷
 روادید سیاسی ۶۵۷
 روادید گروهی ۶۵۸
 روادید مطبوعاتی ۶۵۸
 روادید ورود با حق کار ۶۵۸
 روادید یک‌بار ورود ۶۵۸
 رودخانه ۱۸۸
 روزنامه ۵۲۱
 روزنامه‌نگار ۵۲۱
 روزهای در دسترس بودن هواپیما ۳۵۲
 روزهای زمین‌گیر شدن هواپیما ۳۵۲
 روزهای صید ۱۱۸
 روزهای کار در سال (در کارگاه) ۸۰
 روزهای مفید صید ۱۱۸
 روستای تحت پوشش کمیته امداد ۳۹۹
 روستای دارای ارتباط مخابراتی ۳۷۶

۱۱۹..... زغال	۳۰۳..... روش تصادفی (شاخص قیمت)
۶۵۸..... زمان آمارگیری	۳۰۳..... روش هدانیک
۶۵۸..... زمان مرجع	۲۱۱..... روغن پایه (نفت)
۱۱۹..... زمین آیش	۲۱۲..... روغن خام نفتی
۵۷۰..... زمین با کاربری ورزشی	۲۱۲..... روغن صنعتی (نفت)
۱۱۹..... زمین بایر	۲۱۲..... روغن موتور
۱۱۹..... زمین بایر قابل عمران	۳۵۲..... روگذر
۱۲۰..... زمین بهره‌برداری کشاورزی	۵۲۱..... رویداد فرهنگی اوقاف و امور خیریه
۱۲۰..... زمین زراعی	۳۰۳..... رویکرد آزمونی
۱۲۰..... زمین زیرکشت	۳۰۳..... رویکرد استفاده
۱۲۰..... زمین زیرکشت محصولات دائمی	۳۰۴..... رویکرد اصول موضوعه
۱۲۰..... زمین زیرکشت محصولات سالانه	۳۰۴..... رویکرد اقتصاد خرد
۱۶۴..... زمین کارگاه	۳۰۴..... رویکرد اقتصادی
۱۲۱..... زمین کشاورزی	۳۰۴..... رویکرد اکتساب
۱۲۱..... زمین کشاورزی آبی	۳۰۴..... رویکرد دیویژیا
۱۲۱..... زمین کشاورزی دیم	۲۳۷..... رهن کامل
۱۲۱..... زمین موات	۱۱۸..... ریزوم
۱۲۱..... زمین مولد	۶۵۵..... رئیس مأموریت
۵۷۰..... زمین ورزشی	۶۵۵..... رئیس نمایندگی جمهوری اسلامی ایران
۵۲۱..... زمین خیر	
۴۰۰..... زن آسیب‌دیده اجتماعی	ز
۴۰۰..... زن سرپرست خانوار نیازمند	۲۳۷..... زاغه
۱۲۱..... زنبور پاکتی	۵۲۱..... زائر (سازمان حج و زیارت)
۱۲۲..... زنبور کارگر	۲۸۰..... زائرسرا
۱۲۲..... زنبور نر	۴۰۰..... زایشگاه
۱۲۱..... زنبورداری	۸۰..... زایمان
۱۲۲..... زنبورداری ثابت	۴۰۰..... زایمان به‌موقع
۱۲۲..... زنبورداری کوچ‌رو	۴۰۰..... زایمان دیررس
۶۵۸..... زندانی ایرانی در خارج از کشور	۴۰۰..... زایمان زودرس
۶۵۹..... زندانی خارجی در ایران	۱۱۹..... زراعت
۸۰..... زنده متولد شده	۱۱۹..... زراعت چوب

- زنده‌نمایی ۵۲۲
- زورخانه ۵۷۰
- زهر زنبور عسل ۱۲۲
- زهکشی ۱۸۹
- زیارت ۵۲۲
- زیارتگاه امام یا امام‌زاده ۵۲۲
- زیارتگاه بزرگان سایر ادیان ۵۲۲
- زیارتگاه سایر بزرگان دین اسلام ۵۲۲
- زیج حیاتی ۴۰۰
- زیردریایی ۶۳۶
- ژئوپلانکتون ۱۸۹
- ژ**
- ژله رویال ۱۲۲
- ژئودزی ۶۳۶
- س**
- سابقه پرداخت حق بیمه ۶۰۷
- ساختمان ۲۳۷
- ساختمان آپارتمانی ۲۳۸
- ساختمان آموزش عالی ۲۳۸
- ساختمان آموزشی ۲۳۸
- ساختمان آموزشی آموزش و پرورش ۴۵۶
- ساختمان اداری ۲۳۸
- ساختمان با اسکلت بتونی ۲۳۸
- ساختمان با اسکلت فلزی ۲۳۸
- ساختمان با کاربری ویژه ۲۳۸
- ساختمان با مصالح بنایی ۲۳۹
- ساختمان بهداشتی و درمانی ۲۳۹
- ساختمان بهینه‌شده در مصرف انرژی ۲۳۹
- ساختمان تجدید بنا شده ۲۳۹
- ساختمان تکمیل شده ۲۳۹
- ساختمان تولیدی کارگاه ۱۶۴
- ساختمان تولیدی کارگاه معدنی ۱۵۲
- ساختمان حمایتی کمیته امداد ۴۰۱
- ساختمان زیربنایی ۲۳۹
- ساختمان شروع شده ۲۴۰
- ساختمان غیر تولیدی کارگاه ۱۶۴
- ساختمان غیر تولیدی کارگاه معدنی ۱۵۲
- ساختمان غیر مسکونی ۲۴۰
- ساختمان فرهنگی و مذهبی ۲۴۰
- ساختمان کارگاه ۱۶۴
- ساختمان مسکونی ۲۴۰
- ساختمان مسکونی و غیر مسکونی توأم ۲۴۰
- ساختمان مقاوم در برابر زلزله ۲۴۰
- ساختمان نیمه‌تمام ۲۴۰
- ساختمان ورزشی ۲۴۱
- سازگاری در تجمیع ۳۰۵
- سازمان بین‌المللی ۶۵۹
- سازمان بین‌المللی تخصصی ۶۵۹
- سازمان سیاسی ۶۵۹
- سازمان مردم‌نهاد (NGO) ۶۵۹
- سازمان منطقه‌ای ۶۶۰
- سازند ۲۱۲
- سازنده ساختمان ۲۴۱
- ساعات اضافه کاری ۸۰
- ساعات غیبت از کار ۸۱
- ساعات کار پرداختی ۸۱
- ساعات کار در هر نوبت کار (در کارگاه) ۸۱
- ساعات کار قراردادی ۸۱
- ساعات کار متعارف ۸۱
- ساعت کار ۸۲

ست مونتاز صدا و تصوير ۵۲۳	ساعت کار عادی ۸۲
ستاد عالی هماهنگی و نظارت بر کانون‌های	ساعت کار معمول ۸۲
فرهنگی و هنری مساجد ۵۲۳	ساعت کار واقعی ۸۲
ستانده ۳۰۵	ساقه رونده زیرزمینی ۱۲۳
ستانده بازاری ۳۰۶	سال تحصیلی ۴۵۶
ستانده تولیدشده برای خودمصرفی نهایی ۳۰۶	سال زراعی ۱۲۳
ستانده غیر بازاری ۳۰۶	سالمند دارای ناتوانی ۴۰۱
سخنرانی تلویزیونی ۵۲۳	سالمند معلول ۴۰۱
سد ۱۸۹	سالن اجتماعات مدرسه ۴۵۷
سد انحرافی ۱۸۹	سالن چندمنظوره دانش‌آموزی ۴۵۷
سد انحرافی مستقل ۱۸۹	سالن سینما ۵۲۲
سد بزرگ ۱۸۹	سالن مطالعه دانش‌آموزی ۴۵۷
سد تنظیمی ۱۹۰	سالن نگهداری کالاهای بالای صفر ۳۵۳
سد کوچک ۱۹۰	سالن نگهداری کالاهای منجمد ۳۵۳
سد مخزنی ۱۹۰	سالن ورزشی ۵۷۰
سرانه اعتبار ورزشی ۵۷۰	سالن ورزشی اختصاصی ۵۷۰
سرانه فضای اصلی ورزشی ۵۷۱	سالن ورزشی چندمنظوره ۵۷۰
سرانه کل فضاهای ورزشی ۵۷۱	سامان عرفی ۱۲۳
سرانه مرسوله پستی ۳۷۶	سامان‌دهی بناهای تاریخی - فرهنگی ۵۲۲
سرانه مصرف برق ۲۱۲	سامانه تعیین موقعیت جهانی GPS ۶۵۹
سرباز معلم ۴۵۷	سامانه دفاعی ۶۳۶
سرپرست خانوار ۸۲	سایر زمین‌های بهره‌برداری کشاورزی ۱۲۳
سرجمع اولیه (شاخص قیمت) ۳۰۶	سایر منابع تأمین اعتبار دولت ۶۰۸
سرجمع کل (شاخص قیمت) ۳۰۶	سایر منابع تأمین اعتبار شرکت‌های دولتی
سردبیر نشریه ۵۲۳ ۶۰۸
سردخانه ۳۵۳	سایه‌بازی ۵۲۳
سرعت‌سنج ۳۵۳	سبب کالاها و خدمات ۳۰۵
سرقت ۶۳۶	سبب میانی ۳۰۵
سرقت به عنف ۶۳۶	سپرده تودיעی دولتی ۶۰۸
سرقت خیابانی ۶۳۶	سپرده واحدهای اعتباری شرکت تعاونی
سرقت عادی ۶۳۶	روستایی ۲۵۹

- سرقته مسلحانه ۶۳۷
- سرقته وسایل جانبی خودرو ۶۳۷
- سرقفلی ۲۴۱
- سرکنسول ۶۶۰
- سرمازدگی بدن انسان ۴۰۱
- سرمایه بیمه ۶۰۸
- سرمایه خارجی ۶۰۹
- سرمایه شرکت تعاونی روستایی ۲۵۹
- سرمایه‌گذار خارجی ۶۰۹
- سرمایه‌گذاری خارجی جذب‌شده ۶۰۹
- سرمایه‌گذاری خارجی در بورس و بازارهای
خارج از بورس ۶۰۹
- سطح زیربنای واحد مسکونی ۲۴۱
- سطح سالن مطالعه ۵۲۳
- سطح کل زیربنای طبقات ساختمان ۲۴۱
- سطح مخزن کتابخانه ۵۲۳
- سفت‌کاری ۲۴۱
- سفته ۶۰۹
- سفر ۳۵۳
- سفیر ۶۶۰
- سقط ۴۰۱
- سقف حقوق بازنشسته یا شاغل ۶۰۹
- سقوط اشخاص ۴۰۱
- سکوت مودی ۶۱۰
- سکسیونر ۲۱۳
- سکوبندی ۱۲۳
- سلف‌سرویس مدرسه ۴۵۷
- سن حاملگی ۴۰۱
- سن درست ۸۲
- سن کامل ۸۲
- سناریو ۵۲۴
- سنجنده ۳۷۶
- سند اختیار تابعیت زوج ۶۶۰
- سند بقاء به تبعیت پدر ۶۶۰
- سند تابعیت ۶۶۱
- سند ثبت کل وقایع ۸۳
- سند خروج از تابعیت ۶۶۱
- سند رسمی وقفی ۵۲۴
- سند شناسایی تابعیت خارجی ۶۶۱
- سند عادی وقفی ۵۲۴
- سند وفات ۸۳
- سند وقفی ۵۲۴
- سوادآموز تحت پوشش ۴۵۷
- سوارهرو ۲۵۳
- سواری ۳۵۳
- سواری استیشن ۳۵۴
- سواری سفری ۳۵۴
- سواری کرایه برون‌شهری ۳۵۴
- سوخت سبک جت ۲۱۳
- سوخت سنگین جت ۲۱۳
- سوخت مصرفی کارگاه ۱۶۴
- سوختگی بدن انسان ۴۰۲
- سود بازرگانی ۲۵۹
- سوگنامه ۵۲۴
- سهام تدریجی ۶۱۰
- سهام ترجیحی ۶۱۰
- سهام عدالت ۶۱۰
- سهام ۶۱۰
- سهام‌الشرکه ۶۱۰
- سیاست دفاعی - امنیتی ۶۳۷
- سیستم اطلاعات جغرافیایی GIS ۶۶۰
- سیستم بانکی ۶۱۱

شاخص قلم..... ۳۰۹	سیستم حساب‌های ملی..... ۳۰۷
شاخص قیمت..... ۳۰۹	سیستم قفس تمام اتوماتیک مرغ تخم‌گذار..... ۱۲۳
شاخص قیمت اجورث..... ۳۰۹	سیستم قفس ساده مرغ تخم‌گذار..... ۱۲۴
شاخص قیمت ارزش افزوده تولیدکننده..... ۳۰۹	سیستم قفس نیمه اتوماتیک مرغ تخم‌گذار..... ۱۲۴
شاخص قیمت اولیه..... ۳۱۰	سیل..... ۱۹۰
شاخص قیمت با وزن‌های ثابت یا سبدهای ثابت..... ۳۱۰	سیلو..... ۳۵۴
شاخص قیمت پاشه..... ۳۱۰	سینما..... ۵۲۴
شاخص قیمت پاشه لگاریتمی..... ۳۱۰	سینمای آزاد..... ۵۲۴
شاخص قیمت پالگریو..... ۳۱۱	سینمای آماتور..... ۵۲۴
شاخص قیمت ترن کوئست..... ۳۱۱	سینمای تجربی..... ۵۲۵
شاخص قیمت ترن کوئست - تیل..... ۳۱۱	سینمای حرفه‌ای..... ۵۲۵
شاخص قیمت تولید با نهاده ثابت..... ۳۱۱	سینمای غیر حرفه‌ای..... ۵۲۵
شاخص قیمت تولیدکننده..... ۳۱۱	سینمای هنری..... ۵۲۵
شاخص قیمت جوونز..... ۳۱۲	سینه‌کار..... ۱۵۲
شاخص قیمت خالص..... ۳۱۲	
شاخص قیمت درویش..... ۳۱۲	ش
شاخص قیمت ساربک..... ۳۱۲	شاپک..... ۵۲۵
شاخص قیمت سبدی..... ۳۱۳	شاخص..... ۳۰۷
شاخص قیمت صریح..... ۳۱۳	شاخص ارزش واحد..... ۳۰۷
شاخص قیمت عمده‌فروشی..... ۳۱۳	شاخص استاندارد آلودگی هوا..... ۱۹۰
شاخص قیمت فیشر..... ۳۱۳	شاخص با کشش ثابت جانشینی..... ۳۰۷
شاخص قیمت کارلی..... ۳۱۳	شاخص حجمی..... ۳۰۷
شاخص قیمت لاسپیرز..... ۳۱۳	شاخص خریدار..... ۳۰۸
شاخص قیمت لاسپیرز هندسی..... ۳۱۴	شاخص درست..... ۳۰۸
شاخص قیمت مارشال - اجورت..... ۳۱۴	شاخص دموکراتیک..... ۳۰۸
شاخص قیمت محصول تولیدکننده..... ۳۱۴	شاخص دو توت..... ۳۰۸
شاخص قیمت مصرف‌کننده..... ۳۱۴	شاخص زنجیره‌ای..... ۳۰۸
شاخص قیمت میان دوره‌ای..... ۳۱۵	شاخص سطح بالا..... ۳۰۹
شاخص قیمت میانگین‌های هارمونیک (نسبت میانگین‌های هارمونیک)..... ۳۱۵	شاخص عالی..... ۳۰۹

- شبكة رادیویی یا تلویزیونی سراسری ۵۲۵
- شبكة رادیویی یا تلویزیونی محلی ۵۲۵
- شبكة رادیویی یا تلویزیونی ملی ۵۲۶
- شبكة رایانه‌ای ۳۷۶
- شبكة سراسری برق ۲۱۴
- شبكة عمومی توزیع آب ۱۹۲
- شبكة عمومی جمع‌آوری و انتقال فاضلاب ۱۹۲
- شبكة گازرسانی ۲۱۴
- شبكة نمایش خانگی ۵۲۶
- شبكة‌های تولید و مصرف برق خارج از شبکه سراسری ۲۱۴
- شبكة‌های موجود درون بافت ۲۴۱
- شبه خانواده ۴۰۲
- شدت انرژی ۲۱۴
- شرح تعرفه ۲۵۹
- شرکت با مسئولیت محدود ۲۶۰
- شرکت بیمه ۶۱۱
- شرکت تجارتي ۲۶۰
- شرکت تضامنی ۲۶۱
- شرکت تعاونی ۲۶۱
- شرکت تعاونی اعتبار ۲۶۱
- شرکت تعاونی ایثارگران ۲۶۱
- شرکت تعاونی تأمین نیاز تولیدکنندگان ۲۶۱
- شرکت تعاونی تأمین نیاز صنوف توزیعی .. ۲۶۱
- شرکت تعاونی توزیع ۲۶۰
- شرکت تعاونی تولیدی ۲۶۲
- شرکت تعاونی تولیدی- توزیعی ۲۶۲
- شرکت تعاونی چند منظوره ۲۶۲
- شرکت تعاونی حمل‌ونقل ۲۶۲
- شرکت تعاونی خدمات ۲۶۲
- شرکت تعاونی دانش‌آموختگان ۲۶۴
- شاخص قیمت نهاده با تولید ثابت ۳۱۵
- شاخص قیمت نهاده تولیدکننده ۳۱۵
- شاخص قیمت والش ۳۱۶
- شاخص قیمت هندسی پاشه ۳۱۶
- شاخص کارورز- سل وود- وارد- داین ۳۱۶
- شاخص کل بورس اوراق بهادار ۶۱۱
- شاخص لوو ۳۱۶
- شاخص متقارن ۳۱۶
- شاخص مشروط هزینه زندگی ۳۱۶
- شاخص مقدار ۳۱۷
- شاخص میانگین حسابی موزون ۳۱۷
- شاخص یانگ ۳۱۷
- شاخص‌های با وزن ثابت ۳۱۷
- شاخص‌های سبد ثابت ۳۱۸
- شاخه کاردانش ۴۵۸
- شاخه تحصیلی ۴۵۷
- شاغل ۸۳
- شان کندو ۱۲۴
- شانه‌راه ۳۵۴
- شاهراه ۳۵۴
- شبكة آبیاری و زهکشی ۱۹۱
- شبكة آبیاری و زهکشی تلفیقی ۱۹۱
- شبكة آبیاری و زهکشی سنتی ۱۹۱
- شبكة آبیاری و زهکشی مدرن ۱۹۱
- شبكة آبیاری و زهکشی نیمه‌مدرن ۱۹۱
- شبكة انتقال اطلاعات ۳۷۶
- شبكة انتقال برق ۲۱۳
- شبكة به‌هم پیوسته برق ۲۱۳
- شبكة پروازی ۳۵۴
- شبكة توزیع انرژی برق ۲۱۳
- شبكة رادیویی یا تلویزیونی استانی ۵۲۵

۱۲۴.....	شکار.....	۲۶۳.....	شرکت تعاونی در دست اجرا.....
۵۲۶.....	شمارگان.....	۲۵۹.....	شرکت تعاونی روستایی.....
۵۲۶.....	شمارگان موسیقی.....		شرکت تعاونی روستایی عضو اتحادیه تعاونی
۶۱۱.....	شماره اقتصادی.....	۲۶۳.....	روستایی شهرستان.....
۸۳.....	شناسنامه.....	۲۶۳.....	شرکت تعاونی زنان.....
۸۳.....	شناسنامه المثنی.....	۲۶۰.....	شرکت تعاونی زنان روستایی.....
۶۶۱.....	شناسنامه صادره در خارج از کشور.....	۲۶۳.....	شرکت تعاونی صنوف توزیعی.....
۲۴۲.....	شناسنامه فنی و ملکی ساختمان.....	۲۶۳.....	شرکت تعاونی صنوف تولیدی.....
۸۴.....	شناسنامه کمتر از ۱۵ سال.....	۲۶۳.....	شرکت تعاونی صیادی.....
۸۴.....	شناسنامه مستعمل.....	۲۶۳.....	شرکت تعاونی عمرانی.....
۸۴.....	شناسنامه نمونه قدیم.....	۲۶۴.....	شرکت تعاونی غیر فعال.....
۳۵۵.....	شناور.....	۲۶۴.....	شرکت تعاونی فعال.....
۶۳۷.....	شناورهای پشتیبانی.....	۲۶۰.....	شرکت تعاونی کشاورزی.....
۶۳۷.....	شناورهای لجستیکی.....	۲۶۴.....	شرکت تعاونی مرزنیسان.....
۲۴۲.....	شورای انتظامی نظام مهندسی.....	۲۶۴.....	شرکت تعاونی مسکن.....
۴۵۸.....	شورای دانش آموزی.....	۲۶۴.....	شرکت تعاونی مصرف.....
۴۵۸.....	شورای گسترش آموزش عالی.....	۲۶۴.....	شرکت تعاونی مصرف آموزشگاهی.....
۶۶۱.....	شهادای غیر مستخدم.....	۳۵۵.....	شرکت حمل و نقل.....
۶۶۲.....	شهادای مستخدم.....	۲۶۵.....	شرکت رسمی.....
۶۶۱.....	شهر.....	۲۶۵.....	شرکت سهامی.....
۲۴۲.....	شهر جدید.....	۲۶۵.....	شرکت سهامی خاص.....
۵۲۶.....	شهرک سینمایی.....	۲۶۵.....	شرکت سهامی عام.....
۱۶۴.....	شهرک صنعتی.....	۲۶۵.....	شرکت غیر رسمی.....
۱۶۴.....	شهرک صنعتی تخصصی.....	۲۶۵.....	شرکت مختلط سهامی.....
۱۶۵.....	شهرک صنعتی در حال بهره برداری.....	۲۶۵.....	شرکت مختلط غیر سهامی.....
۱۶۵.....	شهرک صنعتی مصوب.....	۶۱۱.....	شرکت مشمول واگذاری.....
۱۶۵.....	شهرک فناوری.....	۲۶۶.....	شرکت نسبی.....
۲۴۲.....	شهرک مسکونی.....	۳۵۵.....	شرکت هواپیمایی داخلی.....
۴۵۸.....	شهریه ثابت مؤسسه آموزش عالی.....	۶۱۱.....	شعبه بیمه.....
۴۵۸.....	شهریه متغیر مؤسسه آموزش عالی.....	۶۶۱.....	شعبه ثبت نام و اخذ رأی.....
۴۵۸.....	شهریه مؤسسه آموزش عالی.....	۸۳.....	شغل.....

- شهادت ۶۶۲
- شهید فرهنگی (آموزش و پرورش) ۴۵۹
- شیرخوارگاه ۴۰۲
- شیلات ۱۲۴
- ص**
- صاحب‌امتیاز نشریه ۵۲۶
- صادرات ۲۶۶
- صادرات از محل ورود موقت ۲۶۶
- صادرات عام ۲۶۶
- صادرات غیر نفتی قطعی ۲۶۶
- صادرات قطعی ۲۶۶
- صادرات مجدد ۲۶۶
- صادرات موقت ۲۶۷
- صحافی ۵۲۶
- صدابردار ۵۲۷
- صدقه جاریه ۵۲۷
- صکوک ۶۱۱
- صنایع تبدیلی ۱۶۵
- صنایع خانگی ۱۶۵
- صنایع دستی ۱۶۵
- صنایع سرمایه‌ای ۱۶۶
- صنایع کوچک ۱۶۶
- صنایع مزاحم ۲۴۲
- صنایع مصرفی ۱۶۶
- صنایع واسطه‌ای ۱۶۶
- صندلی عرضه‌شده هواپیما ۳۵۵
- صندلی کیلومتر عرضه‌شده هواپیما ۳۵۵
- صندلی مطالعه ۵۲۷
- صندوق پستی عمومی ۳۷۶
- صندوق شخصی پست ۳۷۶
- صندوق مکاتبه با مشاور ۴۵۹
- صنعت ۱۶۶
- صنف ۲۶۷
- صورت مالی ۶۱۲
- صورت‌حساب عملکرد ۶۱۲
- صیانت از اثر تاریخی - فرهنگی ۵۲۷
- صید ۱۲۴
- صید پره ۱۲۵
- صیدگاه ۱۲۵
- ض**
- ضایعات فراورده‌های خونی ۴۰۲
- ضایعات قابل فروش در کارگاه ۱۶۶
- ضایعات قابل فروش معدن ۱۵۳
- ضایعات معدن ۱۵۳
- ضرایب اهمیت (شاخص قیمت) ۳۱۸
- ضریب اشغال صندلی هواپیما ۳۵۵
- ضریب بار حرارتی برق ۲۱۴
- ضریب بهره‌وری از کلاس ۴۵۹
- ضریب خسارت ۶۱۲
- ضریب ظرفیت مسافر حمل شده ۳۵۵
- ضریب ظرفیت مسافری ۳۵۶
- ضریب ظرفیت وزنی هواپیما ۳۵۶
- ضریب مالیاتی ۶۱۲
- ضریب نفوذ بیمه ۶۱۲
- ضریب نفوذ تلفن ثابت ۳۷۷
- ضریب نفوذ تلفن همراه ۳۷۷
- ط**
- طبقه برنامه ۵۲۹
- طبقه ساختمان ۲۴۳

۱۹۲.....	ظرفیت آب تنظیم شده سد.....	۲۶۷.....	طبقه بندی کالاهای گمرکی.....
۲۸۰.....	ظرفیت اسمی اقامتگاه عمومی گردشگری.....	۲۴۳.....	طراح ساختمانی.....
۳۵۶.....	ظرفیت اسمی سردخانه.....	۵۲۷.....	طراح صحنه فیلم.....
۱۶۷.....	ظرفیت اسمی کارگاه.....	۲۴۳.....	طراحی فضای شهری.....
۱۲۵.....	ظرفیت اسمی گاوداری.....	۴۰۲.....	طرح آموزش خانواده کمیته امداد.....
۲۱۴.....	ظرفیت اسمی مجتمع پتروشیمی.....	۴۵۹.....	طرح پژوهشی.....
۲۸۰.....	ظرفیت اقامتگاه مسافر.....	۴۵۹.....	طرح پژوهشی مشترک.....
۳۵۶.....	ظرفیت بارگیری کشتی.....	۴۵۹.....	طرح تحقیقاتی.....
۱۲۵.....	ظرفیت بالفعل گاوداری.....	۲۴۳.....	طرح تفصیلی شهر.....
۱۶۷.....	ظرفیت بالقوه کارگاه.....	۴۰۲.....	طرح توان بخشی مبتنی بر جامعه (CBR).....
۱۲۵.....	ظرفیت بالقوه گاوداری.....	۱۶۶.....	طرح توسعه در دست اجرا.....
۲۱۴.....	ظرفیت پست برق.....	۲۴۴.....	طرح توسعه و عمران جامع شهر.....
۵۷۱.....	ظرفیت تماشاجی اماکن ورزشی.....	۲۴۴.....	طرح توسعه و عمران جامع ناحیه.....
۳۵۶.....	ظرفیت حمل بار.....	۱۲۵.....	طرح جنگل داری.....
۳۵۶.....	ظرفیت خالص کشتی.....	۴۰۳.....	طرح حضرت زینب (س).....
۲۱۴.....	ظرفیت ذخیره برق.....	۴۰۳.....	طرح خودکفایی کمیته امداد.....
۲۱۵.....	ظرفیت سالانه مجتمع پتروشیمی.....	۴۰۳.....	طرح شهید رجایی.....
۵۲۷.....	ظرفیت سالن سینما.....	۴۰۳.....	طرح صدقات.....
۳۵۶.....	ظرفیت سردخانه.....	۵۲۷.....	طرح فرهنگی.....
۱۶۷.....	ظرفیت عملی کارگاه.....	۲۴۴.....	طرح کالبدی منطقه‌ای.....
۱۲۶.....	ظرفیت عملی گاوداری.....	۴۰۳.....	طرح مددجویی.....
۲۱۵.....	ظرفیت عملی مولد برق.....	۴۵۹.....	طرح نامه مصوب.....
۱۹۲.....	ظرفیت قراردادی انشعاب آب.....	۲۴۵.....	طرح هادی روستایی.....
۱۹۲.....	ظرفیت قراردادی انشعاب فاضلاب.....	۶۶۲.....	طلاب خارجی رسمی.....
۱۲۶.....	ظرفیت گاوداری.....	۸۴.....	طلاق.....
۳۵۷.....	ظرفیت مجاز وسیله نقلیه مسافری.....	۸۴.....	طلاق بائن.....
۱۲۶.....	ظرفیت مرتع.....	۸۴.....	طلاق رجعی.....
۳۵۷.....	ظرفیت ناخالص کشتی.....	۴۶۰.....	طلبه محصل.....
۲۱۵.....	ظرفیت نامی مولد برق.....	۶۶۲.....	طول جغرافیایی.....
۳۵۷.....	ظرفیت وسیله نقلیه مسافری.....		

- ع
- عبور موقت بین‌المللی ۳۵۷
- عتبات عالیات ۵۲۸
- عدم درج قیمت ۲۶۷
- عرض جغرافیایی ۶۶۲
- عرض راه ۳۵۷
- عرضه کالا یا خدمات خارج از شبکه ۲۶۷
- عرضه کل ۳۱۸
- عضو اتحادیه تعاونی روستایی استان ۲۶۷
- عضو شرکت تعاونی ۲۶۸
- عضو شرکت تعاونی روستایی ۲۶۷
- عضو شرکت تعاونی زنان روستایی ۲۶۸
- عضو شرکت تعاونی کشاورزی ۲۶۸
- عضو فعال کانون فرهنگی و هنری مسجد ۵۲۸
- عضو کانون فرهنگی و هنری مسجد ۵۲۸
- عضو کتابخانه ۵۲۸
- عضو مؤسسه خیریه ۵۲۸
- عضو هیئت علمی ۴۶۰
- عضو هیئت علمی پاره‌وقت ۴۶۰
- عضو هیئت علمی تمام‌وقت ۴۶۰
- عضو هیئت علمی تمام‌وقت جغرافیایی ۴۶۰
- عضو هیئت علمی حق‌التدریسی ۴۶۰
- عضو هیئت علمی مدعو ۴۶۰
- عضو هیئت علمی نیمه‌وقت ۴۶۱
- عفونت ۴۰۳
- عکس خبری ۵۲۸
- علت فوت ۸۴
- عمده‌فروشی ۲۶۸
- عمل‌آوری برگ سبز چای ۱۲۶
- عملیات بیولوژیک آبخیزداری ۱۲۶
- عملیات بیومکانیکی آبخیزداری ۱۲۶
- عملیات پایش محیط زیستی ۱۹۳
- عملیات کاوش باستان‌شناسی ۵۲۸
- عملیات لیچینگ ۲۱۵
- عملیات مدیریتی آبخیزداری ۱۲۷
- عملیات مکانیکی آبخیزداری ۱۲۷
- عنوان کتاب ۵۲۸
- عنوان نشریه ۵۲۹
- عوارض خروج از کشور ۶۱۲
- عوارض فرودگاهی مسافر داخلی ۳۵۷
- عوامل اجرایی گروه‌های زیارتی ۵۲۹
- عهدنامه بین‌المللی ۶۶۲
- غ
- غده گیاه ۱۲۷
- گرامت دستمزد و کمک‌بارداری ۶۱۳
- گرامت مقطوع فوت ۶۱۳
- گرامت نقص عضو ۶۱۳
- غصب اسناد سجلی ۸۴
- غنی‌سازی ۲۱۵
- ف
- فارغ‌التحصیل ۴۶۱
- فاضلاب ۱۹۳
- فاضلاب شهری ۱۹۳
- فتوگرامتری ۶۶۳
- فدراسیون ورزشی ۵۷۱
- فدراسیون ورزشی آماتوری جمهوری اسلامی ایران ۵۷۱
- فرار مالیاتی ۶۱۳
- فراگیر نهضت سوادآموزی ۴۶۱
- فرانشیز ۶۱۳

۳۵۷.....	فرودگاه	۱۲۷.....	فرآورده‌های اصلی جنگلی
۳۵۸.....	فرودگاه بین‌المللی	۴۰۴.....	فرآورده‌های خون
۳۵۸.....	فرودگاه نظامی	۲۱۵.....	فرآورده‌های عمده نفتی
۱۹۳.....	فروش آب به مشترکان	۱۵۳.....	فراوری ماده معدنی
۲۶۸.....	فروش ارزی و ریالی	۱۲۷.....	فراوری محصول کشاورزی
۶۱۳.....	فروش اقساطی	۴۰۴.....	فرد آسیب‌دیده اجتماعی
۲۶۸.....	فروش خدمات	۴۰۴.....	فرد با اختلالات گفتار و زبان
۲۶۸.....	فروش کالا	۴۰۴.....	فرد بازتوان شده
۲۶۹.....	فروشگاه زنجیره‌ای	۴۰۴.....	فرد به کار گمارده شده (بهبزستی)
۵۳۰.....	فرهنگسرا	۴۰۴.....	فرد بهبودیافته
۱۹۳.....	فسیل	۴۰۵.....	فرد پرخطر در معرض ایدز آموزش‌دیده
۱۲۷.....	فصل صید	۶۱۳.....	فرد تحت پوشش درمان
۲۶۹.....	فصل‌های تعرفه H.S	۴۰۵.....	فرد دارای ناتوانی
۴۶۱.....	فضای آموزشی و پرورشی	۴۰۵.....	فرد دارای ناتوانی اشتغال‌یافته
۵۷۱.....	فضای اصلی ورزشی	۴۰۵.....	فرد در معرض آسیب اجتماعی
۲۴۵.....	فضای با ارزش شهری - فرهنگی	۴۶۱.....	فرد قبول‌شده
۲۴۵.....	فضای با ارزش شهری مرمت شده	۴۰۵.....	فرد مبتلا به اختلال هویت جنسی
۲۴۵.....	فضای با ارزش شهری - معماری	فرزند بازگشت داده‌شده به خانواده خود و یا	
۲۴۶.....	فضای تجاری شهری	خویشاوندان	
۲۴۶.....	فضای خدماتی شهری	۴۰۵.....	
۵۷۲.....	فضای روباز ورزشی	۸۵.....	فرزندانی در حال حاضر زنده
۵۷۲.....	فضای سرپوشیده ورزشی	۸۵.....	فرزندانی زنده به دنیا آورده
۴۶۲.....	فضای کمک‌آموزشی	۴۰۶.....	فرزندخواندگی
۴۶۲.....	فضای ورزشی دانش‌آموزی	۳۷۷.....	فرستنده اصلی
۴۶۲.....	فضاهای آموزش عالی	۵۲۹.....	فرستنده تلویزیونی
۳۱۸.....	فعالیت اصلی کارگاه	۵۲۹.....	فرستنده رادیویی موج اف. ام
۸۵.....	فعالیت اصلی محل کار	۵۲۹.....	فرستنده رادیویی موج کوتاه
۲۶۹.....	فعالیت اعتباری تعاونی روستایی	۵۲۹.....	فرستنده رادیویی موج متوسط
۳۱۸.....	فعالیت ثانوی کارگاه	۸۵.....	فرصت شغلی
۱۲۷.....	فعالیت دامداری	۴۶۱.....	فرصت مطالعاتی
۱۶۷.....	فعالیت صنعتی	۵۳۰.....	فرم برنامه
		۶۳۷.....	فرماندهی انتظامی

- ۱۲۸ فعالیت کشاورزی
- ۳۱۹ فعالیت کمکی کارگاه
- ۴۶۲ فعالیت ورزشی فوق برنامه دانش آموزی
- ۱۹۳ فلور
- ۲۶۹ فوب
- ۶۳۷ فوت شده در تصادف
- ۱۹۴ فون
- ۵۳۰ فهرست آثار ملی
- ۵۳۰ فهرست نویسی کتاب
- ۳۱۹ فیزیم
- ۵۳۱ فیلم بردار
- ۵۳۲ فیلم نامه
- ۵۳۲ فیلم نامه فنی
- ۳۷۷ فیبر نوری
- ۵۳۰ فیپا
- ۱۹۴ فیتوپلانکتون
- ۵۳۰ فیلم
- ۵۳۰ فیلم ایرانی
- ۵۳۱ فیلم بلند
- ۵۳۱ فیلم پویانمایی
- ۵۳۱ فیلم تلویزیونی
- ۵۳۱ فیلم خارجی
- ۴۶۲ فیلم دانش آموزی
- ۵۳۱ فیلم سینمایی
- ۵۳۱ فیلم سینمایی پویانمایی
- ۵۳۲ فیلم کوتاه
- ۵۳۲ فیلم مستند
- ۵۳۲ فیلم مشترک
- ۶۳۸ قاپ زنی
- ۶۳۸ قاجاق
- ۶۳۸ قاجاقچی
- ۶۳۸ قاجاقچی مواد مخدر
- ۱۲۸ قارچ خوراکی
- ۱۲۸ قارچ دکمه‌ای
- ۱۲۸ قارچ صدفی
- ۵۳۲ قاری قرآن کریم
- ۶۱۴ قبوض کنترل
- ۶۳۸ قتل
- ۶۳۸ قتل عمد
- ۲۱۵ قدرت در محل نصب مولد برق
- ۲۱۶ قدرت عملی مولد برق
- ۵۳۲ قدرت فرستنده رادیویی یا تلویزیونی
- ۲۱۶ قدرت نامی مولد برق
- ۵۳۳ قدمگاه
- ۱۵۳ قرارداد اکتشاف معدن
- ۶۱۴ قرارداد بیمه
- ۶۶۳ قرارداد بین المللی
- ۵۳۴ قرائت خانه
- ۶۱۴ قرض الحسنه
- ۱۲۸ قرق
- ۱۹۴ قرق اختصاصی شکار و صید
- ۲۶۹ قسمت های تعرفه H.S
- ۳۵۸ قطار
- ۵۳۳ قفسه کتاب
- ۵۳۳ قفسه کتاب دورو
- ۵۳۳ قفسه کتاب دوطرفه
- ۵۳۴ قفسه کتاب یک طرفه
- ۵۳۳ قفسه کتاب یکرو
- ۵۳۴ قفسه مجله
- ۳۱۹ قلم کالا یا خدمت

۳۲۳.....	قيمت نسبی	۳۱۹.....	قلم مورد قيمتگيري
۳۲۴.....	قيمت نمونه	۳۱۹.....	قلم نماينده
۳۲۴.....	قيمت يارانهای	۳۲۰.....	قلمرو اقتصادي
۳۲۴.....	قيمتگيري ويژه	۱۲۸.....	قلمستان
		۱۲۹.....	قلمه
	ک	۱۹۴.....	قنات
۸۵.....	کار	۵۷۲.....	قهرمان ورزشي
۴۶۲.....	کارآموز (آموزش و پرورش)	۳۲۳.....	قيمت نقدي بازار
۳۷۷.....	کاربر اينترنت	۲۱۶.....	قير
۶۶۳.....	کاردار	۳۲۰.....	قيمت
۶۶۳.....	کاردار موقت	۳۲۰.....	قيمت اسمي
۴۶۲.....	کارشناس پژوهشي	۶۱۴.....	قيمت اسمي اوراق بهادار
۸۶.....	کارفرما	۳۲۰.....	قيمت انتقال يافته از دوره قبل
۵۳۴.....	کارکرد فرستنده راديويي يا تلويزيون	۶۱۴.....	قيمت بازار اوراق بهادار
۸۶.....	کارکن مستقل	۳۲۰.....	قيمت بازار آزاد
۸۷.....	کارکنان مزد و حقوق بگير	۳۲۱.....	قيمت بازاری
۴۶۳.....	کارگاه آموزش فني و حرفه‌ای	۳۲۱.....	قيمت به لحاظ اقتصادي معنی دار
۱۶۸.....	کارگاه با مالکيت تعاوني	۳۲۱.....	قيمت تثبیتی
۶۶۳.....	کارمند کنسولي	۳۲۱.....	قيمت توليدکننده
۴۶۴.....	کارورز	۱۵۳.....	قيمت توليدکننده در معدن
۱۲۹.....	کاشت پراکنده محصولات باغي	۳۲۱.....	قيمت جاری
۳۲۴.....	کالاها	۳۲۲.....	قيمت جانبي شده
۳۲۵.....	کالاهای بادوام و کم‌دوام	۳۲۲.....	قيمت خريدار
۳۲۵.....	کالای بی‌دوام	۳۲۲.....	قيمت درب کارگاه
۲۶۹.....	کالای متروکه گمرکي	۳۲۲.....	قيمت رسمي
۲۶۹.....	کالای مرجوعي گمرکي	۳۲۲.....	قيمت سرخرمن
۵۳۵.....	کانون آگهي و تبليغاتي	۳۲۲.....	قيمت عملي فروش
۵۳۵.....	کانون تبليغاتي	۳۲۳.....	قيمت فاکتور
۴۶۴.....	کانون ورزشي مدرسه	۲۴۶.....	قيمت فروش ساختمان
۴۶۵.....	کتاب علمي - تخصصي	۳۲۳.....	قيمت لحظه‌ای
۴۶۵.....	کتابخانه آموزشگاهی	۳۲۳.....	قيمت مازاد

- کتابخانه عمومی مرکزی استان ۵۳۸
- کتابفروشی ۵۳۹
- کفیل سرکنسول ۶۶۴
- کلاس مرجع ۴۶۸
- کم‌بینا ۴۰۷
- کم‌سواد ۴۶۸
- کمک‌معیشت جانباز ۶۶۴
- کمک‌هزینه ازدواج ۶۱۶
- کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار ۴۰۸
- کمیسیون تقویم املاک ۶۱۶
- کندوی بومی ۱۳۳
- کندوی مدرن ۱۳۳
- کودک‌آزاری ۴۰۸
- کابوتاژ ۳۵۸
- کاپاسیتور ۲۱۶
- کاربر کانون فرهنگی و هنری مساجد ۵۳۴
- کاربری زمین بهره‌برداری کشاورزی ۱۲۹
- کارت اقتصادی ۶۱۴
- کارت بازرگانی ۲۷۰
- کارت پبله‌وری ۲۷۰
- کارت خرید اهدایی کمیته امداد ۴۰۶
- کارت شناسایی فعالیت صنعتی ۱۶۷
- کارت شناسایی ملی ۸۵
- کارتوگرافی ۶۶۳
- کاردان ۸۶
- کاردیولوژی ۴۰۶
- کارشناس ۸۶
- کارکردهای محیط زیست ۱۹۴
- کارکن فامیلی بدون مزد و حقوق ۸۶
- کارکنان آزاد پاره‌وقت مدارس غیردولتی ... ۴۶۳
- کارکنان آزاد تمام‌وقت مدارس غیردولتی.. ۴۶۳
- کارکنان بدون مزد و حقوق ۸۶
- کارکنان تولیدی ۸۶
- کارکنان غیر تولیدی ۸۶
- کارگاه ۱۶۷
- کارگاه ۶۶۳
- کارگاه آموزشی کمیته امداد ۴۰۶
- کارگاه با مالکیت خصوصی ۱۶۸
- کارگاه با مالکیت عمومی ۱۶۸
- کارگاه با مدیریت خصوصی ۱۶۸
- کارگاه با مدیریت عمومی ۱۶۸
- کارگاه تابع ۱۶۸
- کارگاه تأمین، تصفیه و توزیع آب ۱۹۵
- کارگاه تعطیل دائم ۱۶۸
- کارگاه تعطیل فصلی ۱۶۸
- کارگاه تعطیل موقت ۱۶۹
- کارگاه حمایت‌شده تولیدی بهزیستی ۴۰۶
- کارگاه خودکفایی کمیته امداد ۴۰۶
- کارگاه دایر ۱۶۹
- کارگاه صنعتی ۱۶۹
- کارگاه غیرمشهود ۱۶۹
- کارگاه متبوع ۱۶۹
- کارگاه مدرسه ۴۶۳
- کارگاه مستقل ۱۶۹
- کارگاه مشهود ۱۶۹
- کارگاه مهارت‌آموزی کانون فرهنگی تربیتی ۴۶۳
- کارگاه هنرهای تجسمی ۵۳۴
- کارگر ساده ۸۷
- کارگر ماهر ۸۷
- کارگردان فیلم ۵۳۵
- کارگزار بورس یا فرابورس ۶۱۴

۱۹۵.....	کانال درجه چهار آب	۶۱۵.....	کارگزار بیمه
۱۹۵.....	کانال درجه دو آب	۵۳۵.....	کارگزار زیارتی
۱۹۵.....	کانال درجه سه آب	۳۵۸.....	کارگزاری حمل‌ونقل بار
۱۹۵.....	کانال درجه یک آب	۳۵۸.....	کارگومانیفست
۳۵۹.....	کانال دسترسی آبی	۶۱۵.....	کارمزد بانکی
۳۷۷.....	کانال مخابراتی	۶۱۵.....	کارمزد بیمه
۳۷۷.....	کانال مخابراتی بین‌المللی	۶۱۵.....	کارمزد بیمه اتکائی
۳۵۹.....	کانتینر	۵۳۵.....	کاروان زیارتی (سازمان حج و زیارت)
۶۶۴.....	کاندیدای انتخاباتی	۴۰۷.....	کاریابی برای مددجویان کمیته امداد
۱۵۳.....	کانسار	۱۲۹.....	کاشت
۱۵۳.....	کان‌سنگ	۱۲۹.....	کاشت مجتمع
۴۶۴.....	کانون فرهنگی تربیتی	۱۲۹.....	کاشت مجتمع تک‌محصولی
۴۶۴.....	کانون حرکات اصلاحی دانش‌آموزی	۱۳۰.....	کاشت مجتمع ساده
۴۶۴.....	کانون دانش‌آموزی	۱۳۰.....	کاشت مجتمع مخلوط
۵۳۵.....	کانون فرهنگی و هنری مسجد	۵۳۵.....	کاغذ
۴۶۴.....	کانون ورزشی دانش‌آموزی	۲۷۰.....	کالا برگ
۱۳۰.....	کانون‌های بحرانی بیابانی	۳۲۴.....	کالاها و خدمات مصرفی
۱۵۳.....	کانه	۳۲۵.....	کالاها و خدمات واسطه‌ای
۱۵۴.....	کانه اصلی	۳۲۵.....	کالاهاى سرمایه‌ای
۱۵۴.....	کانه فرعی	۲۷۰.....	کالای اساسی
۱۵۴.....	کانه‌آرایی	۱۷۰.....	کالای در جریان ساخت یا نیم ساخته
۱۵۴.....	کانی	۲۷۰.....	کالای متروکه
۲۴۶.....	کپر	۲۷۰.....	کالای مرجوعی
۵۳۶.....	کتاب	۶۳۸.....	کالای ممنوعه
۵۳۶.....	کتاب ارزشمند	۱۷۰.....	کالیبراسیون
۵۳۶.....	کتاب الکترونیک	۳۵۸.....	کامیون
۵۳۶.....	کتاب برگزیده	۳۵۹.....	کامیونت لوری
۴۶۵.....	کتاب دانشگاهی	۳۵۹.....	کامیونت ون باربری
۴۶۵.....	کتاب درسی جدیدالتألیف	۳۵۹.....	کانال آبی داخلی
۴۶۵.....	کتاب کار دانش‌آموزی	۱۹۵.....	کانال اصلی آب
۵۳۶.....	کتابخانه	۳۷۷.....	کانال بین‌المللی ورودی به شبکه

- کتابخانه سیار ۵۳۶
- کتابخانه عمومی ۵۳۷
- کتابخانه عمومی استاندارد ۵۳۷
- کتابخانه عمومی تحت پوشش ۵۳۷
- کتابخانه عمومی دیجیتال ۵۳۷
- کتابخانه عمومی رقومی ۵۳۷
- کتابخانه عمومی روستایی ۵۳۷
- کتابخانه عمومی شهری ۵۳۸
- کتابخانه عمومی مرکزی شهرستان ۵۳۸
- کتابخانه عمومی مشارکتی ۵۳۸
- کتابخانه کلاسی ۴۶۵
- کتابخانه متمرکز دانش آموزی ۴۶۵
- کتابخانه مسجد ۵۳۸
- کتابشناسی کتاب‌های خارجی ۵۳۸
- کتبیه تاریخی - فرهنگی ۵۳۹
- کد تعرفه H.S ۲۷۱
- کد معاملاتی بورس یا فرابورس ۶۱۵
- کرسی ورزشی ۵۷۲
- کسور بازنشستگی ۶۱۵
- کشت آبی ۱۳۰
- کشت پا درختی ۱۳۰
- کشت تک‌محصولی ۱۳۰
- کشت دیم ۱۳۱
- کشت زیر درختی ۱۳۱
- کشت ساده ۱۳۱
- کشت گلخانه‌ای ۱۳۱
- کشت مجتمع ۱۳۱
- کشت مجدد ۱۳۱
- کشت مخلوط ۱۳۲
- کشتارگاه صنعتی دام ۱۳۲
- کشتگاه سرپوشیده ۱۳۲
- کشتی ۳۵۹
- کشتی بدون خط سیر منظم ۳۵۹
- کشتی تانکر ۳۶۰
- کشتی جنرال کارگو ۳۶۰
- کشتی حمل کالاهای عمومی ۳۶۰
- کشتی دارای خط سیر منظم ۳۶۰
- کشتی غیرفعال ۳۶۰
- کشتی فله‌بر ۳۶۰
- کشتی کانتینری ۳۶۰
- کشنده ۳۶۰
- کشور طرف معامله ۲۷۱
- کشور مبدأ صادرات و واردات ۲۷۱
- کشور مقصد صادرات ۲۷۱
- کلاس ۴۶۶
- کلاس آموزش والدین نوآموزان استثنایی ۱ و ۲ ۴۶۶
- کلاس اقماری مدارس آموزش از راه دور ۴۶۶
- کلاس پیش‌دبستانی یک‌ماهه ۴۶۶
- کلاس تقویت بنیه علمی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر ۴۶۶
- کلاس تقویتی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر ۴۶۶
- کلاس جبرانی دانش‌آموزان شاهد و ایثارگر ۴۶۷
- کلاس چادری ۴۶۷
- کلاس چندپایه ۴۶۷
- کلاس دایر ۴۶۷
- کلاس درس ۴۶۷
- کلاس درس تلویزیونی ۵۳۹
- کلاس فیزیکی ۴۶۷
- کلاس کالبدی ۴۶۷

- گاو اصیل ۱۳۴
- گاو بومی ۱۳۴
- گاو خشک ۱۳۴
- گاو دو رگ ۱۳۴
- گاو نر داشتی ۱۳۴
- گاوداری سنتی ۱۳۵
- گاوداری صنعتی ۱۳۵
- گذر تحصیلی ۴۶۹
- گذر ماهواره ۳۷۸
- گذرگاه مرزی ۶۳۹
- گذرنامه خدمت ۶۶۴
- گذرنامه سیاسی ۶۶۵
- گران فروشی ۲۷۱
- گرایش تحصیلی ۴۶۹
- گردآوری اثر نوشتاری ۵۴۰
- گردشگر ۵۴۰
- گردشگر بومی ۵۴۰
- گردشگر بین‌المللی ۵۴۰
- گردشگر داخلی ۵۴۰
- گردنه ۳۶۱
- گرامایش جهانی ۱۹۶
- گروه آزمایشی ۴۶۹
- گروه آموزشی ۴۶۹
- گروه بازرسی بین‌المللی ۶۶۵
- گروه پژوهشی ۴۶۹
- گروه تحصیلی ۴۶۹
- گروه سرود مدرسه ۴۶۹
- گروه سرود همگانی مدرسه ۴۷۰
- گروه همراه بازرسان بین‌المللی ۶۶۵
- گروه همیار زنان سرپرست خانوار ۴۰۹
- گروه همیار سلامت روان ۴۰۹
- گروه هنری ۵۴۰
- گروه‌های پیگیر نهضت سوادآموزی ۴۷۰
- گروه‌های عمده شغلی ۸۷
- گزارش رادیویی یا تلویزیونی ۵۴۰
- گزارش رسیدگی مالیاتی ۶۱۶
- گزارش معاهداتی ۶۶۵
- گشت گردشگری ۵۴۱
- گشت گردشگری خارجی ۵۴۱
- گشت گردشگری خروجی ۵۴۱
- گشت گردشگری داخلی ۵۴۱
- گشت گردشگری ورودی ۵۴۱
- گشت مسافرتی ۵۴۱
- گفتگوی دینی ۵۴۱
- گل بریدنی ۱۳۵
- گل شاخه بریده ۱۳۵
- گلخانه ۱۳۵
- گلزار شهدا ۶۶۵
- گله‌های مولد طیور ۱۳۵
- گمرک ترخیص کالا ۲۷۱
- گواهی تسلیم اظهارنامه مالیات بر ارث ۶۱۶
- گواهی مالیات تکلیفی ۶۱۶
- گواهی مالیاتی اموال غیرمنقول متوفی ۶۱۶
- گواهی مالیاتی تسهیلات بانکی ۶۱۷
- گواهی مالیاتی کسب‌وکار ۶۱۷
- گواهی مالیاتی نقل و انتقال املاک ۶۱۷
- گواهی بهداشت صادرات مواد خوراکی،
آشامیدنی، آرایشی، بهداشتی و دارویی و
فراورده‌های مرتبط ۴۱۰
- گواهی تجرد ۸۷
- گواهی تحقیق و توسعه ۱۷۰
- گواهی حمایت گمرکی ۲۷۲

- مالیات نقل و انتقال و سرقتی ۶۱۹
 مأمور ثابت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران
 ۶۶۶
 مأمور موقت نمایندگی جمهوری اسلامی ایران
 ۶۶۶
 مانده در پایان دوره در عملیات بانکی ۶۱۹
 مانده وجوه مصرف نشده ۶۲۰
 ماهواره ۳۷۸
 ماهواره بر ۶۳۹
 ماهی استخوانی ۱۳۷
 ماهی خاویاری ۱۳۷
 ماهیان سردابی ۱۳۷
 ماهیان گرمابی ۱۳۷
 مایعات گازی ۲۱۹
 مبادله مرجوعی ۲۷۲
 مبلغ بیمه ۶۲۰
 مبلغ دینی ۵۴۲
 متخصص عالی ۸۸
 مترجم کتاب ۵۴۲
 مترددین غیر قانونی ۶۶۶
 مترددین قانونی ۶۶۶
 متصدی رمز و حفاظت اسناد نمایندگی
 جمهوری اسلامی ایران ۶۶۶
 متقاضی سرویس‌های مخابراتی ۳۷۸
 متکدی ۶۳۹
 متل ۲۸۰
 متمم بودجه ۶۲۰
 متوسط مدت اقامت مسافر ۲۸۱
 متولی موقوفه ۵۴۲
 مجتمع آموزشی بین‌المللی ۴۷۰
 مجتمع آموزشی تطبیقی ۴۷۰
- مجتمع آموزشی و پرورشی ۴۷۰
 مجتمع پتروشیمی ۲۱۹
 مجتمع جهان‌گردی ۲۸۱
 مجتمع خدمات بهزیستی ۴۱۰
 مجتمع خدماتی - رفاهی جاده‌ای ۳۶۲
 مجتمع عبادی - رفاهی ۲۸۱
 مجتمع فرهنگی - ورزشی ۵۷۲
 مجتمع فرهنگی - ورزشی دانش‌آموزی ۴۷۱
 مجتمع فرهنگی - هنری ۵۴۲
 مجتمع فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری
 کودکان و نوجوانان ۴۷۱
 مجتمع فناوری اطلاعات و خدمات نرم‌افزاری ۱۷۱
 مجتمع ورزشی ۵۷۲
 مجروحان ۶۴۰
 مجری طرح خودکفایی کمیته امداد ۴۱۰
 مجمع امور صنفی ۲۷۲
 مجمع خبری ۵۴۲
 مجمع فرهنگی ۵۴۳
 مجموع شب - نفر اقامت مسافر ۲۸۱
 مجموع نفر شب - اقامت مسافر ۲۸۱
 مجموعه تاریخی - فرهنگی ۵۴۳
 مجموعه شهری ۲۴۶
 مجموعه ورزشی ۵۷۲
 مجوز استخراج معدن ۱۵۵
 مجوز اعاده به وقف ۵۴۳
 مجوز زیارتی ۵۴۳
 مجوز واردات مواد خوراکی، آشامیدنی، آرایشی،
 بهداشتی و دارویی و فراورده‌های مرتبط ۴۱۰
 مجوز وارداتی ۱۷۱
 محدوده آرمانی شاخص ۳۲۵
 محدوده بهسازی شده شهری ۲۴۷

محدوده تولید (در سیستم حساب‌های ملی)..... ۳۲۶	محدوده باستانی ۵۴۴
محدوده شهری مورد حمایت ۲۴۷	محدوده تاریخی - طبیعی ۵۴۴
محصول ۳۲۶	محدوده تاریخی - فرهنگی ۵۴۴
محصول جانشین (در سبد مصرف‌کننده)..... ۳۲۶	مخزن ۳۶۲
محصول جایگزین (در محاسبه شاخص قیمت)..... ۳۲۶	مخزن آثار تاریخی - فرهنگی ۵۴۴
محصول صنعتی ۱۷۱	مخزن عمومی آب ۱۹۸
محصول فرعی کارگاه ۱۷۱	مخزن فراورده‌های نفتی ۳۶۲
محصول فصلی ۳۲۷	مخزن نفتی ۲۱۹
محصول کشاورزی ۱۳۷	مدال ورزشی ۵۷۳
محصول منحصربه‌فرد ۳۲۷	مدال آور ورزشی ۵۷۲
محصول نماینده ۳۲۷	مدت اقامت گردشگر ۲۸۲
محصول نمونه ۳۲۷	مدت شوهرداری ۸۹
محصولات دائمی ۱۳۸	مدت‌زمان انتظار کشتی ۳۶۳
محصولات سالانه ۱۳۸	مدت‌زمان سرویس کشتی ۳۶۳
محصولات فرعی جنگل و مرتع ۱۳۸	مددجو ۴۱۱
محصولات گردشگری ۵۴۳	مددجوی از تحت پوشش خارج‌شده ۴۱۱
محصولات یا مدل‌های همگن ۳۲۷	مددجوی تحت پوشش ۴۱۱
محقق ۴۸۲	مددجوی موردی ۴۱۱
محققان دفاعی ۶۴۰	مددکاری اجتماعی ۴۱۱
محکومان نیازمند ۴۱۰	مدرس پاره‌وقت مؤسسه آموزش عالی ۴۷۱
محل ازدواج ۸۸	مدرس تمام‌وقت مؤسسه آموزش عالی ۴۷۱
محل اقامت قبلی ۸۸	مدرس مؤسسه آموزش عالی ۴۷۱
محل تولد ۸۸	مدرس نیمه‌وقت مؤسسه آموزش عالی ۴۷۱
محل تولد (در آمارگیری‌های مرکز آمار ایران)..... ۸۸	مدرسه ۴۷۱
محل ثبت تولد ۸۸	مدرسه آموزش از راه دور ۴۷۲
محل ثبت فوت ۸۸	مدرسه استثنایی ۴۷۲
محل سکونت متوفی ۸۸	مدرسه ایثارگران ۴۷۲
محل فوت ۸۹	مدرسه بزرگسالان ۴۷۲
محموله پستی هوایی ۳۶۲	مدرسه خیرساز ۴۷۲
	مدرسه خیریه غیردولتی ۴۷۲

- مدرسه شاهد ۴۷۳
- مدرسه شبانه‌روزی ۴۷۳
- مدرسه ضمیمه ۴۷۳
- مدرسه ضمیمه‌دار ۴۷۳
- مدرسه طرح پیشگیری مشارکت محور ۴۷۳
- مدرسه عادی دولتی ۴۷۳
- مدرسه عام‌المنفعه غیردولتی ۴۷۴
- مدرسه عشایری ۴۷۴
- مدرسه غیرانتفاعی ۴۷۴
- مدرسه غیردولتی ۴۷۴
- مدرسه قرآن ۴۷۴
- مدرسه ماندگار ۴۷۴
- مدرسه مجری طرح آموزش مهارت‌های
زندگی ۴۷۵
- مدرسه مجری مدیریت سوانح ۴۷۵
- مدرسه مروج سلامت ۴۷۵
- مدرسه مستقل ۴۷۵
- مدرسه مشارکتی ۴۷۵
- مدرسه نمونه دولتی ۴۷۵
- مدرسه وابسته ۴۷۶
- مدرسه ورزش ۴۷۶
- مدرسه هوشمند ۴۷۶
- مدرسه هیئت‌امنایی ۴۷۶
- مدرک آمایش ۶۶۷
- مدرک آمایش پناهندگی جمعی ۶۶۷
- مدرک صدور گذرنامه ویژه بند ۲ ماده ۹۷۶
- قانون تابعیت ۶۶۷
- مدرک صدور گذرنامه ویژه بند ۶ ماده ۹۷۶
- قانون تابعیت ۶۶۸
- مدیر مسئول کانون تبلیغاتی ۵۴۵
- مدیر مسئول نشریه ۵۴۵
- مدیر تولید فیلم سینمایی ۵۴۴
- مدیر فنی دفتر خدمات زیارتی ۵۴۴
- مدیر فیلم‌برداری ۵۴۵
- مدیر کاروان ۵۴۵
- مدیریت منابع مراغ ۱۳۸
- مدیریت هرزاب ۱۳۸
- مراغ قشلاقی ۱۳۹
- مراغ میانبند ۱۳۹
- مراغ ییلاقی ۱۳۹
- مراجعان به واحدهای بهداشتی و درمانی .. ۴۱۱
- مراقب سلامت مدارس ۴۷۶
- مراکز بهره‌برداری مخابراتی ۳۷۸
- مراکز راهنمایی و مشاوره خانواده ۴۷۶
- مربی بهداشت مدارس ۴۷۶
- مربی پرورشی مدرسه ۴۷۷
- مربی تربیت‌بدنی مدرسه ۴۷۷
- مربی فنی و حرفه‌ای ۴۷۷
- مربی ورزش دانش‌آموزان ۴۷۷
- مربی ورزشی ۵۷۳
- مربی هلال احمر مدرسه ۴۷۷
- مرتع ۱۳۹
- مرتع‌دار ۱۳۹
- مرجع ملی معاهدات و کنوانسیون بین‌المللی
..... ۶۶۶
- مرحله پرواز ۳۶۳
- مرحله قیمت‌گیری ۳۲۸
- مرخص شده از بخش ۴۱۲
- مرخص شده از بیمارستان ۴۱۲
- مرده‌زایی ۴۱۲
- مرسوله پستی ۳۷۸
- مرسوله پستی صادره ۳۷۸

- مرکز بهداشتی درمانی روستایی ۴۱۳
- مرکز بهداشتی درمانی شهری ۴۱۴
- مرکز پرتو پزشکی ۴۱۴
- مرکز پرتو درمانی ۴۱۴
- مرکز پرورشی غیردولتی آموزش و پرورش ۴۷۸
- مرکز پزشکی هسته‌ای ۴۱۴
- مرکز پیام اورژانس ۴۱۴
- مرکز تحقیقات زبان و ادبیات فارسی جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور ۵۴۵
- مرکز تحقیقاتی ۴۷۸
- مرکز تخصصی قرآن آموزش و پرورش ۴۷۸
- مرکز تربیت معلم ۴۷۸
- مرکز تشخیص و جایابی کودکان خیابانی ۴۱۵
- مرکز تکثیر آبریان ۱۴۱
- مرکز توان‌بخشی و آموزشی روزانه ۴۱۵
- مرکز توان‌بخشی، مراقبتی و نگهداری شبانه‌روزی ۴۱۵
- مرکز توسعه محلی ۴۱۵
- مرکز جامع خدمات توان‌بخشی ۴۱۵
- مرکز جراحی محدود و سرپایی ۴۱۵
- مرکز خدمات فناوری و کسب و کار ۱۷۱
- مرکز خرید شیر ۱۴۱
- مرکز خط تلفن اورژانس اجتماعی ۴۱۶
- مرکز درمان و بازتوانی اقامتی کوتاه‌مدت ۴۱۶
- معتادان ۴۱۶
- مرکز درمان و بازتوانی سرپایی معتادان ۴۱۶
- مرکز رادیولوژی ۴۱۶
- مرکز سرپناه شبانه معتادان (shelter) ۴۱۶
- مرکز فرهنگی و هنری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان ۴۷۸
- مرسوله پستی وارده (از مبادی خارج از کشور) ۳۷۹
- مرغ اخراجی ۱۳۹
- مرغ بومی ۱۴۰
- مرغ پایان دوره ۱۴۰
- مرغ تخم‌گذار ۱۴۰
- مرغ حذفی ۱۴۰
- مرغ گوشتی ۱۴۰
- مرغ مادر ۱۴۰
- مرغداری پرورش پोलت تخم‌گذار ۱۴۱
- مرغداری پرورش مرغ تخم‌گذار ۱۴۱
- مرغداری پرورش مرغ گوشتی ۱۴۱
- مرغداری پرورش نیمچه گوشتی ۱۴۱
- مرکز آموزش عالی ۴۷۷
- مرکز آموزش و توان‌بخشی دانش‌آموزان با مشکلات ویژه یادگیری ۴۷۷
- مرکز اجتماع درمان‌مدار (IC) ۴۱۲
- مرکز ارتباطات و فرماندهی عملیات پایگاه اورژانس ۴۱۲
- مرکز اسکان موقت زنان ۴۱۲
- مرکز اورژانس اجتماعی ۴۱۲
- مرکز بهداشت کار ۴۱۳
- مرکز توزیع مطبوعات ۵۴۵
- مرکز آموزشی غیردولتی آموزش و پرورش ۴۷۸
- مرکز آموزشی فرهنگی و رفاهی فرهنگیان ۴۷۸
- مرکز بازپروری زنان آسیب‌دیده اجتماعی ۴۱۳
- مرکز بازی و سرگرمی دیجیتال ۵۴۵
- مرکز بهبودی - اقامتی میان‌مدت معتادان ۴۱۳
- مرکز بهداشت استان ۴۱۳
- مرکز بهداشت شهرستان ۴۱۳

- ۴۱۶..... مرکز کودکان خیابانی
- مرکز گذری کاهش آسیب معتادان (DIC) ۴۱۷.....
- ۳۷۹..... مرکز مخابراتی
- مرکز مداخله در بحران‌های فردی، خانوادگی و اجتماعی ۴۱۷.....
- مرکز مشاوره تلفنی اجتماعی ۴۱۷.....
- مرکز مشاوره حضوری ۴۱۷.....
- مرکز مشاوره ژنتیک ۴۱۷.....
- مرگ انفاقی ۶۴۰.....
- مرگ جنینی ۴۱۷.....
- مرگ کودکان زیر پنج سال ۴۱۸.....
- مرگ کودکان زیر یک سال ۴۱۸.....
- مرگ مادران از عوارض بارداری و زایمان ۴۱۸.....
- مرگ مشکوک ۶۴۰.....
- مرگ نوزادی ۴۱۸.....
- مرگ نوزادی دیررس ۴۱۸.....
- مرگ نوزادی زودرس ۴۱۸.....
- مرگ‌ومیر مادری ۴۱۸.....
- مرمت اثر تاریخی - فرهنگی ۵۴۶.....
- مزارعه ۶۲۰.....
- مزد و حقوق‌بگیر ۸۹.....
- مزد و حقوق‌بگیر بخش خصوصی ۸۹.....
- مزد و حقوق‌بگیر بخش عمومی ۸۹.....
- مزرعه پرورش آبزیان ۱۴۲.....
- مزرعه خرد ۱۴۲.....
- مسابقات فرهنگی و هنری دانش‌آموزی ۴۷۹.....
- مسابقات ورزشی بین‌المللی مدارس ۴۷۹.....
- مسابقات ورزشی فرهنگیان ۴۷۹.....
- مسابقه تدارکاتی ۵۷۳.....
- مسابقه تلویزیونی ۵۴۶.....
- ۵۴۶..... مسابقه فرهنگی - هنری
- ۵۴۶..... مسابقه قرآنی
- ۵۷۳..... مسابقه قهرمانی
- ۵۷۳..... مسابقه ورزشی
- ۱۴۲..... مساحت برداشت محصول
- ۲۴۷..... مساحت خالص مسکونی ساختمان
- ۱۴۲..... مساحت زیر کشت محصول
- مساحت ساختمان‌ها، تأسیسات و تجهیزات ۳۶۳.....
- فرودگاهی ۱۴۲.....
- مساحت کاشت محصول ۲۴۷.....
- مساحت مفید ساختمان ۱۴۲.....
- مساحت مفید مزارع پرورش آبزیان ۳۶۳.....
- مسافر ۲۸۲.....
- مسافر اقامتگاه همگانی و اختصاصی ۳۶۳.....
- مسافر داخلی راه‌آهن ۳۶۳.....
- مسافر هوایی ۳۶۴.....
- مسافر هوایی بین‌المللی خروجی ۳۶۴.....
- مسافر هوایی بین‌المللی ورودی ۳۶۴.....
- مسافر هوایی داخلی ۲۸۲.....
- مسافر خانه ۳۶۳.....
- مسافر کیلومتر حمل‌شده هوایی ۶۲۰.....
- مساقات ۶۲۱.....
- مستمری ۶۲۱.....
- مستمری‌بگیر ۸۹.....
- مستند ثبت فوت ۵۴۶.....
- مستندساز ۵۴۶.....
- مسجد ۲۴۷.....
- مسکن اجتماعی ۲۴۷.....
- مسکن محرومان ۶۴۰.....
- مسموم‌کردن عمدی ۴۱۹.....
- مسمومیت

۳۲۹.....	مصرف جمعی.....	۳۶۴.....	مسیر سفر.....
۲۲۰.....	مصرف خانگی انرژی برق.....	۳۶۴.....	مسیر هوایی.....
۳۲۹.....	مصرف سرمایه ثابت.....	۱۹۸.....	مسئول یا رئیس خانه فرهنگ جمهوری
۲۲۰.....	مصرف صنعتی انرژی برق.....	۵۴۷.....	اسلامی ایران در خارج از کشور.....
۲۲۰.....	مصرف عمومی انرژی برق.....	۶۲۱.....	مشارکت حقوقی.....
۲۲۰.....	مصرف کشاورزی انرژی برق.....	۶۲۱.....	مشارکت مدنی.....
۳۲۹.....	مصرف نهایی.....	۶۲۱.....	مشارکت‌های مالی و مهارتی اولیای
۳۲۹.....	مصرف نهایی خانوار.....	۴۷۹.....	دانش‌آموزان.....
۳۳۰.....	مصرف نهایی دولت.....	۴۷۹.....	مشاور تربیتی طرح پراکنده شاهد.....
۳۳۰.....	مصرف نهایی مؤسسات غیرانتفاعی در خدمت خانوارها.....	۴۷۹.....	مشاور مدرسه.....
۳۳۰.....	مصرف واسطه.....	۴۱۹.....	مشاوره روانشناسی.....
۳۲۹.....	مصرف کننده نهایی.....	۴۱۹.....	مشاوره روانشناسی اینترنتی.....
۲۲۰.....	مصرف کننده گاز.....	۵۴۷.....	مشترک خبر یا مطبوعات.....
۵۴۷.....	مصلى.....	۳۷۹.....	مشترک سرویس‌های مخابراتی.....
۵۴۷.....	مصنف کتاب.....	۶۲۱.....	مشترک صندوق بازنشستگی کشوری.....
۶۲۲.....	مضاربه.....	۲۲۰.....	مشترک گاز.....
۳۷۹.....	مطبوع پستی.....	۳۲۸.....	مشخصات خاص محصول.....
۶۶۸.....	مطرودين (اتباع خارجی).....	۳۲۸.....	مشخصه محصول.....
۳۳۰.....	مظنه قیمت.....	۶۶۷.....	مشمولین بند ۴ ماده ۹۷۶ قانون مدنی.....
۳۳۰.....	معادل اجاره‌بها.....	۶۶۷.....	مشمولین بند ۵ ماده ۹۷۶ قانون مدنی.....
۳۶۴.....	معادل سواری.....	۶۶۷.....	مشمولین بند ۶ ماده ۹۷۶ قانون مدنی.....
۶۲۲.....	معاملات سلف.....	۱۳۸۵/۷/۲	مشمولین ماده واحده مصوب
۲۷۲.....	معامله اجاری.....		تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی.....
۲۷۲.....	معامله افست.....	۶۶۷.....	مضاحبه تلویزیونی.....
۲۷۳.....	معامله بای‌بک.....	۵۴۷.....	مصحح کتاب.....
۲۷۳.....	معامله پایاپای.....	۵۴۷.....	مصرف.....
۲۷۳.....	معامله تهاتری.....	۳۲۸.....	مصرف آب مشترکان.....
۲۷۳.....	معامله جبرانی.....	۱۹۸.....	مصرف برق داخلی نیروگاه.....
۳۳۱.....	معامله محصول.....	۲۲۰.....	مصرف تجاری انرژی برق.....
۲۷۳.....	معامله یوزانس.....	۲۲۰.....	

- معاون آموزگار ۴۸۰
- معاهده بین‌المللی ۶۶۸
- معتاد به مواد مخدر ۶۴۰
- معتاد خودمعرف ۴۱۹
- معمتد شعبه اخذ رأی ۶۶۸
- معدن ۱۵۵
- معدن تعطیل ۱۵۵
- معدن در حال بهره‌برداری ۱۵۵
- معدن در حال توسعه و اکتشاف تکمیلی .. ۱۵۵
- معدن فعال ۱۵۵
- معلم ۴۸۰
- معلم تربیت‌بدنی مدرسه ۴۸۰
- معلم حق‌التدریس ۴۸۰
- معلم دارای کارت داوری و مربیگری ۴۸۰
- معلم دانش‌آموزان با نیازهای ویژه ۴۸۰
- معلم رابط ۴۸۰
- معلم راهنمای ارشد طرح پراکنده شاهد .. ۴۸۰
- معلم راهنمای طرح پراکنده شاهد ۴۸۱
- معلم مرجع ۴۸۱
- معلول ۴۱۹
- معلول تحت پوشش ۴۲۰
- معلول جسمی - حرکتی ۴۲۰
- معلول حسی ۴۲۰
- معلول ذهنی ۴۲۰
- معلول ضایعه نخاعی ۴۲۰
- معمار تجربی ۲۴۸
- مفاصا حساب موقوفه، مکان مذهبی و مؤسسه
خیریه ۵۴۷
- مفسر قرآن کریم در مسابقات قرآنی ۵۴۸
- مفقودالآثر ۶۶۸
- مقاله علمی ۴۸۱
- مقاله علمی - پژوهشی ۴۸۱
- مقاله علمی - ترویجی ۴۸۱
- مقاله علمی - مروری ۴۸۱
- مقاله نمایه شده ۴۸۱
- مقام سفیری ۶۶۸
- مقام سیاسی ۶۶۸
- مقاوله‌نامه بین‌المللی ۶۶۹
- مقدار نسبی محصول ۳۳۱
- مقرری‌بگیر بیمه بیکاری ۶۲۲
- مقطع تحصیلی ۴۸۲
- مقطع حادثه‌خیز جاده ۳۶۴
- مکان ۲۴۸
- مکان فرهنگی - ورزشی مسجد ۵۴۸
- مکان مذهبی ۵۴۸
- مکان موقوفه ۵۴۸
- مکان ورزشی ۵۷۳
- مکان ورزشی خصوصی ۵۷۴
- مکان ورزشی در دست احداث ۵۷۴
- مکان ورزشی دولتی ۵۷۴
- مکان ورزشی مشارکتی ۵۷۴
- مکان ورزشی نیمه‌تمام ۵۷۴
- ملاس ۱۴۳
- ملاقات کنسولی ۶۶۹
- ملکه زنبور غسل ۱۴۳
- ملودرام ۵۴۸
- ممنوع‌الخروج ۶۴۰
- ممیزی اراضی و تفکیک مستثنیات ۱۴۳
- ممیزی مراتع ۱۴۳
- منابع آلاینده شیمیایی آب ۱۹۸
- منابع آلاینده فیزیکی آب ۱۹۹
- منابع دیداری و شنیداری ۵۴۸

۵۵۱.....	موسیقی ملل	۳۳۱.....	منبع اطلاع (شاخص قیمت‌ها)
۶۴۱.....	موشک	۲۲۱.....	منبع پرتوزا
۶۴۱.....	موشک ضد زره	۶۶۹.....	منتخب
۶۴۱.....	موشک‌انداز	۶۶۹.....	منشور بین‌المللی
۵۵۱.....	موضوع برنامه رادیویی یا تلویزیونی	۵۴۸.....	منشی صحنه
۵۵۱.....	موضوع کتاب	۱۹۹.....	منطقه آزاد شکار و صید
۵۵۲.....	موقوف علیهم	۱۹۹.....	منطقه حساس ساحلی
۵۵۲.....	موقوفه	۱۹۹.....	منطقه حفاظت‌شده
۵۵۲.....	موقوفه غیر متصرفی	۵۴۹.....	منطقه خبری
۵۵۲.....	موقوفه متصرفی	۱۹۹.....	منطقه شکار ممنوع
۲۲۱.....	مولد اختصاصی برق	۱۵۶.....	مواد باطله معدن
۲۲۱.....	مولد برق	۱۵۶.....	مواد معدنی کانه‌آرایی شده
۱۴۴.....	موم زنبور عسل	۱۵۶.....	مواد معدنی نیمه کانه‌آرایی شده
۸۹.....	مهاجر	۳۳۱.....	موازنه پرداخت‌ها
۹۰.....	مهاجر خارج شده	۶۶۹.....	موافقت‌نامه بین‌المللی
۹۰.....	مهاجر وارد شده	۵۴۹.....	موافقت‌نامه فرهنگی
۹۰.....	مهاجرت (انسانی)	۳۶۴.....	موتورسیکلت
۹۰.....	مهاجرت بین‌المللی	۳۶۵.....	موج شکن
۹۰.....	مهاجرت خارجی	۱۴۳.....	موجودات آبی
۹۰.....	مهاجرت داخلی	۶۲۲.....	موجودی جنسی
۴۲۱.....	مهدکودک	۱۷۱.....	موجودی انبار
۴۲۱.....	مهدکودک خودکفا	۶۲۲.....	مودی مالیاتی
۶۴۱.....	مهمات	۵۴۹.....	موزه
۲۸۲.....	مهمان اقامتگاه همگانی و اختصاصی	۵۵۰.....	موسیقی
۲۸۲.....	مهمان پذیر	۵۵۰.....	موسیقی پاپ
۲۸۲.....	مهمان‌خانه	۵۵۰.....	موسیقی سنتی
۲۸۲.....	مهمان‌خانه شبانه‌روزی	۵۵۰.....	موسیقی فیلم
۲۸۳.....	مهمان‌سرای جهان‌گردی	۵۵۱.....	موسیقی کلاسیک
۵۵۲.....	مهمانی کتاب	۵۵۱.....	موسیقی محلی
۴۲۰.....	مؤسسات درمانی	۵۵۱.....	موسیقی مردم‌پسند
۳۳۱.....	مؤسسات غیرانتفاعی	۵۵۱.....	موسیقی مردمی

- ۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی
- ۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی دولتی
- ۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی غیرانتفاعی
- ۴۸۲ مؤسسه آموزش عالی غیردولتی
- ۵۴۹ مؤسسه انتشاراتی
- ۶۲۳ مؤسسه بیمه
- ۵۴۹ مؤسسه پخش و توزیع اثر چاپی
- ۱۴۳ مؤسسه پرورش مرغ مادر
- ۵۴۹ مؤسسه تبلیغاتی
- ۴۸۲ مؤسسه تحقیقاتی
- ۱۴۴ مؤسسه جوجه کشی
- ۵۵۰ مؤسسه چاپ و نشر
- ۵۵۰ مؤسسه خیریه
- ۵۵۰ مؤسسه مطبوعاتی
- ۵۵۲ مؤلف کتاب
- ۹۰ میزان مهاجرپذیری منطقه
- ۹۱ میزان مهاجرفرستی منطقه
- ۳۶۵ مینی بوس
- ۵۵۲ میان برنامه رادیویی یا تلویزیونی
- ۶۶۹ میثاق بین المللی
- ۱۴۴ میدان دام کشتاری
- ۱۴۴ میدان عرضه دام
- ۳۶۵ میدان عوامل پروازی
- ۲۲۱ میدان گازی
- ۲۲۱ میدان مستقل گازی
- ۲۲۱ میدان نفتی
- ۵۵۳ میراث فرهنگی
- ۵۵۳ میز مطالعه کتابخانه
- ۱۹۹ میزان ارتفاع بارندگی در حوضه آبریز
- ۱۷۲ میزان وابستگی تولید به مواد خارجی
- ۲۲۱ میعانات گازی
- ۶۴۱ مین
- ۶۴۱ مین دریایی
- ۶۴۱ مین زدایی
- ن**
- ۴۲۱ نابینا
- ۵۷۴ ناجی غریق
- ۱۷۲ ناحیه صنعتی
- ۱۷۲ ناحیه صنعتی روستایی
- ۱۷۲ ناحیه صنعتی مصوب
- ۶۴۲ نارضایتی
- ۲۴۸ نازک کاری
- ۵۵۳ ناشر
- ۵۵۳ ناشر اثر موسیقایی
- ۵۵۴ ناشر دیجیتال
- ۵۵۴ ناشر غیرفعال کتاب
- ۵۵۴ ناشر فعال کتاب
- ۴۲۱ ناشنوا
- ۴۸۳ ناظر آموزشی سوادآموزی
- ۵۵۳ ناظر استصوابی وقف
- ۵۵۳ ناظر اطلاعی وقف
- ۴۸۳ ناظر بهداشت مدارس
- ۲۴۸ ناظر ساختمانی
- ۵۵۴ ناظر وقف
- ۶۶۹ نامزد انتخاباتی
- ۳۷۹ نامه
- ۳۶۵ ناوگان حمل و نقل عمومی
- ۳۶۵ ناوگان حمل و نقل عمومی آبی
- ۳۶۵ ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی
- ۳۶۵ ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی ریلی
- ۳۶۶ ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی غیر ریلی

۵۵۵.....	نشر دیجیتال	۳۶۶.....	ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی غیر ریلی بار
۵۵۵.....	نشریه	۳۶۶.....	ناوگان حمل و نقل عمومی زمینی غیر ریلی مسافر
۵۵۵.....	نشریه الکترونیکی	۳۶۶.....
۵۵۵.....	نشریه بین‌المللی	۱۴۴.....	ناوگان حمل و نقل عمومی هوایی
۵۵۵.....	نشریه تخصصی	۶۲۳.....	نیاتات دائمی
۵۵۵.....	نشریه داخلی	۲۴۸.....	نحوه پرداخت ارز
۵۵۵.....	نشریه روزانه	۲۴۹.....	نحوه تصرف اجاری ساختمان
۵۵۶.....	نشریه سراسری	۲۴۹.....	نحوه تصرف رهن و اجاره توأم ساختمان
۵۵۶.....	نشریه علمی - تخصصی	۲۴۹.....	نحوه تصرف رهنی ساختمان
۵۵۶.....	نشریه عمومی	۲۴۹.....	نحوه تصرف ساختمان در برابر خدمت
۵۵۶.....	نشریه غیر الکترونیکی	۲۴۹.....	نحوه تصرف مجانی ساختمان
۵۵۶.....	نشریه غیر روزانه	۲۴۹.....	نحوه تصرف ملکی اعیان ساختمان
۵۵۶.....	نشریه محلی	نحوه تصرف ملکی عرصه و اعیان ساختمان
۵۵۶.....	نشریه ملی	۲۴۹.....
۵۵۶.....	نشریه منطقه‌ای	۲۷۴.....	نحوه مبادله کالا
۴۸۳.....	نشریه ویژه سوادآموزان	۵۵۴.....	نذر
۶۷۰.....	نظام راستی‌آزمایی معاهداتی	۵۵۴.....	نذرنامه
۵۵۷.....	نظریه شعب تحقیق اوقاف	نرخ اشغال اتاق اقامتگاه عمومی گردشگری
۲۲۱.....	نفت خام	۲۸۳.....
۲۲۲.....	نفت خام ترش	۲۸۳.....	نرخ اشغال اقامتگاه مسافر
۲۲۲.....	نفت خام سبک صادراتی ایران	نرخ اشغال تخت اقامتگاه عمومی گردشگری
۲۲۲.....	نفت خام سنگین صادراتی ایران	۲۸۳.....
۲۲۲.....	نفت خام شیرین	۶۲۳.....	نرخ برابری ارز
۲۲۲.....	نفت خام قابل استحصال	۳۳۱.....	نرخ تورم
۲۲۳.....	نفت سفید	۲۷۴.....	نرخ‌نامه
۲۲۳.....	نفت کوره	۶۴۲.....	نزاع
۲۲۳.....	نفت گاز	۶۴۲.....	نزاع دسته‌جمعی
۲۲۳.....	نفثا	۶۲۳.....	نسبت خسارت بیمه
۳۶۶.....	نفر کیلومتر مسافر جابه‌جا شده	۱۴۴.....	نشا
۳۷۹.....	نقاط دارای ارتباط تلفنی راه دور	۵۵۴.....	نشر
۵۵۷.....	نقالی	۵۵۴.....	نشر الکترونیک

- نقاهتگاه ۴۲۱
- نقدینگی ۶۲۳
- نقشه ۶۷۰
- نقشه آب‌شناسی ۶۷۰
- نقشه آب‌نگاری ۶۷۰
- نقشه برجسته ۶۷۰
- نقشه رقومی ۶۷۰
- نقشه زمین‌شناسی پایه ۶۷۰
- نقشه زمین‌شناسی سیستماتیک ۶۷۱
- نقشه زمین‌شناسی کاربردی ۶۷۱
- نقشه ژئوشیمیایی ۶۷۱
- نقشه ژئوشیمیایی سیستماتیک ۶۷۱
- نقشه ژئوشیمیایی کاربردی ۶۷۱
- نقشه عکسی ۶۷۱
- نقشه کاربری اراضی ۶۷۲
- نقشه موضوعی ۶۷۲
- نقشه ناهمواری‌ها ۶۷۲
- نقص عضو ناشی از کار ۴۲۱
- نقطه تحویل آب و دفع فاضلاب ۲۰۰
- نقطه تماس ملی ۶۷۲
- نکتون ۲۰۰
- نگارخانه ۵۵۷
- نماد معاملاتی بورس ۶۲۳
- نمازخانه ۵۵۷
- نمازخانه مدرسه ۴۸۳
- نمانکلاتور تعرفه‌ای ۲۷۴
- نماتنگ ۵۵۷
- نماینده‌گی‌های فرهنگی جمهوری اسلامی ایران
- در خارج از کشور ۵۵۹
- نمای ساختمان ۲۴۹
- نمایش ۵۵۷
- نمایش بی‌کلام ۵۵۸
- نمایش تراژدی ۵۵۸
- نمایش حماسی ۵۵۸
- نمایش خلاق کلاسی ۴۸۳
- نمایش دانش‌آموزی ۴۸۳
- نمایش سنتی ۵۵۸
- نمایش عروسکی ۵۵۸
- نمایش کمدی ۵۵۸
- نمایش کمدی - تراژدی یا تراژدی - کمدی
- ۵۵۸
- نمایشگاه ۵۵۹
- نمایشگاه فرهنگی هنری ۵۵۹
- نمایشگاه کتاب ۵۵۹
- نمایشگاه گردشگری ۵۵۹
- نماینده‌گی پستی ۳۸۰
- نماینده‌گی خبری ۵۵۹
- نماینده‌گی‌های جمهوری اسلامی ایران ۶۷۲
- نماینده بیمه ۶۲۳
- نماینده فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در
- خارج از کشور ۵۶۰
- نماینده قضایی ثبت احوال ۹۱
- نماینده کشتی ۳۶۶
- نماینده منتخب ۶۷۲
- نمونه موزه‌ای ۲۰۰
- نمونه‌خوانی متن ۵۶۰
- نمونه‌گیری با احتمال متناسب با اندازه ... ۳۳۲
- نمونه‌های بیولوژیکی ۲۰۰
- نمونه‌های زیستی ۲۰۰
- نوآموز ۴۸۳
- نوباوه ۴۸۴
- نوبت کار کارگاه ۹۱

- واحد مالیاتی ۶۲۴
 واحد مخروطه ۲۵۰
 واحد مسکونی ۲۵۰
 واحد مسکونی آپارتمانی ۲۵۰
 واحد مسکونی اجاره‌ای ۲۵۰
 واحد مسکونی بادوام ۲۵۰
 واحد مسکونی غیر آپارتمانی ۲۵۱
 واحد مسکونی کم‌دوام ۲۵۱
 واحد مسکونی ملکی ۲۵۱
 واحد مسکونی نوساز ۲۵۱
 واحد مسکونی نیمه بادوام ۲۵۱
 واحد نهادی ۳۳۲
 واحدهای اعتباری شرکت تعاونی روستایی
 ۲۷۵
 واردات ۲۷۵
 واردات بدون انتقال ارز ۲۷۵
 واردات قطعی ۲۷۵
 واردات کالاهای اهدایی ۲۷۵
 واردات موقت ۲۷۵
 واریزی (به خزانه کشور) ۶۲۴
 وارپته گیاهی ۱۴۶
 واقف ۵۶۲
 واکاری جنگل و مرتع ۱۴۶
 واگذاری از طریق مذاکره ۶۲۴
 واگذاری از طریق مزایده ۶۲۴
 واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای ۶۲۴
 واگذاری دارایی‌های مالی ۶۲۴
 واگذاری مدیریت دولتی ۶۲۵
 واگذاری معدن از طریق مزایده ۱۵۶
 واگن ۳۶۶
 والدین حقوق‌بگیر شاهد ۳۶۷
 والدین مستمری‌بگیر شاهد ۶۷۳
 والدین طرح هوشیارسازی ۴۸۴
 وام خودکفایی مددجویان ۴۲۳
 وام مسکن نیازمندان غیرتحت پوشش ۴۲۳
 وانت ۳۶۷
 وانت دو کابین ۳۶۷
 وانت یک کابین ۳۶۷
 وجوه عمومی ۶۲۵
 ودیعه اسکان موقت ۲۵۱
 ورزش ۵۷۵
 ورزش قهرمانی ۵۷۵
 ورزش مادر ۵۷۶
 ورزش همگانی ۵۷۶
 ورزشکار ۵۷۵
 ورزشکار آماتور ۵۷۵
 ورزشکار حرفه‌ای ۵۷۵
 ورزشکار دعوت‌شده به تیم ملی ۵۷۵
 ورزشکار غیرحرفه‌ای ۵۷۵
 ورزشگاه ۵۷۶
 ورزش‌های پایه ۵۷۶
 ورزش‌های زورخانه‌ای ۵۷۶
 وزن تولد ۴۲۳
 وزن ناخالص مجاز وسیله نقلیه باری ۳۶۷
 وزن ناخالص وسیله نقلیه باری ۳۶۷
 وزن‌دهی مجدد ۳۳۲
 وزن‌های هزینه‌ای (شاخص قیمت) ۳۳۲
 وزن‌های ارزش ۳۳۲
 وسیله کمک توان‌بخشی ۴۲۳
 وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری سبک ۳۶۷
 وسیله نقلیه زمینی غیر ریلی باری سنگین ۳۶۷

۳۳۳.....	هزینه خانوار	۵۶۲.....	وصیت‌نامه
۴۲۴.....	هزینه خدمات درمانی ویژه	۹۱.....	وضع شغلی
۴۲۴.....	هزینه درمان موردی	۶۴۲.....	وضعیت بحران
۳۳۳.....	هزینه سرانه آموزشی	۱۴۶.....	وضعیت حقوقی بهره‌برداری کشاورزی
۱۵۶.....	هزینه عملیات اکتشاف	۱۷۲.....	وضعیت مالکیت کارگاه
۳۳۳.....	هزینه غیرمصرفی خانوار	۶۲۵.....	وظیفه‌بگیر
۳۶۸.....	هزینه مسافر کیلومتر هوایی	۵۶۲.....	وقف
۳۳۳.....	هزینه مصرفی خانوار	۵۶۲.....	وقف انتفاع
۳۳۴.....	هزینه ناخالص خانوار	۵۶۲.....	وقف خاص
۳۶۸.....	هزینه نفر (مسافر) ساعت هوایی	۵۶۲.....	وقف عام
۲۷۶.....	هزینه یوزانس	۵۶۲.....	وقف منفعت
۲۷۶.....	هزینه یوزانس حمل	۵۶۲.....	وقفنامه
۲۵۲.....	هزینه‌های سرمایه‌ای ساختمان	۶۷۳.....	وکالت‌نامه اتباع بیگانه
۲۲۶.....	هسته اتم پایدار	۶۷۳.....	وکالت‌نامه اتباع خارجی
۲۲۶.....	هسته اتم نیمه پایدار	۵۶۳.....	ویدئو کلیپ
۴۸۴.....	هسته مشاوری آموزش و پرورش	۵۶۳.....	ویراستار
۵۶۴.....	هفته دوستی دولت‌ها	۵۶۳.....	ویراستار صوری
۵۶۴.....	هفته فرهنگی دولت‌ها	۵۶۳.....	ویراستار محتوایی
۵۶۴.....	هفته فیلم	۵۶۳.....	ویرایش
۵۶۴.....	هفته قرآن	۶۷۳.....	ویزا
۴۲۴.....	همسر آزاری		و
۴۸۴.....	همیار مشاور مدرسه		هال
۴۸۴.....	هنرآموز	۲۵۱.....	هاله
۵۶۴.....	هنرپیشه	۵۶۳.....	هبه
۴۸۴.....	هنرجو	۵۶۳.....	هبه‌نامه
۴۸۵.....	هنرستان	۲۸۴.....	هتل
۴۸۵.....	هنرستان تربیت‌بدنی	۲۸۴.....	هتل - آپارتمان
۴۸۵.....	هنرستان حرفه‌ای	۴۲۴.....	هدیه ازدواج مددجویان
۴۸۵.....	هنرستان فنی	۹۱.....	هرگز ازدواج نکرده
۴۸۵.....	هنرستان فنی و حرفه‌ای	۳۳۳.....	هزینه آموزشی
۴۸۵.....	هنرستان کار دانش	۲۷۶.....	هزینه حمل سی‌انداف

- ۱۴۶..... هیزم
- هیئت تشخیص (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)..... ۹۱
- هیئت حل اختلاف (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)..... ۹۲
- هیئت حل اختلاف امور سجلی ۹۲
- هیئت ورزشی ۵۷۶
- ی**
- یادداشت تفاهم ۶۷۳
- یارانه ۳۳۴
- یارانه بر محصول ۳۳۴
- یدک کش آبی ۳۶۸
- یکنواختی قیمت‌ها (شاخص قیمت) ۳۳۴
- یکنواختی مقادیر (شاخص قیمت) ۳۳۴
- هنرستان کشاورزی ۴۸۵
- هنرستان وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد ۴۸۶
- هنرمند ۵۶۴
- هنرهای تجسمی ۵۶۵
- هنرهای دراماتیک ۵۶۵
- هنرهای سنتی ۵۶۵
- هنرهای نمایشی ۵۶۶
- هواپیما پهن پیکر ۳۶۸
- هواناو ۶۴۲
- هیئت امنای مدرسه ۴۸۶
- هیئت امنای مسجد ۵۶۵
- هیئت تحریریه نشریه ۵۶۵
- هیئت نظارت بر کانون‌های فرهنگی و هنری ۵۶۶
- مساجد استان ۵۶۶
- هیدروکربن ۲۲۶
- هیدروکربن درجا ۲۲۶